

Regeringens skrivelse 2019/20:101

Årsredovisning för staten 2019

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 9 april 2020

Stefan Löfven

Per Bolund
(Finansdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för det ekonomiska utfallet i staten 2019. Skrivelsen omfattar en uppföljning av de budgetpolitiska målen, utfallet på budgetens inkomsttitlar och anslag samt övriga finansiella befogenheter, resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys, utvecklingen av statsskulden, redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning samt nationellt intygande och avgifter till och bidrag från EU. Vidare lämnas en sammanställning av Riksrevisionens granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen under året och regeringens åtgärder med anledning av dessa. Slutligen redovisas vilka myndigheter som fått en modifierad revisionsberättelse från Riksrevisionen och skälen för detta.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	13
1 Uppföljning av de budgetpolitiska målen.....	17
1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande	17
1.2 Utgiftstaket för 2019	20
2 Utfallet för statens budget.....	25
2.1 Saldot i statens budget 2019.....	25
2.2 Analysen påverkas av att riksdagen röstade för ett annat budget- förlag än budgetpropositionen.....	29
2.3 De största skillnaderna mellan den beslutade budgeten och budgetpropositionen	30
2.3.1 Inkomster.....	30
2.3.2 Utgifter	31
2.3.3 Inkomsterna i Vårändringsbudgeten för 2019.....	33
2.4 Inkomster i statens budget 2019	34
2.4.1 Prognosförutsättningar.....	34
2.4.2 Totala skatteintäkter.....	36
2.4.3 Övriga inkomster.....	42
2.4.4 Definitionerna av statens skatteintäkter skiljer sig åt.....	50
2.5 Utgifter i statens budget 2019.....	53
2.6 Utfall per utgiftsområde	63
2.6.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	64
2.6.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	67
2.6.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	72
2.6.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	73
2.6.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan.....	76
2.6.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	77
2.6.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	82
2.6.8 Utgiftsområde 8 Migration.....	87
2.6.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	90
2.6.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.....	94
2.6.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	99
2.6.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	102
2.6.13 Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering.....	104
2.6.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.....	108
2.6.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd	115
2.6.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	117
2.6.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	122
2.6.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	126
2.6.19 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt	130
2.6.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	132
2.6.21 Utgiftsområde 21 Energi.....	136
2.6.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer.....	139
2.6.23 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	145
2.6.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	148
2.6.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	153
2.6.26 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.	155
2.6.27 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	158
2.6.28 Förändring av anslagsbehållningar.....	159

2.6.29	Riksgäldskontorets nettoutlåning.....	160
2.6.30	Kassamässig korrigerig.....	165
2.6.31	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	167
2.7	Underliggande saldo och engångseffekter.....	171
2.8	Realekonomisk fördelning av anslagen i statens budget.....	173
2.9	Beställningsbemyndiganden.....	183
2.10	Inomstatliga lån.....	184
2.11	Övriga krediter.....	185
3	Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys.....	187
3.1	Resultaträkning.....	187
3.2	Balansräkning.....	194
3.3	Finansieringsanalys.....	199
3.4	Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.....	202
3.4.1	Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning.....	202
3.4.2	Redovisningsprinciper för statens budget.....	213
3.4.3	Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget.....	214
3.5	Noter.....	215
3.5.1	Noter till resultaträkningen.....	215
3.6	Noter till balansräkningen.....	249
3.6.1	Noter till finansieringsanalysen.....	297
4	Utvecklingen av statsskulden.....	303
4.1	Definition av statsskulden.....	303
4.2	Statsskuldens fördelning och löptid.....	304
4.3	Statsskuldens kostnader.....	307
5	Redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning.....	311
5.1	Statliga garantier.....	311
5.2	Statlig utlåning med kreditrisk.....	325
5.3	Analys av väsentliga risker i statens utlåning och utställda garantier.....	331
6	Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU.....	335
6.1	Redovisningsskyldighet för EU-medel i den svenska statsförvaltningen.....	335
6.1.1	Innehållet i regeringens nationella intygande avseende EU-medel.....	335
6.1.2	Ramverket för intern styrning och kontroll.....	336
6.1.3	Omfattningen av regeringens nationella intygande.....	336
6.2	Redovisning av samtliga EU-medel.....	339
6.2.1	Avgiften till EU.....	339
6.2.2	Redovisning i och vid sidan om statens budget.....	340
6.2.3	Redovisning i resultaträkningen.....	342
6.3	Räkenskapssammanställning av EU-medel.....	342
6.3.1	Redovisningsprinciper för räkenskapssammanställningen.....	342
6.3.2	Resultaträkning.....	343
6.3.3	Balansräkning.....	344
6.3.4	Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning.....	345
6.4	Ansvariga myndigheters bedömningar.....	347
6.4.1	Intygande av räkenskaper och bedömning av intern styrning och kontroll.....	347
6.4.2	Årsräkenskaper och förvaltningsförklaringar.....	348
6.4.3	Uppskattad felnivå i EU-programmen 2016–2019.....	352
6.4.4	Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning.....	353
6.5	Regeringens övergripande bedömning och nationella intygande av EU-medel.....	354

6.5.1 Regeringens nationella intygande 355

Bilaga 1	Specifikation av inkomster i statens budget
Bilaga 2	Specifikation av utgifter i statens budget
Bilaga 3	Beställningsbemyndiganden
Bilaga 4	Sammanställning av slutbehandlade effektivitetsrapporter
Bilaga 5	Tabellsamling
Bilaga 6	Statliga myndigheter m.m.
Bilaga 7	Ordlista

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2020

Sammanfattning

Det ekonomiska utfallet för 2019

Den offentliga sektorn redovisade 2019 ett finansiellt sparande som uppgick till ca 18 miljarder kronor eller 0,4 procent av BNP. I förhållande till 2018 halverades det finansiella sparandet 2019.

Utgifterna under utgiftstaket uppgick till 26,0 procent av BNP. Överskottet i statens budget uppgick till 112 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 32 miljarder kronor jämfört med 2018.

Resultaträkningen uppvisade ett överskott på 116 miljarder kronor. Jämfört med 2018 förbättrades resultatet med ca 9 miljarder kronor.

Statsskulden minskade med 143 miljarder kronor till 1 054 miljarder kronor vid utgången av 2019. Som andel av BNP minskade statsskulden från 24,8 procent 2018 till 21,0 procent 2019.

I följande tabell redovisas några nyckeltal för det ekonomiska utfallet 2019 jämfört med 2018.

Nyckeltal för det ekonomiska utfallet

Miljarder kronor

	2019	Procent av BNP ¹	2018	Procent av BNP ²
Den offentliga sektorns finansiella sparande	18	0,4	36	0,7
Statens budgetsaldo	112	2,2	80	1,7
Utgiftstak	1 351	26,9	1 337	27,7
Takbegränsade utgifter	1 308	26,0	1 282	26,5
Statens nettoförmögenhet	80	1,6	-18	-0,4
Statsskuld	1 054	21,0	1 197	24,8
Årets överskott i resultaträkningen	116	2,3	107	2,2
Utlåning ³	408	8,1	466	9,6
Garantiätaganden ⁴	2 017	40,1	2 658	55,0

¹ Preliminär BNP för 2019 uppgår till 5 027 miljarder kronor (löpande priser).

² Reviderad BNP för 2018 uppgår till 4 834 miljarder kronor (löpande priser).

³ Inklusiv utlåning till Riksbanken.

⁴ Exklusiv icke beloppssatta kapitaltäckningsgarantier och investerarskydd.

Anm.: Beloppen är avrundade.

Den offentliga sektorns finansiella sparande

Miljarder kronor

	2019	2018
Inkomster	2 443	2 388
Skatter och avgifter	2 148	2 106
Övriga inkomster	295	282
Utgifter	2 425	2 353
Finansiellt sparande	18	36
Varav staten	60	62
Varav ålderspensionssystemet	6	7
Varav kommunala sektorn	-48	-33

Den offentliga sektorn redovisade 2019 ett finansiellt sparande som uppgick till ca 18 miljarder kronor eller 0,4 procent av BNP. I förhållande till 2018 halverades det finansiella sparandet 2019.

Regeringen anser att finanspolitikens inriktning för 2019 låg i linje med överskotts målet.

Utgiftstaket för staten

Miljarder kronor

	2019	2018
Utgiftstaket, ursprungligt fastställd nivå	1 392	1 332
Tekniska justeringar	10	5
Finanspolitiskt motiverad ändring	-51	
Utgiftstak, slutligt fastställt	1 351	1 337
Takbegränsade utgifter	1 308	1 282
Budgeteringsmarginal	43	55
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,3	4,3

Det av riksdagen slutligt fastställda utgiftstaket för 2019 uppgick till 1 351 miljarder kronor. Enligt utfallet för statens budget uppgick de utgifter som omfattas av utgiftstaket till 1 308 miljarder kronor, dvs. 43 miljarder kronor lägre än fastställt tak.

Utfallet för statens budget

Miljarder kronor

	Statens budget ¹		
	2019	2019	2018
Totala inkomster	1 084	1 056	1 072
Statens skatteinkomster	1 132	1 110	1 120
Övriga inkomster	-48	-54	-48
Totala utgifter m.m.	1 023	944	992
Utgiftsområden exkl. statsskuld räntor m.m.	1 005	991	975
Statsskuld räntor m.m.	25	22	14
Förändring av anslagsbehållningar	-11		
Riksgäldskontorets nettoutlåning	4	-67	2
Kassamässig korrigerig	0	-2	2
Budgetsaldo	61	112	80

¹ Med statens budget menas den ursprungliga budgeten sammanställd av riksdagen i december 2018.

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Inkomsterna i statens budget beräknades uppgå till 1 084 miljarder kronor. Utfallet blev 1 056 miljarder kronor, vilket är 28 miljarder kronor lägre än beräknat. Skatteinkomsterna för staten blev 22 miljarder kronor lägre än beräknat. Det beror dels på lägre skatt på arbete och att hushållen minskat sina placeringar på skattekonto samt att utbetalda skatter till kommuner är större än de nu beräknade kommunala skatterna. Övriga inkomster blev 6 miljarder kronor lägre än den av riksdagen beslutade budgeten. Det beror främst på att inga större försäljningar av statens egendom gjordes under 2019 och att kompensationen för mervärdesskatt till kommunerna blev högre.

Utgifterna i statens budget uppgick till 944 miljarder kronor, vilket är 79 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten. Med riksdagens beslut om ändringar i statens budget anvisades sammanlagt ytterligare 6 miljarder kronor. I förhållande till totalt anvisade medel (statens budget och ändringar i statens budget) blev utgifterna 85 miljarder kronor lägre.

Statens budgetsaldo blev därmed 112 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 51 miljarder kronor jämfört med det budgeterade beloppet och 32 miljarder kronor högre än 2018.

Resultaträkning

Miljarder kronor

	2019	2018
Intäkter		
Skatteintäkter	1 386	1 363
Övriga intäkter	120	116
Summa intäkter	1 506	1 479
Kostnader		
Transfereringar m.m.	-1 144	-1 112
Statens egen verksamhet	-286	-280
Summa kostnader	-1430	-1 392
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	43	33
Finansiella intäkter och kostnader, netto	-3	-13
Årets överskott	116	107

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Årets överskott, dvs. skillnaden mellan intäkter och kostnader i resultaträkningen, uppgick till 116 miljarder kronor och innebär en förbättring med ca 9 miljarder kronor jämfört med 2018.

Skatteintäkterna ökade med 23 miljarder kronor. Skatteintäkterna uppgick till 1 386 miljarder kronor och utgjorde 91 procent av de totala intäkterna.

Kostnaderna för transfereringar m.m. uppgick till 1 144 miljarder kronor, vilket är en ökning med drygt 32 miljarder kronor jämfört med 2018.

Kostnaderna för statens egen verksamhet uppgick till 286 miljarder kronor. Det är en ökning med 6 miljarder kronor jämfört med 2018.

Resultat från andelar i hel- och delägda företag uppgick till 43 miljarder kronor och är en ökning med 10 miljarder kronor jämfört med 2018.

Finansiella intäkter och kostnader, netto uppgick till -3 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 10 miljarder kronor jämfört med 2018. Nettokostnaden för stats-skulden uppgick till 14 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 6 miljarder kronor jämfört med 2018.

Balansräkning

Miljarder kronor

	2019	2018
Tillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar	11	10
Materiella anläggningstillgångar	624	593
Finansiella anläggningstillgångar	439	405
Utlåning	408	466
Varulager m.m.	3	3
Fordringar	141	171
Periodavgränsningsposter	288	282
Kortfristiga placeringar	27	46
Kassa och bank	7	9
Summa tillgångar	1 947	1 984
Kapital och skulder		
Nettoförmögenhet	80	-18
Fonder	205	192
Avsättningar	325	306
Statsskulden	1 054	1 197
Skulder m.m.	208	220
Periodavgränsningsposter	76	87
Summa kapital och skulder	1 947	1 984
Garantiförbindelser	5	4
Övriga ansvarsförbindelser	56–103	33–73

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Statens nettoförmögenhet, dvs. skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde (motsvarande eget kapital i ett företag), uppgick till 80 miljarder kronor vid utgången av 2019. I förhållande till 2018 förbättrades nettoförmögenheten med knappt 98 miljarder kronor. Nettoförmögenheten har för första gången övergått från att vara negativ till att vara positiv.

Den konsoliderade statsskulden minskade med 143 miljarder kronor till 1 054 miljarder kronor vid utgången av 2019. Lån i svenska kronor minskade med 53 miljarder kronor och lån i utländsk valuta minskade med 90 miljarder kronor.

Statliga garantier

Miljarder kronor

	2019	2018
Insättningsgarantin	1 631	2 280
Investerarskyddet		
Kreditgarantier	224	224
Garantier om tillförsel av kapital	154	146
Pensionsgarantier	8	8
Totalt	2 017	2 658

Statliga garantiåtaganden minskade med 641 miljarder kronor jämfört med 2018 och uppgick till 2 017 miljarder kronor vid utgången av 2019. Som andel av BNP uppgick de statliga garantiåtagandena till 40,1 procent.

Insättningsgarantin uppgick till 1 631 miljarder kronor, vilket är en minskning med 649 miljarder kronor jämfört med 2018. Minskningen förklaras främst av Nordea Banks flytt av huvudkontoret från Sverige till Finland.

Kreditgarantierna inklusive exportkreditgarantier uppgick till 224 miljarder kronor, vilket är oförändrade i förhållande till 2018. Garantier om tillförsel av kapital uppgick till 154 miljarder kronor, vilket är en ökning med 8 miljarder kronor jämfört med 2018.

Risken för stora förluster bedöms som låg för den ordinarie portföljen och måttlig för insättningsgarantin.

Statlig utlåning

Miljarder kronor

Lån	2019	2018
Lån till Riksbanken	193	259
CSN:s utlåning	206	199
Övriga lån	9	8
Summa	408	466

Statens utlåning uppgick till 408 miljarder kronor. Utlåningen till Centrala studiestödsnämndens studielån och Riksbanken utgör huvuddelen av statens utlåning.

Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

Det nationella intygandet grundas på ansvariga myndigheters förvaltningsförklaringar, intyganden och bedömningar om hanteringen av EU-medel samt revisionens utlåtanden från granskningar varpå regeringen lämnar följande intygande.

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaperna, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Brister i intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen. Regeringen bedömer att det funnits brister i den interna styrningen och kontrollen av vissa delar av EU-medelshanteringen under 2019.

Avgift till och bidrag från EU (kassamässigt)

Miljarder kronor

	2019	2018
Betalningar till EU	38	35
Betalningar från EU	13	12
Nettoflöde från statens budget till EU	25	23

Sveriges avgift till EU uppgick till 38 miljarder kronor, vilket är en ökning med ca 3 miljarder kronor jämfört med 2018. Skillnaden beror delvis på den betalning som EU gjorde till Sverige under 2018. Bidragen från EU uppgick till 13 miljarder kronor. Det kassamässiga nettoflödet från statens budget till EU uppgick till 25 miljarder kronor, vilket är en ökning med 2 miljarder kronor jämfört med 2018.

Utbrottet av coronaviruset

Regeringen har under våren 2020 lämnat förslag om ett stort antal åtgärder, dels i fem extra ändringsbudgetar, dels i propositionen Vårändringsbudget för 2020 för att mildra effekterna av virusutbrottet och minska virusets spridning. De sammantagna åtgärderna får stora effekter på statens budget, statsskulden och det finansiella sparandet.

Inledning

Regeringen ska varje år senast den 15 april året efter budgetåret lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen för staten 2019 har upprättats i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet och ställningen samt förvaltningen av statens tillgångar.

Den konsoliderade redovisningen i årsredovisningen omfattar myndigheterna, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen. Dessutom ingår Riksbankens grundfond som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken och AP-fonderna ingår dock inte. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder med dess avkastning i konsolideringen.

Redovisningen omfattar all verksamhet i de ingående organisationerna oavsett finansiering och baseras på information som de statliga myndigheterna och affärsverken lämnar till statsredovisningen och information som presenteras i myndigheternas årsredovisningar. I fall där informationen inte varit tillräcklig har kompletterande information inhämtats. Underlaget har kompletterats med ekonomiska händelser som inte har redovisats av myndigheterna, framför allt beräkningar av skatteintäkter som ännu inte har debiterats.

Redovisningen utgår från vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper som i så stor utsträckning som möjligt hålls oförändrade över tiden. En utveckling av den statliga redovisningen sker dock fortlöpande. Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnitt 3.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Resultaträkningen ger underlag för bedömning av statens samlade inflöde och förbrukning av resurser. Värdet av statens tillgångar och skulder per den 31 december 2019 redovisas i balansräkningen. Finansieringsanalysen visar statens betalningsflöden. I skrivelsen jämförs utfallet för 2019 i resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalys och noter med utfallet för 2018.

Statens budget omfattar alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. I skrivelsen jämförs och kommenteras budgetens utfall för 2019 dels med inkomsterna och utgifterna i den av riksdagen beslutade ursprungliga budgeten för 2019, dels med utfallet för 2018.

Ekonomistyrningsverket och Riksgäldskontoret har lämnat underlag till denna skrivelse (Fi2020/00187/BATOT).

Olika avgränsningar av staten

Statens ekonomiska utfall redovisas utifrån olika utgångspunkter beroende på att informationen har olika syften. Avgränsningen av staten kan därmed variera. Redovisningarna kan vidare skilja sig åt på grund av att olika principer tillämpas i räkenskaperna och vid framtagande av statens budget. Beroende på utgångspunkt kan en enskild ekonomisk händelse få delvis olika konsekvenser och utfallet kan därmed skilja sig åt mellan redovisningarna.

Informationen om det ekonomiska utfallet i staten utgör även underlag för nationalräkenskaperna som är en statistisk sammanställning i kontoform över den samlade svenska ekonomin.

Nationalräkenskapernas avgränsning av staten utgår från definitioner etc. som följer rekommendationer från FN samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i europeiska unionen. Nationalräkenskapernas avgränsning skiljer sig från årsredovisningen, bl.a. genom att affärsverken inte ingår i dess avgränsning av staten.

Underlag för och kvalitetssäkring av årets skrivelse

Årsredovisningen för staten bygger huvudsakligen på underlag som har lämnats av Ekonomistyrningsverket (ESV) och Riksgäldskontoret. ESV:s underlag omfattar utfallet för statens budget inklusive finansiella befogenheter i form av beställningsbemyndiganden, garantier etc. Vidare omfattar det resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys, statsskuldens utveckling samt redovisning av avgifter till och bidrag från EU. Riksgäldskontorets underlag omfattar redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning.

Redovisningen har i övrigt kompletterats eller tagits fram internt inom Regeringskansliet. Det gäller t.ex. beräkningen av skatteintäkter och uppföljningen av de budgetpolitiska målen. Skatteintäkterna för 2019 bygger till viss del på prognoser (se avsnitt 3.4.1). Prognosmetoderna som används för att beräkna skatteintäkterna i årsredovisningen för staten är desamma som används för att ta fram prognoser i regeringens budgetpropositioner. När det gäller uppföljningen av överskottsmålet utgår denna dels från officiell statistik från Statistiska centralbyrån, dels från de indikatorer som regeringen använder för att följa upp överskottsmålet i budgetpropositionen och den ekonomiska vårpropositionen. Hur uppföljningen sker beskrivs närmare i regeringens skrivelse Ramverket för finanspolitiken (skr. 2017/18:207).

Kvaliteten i årsredovisningen för staten granskas dels genom Riksrevisionens årliga revision av myndigheterna och deras årsredovisningar, som ligger till grund för resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalysen samt utfallet för statens budget, dels myndighetsledningarnas intygande om att respektive myndighets årsredovisning ger en rättvisande bild.

En kvalitetskontroll sker även genom etablerade kvalitetssäkringsrutiner i samband med ESV:s konsolideringsarbete och genom Regeringskansliets beredning av skrivelsen. Kvalitetssäkringen innefattar bl.a. kontroller av att myndigheternas rapporterade finansiella information överensstämmer med deras respektive årsredovisningar, formella kontroller, motpartsavstämning av mellanhavanden mellan myndigheter, rimlighetskontroller och analys av poster samt dokumenterade metoder för de beräkningar och förutsättningar som gäller för konsolideringsarbetet.

Riksrevisionens årliga revision

Granskning av myndigheternas årsredovisningar 2019

Riksrevisionen har inom ramen för den årliga revisionen granskat 219 myndigheters årsredovisningar för 2019.

För 2019 har Riksrevisionen lämnat revisionsberättelse med reservation för följande nio myndigheter: Brottsförebyggande rådet, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Nationalmuseum, Patent- och registreringsverket, Riksarkivet, Rådet för Europeiska

socialfonden i Sverige, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, Strålsäkerhetsmyndigheten och Universitetskanslersämbetet.

En revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis, men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande.

Av granskade myndigheter har två fått en revisionsberättelse med upplysning.

I vissa fall lämnar Riksrevisionen en revisionsberättelse med standardutformning, men vill ändå lyfta fram viktig information och lämnar därför en upplysning i revisionsberättelsen.

De myndigheter som har fått en modifierad revisionsberättelse eller med upplysning återges även utgiftsområdesvis i avsnitt 2.

I tabellen nedan redovisas utvecklingen av antalet modifierade revisionsberättelser för 2015–2019. Antalet har varierat något under perioden med en väsentlig minskning för 2019. Myndigheternas årsredovisningar ger överlag en god och rättvisande bild av verksamheten.

Antal modifierade revisionsberättelser 2015–2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Summa	13	15	13	20	9

1 Uppföljning av de budgetpolitiska målen

1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Det finansiella sparandet 2019

Den offentliga sektorn redovisade 2019 ett finansiellt sparande som uppgick till ca 18 miljarder kronor eller 0,4 procent av BNP. I förhållande till 2018 halverades det finansiella sparandet 2019 (se tabell 1.1). Försvagningen kan huvudsakligen hänföras till kommunsektorn. I prognosen i den av riksdagen beslutade budgeten beräknades ett överskott på 45 miljarder kronor eller 0,9 procent av BNP. Det finansiella sparandet blev således 26 miljarder kronor lägre än beräknat.

Tabell 1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Miljarder kronor om annat inte anges

	2019 Beslutad budget	2019 utfall	Utfall - beslutad budget	2018 utfall
Inkomster	2 442	2 443	1	2 388
Skatter och avgifter	2 161	2 148	-13	2 106
Kapitalinkomster	74	78	3	76
Övriga inkomster	206	217	11	206
Utgifter	2 397	2 425	28	2 353
Transfereringar ¹	860	842	-18	827
Konsumtion	1 281	1 307	26	1 258
Räntor ²	23	28	5	33
Investeringar m.m.	233	247	14	235
Finansiellt sparande	45	18	-26	36
procent av BNP	0,9	0,4	-0,5	0,7
Stat	70	60	-9	62
Ålderspensionssystem	5	6	2	7
Kommunsektor	-29	-48	-19	-33

¹ Inklusive ofördelade utgifter.

² Inklusive kapitalavkastning på pensionsrätter.

Anm.: Beslutad budget för 2019 (bet. 2018/19:FiU10), samt uppskattad neutral effekt på kommunsektorn. De sammantaget ökade inkomsterna till kommunsektorn som den beslutade budgeten medför förväntas gå till konsumtion. Ålderspensionssystemet bedöms inte påverkas av de tillkommande besluten.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Inkomsterna sammantaget överensstämde väl med prognosen, dock överskattades inkomsterna från framför allt kapitalbeskattningen. Samtidigt underskattades inkomster från räntor och utdelningar samt transfereringar från övriga sektorer. Utfallet vad gäller utgifterna blev högre än beräknat. Såväl utgifter för konsumtion som investeringar underskattades i både staten och kommunsektorn.

Tabell 1.2 Orsaker till avvikelser mot beslutad budget 2019, offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor

	Beslutad budget	Allmän översyn, NR ¹	Vårändrings-budget	Höständrings-budget	Utfall	Skillnad mot beslutad budget
Inkomster	2 442	-1			2 443	1
Utgifter	2 397	1	2	4	2 425	28
Finansiellt sparande	45	-3	-2	-4	18	-26

¹ Skattad effekt enligt egna beräkningar, nettoeffekten avser omklassificeringen av Kärnavfallsfonden.

Anm.: Beslutad budget för 2019 (bet. 2018/19:FiU10), samt uppskattad neutral effekt på kommunsektorn. De sammantaget ökade inkomsterna till kommunsektorn som den beslutade budgeten medför förväntas gå till konsumtion. Ålderspensionssystemet bedöms inte påverkas av de tillkommande besluten.

Anm.: Effekten av inkomst- och utgiftsavvikelsena till följd av VÄB och HÄB kan skilja sig från motsvarande på budgeten till följd av dels konsolidering mellan stat och kommunsektor, dels annorlunda redovisning enligt NR.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Utgifterna i staten underskattades huvudsakligen till följd av åtgärder enligt ändringsbudgetarna samt de klassificeringsändringar som gjordes i samband med NR:s allmänna översyn av statistiken.

Principer för uppföljning av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande

Det är viktigt att uppföljningen av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande är transparent och att det finns tydliga principer för hur målet följs upp. Uppföljningen av målen sker enligt de metoder som anges i skrivelsen Ramverket för finanspolitiken (skr. 2017/18:207).

För att i efterhand avgöra om det finansiella sparandet i den offentliga sektorn varit i linje med målet använder regeringen som en indikator ett genomsnitt för det finansiella sparandet under de åtta senaste åren, vilket för den aktuella perioden omfattar åren 2012–2019.

För att beakta vilken påverkan det konjunkturläget har på den offentliga sektorns finansiella sparande använder regeringen även det strukturella sparandet som en indikator på hur målet uppfylls. Det strukturella sparandet syftar till att visa hur stort det finansiella sparandet i den offentliga sektorn skulle vara om inkomsterna och utgifterna inte påverkades av konjunkturläget eller engångseffekter. Det strukturella sparandet är inte en del av den officiella statistiken och kan beräknas på flera olika sätt. Det gör att nivån på det strukturella sparandet kan skilja sig åt mellan olika bedömare och att det inte finns något allmänt accepterat utfall.

Tabell 1.3 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot målet för den offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP om annat ej anges

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Finansiellt sparande	-1,0	-1,4	-1,5	0,0	1,0	1,4	0,7	0,4
Varav staten	-1,1	-1,2	-1,3	0,1	1,4	1,6	1,3	1,2
Varav ålderspensions-systemet	0,3	-0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1
Varav kommunala sektorn	-0,2	-0,1	-0,4	-0,4	-0,6	-0,2	-0,7	-1,0
Bakåtblickande åttaårssnitt	0,9	0,5	0,0	-0,4	-0,5	-0,2	-0,1	-0,1
Strukturellt sparande¹	0,3	-0,6	-0,7	-0,4	0,3	0,5	0,0	0,4
BNP-gap²	-1,9	-2,7	-1,8	0,2	0,4	1,0	1,4	0,8

¹ Procent av potentiell BNP. Strukturellt sparande är justerat för BNP-gap, arbetslöshetsgap, skattebasernas sammansättning och för engångseffekter, se tabell 27 i 2018 års ekonomiska vårproposition. Engångseffekter för 2012, 2013 och 2015 rör återbetalningen av försäkringspremier från AFA Försäkring. Engångseffekter 2014–2016 beror på periodiseringar av Sveriges avgift till Europeiska unionen. År 2015 inkluderar även en engångsvis skatteinbetalning från en internationell concern.

² Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Avstämning av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande t.o.m. 2019

Målet för den offentliga sektorns finansiella sparande har fr.o.m. 2019 sänkts från 1 procent till 1/3 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Såväl det finansiella sparandet som det strukturella sparandet förstärktes mellan 2012 och 2019 (se tabell 1.3). Förstärkningen av det finansiella sparandet under denna tidsperiod kan huvudsakligen hänföras till sparandet i staten, som ökade från -1,1 procent till +1,2 procent av BNP. Kommunsektorns sparande har däremot försvagats med 0,8 procent av BNP under samma period.

Det genomsnittliga finansiella sparandet under perioden 2012–2019 (bakåtblickande åttaårssnitt) uppgick till -0,1 procent av BNP. Sparandet har dock, som beskrivit ovan gradvis, stigit under perioden. Förstärkningen har framförallt drivits av ett starkare sparande i staten.

Samlad bedömning av uppföljningen av målet för det finansiella sparandet

Det bakåtblickande genomsnittet av det finansiella sparandet för 2012–2019 låg under både den nuvarande och tidigare målnivån. Sparandet har dock gradvis stigit under perioden. Det strukturella sparandet förstärktes mellan 2018 och 2019 och låg i nivå med överskottsmålet. Regeringen anser att finanspolitikens inriktning för 2019 låg i linje med överskottsmålet.

1.2 Utgiftstaket för 2019

Tabell 1.4 Utgiftstaket

Miljarder kronor

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Utgiftstaket, ursprungligt fastställt nivå	1 018	1 050	1 074	1 093	1 103	1 123	1 167	1 210	1 332	1 392
Tekniska justeringar	6	13	10	2	4	2	7	12	5	10
Reella justeringar ¹						33	41	52		-51
Utgiftstak, slutligt fastställt	1 024	1 063	1 084	1 095	1 107	1 158	1 215	1 274	1 337	1 351
Takbegränsade utgifter	986	989	1 022	1 067	1 096	1 135	1 184	1 229	1 282	1 308
Budgeteringsmarginal	38	74	62	28	11	23	31	45	55	43
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,9	7,5	6,0	2,6	1,0	2,0	2,6	3,6	4,3	3,3

¹ Utgiftstakets nivå för 2015, 2016 och 2017 höjdes med 33, 41 respektive 52 miljarder kronor efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015. Nivån sänktes med 51 miljarder kronor i riksdagens beslut om statens budget för 2019. Dessa ändringar av nivån är inte tekniska justeringar utan finanspolitiskt motiverade ändringar. Finanspolitiskt motiverade ändringar av utgiftstakets nivå medför en reell förändring av utgiftstakets begränsande effekt på de takbegränsade utgifterna.

Anm.: För åren 1997–2007 se Årsredovisningen för staten 2009 och för 2008–2009 Årsredovisningen för staten 2017.

Den statliga budgetprocessen kännetecknas av ett tydligt medelfristigt uppifrån och nedperspektiv. Utgiftstaket är den övergripande restriktionen som i termer av totala utgifter begränsar budgetprocessen från det att utgiftstaket fastställs till dess att budgetåret är slut. Därmed understryks behovet av prioriteringar mellan olika utgifter. Det medelfristiga perspektivet skapar dessutom förutsättningar för att undvika att tillfälligt höga inkomster, t.ex. på grund av en god konjunktur, används för att finansiera permanent högre utgifter. I och med detta begränsas också möjligheterna att bedriva en destabiliserande (procyklisk) finanspolitik på budgetens utgiftssida. Utgiftstaket infördes 1997 och fastställda utgiftstak har aldrig överskridits. Utgiftstaket är ett viktigt budgetpolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken. Utgiftstaket kan användas som ett verktyg för att uppnå överskottsmålet och långsiktigt hållbara offentliga finanser.

Utgångspunkten är att de nivåer på utgiftstaket som riksdagen har beslutat om inte ska ändras till följd av andra orsaker än s.k. tekniska justeringar eller till följd av en ändrad inriktning på finanspolitiken efter att en ny regering tillträtt. De takbegränsade utgifterna är summan av utgifterna under utgiftsområdena 1–25 och 27 samt utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De utgörs av faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att även myndigheternas utnyttjande av anslagssparande och anslagskredit ingår. De takbegränsade utgifterna omfattar därmed större delen av utgifterna i staten och ålderspensionssystemet. Utrymmet mellan utgiftstaket och de faktiska beräknade takbegränsade utgifterna kallas budgeteringsmarginalen.

Utfallet för de takbegränsade utgifterna

Enligt utfallet för statens budget 2019 uppgick de takbegränsade utgifterna till 1 308,3 miljarder kronor. Därmed underskreds utgiftstaket med en marginal på 42,7 miljarder kronor (tabell 1.5).

Tabell 1.5 Takbegränsade utgifter

Miljarder kronor

	SB 2019 ¹	Utfall 2019	Utfall SB 2019	Utfall 2018
Utgifter exkl. statsskuld räntor ²	993,9	990,7	-3,2	974,9
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	317,6	317,6	0,1	307,4
Takbegränsade utgifter	1 311,4	1 308,3	-3,1	1 282,3

	SB 2019 ¹	Utfall 2019	Utfall SB 2019	Utfall 2018
Budgeteringsmarginal	39,6	42,7	3,1	54,7
Utgiftstak	1 351	1 351		1 337

¹ Statens budget för 2019 (bet. 2018/19:FiU10) , dvs. exkl. riksdagens beslut med anledning av förslag till ändringar i statens budget för 2019.

² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

De takbegränsade utgifterna blev 3,1 miljarder kronor lägre än den av riksdagen beslutade budgeten för 2019. Det är i första hand på statens budgets utgiftsområden (exklusive statsskuldräntorna) som utgifterna blivit lägre. Utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget uppgick till 317,6 miljarder kronor, vilket är 0,1 miljarder kronor högre än enligt beräkningen i budgeten för 2019. I avsnitt 2 redovisas skillnader mellan utfall och budgeterade belopp för olika utgiftsområden och vissa anslag.

Tekniska justeringar av utgiftstakets nivå

Utgiftstakets ursprungliga nivå för 2019 fastställdes av riksdagen i december 2016 till 1 392 miljarder kronor. Därefter har utgiftstakets nivå justerats av tekniska skäl.

Tabell 1.6 Tekniska justeringar av utgiftstakets nivå

Miljarder kronor

	2019
Ursprungligt fastställd nivå på utgiftstaket i budgetpropositionen för 2017	1 392
<i>Tekniska justeringar i budgetpropositionen för 2018</i>	
Reglering kommunalekonomisk utjämning: sänkt skatt för personer över 65	4,39
Reglering kommunalekonomisk utjämning: höjt utjämningsbelopp Sverige-Danmark	0,19
Utjämning LSS, ökad omslutning	0,18
Ny nivå i budgetpropositionen för 2018	1 397
<i>Tekniska justeringar i budgetpropositionen i den beslutade budgeten för 2019</i>	
Reglering kommunalekonomisk utjämning: sänkt skatt för personer över 65	4,93
Utjämning LSS, ökad omslutning	0,38
<i>Finanspolitiskt motiverad justering i den beslutade budgeten för 2019</i>	
Ny inriktning på finanspolitiken	-51
Ny nivå i bet. 2018/19:FiU1	1 351
<i>Tekniska justeringar i budgetpropositionen för 2020</i>	
Utjämning LSS, ökad omslutning	0,06
Ny nivå i budgetpropositionen för 2020	1 351
Slutligt utgiftstak	1 351

Tekniska justeringar syftar till att utgiftstaket ska utgöra en lika stram begränsning för de offentliga utgifterna efter justeringen som före de förändringar som föranleder justeringen. För att föranleda en teknisk justering av utgiftstaket ska den förändring som ger upphov till justeringen inte ha samma nettoeffekt på den konsoliderade offentliga sektorns utgifter eller det offentliga finansiella sparandet, som på de takbegränsade utgifterna. Sedan utgiftstaket infördes 1997 har nivåerna justerats regelbundet. Tekniska justeringar görs i budgetpropositionen och enligt praxis avrundas de årsvisa justeringarna till hela miljarder kronor.

Sammantaget har nivån på utgiftstakets nivå 2019 höjts med 10 miljarder kronor till följd av tekniska justeringar (se tabell 1.6). Flera av dessa tekniska justeringar hänförs till budgetförändringar som föranlett justering av statsbidragen till kommuner och landsting. Till exempel har en höjning av det särskilda grundavdraget för pensionärer lett till att kommunernas och landstingens skatteintäkter försämras, vilket föranlett en höjning av statsbidraget till kommunsektorn i motsvarande mån. Detta har motiverat en teknisk justering av utgiftstaket.

Utöver de tekniska justeringarna har utgiftstakets nivå 2019 även ändrats av finanspolitiskt motiverade skäl med anledning av den förändring av finanspolitikens inriktning som riksdagen angav när den beslutade om statens budget för 2019 (bet. 2018/19:FiU1, rskr. 2018/19:62) baserat på en reservation från Moderaterna och Kristdemokraterna och inte på den budgetproposition för 2019 som lämnades av en övergångsregering (prop. 2018/19:1). Finanspolitiskt motiverade ändringar av utgiftstakets nivå medför, till skillnad från tekniska justeringar, en reell förändring av utgiftstakets begränsande effekt på de takbegränsade utgifterna. Den finanspolitiskt motiverade justeringen innebär en sänkning av utgiftstakets nivå för 2019 med 51 miljarder kronor.

Budgeteringsmarginalens användning

Utgiftstaket är en restriktion för hur mycket de statliga utgifterna som högst får uppgå till. Utgiftstakets nivå bör dock inte betraktas som ett mål för den faktiska utgiftsnivån eftersom denna behöver anpassas till bl.a. den makroekonomiska utvecklingen. I tabell 1.7 redovisas hur förändringen av budgeteringsmarginalen för 2019, från det att riksdagen fastställde nivån på utgiftstaket för 2019 i december 2016 efter förslag från regeringen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1), fördelar sig på budgeteffekter av förslag till ny politik, reviderad pris- och löneomräkning, reviderade makroekonomiska förutsättningar, förändrat antal personer som tar emot ersättning från olika transfereringssystem (volymförändringar) och övriga faktorer, samt den finanspolitiskt motiverade sänkningen av utgiftstakets nivå i riksdagens beslut om statens budget för 2019. Uppdelningen av budgeteringsmarginalens samlade förändring enligt de olika kategorierna i tabell 1.7 är en bedömning som baseras på motsvarande redovisning för 2019 i de budgetpropositioner och ekonomiska vårpropositioner som regeringen lämnat till riksdagen sedan nivån på utgiftstaket för 2019 fastställdes.

Tabell 1.7 Förändring av budgeteringsmarginalen från fastställandet av utgiftstaket för 2019 till utfallet för 2019

Miljarder kronor

	2019
Budgeteringsmarginal när utgiftstakets nivå fastställdes ¹	94,2
Reformer	-54,9
Reviderad pris- och löneomräkning	0,9
Övriga makroekonomiska förändringar	3,6
Volymförändringar	36,1
Övrigt ²	13,8
Finanspolitiskt motiverad sänkning av utgiftstakets nivå	-51
Total förändring av budgeteringsmarginalen	-51,5
Budgeteringsmarginal i utfallet för 2019	42,7

¹ Prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FIU1, rskr. 2016/17:49.² Inklusive förändring av anslagsbehållningar.

Anm.: Negativt förändringstal innebär ianspråktagande av budgeteringsmarginalen, dvs. högre utgifter.

När riksdagen fastställde utgiftstakets nivå för 2019 uppgick budgeteringsmarginalen till 94,2 miljarder kronor. I utfallet för 2019 uppgick marginalen till 42,7 miljarder kronor. Det betyder att budgeteringsmarginalen har blivit 51,5 miljarder kronor mindre sedan utgiftstaket för 2019 fastställdes, vilket inkluderar den finanspolitiskt motiverade sänkningen av utgiftstakets nivå.

Sammantaget har 54,9 miljarder kronor av budgeteringsmarginalen använts för de reformer som regeringen föreslagit och riksdagen beslutat om sedan utgiftstaket fastställdes. Beloppet avser reformer på budgetens utgiftssida och är en nettoeffekt, där beslut om finansiering genom minskade utgifter ingår. I huvudsak består dessa reformer av förslag och aviseringar från regeringen i budgetpropositionen för 2018, bl.a. förstärkningar av resurserna till Polismyndigheten och försvaret, ett flertal åtgärder inom hälso- och sjukvårdsområdet, en höjning av barnbidraget samt en utökning av antalet utbildningsplatser och möjlighet till studiemedel för dessa (prop. 2017/18:1).

Reviderade bedömningar av de makroekonomiska förutsättningarna har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 3,6 miljarder kronor större. Det beror i huvudsak på att utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten blivit lägre till följd av att bedömningen av inkomstindex för 2019 successivt har reviderats ned sedan bedömningen i budgetpropositionen för 2017 som låg till grund för utgiftsberäkningen när utgiftstaket fastställdes.

Reviderade bedömningar av volymerna i de olika statliga transfereringssystemen har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 36,1 miljarder kronor större. Begreppet volym innefattar utgiftsförändringar till följd av bl.a. antal personer i transfereringssystemen, längden på den tid som en person finns i ett system samt förändringar av nivån på styckkostnader i transfereringssystemen som inte direkt kan kopplas till den makroekonomiska utvecklingen. Antalet personer i systemet för sjuk- och rehabiliteringspenning har i prognoserna för 2019 successivt bedömts vara mindre. Mätt som helårsekvivalenter uppgick antalet ersättningsmottagare 2019 till 225 000, vilket är 7 procent mindre än enligt bedömningen i budgetpropositionen för 2017. Även inom sjuk- och aktivitetserättningen var antalet ersättningstagare mindre 2019 än vad som bedömdes vid framtagandet av budgetpropositionen för 2017, i detta fall med 8 procent. Sammantaget blev utgifterna för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning ca 12 miljarder kronor lägre för 2019 än i budgetpropositionen för 2017 till följd av volymrelaterade utgiftsförändringar.

Antalet personer med assistansersättning under 2019 var ca 10 procent mindre än vad som bedömdes för 2019 i budgetpropositionen för 2017 och antalet beviljade timmar assistans per vecka var på motsvarande sätt 4 procent mindre, vilket är den huvudsakliga orsaken till att utgifterna under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev ca 5 miljarder kronor lägre för 2019 till följd av volymförändringar. Vidare har antal deltagare i etableringsinsatser inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering successivt bedömts vara färre för 2019 jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2017. Antalet deltagare uppgick 2019 till ca 38 800, vilket är 43 procent mindre än enligt bedömningen i budgetpropositionen för 2017. Även det genomsnittliga antalet nyanlända som kommunerna får schablonersättning för var mindre i utfallet för 2019 än vad som bedömdes för 2019 i de föregående beräkningarna. Sammantaget blev utgifterna för 2019 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering ca 10 miljarder kronor lägre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2017.

Utgiftsförändringar till följd av övriga faktorer kan föräntledas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens direkta kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk. Sammantaget har förändringar till följd av övriga faktorer medfört att budgeteringsmarginalen blivit 13,8 miljarder kronor större. Utfallet för 2019 har på flera områden blivit lägre, till följd av övriga faktorer, än ursprungligt anvisade medel för 2019. Orsakerna till att medel inte utnyttjats som planerat beskrivs för respektive utgiftsområde i avsnitt 2. De utgiftsområden som uppvisar störst skillnad mellan anvisade medel och faktiskt utnyttjade medel, till följd av övriga faktorer, är utgiftsområdena 14, 16, 20, 21, 23 och 27.

2 Utfallet för statens budget

I detta avsnitt redovisas utfallet för statens budget och övriga finansiella befogenheter som regeringen har fått från riksdagen.

Redovisningen av budgeten avser inkomster, utgifter och saldot i statens budget. Redovisningen av skatteinkomster består både av skatteinkomster och skatteintäkter. Skillnaden mellan skatteinkomster och skatteintäkter är att inkomsterna avser den skatt som betalats in under året, intäkterna avser skatterna det år de avser. Redovisningen av utgifter görs dels i sammandrag, dels per utgiftsområde. Dessutom ingår en redovisning av Riksgäldskontorets nettoutlåning, kassamässig korrigerering samt förändringen av anslagsbehållningar. I avsnittet redovisas även saldot i statens budget, vilket är detsamma som statens lånebehov uttryckt med omvänt tecken. Ett positivt saldo innebär att staten har möjlighet att amortera på statskulden. Ett negativt saldo innebär att staten behöver låna medel.

Med statens budget menas den ursprungliga av riksdagen beslutade budgeten för 2019 (bet. 2018/19:FiU10). Med totalt anvisade medel menas däremot summan av både statens ursprungliga budget och de beslut om ändringar i budgeten som riksdagen har fattat under året. Riksdagen beslutade om ändringar i budgeten i enlighet med följande propositioner:

- Vårändringsbudget inför 2019 (prop. 2018/19:99, bet. 2018/19:FiU21, rskr. 2018/19:288), och
- Höständringsbudget för 2019 (prop. 2019/20:2, bet. 2019/20:FiU11, rskr. 2019/20:60).

En mer utförlig redovisning finns i bilaga 1 Specifikation av inkomster i statens budget och bilaga 2 Specifikation av utgifter i statens budget.

2.1 Saldot i statens budget 2019

Saldot i statens budget blev 112 miljarder kronor 2019 (tabell 2.1) och statens lånebehov minskade därmed med motsvarande belopp. I budgeten beräknades saldot till 61 miljarder kronor. Saldot blev därmed 51 miljarder kronor högre än beräknat. Inkomsterna blev 28 miljarder kronor lägre och utgifterna blev 79 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i statens budget.

Tabell 2.1 Utfallet för statens budget 2019

Miljoner kronor

	Statens budget	Ändrings-budget	Utfall 2019	Skillnad mot statens budget
Totala inkomster	1 083 982		1 055 545	-28 437
Statens skatteinkomster	1 131 772		1 109 534	-22 238
Övriga inkomster	-47 790		-53 989	-6 199
Totala utgifter m.m.	1 022 551	6 099	943 598	-78 953
Utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor m.m.	1 005 057	6 099	990 706	-14 351
Statsskuldsräntor m.m.	25 155		22 174	-2 981
Förändring av anslagsbehållningar	-11 289			11 289
Riksgäldskontorets nettoutlåning	3 628		-66 892	-70 521
Kassamässig korrigerig	0		-2 389	-2 389
Budgetsaldo	61 431		111 946	50 516

Statens skatteinkomster blev 22 miljarder kronor lägre än beräknat

Inkomsterna i statens budget beräknades uppgå till 1 084 miljarder kronor. Utfallet blev 1 056 miljarder kronor, vilket är 28 miljarder kronor lägre än beräknat. Skatteinkomsterna för staten blev 22 miljarder kronor lägre än beräknat och övriga inkomster blev 6 miljarder kronor lägre än beräknat. De lägre inkomsterna beror dels på lägre skatt på arbete och att hushållen minskat sina placeringar på skattekonto samt att utbetalda skatter till kommuner, dvs. de förskott på den slutliga skatten som löpande betalas under inkomståret, är större än de nu beräknade kommunala skatterna. Övriga inkomster blev 6 miljarder kronor lägre än den av riksdagen beslutade budgeten för 2019. Det beror främst på att inga större försäljningar av statens egendom gjordes under 2019.

I tabell 2.2 redovisas de utgiftsområden m.m. som har mer än 1 miljard kronor i skillnad mellan statens budget och utfallet.

Tabell 2.2 Utgifter som skiljer sig mer än en miljard mot statens budget 2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Statens budget	Ändrings-budget	Utfall	Skillnad mot statens budget
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	81 277	268	79 592	-1 685
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	17 967	462	16 942	-1 025
15 Studiestöd	24 731	-21	22 815	-1 916
16 Utbildning och universitetsforskning	80 846	-381	78 527	-2 319
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	4 742	-754	3 052	-1 690
26 Statsskuldsräntor m.m.	25 155		22 174	-2 981
27 Avgiften till Europeiska unionen	40 914		37 683	-3 231
Riksgäldskontorets nettoutlåning	3 628		-66 892	-70 521
Kassamässig korrigerig	0		-2 389	-2 389
Övriga utgifter	743 290	6 525	752 094	8 804
Summa utgifter m.m. i statens budget	1 022 551	6 099	943 598	-78 953

Utgifterna blev lägre än budgeterat

Utgifterna i statens budget uppgick till 944 miljarder kronor. Det är 79 miljarder kronor (7,7 procent) lägre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten och 85 miljarder kronor (8,3 procent) lägre än totalt anvisat. För 7 av de 27

utgiftsområdena blev utgifterna mer än 1 miljard kronor lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för statens budget 2019 jämfört med 2018

I tabell 2.3 redovisas utfallet för statens budget för 2019 och 2018. Utfallet för statens budget visar för 2019 ett överskott på 112 miljarder kronor, vilket är 32 miljarder kronor högre än för 2018.

Tabell 2.3 Utfallet för statens budget 2018 och 2019

Miljoner kronor

	Utfall 2019	Utfall 2018	Skillnad mot 2018
Totala inkomster	1 055 545	1 072 106	-16 561
Statens skatteinkomster	1 109 534	1 119 945	-10 411
Övriga inkomster	-53 989	-47 840	-6 149
Totala utgifter m.m.	943 598	992 056	-48 458
Utgiftsområden exkl. statsskuld räntor m.m.	990 706	974 924	15 781
Statsskuld räntor m.m.	22 174	13 603	8 571
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-66 892	1 978	-68 870
Kassamässig korrigerig	-2 389	1 552	-3 941
Budgetsaldo	111 946	80 049	31 897

Statens inkomster minskade med 17 miljarder kronor 2019 jämfört med 2018. Statens skatteinkomster minskade med 10 miljarder kronor och övriga inkomster med 6 miljarder kronor. De lägre skatteinkomsterna beror på att periodiseringarna dvs. den post som gör att skatterna blir inkomstmässiga, har ökat med 26 miljarder kronor. De högre periodiseringarna förklaras framför allt av att betalningsförskjutningar för hushåll och företag ökat, dvs. skillnaden mellan vad som betalats in på skattekonto och den beräknade skatteintäkten för 2019. Statens skatteintäkter ökade däremot med knappt 16 miljarder kronor. Det är främst intäkterna från arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt som ökat men skatteintäkten har även påverkats positivt av att avgifterna till public service fr.o.m. 2019 redovisas som en skatteintäkt i statens budget. Det är också orsaken till att övriga inkomster minskar eftersom avgifterna till public service inte ska påverka statens slutliga inkomster och räknas därför av under övriga inkomster.

Utgifterna minskade med 4,5 procent

Utgifterna i statens budget minskade med 48 miljarder kronor (4,5 procent) mellan 2018 och 2019. Riksgäldskontorets nettoutlåning minskade med 69 miljarder kronor. Det beror i huvudsak på att Riksbanken minskade valutareserven.

Även utgifterna för migration och jämställdhet och nyanländas etablering blev lägre. Tillsammans blev dessa utgifter 13 miljarder kronor lägre. Det beror på att antalet asylsökande har minskat.

De allmänna bidragen till kommunerna ökade med knappt 9 miljarder kronor. Det beror på att kommunerna och landstingen fick 5 miljarder kronor i kompensation för det intäktsbortfall som det förhöjda grundavdraget för pensionärer medför. Kommunerna fick även ytterligare knappt 4 miljarder kronor i ökade resurser 2019.

Även utgifterna för statsskuld räntor m.m. ökade med knappt 9 miljarder kronor. Det beror på flera faktorer, bl.a. blev räntor på lån i svenska kronor och valutakursförluster högre än 2018.

Utgifterna för försvar och samhällets krisberedskap ökade med 7 miljarder kronor, vilket beror på ökad anskaffning och vidmakthållande av materiel men även ökad övningsverksamhet.

Tabell 2.4 visar de utgiftsområden, inklusive posten Riksgäldskontorets nettoutlåning och kassamässig korrigering, som hade störst förändringar av utfallet mellan 2018 och 2019.

Tabell 2.4 Utgifter för statens budget 2018 och 2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Utfall 2019	Utfall 2018	Skillnad mot 2018
4 Rättsväsendet	49 383	45 937	3 446
6 Försvar och samhällets krisberedskap	60 572	53 487	7 084
8 Migration	11 847	19 624	-7 776
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 872	99 681	-1 809
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97 315	95 208	2 107
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	16 942	22 217	-5 275
15 Studiestöd	22 815	21 118	1 697
16 Utbildning och universitetsforskning	78 527	76 002	2 525
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 052	4 616	-1 563
22 Kommunikationer	58 604	56 594	2 010
25 Allmänna bidrag till kommuner	120 052	111 409	8 643
26 Statsskuldräntor m.m.	22 174	13 603	8 571
27 Avgiften till Europeiska unionen	37 683	34 960	2 723
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-66 892	1 978	-68 870
Kassamässig korrigering	-2 389	1 552	-3 941
Övriga utgifter	336 041	334 071	1 970
Summa utgifter m.m. i statens budget	943 598	992 056	-48 458

2.2 Analysen påverkas av att riksdagen röstade för ett annat budgetförslag än budgetpropositionen

Regeringsbildningen i Sverige efter valet 2018 tog 129 dagar. Under dessa dagar leddes landet av en övergångsregering. Enligt tilläggsbestämmelse 9.5.1 i riksdagsordningen ska budgetpropositionen lämnas senast den 20 september. De år då riksdagsval hålls i september ska budgetpropositionen i stället lämnas senast två veckor efter riksmötets öppnande. Om detta till följd av ett regeringskifte inte är möjligt, ska budgetpropositionen lämnas inom tre veckor efter det att en ny regering har tillträtt, dock senast den 15 november.

Eftersom någon ny regering inte hade tillträtt beslutades budgetpropositionen för 2019 av övergångsregeringen och överlämnades till riksdagen den 15 november 2018. Detta var första gången som en övergångsregering har lämnat en budgetproposition till riksdagen. Baserat på bl.a. vissa riktlinjer från Statsrådsberedningen utformades budgetpropositionen med utgångspunkt i den beslutade budgeten för 2018, och justerad utifrån ett antal principer som övergångsregeringen stämt av med företrädare för Moderaterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna. Anslagen justerades bl.a. till följd av ändrade priser och löner, beslutade lagar och bindande avtal. Justeringar gjordes också med hänsyn till lagförslag där det rådde bred politisk samsyn och som inte skulle kunnat genomföras i en ändringsbudget. I väntan på en ny regering innehöll budgetpropositionen således inte några ytterligare förslag om nya reformer och var därmed till både sin utformning och sitt innehåll unik.

I december 2018 beslutade dock riksdagen en budget för 2019 baserad på en gemensam reservation från Moderaterna och Kristdemokraterna, vilket innebar betydande förändringar jämfört med den budgetproposition som övergångsregeringen lämnat.

Förutom ekonomiska och politiska konsekvenser har riksdagens beslut fått konsekvenser för analysen av utfallet för statens budget. Riksdagens beslut om inkomstberäkningen för statens budget är på en mer aggregerad nivå än inkomstberäkningen i budgetpropositionen. Det innebär att den inte är specificerad på inkomsttitelnivå för vissa grupper av inkomsttitlar¹. När riksdagens beslut överensstämmer med budgetpropositionen finns informationen på inkomsttitelnivå och uppföljningen kan göras på denna nivå. När riksdagens beslut däremot avviker från budgetpropositionen går det inte att härleda den aggregerade nivån till inkomsttitlar. Detta innebär att redovisningen och analysen av skillnaden mellan statens budget och utfall görs på en mer aggregerad nivå än normalt.

På utgiftssidan har riksdagens beslut fått konsekvensen att anvisade medel för flertalet utgiftsområden i statens budget skiljer sig från budgetpropositionen. Det beror framför allt på att fördelningen av medel på befintliga anslag skiljer sig åt, men även på skillnader i vilka anslag som fördes upp på budgeten. I bilaga 1 till finansutskottets sammanställning av riksdagens beslut om statens budget för 2019 (bet. 2018/19:FiU10) redovisas avvikelsen mellan budgetpropositionen och riksdagens beslut per anslag.

Vidare finns det inte några detaljerade beräkningsunderlag till den beslutade budgeten, vilket ytterligare har försvårat analysen på både inkomst- och utgiftssidan. Riksdagens budgetbeslut grundade sig dock på samma makroförutsättningar som låg till grund för

¹ Detta gäller inkomsttitelgrupperna 1140, 1150, 1210, 1270, 1430, 1440 och 1450–1460.

budgetpropositionen. Det innebär att det är möjligt att förklara skillnaden mellan den beslutade budgeten och det beräknade utfallet för 2019 på en övergripande nivå.

Den 13 januari 2019 slöts en sakpolitisk överenskommelse mellan de fyra riksdagspartierna Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, det s.k. januariavtalet. Den 18 januari 2019 valdes Stefan Löfven, som statsminister för att leda en regering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet de gröna. Den nya regeringen tillträdde den 21 januari 2019. I propositionen Vårändringsbudget för 2019 lämnade den nya regeringen förslag till ändringar i statens budget för 2019.

2.3 De största skillnaderna mellan den beslutade budgeten och budgetpropositionen

2.3.1 Inkomster

Den största skillnaden mellan den beslutade budgeten och budgetpropositionen på inkomstsidan är direkta skatter på arbete. De totala skatteintäkterna i den av riksdagen beslutade budgeten beräknades bli 13 518 miljoner kronor lägre än enligt förslagen i budgetpropositionen. Störst effekt hade höjningen av jobbskatteavdraget. Att den första brytpunkten för statlig inkomstskatt höjdes med mer än ordinarie uppräknings² och att grundavdraget för personer över 65 år höjdes mer än i budgetpropositionen bidrar också till skillnaden. Skillnaden mellan den beslutade budgeten och budgetpropositionen redovisas i tabell 2.5.

Tabell 2.5 Avvikelser mellan inkomsterna i budgetpropositionen och statens budget för 2019

Miljoner kronor

	Riksdagens beslut 2019	Avvikelser från BP 2019
Statens skatteinkomster	1 131 772	-13 518
Direkta skatter på arbete	666 201	-12 803
Statlig inkomstskatt	57 075	-3 911
Kommunal inkomstskatt	752 544	-962
Allmän pensionsavgift	128 721	19
Artistskatt	0	0
Skattereduktioner	-272 139	-7 949
Indirekta skatter på arbete	607 106	-547
Arbetsgivaravgifter	591 177	336
Egenavgifter	13 126	0
Avgifter till premiepensionssystemet	-40 860	-14
Särskild löneskatt	48 969	-870
Nedsättningar	-5 814	0
Tjänstegruppliv	508	0
Skatt på kapital	271 511	49
Skatt på kapital, hushåll	68 759	4
Skatt på företagsvinster	143 235	46
Kupongskatt	8 158	0
Avkastningsskatt	6 396	0
Fastighetskatt	32 112	0

² Från i genomsnitt 40 600 per månad till 42 000 kronor.

	Riksdagens beslut 2019	Avvikelser från BP 2019
Stämpelskatt	12 850	0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	594 776	-1 160
Mervärdesskatt	461 065	306
Skatt på alkohol och tobak	27 091	0
Energiskatt	51 675	-495
Koldioxidskatt	22 819	-241
Övriga skatter på energi och miljö	3 441	-730
Skatt på vägtrafik	22 094	0
Övriga skatter	6 592	0
Skatt på import	7 125	0
Restförda och övriga skatter	21 505	0
Avgående poster, skatter till EU	-7 125	0
Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 037 693	943
Periodiseringar	8 366	0
Inkomster av statens verksamhet	32 536	0
Inkomster av försäld egendom	5 000	0
Återbetalning av lån	717	0
Kalkylmässiga inkomster	14 194	0
Bidrag m.m. från EU	12 522	0
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-112 759	0
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0	0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	1 083 982	-13 518

Anm.: Beslutat belopp för inkomsthuvudgrupp 1800 är justerat med hänsyn till ett tryckfel i Finansutskottets betänkande 2018/19:FIU10.

2.3.2 Utgifter

Den av riksdagen beslutade budgeten innehöll både höjningar och sänkningar av de i budgetpropositionen föreslagna utgifterna. Av budgetens 27 utgiftsområden fick 9 utgiftsområden höjda anslagsmedel med totalt 15 010 miljoner kronor. Samtidigt minskades anslagen inom 11 utgiftsområden med totalt 11 432 miljoner kronor. Sammantaget innebär det att riksdagen höjde utgifterna i budgeten med 3 578 miljoner kronor, netto, jämfört med övergångsregeringens förslag i budgetpropositionen.

Skillnaderna mellan den beslutade budgeten och budgetpropositionen redovisas i tabell 2.6.

Tabell 2.6 Budgetpropositionen, statens budget och ändringarna i statens budget för 2019, utgifter

Miljoner kronor

Utgiftsområde	BP ¹	SB ²	Skillnad SB-BP	VÄB ³	HÄB ⁴	Totalt anvisat
1 Rikets styrelse	14 902	14 594	-308	149	30	14 773
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	17 315	17 319	4	-26	-1	17 292
3 Skatt, tull och exekution	11 403	11 523	120	-13		11 509
4 Rättsväsendet	46 343	48 384	2 041	820	399	49 602
5 Internationell samverkan	2 362	2 362		-2		2 360
6 Försvar och samhällets krisberedskap	56 191	60 067	3 876	212		60 278
7 Internationellt bistånd	44 945	44 945		-787	300	44 458
8 Migration	13 573	12 112	-1 461	306		12 418
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	78 122	81 277	3 155	225	43	81 545
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 657	97 657		-3	135	97 789
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 450	34 881	431	-3	22	34 900
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97 332	97 332			534	97 866
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	18 486	17 967	-519	462		18 430
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	76 815	73 940	-2 875	364	260	74 564
15 Studiestöd	25 023	24 731	-292	-37	16	24 710
16 Utbildning och universitetsforskning	81 347	80 846	-501	-534	153	80 465
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	15 995	15 782	-213	20	52	15 853
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 972	4 742	-2 230	-755	1	3 988
19 Regional tillväxt	3 497	3 497		30	41	3 568
20 Allmän miljö- och naturvård	11 836	9 737	-2 099	1 195	321	11 253
21 Energi	3 595	3 150	-445	295	500	3 945
22 Kommunikationer	59 457	58 968	-489	224		59 192
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 787	20 900	1 113	100	1 022	22 023
24 Näringsliv	7 267	7 437	170	-35	6	7 408
25 Allmänna bidrag till kommuner	115 893	119 993	4 100		59	120 052
26 Statsskuldräntor m.m.	25 155	25 155				25 155
27 Avgiften till Europeiska unionen	40 914	40 914				40 914
Förändring av anslagsbehållningar	-11 289	-11 289				-11 289
Totalt	1 015 345	1 018 923	3 578	2 207	3 892	1 025 022

¹ Budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/2019:1).² Statens budget för 2019 (bet. 2018/19:FiU10).³ Propositionen Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99, bet.2018/19:FiU21, rskr. 2018/19:288).⁴ Propositionen Höständringsbudget för 2019 (prop. 2019/20:2, bet.2019/20:FiU11, rskr. 2019/20:60).

2.3.3 Inkomsterna i Vårändringsbudgeten för 2019

Tabell 2.7 visar den ändrade beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2019 till följd av förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99, bet. 2018/19:FiU21, rskr. 2018/19:288). Beräkningarna påverkas av regeländringar, men även av en ny bedömning av den makroekonomiska utvecklingen, samt av de justeringar som gjorts till följd av hittillsvarande utfall och andra ekonomiska förutsättningar. I kolumnen bruttoeffekt av åtgärder på inkomstsidan framgår den beräknade direkta effekten av förslagen till regeländringar. Till exempel beräknades inkomsterna för Övriga skatter på energi och miljö bli 970 miljoner kronor högre än i den ursprungliga beräkningen som antogs av riksdagen. Utförlig beskrivning av samtliga regeländringar finns i 2019 års ekonomiska vårproposition.

Tabell 2.7 Specifikation av ändrad beräkning av inkomster för 2019 i propositionen Vårändringsbudget för 2019

Miljoner kronor

Inkomsttitelgrupp / Inkomsttitel	Godkänd beräkning	Förändring av beräkning	Ny beräkning	Bruttoeffekt av åtgärder på inkomstsidan
1282 Arbetsgivaravgifter	-3 491	1 317	-2 174	-620
1410 Mervärdesskatt	461 065	-5 814	455 251	-165
1430 Energiskatt	51 675	582	52 258	137
1433 Energiskatt oljeprodukter			14 384	137
1440 Koldioxidskatt	22 819	250	23 069	274
1442 Koldioxidskatt oljeprodukter			14 959	274
1450–1460 Övriga skatter på energi och miljö	3 441	960	4 401	970
1461 Kemikalieskatt			1 741	200
1462 Skatt på flygresor			1 504	770
2215 Inlevererat överskott av statens fastighetsförvaltning	235	423	658	340

2.4 Inkomster i statens budget 2019

I inkomsterna i statens budget ingår de kassamässiga skatteinkomsterna samt övriga inkomster. Skillnaden mellan skatteinkomster och skatteintäkter är att inkomsterna visar den skatt som betalas in respektive år, medan intäkterna redovisar skatterna det år de avser, dvs. det år den skattepliktiga händelsen äger rum. Statens skatteinkomster för 2019 är ett slutligt utfall, medan skatteintäkterna, som är periodiserade, till stor del är en prognos och blir definitiva först ett och ett halvt år efter budgetårets utgång. Detta gäller främst de årligt fastställda inkomstskatterna för individer och företag. En fullständig redovisning av utfallet på inkomsttitlar i statens budget finns i bilaga 1.

2.4.1 Prognosförutsättningar

Utfallet för inkomsterna för ett flertal skatter baseras på löpande debiteringar av skatter som avser flera inkomstår. I analysen av hur inkomsterna har utvecklats jämfört med budgeten beaktas utvecklingen av makroekonomin och förändringar i regelverken. Statens budget för 2019 omfattade skattereformer som sammanlagt bedömdes minska skatteintäkterna med 15,1 miljarder kronor, medan propositionen Vårändringsbudget för 2019 innehöll reformer som enbart påverkade marginellt, se tabell 2.8.

Tabell 2.8 Skattereformer 2019 i statens budget för 2019 och i propositionen Vårändringsbudget för 2019

Miljarder kronor			
Skatteintäkter som påverkats av beslut	SB19	VÅB19	Totalt
Skatt på arbete	-13,96	-0,56	-14,52
Skatt på kapital			
Skatt på konsumtion och insatsvaror	-1,16	0,61	-0,55
Övriga skatter			
Summa skattebeslut	-15,12	0,05	-15,07

Riksdagen godkände Moderaternas och Kristdemokraternas budgetreservation, FiU1, som statsbudget och det är därför deras skattereformer som redovisas ovan. De minskade skatteintäkter som uppstått genom de regeländringar som riksdagen beslutat om för 2019 utgörs huvudsakligen av intäkter från skatt på arbete. Den största regeländringen som påverkar inkomster från skatt på arbete 2019 är ett ytterligare jobbskatteavdrag, men även höjda skiktgränser. Skatt på konsumtion påverkades främst av borttagandet av flygskatten samt fryst överindexering av bensin- och dieselskatt.

Makroekonomiska förutsättningar

Utvecklingen av skatteintäkterna följer i hög grad den underliggande ekonomiska utvecklingen. I tabell 2.9 redovisas några av de makroekonomiska förutsättningar som påverkar skatteintäkterna. De ekonomiska antaganden som redovisas är desamma som ligger till grund för 2020 års ekonomiska vårproposition. I tabellen jämförs dessa med de makroantaganden som ligger till grund för statens budget för 2019.

En viktig variabel för prognosen på skatt på arbete är utvecklingen av lönesumman i ekonomin som 2019 enbart blev marginellt lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2019, -0,1 procentenheter. Konsumentprisindex (KPI) påverkar skatteintäkterna då skiktgränsen för statlig inkomstskatt styrs av detta index plus 2 procentenheter. Om KPI-utvecklingen revideras ned så revideras även skiktgränsen ned. Då hamnar en större andel av inkomsterna över skiktgränsen, vilket leder till högre skatteintäkter. År

2019 blev KPI enbart marginellt lägre än väntat, 1,8 procent i stället för 1,9 procent. KPI används även till att omräkna bl.a. skattesatserna för skatt på energi.

Hushållens konsumtionsutgifter är nedreviderad med 1,1 procent jämfört med det som låg till grund för statens budget för 2019. Hushållens konsumtionsutgifter, tillsammans med andra faktorer, påverkar momsintäkterna.

Utfallet för den nominella BNP-tillväxten 2019 blev 0,4 procentenheter svagare än vad som förväntades i statens budget för 2019. Detta förklaras främst av en svagare utvecklingen av hushållens konsumtion samt av lägre investeringar.

Tabell 2.9 Antaganden i 2020 års ekonomiska vårproposition jämfört med budgetpropositionen för 2019

Procentuell utveckling om inget annat anges

	2019	2018
BNP, marknadspris ¹	4,0	4,6
Diff. BP19	-0,4	0,1
Arbetade timmar ²	-0,2	2,0
Diff. BP19	-1,0	-0,1
Timlön ³	3,9	2,8
Diff. BP19	0,8	0,0
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	3,9	4,9
Diff. BP19	-0,1	-0,1
Arbetslöshet ⁴	6,8	6,3
Diff. BP19	0,4	0,0
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	3,2	3,9
Diff. BP19	-1,1	-0,4
Kommunal medelutdebitering ⁵	32,2	32,1
Diff. BP19	0,0	0,0
Statslåneränta ⁶	-0,1	0,6
Diff. BP19	-1,5	-0,2
KPI juni-juni	1,8	2,1
Diff. BP19	-0,1	0,0
Inkomstbasbelopp ⁶	64,4	62,5
Diff. BP19	0,0	0,0
Prisbasbelopp ⁶	46,5	45,5
Diff. BP19	0,0	0,0
Inkomstindex	176,0	170,7
Diff. BP19	0,0	0,0
Skiktgräns ⁷	490,7	455,3
Diff. BP19	16,8	0,0

¹ Löpande priser, procentuell förändring.

² Kalenderkorrigerat, anställda.

³ Enligt Nationalräkenskapernas (NR) definition.

⁴ Arbetslöshet 15–74 år.

⁵ Medelvärde under året, procent.

⁶ Tusental kronor.

⁷ Avser skiktgräns för statlig inkomstskatt. Tusental kronor.

Källa: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

Bedömningar om utfallet för 2019

För ett antal inkomstitlar under inkomsttypen 1000, Statens skatteinkomster, är de redovisade beloppen bedömningar eftersom utfallen är periodiserade och därmed inte

är fastställda vid tidpunkten för publiceringen av denna skrivelse. Däremot är det totala beloppet för inkomsttypen 1000, Statens skatteinkomster, ett fastställt utfall för 2019 eftersom det avser de belopp som har betalats in till staten under året.

I tabellen nedan redovisas berörda inkomsttitelgrupper och tidpunkt för fastställt utfall. Om inte annat anges avses alla inkomstitlar i inkomsttitelgruppen.

Tabell 2.10 Tidpunkt för fastställande av utfall för de inkomstitlar som ännu saknar utfall för 2019

1100	Direkta skatter på arbete	
1110	Inkomstskatter	dec 20
1120	Allmän pensionsavgift	dec 20
1140	Skattereduktioner	dec 20
1200	Indirekta skatter på arbete	
1210	Arbetsgivaravgifter, 1218	aug 20
1240	Egenavgifter	dec 20
1270	Särskild löneskatt, 1274	dec 20
1280	Nedsättningar, 1283–1284	dec 20
1300	Skatt på kapital	
1310	Skatt på kapital, hushåll	dec 20
1320	Skatt på företagsvinster	dec 20
1340	Avkastningsskatt, 1341–1342	dec 20
1350	Fastighetsskatt	dec 20
1400	Skatt på konsumtion och insatsvaror	
1410	Mervärdesskatt, 1411	sep 20
1431	Skatt på elektrisk kraft	mar 20
1600	Restförda och övriga skatter	
1620	Övriga skatter, hushåll	april 21
1630	Övriga skatter, företag	april 21
1800	Avgående poster, skatter till andra sektorer	
1810	Skatter till andra sektorer	dec 20
1900	Periodiseringar	
1910	Uppbördsförskjutningar	april 21
1920	Betalningsförskjutningar	dec 20

Anm.: Tabellen innehåller bara titlar som ännu saknar utfall. Övriga titlar har utfall för 2019.

För huvuddelen av ovanstående inkomstitlar fastställs utfallet i samband med den slutgiltiga beskattningen för 2019, vilken blir känd i december 2020. För inkomsthuvudgruppen 1600, Restförda och övriga skatter, fastställs utfallet inte förrän i april 2021, beroende på omprövningar för hushåll (inkomsttitel 1621) och företag (inkomsttitel 1631). Detta innebär även att uppbördsförskjutningarna (inkomsttitel 1911) fastställs lika sent. Beloppen på inkomstitlarna 1621, 1631 och 1911 är således fortfarande bedömningar även för 2018 vid tidpunkten för publiceringen av denna skrivelse.

2.4.2 Totala skatteintäkter

De totala skatteintäkterna beräknas 2019 ha uppgått till 2 154 miljarder kronor. Det är 14 miljarder kronor lägre än i statens budget för 2019. Statens skatteintäkter, dvs. de totala skatteintäkterna exklusive EU-skatter, kommunalskatt och avgifter till ålderspensionssystemet, beräknas ha uppgått till 1 120 miljarder kronor. Statens förväntade skatteintäkter beräknas därmed bli 4 miljarder kronor lägre än enligt statens budget för 2019. De förväntade intäkterna för arbete är lägre i förhållande till statens budget, medan skatt på kapital samt på konsumtion och insatsvaror är något högre. Den

beloppsmässigt största avvikelserna är skatteintäkter på arbete. I avsnitten som följer förklaras avvikelserna mer utförligt.

I tabell 2.11 redovisas såväl skatteintäkter som inkomster samt avvikelser i förhållande till den beslutade budgeten. För de skatteintäkter som ännu inte är slutgiltiga utfall (se föregående avsnitt) redovisas prognoser för 2019, dvs. en betydande del av skatteintäkterna 2019 är fortfarande prognoser.

Skatteintäkter är periodiserade skatter och intäkternas utveckling har en direkt koppling till den ekonomiska utvecklingen och de skatteregler som gäller för det aktuella året. Redovisningen är uppdelad på inkomst-huvudgrupperna skatt på arbete, skatt på kapital, skatt på konsumtion och insatsvaror, samt restförda och övriga skatter. Summan av dessa skatter utgör de totala skatteintäkterna.

Från de totala skatteintäkterna görs avdrag för de skatteintäkter som bidrar till att finansiera avgiften till EU. Det kvarstående beloppet är den offentliga sektorns skatteintäkter, som i sin tur särredovisas på kommunsektorn, ålderspensionssystemet och staten.

Tabell 2.11 Totala skatteintäkter och inkomster på statens budget, jämfört med statens budget för 2019 och 2018

Miljarder kronor

	Prognos 2019	Utfall/Prognos ¹ 2018	Jmf SB 2019	Jmf SB 2018
Inkomstår				
Skatt på arbete	1 260,2	1 242,8	-13,1	3,8
Direkta skatter	655,1	656,9	-11,1	-0,3
Kommunal skatt	742,1	726,0	-10,4	0,0
Statlig skatt	57,1	60,4	0,0	-0,4
Jobbskatteavdrag	-126,8	-113,1		-0,6
Husavdrag	-15,5	-14,2		0,8
Övrigt	-1,8	-2,2		-0,1
<i>Indirekta skatter</i>	<i>605,1</i>	<i>585,9</i>	<i>-2,0</i>	<i>4,0</i>
Arbetsgivaravgifter	588,6	566,5	-2,6	1,7
Egenavgifter	12,3	11,8	-0,8	-1,0
Särskild löneskatt	48,7	49,2	-0,2	0,5
Nedsättningar	-4,0	-3,3	1,8	2,8
Skatt på tjänstegruppliv	0,6	0,6	0,1	0,1
Avgifter till premiepensionssystemet	-41,1	-38,8	-0,2	-0,1
Skatt på kapital	274,4	261,4	2,9	5,8
Skatt på kapital, hushåll	71,7	69,3	2,9	-0,1
Skatt på företagsvinster	145,1	132,9	1,8	3,3
Avkastningsskatt	5,4	5,4	-1,0	1,0
Fastighetsskatt	32,7	33,2	0,6	0,5
Stämpelskatt	12,3	12,1	-0,6	-0,2
Kupongskatt m.m.	7,2	8,5	-0,9	1,3
Skatt på konsumtion och insatsvaror	596,2	579,5	1,4	-1,4
Mervärdesskatt	461,8	446,8	0,8	-3,8
Skatt på tobak och alkohol	26,9	27,3	-0,2	0,8
Energiskatt	52,4	52,4	0,7	4,8
Koldioxidskatt	22,2	23,0	-0,7	-0,3
Övriga skatter på energi och miljö	5,2	3,6	1,7	-0,7
Skatt på vägtrafik	20,7	19,8	-1,4	-1,5
Övriga skatter	7,1	6,5	0,5	-0,7

	Prognos 2019	Utfall/Prognos ¹ 2018	Jmf SB 2019	Jmf SB 2018
Inkomstår				
Skatt på import	6,9	6,5	-0,3	-0,3
Restförda och övriga skatter	16,2	16,7	-5,3	1,4
Restförda skatter	-5,0	-4,7	0,8	0,0
Övriga skatter	21,2	21,4	-6,2	1,4
Totala skatteintäkter	2 153,8	2 106,9	-14,4	9,3
Avgår, EU-skatter	-6,9	-6,5	0,3	0,3
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 146,9	2 100,4	-14,2	9,6
Avgår, kommunala skatter	-760,6	-744,2		0,0
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-266,5	-256,7		-2,3
Statens skatteintäkter	1 119,9	1 099,5	-3,5	7,3
Periodiseringar	-10,4	20,4	-18,7	27,4
Statens skatteinkomster	1 109,5	1 119,9	-22,2	34,7
Övriga inkomster	-54,0	-47,8	-6,2	-5,5
Inkomster på statens budget	1 055,5	1 072,1	-28,4	29,2

¹ Fullständigt utfall i april 2020.

Anm.: 2019 ändrades nationalräkenskaperna (NR) och vad som ingår i den offentliga sektorns skatteintäkter för 2019 och tidigare år. Det har därför uppstått en skillnad mellan skatteintäkterna i statens budget och i NR, och därmed också mellan 2020 års ekonomiska vårproposition och Årsredovisningen för staten 2019. Se avsnitt 2.4.4 för mer information.

Skatt på arbete

Skatt på arbete utgör ca 60 procent av de totala skatteintäkterna och kan delas in i direkta och indirekta skatter. Löner och andra ersättningar för arbete är underlag för både direkta och indirekta skatter, medan transfereringsinkomster, såsom sjuk- och föräldrapenning, arbetslöshetsersättning och pensioner, endast är underlag för direkt beskattning. Direkta skatter på arbete består till största delen av kommunal och statlig inkomstskatt. Under de direkta skatterna på arbete redovisas också skatte-reduktionerna. Gemensamt för merparten av de skatter som ingår i skatt på arbete är att de följer utvecklingen av utbetalda löner och transfereringar. Posterna under direkta skatter fastställs i december 2020 och uppgifterna för 2019 är därmed bedömt utfall, grundat på en prognos.

År 2019 beräknas skatt på arbete ha uppgått till drygt 1 260 miljarder kronor. Jämfört med statens budget för 2019 bedöms intäkterna bli 11 miljarder kronor lägre. Det är främst de direkta skatterna som har reviderats ned, medan de indirekta skatterna enbart bedöms bli något lägre jämfört med budgeten för 2019.

Direkta skatter

De direkta skatterna på arbete består av inkomstskatter till staten och kommuner, allmän pensionsavgift samt skattereduktioner. År 2019 beräknas de direkta skatterna ha uppgått till knappt 655 miljarder kronor, vilket är 11 miljard kronor lägre än vad som antogs i statens budget för 2019. Detta beror främst på lägre kommunal inkomstskatt.

År 2019 beräknas intäkterna från kommunal inkomstskatt ha uppgått till 742 miljarder kronor. Jämfört med statens budget har intäkterna för 2019 reviderats ned med drygt 10 miljarder kronor. Förklaringen är främst förslaget i extra ändringsbudgeten 2019/20:FiU53 om höjd avsättning till periodiseringsfond för enskilda näringsidkare.

Intäkterna från statlig inkomstskatt beräknas ha uppgått till 57 miljarder kronor 2019, vilket är samma som i statens budget för 2019. Även allmän pensionsavgift blev som beräknat i statens budget för 2019, knappt 128 miljarder kronor. Den allmänna pensionsavgiften tas ut på förvärvsinkomster och underlaget för avgiften utgörs av

pensionsgrundande ersättningar. Intäkterna följer därför utvecklingen av skatteunderlaget för direkta skatter.

Jobbskatteavdraget och allmän pensionsavgift utgör över 90 procent av skattereduktionerna, medan husavdragen står för 6 procent. År 2019 beräknas de totala skattereduktionerna ha uppgått till knappt 272 miljarder kronor, vilket är på samma nivå som i statens budget för 2019.

Indirekta skatter

De indirekta skatterna på arbete beräknas 2019 ha uppgått till 605 miljarder kronor och utgjorde 48 procent av skatt på arbete. Till skillnad från de direkta skatterna, där merparten av intäkterna överförs till kommunerna, tillfaller de indirekta skatterna huvudsakligen staten och ålderspensionssystemet. Av de indirekta skatterna utgörs huvuddelen av arbetsgivaravgifter.

Arbetsgivaravgifterna uppgick 2019 till drygt 589 miljarder kronor. Jämfört med statens budget har intäkterna reviderats ned med knappt 3 miljarder kronor. Förklaringen är främst en något lägre lönesumma. Intäkterna från dessa avgifter påverkas framför allt av utvecklingen på arbetsmarknaden.

År 2019 beräknas den särskilda löneskatten ha uppgått till 49 miljarder kronor, vilket är i linje med prognosen i statens budget.

År 2019 beräknas nedsättningarna av indirekta skatter ha uppgått till 4 miljarder kronor. Det är knappt 2 miljarder kronor lägre än enligt statens budget, vilket främst förklaras av att utfallet för det s.k. växastödet kom in lägre än tidigare förväntat.

Skatt på kapital

Skatt på kapital omfattar bl.a. skatt på företagsvinster, skatt på hushållens kapitalinkomster samt kommunal fastighetsavgift och statlig fastighetsskatt. År 2019 beräknas intäkterna från skatt på kapital utgöra knappt 13 procent av de totala skatteintäkterna. Intäkterna från skatt på företagsvinster utgör cirka hälften av intäkterna från skatt på kapital. Intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster och intäkterna från skatt på företagsvinster är de skatteintäkter som uppvisar störst variationer över åren. Det är också för dessa skatteintäkter som prognososäkerheten är störst. Intäkterna från beskattning av kapital fastställs till stor del i den årliga beskattningen i december året efter inkomståret. Undantagen är kupongskatten och stämpelskatten, som fastställs månadsvis. Detta innebär att intäkterna från skatt på kapital för 2019 till stor del fortfarande är en prognos.

Skatt på hushållens kapital

Underlaget för hushållens skatt på kapital är nettot av kapitalinkomster och kapitalutgifter. Den största delen av intäkterna från kapitalinkomster kommer från realiserade kapitalvinster. Resterande delar kommer från utdelningsinkomster, ränteinkomster, schablonintäkter samt avdrag för ränteutgifter. Kapitalvinsterna har varierat kraftigt mellan åren, vilket leder till att även hushållens kapitalinkomster varierar. Kapitalvinsternas storlek beror på marknadsvärdet av olika tillgångar samt när de ackumulerade vinsterna realiserar.

Intäkterna från beskattningen av hushållens kapitalinkomster beräknas ha uppgått till 72 miljarder kronor 2019. Det är 3 miljarder kronor högre än i den beslutade budgeten. Revideringen beror framför allt på att hushållens kapitalvinster bedöms växa snabbare, vilket baseras på hushållens kompletterande inbetalning av skatt 2019. Hushållens utdelningsinkomster väntas däremot enligt kontrolluppgifter för 2019 bli lägre än bedömningen i statens budget.

Skatt på företagsvinster

Aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, föreningsbanker, sparbanker m.fl. betalar inkomstskatt på sin beskattningsbara inkomst. Beskattningen utgår från bolagens bokföringsmässiga resultat, men vissa skattemässiga justeringar görs för att fastställa den beskattningsbara inkomsten.

Intäkterna från skatt på företagsvinster bedöms uppgå till 145 miljarder kronor 2019 vilket är 2 miljarder kronor högre än i statens budget. Det förklaras av en mer gynnsam vinstutveckling under året.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på sparande i pensions- och kapitalförsäkringar. Förutom utvecklingen av värdet på tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen beror avkastningsskatten på utvecklingen av statslåneräntan året före beskattningsåret. År 2019 var skattesatsen 15 procent på pensionsförsäkringar och 30 procent på kapitalförsäkringar.

Intäkterna från avkastningsskatten väntas uppgå till 5 miljarder kronor 2019. Jämfört med prognosen i statens budget har det beräknade utfallet reviderats ned med 1 miljard kronor, vilket förklaras av en lägre statslåneränta.

Kommunal fastighetsavgift och statlig fastighetsskatt

År 2008 avskaffades den statliga fastighetsskatten på bostäder och ersattes av en kommunal fastighetsavgift. Avgiften för småhus uppgick 2019 till 8 049 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet, medan avgiften för bostadsandelen i hyreshus uppgick till 1 377 kronor per lägenhet, dock högst 0,3 procent av taxeringsvärdet. Avgiften indexeras med inkomstbasbeloppet. Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften och statliga fastighetsskatten beräknas ha uppgått till nästan 33 miljarder kronor 2019, vilket är 0,6 miljarder kronor högre än väntat.

Stämpelskatt

Stämpelskatt tas ut vid köp av fast egendom och tomträtter och vid beviljande av inteckningar. Utfallet för intäkterna från stämpelskatt för 2019 blev lite drygt 12 miljarder kronor, vilket är 0,6 miljarder kronor lägre än enligt statens budget för 2019.

Kupongskatt

Kupongskatt tas ut på utdelning på aktier i svenska aktiebolag och svenska aktiefonder. Skatten betalas av personer som är bosatta utomlands och som fått utdelning från svenska aktiebolag. Intäkterna från kupongskatten uppgick till ca 7 miljarder kronor 2019, vilket är nästan 1 miljard kronor lägre än beräknat i statens budget för 2019.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Konsumtion och insatsvaror beskattas genom mervärdesskatt och punktskatt. År 2019 beräknas intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror ha uppgått till 596 miljarder kronor, vilket är 1,4 miljarder kronor högre än i statens budget för 2019.

Mervärdesskatt

Intäkterna från mervärdesskatten påverkas vanligtvis främst av hushållens konsumtion. Eftersom olika varu- och tjänstegrupper beskattas med olika mervärdesskattesatser beror intäkterna både på storleken på den totala konsumtionen och på sammansättningen i konsumtionen. Mervärdesskatt tas ut på varor och tjänsters marknadspris, vilket medför att intäkterna också är starkt kopplade till prisökningen i

ekonomin. Utöver hushållens konsumtion består skattebasen för mervärdesskatt även av investeringar och förbrukning i privat och offentlig sektor.

Intäkterna från mervärdesskatt beräknas ha uppgått till 462 miljarder kronor 2019, vilket är marginellt högre än enligt statens budget för 2019.

Punktskatter

Avsikten med flertalet punktskatter är att de ska kompensera för de negativa externa effekter för samhället som uppstår i samband med förbrukningen av vissa varor. Detta gäller t.ex. konsumtion av bensin, diesel, alkohol och tobak som ger negativa effekter på miljö och hälsa. Punktbeskattning används för att påverka konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning, även om de också har en klar offentligfinansiell betydelse. Punktskatterna är i allmänhet fixerade till ett visst belopp per enhet av varan eller proportionell mot det innehåll i varan som är skadligt.

År 2019 uppgick intäkterna från punktskatterna till totalt 134 miljarder kronor, vilket är marginellt högre än vad som beräknades i statens budget. Avvikelsen från statens budget var störst för intäkterna från övriga skatter på energi och miljö samt från skatt på vägtrafik, där utfallet var högre respektive lägre än beräknat. Övriga punktskatter har reviderats i relativt liten omfattning.

Restförda och övriga skatter

Restförda skatter är nettot av restförda och av Kronofogdemyndigheten indrivna skatter. Bland övriga skatter redovisas anstånd och omprövningar av Skatteverkets beskattningsbeslut samt vissa avgiftsinkomster till fonder som exempelvis insättningsgarantiavgifter och resolutionsavgifter. Restförda och övriga skatter uppgick till 16 miljarder kronor 2019, vilket är 5 miljarder kronor lägre än beräknat i statens budget för 2019. Det beror på lägre intäkter för omprövningar och anstånd från hushåll och företag.

Periodiseringar

Periodiseringarna består av uppbörds- och betalningsförskjutningar. Uppbördsförskjutningar visar skillnaden mellan inkomsterna i den löpande redovisningen och den periodiserade intäkten. Betalningsförskjutningar består av skillnaden mellan intäkter och utbetalningar till andra sektorer. Betalningsförskjutningar till den privata sektorn (hushåll och företag) utgörs av skillnaden mellan in- och utbetalningar på samtliga skattekonton och debiterade skatter. Uppbörds- och betalningsförskjutningar beräknas 2019 ha uppgått till -10 miljarder kronor. Det är 19 miljarder kronor lägre än beräkningen i statens budget för 2019 och förklaras av större betalningsförskjutningar än väntat i förhållande till kommuner samt till företag och hushåll.

Uppskjuten beskattning

Skattelagstiftningen ger skattebetalarna möjligheter att i vissa fall skjuta upp beskattningen av olika typer av inkomster. Fysiska personer har t.ex. möjligheter att skjuta upp beskattningen av en kapitalvinst som uppkommer vid avyttring av en privatbostad. De stora beloppen för uppskjuten beskattning för fysiska personer avser pensionerna, eftersom de beskattas när pensionen faller ut och inte när pensionsrätterna tjänas in. Det gäller det egna privata pensionssparandet, men framför allt avtalspensionerna.

Även företag har möjligheter att skjuta upp beskattningen av inkomster. De kan t.ex. sätta av delar av sin vinst i periodiseringsfonder. Dessutom kan företag göra skattemässiga avskrivningar som är större än den beräknade ekonomiska värdeminskningen (överavskrivningar).

De fordringar som är kopplade till olika former av uppskjuten beskattning skulle egentligen påverka redovisningen av den offentliga sektorns nettoförmögenhet. Det saknas dock en samlad redovisning av den uppskjutna beskattningen. Det gäller framför allt avtalspensionerna. Ytterligare ett skäl att inte redovisa skattefordringar är att det är mycket svårt att beräkna den fordran som den offentliga sektorn har. Även om det för ett visst år t.ex. finns uppgift om företagens avsatta medel till periodiseringsfonder vet man inte i förväg i vilken utsträckning som dessa återföringar kommer att påverka skatte-intäkterna. Om återföringen sker under år som företagen har förluster bidrar inte återföringen till ytterligare skatteintäkter. Dessutom måste skattefordran nuvärdesberäknas, vilket gör skattningen än mer osäker.

2.4.3 Övriga inkomster

Övriga inkomster omfattar inkomsttyperna Inkomster av statens verksamhet, Inkomster av försäld egendom, Återbetalning av lån, Kalkylmässiga inkomster och Bidrag m.m. från EU. Dessutom ingår inkomsttyperna Avräkningar i anslutning till skattesystemet och Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto. Det totala utfallet för övriga inkomster 2019 uppgick till -53 989 miljoner kronor och blev därmed 6 199 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. Övriga inkomster blev 6 149 miljoner kronor lägre jämfört med föregående år.

Tabell 2.12 Övriga inkomster, sammanfattning

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Inkomster av statens verksamhet	32 536	35 325	2 789	32 771
Inkomster av försäld egendom	5 000	38	-4 962	1 808
Återbetalning av lån	717	797	80	738
Kalkylmässiga inkomster	14 194	14 214	20	12 169
Bidrag m.m. från EU	12 522	12 557	35	12 367
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-112 759	-116 920	-4 161	-107 693
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto				
Övriga inkomster	-47 790	-53 989	-6 199	-47 840

Inkomster av statens verksamhet

Inom inkomsttypen redovisas bl.a. rörelseöverskott från statliga affärsverk och Riksbanken samt överskott av statens fastighetsförvaltning. Dessutom redovisas ränteinkomster, aktieutdelningar från bolag med statligt ägande, offentligrättsliga avgifter, försäljningsinkomster, böter och övriga inkomster av statens verksamhet.

Tabell 2.13 Inkomster av statens verksamhet, översikt

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Rörelseöverskott	2 196	4 085	1 889	3 238
Överskott av statens fastighetsförvaltning	235	643	408	227
Ränteinkomster	2 592	1 980	-612	2 349
Inkomster av statens aktier	15 000	15 081	81	14 628
Offentligrättsliga avgifter	10 259	10 352	92	9 902
Försäljningsinkomster	70	73	3	73
Böter m.m.	1 162	1 278	116	1 118
Övriga inkomster av statens verksamhet	1 021	1 833	812	1 236
Inkomster av statens verksamhet	32 536	35 325	2 789	32 771

Inkomsterna av statens verksamhet uppgick till 35 325 miljoner kronor, vilket är 2 789 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år blev utfallet 2 553 miljoner kronor (7,8 procent) högre.

Högre rörelseöverskott än beräknat i statens budget och föregående år

Rörelseöverskotten blev 1 889 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år blev rörelseöverskotten 847 miljoner kronor (26,2 procent) högre. Även utfallet för övriga inkomster av statens verksamhet blev högre än beräknat i statens budget med 812 miljoner kronor. De blev också högre än 2018 med 597 miljoner kronor.

Rörelseöverskotten uppgick till 4 085 miljoner kronor, vilket är 847 miljoner kronor (26,2 procent) högre än 2018. Riksbankens inlevererade överskott uppgick till 3 800 miljoner kronor, vilket är 1 500 miljoner kronor högre än föregående år.

Det inlevererade överskottet uppgår till 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat under den senaste femårsperioden, före bokslutsdispositioner m.m.

För de senaste fem åren, 2014 till 2018, uppgår Riksbankens genomsnittliga resultat till 6 676 miljoner kronor. Resultatet kan variera mycket från år till år vilket i sin tur kan ha stora effekter på genomsnittet. Riksbanken redovisade ett positivt resultat på 3 522 miljoner kronor för 2018. Aktiebolaget Svensk Exportkredit ska för varje kvartal redovisa resultatet för det svenska systemet för statsstödda exportkrediter. Föregående års överskott inlevereras och redovisas på inkomsttitel. Överskottet uppgick 2018 till 18 miljoner kronor och inlevererades 2019. Det inlevererade överskottet 2019 är 107 miljoner kronor (85,7 procent) lägre än det överskott som inlevererades 2018. Trafikverket har inte levererat in något överskott under 2019 vilket påverkar jämförelsen med föregående år negativt med 564 miljoner kronor.

Tabell 2.14 Rörelseöverskott

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Luffartsverkets inlevererade överskott	14		-14	
Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	201		-201	132
Sjöfartsverkets inlevererade överskott	0	5	5	
Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	32	128	96	52
Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	0	18	18	125
Inlevererat överskott från övriga myndigheter	150	135	-15	629
Riksbankens inlevererade överskott	1 800	3 800	2 000	2 300
Rörelseöverskott	2 196	4 085	1 889	3 238

Stor ökning av överskottet av statens fastighetsförvaltning

Överskotten av statens fastighetsförvaltning uppgick till 643 miljoner kronor, vilket är 416 miljoner kronor (183,8 procent) högre än föregående år. Överskottet från Statens fastighetsverk (SFV) var 538 miljoner kronor. Den största fastighetsförsäljningen under året avsåg Stockholm Silvieberg 3 som såldes för 228 miljoner kronor. Även fastigheten Stockholm Lysbomben 1 såldes under året, för 174 miljoner kronor. Fortifikationsverket levererade ett överskott på 104 miljoner kronor.

Kostnadsränta på skattekontot lägre än 2018

Ränteinkomster uppgick till 1 980 miljoner kronor, det är 369 miljoner kronor (15,7 procent) lägre än föregående år.

Tabell 2.15 Ränteinkomster

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Räntor på näringslån	0	0	0	0
Räntor på studielån	38	33	-5	33
Övriga ränteinkomster	2 554	1 947	-607	2 316
Ränteinkomster	2 592	1 980	-612	2 349

Räntor på skattekonto uppgick till 1 910 miljoner kronor, vilket är 363 miljoner kronor (16,0 procent) lägre än 2018. Skillnaden jämfört med föregående år beror framför allt på att utfallet för kostnadsränta vid underskott på skattekonto blev 332 miljoner kronor lägre. Intäktsräntan vid överskott på skattekonto blev 4 miljoner kronor lägre än föregående år.

Inkomster av statens aktier något högre än 2018

Inkomster av statens aktier består av utdelning och andra inkomster från statligt ägda bolag. Utdelningen baseras generellt på bolagens resultat från året innan. Inkomster av statens aktier uppgick till 15 080 miljoner kronor, det är 452 miljoner kronor (3,1 procent) högre än föregående år.

Tabell 2.16 Aktieutdelning m.m. 2019 och 2018

Miljoner kronor

	Utfall 2019	Utfall 2018	Skillnad mot 2018
Akademiska hus	1 663	1 630	33
Apoteket	230	300	-70
Eurofima AB	2	0	2
Infranord	41	67	-26
Jernhusen	700	179	521
Lernia	0	21	-21
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	3 164	2 882	282
Metria	0	4	-4
Nordiska investeringsbanken	148	196	-48
Saminvest AB	0	200	-200
SBAB	690	684	6
SJ	194	269	-75
SOS Alarm AB	17	0	17
Specialfastigheter	555	560	-5
Sveaskog	1 100	900	200
Svensk Bilprovning	29	29	0
Svensk Exportkredit	194	232	-38
Svevia	335	299	36
Swedavia	0	122	-122
Sweden House	2	1	1
Telia Company	3 810	3 714	96
Teracom Group	206	214	-8
Vasallen	0	125	-125
Vattenfall AB	2 000	2 000	0
Totalt	15 080	14 628	452

Telia Company delade ut 3 810 miljoner kronor, vilket är 96 miljoner kronor mer än föregående år. Utdelningen från LKAB blev 3 164 miljoner kronor, vilket motsvarar 60 procent av årets vinst. Utdelningen från Vattenfall AB blev 2 000 miljoner kronor, vilket motsvarar 20 procent av årets resultat. Jernhusen AB delade ut 700 miljoner kronor, vilket är 521 miljoner kronor mer än föregående år och överstiger utdelningsmålet om en tredjedels procent av resultatet.

Inkomster från offentligrättsliga avgifter högre 2019

Inkomsterna från offentligrättsliga avgifter blev 10 352 miljoner kronor, vilket är 449 miljoner kronor (4,5 procent) högre än föregående år. Finansieringsavgiften från arbetslöshetskassor uppgick till 3 559 miljoner kronor, vilket är 65 miljoner kronor (1,8 procent) högre än 2018. Avgifter vid patent- och registreringsväsendet uppgick till 441 miljoner kronor. Det är en ökning med 45 miljoner kronor (11,5 procent) jämfört med föregående år.

Högre inkomster från böter

Inkomsterna från Böter m.m. uppgick till 1 278 miljoner kronor, vilket är 160 miljoner kronor (14,3 procent) högre än föregående år. Det högre utfallet beror framför allt på att bötesmedel från Polismyndigheten blev 102 miljoner kronor högre än föregående år. Det avser bl.a. domstolsböter och strafförelägganden som uppgick till 309 miljoner kronor.

Återbetalning av statsbidrag

Övriga inkomster av statens verksamhet uppgick till 1 833 miljoner kronor, vilket är 597 miljoner kronor högre än 2018. Det förklaras bl.a. av att Statens skolverk levererade 794 miljoner kronor i återbetalade statsbidrag. Det är 523 miljoner kronor högre än föregående år.

Lokalradioavgifter från Myndigheten för press, radio och tv blev 95 miljoner kronor högre. I juli 2018 betalade kommersiella radiobolag 1 306 miljoner kronor till Myndigheten för press, radio och tv för tillstånd att sända markbunden analog kommersiell radio. Tillstånden gäller för perioden 1 augusti 2018 till 31 juli 2026. Avgifterna betalades i förskott och kommer därför att periodiseras kvartalsvis mot statens budget för hela perioden för att ge en rättvisande bild av de redovisade intäkterna.

Inkomster av försåld egendom

Under denna inkomsttyp redovisas bl.a. inkomster av försålda byggnader och maskiner, mark och annan egendom som exempelvis gruvegendom och aktier.

Tabell 2.17 Inkomster av försåld egendom

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Inkomster av försåld egendom	5 000	38	-4 962	1 808

Små inkomster av försåld egendom 2019

Inkomster av försåld egendom uppgick 2019 till 38 miljoner kronor, vilket är 4 962 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget. Det beräknade beloppet i statens budget utgör en beräkningsteknisk schablon på 5 000 miljoner kronor. Jämfört med föregående år blev inkomsterna 1 770 miljoner kronor lägre. Inkomsterna 2018 bestod främst av försäljning av statens innehav av aktier i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, som genererade ett överskott på 1 683 miljoner kronor.

Återbetalning av lån

Under inkomsttypen Återbetalning av lån redovisas återbetalningar av olika typer av lån där den största delen är återbetalning av studielån.

Tabell 2.18 Återbetalning av lån

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Återbetalning av näringslån	0	0	0	0
Återbetalning av studielån	468	457	-11	472
Återbetalning av övriga lån	248	339	91	266
Återbetalning av lån	717	797	80	738

Återbetalning av lån högre än föregående år

Utfallet på inkomsttypen uppgick till 797 miljoner kronor, vilket är 80 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år är utfallet 58 miljoner kronor (7,9 procent) högre. Återbetalningen av studielån, som avser lån upptagna före 1989, blev 14 miljoner kronor lägre än 2018. Förändringen mellan åren beror bl.a. på att antalet låntagare minskade med 35 353. Återbetalningen av övriga lån blev 91 miljoner kronor (27,4 procent) högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år blev utfallet 73 miljoner kronor högre. Övriga lån avser bl.a.

hemutrustningslån som blev 3 miljoner kronor högre än föregående år, vilket beror på att antalet personer som återbetalar hemutrustningslån ökat på grund av den senaste tidens flyktmottagande. Antalet lån 2019 uppgick till 64 300, vilket är en minskning med 5 900 lån jämfört med 2018. Antalet lån har minskat eftersom återbetalningarna har ökat och nyutlåningen är lägre eftersom antalet personer som beviljats uppehållstillstånd och tagits emot i en kommun har minskat. Hemutrustningslånet ska betalas tillbaka två år efter utbetalningen.

Kalkylmässiga inkomster

Inkomsttypen Kalkylmässiga inkomster består av vissa amorteringar och statliga pensionsavgifter.

Inkomsterna uppgick till 14 214 miljoner kronor, vilket är 20 miljoner kronor (0,14 procent) högre än beräknat i statens budget.

Tabell 2.19 Kalkylmässiga inkomster

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Avskrivningar och amorteringar	77	13	-64	84
Statliga pensionsavgifter	14 117	14 202	85	12 085
Kalkylmässiga inkomster	14 194	14 214	20	12 169

De statliga pensionsavgifterna ökade

Statliga pensionsavgifter uppgick till 14 202 miljoner kronor. Avgifterna för statlig tjänstepensionering uppgick till 11 532 miljoner kronor, medan den särskilda löneskatten på pensionskostnader uppgick till 2 703 miljoner kronor. Administrationskostnaderna för det statliga tjänstepensionssystemet blev 193 miljoner kronor. De statliga pensionsavgifterna blev 85 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år har de statliga pensionsavgifterna ökat med 2 116 miljoner kronor (17,5 procent). Det beror främst på en sänkning av räntan i beräkningsgrunderna från 0,30 till 0,00 för premier och att prisbasbeloppet höjdes från 45 500 kronor till 46 500 kronor.

Tabell 2.20 Statliga pensionsavgifter

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Statlig tjänstepensionering		11 532		9 821
Särskild löneskatt på pensionskostnader		2 703		2 295
Statlig grupplivförsäkring		52		53
Premieskatt, gruppliv		41		41
Statlig personskadeförsäkring		81		79
Avdrag för administrationskostnader		-193		-190
Administration, personskadeförsäkring		-13		-13
Statliga pensionsavgifter	14 117	14 202	85	12 085

Bidrag m.m. från EU

Under inkomsttypen Bidrag m.m. från EU redovisas bidrag från olika EU-fonder inom EU:s budget. De största enskilda bidragen kommer från Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska jordbruksfonden. Bidragen är främst kopplade till utgifter på anslag under utgiftsområde

14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 19 Regional tillväxt, utgiftsområde 22 Kommunikationer samt utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Tabell 2.21 Bidrag m.m. från EU

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Bidrag från EU:s jordbruksfonder	8 920	9 790	870	8 886
Bidrag från EU till fiskenäringen	251	143	-108	237
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 455	792	-663	1 557
Bidrag från Europeiska socialfonden	1 538	1 123	-415	1 312
Bidrag till transeuropeiska nätverk	95	114	19	104
Övriga bidrag från EU	263	594	331	272
Bidrag m.m. från EU	12 522	12 557	35	12 367

Inkomsterna uppgick till 12 557 miljoner kronor under 2019 och är 35 miljoner kronor (0,3 procent) högre än beräknat i statens budget. Jämfört med 2018 blev inkomsterna 190 miljoner kronor (1,5 procent) högre.

Tabell 2.22 Bidrag från EU:s jordbruksfonder

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	6 742	7 435	692	6 962
Gårdsstöd	6 600	7 177	577	6 613
Övriga interventioner	138	122	-16	109
Exportbidrag	0		0	
Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	4	136	131	240
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	2 178	2 356	178	1 923
Europeiska utvecklings- och garantifonden - garantisektionen 2000 – 2006		0	0	0
Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007 – 2013	-5	-4	1	-9
Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014 – 2020	2 182	2 359	177	1 933
Bidrag från EU:s jordbruksfonder	8 920	9 790	870	8 886

Bidragen från EU:s jordbruksfonder högre än budget

Bidragen från EU:s jordbruksfonder uppgick till 9 790 miljoner kronor 2019, vilket är 870 miljoner kronor (9,8 procent) högre än vad som beräknades i statens budget. Det är framförallt inbetalningarna av Gårdsstöd som blivit högre (577 miljoner kronor) och beror främst på att den del av gårdsstödet för 2018 som betalades in från EU under 2019 blev högre än väntat. Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket blev 131 miljoner kronor högre än beräknat. Under inkomstititeln redovisas de valutakursdifferenser som uppstår i den löpande redovisningen till EU:s jordbruksfonder (garanti- och landsbygd). Det högre utfallet beror främst på att kronans värde i förhållande till euron har varit svagare under 2019 än vad regeringen beräknade i budgeten. Kursvinsterna för 2019 uppgick till 130 miljoner kronor. Bidragen från den europeiska fonden för landsbygdsutveckling 2014–2020 blev 178 miljoner kronor högre. Orsaken är delvis att Europeiska kommissionen under hösten 2019, efter skrivelse från regeringen, beslutat att medfinansieringen från EU inom landsbygdsprogrammet skulle öka från 39,5 procent till 48,8 procent.

Bidragen från EU:s regionala och sociala fonder blev lägre än beräknat

Bidragen från Europeiska regionala utvecklingsfonden blev 663 miljoner kronor lägre än beräknat. Det beror bl.a. på att flera projekt inte har rekvirerat medel i den takt som beräknades på grund av att de ligger efter i genomförandet eller dröjer med rekvisitioner. Bidragen från Europeiska socialfonden blev 415 miljoner kronor lägre än beräknat. Det lägre utfallet beror på lägre medelsförbrukning i de beviljade projekten än beräknat.

Bidragen från EU ökade något 2019

Jämfört med 2018 så ökade bidragen från EU med 190 miljoner kronor (1,5 procent). Gårdsstödet ökade med 564 miljoner kronor och det beror främst på att den del av gårdsstödet för 2018 som betalades in från EU under 2019 blev högre än väntat. Bidragen från EU till landsbygdsutvecklingen ökade med 432 miljoner kronor, vilket bl.a. beror på att den europeiska kommissionens beslut om ökad medfinansiering från EU. Åt motsatt håll går bidragen från de europeiska regional- och socialfonderna som minskat med 765 miljoner kronor respektive 189 miljoner kronor. Övriga bidrag från EU ökade med 322 miljoner kronor. Det är främst bidragen från asyl-, migrations och integrationsfonden som ökat mellan åren.

Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Denna inkomsttyp omfattar tillkommande EU-skatter och utjämningsavgifter för LSS-kostnader (lagen om stöd- och service för vissa funktionshindrade). Dessutom ingår olika avräkningar som avser, dels intäkter som förs till fonder, dels kompensation för mervärdesskatt till statliga myndigheter och kommuner och fr.o.m. 2019 Avgifter till public service.

Tabell 2.23 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Tillkommande skatter	11 143	11 342	199	10 575
EU-skatter	7 073	6 837	-236	6 481
Tullmedel	7 034	6 838	-196	6 481
Jordbrukstullar och sockeravgifter	39	-1	-40	0
Kommunala utjämningsavgifter	4 070	4 506	436	4 094
Utgjämningavgift för LSS-kostnader	4 070	4 506	436	4 094
Avräkningar	-123 902	-128 262	-4 360	-118 268
Intäkter som förs till fonder	-13 003	-11 584	1 419	-14 701
Kompensation för mervärdesskatt	-101 817	-107 627	-5 810	-103 567
Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-32 598	-34 077	-1 479	-32 585
Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-69 219	-73 550	-4 331	-70 982
Avgifter till public service	-9 082	-9 051	31	
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-112 759	-116 920	-4 161	-107 693

I statens budget beräknades avräkningarna uppgå till -112 759 miljoner kronor. Utfallet blev -116 920 miljoner kronor. Skillnaden mot beräkningen i statens budget blev alltså -4 161 miljoner kronor. Avräkningarna för kompensation för mervärdesskatt till kommunerna blev 4 331 miljoner kronor högre och beror på att kommunernas konsumtion blev högre än väntat.

Jämfört med 2018 ökade Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet med 9 227 miljoner kronor. Avräkningen av avgifter till public Service ökade med

9 050 miljoner kronor eftersom det är första året som avgifterna redovisas i statens budget.

2.4.4 Definitionerna av statens skatteintäkter skiljer sig åt

Sedan 2006 då riksdagen godkände regeringens förslag om ändrade redovisningsprinciper för statsbudgetens inkomstsida, ska statens budget och nationalräkenskaperna visa samma totala skatteintäkter för den offentliga sektorn³. Nationalräkenskaperna i Europeiska unionen bygger på ENS 2010-manualen, som är en del av ENS 2010-förordningen. Den har beslutats av Europaparlamentet och Ministerrådet. År 2019 genomförde Statistiska centralbyrån (SCB) en allmän översyn av redovisningen i nationalräkenskaperna. Efter översynen förändrades definitionen av vad som ingår i den offentliga sektorns skatteintäkter för 2019 och tidigare år.

När riksdagen beslutade om budgeten för 2019 var dessa förändringar inte kända. Därför hade man inte beaktat dem när skatteintäkterna i statens budget beräknades. Eftersom statens budget ska följas upp mot den av riksdagen beslutade budgeten har inte heller redovisningen av skatteintäkterna justerats i efterhand, för att de ska stämma överens med förändringarna. Därmed har det uppstått en skillnad mellan skatteintäkterna i statens budget och i nationalräkenskaperna. Det går dock att specificera skillnaderna.

Tabell 2.24 Förklaringsposter som visar skillnaden för skatteintäkterna mellan statens budget och nationalräkenskaperna

Miljoner kronor

	2019	2018	2017
Statens skatteintäkter enligt Statens budget	1 119 895	1 099 512	1 063 762
Allmän översyn av nationalräkenskaperna	-1 010	8 299	6 911
Kärnavfallsfonden	-3 951	-3 685	-3 797
Public service-avgiften	0	8 171	7 954
Elcertifikat	2 581	3 813	2 754
Olika periodisering av energiskatt på elektrisk kraft historiska år		-2 746	255
Olika definitioner av sektorerna	261 177	241 119	230 154
Övrigt (t.ex. senare beräkningstidpunkt, avrundning etc.)	-4 595	3	4
Statens skatteintäkter enligt nationalräkenskaperna¹	1 375 467	1 346 187	1 301 085

¹ Nationalräkenskaperna fjärde kvartalet 2019 publicerades den 28 februari 2020.

Vid den allmänna översynen reviderades statens skatteintäkter i nationalräkenskaperna på ett sätt som påverkar jämförelsen med statens budget. För skatteredovisningen skiljer tre poster sig åt mellan redovisningen i nationalräkenskaperna och i statens budget.

Intäkterna från kärnkraftsindustrin som fonderas i Kärnavfallsfonden har tidigare räknats som en statlig skatteintäkt i både nationalräkenskaperna och statens budget. Men efter den allmänna översynen av nationalräkenskaperna ingår inte dessa intäkter längre i staten, utan i företagssektorn. Det innebär att skatteintäkterna för staten minskar med nästan 4 miljarder kronor per år i nationalräkenskaperna. Avkastningen på intäkterna från Kärnavfallsfonden redovisas nu i stället som en skuld mot företagssektorn. Skulden motsvarar fonden i balansräkningen för staten.

³ Prop 2005/06:1, avsnitt 6.2.

Den 1 januari 2019 ersattes radio- och tv-avgiften till Radiotjänst med en individuell public service-avgift, som dras direkt med skatten. Public service-avgiften redovisas som skatt i statens budget fr.o.m. 2019.

I nationalräkenskaperna redovisas även radio och tv-avgiften till Radiotjänst som en skatteintäkt för staten. Därmed har det uppstått en skillnad på ungefär 8 miljarder kronor per år från 2018 och bakåt.

Elcertifikatsystemet är ett marknadsbaserat stödsystem som ska öka produktionen av förnybar el. Enligt regelverket för nationalräkenskaperna ska handel med elcertifikat bruttoredovisas i staten, eftersom det är staten som fastställer förutsättningarna för systemet. Det innebär att handeln med elcertifikat både redovisas som skatteintäkt och utbetald subvention i staten, trots att staten inte är inblandad i de monetära transaktionerna. Det höjer skatteintäkterna med mellan 3–4 miljarder kronor per år i nationalräkenskaperna. I statens budget ingår inte elcertifikaten.

I september 2018 justerades periodiseringen av energiskatt på elektrisk kraft för 2003–2018 i nationalräkenskaperna. Motsvarande revidering gjordes inte för statens budget, eftersom utfallet i statens budget redan hade fastställts.

Dessutom finns skillnader i olika principer för avgränsningen av staten i statens budget och i nationalräkenskaperna. Till exempel ska den kommunala fastighetsavgiften tillhöra staten i nationalräkenskaperna, eftersom det är staten som bestämmer villkoren för den kommunala fastighetsavgiften. Det innebär att den redovisas som en statlig skatteintäkt som transfereras till kommunsektorn. Motsvarande princip finns inte för statens budget där intäkterna för den kommunala fastighetsavgiften tillhör kommunerna, och inte staten. Detta leder till förhållandevis stora skillnader i sektoruppdelningen av skatteintäkterna, men det påverkar inte den samlade skatteintäkten för offentlig sektor.

Skatteintäkterna skiljer sig åt i statens budget och i statens resultaträkning

Det finns även skillnader mellan redovisningen av skatteintäkter i statens budget och i statens resultaträkning. När statens årsredovisning lämnas till riksdagen är de periodiserade skatterna för innevarande år en beräkning/prognos, som först kommer att slutligt fastställas ungefär ett år senare. Eftersom årets över- eller underskott fastställs då regeringen lämnar skrivelsen Årsredovisning för staten till riksdagen, redovisas eventuella senare revideringar av skatteintäkterna på kommande år. Till exempel så fastställdes årets överskott för staten 2018 i Årsredovisning för staten 2018. Eftersom överskottet fastställdes innan skatteintäkterna var fastställda revideras i stället skatteprognosen för 2018 på 2019 års skatteintäkter och påverkar därmed 2019 års över- eller underskott för staten.

Förutom skillnader i redovisningen av skatteintäkter förekommer det skillnader i avgränsningen av staten i resultaträkningen och i statens budget. I resultaträkningen elimineras dessutom inomstatliga transaktioner.

Tabell 2.25 Förklaringsposter som visar skillnaden för skatteintäkterna mellan statens budget och statens resultat- och balansräkning

Miljoner kronor

	2019	2018	2017
Totala skatteintäkter enligt resultaträkningen	1 386 530	1 363 480	1 316 861
Skatter hänförliga till tidigare år	371	-7 987	-21 576
Avgränsningsskillnader	-338 102	-324 373	-309 697
Elimineringar	71 095	70 385	68 050
Justering för reviderad skatteprognos	0	-1 992	10 123
Statens skatteintäkter i Statens budget	1 119 895	1 099 512	1 063 762
Justeringsbelopp tidigare år för revidering totala skatteintäkter		4 018	-10 028
Justeringsbelopp tidigare år för reviderad skatteprognos statens skatteintäkter		-2 260	183
Statens skatteintäkter i resultaträkningen enligt avgränsning i Statens budget¹	1 119 895	1 101 271	1 053 916

¹ Se avsnitt 3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys, not 1 Skatteintäkter.

2.5 Utgifter i statens budget 2019

Utgifterna i statens budget är indelade i 27 utgiftsområden. Därutöver ingår även posterna Förändring av anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning och Kassamässig korrigerings på budgetens utgiftssida.

Posten Förändring av anslagsbehållningar används endast vid budgetering. Utfallet påverkar anslagsbehållningarna för respektive anslag.

Utgifter i statens budget – sammanfattning

I tabell 2.25 jämförs utfallet för utgifterna, dvs. den faktiska förbrukningen, dels med ursprungligen anvisade medel (statens budget), dels med totalt anvisade medel (inklusive ändringar av budgeten). En högre förbrukning än anvisade medel möjliggörs genom utnyttjande av ett eventuellt ingående anslagssparande eller en anslagskredit.

Tabell 2.26 Utgifter i statens budget 2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Statens budget	Ändringsbudget	Totalt anvisat	Utfall	Utfall - statens budget	Utfall - totalt anvisat
1 Rikets styrelse	14 594	179	14 773	14 638	44	-135
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	17 319	-27	17 292	16 927	-392	-365
3 Skatt, tull och exekution	11 523	-13	11 509	11 520	-2	11
4 Rättsväsendet	48 384	1 219	49 602	49 383	1 000	-219
5 Internationell samverkan	2 362	-2	2 360	2 337	-25	-23
6 Försvar och samhällets krisberedskap	60 067	212	60 278	60 572	505	293
7 Internationellt bistånd	44 945	-487	44 458	44 240	-705	-218
8 Migration	12 112	306	12 418	11 847	-265	-571
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	81 277	268	81 545	79 592	-1 685	-1 953
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 657	132	97 789	97 872	215	83
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 881	19	34 900	34 486	-396	-415
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97 332	534	97 866	97 315	-17	-551
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	17 967	462	18 430	16 942	-1 025	-1 487
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	73 940	624	74 564	73 408	-532	-1 156
15 Studiestöd	24 731	-21	24 710	22 815	-1 916	-1 895
16 Utbildning och universitetsforskning	80 846	-381	80 465	78 527	-2 319	-1 938
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	15 782	72	15 853	15 828	47	-25
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	4 742	-754	3 988	3 052	-1 690	-936
19 Regional tillväxt	3 497	71	3 568	3 316	-180	-251
20 Allmän miljö- och naturvård	9 737	1 516	11 253	9 446	-291	-1 807
21 Energi	3 150	795	3 945	2 214	-936	-1 731
22 Kommunikationer	58 968	224	59 192	58 604	-364	-588
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	20 900	1 122	22 023	20 784	-117	-1 239
24 Näringsliv	7 437	-29	7 408	7 304	-133	-104
25 Allmänna bidrag till kommuner	119 993	59	120 052	120 052	59	0
26 Statsskuldräntor m.m.	25 155		25 155	22 174	-2 981	-2 981
27 Avgiften till Europeiska unionen	40 914		40 914	37 683	-3 231	-3 231
Förändring av anslagsbehållningar	-11 289		-11 289		11 289	11 289
Summa	1 018 923	6 099	1 025 022	1 012 879	-6 043	-12 142
Riksgäldskontorets nettoutlåning	3 628		3 628	-66 892	-70 521	-70 521
Kassamässig korrigering	0		0	-2 389	-2 389	-2 389
Summa utgifter m.m. i statens budget	1 022 551	6 099	1 028 650	943 598	-78 953	-85 052

Utgifterna i statens budget uppgick 2019 till 943 598 miljoner kronor. Det är 78 953 miljoner kronor (7,7 procent) lägre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten och 85 052 miljoner kronor (8,3 procent) lägre än vad som totalt anvisades. Inom 7 av de 27 utgiftsområdena blev utgifterna mer än 1 miljard kronor lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utgifterna för hälsovård, sjukvård och social omsorg lägre än beräknat

Utfallet för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppgick till 79 592 miljoner kronor, vilket är 1 685 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten. Utfallet för många anslag inom utgiftsområdet blev lägre. Bland annat blev kostnaderna för statlig assistansersättning och stimulansbidrag och

åtgärder inom äldreområdet lägre än beräknat. Kostnaderna för läkemedel inom förmånerna blev i stället högre än beräknat.

Färre kommunmottagna och lägre utgifter för ensamkommande barn och unga

Utfallet för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering blev 16 942 miljoner kronor. Det är 1 025 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror bl.a. på att antalet nyanlända som beviljades uppehållstillstånd och togs emot i en kommun blev lägre än beräknat, och att utgifterna för ersättningar för mottagandet av ensamkommande barn blev lägre än beräknat.

Prioriterat studiebidrag lägre än beräknat

Inom utgiftsområde 15 Studiestöd blev utfallet 22 815 miljoner kronor, vilket är 1 916 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i budgeten. Det beror framför allt på att utgifterna för prioriterat studiebidrag för dem som saknar slutbetyg från grundskola eller gymnasium blev lägre än beräknat.

Bidrag till lärarlöner och vuxenutbildning lägre än beräknat

För utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppgick utgifterna till 78 527 miljoner kronor. Det är 2 319 miljoner kronor lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Det beror bl.a. på att medlen under anslag för bl.a. bidrag till lärarlöner och vuxenutbildning inte utnyttjades fullt ut.

Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder lägre än beräknat

Utfallet för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik uppgick till 3 052 miljoner kronor och blev därmed 1 690 miljoner kronor lägre än vad som anvisats. Det beror främst på att investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder till studerande blev 1 323 miljoner kronor lägre än beräknat.

Högre inkomster från överkurser vid emission, än beräknat

Utgifterna inom utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. uppgick till 22 174 miljoner kronor, vilket är 2 981 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i budgeten. Det beror i första hand på högre inkomster från överkurser vid emission, än beräknat.

EU återbetalade 1,5 miljarder kronor

Utfallet för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen uppgick till 37 683 miljoner kronor och är därmed 3 231 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror främst på att EU under 2019 återbetalade ett överskott till Sverige om 1 500 miljoner kronor för den avgift som baseras på bruttonationalinkomsten (BNI). Dessutom blev EU:s fastställda budget lägre än vad som antogs i statens budget. Även tullavgiften blev lägre än beräknat i statens budget.

Riksbanken minskade valutareserven genom återbetalning av lån till Riksgäldskontoret

Riksgäldskontorets nettoutlåning uppgick till -66 892 miljoner kronor, vilket är 70 521 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i statens budget. Det beror framför allt på att Riksbanken minskade valutareserven med 8 000 miljoner amerikanska dollar, vilket påverkade nettoutlåningen med 69 000 miljoner kronor.

Tabell 2.27 Utfallet för statens budget för 2018 och 2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Utfall 2019	Utfall 2018	Skillnad mot 2018
1 Rikets styrelse	14 638	14 288	350
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	16 927	15 992	935
3 Skatt, tull och exekution	11 520	11 446	74
4 Rättsväsendet	49 383	45 937	3 446
5 Internationell samverkan	2 337	1 893	444
6 Försvar och samhällets krisberedskap	60 572	53 487	7 084
7 Internationellt bistånd	44 240	42 813	1 427
8 Migration	11 847	19 624	-7 776
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	79 592	78 418	1 174
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 872	99 681	-1 809
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 486	34 771	-285
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97 315	95 208	2 107
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	16 942	22 217	-5 275
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	73 408	73 861	-453
15 Studiestöd	22 815	21 118	1 697
16 Utbildning och universitetsforskning	78 527	76 002	2 525
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	15 828	16 008	-180
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 052	4 616	-1 563
19 Regional tillväxt	3 316	3 576	-260
20 Allmän miljö- och naturvård	9 446	10 438	-992
21 Energi	2 214	3 504	-1 289
22 Kommunikationer	58 604	56 594	2 010
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	20 784	19 597	1 187
24 Näringsliv	7 304	7 464	-161
25 Allmänna bidrag till kommuner	120 052	111 409	8 643
26 Statsskuldräntor m.m.	22 174	13 603	8 571
27 Avgiften till Europeiska unionen	37 683	34 960	2 723
Summa	1 012 879	988 527	24 352
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-66 892	1 978	-68 870
Kassamässig korrigerig	-2 389	1 552	-3 941
Summa utgifter m.m. i statens budget	943 598	992 056	-48 458

Utgifterna i statens budget minskade när Riksbanken minskade valutareserven

Utgifterna i statens budget minskade med 48 458 miljoner kronor (4,9 procent) mellan 2018 och 2019. Att utgifterna minskade beror i huvudsak på att Riksbanken minskade valutareserven vilket påverkar förändringen av Riksgäldskontorets nettoutlåning som totalt minskade med 68 870 miljoner kronor jämfört med 2018.

Utgifterna för Polismyndigheten ökade

Utgifterna för utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökade utgifterna med 3 446 miljoner kronor (7,5 procent). Utgifterna för Polismyndigheten ökade med 2 779 miljoner kronor (11,7 procent). Det beror dels på att lönerna höjdes, dels på att Polismyndigheten har anställt fler. Utgifterna för rättsliga biträden ökade med 214 miljoner kronor (7,5 procent).

Ökade anslag för att stärka totalförsvaret

Inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökade utgifterna med 7 084 miljoner kronor (13,2 procent). Det beror främst på utveckling och anskaffning av JAS 39E, och ubåt A26. Ökningen beror också på att Försvarsmakten har haft en ökad övningsverksamhet och vidmakthållit materiel i högre utsträckning.

Utgifterna för asylsökande minskade

Inom utgiftsområde 8 Migration blev utgifterna 7 776 miljoner kronor (39,6 procent) lägre. Ersättningarna till kommunerna minskade med 6 665 miljoner kronor (56,9 procent), vilket främst beror på att antalet barn och unga i Migrationsverkets mottagningssystem minskade.

Färre personer fick aktivitets- och sjukersättning

Utgifterna för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning blev 1 809 miljoner kronor (1,8 procent) lägre än 2018. Det beror främst på att färre personer hade aktivitets- och sjukersättning.

Utgifterna för barnbidrag och föräldraförsäkring ökade

Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade utgifterna med 2 107 miljoner kronor (2,2 procent). Utgifterna för barnbidrag ökade med 1 452 miljoner kronor (4,6 procent). Det beror dels på att barnbidraget höjdes den 1 mars 2018, dels på att antalet barn i åldrarna 0–16 år ökade. Utgifterna för föräldraförsäkringen ökade med 634 miljoner kronor (1,4 procent). Antalet ersättningsdagar för föräldrapenning minskade svagt, men den genomsnittliga ersättningen per dag ökade med 3,7 procent, bl.a. på grund av att fler män tog ut föräldrapenning.

Utgifterna för nyanlända inklusive ensamkommande barn minskar

Inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering minskade utgifterna med 5 275 miljoner kronor (23,7 procent) eftersom antalet nyanlända och antalet ensamkommande barn och unga minskade. Ersättningarna till kommunerna för ensamkommande barn och unga minskade med 2 365 miljoner kronor och schablonersättningarna för mottagande av nyanlända minskade med 2 091 miljoner kronor.

Fler studerande med studiemedel

Utgifterna inom utgiftsområde 15 Studiestöd ökade med 1 697 miljoner kronor (8,0 procent). Det beror både på att bidragsbeloppet har höjts och att antalet studerande med studiemedel ökade med 5,6 procent.

Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling medför högre utgifter

Inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökade utgifterna med 2 525 miljoner kronor (3,3 procent). Inom utgiftsområdet har utfallet för många anslag både ökat och minskat. Utgifterna för statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling ökade med 2 478 miljoner kronor.

Inget stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande

Utgifterna inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskade med 1 563 miljoner kronor (33,9 procent). Det beror framför allt på att stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande har avvecklats.

Ökade utgifter för investeringar, drift och underhåll av järnvägar

Inom utgiftsområde 22 Kommunikationer ökade utgifterna med 2 010 miljoner kronor (3,6 procent). Utgifterna för större järnvägsinvesteringar enligt nationell plan ökade med 2 216 miljoner kronor samtidigt som de större väginvesteringarna minskade med 896 miljoner kronor. Utgifterna för drift, underhåll och trafikledning på järnväg ökade med 463 miljoner kronor.

Höjt grundavdrag för pensionärer medför högre bidrag till kommuner och landsting

Utfallet för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökade med 8 643 miljoner kronor (7,8 procent). Det beror framför allt på att kommunerna och landstingen kompenserades med totalt 4 930 miljoner kronor för det intäktsbortfall som det förhöjda grundavdraget för pensionärer medför. Kommunerna fick även ytterligare 3 500 miljoner kronor i ökade resurser.

Högre utgifter för räntor på statsskulden

Inom utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. ökade utgifterna med 8 571 miljoner kronor (63,0 procent). Det beror på flera faktorer, bl.a. blev räntor på lån i svenska kronor och valutakursförluster högre än 2018.

Lägre återbetalningar av EU-avgiften

Utgifterna inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen blev 2 723 miljoner kronor (7,8 procent) högre än 2018. Det beror framför allt på att återbetalningarna från EU blev ca 2 200 miljoner kronor lägre än 2018.

Förklarande faktorer till avvikelserna mot statens budget

Utgifterna i statens budget blev 79,0 miljarder kronor lägre än den budget som riksdagen ursprungligen fastställde. I detta avsnitt analyseras hur stor del av denna skillnad som berodde på reviderade bedömningar av dels de makroekonomiska förutsättningarna, dels antalet personer som tar emot ersättning från olika transfereringssystem (volym). Vidare redovisas hur stor del av skillnaden som beror på nya beslut. Det gäller sådana beslut som fattats av riksdagen eller Riksbanken. Resterande skillnad beror på andra förklaringsfaktorer och redovisas i kategorin Övrigt. Skillnaderna fördelas också på Utgiftsområden exklusive räntor, Statsskuld räntor m.m. och Riksgäldskontorets nettoutlåning. Resultatet sammanfattas i tabell 2.28 och kommenteras därefter.

Tabell 2.28 Förklarande faktorer till skillnaden mellan utfall och budget för 2019

Miljarder kronor

	Totalt	Volym ³	Makro ⁴	Beslut	Övrigt ⁵
Utgiftsområden, exklusive räntor ¹	-3,2	-3,5	0,6	3,9	-4,2
Statsskuld räntor m.m.	-2,9	0,0	-2,9	0,0	0,0
Riksgäldskontorets nettoutlåning ²	-72,9	0,0	1,8	0,0	-74,7
Budgetens utgifter m.m.	-79,0	-3,5	-0,5	3,9	-78,9

¹ Utgiftsområden som omfattas av det statliga utgiftstaket.

² Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringsposten.

³ Begreppet volym innefattar utgiftsförändringar till följd av bl.a. antal personer i transfereringssystemen, längden på den tid som en person finns i ett system samt förändringar av nivån på styckkostnader i transfereringssystemen som inte direkt kan kopplas till den makroekonomiska utvecklingen.

⁴ Utgiftsförändringar till följd av reviderade makroekonomiska förutsättningar.

⁵ Under Utgiftsområden, exkl. räntor ingår förändring av anslagsbehållningar enligt ursprunglig budget.

Skillnader till följd av reviderade volymer i olika transfereringssystem

Utgifterna blev 3,5 miljarder kronor lägre än i statens budget till följd av ändrade bedömningar av bl.a. antalet personer som tar emot ersättning från olika

transfereringssystem (volym). Det beror bl.a. på att färre personer än beräknat i statens budget fick assistansersättning 2019 och att det beviljade antalet timmar assistansersättning per vecka också var något lägre. Det medförde att utgifterna under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Vidare blev utgifterna under utgiftsområde 15 Studiestöd lägre då färre personer under 2019 än beräknat i budgeten erhöll studiehjälp och studiemedel.

Skillnader till följd av den makroekonomiska utvecklingen

Skillnader till följd av ändrade makroekonomiska förutsättningar medförde att utgifterna blev 0,5 miljarder kronor lägre än i statens budget.

Utgifterna för utgiftsområdena, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., blev 0,6 miljarder kronor högre än i statens budget till följd av ändrade makroekonomiska förutsättningar. Det beror bl.a. på att arbetslösheten var högre 2019 än beräknat i statens budget, vilket medförde högre utgifter under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Utgifterna på anslaget för statsskuldräntor blev 2,9 miljarder kronor lägre till följd av ändrade makroekonomiska förutsättningar. Det beror på att såväl korta som långa marknadsräntor blev avsevärt lägre än beräknat.

Ändrade makroekonomiska förutsättningar medförde vidare att Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 1,8 miljarder kronor högre än i statens budget. Den försvagade växelkursen medförde att Riksbankens lån i Riksgäldskontoret ökade mer än beräknat när ett enskilt lån som förföll under 2019 refinansierades till en högre växelkurs.

Tabell 2.29 Makroekonomiska förutsättningar

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall 2018
Procentuell förändring från föregående år:				
BNP (fp)	2,1	1,2	-0,9	2,2
KPI (årsgenomsnitt)	1,9	1,8	-0,1	2
Antal sysselsatta, 15–74 år	0,9	0,7	-0,2	1,5
Nivåer:				
Arbetslöshet, 15–74 år, procent av arbetskraften	6,4	6,8	0,4	6,3
SEK/Euro, årsgenomsnitt	10,4	10,6	0,2	10,3
SEK/USD, årsgenomsnitt	8,7	9,5	0,8	8,7
6-mån ränta, årsgenomsnitt	0	0	0	-0,7
5-årig statsobligation, årsgenomsnitt	0,7	-0,4	-1,1	0,1

fp=fasta priser, SB=Statens budget.

Skillnader till följd av beslut

De totala utgifterna blev 3,9 miljarder kronor högre än i statens budget till följd av beslut fattade av riksdagen. Hela förändringen avser utgifterna för utgiftsområdena, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. De högre utgifterna är en följd av riksdagens beslut om högre anslagsnivåer efter förslag i propositionerna om ändringar i statens budget (se avsnitt 2). Sammantaget beslutade riksdagen om högre anslagsnivåer motsvarande 6,1 miljarder kronor. Av dessa bedöms ca 3,9 miljarder kronor vara förslag som kategoriseras som beslut. Resterande del av anslagsförändringarna, ca 2,2 miljarder kronor, tillfördes främst regelstyrda anslag som påverkas av förändringar i volym eller makroekonomiska förutsättningar (i första hand transfereringsanslag) utan att någon ny reform hade föreslagits. För mer information om vilka förslag i propositionerna som bedömdes vara beslut respektive tillskott till regelstyrda

transfereringsanslag, se 2019 års ekonomiska vårproposition (prop. 2018/19:100 tabell 6.10) och budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 tabell 7.16).

Skillnader till följd av övriga orsaker

Av övriga orsaker blev utgifterna 78,9 miljarder kronor lägre än i statens budget. Riksgäldskontorets nettoutlåning (inkl. kassamässig korrigerings) och statsskuldräntor blev 74,7 miljarder kronor lägre. Utgiftsområdenas utgifter (exkl. statsskuldräntor) blev 4,2 miljarder kronor lägre.

Inom framför allt följande sju områden blev utgifterna lägre än i statens budget av övriga orsaker: 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, 16 Utbildning och universitetsforskning, 20 Allmän miljö- och naturvård, 21 Energi, 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt 27 Avgiften till Europeiska unionen.

I avsnitt 2.6 Utfall per utgiftsområde finns detaljerade kommentarer till skillnaden mellan utfall och anvisade belopp i den ursprungliga budgeten.

Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 74,7 miljarder kronor lägre än i statens budget av övriga orsaker, vilket beror på att Riksbanken beslutade att minska valutareserven genom att inte refinansiera tre lån hos Riksgäldskontoret som förföll under 2019.

Indragningar

Enligt 3 kap. 12 § budgetlagen (2011:203) får regeringen besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas, om det är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av statsfinansiella eller andra samhällsekonomiska skäl. År 2019 beslutade regeringen om indragning av anslagsmedel om totalt 28 666 miljoner kronor, främst avseende anslagssparanden från 2018.

Tabell 2.30 Indragningar 2019

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	Indragning
4	1:1	Polismyndigheten	280
5	1:1	Avgifter till internationella organisationer	120
6	1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	110
8	1:2	Ersättningar och bostadskostnader	684
8	1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	172
9	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	158
9	1:8	Bidrag till psykiatri	121
9	4:3	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	164
9	4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	385
10	1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	1 269
10	1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	1 104
10	1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	252
10	2:1	Försäkringskassan	100
12	1:3	Underhållsstöd	269
12	1:6	Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	192
13	1:2	Kommunersättningar vid flyktigmottagande	3 630
13	1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	255
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	886
14	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	969
14	1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	230
14	1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	220
14	1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	230
14	1:13	Lån till körkort	134
15	1:2	Studiemedel	2 526
15	1:7	Studiestartsstöd	654
16	1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	421
16	1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	115
16	1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	546
16	1:19	Bidrag till lärarlöner	441
16	2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	189
18	1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	480
18	1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	1 774
19	1:1	Regionala tillväxtåtgärder	159
20	1:16	Klimatinvesteringar	106
20	1:20	Industriklivet	178
21	1:7	Energiteknik	111
23	1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	764
23	1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	349
24	1:5	Näringslivsutveckling	208
27	1:1	Avgiften till Europeiska unionen	4 551
		Övriga indragningar	3 158
		Summa	28 666

Det är 21 762 miljoner kronor mindre än 2018. De 40 indragningar, som översteg 100 miljoner kronor, omfattar 89 procent av totalbeloppet under 2019. I tabell 2.29 redovisas samtliga indragningar som är större än 100 miljoner kronor.

De flesta indragningarna av anslagsmedel rör anslagssparande

Den största indragningen, som uppgick till 4 551 miljoner kronor, avsåg avgiften till Europeiska unionen. Den näst största indragningen gjordes av kommunersättningarna vid flyktningmottagande och uppgick till 3 630 miljoner kronor. Båda dessa indragningar avsåg anslagssparande.

Överskridanden

Enligt 3 kap. 8 § budgetlagen får ett anslag tillfälligt överskridas genom att en kredit, motsvarande högst 10 procent av det anvisade anslaget (anslagskredit), tas i anspråk. Året därpå ska tillgängliga medel reduceras med ett belopp som motsvarar den utnyttjade anslagskrediten. Med riksdagens bemyndigande får regeringen även besluta att ett anslag får överskridas, om det är nödvändigt för att täcka särskilda utgifter i en verksamhet. Utgifterna ska inte ha varit kända då anslaget anvisades. Regeringen får även fatta beslut om att överskrida ett anslag för att uppfylla ett av riksdagens beslutat ändamål med anslaget. Regeringen beslutade om två medgivna överskridanden för 2019.

Tabell 2.31 Medgivna överskridanden 2019

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	Medgivet överskridande	Utnyttjat medgivet överskridande
6	2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	30	0
14	1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	99	0
Summa			129	0

I statens budget anvisades 21 miljoner kronor för anslaget 2:3 *Ersättning till räddningstjänst m.m.* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Regeringen medgav i beslut den 5 december 2019 att anslaget fick överskridas med 30 miljoner kronor (Ju2019/03959/LP/delvis, Ju2019/03767/SSK). Det medgivna överskridandet utnyttjades inte.

I statens budget anvisades 1 650 miljoner kronor för anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Regeringen medgav i beslut den 5 december 2019 att anslaget fick överskridas med 99 miljoner kronor (A2019/02181/SV). Det medgivna överskridandet utnyttjades inte.

2.6 Utfall per utgiftsområde

I följande avsnitt (2.6.1–2.6.27) presenteras utfallet per utgiftsområde. Här ges en samlad bild över hur regeringen har utnyttjat de finansiella befogenheter som regeringen har inom respektive utgiftsområde.

Anslagen redovisas i tabeller som i första hand visar utfallet för de största anslagen inom respektive utgiftsområde. Tabellerna visar även anslag vars utfall avviker från statens ursprungliga budget med mer än 10 procent. Anslag som anvisats mindre än 100 miljoner kronor visas dock bara om utfallet avviker mer än 50 procent. Tabellerna visar också anslag där utfallet avviker från de totalt anvisade medlen (statens budget och ändringar i budgeten) med mer än 10 procent. Anslag som totalt anvisats mindre än 100 miljoner kronor visas endast då utfallet avviker mer än 50 procent.

För varje utgiftsområde kommenteras först skillnader mellan den ursprungligen beslutade budgeten och utfall. Därefter jämförs även utfallet för 2019 med utfallet 2018. I de fall förklaringarna sammanfaller görs analysen samlad, under respektive utgiftsområde. En redovisning av samtliga anslag finns i bilaga 2.

Förutom anslagsutfallet redovisas, per utgiftsområde, hur regeringen har utnyttjat beställningsbemyndiganden samt bemyndiganden avseende statlig utlåning, garantier, inomstatliga lån och övriga krediter. Av redovisningen framgår även hur bemyndiganden att lämna kapitaltillskott till bolag eller utvecklingsbanker har utnyttjats. Flertalet av bemyndigandena utgörs av årliga bemyndiganden som riksdagen lämnar i samband med besluten om statens budget och om ändringar i denna. I redovisningen hänvisas inte till riksdagsbeslutet i de fall ett bemyndigande har lämnats i samband med besluten om statens budget för 2019 eller i beslut om ändring i budgeten för detta år. Om däremot ett bemyndigande har lämnats före 2019 görs en hänvisning till riksdagsbeslutet. En redovisning av samtliga beställningsbemyndiganden finns i bilaga 3.

Efter de 27 avsnitten om de olika utgiftsområdena följer en redogörelse för posterna Förändring av anslagsbehållningar (avsnitt 2.6.28), Riksgäldskontorets nettoutlåning (avsnitt 2.6.29), och Kassamässig korrigerings (avsnitt 2.6.30). Alla dessa poster hör till budgetens utgiftssida. Avslutningsvis redovisas även Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (avsnitt 2.6.31).

2.6.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Anslag

Tabell 2.32 UO 1 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
2:1	Riksdagens ledamöter och partier m.m.	926		966	40	4,3	916
2:2	Riksdagens förvaltningsanslag	819		822	2	0,3	816
2:3	Riksdagens fastighetsanslag	100		117	17	16,7	97
4:1	Regeringskansliet m.m.	7 807	87	7 733	-73	-0,9	7 654
5:1	Länsstyrelserna m.m.	3 017	11	3 053	37	1,2	2 967
6:1	Allmänna val och demokrati	473	45	461	-11	-2,4	536
8:1	Mediestöd	622	30	644	22	3,5	492
	Övriga anslag	830	6	841	11	1,4	810
Summa		14 594	179	14 638	44	0,3	14 288

Utgiftsområdet omfattar Statschefen, riksdagen samt Riksdagens ombudsmän, Sametinget och samepolitiken, Regeringskansliet m.m., länsstyrelserna, demokratipolitik och mänskliga rättigheter, nationella minoriteter, medier och Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet.

Utfallet uppgick till 14 638 miljoner kronor, vilket är 44 miljoner kronor (0,3 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 ökade utgifterna med 350 miljoner kronor (2,4 procent).

Underhållsprojekt genomfördes 2019

Utfallet för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* blev 117 miljoner kronor, vilket är 17 miljoner kronor (16,7 procent) högre än vad som anvisades i budgeten. Riksdagsförvaltningen fick behålla anslagssparandet på 67 miljoner kronor från 2018 för att genomföra uppskjutna underhållsprojekt, vilket förklarar skillnaden mot budgeten.

Utfallet för anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* blev 7 733 miljoner kronor, vilket är 73 miljoner kronor (0,9 procent) lägre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisade riksdagen ytterligare 87 miljoner kronor. Av detta var 63 miljoner kronor för att finansiera högre kostnader för utrikesförvaltningen på grund av ändrade växelkurser.

Omval till kommunfullmäktige i Falun medförde högre utgifter

Utfallet för Anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* blev 461 miljoner kronor, vilket är 11 miljoner kronor lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 45 miljoner kronor för att bl.a. finansiera omval till kommunfullmäktige i Falun. Det ordinarie valet 2018 upphävdes på grund av att en postsäck med förtidsröster av misstag inte nått valnämnden i tid för räkning. Omvalet genomfördes den 7 april 2019.

Nya former av mediestöd ger högre utgifter än beräknat och jämfört med föregående år

Utfallet för anslaget 8:1 *Mediestöd* uppgick till 644 miljoner kronor. Det är 22 miljoner kronor (3,5 procent) högre än anvisat i statens budget och 151 miljoner kronor (3,5 procent) högre än föregående år. Den 1 februari 2019 infördes ett nytt mediestöd genom mediestödsförordningen (2018:2053). Mediestödsförordningen innehåller två

nya stödformer, stöd för lokal journalistik i områden med svag bevakning och innovations- och utvecklingsstöd. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019 tillfördes anslaget 30 miljoner kronor för att finansiera de nya stödformerna.

Under året har driftstöd betalats ut till 77 dagstidningar jämfört med 73 föregående år. Det utbetalda driftstödet, som är en del av mediestödet uppgick till 521 miljoner kronor, vilket är 97 miljoner kronor högre än 2018. De nya delarna av mediestödet uppgick tillsammans till 63 miljoner kronor vilket också bidrog till högre utgifter än 2018.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.33 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
6:5	Stöd till politiska partier	169	127
8:1	Mediestöd	70	25
Summa		239	152

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 239 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 152 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndigandet och de utestående åtagandena uppgick till 87 miljoner kronor.

Inomstatliga lån

Tabell 2.34 UO 1 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2019-12-31
Riksdagsförvaltningens investeringar som används i verksamheten	120	77
Riksdagsförvaltningens investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar	1 000	614
Summa	1 120	691

Riksdagen har beslutat om låneramar på 1 120 miljoner kronor för Riksdagsförvaltningen. Utestående lån vid utgången av 2019 var 691 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har överskridit det av regeringen beslutade slutåret 2021 avseende beställningsbemyndigandet för anslag 1:1 ap 18 *Regionala tillväxtåtgärder* under utgiftsområde 19 genom att ingå åtaganden på 1 185 000 kronor för år 2022. Dessa åtaganden framgår inte av bemyndiganderedovisningen i årsredovisningen.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

Fi 2019:2 Vanans makt – regeringens styrning av länsstyrelserna

Riksrevisionen har granskat regeringens styrning av länsstyrelserna.

Regeringen har i skrivelse Riksrevisionens rapport om Vanans makt – regeringens styrning av länsstyrelserna (skr. 2018/19:117) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:KU2, rskr. 2019/20:142).

RiR 2019:14 Enklare att starta företag – statliga insatser för en digital process

Riksrevisionen har granskat de statliga myndigheternas insatser för att underlätta för företagare att starta företag med hjälp av digitalisering.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statliga insatser för att underlätta nyföretagande genom digitalisering (skr. 2019/20:42) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas i förhållande till granskningsrapportens slutsatser. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Anslag

Tabell 2.35 UO 2 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2		1	-1	-55,9	1
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	13 651		13 371	-280	-2,1	13 018
1:9	Statistiska centralbyrån	568	-2	567	-1	-0,1	551
1:11	Finansinspektionen	604		612	8	1,4	598
1:12	Riksgäldskontoret	331	-6	286	-45	-13,5	277
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	203	28	230	27	13,1	207
1:15	Riksrevisionen	333		331	-2	-0,7	335
1:18	Myndigheten för digital förvaltning	232	-54	160	-71	-30,8	136
1:19	Statens servicecenter	562		558	-4	-0,8	8
	Övriga anslag	833	6	811	-23	-2,7	860
Summa		17 319	-27	16 927	-392	-2,3	15 992

Utgiftsområdet omfattar utgifter för allmän offentlig förvaltning, inklusive finansförvaltning och finansiell tillsyn m.m., utgifter för de statliga tjänstepensionerna, statistik och fastighetsförvaltning.

Utfallet uppgick till 16 927 miljoner kronor, vilket är 392 miljoner kronor (2,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utgifterna 935 miljoner kronor (5,8 procent) högre.

Svag kronkurs medförde högre utgifter

Utfallet för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* blev 230 miljoner kronor, vilket är 27 miljoner kronor (13,1 procent) högre än den ursprungliga budgeten för 2019 och 23 miljoner kronor (10,9 procent) högre än utfallet för 2018. Den svagare kronkursen innebar att utgifterna för kapitaltillskottet till Asiatiska utvecklingsbanken för infrastrukturinvesteringar blev högre än beräknat och föregående år. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisade riksdagen därför ytterligare 28 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:18 *Myndigheten för digital förvaltning* blev 160 miljoner kronor, vilket är 25 miljoner kronor (18,2 procent) högre än föregående år. Myndigheten för digital förvaltning startade den 1 september 2018.

Statens servicecenter tog över servicekontor

Utfallet för anslaget 1:19 *Statens servicecenter* blev 558 miljoner kronor, vilket är 550 miljoner kronor högre än utfallet för 2018. Statens servicecenter ansvarar fr.o.m. den 1 juni 2019 för en samlad organisation för att ge statlig lokal service till medborgare och företag i hela landet. Anslaget 1:19 *Statens servicecenter* finansierade dock de lokala servicekontoren under hela 2019, även fram t.o.m. maj 2019 då servicekontoren drevs i samarbete mellan Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten. På servicekontoren kan enskilda få hjälp med frågor om ärenden som handläggs av Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten samt få generell information och hjälp att använda myndigheternas självbetjäningstjänster.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.36 UO 2 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden	
			2019-12-31	
1:10	Bidragsfastigheter	100		44
1:16	Finansmarknadsforskning	30		25
Summa		130		69

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om två beställningsbemyndiganden på 130 miljoner kronor. Totalt har 69 miljoner kronor utnyttjats 2019.

Utlåning

Tabell 2.37 UO 2 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2019-12-31
Riksbanken ¹	-	192 560
Summa		192 560

¹ Lån till Riksbanken ges med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

I Riksgäldskontorets nettoutlåning redovisas lånen till Riksbanken kassamässigt, och uppgår till 192 560 miljoner kronor, utan valutaomvärdering. Jämfört med 2018 minskade utlåningen till Riksbanken med 65 951 miljoner kronor på grund av en minskad valutareserv. I ovanstående tabell redovisas lånen valutaomvärderade till bokslutskurs.

Garantier

Tabell 2.38 UO 2 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2019-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	1 631 359		1 631 359
Garanti till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ²	Obegränsad			
Investerarskyddet ³	Obegränsad			
Garantikapital i Europeiska investeringsbanken (EIB) ⁴	EUR 6 565	68 494	6 565	68 494
Garantikapital i Nordiska investeringsbanken (NIB)	EUR 1 978	20 639	1 978	20 639
Nordiska investeringsbanken, projektinvesteringslån	EUR 622	1 782	171	1 782
Garantikapital i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) ⁵	EUR 542	5 651	542	5 651
Garantikapital till Europarådets utvecklingsbank (CEB) ⁶	EUR 124	1 291	124	1 291
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen) Akademiska Hus ⁷	Obegränsad	60		60
Garantiram stabilitetsfonden	750 000			
Garantiram resolutionsfonden	200 000			

Garantikapital Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) ⁸	USD 504	4 696	504	4 696
Summa		1 733 972		1 733 972

¹ Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. Åtagandet för insättningsgarantin avser den 31 december 2017.

² Om vissa villkor i lag (2008:812) är uppfyllda ges en möjlighet att ställa ut garantier för att skydda dessa insättare.

³ Lagen (1999:158) om investerarskydd. För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.

⁴ Prop. 2008/09:116, bet. 2008/09: FiU36, rskr. 2008/09:200.

⁵ Prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FiU2, rskr. 2010/11:139.

⁶ Prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FiU2, rskr. 2011/12:104.

⁷ I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlåtna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionskulden per den 31 december 2014.

⁸ Prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FiU21, rskr. 2015/16:311.

Inomstatliga lån

Tabell 2.39 UO 2 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2019-12-31
Statens fastighetsverks investeringar i fastigheter	15 200	13 195
Statens järnvägars långfristiga lån exkl. finansiell leasing ¹	2 915	326
Fortifikationsverkets investeringar i mark, anläggningar och lokaler	14 500	13 992
Riksrevisionen - anläggningstillgångar som används i verksamheten	15	7
Summa	32 330	27 520

¹ Prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU2, rskr. 2013/14:135.

Riksdagen har beslutat om låneramar på 32 330 miljoner kronor inom utgiftsområdet. Utestående lån vid utgången av 2019 var 27 520 miljoner kronor.

Övriga krediter

Tabell 2.40 UO 2 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2019-12-31
Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	0
Investerarskyddet ²	Obegränsad	0
Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ³	Obegränsad	0
Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ⁴	Obegränsad	0
För Riksgäldskontorets utlåningsverksamhet ⁵	Obegränsad	0
Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	250	0
Statens tjänstepensionsverk - behov av likviditet i pensionshanteringen	100	30
Kammarkollegiets kredit för statliga försäkringssystemet ⁶	100	0
Resolutionsreserven kreditram	100 000	0
Stabilitetsfonden kreditram	50 000	0
Summa		30

¹ Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

² Lagen (1999:158) om investerarskydd.

³ Prop. 2001/02:1 (vol. 1, bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34).

⁴ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

⁵ Budgetlag (2011:203) och förordning (2011:211) om utlåning och garantier.

⁶ Prop. 1995/96:105, bet. 1995/96:FiU11, rskr. 1995/96:191).

Riksdagen har beviljat krediter inom utgiftsområdet, bl.a. för insättningsgarantin och investerarskyddet.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:8 Köp på saklig grund – myndigheters skydd mot förtroendeskadliga närståendetransaktioner

Riksrevisionen har granskat fem myndigheters skydd mot förtroendeskadliga närståendetransaktioner.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Köp på saklig grund (skr. 2018/19:148) redovisat sin övergripande bedömning med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och slutsatser och att ytterligare åtgärder kommer vidtas under innevarande mandatperiod. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:FiU17, rskr. 2019/20:29).

RiR 2019:28 Föråldrade it-system – hinder för en effektiv digitalisering

Riksrevisionen har granskat förekomsten av föråldrade it-system i statsförvaltningen.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om föråldrade it-system i statsförvaltningen (skr. 2019/20:82) redovisat sin övergripande bedömning samt vilka åtgärder som vidtagits med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:32 Konsumentskyddet på det finansiella området – förutsättningar och statlig tillsyn

Riksrevisionen har granskat om regeringen, Finansinspektionen och Konsumentverket har skapat förutsättningar för att tillsynen ska kunna bidra till ett högt konsumentskydd inom det finansiella området. Även omfattningen av åtgärder för att stärka konsumentskyddet inom premiepensionssystemet har undersökts och om samverkan mellan Finansinspektionen, Konsumentverket och Pensionsmyndigheten bidrar till ett högt konsumentskydd.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om konsumentskyddet på det finansiella området (skr. 2019/20:128) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:34 Nationalräkenskaperna – en stabilare grund för finanspolitiken.

Riksrevisionen har granskat om nationalräkenskaperna har tillräckligt god kvalitet för att utgöra underlag för välinformerade finanspolitiska beslut.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Nationalräkenskaperna – en stabilare grund för finanspolitiken (skr. 2019/20:134) redovisat bedömningar av de iakttagelser och de rekommendationer Riksrevisionen har redovisat samt vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:36 Svenska Skeppshypotekskassan

Riksrevisionen har granskat om Svenska skeppshypotekskassans verksamhetsform är ändamålsenlig och lämplig.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Svenska skeppshypotekskassan (skr. 2019/20:108) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:38 Det finanspolitiska ramverket – regeringens tillämpning 2019

Riksrevisionen har granskat regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket under 2019 och rapporten innehåller rekommendationer till regeringen om hur myndigheten bedömer att tillämpningen kan bli mer tydlig och transparent. Ärendet bereds inom Regeringskansliet, och regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en skrivelse.

2.6.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Anslag

Tabell 2.41 UO 3 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Skatteverket	7 569		7 547	-22	-0,3	7 634
1:2	Tullverket	1 980		1 992	12	0,6	1 896
1:3	Kronofogdemyndigheten	1 973	-13	1 981	8	0,4	1 916
Summa		11 523	-13	11 520	-2	0,0	11 446

Utgiftsområdet omfattar beskattning, uppbörd av skatt, tull och avgifter samt verkställighet och indrivning av skatter och avgifter. Förutom dessa verksamheter ingår även verksamhet för bl.a. folkbokföring och brottsbekämpning. Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten är förvaltningsmyndigheter för respektive område.

Utfallet uppgick till 11 520 miljoner kronor och blev därmed 2 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med utfallet för 2018 ökade utgifterna med 74 miljoner kronor (0,6 procent).

Lägre utgifter för Skatteverket

Utfallet för anslaget 1:1 *Skatteverket* uppgick till 7 547 miljoner kronor. Det är 86 miljoner kronor (1,1 procent) lägre jämfört med föregående år. Att utfallet blev lägre beror framför allt på riksdagens beslut om att de verksamheter som avser lokal statlig service vid servicekontor ska bedrivas av Statens servicecenter (se 5.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning).

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:12 Tullverkets kontroll – en träffsäker verksamhet?

Riksrevisionen har granskat om Tullverket har utformat sin kontrollverksamhet på ett effektivt sätt.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Tullverkets kontroll (skr. 2019/20:35) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:SkU7, rskr. 2019/20:149).

2.6.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Anslag

Tabell 2.42 UO 4 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Polismyndigheten	26 339	-232	26 547	208	0,8	23 767
1:2	Säkerhetspolisen	1 566	13	1 555	-11	-0,7	1 472
1:3	Åklagarmyndigheten	1 611		1 602	-9	-0,5	1 506
1:5	Sveriges Domstolar	5 815	174	5 887	72	1,2	5 765
1:6	Kriminalvården	9 012	535	9 020	9	0,1	8 961
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	122		105	-17	-14,3	91
1:12	Rättsliga biträden m.m.	2 356	665	3 063	707	30,0	2 849
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	40	55	94	54	136,0	84
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	108		78	-30	-27,9	61
	Övriga anslag	1 417	9	1 432	16	1,1	1 381
Summa		48 384	1 219	49 383	1 000	2,1	45 937

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak utgifter för kriminalpolitiskt inriktad verksamhet och rättsväsendet i övrigt. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polisen och åklagarväsendet, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår bl.a. Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet och Brottsoffermyndigheten.

Utfallet uppgick till 49 383 miljoner kronor och blev därmed 1 000 miljoner kronor (2,1 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utgifterna 3 446 miljoner kronor (7,5 procent) högre.

Fler anställda vid Polismyndigheten medförde högre utgifter

Utfallet för anslaget 1:1 *Polismyndigheten* uppgick till 26 547 miljoner kronor, vilket är 2 779 miljoner kronor (11,7 procent) högre än föregående år. Det beror främst på ökade personalkostnader till följd av löneökningar men också på att antalet årsarbetskrafter ökade vid Polismyndigheten med 494 poliser och 780 civilanställda. Vid slutet av 2019 uppgick antalet årsarbetskrafter till 27 688. Av dessa var 65,1 procent poliser och 34,9 procent civilanställda. Antalet sökande till polisutbildningen har ökat med 8 418 personer (44,4 procent) vilket har lett till att utgifterna för antagningsprocessen ökade jämfört med 2018. Antalet antagna på polisutbildningen ökade med 306 personer (4,8 procent). Trots ökningen har 23,4 procent av de 1 970 utbildningsplatserna inte fyllts.

I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 minskade riksdagen anslaget med 230 miljoner kronor för att finansiera en ökning av anslag 1:6 *Kriminalvården* eftersom ansvaret för transporter av frihetsberövade förts över från Polismyndigheten till Kriminalvården.

Ökad beläggning på Sveriges anstalter gav högre utgifter än beräknat

Utfallet för anslaget 1:6 *Kriminalvården* blev 9 020 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor (0,1 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. I enlighet med

propositionerna Vårändringsbudget och Höständringsbudget för 2019 anvisade riksdagen ytterligare totalt 535 miljoner kronor. Av dessa finansierar 230 miljoner kronor utbyggnaden av Kriminalvårdens transportorganisation, där myndigheten övertar huvudansvaret för transporter av frihetsberövade. Resterande tillskott avser säkerhetshöjande åtgärder mot bakgrund av den ansträngda beläggningssituationen.

Under 2019 fanns i genomsnitt 2160 platser på Sveriges häkten. Motsvarande siffra på landets anstalter var 4 497. Medelbeläggningen på häkte uppgick till 2026 eller 94 procent. Jämfört med 2018 har medelbeläggningen ökat med 134 intagna eller 2 procent. Medelbeläggningen på anstalt uppgick till 4 384 intagna eller 97 procent. Jämfört med 2018 har medelbeläggningen ökat med 356 intagna eller 2 procent.

Utgifterna för Rättsliga biträden blev högre än beräknat och högre än 2018

Utfallet för anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* blev 3 063 miljoner kronor, vilket är 707 miljoner kronor (30,0 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisade riksdagen ytterligare 665 miljoner kronor för att måltillströmningen till domstolarna och utgifterna för bl.a. offentlig försvarare, offentligt biträde och målsägandebiträde ökade. Det medförde att fler rättsliga biträden förordnades. Jämfört med föregående år blev utfallet 214 miljoner kronor (7,5 procent) högre.

Utgifterna för skaderegleringar blev högre än beräknat och högre än 2018

Utfallet för anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* blev 94 miljoner kronor, vilket är 54 miljoner kronor (136,0 procent) högre än anvisat i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 10,7 miljoner kronor (12,8 procent) högre. I enlighet med propositionerna Vårändringsbudget och Höständringsbudget för 2019 anvisade riksdagen ytterligare 55 miljoner kronor dels på grund av ett enskilt ärende med ett stort beräknat skadeståndsbelopp, dels pågående rättsprocesser. Det är framför allt utgifterna för skadestånd m.m. i andra fall som blev högre än beräknat. Dessa utgifter ökade med nästan 10 miljoner kronor 2019.

Fler mål i Sveriges domstolar ledde till högre utgifter

Utfallet för anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* blev 5 887 miljoner kronor. Det är 72 miljoner kronor (1,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 122 miljoner kronor (2,1 procent) högre. Under 2019 ökade antalet inkomna mål till domstolarna mer än beräknat. Totalt ökade antalet inkomna mål med 23 843 och uppgick till 466 969 för 2019. För att domstolarna skulle kunna hantera ett större antal mål anvisades anslaget 174 miljoner kronor i enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019. Antalet avgjorda mål uppgick till 461 700 vilket är en ökning med 32 961 jämfört med 2018.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.43 UO 4 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	210	157
Summa		210	157

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 210 miljoner kronor. Polismyndigheten utsågs 2015 till nationellt ansvarig för EU:s

fond för inre säkerhet. Gjorda åtaganden medför framtida utgifter för 157 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Brottsförebyggande rådet har utan stöd i lag eller förordning betalat ut bidrag från anslag 1:7 ap 2 *Nationellt centrum mot våldsbejakande extremism* under utgiftsområde 4. De utbetalade bidragen uppgår till 5 229 000 kronor. Av anslagsvillkoret framgår att anslaget enbart får användas för utgifter för verksamheten.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:11 Myndighetsgemensamt arbete mot organiserad brottslighet – brister i styrning och uppföljning

Riksrevisionen har granskat det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet och om regeringen har styrt de samverkande myndigheterna på ett tydligt och samordnat sätt.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om myndighetsgemensamt arbete mot organiserad brottslighet (skr. 2019/20:3) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har tillkännagett som sin mening att regeringen på ett tydligare sätt än i dag ska säkerställa att styrningen av det myndighetsgemensamma arbetet samordnas regelbundet och att regeringen regelbundet ska följa upp den myndighetsgemensamma verksamheten (bet. 2019/20:JuU12 punkt 2, rskr. 2019/20:146).

RiR 2019:15 Styrningen av rättskedjan

Riksrevisionen har granskat regeringens styrning av rättskedjan. Rättskedjan omfattar polis, åklagare, allmän domstol och kriminalvård.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om styrningen av rättskedjan (skr. 2019/20:44) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:JuU14, rskr. 2019/20:157).

2.6.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Anslag

Tabell 2.44 UO 5 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 680		1 671	-9	-0,5	1 208
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	193		191	-2	-0,9	187
	Övriga anslag	490	-2	475	-14	-3,0	498
Summa		2 362	-2	2 337	-25	-1,1	1 893

Utgiftsområdet omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överens-
kommelser med andra stater och internationella organisationer.

Utfallet uppgick till 2 337 miljoner kronor, vilket är 25 miljoner kronor (1,1 procent)
lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet
444 miljoner kronor (23,5 procent) högre.

Högre avgift till FN:s fredsbevarande operationer

Anslag 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* får användas för avgifter avseende
Sveriges medlemskap i internationella organisationer, främst FN, Europarådet,
Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Nordiska ministerrådet och
OECD. Utfallet för anslaget uppgick till 1 671 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner
kronor (0,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. Jämfört med föregående år blev
utfallet för anslaget 463 miljoner kronor (38,3 procent) högre. Det beror främst på att
avgifterna till FN:s fredsbevarande operationer blev 396 miljoner kronor högre än
2018. Dessa avgifter uppgick till 790 miljoner kronor 2019.

Skillnader i utfall på anslaget jämfört med anvisade medel beror främst på valutakurs-
förändringar, eftersom bl.a. FN:s budget sätts i USD. Därutöver påverkas avgifterna
för FN:s fredsbevarande operationer av situationen i omvärlden, som kan innebära
nya eller utvidgade respektive neddragna fredsbevarande insatser. Skillnader mellan
åren för dessa avgifter beror dels på valutakursfluktuationer dels på att budgeten för
FN:s fredsbevarande operationer är konstruerad som en treårig skalcykel, där
medlemsländerna betalar relativt sett mest år ett, mindre år två och minst år tre.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.45 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	50	13
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	146	91
Summa		196	104

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om två beställningsbemyndiganden på
196 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick den sista december till
104 miljoner kronor.

2.6.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Anslag

Tabell 2.46 UO 6 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	36 138		36 619	481	1,3	34 459
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 163		980	-183	-15,7	1 037
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	13 411		13 649	237	1,8	10 728
1:6	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	206		198	-8	-3,8	172
1:8	Försvarets radioanstalt	1 234		1 217	-17	-1,4	1 059
1:11	Försvarets materielverk	1 779		1 582	-197	-11,0	82
2:1	Kustbevakningen	1 258		1 261	4	0,3	1 204
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	75	55	130	55	73,5	75
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	21	170	174	152	723,2	353
2:4	Krisberedskap	1 356	-13	1 366	10	0,8	1 251
2:6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 372		1 349	-23	-1,7	1 224
	Övriga anslag	2 054	-1	2 046	-8	-0,4	1 842
Summa		60 067	212	60 572	505	0,8	53 487

Utgiftsområdet omfattar utgifter för försvar, samhällets krisberedskap, strålsäkerhet och elsäkerhet.

Utfallet uppgick till 60 572 miljoner kronor och blev därmed 505 miljoner kronor (0,8 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 7 084 miljoner kronor (13,2 procent) högre.

Avveckling av insatsen i Timbuktu gav lägre utgifter än beräknat

Utfallet för anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* uppgick till 980 miljoner kronor, vilket är 183 miljoner kronor (15,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror främst på att insatsen i Mali (FN-missionen Minusma) har bytt inriktning. Bland annat har insatsen i Timbuktu avvecklats under 2019. Det ledde i sin tur till lägre kostnader för bl.a. vidmakthållande av infrastruktur inom anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt*. Dessutom har det försämrade säkerhetsläget i insatsområdet gjort att all planerad verksamhet inte har kunnat genomföras.

Utfallet för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* blev 130 miljoner kronor vilket är 55 miljoner kronor (73,5 procent) högre än anvisat i den ursprungliga budgeten. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisades ytterligare 55 miljoner kronor för att ge kommunerna ökade möjligheter att förebygga jordskred och andra naturolyckor, exempelvis översvämningar. Under 2019 har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap betalat ut 130 miljoner kronor i bidrag till kommunerna för förebyggande åtgärder mot naturolyckor.

Högre ersättningar till kommunerna till följd av skogsbränder 2018

Utfallet för anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* uppgick till 174 miljoner kronor, vilket är 152 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisades ytterligare 170 miljoner kronor för att betala ut den ersättning som kommunerna är berättigade till enligt lagen om skydd mot olyckor för kostnader som uppkom i samband med skogsbränderna under sommaren 2018.

Ny modell för redovisning mot anslag vid köp av försvarsmateriel

Från 2019 tillämpar Försvarsmakten och Försvarets materielverk (FMV) en ny modell för anslagsredovisning vid inköp av försvarsmateriel. Den nya modellen innebär att anslaget belastas när utgiften inträffar för staten. Modellen i sig påverkar redovisningen genom att redovisning mot anslag sker vid den ekonomiska händelsen för staten i stället för som tidigare vid milstolpar överenskomna mellan Försvarsmakten och FMV. Vid förändringen tillämpas en övergångslösning som innebär att för materielobjekt där staten ingått avtal med utomstatliga leverantörer före den 1 januari 2019, ska redovisning mot anslag ske utifrån överenskomna milstolpar mellan FMV och Försvarsmakten. Som en följd av detta tillämpades den nya modellen endast i begränsad omfattning under 2019.

Den nya modellen för redovisning mot anslag innebär att FMV:s förvaltningsutgifter finansieras med anslag 1:11 *Försvarets materielverk* fr.o.m. 2019. År 2018 och tidigare finansierades utgifterna med avgifter som betalades av Försvarsmakten. Försvarsmakten finansierade dessa avgifter med anslag.

För att finansiera ökningen av det nya anslaget 1:11 *Försvarets materielverk* minskades anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* med 729 miljoner kronor och anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* med 988 miljoner kronor 2019. Den nya modellen för redovisning mot anslag medför att det är svårt att jämföra utfallet mellan åren för enskilda anslag.

Utfallet för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* uppgick till 36 619 miljoner kronor vilket är 2 161 miljoner kronor (6,3 procent) högre än 2018.

Utfallet för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* uppgick till 13 649 miljoner kronor vilket är 2 920 miljoner kronor (27,2 procent) högre än 2018.

Utfallet för anslaget 1:11 *Försvarets materielverk* uppgick till 1 582 miljoner kronor vilket är 1 501 miljoner kronor högre än 2018. Det beror på att anslaget fr.o.m. 2019 finansierar FMV:s förvaltningsutgifter. Tidigare finansierades verksamheten hos FMV med avgifter. FMV har fortfarande kvar viss avgiftsfinansierad verksamhet kopplad till vidmakthållande av Försvarsmaktens materiel och även till försäljning till andra kunder.

Utfallet för anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* och 1:11 *Försvarets materielverk* blev sammantaget 6 582 miljoner kronor högre än 2018. Det beror främst på utveckling och anskaffning av JAS 39E, anskaffning av ubåt A26, helikopter, sjöstrids- och fordonssystem. Ökningen beror också på att Försvarsmakten har haft en ökad övningsverksamhet och vidmakthållit materiel i högre utsträckning.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.47 UO 6 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	18 300	11 012
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	67 000	64 714
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	80	53
2:4	Krisberedskap	2 000	1 958
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	70	84
Summa		87 450	77 822

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 87 450 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 77 822 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 9 628 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

För anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* uppgick skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden till 7 288 miljoner kronor. Det beror främst på att Försvarsmakten inte ingick nya åtaganden i planerad omfattning.

För anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* är skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden 2 286 miljoner kronor. Det beror främst på att vissa planerade åtaganden senarelagts.

För anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* är skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtagande -14 miljoner kronor. Vilket innebär att bemyndigandet har överskridits.

Garantier

Tabell 2.48 UO 6 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2019-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Stiftelsen Gällöfsta kurscentrum ¹	24	7	7
Summa	24	7	7

¹ Prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:FöU:1 och rskr. 1998/99:74.

Inomstatliga lån

Tabell 2.49 UO 6 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2019-12-31
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskapsverksamhet	1 550	1 254
Summa	1 550	1 254

Riksdagen har beslutat om låneramar på 1 550 miljoner kronor för inomstatliga lån. Det fanns utestående lån om 1 550 miljoner kronor vid utgången av 2019.

Övriga krediter

Tabell 2.50 UO 6 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2019-12-31
Försvarets materielverks behov av rörelsekapital	25 500	8 731
Försvarsmaktens behov av rörelsekapital avseende materielförsörjning	2 000	0
Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000	0
Summa	67 500	8 731

Inom utgiftsområdet har riksdagen beviljat övriga krediter på 67 500 miljoner kronor. Utnyttjade krediter vid utgången av 2019 uppgick till 8 731 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Årsredovisningen för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har lämnats till regeringen den 25 februari 2020. Enligt 2 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten senast den 22 februari lämna en årsredovisning till regeringen. Årsredovisningen är därmed inte avlämnad i enlighet med förordningens villkor.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Strålsäkerhetsmyndigheten har överskridit ramen för beställningsbemyndigandet gällande anslag 3:1 ap.2 *Forskning (ram)* under utgiftsområde 6. Bemyndiganderamen uppgår till 70 000 000 kronor medan utestående åtaganden enligt årsredovisningen uppgår till 83 959 000 kronor.

Strålsäkerhetsmyndigheten har även överskridit det av regeringen beslutade slutåret (2023) avseende beställningsbemyndigandet för samma anslag genom att ingå åtaganden på 375 000 kronor för år 2024.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:30 Riksrevisionens rapport om det värsta skulle hända – statens arbete för att förhindra och hantera kärntekniska olyckor

Riksrevisionen har granskat om regeringens och ansvariga myndigheters arbete med säkerheten för kärnteknisk verksamhet är tillfredställande.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens arbete för att förhindra och hantera kärntekniska olyckor (skr. 2019/20:93) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:35 Valförfarandet - valhemlighet, träffsäkerhet och godtagbar tid

Riksrevisionen har granskat om regeringens och de statliga valmyndigheternas arbete med att genomföra val är ändamålsenligt utformat.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om valförfarandet (skr. 2019/20:141) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Anslag

Tabell 2.51 UO 7 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Biståndsverksamhet	43 459	-499	42 751	-709	-1,6	41 392
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 276	12	1 279	3	0,2	1 220
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd	18		18	0	2,8	18
	Övriga anslag	192		192	0	0,1	184
Summa		44 945	-487	44 240	-705	-1,6	42 813

Utgiftsområdet omfattar internationellt utvecklingssamarbete.

Utfallet blev 44 240 miljoner kronor, vilket är 705 miljoner kronor (1,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 1 427 miljoner kronor (3,3 procent) högre.

Högre avräkning av kostnader för asylmottagande medförde lägre utgifter för biståndsverksamheten

Utfallet för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* uppgick till 42 751 miljoner kronor, vilket är 709 miljoner kronor (1,6 procent) lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Det berodde främst på ökade kostnader för asyl- och flyktingmottagning, som ska räknas som bistånd enligt Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD/DAC). Kostnadsökningen skedde i samband med införande av ny beräkningsmodell för dessa kostnader, vilken dock beräknades leda till lägre kostnader för asyl- och flyktingmottagandet inom biståndet under kommande år. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 beslutade riksdagen att minska anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* med sammanlagt 799 miljoner kronor, varav 700 miljoner kronor avsåg kostnader för asyl- och flyktingmottagning som räknas som bistånd. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019 beslutade dock riksdagen att höja budgeten för biståndsverksamheten med 300 miljoner kronor varav 299 miljoner kronor berodde på att antalet asylsökande väntades bli lägre än vad som antogs i den ursprungliga budgeten. Sammantaget minskade alltså budgeten för det internationella biståndet med 499 miljoner kronor jämfört med den ursprungliga budgeten för 2019.

Biståndsverksamheten ökade med knappt 1,4 miljarder kronor jämfört med 2018

Utfallet för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* blev 1 359 miljoner kronor (3,3 procent) högre jämfört med 2018. Det är framför allt utbetalningar till multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar, Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet samt bistånd till Afrika som ökat under 2019. Riksdagen beslutade i enlighet med budgetpropositionen för 2019 om att öka budgeten för biståndsverksamheten med drygt 2 100 miljoner kronor. Orsaken till ökningen var dels att bruttonationalinkomsten (BNI) för 2019 antogs bli högre än 2018, dels att regeringen beräknade att de utgifter under utgiftsområde 8 Migration för asylmottagande, och som klassificeras som bistånd och avräknas biståndsramen, skulle minska med 770 miljoner kronor. Efter nya beräkningar av kostnader för asylmottagande inom biståndet beslutade riksdagen i enlighet med propositionerna Vårändringsbudget

och Höständringsbudget för 2019 att minska anslaget för biståndsverksamhet med sammanlagt 499 miljoner kronor.

Rapportering av bistånd till OECD/DAC

Tabell 2.52 Utfall för bistånd 2010–2019

Miljoner kronor

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt utbetalt bistånd	32 651	36 360	35 468	37 954	42 756	59 758	41 873	47 549	52 151	51 029
Totalt bistånd i procent av BNI¹	0,97	1,02	0,97	1,01	1,09	1,4	0,94	1,02	1,07	0,99

¹ Den senaste tillgängliga BNI-prognosen vid rapporteringstillfället till DAC används.

Utfallet för biståndsramen 2019 som rapporterades till OECD/DAC, i enlighet med dess redovisningsprinciper, blev 51 029 miljoner kronor. Det motsvarar 0,99 procent av BNI enligt ENS 2010. Den huvudsakliga förklaringen till att biståndsramens andel av BNI (1,00 procent) skiljer sig från det preliminära utfallet som rapporterades till OECD/DAC, är att BNI rapporterad till DAC var högre än förväntad BNI vid budgeteringstillfället inför Budgetpropositionen 2019. Utfallet som rapporterades till OECD/DAC för 2018 blev jämförelsevis 52 151 miljoner kronor, 1,07 procent av BNI.

I det utfall som räknas som bistånd ingår bl.a. kostnader för mottagandet av asylsökande och skyddsbehövande, totalt 2 522 miljoner kronor under 2019, i enlighet med OECD/DAC:s riktlinjer. Regeringen presenterade i Budgetpropositionen 2020 den beräkningsmodell som används för att komma fram till dessa kostnader och som gäller från och med 2019. I utfallet ingår dels kostnader inom Utgiftsområde 8 Migration, totalt 1 419 miljoner kronor, dels kostnader inom Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, totalt 1 103 miljoner kronor. Inom Utgiftsområde 8 används en så kallad kvotmodell. I tabell 2.52 syns de anslag inom utgiftsområde 8 som helt- eller delvis räknas som bistånd (första kolumnen). Dessa anslag multipliceras med andelen av inskrivna i mottagningssystemet som uppfyller OECD/DAC:s kriterier för bistånd (andra kolumnen), vilket ger biståndsutfallet (tredje kolumnen). Kostnader inom utgiftsområde 14 utgörs av etableringsersättning till före detta asylsökande (109 miljoner kronor), till vidarebosatta (kvotflyktingar, 176 miljoner kronor) samt till anhöriga till före detta asylsökande (368 miljoner kronor). Vidare ingår i utfallet, under 2019 men inte senare år, ersättningar till kommuner enligt schablon för vidarebosatta (450 miljoner kronor).

Tabell 2.53 Kostnader asylsökande och skyddsbehövande utgiftsområde 8 Migration¹

Miljoner kronor

Anslag	Utfall, totalt	Biståndandel	
		Procent	Utfall, bistånd
1:1 Migrationsverket (förvaltningsanslag)	733	23	167
1:2 Ersättningar och boendekostnader	5 209	23	1 189
<i>varav kost och logi</i>	2 952	23	674
<i>varav undervisning</i>	1 078	23	246
<i>varav vård</i>	972	23	222
<i>varav övrigt stöd för tillfälligt uppehälle</i>	207	23	47
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning	278	4	11
1:6 Offentligt biträde i utlämningsärenden	305	17	52

¹ Preliminärt utfall rapporterat till OECD/DAC. Slutligt utfall rapporteras till OECD/DAC senast augusti 2020. Utfall, totalt är exklusive indirekta administrationskostnader (anslag 1:1) samt återetableringsstöd (anslag 1:2).

Källa: Migrationsverket.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.54 UO 7 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:1	Biståndsverksamhet	103 100	82 063
Summa		103 100	82 063

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 103 100 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 82 063 miljoner kronor. Skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden uppgick till 21 037 miljoner kronor.

De största beloppsmässiga skillnaderna inom detta anslag är relaterade till områdena Multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar och Multilaterala och internationella organisationer och fonder. De stora avvikelserna består främst av att förhandlingar för bl.a. stöd till Afrikanska utvecklingsfondens femtonde påfyllnad och den 19:e påfyllnaden av den Internationella utvecklingsfonden i Världsbanken (IDA) förhandlades i slutet av 2019 men där avtal skrivs först under 2020.

Regeringen har ingått avtal med IDA och Afrikanska utvecklingsfonden (AfDf) om deltagande i det multilaterala skuldavskrivningsinitiativet (MDRI). Avtalen är utformade med en bindande (unqualified commitment) och en icke bindande del (qualified commitment). Den bindande delen av avtalet redovisas som ekonomiska åtaganden mot bemyndigandet tabellen ovan. Den icke bindande delen av avtalet som inte redovisas mot bemyndigandet och som kräver ett godkännande av riksdagen beräknas uppgå till 4,3 miljarder kronor. Av detta avser 2,5 miljarder kronor IDA (från 2029 till 2044) och 1,8 miljarder kronor AfDf (från 2030 till 2054).

Garantier

Tabell 2.55 UO 7 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2019-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Garantikapital, Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD)	USD 3 891	20 937	2 247	20 937
Garantikapital, Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) ¹	UA 1 722	16 882	1 310	16 882
Garantikapital, Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) ²	USD 538	5 016	538	5 016
Garantikapital, Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) ³	SDR 343	4 422	343	4 422
Garantier inom biståndsverksamheten	14 000	5 554		5 917
EIB-lån inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou- avtalet ⁴	EUR 152	943	90	943
Nordiska Investeringsbankens miljöinvesteringsslån ⁵	EUR 104	30	3	30
Garantikapital Multilaterala investeringsorganet MIGA ⁶	USD 16	151	16	151
Summa		53 935		54 298

¹ Prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UU2, rskr. 2012/13:91.

² Prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UU2, rskr. 2010/11:98.

³ Bemyndigandet gavs i Units of Accounts (UoA), vilket är den valutaenhet AfDB räknar i. Eftersom det är en intern valuta i banken och motsvarar i valör Special drawing rights (SDR), anges utfallet i SDR. prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UU2, rskr. 2012/13:91.

⁴ Prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UU2, rskr. 2015/16:99.

⁵ Prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UU2, rskr. 2012/13:91.

⁶ Prop. 1987/88:9, bet. 1987/88:UU9. Den svenska andelen av MIGA:s kapital är 1,049 procent eller 10,49 miljoner SDR.

Valutakurser från Riksbanken per den 30 december 2019

USD= 9,317 SEK
EUR= 10,433 SEK
CHF= 9,572 SEK
SDR= 12,887 SEK

Övriga krediter

Tabell 2.56 UO 7 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2019-12-31
Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ¹	Obegränsad	0
Riksgäldens befogenhet att ta upp lån i syfte att fullgöra sådana garantier som riksdagen beslutat om, m.m.	Obegränsad	0
Summa		0

¹ Prop. 2001/02:1 (vol. 1), bet. 2001/02:FIU1, rskr. 2001/02:34.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:17 Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete – förutsättningar för samverkan

Riksrevisionen har granskat om regeringens styrning och Sidas arbets sätt har möjliggjort samverkan mellan det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingssamarbetet under åren 2015–2017.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete (skr. 2019/20:41) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:UU13, rskr. 2019/20:159).

2.6.8 Utgiftsområde 8 Migration

Anslag

Tabell 2.57 UO 8 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Migrationsverket	4 327	57	4 550	223	5,2	5 190
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	5 567		5 058	-509	-9,1	11 724
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	58	60	114	56	96,7	89
1:4	Domstolsprövning i utlänningsmål	691	199	949	258	37,3	958
1:5	Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	338		278	-60	-17,7	299
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	432	-10	294	-138	-32,0	570
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	349		291	-59	-16,8	269
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	155		119	-37	-23,5	131
1:9	Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m.fl.	195		195	0	0,0	396
Summa		12 112	306	11 847	-265	-2,2	19 624

Utgiftsområdet omfattar frågor som rör utlänningsars rätt att resa in i och vistas i Sverige samt frågor som rör mottagande av asylsökande.

Utfallet uppgick till 11 847 miljoner kronor och är därmed 265 miljoner kronor (2,2 procent) lägre än vad som ursprungligen anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utgifterna 7 776 miljoner kronor (39,6 procent) lägre.

Ersättningar till kommunerna blev lägre 2019

Utgifterna för anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 5 058 miljoner kronor. Det är 509 miljoner kronor (9,1 procent) lägre än den ursprungliga budgeten. Orsaken till det lägre utfallet är dels att Migrationsverket under 2019 prioriterat handläggning av äldre mer resurskrävande ansökningar om ersättning, dels ökade antalet överklaganden från kommuner och landsting, vilket försenade handläggningen av inkommande ärenden. Under 2019 blev även antalet avslagna ansökningar om ersättning enligt asylersättningsförordningen högre än beräknat, vilket medförde ett lägre anslagsutnyttjande.

Migrationsverkets förvaltningsutgifter högre än budget

Utgifterna för anslaget 1:1 *Migrationsverket* blev 4 550 miljoner kronor. Det är 223 miljoner kronor (5,2 procent) högre än den ursprungliga budgeten. Det högre utfallet finansierades dels av att Migrationsverket vid ingången av 2019 hade ett anslagssparande från 2018 om 160 miljoner kronor, dels beslutade riksdagen i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 att anvisa anslaget ytterligare 57 miljoner kronor. Skälet var att ge Migrationsverket bättre förutsättningar att kunna nå och bibehålla kortare handläggningstider inom asyl- och tillståndsverksamheten.

Högre utgifter för domstolsprövningar

Utgifterna för anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsmål* blev 949 miljoner kronor. Det är 258 miljoner kronor (37,3 procent) högre än den ursprungliga budgeten. Migrationsdomstolarna har inte kunnat rekrytera i den omfattning som behövs för att

ta hand om de många migrationsmål som uppstått i kölvattnet från det stora antalet asylsökanden från hösten 2015. För att kunna nå och bibehålla kortare handläggningstider beslutade därför riksdagen i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 att anvisa ytterligare 199 miljoner kronor. Antalet avgjorda mål i migrationsdomstolarna ökade med 26,0 procent mellan 2018 och 2019.

Utgifterna för offentliga biträden lägre än budgeterat

Utgifterna för anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* blev 138 miljoner kronor (32,0 procent) lägre än de ursprungligen anvisade medlen, och 236 miljoner kronor (48,5 procent) lägre än 2018. Orsaken till det lägre utfallet är att andelen ärenden som kräver offentligt biträde blev lägre än beräknat och lägre än föregående år.

Ersättningar och boendekostnader minskade med 57 procent jämfört med 2018

Jämfört med 2018 minskade utgifterna för anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* med 6 665 miljoner kronor (56,9 procent). Det är främst ersättningarna till kommunerna som minskat och det beror på att det genomsnittliga antalet inskrivna i migrationsverkets mottagningssystem minskat med 28,4 procent. Det lägre antalet inskrivna medförde bl. a. att placeringskostnader för ensamkommande barn och unga minskade med knappt 1 000 miljoner kronor, ersättningar för skolkostnader med drygt 1 200 miljoner kronor och ersättningar enligt sjukvårdsförordningen med ca 350 miljoner kronor. Kostnaderna för asylsökandes boende minskade med 551 miljoner kronor, vilket främst beror på att antalet personer i anläggningsboende blev 22,8 procent färre jämfört med 2018. Jämförelsen mellan åren påverkas av att Migrationsverket under 2018 betalade ut ersättningar till kommunerna om ca 2 000 miljoner kronor för ensamkommande barn och unga för tidigare år.

Tabell 2.58 Asylsökande m.m. 2019

	2019	2018	Förändring	Förändring, procent
Antal asylsökande, förstagångsansökningar	21 958	21 502	456	2,1
<i>Män (inkl. pojkar)</i>	13 133	12 929	204	1,6
<i>Kvinnor (inkl. flickor)</i>	8 825	8 573	252	2,9
Varav ensamkommande barn och unga	902	944	-42	-4,4
<i>Pojkar</i>	645	695	-50	-7,2
Flickor	257	249	8	3,2
Genomsnittlig handläggningstid i dagar, förlängningsansökningar	288	507	-219	-43,2
Förlängningsansökningar	36 610	7 457	29 153	390,9
Avgjorda asylärenden	24 569	35 512	-10 943	-30,8
Varav bifall	6 540	11 217	-4 677	-41,7
Bifallsandel	27 %	32 %		
Beviljade uppehållstillstånd	119 577	132 696	-13 119	-9,9
varav asyl	19 201	25 114	-5 913	-23,5
varav anhöriga till asylsökande	7 350	16 641	-9 291	-55,8
varav barn födda i Sverige till föräldrar med PUT	8 796	9 339	-543	-5,8
varav arbetsmarknad	28 113	21 507	6 606	30,7
varav anhöriga, arbetsmarknad	15 129	15 371	-242	-1,6
Övriga	40 988	44 724	-3 736	-8,4
Inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem*	40 312	52 547	-12 235	-23,3
varav med uppehållstillstånd	1 685	3 310	-1 625	-49,1
varav ensamkommande barn och unga	930	1 235	-305	-24,7

	2019	2018	Förändring	Förändring, procent
anläggningsboende (ABO)	16 739	21 693	-4 954	-22,8
eget boende (EBO)	22 350	28 820	-6 470	-22,4
övrigt boende	1 223	2 034	-811	-39,9
Genomsnittligt inskrivna under året	45 255	63 214	-17 959	-28,4
varav ensamkommande barn och unga	1 038	2 023	-985	-48,7
varav övriga	44 217	61 191	-16 974	-27,7

*Sammanställningen över 2019 och 2018 utgår från situationen den sista december respektive år.

Källa: Migrationsverket.

Migrationsverkets förvaltningsutgifter fortsätter att sjunka

Jämfört med 2018 minskade utgifterna för anslaget 1:1 *Migrationsverket* med 640 miljoner kronor (12,3 procent). Migrationsverket har under 2019 fortsatt att minska sin personalstyrka. Cirka 100 personer sades upp under 2019. Det är främst inom mottagningsverksamheten som minskningen av personal har skett till följd av de senaste årens minskande antal asylsökande. Jämfört med 2018 minskade personalkostnaderna med 354 miljoner kronor (9,5 procent) till 3 313 miljoner kronor. Det genomsnittliga antalet årsarbetskrafter minskade med 746 personer till 5 096 (12,7 procent) jämfört med 2018.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.59 UO 8 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	356	278
Summa		356	278

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om ett beställningsbemyndigande på 356 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 278 miljoner kronor.

2.6.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Anslag

Tabell 2.60 UO 9 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:4	Tandvårdsförmåner	6 772		6 644	-128	-1,9	6 457
1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	27 789	630	28 428	639	2,3	27 067
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	8 949		8 774	-176	-2,0	7 711
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden	476	43	518	42	8,9	493
1:8	Bidrag till psykiatri	2 203	-90	2 037	-166	-7,5	1 634
1:11	Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna	1 620		1 610	-10	-0,6	
4:2	Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	768		594	-174	-22,6	723
4:3	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263		143	-120	-45,6	100
4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	24 837	150	24 175	-662	-2,7	25 308
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	1 677	-310	1 070	-608	-36,2	2 809
4:6	Statens institutionsstyrelse	1 132		1 105	-28	-2,4	1 046
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	1 081	-155	833	-248	-22,9	1 486
	Övriga anslag	3 710		3 661	-49	-1,3	3 583
Summa		81 277	268	79 592	-1 685	-2,1	78 418

Utgiftsområdet omfattar Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, Funktionshinderspolitik, Politik för sociala tjänster, omsorg om äldre, individ- och familjeomsorg, personer med funktionsnedsättning samt Barnrättspolitik.

Utfallet uppgick till 79 592 miljoner kronor och blev därmed 1 685 miljoner kronor (2,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utgifterna 1 174 miljoner kronor (1,5 procent) högre.

Utgifterna för läkemedelsförmånerna ökade mer än beräknat

Utfallet för anslaget 1:5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* uppgick till 28 428 miljoner kronor, vilket är 639 miljoner kronor (2,3 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Den 24 januari 2019 undertecknade staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) (Sveriges kommuner och Regioner (SKR) fr.o.m. 2020) en överenskommelse om statens bidrag för kostnader för läkemedelsförmånerna m.m. för 2019. Kostnaderna för läkemedel inom förmånerna ökade mer än vad som hade beräknas. Riksdagen anvisade därför ytterligare 630 miljoner kronor till anslaget i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019.

Utfallet för 2019 blev 1 361 miljoner kronor högre än 2018. Det är bl.a. användandet av cancerläkemedel som ökade, både till följd av nya läkemedel och att befolkningen ökar i åldersgrupper där förekomsten av cancer är relativt hög. Nya cancerläkemedel är dyrare, sätts allt oftare in i ett tidigare skede i behandlingen och används alltmer i

olika kombinationer. Utvecklingen inom cancerbehandling har också gjort att patienter lever längre och därmed också behandlas längre.

Dessutom ökar användandet av blodproppsförebyggande läkemedel samt blodglukossänkande läkemedel som inte är insuliner. Detta är i linje med gällande riktlinjer för att minska risken för b.l.a. stroke samt för behandling av diabetes typ 2.

Färre brukare ger lägre kostnader för assistansersättning

Utfallet för anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* uppgick till 24 175 miljoner kronor. Det är 662 miljoner kronor (3,0 procent) lägre än anvisat i statens budget och 1 133 miljoner kronor (4,5 procent) lägre än föregående år. Utgiftsminskningen beror på förändrade administrativa betalningsrutiner hos Försäkringskassan och att antalet brukare som beviljas ersättningen minskar. Under 2019 hade 8 067 män och 6 720 kvinnor assistansersättning, totalt 14 787 personer. Det är en minskning med 3,4 procent jämfört med föregående år.

För 2019 var schablonbeloppet 300 kronor per timme och det högsta möjliga timbeloppet 336 kronor. Det genomsnittliga timbeloppet i assistansersättningen 2019 var 303 kronor.

För att säkerställa att andning och sondmatning ska anses vara grundläggande behov ändrades lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Lagändringen trädde i kraft 1 november 2019. För att finansiera de ökade kostnaderna som lagändringen medförde anvisades anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* ytterligare 150 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019.

Nya bidrag till sjukvård och prestationsbundna insatser medför högre utgifter

Utfallet för anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* blev 8 774 miljoner kronor, vilket är 1 062 miljoner kronor högre än föregående år. Det högre utfallet beror till största delen på att staten och SKL har slutit flera överenskommelser som medför olika satsningar inom vården.

Under 2019 har 1 471 miljoner kronor betalats till landstingen för en ny satsning med syfte att höja kvaliteten inom hälso- och sjukvården. Även den nya satsningen på en specialistsjuksköterskeutbildning, för att ge sjuksköterskor möjligheten att specialisera sig inom ett specifikt område, finansieras av anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård*. Landstingen har fått 400 miljoner kronor för detta 2019. Under 2019 betalades 1 393 miljoner kronor till landstingen för förlossningsvård och kvinnors hälsa, vilket är 198 miljoner kronor lägre än 2018. Under året har inga bidrag för ökad tillgänglighet inom vården betalats ut från anslag 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård*, vilket påverkar jämförelsen mellan åren negativt med 600 miljoner kronor.

Utfallet för det nya anslaget 1:11 *Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna* blev 1 610 miljoner kronor. Anslaget finansierar den nya s.k. kömiljarden. Satsningen syftar till att korta väntetider inom vården och öka tillgängligheten. Landstingen får del av satsningen om de visar att väntetiderna till specialistvården eller till operation är kortare än föregående år, eller om de har en redan hög uppfyllnadsgrad av vårdgarantin. Jämförelsen görs inom det egna landstinget för att ta hänsyn till de specifika förutsättningar som finns. Landstingen får även del av medlen för att förbättra inrapporteringen av statistik om väntetider.

Utgifterna för bilstöd blev lägre

Utfallet för anslaget 4:3 *Bilstöd till personer med funktionsnedsättning* uppgick till 143 miljoner kronor, vilket är 43 miljoner kronor lägre än föregående år. Det beror b.l.a. på att de långa handläggningstiderna inom bilstödet minskade. Detta till följd av

att Försäkringskassan tillsammans med Trafikverket genomfört förenklings- och effektiviseringsarbete.

Satsning på ökad bemanning upphörde

Utfallet för anslaget 4:5 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet* blev 1 070 miljoner kronor, vilket är 1 740 miljoner kronor (61,9 procent) lägre än föregående år. Det beror på att den tillfälliga satsningen på ökad bemanning inom äldreomsorgen pågick t.o.m. 2018 och därför inte fanns med i statens budget 2019.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.61 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
2:2	Insatser för vaccinberedskap	368	28
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	900	710
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	31	25
7:2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	2 800	1 421
Summa		4 099	2 184
1:6 (2018)	Bidrag till folkhälsa och sjukvård		12
Totalt			2 197

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om beställningsbemyndiganden på 4 099 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 184 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 1 915 miljoner kronor. Huvuddelen av skillnaden avser anslaget 7:2 *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning*. Bemyndigandet fördubblades jämfört med 2018. Myndigheten hann dock inte ingå de åtaganden som bemyndigandet medgav.

Under utgiftsområdet finns även ett äldre beställningsbemyndigande, dvs. bemyndigande som har upphört men där det fortfarande finns utestående åtaganden. Totalt uppgick dessa åtaganden till 12 miljoner kronor.

Inomstatliga lån

Tabell 2.62 UO 9 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2019-12-31
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet	100	6
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Folkhälsomyndighetens verksamhet	350	52
Summa	450	58

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:23 Ej verkställda beslut – rapporteringsskyldighet och särskild avgift i SoL och LSS

Riksrevisionen har granskat reglerna om kommunernas skyldighet att rapportera ej verkställda beslut och särskild avgift i socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om ej verkställda beslut – rapporteringsskyldighet och särskild avgift i SoL och LSS (skr. 2019/20:61) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:33 Inspektionen för vård och omsorg

Riksrevisionen har granskat Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) tillsynsverksamhet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Inspektionen för vård och omsorg (skr. 2019/20:121) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Anslag

Tabell 2.63 UO 10 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	36 946		37 246	300	0,8	37 545
1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	43 944		44 108	165	0,4	45 806
1:3	Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 391		1 304	-87	-6,3	1 343
1:4	Arbetsskadeersättningar m.m.	2 773		2 677	-96	-3,5	2 811
1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 901		2 445	-456	-15,7	2 649
1:7	Ersättning för höga sjuklönekostnader	957	135	1 090	133	13,9	954
2:1	Försäkringskassan	8 641	-3	8 897	256	3,0	8 468
	Övriga anslag	105		104	-1	-0,6	107
Summa		97 657	132	97 872	215	0,2	99 681

Utgiftsområdet omfattar ersättningar vid sjukdom och funktionsnedsättning, bl.a. sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning, handikappersättning och bidrag för sjukskrivningsprocessen. Området omfattar även myndigheterna Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 97 872 miljoner kronor och blev därmed 215 miljoner kronor (0,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 1 809 miljoner kronor (1,8 procent) lägre.

Utfallet för anslaget 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* blev 2 445 miljoner kronor, vilket är 456 miljoner kronor (15,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror främst på att utgifter för arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd, rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen samt försäkringsmedicinska utredningar blev lägre än beräknat.

Utfallet för anslaget 1:7 *Ersättning för höga sjuklönekostnader* blev 1 090 miljoner kronor, vilket är 133 miljoner kronor (13,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Det beror på att arbetsgivare var berättigade till högre ersättning än vad som ursprungligen beräknats. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019 anvisade riksdagen därför ytterligare 135 miljoner kronor.

Utgifter för sjukpenning och rehabilitering blev lägre än föregående år

Jämfört med föregående år blev utfallet på anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* 298 miljoner kronor (0,8 procent) lägre. Det beror främst på att utgifterna för statlig ålderspensionsavgift för sjukpenning blev 702 miljoner kronor (19,8 procent) lägre. Utgifterna består av en preliminär avgift samt ett regleringsbelopp som täcker avviken mellan det preliminära belopp som tagits ut tre år tidigare och den faktiska avgiften. Det lägre utfallet 2019 förklaras främst av ett lägre regleringsbelopp jämfört med föregående år. De lägre utgifterna för statlig ålderspensionsavgift motverkades delvis av att utgifterna för sjukpenning ökade med 488 miljoner kronor (1,5 procent).

Det beror främst på att inkomsttaket för sjukpenningen höjdes från 7,5 till 8 prisbasbelopp fr.o.m. den 1 juli 2018. Höjningen medförde ökade utgifter trots att antalet nettodagar för sjukpenning minskade med 1,8 procent jämfört med 2018. Begreppet nettodag innebär t.ex. att två dagar med halv ersättning räknas som en nettodag.

Tabell 2.64 Statistik över sjukpenning och sjukfall

	2019	2018	Förändring procent
Antal personer som fick sjukpenning i december månad	195 655	198 544	-1,5
varav kvinnor	128 328	131 355	-2,3
varav män	67 327	67 189	0,2
varav kvinnor med sjukpenning på normalnivå	79 623	81 085	-1,8
varav män med sjukpenning på normalnivå	43 207	43 066	0,3
varav kvinnor med sjukpenning på fortsättningsnivå	44 513	46 177	-3,6
varav män med sjukpenning på fortsättningsnivå	21 125	21 114	0,1
Antal startade sjukfall, genomsnitt per månad under januari till oktober¹	41 000	43 300	-5,3
varav startade sjukfall gällande kvinnor, procent	63	63	
varav startade sjukfall gällande män, procent	37	37	
Antal ersättningsdagar med sjukpenning, netto (miljoner dagar)	53,4	54,4	-1,8
Andel pågående sjukfall med psykiatriska diagnoser, procent, september månad²	47,5	47,7	

¹ Mättet för startade sjukfall har tagits fram på ett nytt sätt 2019. Jämförelsetalen för 2018 har därför räknats om.

² Jämförelsetalet för 2018 har räknats om då statistiken för året har reviderats.

Källa: Försäkringskassan.

Antalet personer som fick sjukpenning minskade från 198 544 personer i december 2018 till 195 655 personer för samma månad 2019. Av dessa ökade antalet män med 0,2 procent och antalet kvinnor minskade med 2,3 procent. Antalet personer med sjukpenning på normalnivå minskade med 1 321 (1,1 procent). Vidare minskade antalet personer som fick sjukpenning på fortsättningsnivå, dvs. sjukfall längre än ett år, med 1 653 (2,5 procent).

Fler kvinnor än män får sjukpenning. Andelen kvinnor som fick sjukpenning i december 2019 uppgick till 65,6 procent vilken ska jämföras med 66,2 procent i december 2018.

Inflödet av nya sjukfall mäts med viss eftersläpning. I genomsnitt startade 41 000 sjukfall per månad under januari till oktober 2019, vilket är en minskning med 5,3 procent jämfört med samma period föregående år.

Andelen pågående sjukfall med psykiatriska diagnoser minskade 2019 och var 47,5 procent i september 2019, vilket ska jämföras med 47,7 procent i september 2018.

Under 2019 avsågs 3,9 procent av initiala ansökningar om sjukpenning jämfört med 3,0 procent under föregående år. Andelen avslag för män ökade från 2,7 procent 2018 till 3,5 procent år 2019. För kvinnor uppgick andelen avslag till 4,1 procent 2019, vilken ska jämföras med 3,2 procent föregående år. Andelen avslag under pågående sjukfall ökade från 5,3 procent 2018 till 7,1 procent 2019. Andelen avslag för män ökade från 5,1 procent under 2018 till 6,8 procent under 2019. För kvinnor ökade andelen avslag från 5,4 procent 2018 till 7,3 procent under 2019.

Utgifterna för aktivitets- och sjukersättningar minskade

Utfallet för anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* blev 44 108 miljoner kronor, vilket är 1 697 miljoner kronor (3,7 procent) lägre än 2018. Det beror på att färre personer fick aktivitets- eller sjukersättning samt lägre utgifter för statlig ålderspensionsavgift gällande aktivitets- och sjukersättningar.

Försäkrade i åldrarna 19–64 år som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning kan ha rätt till sjukersättning. Antalet personer som hade sjukersättning uppgick i december 2019 till 246 810 (145 457 kvinnor och 101 353 män), vilket är en minskning med 14 157 personer (5,4 procent) jämfört med december 2018. Minskningen beror på att många har lämnat förmånen till följd av att de fyllt 65 år samtidigt som antalet nybeviljade sjukersättningar har minskat. Under 2019 blev 5 478 personer (2 921 kvinnor och 2 557 män) nybeviljade sjukersättning. Det är en minskning med 56 personer (1,0 procent) jämfört med 2018. Andelen avslag vid initial ansökan om sjukersättning var 68,8 procent (72,1 procent för kvinnor och 64,9 procent för män) under 2019. För 2018 uppgick andelen avslag till 69,3 procent (72,6 procent för kvinnor och 65,3 procent för män).

Aktivitetsersättning kan beviljas personer i åldrarna 19–29 år som har långvarigt nedsatt arbetsförmåga eller på grund av en funktionsnedsättning behöver längre tid för att avsluta sin skolgång. Ersättningen är alltid tidsbegränsad och kan beviljas för maximalt tre år i taget. I december 2019 uppgick antalet personer med aktivitetsersättning till 29 119, vilket är en minskning med 2 232 personer (7,1 procent) jämfört med december 2018. Det beror bl.a. på att många av dem som haft ersättningen har fyllt 30 år och därmed inte längre kan få ersättning, samtidigt som nybeviljandet varit relativt lågt. Under 2019 har 6 331 personer (2 960 kvinnor och 3 371 män) nybeviljats aktivitetsersättning. Det är 826 personer (15,0 procent) fler än 2018. Andelen avslag vid olika former av ansökan om aktivitetsersättning har minskat. För 2019 uppgick andelen till 24 procent. Motsvarande avslagsandel för 2018 var 26 procent. Avslag på ansökan om förlängd skolgång har dock ökat.

I december 2019 uppgick antalet personer som fick sjuk- eller aktivitetsersättning sammanlagt till 275 929 personer. Det är en minskning med 5,6 procent jämfört med föregående år. Antalet kvinnor som fick sjuk- eller aktivitetsersättning var 158 883 personer, vilket var en minskning med 5,9 procent jämfört med december 2018. Antalet män som fick sjuk- eller aktivitetsersättning uppgick till 117 046 personer, vilket är en minskning med 5,2 procent jämfört med december 2018.

Tabell 2.65 Ohälsomått

	2019	2018
Ohälsotalet	23,5	24,7
varav kvinnor	28,3	29,9
varav män	18,8	19,8
Sjukpenningtalet	9,4	9,7
varav kvinnor	12,3	12,8
varav män	6,6	6,7

Källa: Försäkringskassan.

Ohälsotalet är ett mått på antalet ersatta dagar inom hela sjukförsäkringen under en 12-månadersperiod. Det definieras som antal utbetalda nettodagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning per registrerad försäkrad (16–64 år). Alla dagar är omräknade till nettodagar. I december 2019 var ohälsotalet 23,5 dagar per försäkrad, vilket är en minskning från

24,7 dagar 2018. Orsaken är främst att antalet personer med sjuk- eller aktivitetsersättning minskat. Ohälsotalet har sedan december 2018 minskat med 5,2 procent för kvinnor och med 5,0 procent för män.

Sjukpenningtalet anger hur många frånvarodagar som ersätts med sjukpenning eller rehabiliteringspenning per registrerad försäkrad (16–64 år) exklusive personer med hel sjuk- eller aktivitetsersättning. Alla dagar är omräknade till nettodagar.

I december 2019 var sjukpenningtalet 9,4 dagar, vilket är en minskning med 3,1 procent sedan december 2018. Utvecklingen beror på att antalet startade sjukfall minskat samtidigt som antalet långa sjukfall inte längre ökar. Kvinnor har i likhet med tidigare år ett högre sjukpenningtal (12,3) än män (6,6).

Lägre utgifter för bidrag för sjukskrivningsprocessen jämfört med föregående år

Utfallet för anslaget 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* blev 2 445 miljoner kronor, vilket är 204 miljoner kronor (7,7 procent) lägre än 2018. Det beror främst på lägre utgifter för arbetsplatsinriktad rehabiliteringsstöd, bidrag till hälso- och sjukvården samt rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Ökade kostnader för Försäkringskassans handläggning av förmåner

Utfallet för anslaget 2:1 *Försäkringskassan* blev 8 897 miljoner kronor, vilket är 429 miljoner kronor (5,1 procent) högre än 2018. Det beror huvudsakligen på ökade kostnader för handläggning av förmåner.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.66 UO 10 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 888	1 888
Summa		1 888	1 888

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om ett beställningsbemyndigande på 1 888 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 1 888 miljoner kronor.

Övriga krediter

Tabell 2.67 UO 10 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2019-12-31
Försäkringskassans behov av likviditet i utbetalning av ersättning för vård i andra länder	170	140
Summa	170	140

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR:2019:19 Jämställd sjukfrånvaro – bedöms män och kvinnor likvärdigt i sjukskrivningsprocessen?

Riksrevisionen har granskat om skillnader i läkares bedömning av patienters behov av sjukskrivning kan vara en bidragande orsak till att kvinnor sjukskrivs mer än män.

Regeringen gör i skrivelsen Riksrevisionens rapport om jämställd sjukfrånvaro (skr. 2019/20:50) en annan bedömning än Riksrevisionen och vidtar därför inte några åtgärder med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har tillkännagett som sin mening att regeringen ger Försäkringskassan i uppdrag att följa upp utfärdade läkarintyg för män och kvinnor och att tillsätta en utredning för att minska omotiverade könsskillnader vid sjukfrånvaro. Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:SfU13 punkt 1, rskr. 2019/20:171).

2.6.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Anslag

Tabell 2.68 UO 11 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Garantipension till ålderspension	13 226		13 175	-51	-0,4	13 142
1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	10 331		10 382	51	0,5	10 869
1:3	Bostadstillägg till pensionärer	9 588		9 196	-392	-4,1	9 139
1:4	Äldreförsörjningsstöd	1 154		1 167	13	1,1	1 081
2:1	Pensionsmyndigheten	583	19	566	-17	-3,0	540
Summa		34 881	19	34 486	-396	-1,1	34 771

Utgiftsområdet omfattar ersättning vid ålderdom (garantipension, bostadstillägg till pensionärer samt äldreförsörjningsstöd) och ersättning vid dödsfall (omställningspension, änkepension och särskild efterlevandepension samt garantipension till dessa förmåner). Inkomstrelaterad ålderspension redovisas i avsnitt 2.6.31.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 34 486 miljoner kronor och blev därmed 396 miljoner kronor (1,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 minskade utgifterna med 285 miljoner kronor (0,8 procent).

Fler pensionärer med garantipension

Utgifterna för anslaget 1:1 *Garantipension till ålderspension* uppgick till 13 175 miljoner kronor, vilket är 33 miljoner kronor (0,2 procent) högre än föregående år. Ökningen beror bl.a. på att prisbasbeloppet ökade med 2,2 procent och att följsamhetsindexeringen var 1,4 procent 2019. Följsamhetsindexering innebär att den inkomstgrundade pensionen årligen förändras i takt med den genomsnittliga inkomsten i Sverige. Garantipensionen indexeras med förändringen i prisbasbeloppet.

De retroaktiva utgifterna var något högre 2019 än 2018. Det beror delvis på att det har skett omräkningar av garantipensioner till följd av en dom från EU-domstolen (dom Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946), vilket inneburit att en del pensionärer fått belopp utbetalt retroaktivt.

Ungefär 661 000 ålderspensionärer hade garantipension vid utgången av 2019, vilket är ca 2 000 fler än föregående år. Den genomsnittliga utbetalda garantipensionen uppgår till 20 000 kronor per år 2019, vilket är lika mycket som 2018. Totalt 78 procent av dem som har garantipension är kvinnor och 22 procent är män.

Färre får änkepension

Utgifterna för anslaget 1:2 *Efterlevandepensioner till vuxna* uppgick till 10 382 miljoner kronor, vilket är 487 miljoner kronor (4,5 procent) lägre än föregående år. Utgifterna för änkepension svarar för den större delen av utgifterna under anslaget.

Änkepensionssystemet är under avveckling sedan 1990 och antalet personer med änkepension minskar successivt. Mellan 2018 och 2019 minskade antalet med ca 10 700 personer, till ca 230 900 personer, vilket medförde att de totala utgifterna för anslaget minskade. Alla som får änkepension är kvinnor.

Fler pensionärer får bostadstillägg

Utgifterna för anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* uppgick till 9 196 miljoner kronor, vilket är 57 miljoner kronor (0,6 procent) högre än 2018. Både medelbeloppet

och de retroaktiva utgifterna var högre 2019 än 2018. Antalet pensionärer med bostadstillägg uppgick under 2019 till knappt 291 000 personer, vilket är ca 1 000 personer färre än 2018.

För 2019 var det genomsnittliga årsbeloppet 31 400 kronor, vilket är en ökning med 200 kronor jämfört med 2018.

Ökad invandring medför högre utgifter för äldreförsörjningsstöd

De personer som är över 65 år och bosatta i Sverige, men som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra förmåner inom det allmänna pensionssystemet, är berättigade till äldreförsörjningsstöd. Utfallet för anslaget 1:4 *Äldreförsörjningsstöd* blev 1 167 miljoner kronor, vilket är 86 miljoner kronor (7,9 procent) högre än föregående år. Det beror, förutom på ökad invandring, på att det är en större andel av dem som är födda 1938 eller senare som får äldreförsörjningsstöd. Till skillnad från dem som är födda 1937 eller tidigare är de inte berättigade till garantipension efter att ha bott i Sverige i 10 år då det för dessa krävs en bosättning på 40 år för full garantipension.

Antalet personer med äldreförsörjningsstöd ökade med 8,3 procent jämfört med 2018 och uppgick till 26 000 personer 2019. Det genomsnittliga årsbeloppet ökade med 2,1 procent och uppgick till 46 700 kronor 2019.

Övriga krediter

Tabell 2.69 UO 11 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2019-12-31
Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar	8 000	2 234
Summa	8 000	2 234

Riksdagen har beslutat om en övrig kredit inom utgiftsområdet. Krediten är på 8 000 miljoner kronor och avser Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar. Utnyttjad kredit uppgick till 2 234 miljoner kronor vid utgången av 2019.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten har fått en revisionsberättelse med upplysning avseende sin årsredovisning för 2019.

Övrig upplysning

Avsnitt 4.12 i resultatredovisningen innefattar, i enlighet med regleringsbrev för myndigheten, en redovisning av inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling. Avsnittet innehåller, utöver information från myndighetens finansiella redovisning, även information från andra aktörer samt prognosuppgifter. Uppgifter från andra aktörer och prognoser har inte granskats av Riksrevisionen.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:22 Mörkertal inom bostadstillägget

Riksrevisionen har granskat underutnyttjande av bostadstillägg, så kallat mörkertal.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om mörkertal inom bostadstillägget (skr. 2019/20:54) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:SfU14, rskr. 2019/20:172).

2.6.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Anslag

Tabell 2.70 UO 12 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÅB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Barnbidrag	32 803	534	33 175	372	1,1	31 722
1:2	Föräldraförsäkring	44 454		44 548	94	0,2	43 914
1:3	Underhållsstöd	2 765		2 700	-65	-2,4	2 593
1:4	Adoptionsbidrag	23		14	-9	-39,1	14
1:5	Barnpension och efterlevandestöd	965		997	33	3,4	951
1:6	Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	4 472		3 972	-500	-11,2	4 072
1:7	Pensionsrätt för barnår	7 303		7 303	0	0,0	7 367
1:8	Bostadsbidrag	4 547		4 606	60	1,3	4 574
Summa		97 332	534	97 315	-17	0,0	95 208

Utgiftsområdet omfattar bl.a. barnbidrag, föräldraförsäkring och bostadsbidrag.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 97 315 miljoner kronor. Det är 17 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utgifterna 2 107 miljoner kronor (2,2 procent) högre.

Volymerna för allmänt barnbidrag och flerbarnstillägg blev högre än beräknat

Utfallet för anslaget 1:1 *Barnbidrag* blev 33 175 miljoner kronor, vilket är 372 miljoner kronor (1,1 procent) högre än anvisat i statens budget. Det beror bl.a. på att volymerna underskattades för allmänt barnbidrag och flerbarnstillägg. Med anledning av de högre utgifterna, samt ett lägre anslagsutrymme på grund av utnyttjad anslagskredit 2018, anvisade riksdagen ytterligare 534 miljoner kronor i enlighet med propositionen Höständeringsbudget för 2019.

Utgifter för adoptionsbidrag och omvårdnadsbidrag blev lägre än anvisat

Utfallet för anslaget 1:4 *Adoptionsbidrag* blev 14 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor (39,1 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att antalet utbetalda bidrag blev lägre än beräknat. År 2019 genomfördes 170 adoptioner till Sverige via de svenska adoptionsorganisationerna. Året innan förmedlades 185 adoptioner.

Från och med den 1 januari 2019 har två nya förmåner införts, merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag, som ska ersätta handikappersättning och vårdbidrag. Handikappersättning och vårdbidrag kommer dock att finnas kvar under en övergångsperiod. Utfallet för anslaget 1:6 *Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag* blev 3 972 miljoner kronor, vilket är 500 miljoner kronor (11,2 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror framför allt på att utgifterna för omvårdnadsbidrag inte ökade i den omfattning som beräknades. Inflödet av ansökningar om merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag blev högre än vad Försäkringskassan hann hantera under 2019.

Höjt barnbidrag och fler barn medförde ökade utgifter jämfört med 2018

Utgifterna för anslaget 1:1 *Barnbidrag* blev 1 452 miljoner kronor (4,6 procent) högre än 2018. Det beror främst på att det allmänna barnbidraget höjdes med 200 kronor till 1 250 kronor per månad och barn fr.o.m. den 1 mars 2018. Dessutom ökade utgifterna till följd av fler barn i åldrarna 0–16 år.

Höjd medelersättning medförde högre utgifter för föräldrapenning jämfört med föregående år

Jämfört med 2018 blev utgifterna för anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* 634 miljoner kronor (1,4 procent) högre. Anslaget finansierar förmånerna föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning. Det var framför allt utgifterna för föräldrapenning som ökade. Utgifterna för föräldrapenning utgjorde 73,4 procent av utgifterna för anslaget och ökade med 663 miljoner kronor (2,1 procent) jämfört med 2018. Utgifterna blev högre trots att antalet ersättningsdagar med föräldrapenning totalt minskade med ca 870 000 dagar (1,5 procent) jämfört med 2018. Det beror främst på att medelersättningen per dag blev högre.

Den genomsnittliga ersättningen per dag för föräldrapenningen ökade med 3,7 procent under 2019. Medelersättningen var 547 kronor per dag för kvinnor och 691 kronor per dag för män. Skillnaden beror dels på inkomstskillnader mellan könen, dels på att kvinnor använder fler lägstanivå- och grundnivådagar än män. Utgifterna påverkas även av fördelningen av föräldrapenningdagar mellan män och kvinnor. Under 2019 tog män ut 30,0 procent av föräldrapenningdagarna. Det är en högre andel än 2018 då männen tog ut 29,4 procent av dagarna.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:9 Trångboddhet – konsekvenser för hälsa och skolresultat

Riksrevisionen har granskat bostadsbidraget och dess effekter av trångboddhet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om bostadsbidrag och trångboddhet (skr. 2019/20:4) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:SfU9, rskr. 2019/20:52).

2.6.13 Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Anslag

Tabell 2.71 UO 13 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Etableringsåtgärder	228		228	-1	-0,4	253
1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	13 096		11 884	-1 213	-9,3	16 167
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	3 708	-4	3 563	-145	-3,9	4 925
1:4	Hemutrustningslån	166		75	-90	-54,5	139
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	391	90	453	62	16,0	363
3:2	Jämställdhetsmyndigheten	41	40	74	32	78,9	82
4:1	Åtgärder mot segregation	100	321	420	320	320,4	47
4:2	Delegationen mot segregation	11	11	20	8	75,5	16
	Övriga anslag	226	4	226	0	0,1	226
Summa		17 967	462	16 942	-1 025	-5,7	22 217

Utgiftsområdet omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering, åtgärder mot segregation och jämställdhetspolitik.

Utgifterna uppgick till 16 942 miljoner kronor och är därmed 1 025 miljoner kronor (5,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 minskade utgifterna med 5 275 miljoner kronor (23,7 procent).

Antalet kommunmottagna lägre än beräknat

Utfallet för anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* blev 11 884 miljoner kronor, vilket är 1 213 miljoner kronor (9,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget och 4 283 miljoner kronor lägre (26,5 procent) jämfört med föregående år. Skillnaden mot budgeten beror framförallt på att ersättningarna till kommunerna för ensamkommande barn och unga samt schablonersättningarna för mottagande av nyanlända blev lägre. Orsaken är främst att det genomsnittliga antalet mottagna blev ca 12 000 (32 procent) lägre än vad som antogs i statens budget.

Jämfört med 2018 så minskade ersättningarna till kommunerna för ensamkommande barn och unga samt schablonersättningarna för mottagande av nyanlända med 2 365 miljoner kronor respektive 2 091 miljoner kronor. Det beror på att det genomsnittliga antalet mottagna personer som kommunerna får ersättning för minskade med 32,1 procent mellan 2018 och 2019. Enbart det genomsnittliga antalet ensamkommande barn och unga minskade med 11,0 procent.

Tabell 2.72 Kommunmottagna m.m. 2019

	2019	2018	Förändring	Förändring, procent
Antal kommunmottagna	25 597	44 216	-18 619	-42,1
varav män	14 309	24 301	-9 992	-41,1
varav kvinnor	11 288	19 915	-8 627	-43,3
andel män	55,9 %	55,0 %		
andel kvinnor	44,1 %	45,0 %		
Antal kommunmottagna under 18 år	10 183	19 299	-9 116	-47,2
varav pojkar	5 295	10 470	-5 175	-49,4
varav flickor	4 888	8 829	-3 941	-44,6
andel män	52,0 %	54,3 %		
andel kvinnor	48,0 %	45,7 %		
Antal ensamkommande och unga	4 762	6 635	-1 873	-28,2
varav pojkar	4 426	6 015	-1 589	-26,4
varav flickor	336	620	-284	-45,8
andel män	92,9 %	90,7 %		
andel kvinnor	7,1 %	9,3 %		
Totalt antal mottagna de senaste 24 månaderna som kommunerna får ersättning för.	December 2019	December 2018	Förändring	Förändring, procent
Totalt antal mottagna*	70 211	112 994	-42 783	-37,9
varav män	38 798	63 785	-24 987	-39,2
varav kvinnor	31 413	49 209	-17 796	-36,2
varav ensamkommande	11 512	15 407	-3 895	-25,3
Genomsnitt för respektive år	89 154	131 377	-42 223	-32,1
varav ensamkommande	14 000	15 725	-1 725	-11,0

*Sammanställningen över 2019 och 2018 utgår från situationen den sistadecember respektive år.

Källa: Migrationsverket.

Färre än beräknat i etableringsinsats

Utgifterna för anslaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* blev 145 miljoner kronor (3,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Detta berodde på främst på att antalet nyanlända i etableringsinsatser blev lägre än väntat. Det genomsnittliga antalet deltagare i etableringsuppdraget uppgick under 2019 till 38 802, vilket är 3 998 deltagare färre än beräknat. Jämfört med 2018 minskade utgifterna med 1 362 miljoner kronor (27,7 procent). Orsaken är att antalet nyanlända i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag minskade med 37,8 procent, från i genomsnitt 62 405 deltagare 2018 till 38 802 deltagare 2019.

Högre utgifter för åtgärder mot segregation efter förändringar i statens budget

Utfallet för anslaget 4:1 *Åtgärder mot segregation* uppgick till 420 miljoner kronor, vilket är 320 miljoner kronor högre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget 2019 beslutade riksdagen att anvisa anslaget ytterligare 321 miljoner kronor. Orsaken var att Tillväxtverket under 2018 hade ingått bindande åtaganden om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden som var lite drygt 320 miljoner kronor högre än vad riksdagen anvisade anslaget i den ursprungliga budgeten för 2019.

Jämfört med 2018 ökade utgifterna under anslaget med 373 miljoner kronor. År 2018 utbetalades dock statsbidraget till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden från anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* inom utgiftsområde 19 Regional

tillväxt. Sammantaget blev utbetalningarna av detta statsbidrag oförändrade mellan 2018 och 2019.

Högre utgifter för särskilda jämställdhetsåtgärder

Utfallet för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* uppgick till 453 miljoner kronor, vilket är 62 miljoner kronor (16 procent) högre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget 2019 beslutade riksdagen att anvisa anslaget ytterligare 90 miljoner kronor för att bl.a. möjliggöra ytterligare insatser för att motverka mäns våld mot kvinnor och arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Riksdagen beslutade samtidigt att anvisa Jämställdhetsmyndighetens förvaltningsanslag ytterligare 40 miljoner kronor, vilket förklarar varför utfallet blev 32 miljoner kronor högre än den ursprungliga budgeten.

Hemutrustningslånen minskar 2019

Utfallet för anslaget 1:4 *Hemutrustningslån* uppgick till 90 miljoner kronor, vilket är 62 miljoner kronor (54,5 procent) lägre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. Det beror främst på att antalet personer som kan ansöka om lån, dvs. som beviljats uppehållstillstånd och tagits emot i en kommun, blev lägre än väntat och därmed blev även hemutrustningslånen färre.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.73 UO 13 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	38	28
3:3	Bidrag för kvinnors organisering	28	23
Summa		66	51

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 66 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 51 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 15 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2018:33 Jämställdhetsintegrering av integrationspolitiken – ett outnyttjat verktyg

Riksrevisionen har granskat om regeringens integrationspolitik har jämställdhetsintegrerats och därmed gett förutsättningar för likvärdigt och effektivt stöd.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om jämställdhetsintegrering av integrationspolitiken (skr. 2018/19:97) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har tillkännagett som sin mening att regeringen bör införa ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål om integration. Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2018/19:AU14, rskr. 2018/19:300).

RiR 2019:16 Diskrimineringslagens krav på lönekartläggning – ett trubbigt verktyg för att minska löneskillnader mellan könen.

Riksrevisionen har granskat hur lönekartläggning fungerar för att motverka osakliga skillnader i lön och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på lönekartläggning (skr. 2019/20:48) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:AU5, rskr 2019/20:152).

2.6.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Anslag**Tabell 2.74 UO 14 Anslag**

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 621		7 637	16	0,2	8 191
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	27 014	-26	27 066	53	0,2	25 367
1:3	Kostnader för arbetsmarknads-politiska program och insatser	10 311	335	9 907	-404	-3,9	13 043
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	19 532		19 743	211	1,1	18 228
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 492		1 082	-409	-27,4	1 294
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	1 650	260	2 063	413	25,0	1 480
1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	4 914	80	4 662	-252	-5,1	5 032
1:13	Lån till körkort	151		59	-93	-61,3	17
2:4	Medlingsinstitutet	60	-4	52	-7	-12,5	52
2:5	Arbetslivspolitik	25	-20	0	-25	-98,5	22
	Övriga anslag	1 170	-2	1 136	-34	-2,9	1 135
Summa		73 940	624	73 408	-532	-0,7	73 861

Utgiftsområdet omfattar områdena arbetsmarknad och arbetsliv och består i huvudsak av utgifter för matchning av arbetssökande och lediga jobb, arbetsmarknadspolitiska program, arbetslöshetsförsäkringen, lönegarantiersättning och Europeiska socialfonden samt arbetsmiljö, arbetsrätt och lönebildning. Myndigheter inom området är bl.a. Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Arbetsmiljöverket och Arbetsdomstolen.

Utfallet uppgick till 73 408 miljoner kronor, vilket är 532 miljoner kronor (0,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 453 miljoner kronor (0,6 procent) lägre.

Anvisade medel för anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* minskade med 781 miljoner kronor (9,3 procent) jämfört med 2018. För att anpassa verksamheten till det minskade förvaltningsanslaget varslade Arbetsförmedlingen 4 500 anställda om uppsägning och beslut togs om att minska antalet arbetsförmedlingskontor. Omställningen av verksamheten har medfört minskad kapacitet för Arbetsförmedlingen att anvisa arbetssökande till insatser, vilket påverkat utfallet för flera anslag inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Antalet arbetslösa ökade med 28 300

Tabell 2.74 visar arbetsmarknadsstatistik från Arbetskraftsundersökningen (AKU), som utförs av Statistiska centralbyrån. Statistiken är från helårsundersökningarna för 2018 och 2019.

Tabell 2.75 Arbetslöshet

	2019	2019	2019	2019	2018	2018	2018	2018		
	Antal personer		Procent	Kvinnor	Män	Antal personer		Procent	Kvinnor	Män
Antal arbetslösa, 15–74 år	372 700			180 500	192 200	344 400			160 800	183 600
- varav heltidsstuderande	131 600	35,3		66 700	64 800	117 000	34		55 600	61 400
- varav personer med utomnordiskt ursprung	183 200	49,2		89 500	93 700	169 900	49,3		79 500	90 300
- varav långtidsarbetslösa	91 900	24,7		40 200	51 600	89 100	25,9		35 500	53 600
- varav långtidsarbetslösa personer med utomnordiskt ursprung	59 300	15,9		27 200	32 100	58 400	17		24 000	34 300
- varav ungdomar, 15–24 år	126 300	33,9		60 000	66 300	108 300	31,4		49 700	58 600
Arbetslösheten, 15–74 år (arbetslösa som andel av arbetskraften)		6,8		6,9	6,7		6,3		6,2	6,4
Ungdomsarbetslösheten, 15–24 år (arbetslösa ungdomar som andel av samtliga ungdomar i arbetskraften)		20		19,5	20,4		17,4		16,3	18,5

Anm.: Statistiken i tabellen avser genomsnitt för helåret 2019 respektive 2018. Summorna i tabellen innehåller mindre skillnader på grund av avrundningar till hela hundratal i underliggande statistik. Jämförelsetalen för 2018 har räknats om med anledning av att SCB har reviderat statistiken.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Det genomsnittliga antalet arbetslösa i åldern 15–74 år ökade enligt AKU med 28 300 personer mellan 2018 och 2019. Antalet arbetslösa som är heltidsstuderande ökade med 14 600 personer mellan åren. Antalet långtidsarbetslösa, dvs. personer som varit arbetslösa i mer än sex månader, ökade med 2 800 personer. Antalet arbetslösa personer med utomnordiskt ursprung ökade med 13 300 personer, varav antalet kvinnor ökade med 10 000 personer. Andelen arbetslösa med utomnordiskt ursprung uppgick 2019 till 49,2 procent av samtliga arbetslösa, vilket kan jämföras med 49,3 procent föregående år. Andelen personer med utomnordiskt ursprung i långtidsarbetslöshet minskade från 17,0 procent 2018 till 15,9 procent 2019. Ungdomar i åldern 15–24 år utgör 33,9 procent av samtliga arbetslösa. Antalet arbetslösa ungdomar ökade med 18 000 personer (16,6 procent) mellan åren, varav antalet kvinnor ökade med 10 300 personer och antalet män med 7 700 personer.

Högre utgifter än beräknat för arbetslöshetsersättning motverkades av lägre utgifter än beräknat för aktivitetsstöd

Utgifterna för anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* blev 27 066 miljoner kronor, vilket är 53 miljoner kronor (0,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna för bidrag till arbetslöshetsersättning blev 1 042 miljoner kronor högre än vad som beräknades i statens budget. Det beror bl.a. på att arbetslösheten för 2019 blev högre än beräknat. De högre utgifterna för bidrag till arbetslöshetsersättning motverkades delvis av att utgifterna för aktivitetsstöd blev 987 miljoner kronor lägre än vad som ursprungligen beräknades i statens budget. Det beror på minskad produktions- och beslutskapacitet pga. omställningen av Arbetsförmedlingens verksamhet. Antalet unika deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd uppgick till 286 981 vilket är en minskning med 11,7 procent jämfört med 2018. Regeringen beslutade under 2019 att ta bort kravet på nystartsjobb om att andra anställningsförmåner än lön ska vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal. Det förväntades leda till fler nystartsjobb och minskade utgifter för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Riksdagen minskade därför anslaget med 26 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019.

Utgifterna för arbetsmarknadspolitiska program blev lägre än budgeterat

Utgifterna för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* blev 9 907 miljoner kronor, vilket är 404 miljoner kronor (3,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att antalet deltagare i etableringsuppdraget under 2019 var lägre än beräknat. Många deltagare har uppnått maxtiden inom uppdraget samtidigt som antalet nya deltagare har minskat. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 335 miljoner kronor, främst för att stärka arbetet med s.k. lokala jobbspår som syftar till att rusta arbetsökande för att möta arbetsgivares behov av utbildad arbetskraft.

Tabell 2.76 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser

	2019	2019	2019	2018	2018	2018
	Antal personer		Män	Antal personer		Män
	Kvinnor			Kvinnor		
Sökande i program totalt med aktivitetsstöd	162 173	79 368	82 805	161 594	76 193	85 400
<i>varav utrikesfödda</i>	106 609	53 698	52 911	98 957	47 230	51 727
-Därav jobb- och utvecklingsgarantin	102 296	48 480	53 816	93 432	43 522	49 910
<i>varav utrikesfödda i jobb- och utvecklingsgarantin</i>	64 569	31 327	33 242	55 155	26 373	28 782
-Därav förberedande insatser	12 020	7 015	5 005	25 654	14 094	11 560
<i>varav utrikesfödda</i>	4 664	2 641	2 023	13 414	6 997	6 417
-Därav etableringsprogrammet	29 250	16 790	12 460	18 760	9 303	9 457
<i>varav utrikesfödda</i>	29 169	16 755	12 414	18 723	9 289	9 434
-Därav jobbgaranti för ungdomar	13 867	5 242	8 625	13 548	5 344	8 205
<i>varav utrikesfödda</i>	5 635	1 995	3 640	5 029	1 948	3 080

Anm.: Statistiken i tabellen avser genomsnitt för helåret 2018 respektive 2019 beräknat utifrån Arbetsförmedlingens månadsstatistik.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen uppgick i genomsnitt till 349 173 personer vilket är en ökning med 0,5 procent jämfört med 2018. Begreppet inskrivna arbetslösa omfattar öppet arbetslösa samt deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Som öppet arbetslösa räknas de som saknar, aktivt söker och omgående kan ta ett arbete och som inte deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Tabell 2.75 visar statistik om deltagandet i arbetsmarknadspolitiska program. Av de inskrivna arbetslösa deltog i genomsnitt 46,4 procent i arbetsmarknadspolitiska program under 2019, vilket är en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med föregående år. Det största programmet, sett till antal deltagare, är jobb- och utvecklingsgarantin som svarade för 63,1 procent av det genomsnittliga antalet deltagare i samtliga program med aktivitetsstöd. Det genomsnittliga antalet deltagare i jobb och utvecklingsgarantin ökade med 9,5 procent jämfört med 2018. Ökningen var större bland kvinnor än bland män. För både kvinnor och män skedde ökningen bland personer som tidigare deltagit i etableringsuppdraget. Ökningen förklaras både av ett fortsatt inflöde från etableringsuppdraget och ett minskat utflöde ur jobb- och utvecklingsgarantin. Antalet utrikesfödda i program med aktivitetsstöd ökade med 7,7 procent jämfört med 2018. Den största ökningen av antalet utrikesfödda gällde deltagande i etableringsprogrammet. Etableringsprogrammet infördes 2018 och antalet deltagare har ökat successivt. Antalet deltagare i förberedande insatser uppgick i genomsnitt till 12 020 personer per månad vilket var en minskning med 53,1 procent jämfört med föregående år. Det beror bl.a. på Arbetsförmedlingens prioriteringar av programinsatser. Dessutom saknades avtal för tjänsten Introduktion till arbete under

första halvåret 2019 då upphandlingen överklagades. Antalet deltagare i jobbgarantin för ungdomar var i genomsnitt 13 867 personer. Det är en ökning med 2,4 procent jämfört med 2018.

Lägre utfall än beräknat för nystartsjobb

Utfallet för anslaget 1:12 *Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar* blev 4 662 miljoner kronor, vilket är 252 miljoner kronor (5,1 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det kan delvis bero på att omställningen av Arbetsförmedlingens verksamhet medförde minskad produktions- och beslutskapacitet. Regeringen beslutade under 2019 att ta bort kravet på nystartsjobb om att andra anställningsförmåner än lön ska vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal. Det förväntades leda till fler nystartsjobb och därmed ökade utgifter. Riksdagen anvisade därför anslaget ytterligare 80 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019.

Utfallet för lån till körkort blev lägre än beräknat

Utfallet för anslaget 1:13 *Lån till körkort* blev 59 miljoner kronor, vilket är 93 miljoner kronor (61,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror på färre beviljade låneansökningar än beräknat i statens budget och att en betydande andel av de som beviljats lån inte begärt utbetalning. Körkortslån på högst 15 000 kronor kan beviljas till den som är anmäld som arbetsökande hos Arbetsförmedlingen och är mellan 18 och 47 år. Av de som ansökte om körkortslån har 56 procent fått avslag på sin ansökan. Den vanligaste orsaken till avslag är att den sökande inte uppfyller villkoret om arbetslöshet. Under 2019 beviljades 7 025 personer körkortslån. Från beslutsdatum har kunderna ett år på sig att begära utbetalning. Under året har 4 310 personer fått körkortslån utbetalat.

Utfallet för anslaget 2:4 *Medlingsinstitutet* blev 52 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor (12,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 minskade riksdagen anvisade medel med 4 miljoner kronor för att finansiera ökning av andra anslag.

Utfallet för anslaget 2:5 *Arbetslivspolitik* blev 0,4 miljoner kronor, vilket är 24,6 miljoner kronor (98,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. De principer som tillämpades vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 innebar att anslaget anvisades 20 miljoner kronor för ett redan genomfört forskningsuppdrag. Riksdagen minskade därför anvisade medel med 20 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget 2019.

Utfallet för Europeiska socialfonden blev lägre än beräknat och föregående år

Utfallet för anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m.* för perioden 2014–2020 blev 409 miljoner kronor (27,4 procent) lägre än anvisat i statens budget och uppgick till 1 082 miljoner kronor. Jämfört med föregående år blev utfallet 212 miljoner kronor (16,4 procent) lägre. Det lägre utfallet beror på lägre medelsförbrukning i de beviljade projekten än beräknat.

Bidrag till lönegarantiersättning blev högre än beräknat och föregående år

Utfallet för anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* blev 2 063 miljoner kronor, vilket är 413 miljoner kronor (25,0 procent) högre än anvisat i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 583 miljoner kronor (39,4 procent) högre. Det beror på att fler anställda drabbats av konkurser jämfört med föregående år och vad som beräknades i statens budget. Antalet anställda drabbade av konkurser uppgick till 22 727 för 2019 vilket var en ökning med 16,8 procent från föregående år. Antalet företagskonkurser uppgick till 7 358 vilket var en ökning med 1,9 procent från 2018. Antalet konkurser

gällande företag med 20 eller fler anställda ökade dock med 25,3 procent. Då utbetalningarna av lönegarantiersättning ökade mer än beräknat anvisade riksdagen ytterligare 260 miljoner kronor i enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019.

Uppsägningar vid Arbetsförmedlingen

Utgifterna för anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* blev 554 miljoner kronor (6,8 procent) lägre än 2018. Det beror framför allt på lägre personalkostnader. Under 2019 var det 1 623 anställda som förhandlades som övertaliga varav 823 personer har slutat under 2019. Utöver det har 1 504 anställda själva valt att avsluta sin anställning. Antalet årsarbetskrafter vid Arbetsförmedlingen uppgick under 2019 till 10 705 vilket var en minskning med 2 021 årsarbetskrafter (15,9 procent) från 2018.

Högre utgifter för bidrag till arbetslöshetsersättning jämfört med föregående år

Jämfört med 2018 blev utfallet för anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* 1 699 miljoner kronor (6,7 procent) högre. Det förklaras främst av att utgifterna för bidrag till arbetslöshetsersättning ökade med 1 420 miljoner kronor (11,1 procent). Under 2019 var arbetslösheten i genomsnitt 6,8 procent för personer i åldern 15–74 år, vilket var en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med 2018. Det genomsnittliga antalet personer som fick arbetslöshetsersättning uppgick för 2019 till 97 143 per månad, vilket var en ökning med 9,3 procent från 2018.

Utgifterna för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskade jämfört med föregående år

Utgifterna för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* blev 3 136 miljoner kronor (24,0 procent) lägre än 2018. Riksdagen anvisade anslaget 10 311 miljoner kronor för 2019 vilket var en minskning med 3 111 miljoner kronor (23,2 procent från föregående år). Omställningen av Arbetsförmedlingens verksamhet medförde minskad kapacitet att anvisa arbetssökande till insatser. Minskningen av programanslaget innebar minskat antal deltagare och minskade utgifter för upphandlade tjänster och utbildningar. Arbetsförmedlingen införde också ett tillfälligt beslutsstopp för anvisningar till extratjänster liksom ett stopp för moderna beredskapsjobb vilket medförde minskade utgifter på anslaget.

Utgifterna för lönebidrag och Samhall ökade jämfört med föregående år

Utgifterna för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* blev 19 743 miljoner kronor, vilket är 1 516 miljoner kronor (8,3 procent) högre än föregående år. Det beror delvis på ökade statsbidrag för fler anställningar hos Samhall AB. Statsbidragen till Samhall AB uppgick till 6 078 miljoner kronor, vilket är 852 miljoner kronor högre än föregående år. Dessutom blev utgifterna för lönebidrag 663 miljoner kronor högre till följd av högre genomsnittlig bidragsnivå och ökade kostnader för handledararvode. De totala utgifterna för lönebidrag blev 13 665 miljoner kronor.

Svagare konjunktur bidrog till lägre utgifter för nystartsjobb

Utfallet för anslaget 1:12 *Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar* blev 370 miljoner kronor (7,3 procent) lägre jämfört med föregående år. Det bedöms bl.a. bero på en svagare konjunktur. Det genomsnittliga antalet personer med nystartsjobb uppgick till 29 600 personer per månad under 2019, vilket är en minskning med 3 018 personer (9,3 procent) jämfört med 2018.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.77 UO 14 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	10 000	2 512
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	15 000	13 362
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	3 850	3 049
1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9	7
1:10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	33	33
1:13	Lån till körkort	114	61
2:1	Arbetsmiljöverket	20	20
Summa		29 026	19 044

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 29 026 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 19 044 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 9 982 miljoner kronor. Skillnaden för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* beror på att det rådde anvisningsstopp på subventionerande anställningar under anslaget större delen av året.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (ESF-rådet) har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

ESF-rådet har överskridit det av regeringen beslutade slutåret 2021 avseende beställningsbemyndigandet för Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt genom att ingå åtaganden för år 2022 för anslag 4:7 ap 2 *Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) 2014–2020* under utgiftsområde 9 med 573 000 kronor och för ap 6 med 105 000 kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

2019:18 Arbetsförmedlingens matchningsarbete – svag kunskapsbas och brister i styrningen

Riksrevisionen har granskat om Arbetsförmedlingens styrning av matchningsarbetet skapar förutsättningar för effektivitet och likvärdighet.

Regeringen har i skrivelse Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete (skr. 2019/20:46) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:AU6, rskr. 2019/20:153).

**2019:27 Stöd till start av näringsverksamhet – långsiktiga effekter och
Arbetsförmedlingens arbetssätt**

Riksrevisionen har granskat om programmet stöd till start av näringsverksamhet är en effektiv åtgärd i jämförelse med andra arbetsmarknadspolitiska program eller att kvarstå i öppen arbetslöshet.

Regeringen har redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten i regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om stöd till start av näringsverksamhet (skr. 2019/20:73). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Tabell 2.78 UO 15 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Studiehjälp	4 267		4 244	-23	-0,5	4 035
1:2	Studiemedel	16 977	-31	15 289	-1 688	-9,9	13 851
1:3	Avsättning för kreditförluster	1 894	-3	1 816	-79	-4,2	1 825
1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	152	16	166	14	9,0	170
1:7	Studiestartsstöd	440		325	-115	-26,0	255
1:8	Centrala studiestödsnämnden	894	-3	882	-12	-1,4	891
	Övriga anslag	106		94	-12	-11,6	90
Summa		24 731	-21	22 815	-1 916	-7,7	21 118

Utgiftsområdet omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Även utgifter för hanteringen av studiestartsstöden, som huvudsakligen sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN), och ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) hör till utgiftsområdet.

Utfallet uppgick till 22 815 miljoner kronor och blev därmed 1 916 miljoner kronor (7,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utgifterna 1 697 miljoner kronor (8,0 procent) högre.

Utgifterna för studiemedel blev lägre än anvisat i statens budget

Utfallet för anslaget 1:2 *Studiemedel* uppgick till 15 289 miljoner kronor, vilket är 1 688 miljoner kronor (9,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror framför allt på att utgifterna för prioriterat studiebidrag för de som saknar slutbetyg från grundskola eller 3-årig gymnasieutbildning blev 1 774 miljoner kronor lägre än beräknat. Anslaget används till utgifter för studiebidrag, tilläggsbidrag och pensionsavgifter.

För studiebidraget finns två olika nivåer: en generell nivå och en högre nivå. I den generella nivån utgör bidragsdelen ca 30 procent av totalbeloppet för studiemedel (studiebidrag och studielån) och i den högre nivån utgör bidragsdelen ca 67 procent av totalbeloppet. Utgifterna för studier på grundskolenivå och gymnasial nivå för vuxna studerande som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning ingår inom gruppen med den högre nivån.

Utgifterna för studiestartsstöd blev lägre än anvisat i statens budget

Utfallet för anslaget 1:7 *Studiestartsstöd* blev 115 miljoner kronor (26,0 procent) lägre än beräknat i statens budget. Det beror till stor del på att outnyttjade medel inte har omfördelats optimalt mellan kommuner. Studiestartsstöd är ett rekryteringsverktyg som kommunerna kan använda inom ramen för deras befintliga uppdrag att verka för att vuxna deltar i utbildning. Studiestartsstöd kan beviljas vissa arbetslösa personer som varit anmälda som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen under minst sex månader och som studerar.

Negativ reporänta medförde lägre utgifter för studiemedelsräntor

Utfallet för anslaget 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor* blev 166 miljoner kronor, vilket är 14 miljoner kronor (9,0 procent) högre än beräknat i statens budget. I enlighet med propositionen Höständeringsbudget för 2019 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 16 miljoner kronor eftersom kostnaderna för räntorna ökat mer än

beräknat. Eftersom Riksbankens styrränta (reporäntan) var negativ blev räntan på återkravsskulden också negativ. Ränteutgifterna på återkravsskulden påverkas till stor del av reporäntans utveckling. Ett återkrav uppstår när en person har fått studiemedel utbetalt felaktigt. Den vanligaste orsaken till att personer får återkrav är att de har inkomster över fribeloppet.

Utfallet för anslaget 1:1 *Studiehjälp* blev 208 miljoner kronor (5,2 procent) högre än 2018. Det totala antalet studerande som fick studiehjälp ökade under 2019 och uppgick till 429 424, varav 226 539 män och 202 885 kvinnor. Det är en ökning med 12 621 jämfört med 2018. De viktigaste orsakerna till att utgifterna blev högre än föregående år är ökade volymer och att en högre andel studerande valde att nyttja studielån och tillägglån.

Utfallet för anslaget 1:2 *Studiemedel* blev 1 437 miljoner kronor (10,4 procent) högre än föregående år. Det beror i huvudsak på att bidragsbeloppet har höjts och att flera studerar med studiemedel. Studiemedlen är till övervägande del rättighetsstyrda. Utgifterna påverkas därför framför allt av antalet studerande med studiemedel, men även av andra faktorer som politiska reformer, såsom ändrade belopp eller beslut om medel för utbildningsplatser, samt den allmänna prisutvecklingen i samhället. Studiemedlens olika belopp beräknas som en andel av prisbasbeloppet. Antalet studerande som fick studiemedel ökade med 26 895 till 502 864 jämfört med 2018.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.79 UO 15 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4	3
Summa		4	3

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 4 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 3 miljoner kronor.

Tabell 2.80 UO 15 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2019-12-31
Studielån	230 500	229 635 ¹
Summa		229 102

¹ Beloppet avser CSN:s upplåning i Riksgäldskontoret och avviker från beloppet i avsnitt 5.2 som avser CSN:s lånefordran.

2.6.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Anslag

Tabell 2.81 UO 16 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Statens skolverk	1 154	-51	1 038	-116	-10,0	1 148
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 185	351	2 806	-379	-11,9	3 304
1:6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	305		246	-59	-19,3	239
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 595		4 583	-12	-0,3	4 430
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	188		189	1	0,7	181
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	327	-20	145	-182	-55,7	154
1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 712	-445	2 205	-507	-18,7	2 134
1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	2 486		2 437	-49	-2,0	2 193
1:16	Fler anställda i lågstadiet	1 971		1 970	-1	0,0	2 290
1:19	Bidrag till lärarlöner	4 457		4 004	-454	-10,2	4 016
1:21	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	3 500		3 449	-51	-1,4	971
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 779	11	1 790	11	0,6	1 756
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 158	23	2 182	23	1,1	2 132
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 093	11	2 104	11	0,5	2 067
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 221	28	2 249	28	1,3	2 193
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 153	3	2 151	-2	-0,1	2 041
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 579	21	1 600	21	1,4	1 564
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 761	5	1 696	-65	-3,7	1 653
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 651	17	1 668	17	1,0	1 630
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 175	7	1 182	7	0,6	1 161
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 565	15	1 581	15	1,0	1 546
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 395	29	3 366	-29	-0,8	3 281
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 278	-623	561	-717	-56,1	566
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 619	5	2 624	5	0,2	2 583
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	6 068	-84	5 986	-82	-1,4	6 048
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	360		357	-3	-0,7	332

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	962	161	1 161	199	20,6	962
	Övriga anslag	23 148	153	23 195	47	0,2	23 426
Summa		80 846	-381	78 527	-2 319	-2,9	76 002

Utgiftsområdet omfattar skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet, vuxenutbildning och eftergymnasial yrkesutbildning samt högskoleutbildning och forskning. Området omfattar även myndigheter inom utbildnings- och forskningsområdet.

Utfallet uppgick till 78 527 miljoner kronor och blev 2 319 miljoner kronor (2,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 ökade utgifterna med 2 525 miljoner kronor (3,3 procent). För universitet och högskolor belastas anslagen till forskning och forskarutbildning när anslagsmedlen förs över till myndigheternas konton. Till följd av den särskilda anslagsredovisningen blir det därför normalt inga skillnader mellan budget och utfall. I det följande kommenteras de anslag inom utgiftsområdet där avvikelser finns.

Utgifterna för utveckling av skolväsendet blev lägre än anvisat i statens budget

Utgifterna för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* blev 379 miljoner kronor (11,9 procent) lägre än vad som ursprungligen anvisat i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisades anslaget ytterligare 351 miljoner kronor för att bl.a. kunna anställa lärarassistenter. För 2019 har 161 miljoner kronor betalats ut i statsbidrag till huvudmän för att kunna anställa lärarassistenter, det motsvarar 33,9 procent av de medel som avsattes för ändamålet. En förklaring till att en stor del av medlen inte betalats ut är att huvudmännen fick kort tid på sig att anställa lärarassistenter och rekvirera medel.

Statsbidrag för undervisning under skollov blev också lägre än beräknat. Det beror bl.a. på svårigheter med att rekrytera personal för lovskola.

Utfallet för anslaget 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan* blev 246 miljoner kronor, vilket är 59 miljoner kronor (19,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Anslaget används främst för utgifter för särskilda insatser inom skolområdet för elever med funktionsnedsättning och antalet elever blev lägre än beräknat.

Låg nyttjandegrad av statsbidrag gav lägre utgifter

Utfallet för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* blev 145 miljoner kronor, vilket är 182 miljoner kronor (55,7 procent) lägre än vad som ursprungligen anvisats i statens budget. Det beror främst på att medel för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare inte utnyttjats i den omfattning som beräknades i budgeten.

Utgifter för vuxenutbildning och bidrag till lärarlöner lägre än budgeterat

Utgifterna för anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* blev 2 205 miljoner kronor. Det är 507 miljoner kronor (18,7 procent) lägre än anvisat i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 minskades anslaget med 445 miljoner kronor.

Utfallet för anslag 1:19 *Bidrag till lärarlöner* uppgick till 4 004 miljoner kronor vilket är 454 miljoner kronor (10,2 procent) lägre än i statens budget. Utgifterna för

Lärarlönelyftet och Karriärstegsreformen blev lägre än beräknat. Det beror dels på att inte alla huvudmän ansöker om bidraget, dels på att huvudmännen inte utnyttjar hela den bidragsram som de tilldelats.

Statsbidrag för en likvärdig skola gav högre utgifter än föregående år

Utfallet för anslaget 1:21 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* blev 3 449 miljoner kronor, vilket är 52 miljoner kronor (1,4 procent) lägre än anvisat i statens budget och 2 478 miljoner kronor högre än föregående år. Anslaget används för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklassen och grundskolan. Anslagsramen höjdes 2019 med 2 500 miljoner kronor.

Högre utgifter för rymdforskning och rymdverksamhet

Utfallet för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* blev 1 161 miljoner kronor, vilket är 199 miljoner kronor (20,6 procent) högre än anvisat i statens budget. Anslaget används bl.a. för utgifter för stöd till forskning och utveckling inklusive industriutvecklingsprojekt och fjärranalys inom nationella och internationella samarbeten. Den rymdverksamhet som Sverige deltar i inom ramen för europeiska rymdorganisationen (ESA) växer snabbare än förutsett. Denna utveckling i kombination med en fortsatt försvagad svensk kronkurs bidrog till att utgifterna blev högre än beräknat. I enlighet med propositionerna Vårändringsbudget och Höständringsbudget för 2019 ökades anslaget därför med totalt 161 miljoner kronor.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.82 UO 16 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 051	903
1:6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	35	34
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	614	614
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	215	4
1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	8 200	6 945
1:16	Fler anställda i lågstadiet	986	986
1:18	Praktiknära skolforskning	37	35
1:19	Bidrag till lärarlöner	2 221	2 221
1:21	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	3 500	3 500
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	18 850	18 175
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	1 950	1 893
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	4 000	3 996
4:1	Internationella program	165	90
Summa		41 823	39 396
2:64 (2018)	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor		1
Totalt			39 398

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 41 823 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 39 396 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 2 427 miljoner kronor och hänför sig huvudsakligen till anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* och anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*.

För anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* beror skillnaden på 1 255 miljoner kronor på att ingående åtaganden var låga från 2018 (5 489 miljoner kronor). Variationerna mellan år beror på att beslutade medel (i praktiken hur många utbildningsomgångar som beviljas i olika beslut) fördelar sig olika över åren.

För anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* beror skillnaden på 675 miljoner kronor bl.a. på en ändrad plan för användandet av anslaget.

Under utgiftsområdet finns ett äldre beställningsbemyndigande, dvs. bemyndiganden där ramen har upphört och inga nya åtaganden ingås men där det fortfarande finns utestående åtaganden. Totalt uppgick de till 1 miljon kronor.

Garantier

Tabell 2.83 UO 16 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2019-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen) Chalmers Tekniska Högskola AB ¹	Obegränsad	324	324
Kreditgarantier för överbrygningslån till ESS ERIC	600	600	600
Summa		924	924

¹ I samband med ombildningen av statlig verksamhet till annan associationsform beslutade riksdagen om statliga borgen för överlätna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FIU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionskulden per den 31 december 2015.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Universitetskanslersämbetet

Universitetskanslersämbetet har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

I årsredovisningen saknas en fördelning av myndighetens totala intäkter och kostnader enligt 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2018:34 Otillåten spridning av nationella prov – vad gör Skolverket och Skolinspektionen?

Riksrevisionen har granskat Skolverkets och Skolinspektionens arbete mot otillåten spridning av nationella prov.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Skolverkets och Skolinspektionens arbete mot otillåten spridning av nationella prov (skr. 2018/19:110) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2018/19:UbU17, rskr. 2018/19:269).

RiR 2019:6 Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor – ett viktigt arbete som kan förbättras

Riksrevisionen har granskat Skolinspektionens arbete med uppföljning av tillsynsbeslut.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor (skr. 2018/19:144) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:UbU3, rskr. 2019/20:40).

RiR 2019:13 Grundsärskolans kunskapsuppdrag – styrning, stöd och uppföljning

Riksrevisionen har granskat den statliga styrningen, stödet och uppföljningen av grundskolan.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om grundskolans kunskapsuppdrag (skr. 2019/20:39) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:UbU7, rskr. 2019/20:155).

2019:21 Resurseffektivitet och produktivitet vid Sveriges lärosäten i nordisk jämförelse

Riksrevisionen har granskat resurseffektivitet och produktivitet vid Sveriges universitet och högskolor.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om resurseffektivitet och produktivitet vid Sveriges lärosäten i nordisk jämförelse (skr. 2019/20:60) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:37 Undantag från skolplikten – regler, tillämpning och tillsyn

Riksrevisionen har granskat skollagens bestämmelser om ledighet, medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt och skolpliktens upphörande på grund av varaktig vistelse utomlands.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet, och regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en skrivelse.

2.6.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Anslag

Tabell 2.84 UO 17 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	431	50	480	49	11,4	584
1:3	Skapande skola	187	-10	168	-19	-10,1	184
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	10		9	-1	-12,1	8
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 501	-6	1 496	-6	-0,4	1 486
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	161	-5	155	-6	-3,5	199
8:1	Centrala museer: Myndigheter	1 241	99	1 344	103	8,3	1 279
8:3	Bidrag till vissa museer	76		76	0	0,0	76
10:1	Filmstöd	562		562	0	0,0	567
12:3	Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	35	-25	10	-25	-71,8	77
13:1	Stöd till idrotten	1 974	-20	1 954	-20	-1,0	1 964
14:1	Bidrag till folkbildningen	4 298		4 298	0	0,0	4 358
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	170	-8	162	-8	-4,7	190
15:1	Spelinspektionen	74		70	-4	-5,9	60
	Övriga anslag	5 062	-3	5 045	-17	-0,3	4 977
Summa		15 782	72	15 828	47	0,3	16 008

Utgiftsområdet omfattar utgifter för bl.a. folkbildning, ungdomsfrågor, det civila samhället, idrott, trossamfund, teater, dans och musik samt museer och utställningar.

Utfallet uppgick till 15 828 miljoner kronor och blev 47 miljoner kronor (0,3 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 minskade utgifterna med 180 miljoner kronor (1,1 procent).

Justeringar med anledning av skillnader mellan budgetproposition och statens budget

Utfallet för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet*, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete blev 480 miljoner kronor, vilket är 49 miljoner kronor (11,4 procent) högre än anvisat i statens budget. Utfallet för anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter* uppgick till 1 344 miljoner kronor, vilket är 103 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget. Dessa anslag anvisades totalt 149 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019. Av det totala beloppet anvisades 97 miljoner kronor eftersom riksdagen hade beslutat om en lägre anslagsnivå än regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019. Utfallet för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet*, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete blev 104 miljoner kronor (17,9 procent) lägre än föregående år. Det beror främst på att anslaget inte finansierade bidrag till musikskolan under första halvan av 2019.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.85 UO 17 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	25	9
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9	9
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	55	0
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	167	116
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	40	31
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	14	12
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	196	133
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	90	70
9:2	Stöd till trossamfund	46	8
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	212	212
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	44	41
13:4	Bidrag till riksdagspartierna kvinnoorganisationer	15	15
14:2	Bidrag till tolkutbildning	140	79
Summa		1 053	735
13:5 (2017)	Insatser för den ideella sektorn		14
Totalt			749

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 1 053 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 735 miljoner kronor, vilket är 318 miljoner kronor lägre än beslutade bemyndiganden. Bemyndigandet på anslaget 1:6 *Bidrag till regional kulturverksamhet* har inte utnyttjats eftersom Statens kulturråd ännu inte inlett fleråriga projekt som planerat. Det planeras ske under 2020, bemyndigandet har dock sänkts till 30 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndigande och utestående åtaganden för anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* beror på att Myndigheten för stöd till trossamfund inte har ingått nya åtaganden i planerad omfattning.

Under utgiftsområdet finns ett äldre beställningsbemyndigande, dvs. bemyndiganden där ramen har upphört och inga nya åtaganden ingås men där det fortfarande finns utestående åtaganden. Totalt uppgick de till 14 miljoner kronor.

Utlåning

Tabell 2.86 UO 17 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2019-12-31
Kungliga Operan AB	126	91
Kungliga Dramatiska teatern AB	70	50
Nordiska museet ¹	20	15
Summa	216	156

¹ Prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:Fiu21, rskr. 2014 /15:255.

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om en låneram på högst 216 miljoner kronor för lån till viss ombyggnation av Nordiska museet lån till Kungliga Operan och Kungliga Dramatiska teatern. Utestående lån vid utgången av 2019 var 156 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Nationalmuseum

Nationalmuseum har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Nationalmuseum har under ett stort antal dagar under året överskridit av regeringen beslutad räntekontokredit. Överskridandet har som mest uppgått till 14,3 miljoner kronor.

Riksarkivet

Riksarkivet har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Riksarkivet redovisar i årsredovisningen en omsättning för avgiftsområdet digitaliseringstjänster på 6 597 tusen kronor under 2019 och ett ackumulerat underskott om -23 863 tusen kronor per den 31 december 2019. Det ekonomiska målet för digitaliseringstjänster är enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191) att avgifter ska beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning). Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 5 § avgiftsförordningen ska avgifterna beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga med verksamheten direkt eller indirekt förenade kostnader. Riksarkivet har under flera års tid byggt upp det ackumulerade underskottet vilket avviker från det ekonomiska målet om full kostnadstäckning som regleras i 5 § avgiftsförordningen.

Dessutom saknas i Riksarkivets årsredovisning balansposten Räntekontokredit i RGK som krävs enligt 4 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Posten uppgick per den 31 december 2019 till 60 116 000 kronor.

Statens historiska museer

Statens historiska museer har fått en revisionsberättelse med upplysning avseende sin årsredovisning för 2019.

Upplysning av särskild betydelse

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidan 77 i årsredovisningen där myndigheten redovisar de negativa ackumulerade resultaten av myndighetens

avgiftsbelagda verksamheter. Därutöver redogörs på sidan 12 för de åtgärder som vidtagits för att på längre sikt uppnå ekonomisk balans.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:5 Bevara samlingarna – säkerhetsarbete i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltningars

Riksrevisionen har granskat arbetet med säkerhet på de statliga centralmuseerna och om det leder till en betryggande säkerhet för föremålen i samlingarna. Granskningen omfattar även Riksantikvarieämbetets stöd till museernas samlingsförvaltning.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om säkerhetsarbete i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning (skr. 2018/19:129) konstaterat att Riksrevisionen inte har lämnat några rekommendationer till regeringen. I skrivelsen redovisar regeringen vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapportens rekommendationer som riktar sig till enskilda myndigheter. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:KrU4, rskr. 2019/20:39).

RiR 2019:10 Konsten att styra – regeringens styrning av kulturområdets institutioner

Riksrevisionen har granskat om regeringens styrning inom kulturområdet leder upp till de kriterier som riksdagen har ställt upp för styrning av statliga verksamheter.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om regeringens styrning av kulturområdets institutioner (skr. 2019/20:6) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:KrU5, rskr. 2019/20:175).

RiR 2019:39 Fri entré till statliga museer

Riksrevisionen har granskat om regeringen har skapat tillräckliga förutsättningar för reformens genomförande. Riksrevisionen har även granskat om museerna har genomfört reformen på ett ändamålsenligt sätt och om fri entré har påverkat museernas förutsättningar för att utföra sina olika huvuduppgifter.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet, och regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en skrivelse.

2.6.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Anslag

Tabell 2.87 UO 18 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	95		3	-92	-96,8	
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43		1	-42	-97,4	1
1:4	Boverket	319		311	-7	-2,3	296
1:6	Lantmäteriet	615		615	-1	-0,1	560
1:7	Energieffektivisering och reovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	240		55	-185	-77,2	520
1:8	Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande				0	0,0	1 395
1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 000	-750	1 677	-1 323	-44,1	1 441
1:11	Innovativt och hållbart byggande	60		27	-33	-55,7	75
	Övriga anslag	371	-4	364	-6	-1,7	327
Summa		4 742	-754	3 052	-1 690	-35,6	4 616

Inom utgiftsområdet ingår utgifter för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande, lantmäteriverksamhet och konsumentpolitik. Området innefattar bl.a. myndigheterna Boverket och Lantmäteriet.

Utfallet uppgick till 3 052 miljoner kronor, vilket är 1 690 miljoner kronor (35,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 minskade utgifterna med 1 563 miljoner kronor (33,9 procent).

Lågt utfall för omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Utfallet för anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* blev 3 miljoner kronor vilket är 92 miljoner kronor (96,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror på att inga nya ansökningar om stöd kom in under 2019 samt låga utgifter för infriande av tidigare åtaganden. Anslaget har använts för utgifter för statsbidrag till kommuner med en svag bostadsmarknad för undsättning eller omstrukturering av kommunala bostadsföretag med ekonomiska svårigheter och för statsbidrag till kommuner med en svag bostadsmarknad för stöd till företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Vid årets början fanns tidigare ingångna avtal med två kommuner. Avtalen gäller fram till slutet av år 2020 respektive 2021. Enligt avtalen har staten åtagit sig att lämna bidrag till avvecklingskostnader i takt med att kostnader uppstår och det totala utestående åtagandet uppgick vid slutet av 2019 till knappt 8 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:3 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* blev 1 miljon kronor, vilket är 42 miljoner kronor (97,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Det låga utfallet beror på en låg tillströmning av ärenden under 2019. Anslaget används för statsbidrag till kommuner för hyresgarantier för enskilda hushållsräkning. Kommuner kan, efter ansökan, få bidrag med 5 000 kronor per

lämnad hyresgaranti. Boverket har under året beviljat 226 garantier till 19 kommuner, jämfört med 158 garantier till 16 kommuner för 2018.

Utfallet för anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadsbus och utombusmiljöer* blev 55 miljoner kronor, vilket är 185 miljoner kronor (77,2 procent) lägre än anvisat. I syfte att avveckla stödet beslutade riksdagen att regeringen inte skulle bemyndigas att ingå några nya ekonomiska åtaganden för investeringsstödet under 2019. Anslaget fick dock användas för att hantera redan ingångna åtaganden. Utfallet blev lägre än beräknat vilket bl.a. beror på att slutförandet har försenats för flera projekt som tidigare beviljats stöd. Vidare har utgifterna reducerats på grund av återkrav av tidigare beviljade bidrag.

Investeringsstöd för hyresbostäder och studentbostäder blev lägre än budget

Utfallet för anslaget 1:9 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* blev 1 667 miljoner kronor, vilket är 1 323 miljoner kronor (44,1 procent) lägre än anvisat. I syfte att avveckla investeringsstödet för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande beslutade riksdagen att regeringen inte skulle bemyndigas att ingå några nya ekonomiska åtaganden för investeringsstödet under 2019. Riksdagen beslutade senare att regeringen fick ingå nya ekonomiska åtaganden för investeringsstödet under år 2019 i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019. Anslaget har huvudsakligen använts för att hantera redan ingångna åtaganden. De medel som riksdagen anvisat anslaget för 2019 översteg vad som behövdes för att hantera ansökningar om utbetalning av tidigare beviljade stöd. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 minskade riksdagen därför anslaget med 750 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:11 *Innovativt och hållbart byggande* blev 27 miljoner kronor, vilket är 33 miljoner kronor (55,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. I syfte att avveckla stödet för innovativt och hållbart byggande beslutade riksdagen att regeringen inte skulle bemyndigas att ingå några nya ekonomiska åtaganden för stödet under 2019. Anslaget fick dock användas för att hantera redan ingångna åtaganden. De medel som riksdagen anvisade anslaget för 2019 översteg dock vad som behövdes för att hantera ansökningar om utbetalning av tidigare beviljade stöd.

Lägre utgifter än föregående år för stöd till energieffektivisering och renovering

Jämfört med föregående år blev utfallet för anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadsbus och utombusmiljöer* 466 miljoner kronor (89,5 procent) lägre. Det beror på att riksdagen beslutade att anslaget endast fick användas för utbetalningar av stöd som beviljats före 2019. Några nya åtaganden fick inte ingås under 2019.

Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande avvecklades inför 2019

Det blev inget utfall för anslaget 1:8 *Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande*.

Föregående år blev utfallet för anslaget 1 395 miljoner kronor. Skillnaden mellan åren beror på att riksdagen beslutade att stödet ska avvecklas helt och därför inte anvisade några medel till anslaget.

Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande högre än 2018

Utfallet för anslaget 1:9 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* blev 236 miljoner kronor (16,4 procent) högre än föregående år. Anslagsutfallet beror på omfattningen av färdigställda och slutredovisade byggprojekt för vilka investeringsstöd har beviljats. Byggprojekten är fleråriga och färdigställs i normalfallet två till tre år efter beviljandebeslut. Jämfört med föregående år ökade omfattningen av färdigställda och slutredovisade byggprojekt.

Lägre utgifter för stöd till innovativt och hållbart byggande jämfört med föregående år
Jämfört med 2018 blev utfallet för anslaget 1:11 *Innovativt och hållbart byggande* 48 miljoner kronor (64,6 procent) lägre. Det beror på att riksdagen beslutade att anslaget endast fick användas för utbetalningar av stöd som beviljats före år 2019. Några nya åtaganden fick inte ingås under 2019.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.88 UO 18 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	43	8
1:4	Boverket	30	28
1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	6 000	5 549
1:10	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	20	8
Summa		6 093	5 593
1:7 (2018)	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus		207
1:11 (2018)	Innovativt och hållbart byggande		44
Totalt			5 845

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 6 093 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 5 593 miljoner kronor. Utestående åtaganden på anslaget 1:9 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* uppgick till 5 549 miljoner kronor och motsvarar drygt 92 procent av bemyndigandet.

Under utgiftsområdet finns två äldre beställningsbemyndiganden, dvs. bemyndiganden där ramen har upphört och inga nya åtaganden ingås men där det fortfarande finns utestående åtaganden. Totalt uppgick de till 251 miljoner kronor.

Garantier

Tabell 2.89 UO 18 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2019-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder m.m.	8 000	3 028	3 028
Summa	8 000	3 028	3 028

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:4 Att planera för framtiden – statens arbete med scenarier inom miljö-, energi-, transport-, och bostadspolitiken

Riksrevisionen har granskat de statliga myndigheternas arbete med långsiktiga scenarier inom miljö-, energi-, transport-, och bostadspolitiken.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om scenarier inom miljö-, energi-, transport- och bostadspolitiken (skr. 2018/19:120) redovisat sin bedömning av de

iakttagelser och de rekommendationer till regeringen som Riksrevisionen har redovisat i rapporten. Vidare redovisar regeringen vilka åtgärder som har vidtagits med anledningen av rapporten, samt att regeringen avser att utveckla styrningen av arbetet med att ta fram scenarier. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:FiU7, rskr. 2019/20:8).

RiR 2019:20 Stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande

Riksrevisionen har granskat om statsbidraget till kommuner för ökat bostadsbyggande var ändamålsenligt utformat för att på ett effektivt sätt bidra till ett ökat bostadsbyggande.

I skrivelsen Riksrevisionens rapport om stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande (skr. 2019/20:40) instämmer Regeringen delvis i Riksrevisionens kritik. Då stödet är avvecklat sedan den 1 januari 2019 i och med riksdagens beslut om statens budget för 2019 avser regeringen för närvarande inte vidta några åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2019:25 Stöd till renovering och energieffektivisering – en riktad satsning till vissa bostadsområden

Riksrevisionen har granskat om stödet till renovering och energieffektivisering av hyresbostäder i områden med socioekonomiska utmaningar varit ändamålsenligt utformat för att nå avsedda syften.

I skrivelsen Riksrevisionens rapport om stöd till renovering och energieffektivisering (skr. 2019/20:71) instämmer regeringen delvis i Riksrevisionens iakttagelser, men anser att det fanns skäl till att stödet utformades som det gjordes, bl.a. de bedömningar som Boverket och Energimyndigheten gjort. Stödet för renovering och energieffektivisering är avvecklat. Om det i framtiden skulle bli aktuellt att föreslå ett nytt stöd för liknande ändamål finns det anledning att beakta de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen lämnat. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.19 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Anslag

Tabell 2.90 UO 19 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	1 675		1 578	-97	-5,8	1 979
1:2	Transportbidrag	401	71	440	39	9,7	428
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 421		1 298	-123	-8,6	1 170
Summa		3 497	71	3 316	-180	-5,2	3 576

Utgiftsområdet omfattar insatser i form av projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Utfallet blev 3 316 miljoner kronor, vilket är 180 miljoner kronor (5,2 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utgifterna 260 miljoner kronor (7,3 procent) lägre.

Högre utfall än beräknat för transportbidrag

Utfallet för anslaget 1:2 *Transportbidrag* blev 440 miljoner kronor, vilket är 39 miljoner kronor (9,7 procent) högre än anvisat i statens budget. Utgifterna ökade mer än beräknat, på grund av en hög efterfrågan på bidragsgrundande transporter. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 30 miljoner kronor. Anledningen var att förändringar i EU:s lagstiftning om undantag från statsstödsregler medfört utökade möjligheter för företag inom bl.a. jordbruks- och livsmedelssektorn att ta del av transportbidrag. På grund av den höga efterfrågan på godstransporter anvisade riksdagen anslaget ytterligare 41 miljoner kronor i enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019.

Utfallet för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020* uppgick till 1 298 miljoner kronor, vilket är 123 miljoner kronor (8,6 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror bl.a. på att flera projekt inte har rekvirerat medel i den takt som beräknades på grund av att de ligger efter i genomförandet eller dröjer med rekvisitioner.

Förändring i statens budget påverkar jämförelsen med föregående år

Utfallet för anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* blev 401 miljoner kronor (20,2 procent) lägre än 2018. Det beror främst på att utgifterna för statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden blev 415 miljoner kronor lägre. År 2018 ingick utgifter för statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden med 489 miljoner kronor. För motsvarande statsbidrag 2019 beräknades i stället 75 miljoner kronor inom anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* samt 415 miljoner kronor inom anslaget 4:1 *Åtgärder mot segregation* inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering.

Högre utfall än föregående år för regionalfonden

Jämfört med föregående år blev utfallet 128 miljoner kronor (11,0 procent) högre för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020*. Det beror på att allt fler projekt är i en genomförandefas, vilket innebär ökade utgifter.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.91 UO 19 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	3 450	2 879
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	3 750	3 368
Summa		7 200	6 248

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 7 200 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 6 248 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 952 miljoner kronor.

Övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* är antingen fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga och privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar. De aktörer som kan fatta beslut om framtida åtaganden mot anslaget har därför små möjligheter att påverka stödets utbetalningstakt. Behovet av att fatta långsiktiga beslut, med stöd av bemyndigande, har varit mindre än vad som tidigare beräknats.

2.6.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Anslag

Tabell 2.92 UO 20 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Naturvårdsverket	575	10	569	-7	-1,2	546
1:2	Miljöövervakning m.m.	360	40	391	31	8,5	399
1:3	Åtgärder för värdefull natur	648	212	862	214	33,1	1 247
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	856	35	871	15	1,7	772
1:8	Klimatbonus	1 240	100	1 280	40	3,3	
1:10	Klimatanpassning	317	-71	173	-144	-45,4	132
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 150	120	1 151	1	0,1	920
1:12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	335	-48	190	-145	-43,2	198
1:14	Skydd av värdefull natur	678	300	977	299	44,0	1 420
1:16	Klimatinvesteringar	750	758	569	-181	-24,1	1 689
1:19	Elfordonspremie	40		2	-38	-94,5	422
1:20	Industriklivet	300	200	41	-259	-86,5	122
1:21	Teknikneutral laddinfrastruktur	50	-50		-50	0,0	
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 044	-100	955	-89	-8,5	841
1:8 (2018)	Supermiljöbilspremie				0	0,0	322
	Övriga anslag	1 394	10	1 416	22	1,6	1 406
Summa		9 737	1 516	9 446	-291	-3,0	10 438

Utgiftsområdet omfattar områdena Miljöpolitik och Miljöforskning. Området Miljöpolitik avser bl.a. frågor som rör klimat, naturvård och havs- och vattenvård. Området Miljöforskning består främst av forskning om miljö- och samhällsbyggande vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 9 446 miljoner kronor och är därmed 291 miljoner kronor (3,0 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 992 miljoner kronor (9,5 procent) lägre.

Högre utgifter för klimatbonus än beräknat

Utfallet för det nya anslaget 1:8 *Klimatbonus* blev 1 280 miljoner kronor. Det är 40 miljoner kronor (3,3 procent) högre än anvisat i den ursprungliga budgeten. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019 anvisade riksdagen ytterligare 100 miljoner kronor eftersom en del av årets anvisade medel hade använts för retroaktiva utbetalningar av supermiljöbilspremier samt för att försäljningen av bilar som är berättigade till klimatbonus hade blivit högre än beräknat. Under året utbetalades bonuspremier för 34 436 fordon.

Klimatbonusen ingår i bonus–malus-systemet som infördes den 1 juni 2018 och ersatte den tidigare supermiljöbilspremiem. Systemet innebär att miljöanpassade

fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället med en bonus, medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt.

Utfallet för anslaget 1:8 *Klimatbonus* blev 958 miljoner kronor högre än utfallet för anslaget 1:8 *Supermiljöbilspremie* som upphörde 2018.

Lägre bidragsutbetalningar för klimatanpassningar än anvisat

Utfallet för anslaget 1:10 *Klimatanpassning* uppgick till 173 miljoner kronor, vilket är 144 miljoner kronor (45,4 procent) lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Det beror på att utbetalningar av bidrag för arbetet med att minska skred och ras längs med Göta älv blev lägre än beräknat. Kommunerna har haft begränsade resurser för att medfinansiera arbetet med att utreda stabilitetsförhållanden vid Göta älv. I enlighet med vår- och höstpropositionerna beslutade riksdagen om att minska anslaget med sammanlagt 71 miljoner kronor.

Försenade projekt ledde till lägre utgifter än anvisat

Utfallet för anslaget 1:12 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* blev 190 miljoner kronor, vilket är 145 miljoner kronor (43,2 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det lägre utfallet beror till stor del på att projekt blev försenade.

Ändringsbudgetar ledde till högre utgifter för skydd av värdefull natur

För anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* uppgick utfallet till 977 miljoner kronor, vilket är 299 miljoner kronor (44,0 procent) högre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Orsaken är att riksdagen i enlighet med propositionerna Vår- och Höständringsbudget för 2019 anvisade anslaget ytterligare 100 respektive 200 miljoner kronor för insatser för skydd och bevarande av värdefulla naturmiljöer.

Anslaget används till att ersätta fastighetsägare som berörs av planerat eller beslutat områdesskydd, framför allt naturreservat. Under 2019 betalades 823 miljoner kronor ut till markägare för en areal på 29 510 hektar. Den största uppgörelsen om 85 miljoner kronor för 9 700 hektar rör myrmarksområdet Temminki.

Lägre utfall för klimatinvesteringar än i statens budget

Utfallet för anslag 1:16 *Klimatinvesteringar* blev 569 miljoner kronor. Det är 181 miljoner kronor (24,1 procent) lägre än anvisat i statens ursprungliga budget för 2019 och 1 119 miljoner kronor (66,3 procent) lägre än utfallet för 2018. Det lägre utfallet beror på att utgifterna för Klimatklivet minskade till följd av riksdagens beslut om att inte ge regeringen bemyndigande att ingå nya ekonomiska åtaganden under 2019. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 beslutade riksdagen att ge regeringen bemyndigande att ingå nya åtaganden och anvisa 1:16 *Klimatinvesteringar* ytterligare 758 miljoner kronor för insatser inom främst Klimatklivet. Under 2019 beviljades 185 ansökningar inom Klimatklivet. Det är 1 811 (90,7 procent) färre beviljade ansökningar än 2018. Klimatklivet är ett investeringsstöd till lokala och regionala åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet.

Utfallet för anslaget 1:19 *Elfordonspremie* blev 2 miljoner kronor, vilket är 38 miljoner kronor (94,5 procent) lägre än anvisat i statens budget för 2019 och 420 miljoner kronor (99,5 procent) lägre än 2018. Den 18 oktober 2018 upphörde möjligheten att ansöka om bidrag som finansieras med anslaget. För 2019 anvisades medel för att finansiera redan ingångna åtaganden och administrativa utgifter. Under 2019 betalades 0,4 miljoner kronor ut till 112 bidragstagare, vilket kan jämföras med 413 miljoner kronor fördelat på 96 869 bidragstagare 2018.

Lägre utfall för klimatinvesteringar inom industrin än anvisat

Utfallet för 1:20 *Industriklivet* uppgick till 41 miljoner kronor. Det är 259 miljoner kronor (86,5 procent) lägre än anvisat i statens ursprungliga budget och 82 miljoner kronor (66,8 procent) lägre än utfallet 2018. Det lägre utfallet förklaras av att söktrycket av mer omfattande projekt har varit lägre än förväntat samt att det skett förändringar av kostnadsfördelning inom redan beviljade projekt.

Lägre utfall för åtgärder för värdefull natur jämfört med 2018

Utfallet för anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* blev 386 miljoner kronor (30,9 procent) lägre än 2018 på grund av att anslaget minskade 2019. Bland annat fördelades 124 miljoner kronor mindre till lokala naturvårdssatsningar, 69 miljoner kronor mindre till skötsel av arter och naturtyper, 47 miljoner kronor mindre till skötsel av och investeringar i fastigheter och byggnader, samt 27 miljoner kronor mindre till skötsel av våtmarker. Dessutom upphörde satsningen på naturnära jobb som 2018 uppgick till 34 miljoner kronor.

Högre utfall för saneringsåtgärder

Utfallet för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* blev 99 miljoner kronor (12,8 procent) högre 2019 än föregående år. Det beror framför allt på att utgifterna för bidrag till efterbehandling av förorenade områden ökade. Under 2019 har bl.a. 82 miljoner kronor gått till sedimentssanering av hamnbassängen i Oskarshamn och 65 miljoner kronor till sanering av bly, arsenik och zink m.m. vid Vinterviken i Stockholm.

Högre utfall för åtgärder för havs och vattenmiljö

Utfallet för anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* blev 1 151 miljoner kronor, vilket är 230 miljoner kronor (25,0 procent) högre än 2018. Skillnaden mellan åren beror främst på att anvisade medel på anslaget var högre 2019. Utgifterna blev 172 miljoner kronor högre än föregående år för stöd till lokala vattenvårdsprojekt, avancerad rening av läkemedelsrester och övergödning i haven samt åtgärder för bättre vattenhushållning tillsammans.

Utfallet för skydd av värdefull natur blev lägre än 2018

Utfallet för anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* blev 443 miljoner kronor (31,2 procent) lägre för 2019 än föregående år. Skillnaden mellan åren beror på att anvisade medel på anslaget var lägre 2019, vilket innebar att antalet fattade beslut om ersättningar till fastighetsägare, som berörs av planerade eller beslutade områdesskydd, minskade.

Beställningsbemyndiganden**Tabell 2.93 UO 20 Beställningsbemyndiganden**

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:2	Miljöövervakning m.m.	110	89
1:3	Åtgärder för värdefull natur	440	265
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	1 965	1 295
1:5	Miljöforskning	102	77
1:10	Klimatanpassning	80	5

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	505	392
1:12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	700	606
1:13	Internationellt miljösamarbete	8	2
1:14	Skydd av värdefull natur	42	17
1:16	Klimatinvesteringar	1 600	1 594
1:17	Elbusspremie	80	59
1:20	Industriklivet	1 800	531
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	2 200	1 439
Summa		9 632	6 371
1:18 (2018)	Investeringsstöd för gröna städer		118
Totalt			6 489

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 9 632 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 6 371 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 3 261 miljoner kronor.

Skillnaden för anslaget 1:20 *Industriklivet* uppgick till 1 269 miljoner kronor. Anledningen till det är att de ansökningar som kommit in avsett mindre omfattande projekt.

Skillnaden för anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* uppgick till 761 miljoner kronor. Anledningen är att Formas har haft fler ettåriga utlysningar än vad som tidigare beräknats.

Skillnaden för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* uppgick till 670 miljoner kronor. Det beror främst på att det har tagit tid att få fart på arbetet med saneringsåtgärder för bostadsbyggande och att det beviljade beloppet ofta har blivit lägre än det sökta beloppet, bl.a. på grund av markens värdeökning efter sanering.

Skillnaden för anslaget 1:12 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* uppgick till 94 miljoner kronor. Anledningen till det är att en del av verksamheten har varit i en uppbyggnadsfas där det inte varit möjligt att teckna ytterligare långsiktiga avtal.

Under utgiftsområdet finns ett äldre beställningsbemyndigande, dvs. bemyndigande där ramen har upphört och inga nya åtaganden ingås men där det fortfarande finns utestående åtaganden. Totalt uppgick det till 118 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:1 Klimatklivet – stöd till lokala klimatinvesteringar

Riksrevisionen har granskat Klimatklivet, ett lokalt investeringsstöd som ska öka takten för att nå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Klimatklivet (skr. 2018/19:121) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed avslutad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:MJU4, rskr. 2019/20:21).

2.6.21 Utgiftsområde 21 Energi

Anslag

Tabell 2.94 UO 21 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Statens energimyndighet	318	-5	321	3	1,0	310
1:2	Insatser för energieffektivisering	228		213	-15	-6,6	214
1:4	Energiforskning	1 548		1 482	-66	-4,3	1 441
1:5	Planeringsstöd för vindkraft	15		14	-1	-4,7	85
1:7	Energiteknik	535	800	-297	-832	-155,6	1 034
1:8	Elberedskap	258		235	-23	-8,9	178
	Övriga anslag	249		247	-1	-0,5	242
Summa		3 150	795	2 214	-936	-29,7	3 504

Utgiftsområdet omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi och syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjnings-trygghet. Det är främst Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen och Affärsverket svenska kraftnät som ansvarar för att genomföra åtgärderna inom området.

Utfallet uppgick till 2 214 miljoner kronor och blev därmed 936 miljoner kronor (29,7 procent) lägre än anvisat i statens budget. Jämfört med 2018 var utgifterna 1 289 miljoner kronor (36,8 procent) lägre.

Förändrad hantering av solcellsstöd medför negativt anslagsutfall

Utfallet för anslaget 1:7 *Energiteknik* uppgick till -297 miljoner kronor. Det är 832 miljoner kronor (155,6 procent) lägre än anvisat i statens ursprungliga budget och 1 331 miljoner kronor (128,8 procent) lägre än 2018. I enlighet med propositionerna Vårändringsbudget för 2019 och Höständringsbudget för 2019 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 300 miljoner kronor respektive 500 miljoner kronor, eftersom efterfrågan på solcellsstöd var hög.

Att anslagsutfallet blev negativt beror på att regeringen beslutade om ändring av regleringsbrevet för Statens energimyndighet den 28 november 2019 som innebar att grunderna för redovisningen mot anslag ändrades fr.o.m. 2020.

För att redovisningen mot anslag skulle kunna göras enligt den nya modellen återbetalade Boverket beviljade, men inte utbetalda stöd till solceller i december enligt beslut av regeringen. Återbetalningen avsåg även medel som betalats tidigare år till Boverket men som ännu inte betalats till stödmottagarna. Eftersom återbetalningarna var större än utbetalningarna 2019, blev den totala belastningen på anslaget negativt.

Statens energimyndighet får disponera anslagssparande motsvarande minst summan av de bidrag som länsstyrelserna har beviljat, men som ännu inte har utbetalats till stödmottagarna. Den tekniska omläggningen påverkar inte utrymmet för att bevilja och utbetala stöd till solceller och energilagring.

Under 2019 betalade Boverket 691 miljoner kronor till stödmottagarna. Beloppet skulle motsvara den korrekta anslagsbelastningen 2019 enligt den nya modellen som tillämpas fr.o.m. 2020.

Lägre utgifter för planeringsstöd till vindkraft jämfört med 2018

Utfallet för anslag 1:5 *Planeringsstöd för vindkraft* uppgick till 14 miljoner kronor, vilket är 70 miljoner kronor (83,1 procent) lägre än 2018. Det lägre utfallet beror på att vindkraftspremien till kommuner för vindkraftsetableringar avskaffades i och med riksdagens beslut om statsbudgeten för 2019. Under 2018 betalades vindkraftspremier om 70 miljoner kronor ut till 10 kommuner i enlighet med förordning (2017:1338) om bidrag till kommuner för att underlätta vindkraftsetableringar. Utgifterna för 2019 består i huvudsak av utbetalningar till Nationellt nätverk för vindbruk.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.95 UO 21 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:2	Insatser för energieffektivisering	208	154
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10	6
1:4	Energiforskning	3 450	2 150
1:8	Elberedskap	200	138
1:10	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	65	40
Summa		3 933	2 489
1:9 (2018)	Avgifter till internationella organisationer		13
Totalt			2 501

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 3 933 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 489 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 1 444 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:4 *Energiforskning*. Det beror på att det för anslaget finns behov av ett stort bemyndigande för att möjliggöra långsiktiga och omfattande åtaganden, som exempelvis storskaliga demonstrationsanläggningar. Intecknandet motsvarar ungefär 2018 års intecknande men förväntas öka kommande år.

Under utgiftsområdet finns ett äldre beställningsbemyndigande, dvs. bemyndigande där ramen har upphört och inga nya åtaganden ingås men där det fortfarande finns utestående åtaganden. Totalt uppgick de till 13 miljoner kronor.

Utlåning

Tabell 2.96 UO 21 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2019-12-31
Delägartån till bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier	500	271
Lån till företag som bedriver elnätsverksamhet enligt ellagen	700	93
Summa	1 200	364

Inom utgiftsområdet uppgick låneramen som riksdagen beslutat om till 1 200 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2019 var 364 miljoner kronor.

Inomstatliga lån**Tabell 2.97 UO 21 Inomstatliga lån**

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2019-12-31
Svenska Kraftnäts lån i och utanför Riksgäldskontoret	7 670	2 481
Summa	7 670	2 481

2.6.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Anslag

Tabell 2.98 UO 22 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	25 577		24 454	-1 123	-4,4	23 440
1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	23 572	46	23 612	40	0,2	22 999
1:3	Trafikverket	1 397		1 413	17	1,2	1 418
1:6	Ersättning avseende icke statliga flygplatser	126	57	148	22	17,4	79
1:7	Trafikavtal	960	76	999	39	4,1	961
1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	150		114	-36	-23,9	104
1:11	Trängselskatt i Stockholm	1 753		2 666	913	52,1	2 322
1:12	Transportstyrelsen	2 189		2 207	18	0,8	2 120
1:14	Trängselskatt i Göteborg	837		616	-220	-26,3	888
1:15	Sjöfartsstöd	1 563		1 564	1	0,1	1 432
1:16	Internationell tågtrafik		42		0	0,0	
2:1	Post- och telestyrelsen	50	5	55	5	9,8	47
2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	140	-2	126	-15	-10,3	138
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	146		130	-16	-11,0	165
	Övriga anslag	508		499	-9	-1,9	483
Summa		58 968	224	58 604	-364	-0,6	56 594

Utgiftsområdet omfattar transportpolitiken och politiken för informationssamhället.

Utfallet uppgick till 58 604 miljoner kronor och blev därmed 364 miljoner kronor (0,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 ökade utgifterna med 2 010 miljoner kronor (3,6 procent).

Trafikverket ansvarar för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart samt för att bygga och driva statliga vägar och järnvägar. Hur mycket Trafikverket investerar bestäms av anvisade anslag, de lån som Trafikverket tar upp och de tillskott myndigheten får via medfinansiering i **fordiagm** av externa bidrag. Utfallet som redovisas här utgörs av endast den verksamhet som finansieras med anslag. Den största delen av utgifterna under utgiftsområdet återfinns under två trafikslagsöverskridande anslag. Anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* används för investeringar och andra åtgärder för att utveckla transportsystemet och anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* används för att vidmakthålla den befintliga infrastrukturens funktion.

Lågt ränteläge och lägre investeringar gav lägre utgifter för utveckling av statens transportinfrastruktur

Utfallet för anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* blev 24 454 miljoner kronor, vilket är 1 123 miljoner kronor (4,4 procent) lägre än anvisat i statens budget.

Det beror framför allt på det låga ränteläget 2019, vilket medförde att räntekostnaderna blev 512 miljoner kronor lägre än beräknat. Skillnaden mot statens budget beror också på att utgifterna för väginvesteringar blev 491 miljoner kronor lägre än beräknat på grund av att färre investeringsprojekt har genomförts.

TEN-bidrag

EU ger normalt årligen bidrag till projekt och studier för investeringar i transportinfrastruktur som ingår i det transeuropeiska transportnätverket (TEN). Bidragen från EU redovisas på inkomstsidan av statens budget (inkomsttitel 6511) och de aktuella projektens utfall belastar sedan anslaget 1:10 *Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk*. Bidragen från EU är en medfinansiering som utökar den totala ramen för Sveriges investeringar i transportinfrastruktur. Utfallet för anslaget blev 114 miljoner kronor, vilket är 36 miljoner kronor (23,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror på att Trafikverket har erhållit mindre bidrag från EU än vad som beräknats. Det största bidraget uppgick till 38 miljoner kronor och avsåg ERTMS (European Rail Traffic Management System) som är ett signalsystem för tågtrafik som ska införas i alla EU-länder. Bidrag för åtgärder för intelligenta transportsystem har också betalats ut, vilket uppgick till 19 miljoner kronor.

Trängselskatt

Utfallet för anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* blev 2 666 miljoner kronor, vilket är 913 miljoner kronor (52,1 procent) högre än anvisat. Anslaget används huvudsakligen till investeringar i Förbifart Stockholm och andra väganknutna projekt i Stockholmsområdet, i enlighet med den s.k. Stockholmsöverenskommelsen. Anslaget används också till medfinansiering av tunnelbaneutbyggnad i Stockholmsregionen och finansierar även system- och administrationskostnader för trängselskattesystemet i Stockholm. De anvisade medlen i statens budget är en beräkning av hur stora intäkterna från trängselskattesystemet väntas bli. Det största projektet i Stockholmsöverenskommelsen är E4 Förbifart Stockholm, som är en ny sträckning för E4 väster om Stockholm. Att utfallet blev högre än anvisat beror till största delen på att det ingående anslagssparande har förbrukats. Utfallet för anslaget 1:14 *Trängselskatt i Göteborg* blev 616 miljoner kronor, vilket är 220 miljoner kronor (26,3 procent) lägre än anvisat. Anslaget används i huvudsak till investeringar i kollektivtrafik, järnväg och väg. Några sådana investeringar är Västlänken och en ny vägtunnel under och järnvägsbro över Göta älv vid Marieholm. Anslaget finansierar även system- och administrationskostnader för trängselskattesystemet i Göteborg.

Järnvägsinvesteringarna ökade, men väginvesteringarna minskade jämfört med 2018

I tabell 2.22 och tabell 2.23 jämförs utfallen för anslagen 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* och 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* med utfallet för motsvarande anslag 2018.

Tabell 2.99 Utveckling av statens transportinfrastruktur

Miljoner kronor

	2019	2018
Investeringar i regional plan	2 909	3 039
Räntor och återbetalning av lån för järnvägar	1 545	1 596
Räntor och återbetalning av lån för vägar	275	282
Bidrag till Inlandsbanan och Öresundsbrokonsortiet	500	478
Större järnvägsinvesteringar enligt nationell plan	10 171	7 955
Större väginvesteringar enligt nationell plan	3 748	4 644
Trimning och effektivisering samt miljöinvesteringar	2 766	2 447
Planering, stöd och myndighetsutövning	1 232	1 205
Övrigt	1 308	1 319
Summa anslag, utveckling av statens transportinfrastruktur	24 454	23 440

Utfallet för anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* blev 24 454 miljoner kronor. Det är 1 014 miljoner kronor (4,3 procent) högre än 2018. De största utgifterna under anslaget är större järnvägsinvesteringar enligt den nationella planen. Dessa utgifter uppgick till 10 171 miljoner kronor, en ökning med 2 216 miljoner kronor (27,9 procent). Som exempel på stora banprojekt som ingår i den nationella planen kan nämnas:

- ökad kapacitet för sträckan TomtebodavKallhäll (Mälarbanan),
- västsvenska paketet i Göteborgsområdet, och
- Ostlänken, en ny dubbelspårig höghastighetsjärnväg mellan Järna och Linköping.

Utgifterna för större väginvesteringar enligt nationell plan uppgick till 3 748 miljoner kronor, vilket är en minskning med 895 miljoner kronor (19,3 procent). Som exempel på vägprojekt som ingår i den nationella planen och som pågick under 2019 kan nämnas:

- E4 Förbifart Stockholm och
- västsvenska paketet i Göteborgsområdet.

Tabell 2.100 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Miljoner kronor

	2019	2018
Drift och underhåll av vägar	11 281	11 195
Bärrighet och tjälsäkring av vägar	1 121	1 151
Drift, underhåll och trafikledning på järnväg	9 779	9 316
Bidrag för drift av enskild väg	1 198	1 142
Forskning och innovation	232	182
Summa anslag vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	23 611	22 999

Utfallet för anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* blev 23 612 miljoner kronor. Det är en ökning med 613 miljoner kronor (2,7 procent). Utgifterna för drift, underhåll och trafikledning på järnväg ökade med 463 miljoner kronor (5,0 procent) och uppgick till 9 779 miljoner kronor 2019. Drift och underhållsutgifterna för det statliga vägnätet och tillhörande gång- och cykelvägar uppgick till 11 281 miljoner kronor, vilket är 86 miljoner kronor (0,8 procent) högre än 2018.

Utfallet för anslaget 1:15 *Sjöfartsstöd* uppgick till 1 564 miljoner kronor, vilket är 132 miljoner kronor (9,2 procent) högre än föregående år. Stödet möjliggör en

nedsättning av skatt och arbetsgivaravgift för anställda sjömän till noll kronor. Totalt fick 108 fartyg sjöfartsstöd, vilket är 8 fler än föregående år.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.101 UO 22 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	128 440	108 876
1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	29 247	24 108
1:7	Trafikavtal	4 971	4 686
1:11	Trängselskatt i Stockholm	38 006	33 198
1:14	Trängselskatt i Göteborg	6 344	3 127
2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	200	151
2:3	Grundläggande betaltjänster	45	35
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	270	203
Summa		207 523	174 383

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 207 523 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 174 383 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 33 140 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till följande anslag:

För anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* uppgår skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden till 19 564 miljoner kronor. Av detta avser 10 120 miljoner kronor storstadsöverenskommelserna, 5 000 miljoner kronor är en konsekvens av senarelagd projektverksamhet, 3 500 miljoner kronor utgörs av en felberäkning av budgetunderlaget i budgetarbetet för 2019. Till detta har den reserv som fanns på 1 000 miljoner kronor inte behövt utnyttjas.

För anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* är skillnaden 5 139 miljoner kronor. Av detta avser ca 4 300 miljoner kronor av att baskontrakt har skjutits fram i tiden och resterande 800 miljoner kronor består i att reserven som fanns inte utnyttjats.

För anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* är skillnaden 4 808 miljoner kronor och beror på att avtal inte har tecknats enligt tidigare planering avseende projekt Förbifart Stockholm och på storstadsavtalet.

För anslaget 1:14 *Trängselskatt i Göteborg* är skillnaden 3 217 miljoner kronor lägre än tilldelat bemyndigande. Avtal har inte tecknats enligt tidigare planering för entreprenader inom västsvenska paketet.

Utlåning

Tabell 2.102 UO 22 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2019-12-31
A-train AB ¹	1 000	865
Svedab AB ²	5 973	5 051
Summa	6 973	5 916

¹ Prop. 1993/94:213, bet. 1993/94:TU36, rskr. 1993/94:436.

² Prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:TU1, rskr. 2009/10:117. Låneramen för Svedab AB är 3 361 miljoner kronor i 2009 års priser, exklusive räntor och mervärdesskatt.

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om låneramar på 6 973 miljoner kronor för utlåning. Utestående lån vid utgången av 2019 var 5 916 miljoner kronor.

Lånet till Svensk-Danska Broförbindelsen Svedab AB (Svedab), får enligt riksdagens beslut uppgå till 3 361 miljoner kronor i 2009 års priser och därutöver mervärdesskatt och ränta. Lånet uppgick vid utgången av 2018 till 5 051 miljoner kronor. Enligt Svedab AB uppgick mervärdesskatten till 230 miljoner kronor och räntan till 1 921 miljoner kronor i löpande priser, fram till den 31 december 2019. Utnyttjad ram exklusive dessa poster var därmed 2 899 miljoner kronor i löpande priser, vilket motsvarades av 3 159 miljoner kronor i 2009 års priser.

Garantier

Tabell 2.103 UO 22 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2019-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Kreditgaranti till Öresundsbro Konsortiets upplåning ¹	Obegränsad	15 716		15 716
Kapitaltäckningsgaranti Arlandabanan Infrastructure AB ²		1 836		1 836
Kapitaltäckningsgaranti Svedab AB ³		3 527		3 527
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen), PostNord AB (inkl. Posten Logistik AB, Posten Meddelande AB) ⁴	Obegränsad	5 651		5 651
Garantikapital Eurofima ⁵	CHF 42	398	42	398
Kreditgaranti Eurofima ⁶	CHF 52	498	52	498
Summa		27 627		27 627

¹ Prop. 1990/91:158, bet. 1990/91:TU31, rskr. 1990/91:379.

² Prop. 1995/96:65, bet. 1995/96:TU5, rskr. 1995/96:97.

³ Prop. 1992/93:100; bet. 1994/95:TU2, rskr. 1994/95:50.

⁴ I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlåtna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionsskulden per den 31 december 2016.

⁵ Den beslutade garantiramen (prop. 1992/93:176, bet. 1992/93:TU36, rskr. 1992/93:116) uppgår endast till 33 600 000 CHF. Resterande åtagande om 8 000 000 schweizerfranc uppstod i samband med emissionen 1997 då aktierna förvaltades av affärsverket Statens järnvägar

⁶ Prop. 2011/12:99, bet. 2011/12:FiU21, rskr. 2011/12:282.

Valutakurser från Riksbanken per den 30 december 2019
CHF=9,572 SEK

Inomstatliga lån

Tabell 2.104 UO 22 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2019-12-31
Vissa infrastrukturprojekt	39 300	37 956
Sjöfartsverkets lång- och kortfristiga lån i eller utanför Riksgäldskontoret	100	0
Trafikverket (tidigare Botniabanan AB) för fortsatt utbyggnad av Botniabanan ¹	16 500	12 807
Luftfartsverkets lån i och utanför Riksgäldskontoret	3 850	0
Summa	59 750	50 763

¹ Prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87.

Riksdagen har fattat beslut om låneramar på 59 750 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2019 var 50 763 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:24 Drift och underhåll av statliga vägar

Riksrevisionen har granskat Trafikverkets upphandling av basunderhåll för vägar.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Trafikverkets upphandling av drift och underhåll av statliga vägar (skr. 2019/20:72) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten.

Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:TU7, rskr. 2019/20:187).

RiR 2019:31 Att tänka efter före – statens planering av höghastighetsjärnväg

Riksrevisionen har granskat statens planering av den höghastighetsjärnväg som är tänkt att gå från Stockholm till Göteborg respektive Malmö, i båda fallen via Jönköping.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens planering av höghastighetsjärnvägar (skr. 2019/20:133) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.23 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Anslag

Tabell 2.105 UO 23 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:2	Insatser för skogsbruket	282	150	346	64	22,7	620
1:6	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	134		112	-22	-16,4	115
1:8	Statens jordbruksverk	628		629	0	0,1	625
1:10	Gårdsstöd m.m.	7 168	850	7 362	194	2,7	7 393
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	154	72	168	14	9,0	77
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	5 587	-230	4 704	-883	-15,8	3 981
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 657	141	3 068	411	15,5	2 109
1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	80	100	180	100	125,3	347
1:23	Sveriges lantbruksuniversitet	1 930	17	1 947	17	0,9	1 912
	Övriga anslag	2 279	22	2 268	-11	-0,5	2 417
Summa		20 900	1 122	20 784	-117	-0,6	19 597

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak verksamhet inom områdena jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, skog, djur, landsbygd och jakt samt rennäring och samefrågor. Utgiftsområdet omfattar även verksamhet inom utbildning och forskning.

Utfallet uppgick till 20 784 miljoner kronor och är därmed 117 miljoner kronor (0,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 ökade utgifterna inom området med 1 187 miljoner kronor (6,1 procent).

Ökad medfinansiering från EU inom landsbygdsprogrammet

Utfallet för anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* uppgick till 5 587 miljoner kronor. Det är 883 miljoner kronor (15,8 procent) lägre än anvisat i statens budget. Riksdagen beslutade i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 att justera den valutakurs som ligger som grund för beräkningen av de finansiella ramarna för landsbygdsprogrammen, från 8,39 kronor per euro till 9,30 kr per euro. Ändringen innebar att EU:s del av finansieringen skulle öka varför riksdagen av den anledningen beslutade att minska anvisade medel på anslaget med 141 miljoner kronor, medan anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* höjdes med ett motsvarande belopp.

Under hösten 2019 godkände Europeiska kommissionen en från regeringen föreslagen programändring avseende landsbygdsprogrammet i Sverige. Programändringen innebar bl.a. att medfinansieringen från EU inom landsbygdsprogrammet generellt ökade från 39,5 procent till 48,8 procent. Det medförde att utgifterna under anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskade medan utgifterna för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*

ökade i motsvarande grad, vilket till stor del förklarar skillnaderna för de båda anslagen jämfört med den ursprungliga budgeten.

Högre utgifter för gårdsstödet

Utfallet för anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* blev 7 362 miljoner kronor, vilket är 194 miljoner kronor (2,7 procent) högre än anvisat i statens budget. Det högre utfallet beror på att kronans värde i förhållande till euron var svagare när gårdsstödet betalades ut än vad regeringen beräknade vid framtagandet av budgeten. Stödrätternas värde är bestämda i euro men betalas ut i kronor. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019 beslutade därför riksdagen att anvisa anslaget ytterligare 850 miljoner kronor. Utöver de högre utgifterna för gårdsstöd finansierade ändringsbudgeten en utnyttjad anslagskredit från 2018 på 667 miljoner kronor.

Metangasreduceringen utvidgades under 2019

Utfallet för anslaget 1:19 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* blev 100 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget. Det högre utfallet beror på att riksdagen, i enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019, beslutade att stöd för metangasreducering även under 2019 skulle omfatta fler områden än rötning (metangasbildning) av stallgödsel. För att finansiera fortsättningen beslutade riksdagen att anvisa anslaget ytterligare 100 miljoner kronor.

Insatserna för skogsbruket högre än ursprungligen anvisat

Utfallet för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* uppgick till 346 miljoner kronor. Det är 64 miljoner kronor (22,7 procent) högre än anvisat i statens budget. Riksdagen beslutade att anvisa 298 miljoner kronor mindre till anslaget jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019. Av minskningen motiverades 100 miljoner kronor med att nyckelbiotopsinventeringen bör avvecklas. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget 2019 beslutade dock riksdagen att anvisa anslaget ytterligare 149,5 miljoner kronor för att kompensera markägare med nyckelbiotopsrika marker. Även villkoren för anslaget utökades till att även få användas för utgifter för att stödja markägare som drabbades av skogsbränderna 2018.

Högre utbetalningar av skolmjölsstöd

Utfallet för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter* uppgick till 168 miljoner kronor. Det är 14 miljoner kronor (9,0 procent) högre än anvisat i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget 2019 beslutade riksdagen att anvisa anslaget ytterligare 72 miljoner kronor. Orsaken var ett ändrat ansökningsförfarande och nya rutiner för handläggning av EU:s skolmjölsstöd varför regeringen räknade med att en större del av stödet som avser både 2018 och 2019 skulle betalas ut under 2019 än vad som antogs i den ursprungliga budgeten. Hela stödet betalades dock inte ut under 2019. Jämfört med 2018 så ökade utgifterna med 91 miljoner kronor, vilket bl.a. beror på förseningar i utbetalningarna av skolmjölsstöd under 2018.

Högre utgifter för landsbygdsprogrammet 2019

Jämfört med 2018 så har utgifterna ökat under anslagen 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* med 723 miljoner kronor respektive 959 miljoner kronor. Det beror främst på att utbetalningarna till fleråriga projekt inom ramen för EU:s landsbygdsprogram ökar mot slutet av programperioden eftersom påbörjade projekt och investeringar upparbetar mer kostnader i takt med att programperioden fortskrider.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.106 UO 23 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:2	Insatser för skogsbruket	70	42
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	120	72
1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	90	57
1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	596	213
1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	45	21
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	5 241	3 542
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 868	4 671
1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 700	909
Summa		12 730	9 526
1:19 (2018)	Miljöförbättrande åtgärder jordbruk		30
Totalt			9 556

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 12 730 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 9 526 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 3 204 miljoner kronor och var främst hänförlig till anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Huvuddelen av bemyndigandet för detta anslag avser ekonomiska åtaganden som planeras inom ramen för Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020. Anslagen ska gälla för hela programperioden och ett bemyndigande finns eftersom landsbygdsprogrammet till stor del består av fleråriga åtaganden. Det låga utnyttjandet beror på att bemyndigandet avser hela programperioden.

Under utgiftsområdet finns ett äldre beställningsbemyndigande, dvs. bemyndiganden där ramen har upphört och inga nya åtaganden ingås men där det fortfarande finns utestående åtaganden. Totalt uppgick det till 30 miljoner kronor.

Övriga krediter

Tabell 2.107 UO 23 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2019-12-31
Viltvårdsfondens kredit i Riksgäldskontoret	5	0
Summa	5	0

2.6.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Anslag

Tabell 2.108 UO 24 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019	Utfall- SB procent 2019	Utfall 2018
	Verket för innovationssystem:						
1:2	Forskning och utveckling	3 060	-60	3 008	-53	-1,7	2 882
1:5	Näringslivsutveckling	909	-110	700	-209	-23,0	866
1:7	Turistfrämjande	115	10	125	10	8,7	115
1:11	Bolagsverket	53	-1	46	-7	-13,4	46
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	23		8	-15	-64,5	15
1:17	Kapitalinsatser i statliga ägda företag	61	90	150	89	145,9	400
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	269	10	279	10	3,7	309
2:3	Exportfrämjande verksamhet	389	45	432	43	10,9	370
2:4	Investeringsfrämjande	73	14	86	14	18,8	68
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	30	-30		-30	0,0	
	Övriga anslag	2 454	4	2 469	15	0,6	2 394
Summa		7 437	-29	7 304	-133	-1,8	7 464

Utgiftsområdet omfattar näringspolitik, politik för utrikeshandel samt politik för handels- och investeringsfrämjande.

Utfallet uppgick till 7 304 miljoner kronor, vilket är 133 miljoner kronor (1,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 161 miljoner kronor (2,2 procent) lägre.

Lägre utgifter än beräknat för Näringslivsutveckling

Utfallet för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* blev 700 miljoner kronor, vilket är 209 miljoner kronor (23,0 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror främst på en försening av ett planerat stöd till uppbyggnad av testcenter för elektromobilitet, på grund av att stödet måste godkännas av Europeiska kommissionen. Projektet har försenats då Europeiska kommissionen godkände stödet först i december 2019. Testcentret syftar till att etablera en arena för forskning och utveckling av nya tekniker, främst för elektrifierade fordon. Riksdagen minskade anvisade medel med sammanlagt 110 miljoner kronor i enlighet med propositionerna Vårändringsbudget för 2019 respektive Höständringsbudget för 2019. Förändringarna gällde bl.a. minskade satsningar på elektrifiering av fordonsparken och biodrivmedel samt ökning för bl.a. utvecklingsinsatser för Sveriges landsbygder och utrikes födda kvinnors företagande.

Utgifterna för anslaget 1:11 *Bolagsverket* blev 46 miljoner kronor vilket är 7 miljoner kronor (13,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror främst på lägre utgifter än beräknat för kostnadsfritt tillhandahållande av digital information inom området digital förvaltning.

Kapitalinsatser i statliga ägda företag blev högre än beräknat

Utfallet för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* blev 150 miljoner kronor, vilket är 89 miljoner kronor (145,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Utfallet avser i sin helhet kapitaltillskott till Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) för att bolaget ska kunna utföra sitt av riksdagen beslutade samhällsuppdrag att tillhandahålla extemporeläkemedel och lagerberedningar. Extemporeläkemedel och lagerberedningar är läkemedel som inte är godkända men som fyller en viktig funktion i hälso- och sjukvården. Sådana läkemedel kan behöva användas när ett godkänt läkemedel mot det aktuella tillståndet eller sjukdomen saknas eller när ett godkänt läkemedel haft otillräcklig effekt eller inte tolererats av patienten. De medel som anvisats i statens budget var inte tillräckliga för att APL skulle erhålla full kostnadstäckning för sitt samhällsuppdrag. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 anvisade därför riksdagen anslaget ytterligare 90 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* blev 279 miljoner kronor vilket är 10 miljoner kronor (3,7 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Anslaget har använts för statsbidrag till Almi Företagspartner AB för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning. De medel som anvisades i statens budget var inte tillräckliga för att säkerställa driften av bolaget och ge Almi möjlighet att genomföra sitt uppdrag avseende finansiering och affärsutveckling för små och medelstora företag. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019 anvisade därför riksdagen anslaget ytterligare 10 miljoner kronor.

Satsning på export- och investeringsfrämjande bidrag till högre utgifter än beräknat

Utfallet för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* blev 432 miljoner kronor vilket är 43 miljoner kronor (10,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Det beror främst på högre utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden). De högre utgifterna avsåg en satsning på att utveckla den befintliga exportstrategin med fokus på hållbarhet, såväl ekonomisk, social som ekologisk. Med anledning av detta anvisade riksdagen anslaget ytterligare 45 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019.

Utfallet för anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* blev 86 miljoner kronor vilket är 14 miljoner kronor (18,8 procent) högre än anvisat i statens budget. Det beror främst på högre utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden). De högre utgifterna avsåg investeringsfrämjande arbete inom ramen för en satsning på att utveckla den befintliga exportstrategin med fokus på hållbarhet, såväl ekonomisk, social som ekologisk. Med anledning av detta anvisade riksdagen anslaget ytterligare 14 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019.

Inget utfall för AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Det blev inget utfall för anslaget 2:7 *AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning*. Riksdagen anvisade anslaget 30 miljoner kronor för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate). Då det inte fanns behov av att använda anslaget minskade riksdagen anvisade medel med 30 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019.

Högre utgifter för turistfrämjande jämfört med statens budget och föregående år

Utfallet för anslaget 1:7 *Turistfrämjande* blev 125 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor (8,7 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 blev utfallet 10 miljoner kronor (8,7 procent) högre. Det högre utfallet avser en ökning av statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB för att bolaget ska kunna ställa om sin verksamhet och fullgöra sitt uppdrag, bl.a. genom att koncentrera verksamheten mer till Sverige och ställa om till ett mer digitalt arbetssätt. Riksdagen beslutade därför att anvisa anslaget ytterligare 10 miljoner kronor i enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2019.

Högre utgifter för deltagande i partnerskapsprogram jämfört med 2018

Utfallet för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* blev 126 miljoner kronor (4,4 procent) högre än 2018. Det beror bl.a. på högre utgifter för svenskt deltagande i partnerskapsprogram inom ramen för det europeiska forsknings- och innovationssamarbetet. Partnerskapsprogram är satsningar där Europeiska kommissionen och nationella myndigheter gemensamt finansierar program som ger stöd till samarbetsprojekt mellan europeiska parter.

Lägre utgifter för näringslivsutveckling jämfört med föregående år

Utfallet för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* blev 166 miljoner kronor (19,2 procent) lägre än 2018. Det lägre utfallet förklaras framför allt av ett kapitaltillskott till Norrlandsfonden som utbetalades engångsvis 2018.

Lägre utgifter för kapitalinsatser i statliga ägda företag jämfört med föregående år

Utfallet för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* blev 250 miljoner kronor (62,5 procent) lägre än 2018. Utfallet 2019 uppgick till 150 miljoner kronor avseende kapitaltillskott till Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) för att bolaget ska kunna utföra sitt av riksdagen beslutade samhällsuppdrag. Utfallet för 2018 var 400 miljoner kronor och avsåg ett kapitaltillskott till PostNord AB.

Beställningsbemyndiganden**Tabell 2.109 UO 24 Beställningsbemyndiganden**

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2019-12-31
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 500	2 404
1:5	Näringslivsutveckling	700	481
1:9	Geovetenskaplig forskning	5	3
1:14	Konkurrensforskning	13	12
Summa		3 218	2 900

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 3 218 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 900 miljoner kronor.

Utlåning

Tabell 2.110 UO 24 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2019-12-31
Civila flygutvecklingsprojekt ¹	1 110	83
AB Svensk Exportkredits lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter	125 000	
Summa	126 110	83

¹ Prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FiU11, rskr. 2007/08:24.

Garantier

Tabell 2.111 UO 24 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2019-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Exportkreditgarantier	450 000	194 529	232 324
Investeringsgarantier	10 000	1 333	3 006
Grundfundsförbindelse Svenska skeppshypotekskassan ¹	350	350	350
Grundfundsförbindelse Fonden för den mindre skeppsfarten ²	55	55	55
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Sveaskog AB ³	Obegränsad	454	454
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Vattenfall AB ³	Obegränsad	1 021	1 021
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen), Nordea AB (f.d. Postgirot) ³	Obegränsad	144	144
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Svenska Skogsplantor ³	Obegränsad		
Pensionsgaranti SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut ³	Obegränsad	15	15
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Teracom ³	Obegränsad	1	1
Pensionsgaranti Svensk Maskinprovning AB ³	Obegränsad	4	4
Summa		197 906	237 374

¹ Lagen (1980:1097) om svenska skeppshypotekskassan.

² Prop. 2003/04:128, bet. 2003/04:FiU21, rskr. 2003/04:273.

³ I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlåtna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, bet. 1991/92:FiU31, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionskulden per den 31 december 2016.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

I årsredovisningen saknas uppgifter om ersättningar till ledande befattningshavare samt uppdrag i enlighet med 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605).

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:3 Regionala exportcentrum – en del av Sveriges exportstrategi

Riksrevisionen har granskat regeringens och Tillväxtverkets inrättande av regionala exportcentrum.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om regionala exportcentrum (skr. 2018/19:135) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2019/20:NU5, rskr. 2019/20:22).

RiR 2019:7 Jämställdhet i Almis låneverksamhet – otydlig styrning och återrapportering

Riksrevisionen har granskat om regeringens och Almi Företagspartner AB:s (Almi) arbete med Almis uppdrag om kvinnors företagande bidrar till att uppfylla det jämställdhetspolitiska delmålet om ekonomisk jämställdhet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om jämställdhet i Almis låneverksamhet (skr. 2018/19:123) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har tillkännagett som sin mening att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa en mer detaljerad redovisning från Almi av hur verksamheten når kvinnor (bet. 2019/20:NU6, rskr. 2019/20:23).

RiR 2019:26 Konkurrensverkets tillsyn – förutsättningar för effektivt resursutnyttjande

Riksrevisionen har granskat Konkurrensverkets förmåga till effektivt resursutnyttjande i myndighetens tillsynsverksamhet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Konkurrensverkets tillsyn (skr. 2019/20:76) redovisat de uppföljningar som görs löpande och som avses göras med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Anslag

Tabell 2.112 UO 25 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	110 539		110 539	0	0,0	99 808
1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 446	59	4 506	59	1,3	4 094
1:3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7		7	0	-3,3	7
1:4	Stöd med anledning av flyktingsituationen	5 000		5 000	0	0,0	7 000
1:5	Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet				0	0,0	500
Summa		119 993	59	120 052	59	0,0	111 409

Utgiftsområdet omfattar generella bidrag till kommuner och landsting. Dessa utgör ca hälften av statens bidrag till sektorn. Resterande bidrag från staten till kommunerna är riktade till viss verksamhet och redovisas under andra utgiftsområden (se bilaga 5).

Utfallet uppgick till 120 052 miljoner kronor och blev därmed 59 miljoner kronor (0,0 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2018 ökade utgifterna med 8 643 miljoner kronor (7,8 procent).

Kompensation till kommuner och landsting för sänkt skatt för pensionärer

Medel från anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* fördelas enligt systemet för kommunalekonomisk utjämning. Systemet finansieras i huvudsak med statliga medel, men också med avgifter från vissa kommuner och landsting (regioner fr.o.m. 2020). Utjämningsystemet regleras i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning. Systemets syfte är att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Utgifterna för anslaget uppgick 2019 till 110 539 miljoner kronor, vilket är 10 731 miljoner kronor högre än 2018. Totalt uppgick bidragen till kommunerna till 78 589 miljoner kronor, vilket är en ökning med 8 250 miljoner kronor (11,7 procent). Bidragen till landstingen uppgick till 31 950 miljoner kronor, en ökning med 2 481 miljoner kronor (8,4 procent).

För att kompensera kommunerna och landstingen för det intäktsbortfall som förslaget om förhöjt grundavdrag för pensionärer medför tillfördes anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* 4 930 miljoner kronor 2019. Kommunerna fick 2 518 miljoner kronor och landstingen 1 312 miljoner kronor.

Anslaget tillfördes även 3 500 miljoner kronor i form av ökade resurser till kommuner. Dessutom tillfördes 2 000 miljoner kronor till kommuner och landsting till följd av en stegvis överföring av medel från anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* som aviserades i budgetpropositionen för 2017.

Anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag för LSS-kostnader* används för att jämna ut kostnaderna mellan kommuner för verksamhet de utför enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner, som redovisas på budgetens inkomstsida (inkomsttitel 7121 *Utjämningsavgift för LSS-kostnader*).

Anslag till följd av flyktingsituationen

Anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* uppfördes i statens budget 2017. Kommunerna har fått 4 000 miljoner kronor och landstingen 1 000 miljoner kronor i stöd under 2019. Medlen har till största delen fördelats efter kommunernas mottagande av flyktingar och resterande del efter befolkning.

Utfallet för anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* minskade med 2 000 miljoner kronor (28,6 procent). Minskningen beror på en stegvis överföring av medel till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2019:29 Det kommunala utjämningssystemet – behov av mer utjämning och bättre förvaltning

Riksrevisionen har granskat systemet för kommunalekonomisk utjämning för kommuner i syfte att analysera om systemet är utformat så att kommunerna kan ge kommuninvånarna en i huvudsak likvärdig service utan större skillnader i skattesatser.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om det kommunala utjämningssystemet (skr. 2019/20:77) redovisat bedömningar av de iakttagelser och de rekommendationer Riksrevisionen har redovisat. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.6.26 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Anslag

Tabell 2.113 UO 26 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Räntor på statsskulden	25 000		22 126	-2 874	-11,5	13 536
1:2	Oförutsedda utgifter	10			-10	0,0	11
1:3	Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145		48	-98	-67,3	55
Summa		25 155		22 174	-2 981	-11,9	13 603

Utgiftsområdet omfattar främst räntor på statsskulden, men också Riksgäldskontorets provisionsutgifter i samband med upplåning och skuldförvaltning. I utgiftsområdet ingår även ett särskilt anslag för oförutsedda utgifter. Utgifterna inom utgiftsområdet omfattas inte av utgiftstaket för staten. Regeringen får enligt 3 kap. 9 § budgetlagen (2011:203) besluta att anslag för räntor på statsskulden samt andra utgifter för upplåning och skuldförvaltning får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 22 174 miljoner kronor och är därmed 2 981 miljoner kronor (11,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna blev 8 571 miljoner kronor (63,0 procent) högre än 2018.

Utgifterna för statsskuldräntor påverkas främst av statsskuldens storlek, räntenivåer och växelkurser. De påverkas också av tekniska faktorer till följd av Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik. Anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* belastas enligt utgiftsmässiga principer. Därmed påverkas anslaget av realiserade valutakursdifferenser, men inte orealiserade. Redovisningen är ett netto av inkomster och utgifter i Riksgäldskontorets upplåningsverksamhet. Anslaget påverkas inte av myndighetens nettoutlåning eftersom anslaget netto redovisas.

Högre ränteutgifter som beror på att statsskulden ökar till följd av större nettoutlåning motsvaras av en lika stor ökning av ränteinkomsterna. Inkomsterna redovisas under posten Räntor på in- och utlåning.

Ränteutgifterna blev 2,9 miljarder kronor lägre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* blev 22 126 miljoner kronor, vilket är 2 874 miljoner kronor (11,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror i första hand på högre inkomster från överkurser vid emission än beräknat.

Tabell 2.114 Räntor på statsskulden 2015–2019, fördelning på anslagets komponenter

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	SB 2019	Utfall 2019	Utfall- SB 2019
Räntor på lån i svenska kronor	22 952	14 326	15 080	15 871	19 500	22 023	2 523
Räntor på lån i utländsk valuta ¹	1 928	1 913	1 948	3 105	500	3 532	3 032
Över- (-)/underkurser (+) vid emission	-18 867	-16 836	-9 520	-4 409	-1 500	-8 324	-6 824
Summa räntor	6 014	-597	7 508	14 567	18 500	17 231	-1 269
Räntor på in- och utlåning ¹	-5 850	-4 908	-4 578	-5 149	-2 000	-5 233	-3 233
Valutakursförluster (+)/-vinster (-)	10 220	-2 502	-1 945	765	3 000	5 666	2 666
Kursförluster (+)/-vinster (-)	11 413	9 675	9 519	3 353	5 500	4 461	-1 039
Summa ränteutgifter	21 797	1 668	10 504	13 536	25 000	22 126	-2 874

¹ Räntor på lån till Riksbanken och på lån till andra länder (3 821 miljoner kronor 2019) är bruttoredovisade, till skillnad från i statens budget och i Riksgäldskontorets årsredovisning.

Inkomster av överkurser vid emission beräknades uppgå till 1 500 miljoner kronor i statens budget för 2019. Utfallet för överkurser blev 8 324 miljoner kronor, dvs. en skillnad på 6 824 miljoner kronor. När Riksgäldskontoret emitterar en obligation med en kupongränta som är högre än marknadsräntan uppstår en överkurs, vilket innebär att Riksgäldskontoret får den diskonterade mellanskillnaden mellan marknadsräntan och kupongräntan av köparen. När Riksgäldskontoret emitterar obligationer med överkurs betraktas det som en ränteinkomst.

I statens budget beräknades kursförlusterna uppgå till 5 500 miljoner kronor, netto. Utfallet blev en nettoförlust om 4 461 miljoner kronor, vilket är en skillnad på 1 039 miljoner kronor mot beräknat belopp. Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än marknadsräntan vid återköpstillfället. Kursvinster uppstår vid motsatt förhållande.

I statens budget beräknades valutakursförluster på 3 000 miljoner kronor, netto. Utfallet blev en nettoförlust om 5 666 miljoner kronor, vilket är 2 666 miljoner kronor högre än budgeterat belopp. Vid lösen eller omsättning av lån i utländsk valuta realiserar valutakursförluster eller valutakursvinster beroende på hur valutakursen utvecklats sedan lånet tecknades. Om kronan stärkts sedan lånet togs uppstår en valutavinst, och vice versa.

Räntor på lån i svenska kronor beräknades i statens budget till 19 500 miljoner kronor för år 2019. Utfallet blev 22 023 miljoner kronor, vilket är 2 523 miljoner kronor högre än beräknat.

Tabell 2.38 visar att genomsnittsräntorna för både sexmånaders statsskuldväxlar och femåriga statsobligationer 2019 blev lägre än vad som antogs i statens budget 2019. Vidare framgår att kronkursen gentemot euro, dollar och KIX-index blev svagare än vad som ursprungligen beräknades.

Tabell 2.115 Räntor och valutakurser 2015–2019 årsgenomsnitt

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	SB 2019	Utfall 2019
Ränta 5 år %	0,15	-0,23	-0,06	0,08	0,75	-0,36
Ränta 6 mån %	-0,31	-0,64	-0,70	-0,68	-0,05	-0,42
KIX-index ¹	113	112	113	118	117	122
SEK/EUR	9,36	9,47	9,63	10,26	10,37	10,59
SEK/USD	8,43	8,56	8,54	8,69	8,69	9,46

¹ Växelkurs, kronindex KIX.

Inget utfall för oförutsedda utgifter

Det blev inget utfall för anslaget 1:2 *Oförutsedda utgifter*. Riksdagen anvisade anslaget 10 miljoner kronor i statens budget. Anslaget är avsett för oförutsedda utgifter inklusive utgifter för ersättningar till enskilda för skador av statlig verksamhet enligt lagakraftvunnen dom eller efter uppgörelse som är så brådsakande att ärendet inte hinner underställas riksdagen, samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra anslagsändamål. Regeringen beslutar i varje enskilt fall om medel från anslaget ska tas i anspråk. Finansiering av utgifter från anslaget ska ske genom motsvarande indragning från annat anslag.

Riksgäldskontorets provisionsutgifter blev lägre än budget

Utgifterna för anslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionsutgifter* blev 48 miljoner kronor, vilket är 98 miljoner kronor (67,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att anvisade medel var beräknade med en säkerhetsmarginal. Vid beräkningen togs hänsyn till att provisionsutgifterna kan variera betydligt mellan åren och att det finns en risk att utgifterna kan avvika mer uppåt än nedåt.

Inflationskompensation och valutakursförluster medförde högre utgifter än 2018

Utgifterna för anslaget 1:1 *Räntor på statskulden* blev 8 590 miljoner kronor (63,5 procent) högre än 2018. Ökningen förklaras främst av att Riksgäldskontoret betalade inflationskompensation för realobligationer som köptes tillbaka i bytesauktioner mot andra obligationer. När realobligationer förfaller eller köps tillbaka betalar staten kompensation för den inflation som varit sedan obligationerna gavs ut. Vidare blev valutakursförlusterna högre än föregående år. Valutakursförlusterna beror på att valutalån betalats tillbaka till en svagare kronkurs än när lånen togs upp.

Den okonsoliderade statsskulden minskade under 2019 med 149 296 miljoner kronor (11,8 procent) till 1 112 796 miljoner kronor, medan budgetöverskottet uppgick till 111 946 miljoner kronor. Att skuldminskningen var större än budgetöverskottet beror bl.a. på att det fanns ett kassaöverskott från tidigare år som Riksgäldskontoret använde för att betala tillbaka lån som förföll. Överskottsmedlen har varit placerade i tillgångar på penningmarknaden i väntan på att användas till utgifter eller återbetalning av lån.

2.6.27 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Anslag

Tabell 2.116 UO 27 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2019	ÄB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
1:1	Avgiften till Europeiska unionen	40 914		37 683	-3 231	-7,9	34 960
Summa		40 914		37 683	-3 231	-7,9	34 960

Utgifterna inom utgiftsområdet utgörs av Sveriges betalningar till Europeiska kommissionen för EU-budgeten. Europeiska unionens allmänna budget upprättas årligen inom en flerårig budgetram.

EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera. Eftersom EU-budgetens inkomster huvudsakligen utgörs av avgifter från medlemsstaterna styr budgetens utgiftsnivå i stor utsträckning den nationella utgiftsnivån inom utgiftsområdet.

Sveriges avgift kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer, såsom faktisk uppbörd av tullar och importavgifter, revideringar av medlemsstaternas bruttonationalinkomst (BNI), utfallet av EU-budgeten för tidigare år och ändringsbudgetar på unionsnivå.

Lägre avgift till EU än beräknat 2019

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 37 683 miljoner kronor och blev därmed 3 231 miljoner kronor (7,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Orsaken till det lägre utfallet beror främst på att EU under 2019 återbetalade ett överskott till Sverige på drygt 1 500 miljoner kronor, vilket minskade årets BNI-avgift, och att EU:s fastställda budget blev lägre än vad som antogs i statens budget. Även tullavgiften blev lägre än beräkningen i statens budget.

Avgiften till EU ökade med 8 procent 2019

Jämfört med 2018 ökade avgiften till EU med 2 723 miljoner kronor (7,8 procent). Skillnaden beror delvis på den betalning som EU gjorde till Sverige under 2018 av tidigare inbetalda avgifter på sammanlagt 3 700 miljoner kronor, vilket innebar att utfallet för 2018 blev lägre än förväntat. EU återbetalade även avgifter under 2019, men inte lika mycket (1 500 miljoner kronor). Återbetalningarna har alltså påverkat jämförelsen mellan åren med knappt 2 200 miljoner kronor. Den återstående skillnaden beror främst på att tullavgiften blev högre jämfört med 2018.

Nettoflödet till EU ökade

Nettoflödet till EU, dvs. skillnaden mellan vad Sverige betalar i EU-avgift och bidragen som Sverige får från EU (se inkomsttyp 6000 Bidrag från EU), blev 25 126 miljoner kronor. Det är en ökning med 2 533 miljoner kronor jämfört med 2018. Av detta förklaras knappt 2 200 miljoner kronor av lägre återbetalningar av tidigare inbetalda avgifter från EU under 2019 och resterande del främst av de högre tullavgifterna.

2.6.28 Förändring av anslagsbehållningar

Tabell 2.117 Förändring av anslagsbehållningar 2015–2019

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018	2019
Ingående ramöverföringsbelopp (UO 1–27 exkl. UO 26)	10 310	10 721	44 374	47 708	33 056
Anvisat i statens budget	853 331	915 481	954 701	989 160	1 005 057
Ändringsbudget	26 765	33 074	15 860	15 611	6 099
Utnyttjade medgivna överskridanden	2	146	18	31	0
Indragningar	-12 277	-15 952	-37 064	-44 529	-28 573
Utfall	867 409	899 096	930 181	974 924	990 706
Utgående ramöverföringsbelopp (UO 1–27 exkl. UO 26)	10 721	44 374	47 709	33 056	24 933
Förändring av anslagsbehållningar (UO 1–27 exkl. UO 26)	412	33 653	3 335	-14 652	-8 123
Förändring av anslagsbehållningar (UO 26)	-11 369	1 636	-3 127	-5 842	2 888
Förändring av anslagsbehållningar (UO 1 - 27)	-10 957	35 289	207	-20 494	-5 235

Anm.: Tekniska justeringar medför att ingående överföringsbelopp inte alltid stämmer med utgående överföringsbelopp.

Ramanslag kan både sparas och överskridas

Anslagen i statens budget är ramanslag. Ramanslag kan både överskridas och sparas till kommande år. I statens budget budgeteras därför även förändringar av anslagsbehållningar. Denna budgetpost är inte fördelad per anslag utan tas upp under posten Förändring av anslagsbehållningar. I budgeten har posten de senaste åren varit negativ eftersom regeringen beräknat att anslagsbehållningarna ska öka. Regeringen beräknade posten till -11 289 miljoner kronor i budgeten för 2019. Det innebär en budgeterad ökning av anslagsbehållningarna. Totalt minskade i stället anslagsbehållningarna med 5 235 miljoner kronor. Posten utgör ett netto av anslagsbehållningar från föregående budgetår, sparade medel från aktuellt budgetår och utnyttjande av anslagskrediter. I redovisningen av det slutliga utfallet ingår däremot förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit i utgifterna för respektive anslag och utgiftsområde.

Vid budgeteringen beräknades anslagsbehållningarna inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. öka med 108 miljoner kronor. Anslagsbehållningen för utgiftsområdet ökade med 2 888 miljoner kronor, från 57 miljoner kronor vid början av året till 2 945 miljoner kronor vid utgången av året. Utgifterna inom utgiftsområdet omfattas inte av utgiftstaket.

Anslagsbehållningarna under utgiftstaket beräknades öka med 11 miljarder, men minskade med 8 miljarder kronor

Anslagsbehållningarna, exklusive utgiftsområde 26, minskade under 2019 från 33 056 miljoner kronor vid ingången av året till 24 933 miljoner kronor vid utgången av året. De minskade alltså med 8 123 miljoner kronor, vilket kan jämföras med den ökning på 11 181 miljoner kronor som beräknades i budgeten. Det är en skillnad på 19 304 miljoner kronor.

Indragningarna minskade med 16 miljarder kronor

Indragningar av anslagsmedel, exklusive Statsskuldräntor m.m. uppgick till 28 573 miljoner kronor under året. Det är en minskning med 15 956 miljoner kronor (35,8 procent) jämfört med 2018.

I tabell 2.41 redovisas de anslag (exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.), som uppvisade utgående anslagsbehållningar och utnyttjade anslagskrediter över 1 000 miljoner kronor under något av åren 2015–2019.

Tabell 2.118 Specifikation av anslagsbehållningar och anslagskrediter över 1 000 miljoner kronor

Miljoner kronor

Utgifts- område	Anslag	Anslagsnamn	2015	2016	2017	2018	2019
4	1:1	Polismyndigheten	415	369	79	1 021	301
7	1:1	Biståndsverksamhet	-2 596	-15	36	-50	127
8	1:2	Ersättningar och bostadskostnader	-106	1 441	-1 099	684	509
9	1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	-2 135	-208	-662	2	-9
9	4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	-662	4 171	2 621	385	812
10	1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	194	3 778	4 064	1 265	-304
10	1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	-642	268	1 005	1 104	-165
13	1:2	Kommunersättningar vid flyktmottagande	533	645	6 466	3 630	1 213
13	1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	342	822	1 073	255	141
13	1:4 (2017)	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	462	448	1 084	0	
14	1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	2 303	1 872	655	-491	-604
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	763	2 288	1 722	879	733
14	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	552	1 218	1 211	969	-211
15	1:2	Studiemedel	1 606	2 100	2 232	2 519	1 651
16	1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	717	1 423	478	421	730
18	1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande		2 177	2 238	1 774	573
21	1:7	Energiteknik	5	5	23	111	1 632
22	1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	1 321	4 581	5 775	3 261	4 362
22	1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	713	652	1 081	-578	-572
22	1:11	Trängselskatt i Stockholm	1 557	1 819	1 838	1 045	132
23	1:10	Gårdsstöd m.m.	170	1 183	224	-667	-12
23	1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	899	1 065	339	764	654
27	1:1	Avgiften till Europeiska unionen	-4 105	1 861	5 362	4 551	3 230

Anslagsbehållningen för utveckling av statens transportinfrastruktur uppgick till 4 miljarder kronor

Det anslag där anslagsbehållningen är störst 2019 är anslaget 1:2 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. Anslagsbehållningen (ramöverföringsbeloppet) uppgick till 4 362 miljoner kronor.

Den högsta utnyttjade anslagskrediten 2019 har anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Anslagskrediten uppgick till 604 miljoner kronor.

2.6.29 Riksgäldskontorets nettoutlåning

För att statens budgetsaldo ska överensstämma med statens lånebehov redovisas posten Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida. Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av den totala

förändringen av in- och utlåningen till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. Utfallet för nettoutlåningen uppgick till -66 892 miljoner kronor under 2019, vilket är 70 521 miljoner kronor lägre än beräkningen i statens budget och 68 870 miljoner kronor lägre än föregående år. I tabell 2.42 specificeras nettoutlåningens största poster.

Tabell 2.119 Riksgäldskontorets nettoutlåning 2019

Miljoner kronor

	SB ¹		Utfall-SB	
	2019	Utfall 2019	2019	Utfall 2018
Premiepensionsavgifter, inbetalning	-44 000	-44 416	-416	-42 313
Premiepensionsmedel, utbetalning	44 000	42 986	-1 014	41 344
Övrig tillfällig förvaltning av premiepensionsmedel i RGK		3 248	3 248	787
Pensionsmyndigheten, handel med fondandelar inom PPS		-1 352	-1 352	1 867
Myndigheters räntekonton (se separat tabell)	0	307	307	-2 461
CSN, studielån	5 000	7 212	2 212	6 070
CSN, kreditreserv		-1 202	-1 202	-1 126
CSN, servicekonto för räntebetalningar		7	7	-39
Investeringslån till myndigheter	1 000	2 249	1 249	2 516
Kärnavfallsfonden	0	935	935	-1
Stabilitetsfonden (se separat tabell)		109	109	208
Resolutionsreserven (se separat tabell)	-6 000	-5 743	257	-8 909
Insättningsgarantifonden		-1 928	-1 928	72
Trafikverket, infrastrukturlån	2 000	68	-1 932	-1 619
Exportkreditnämnden	0	-512	-512	-5 269
Public Service konto		-323	-323	
<i>Statliga bolag m.m.</i>				
Radiotjänst i Kiruna AB, rundradiokontot				337
Lån till Svensk-Danska Broförbindelsen AB		70	70	-645
Övriga statliga bolag m.m.		-39	-39	53
<i>Affärsverk</i>				
Lån till Affärsverket Svenska kraftnät	1 000	-1 254	-2 254	-388
Luffartsverket		-2	-2	300
Sjöfartsverket		8	8	-195
<i>Övrigt</i>				
Lån till Riksbanken	0	-67 393	-67 393	11 088
Lån till Ukraina	1 000	0	-1 000	
Övrigt, netto		73		301
Summa	3 628	-66 892	-70 521	1 978

¹ Endast vissa delposter är specificerade.

Premiepensionsmedlen minskade nettoutlåningen

Inbetalningar av premiepensionsavgifter till Riksgäldskontoret beräknades i statens budget uppgå till 44 000 miljoner kronor. Utfallet för inbetalningarna blev 44 416 miljoner kronor, dvs. 416 miljoner kronor högre än i budgeten.

Utbetalningarna av premiepensionsmedel blev 42 986 miljoner kronor, dvs.

1 014 miljoner kronor lägre än budgetens beräkning på 44 000 miljoner kronor.

Premiepensionsmedlens samlade effekt på nettoutlåningen, inklusive den övriga tillfälliga förvaltningens, blev en ökning med 1 818 miljoner kronor 2019. År 2018 blev den samlade effekten en minskad nettoutlåning med 182 miljoner kronor.

I statens budget för 2019 beräknades inbetalningarna av premiepensionsavgifter vara lika stora som utbetalningarna. I utfallet blev inbetalningarna 1 430 miljoner kronor högre än utbetalningarna.

I samband med att personer byter fonder i premiepensionssystemet uppstår en tidsförskjutning mellan köp och försäljning av fondandelar inom premiepensionssystemet. Pensionsmyndigheten har ett konto i Riksgäldskontoret för handel med fondandelar, vilket minskade nettoutlåningen med 1 352 miljoner kronor 2019. År 2018 ökade nettoutlåningen med 1 867 miljoner kronor med anledning av detta.

Tabell 2.120 Förändring av nettobehållningar på myndigheters räntekonton

Miljoner kronor

Myndighet	Utfall 2019	Utfall 2018
Arbetsförmedlingen	-302	735
Försvarets materielverk	508	-2 015
Försvarsmakten	487	1 670
Försäkringskassan	-448	283
Göteborgs universitet	39	154
Karolinska institutet	-82	315
Kriminalvården	807	-337
Kronofogdemyndigheten	259	1 142
Linköpings universitet	163	282
Lunds universitet	48	540
Migrationsverket	-323	-629
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	-30	258
Pensionsmyndigheten	-55	323
Regeringskansliet	83	243
Riksgäldskontorets kredit- och garantireserv	-26	53
Polismyndigheten	-72	530
Statens fastighetsverk	-193	226
Sveriges lantbruksuniversitet	-52	207
Trafikverket	-536	-2 899
Umeå universitet	134	209
Övriga räntekonton	-716	1 169
Summa förändrade nettobehållningar på myndigheters räntekonton	-307	2 461
Påverkan på Riksgäldskontorets nettoutlåning	307	-2 461

Den sammanlagda behållningen på myndigheternas räntekonton minskade

Den sammanlagda behållningen på myndigheternas räntekonton och vissa särskilda räntebelagda konton minskade 2019 med 307 miljoner kronor, vilket ökade nettoutlåningen. I budgeten beräknades de sammanlagda behållningarna vara oförändrade. I tabell 2.43 redovisas de största förändringarna.

Studielånen m.m. blev 1 007 miljoner kronor högre än i budgeten

Centrala studiestödsnämnden (CSN) tar lån i Riksgäldskontoret för studielån. Detta lån ökade 2019 med 7 212 miljoner kronor.

CSN:s medel i kreditreserven ökade med 1 202 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen. Anslaget 1:3 *Ansättning för kreditförluster* i statens budget belastas med konstaterade förluster på lån upptagna före 2014 och med förväntade förluster på nya lån. Dessa medel förs till en kreditreserv, som utgörs av ett konto i Riksgäldskontoret

som används för att betala faktiska kreditförluster på lån i Riksgäldskontoret. Kreditreserven kommer att byggas upp under en lång uppbyggnadsperiod och kommer då att öka.

CSN har ett servicekonto i Riksgäldskontoret för löpande räntebetalningar. Detta konto ökade nettoutlåningen med 7 miljoner kronor 2019. Inbetalda räntor från låntagarna förs fr.o.m. 2014 till kontot till dess CSN betalar fakturerade ränteutgifter till Riksgäldskontoret. Den ränta som låntagarna betalar uppgår till 30 procent av den ränta som Riksgäldskontoret fakturerar. Denna subvention finansieras från anslaget 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor* och förs till servicekontot. De räntor som inte betalas in av låntagarna kapitaliseras. Årets kapitaliserade räntor fastställs av CSN vid årets slut och upplåningen sker i januari året därpå.

Den sammantagna påverkan för studielånen, kreditreserven och servicekontot uppgår till 6 017 miljoner kronor, vilket är 1 017 miljoner kronor högre än vad som beräknades i budgeten.

Investeringslånen ökade mer än beräknat

Riksgäldskontoret lånar ut medel till myndigheter för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet. Den sammanlagda summan för sådana investeringslån ökade 2019 med 2 249 miljoner kronor.

I statens budget beräknades investeringslånen öka med 1 000 miljoner kronor, vilket är 1 249 miljoner kronor lägre än utfallet.

Kärnavfallsfonden ökade sina placeringar i Riksgäldskontoret

Kärnavfallsfonden tar emot, förvaltar och betalar ut de avgiftsmedel som kärnkraftsbolagen m.fl. är skyldiga att betala. Avgifterna ska finansiera bl.a. kostnader för att ta hand om använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall samt kostnader för en säker avveckling och rivning av kärnkraftverk. Fonden placerar sina tillgångar i obligationer, statsskuldväxlar och på konto i Riksgäldskontoret. Under 2019 minskade fonden sina placeringar i Riksgäldskontoret med 935 miljoner kronor, vilket därmed ökade årets nettoutlåning.

Resolutionsavgifterna medförde att resolutionsreservens konton ökade

Stabilitetsfonden inrättades 2008 för att finansiera stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut. Från och med den 1 februari 2016 gäller nya EU-gemensamma regler för hantering av banker i kris. Stabilitetsavgiften ersattes då med en resolutionsavgift. Stabilitetsfonden kommer dock att vara kvar som nationellt reglerad fond för bankstödsåtgärder. Resolutionsavgiften betalas in till ett konto i Riksgäldskontoret, resolutionsreserven, som ska täcka statens eventuella utgifter för krisåtgärder. Under 2019 ökade resolutionsreservens konto i Riksgäldskontoret med 5 743 miljoner kronor. Nettotillskottet från resolutionsavgifterna uppgick till 5 848 miljoner kronor. I tabell 2.44 och 2.45 redovisas in- och utgående behållning för de två fonderna samt de poster som påverkat förändringen under åren 2019 och 2018. Under 2019 minskade Stabilitetsfondens kontobehållning med 109 miljoner kronor till 39 928 miljoner kronor. Resolutionsreservens konto uppgick till 43 498 miljoner kronor i slutet av året. Behållningen ökade med 5 743 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen. I statens budget beräknades resolutionsreservens konton öka med 6 000 miljoner kronor. Det betyder att nettoutlåningen minskade med 257 miljoner kronor mindre än beräknat för resolutionsreserven.

Stabilitetsfonden finansierades framför allt genom att banker och andra kreditinstitut betalade en årlig stabilitetsavgift t.o.m. 2016. Avgiften betalades in i efterskott, så den sista inbetalningen avsåg 2015. Under 2019 har fondens konto belastats med

ränteutgifter på 104 miljoner kronor till följd av att räntan på kontot har varit negativ. Även 2018 var räntan negativ och kontot belastades då med ränteutgifter på 204 miljoner kronor. Resolutionsreservens konto belastades med ränteutgifter på 105 miljoner kronor 2019 och 174 miljoner kronor 2018.

Tabell 2.121 Stabilitetsfondens konton i Riksgäldskontoret

Miljoner kronor		
Typ av transaktion	Utfall 2019	Utfall 2018
<i>Ingående balans på kontot</i>	40 037	40 246
Stabilitetsavgifter		0
Uttag till resolutionsreserv		
Ränteinkomster (+) /ränteutgifter (-) m.m.	-104	-204
Administrativa kostnader m.m.	-6	-5
<i>Utgående balans på kontot</i>	39 928	40 037
Summa kontoförändring	-109	-208
Påverkan på Riksgäldskontorets nettoutlåning	109	208

Tabell 2.122 Resolutionsreservens konton i Riksgäldskontoret

Miljoner kronor		
Typ av transaktion	Utfall 2019	Utfall 2018
<i>Ingående balans på kontot</i>	37 755	28 846
Resolutionsavgifter	5 848	9 083
Ränteinkomster(+) /ränteutgifter (-) m.m.	-105	-174
<i>Utgående balans på kontot</i>	43 498	37 755
Summa kontoförändring	5 743	8 909
Påverkan på Riksgäldskontorets nettoutlåning	-5 743	-8 909

Trafikverkets infrastrukturlån ökade mindre än beräknat

Trafikverkets infrastrukturlån ökade med 68 miljoner kronor. Det innebär att nettoutlåningen ökade med 1 932 miljoner kronor mindre än beräknat.

Exportkreditnämnden ökade placeringarna i Riksgäldskontoret

Exportkreditnämndens placeringar i Riksgäldskontoret ökade med 581 miljoner kronor 2019, vilket minskade nettoutlåningen. Samtidigt ökade EKN:s valutakoncernkonton i Riksgäldskontoret nettoutlåningen med 69 miljoner kronor. Sammantaget minskade EKN:s placeringar nettoutlåningen med 512 miljoner kronor.

I december 2018 överfördes Exportkreditnämndens (EKN) garantimedel i utländsk valuta till valutakoncernkonton i Riksgäldskontoret. Anledningen till överföringen var en ändring i förordningen (2011:211) om utlåning och garantier. Tidigare kunde EKN ha garantimedlen placerade på valutakonto i bank. Överföringen till valutakoncernkonton påverkade nettoutlåningen med 4 660 miljoner kronor 2018. EKN har sedan tidigare även andra placeringar i Riksgäldskontoret. Sammantaget minskade EKN:s placeringar nettoutlåningen med 5 269 miljoner kronor 2018.

Public servicekonto minskar nettoutlåningen

Den 1 januari 2019 ersattes radio- och tv-avgiften till Radiotjänst med en individuell public service-avgift som ska finansiera radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst. Den nya avgiften tas ut via inkomstdeklarationen för alla över 18 år med beskattningsbar förvärvsinkomst. De avgiftsmedel som Skatteverket får in förs sedan över till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret (public service-kontot) som förvaltas av

Kammarkollegiet. Saldot på public service-kontot uppgick till 323 miljoner kronor vid utgången av 2019. Det minskar nettoutlåningen med samma belopp.

Ökad utlåning till Svedab ökade nettoutlåningen

I posten Statliga bolag m.m. ingår bl.a. utlåningen till Svensk-Danska Broförbindelsen Svedab AB. Denna utlåning ökade med 70 miljoner kronor till 5 051 miljoner kronor.

Svenska kraftnät minskade sina lån

Utlåningen till Affärsverket svenska kraftnät beräknades i statens budget öka med 1 000 miljoner kronor. I stället minskade affärsverket lånen i Riksgäldskontoret med 1 254 miljoner kronor 2019. Det beror på att myndigheten har kunnat finansiera sina investeringar med internt tillförda medel och kapacitetsavgifter. Affärsverkets totala lån i Riksgäldskontoret uppgick den 31 december 2019 till 2 481 miljoner kronor. Det är riksdagen som sätter ramarna för Svenska kraftnäts investeringar.

Minskad valutareserv minskar nettoutlåningen

Riksbanken har sedan 2009 lånat i Riksgäldskontoret för att förstärka valutareserven. Lånet till Riksbanken består egentligen av flera lån med olika löptid. Den 6 mars 2019 beslutade Riksbanken att minska valutareserven med 8 000 miljoner amerikanska dollar (USD) eftersom beredskapsbehovet i utländsk valuta bedömdes ha minskat. Skälen till detta var förändringar i bankernas balansräkningar och Nordeas byte av hemvist från Sverige till Finland. Återbetalningen gjordes under 2019 och motsvarar ungefär 69 000 miljoner kronor.

För 2019 minskade Riksbankslånet nettoutlåningen med 67 393 miljoner kronor. Att lånet minskade mindre än återbetalningen beror på att andra lån som är upptagna i dollar och euro påverkas av ändrade valutakurser då enskilda lån refinansieras.

Den totala vidareutlåningen till Riksbanken uppgick till 176 008 miljoner kronor den 31 december 2019.

Under 2018 ökade lånen med 11 088 miljoner kronor med anledning av högre dollar- och eurokurser. Det ökar nettoutlåningen. Lånen som är upptagna i dollar och euro påverkas av ändrade valutakurser då enskilda lån refinansieras.

Inget lån till Ukraina

Under 2015 erbjöd Sverige ett bilateralt lån om 100 miljoner amerikanska dollar till Ukraina. Avsikten är att lånet ska kopplas till Internationella valutafondens (IMF) lån till Ukraina. Utbetalningar görs först när IMF bedömer att nödvändiga reformsteg tagits. I statens budget beräknades att låneavtal skulle tecknas med 1 000 miljoner kronor under 2019, vilket inte gjordes.

2.6.30 Kassamässig korrigerig

Posten kassamässig korrigerig utgör skillnaden mellan nettot av vad som redovisats mot budgetens anslag och inkomstitlar och nettot av in- och utbetalningar över statens centralkonto i Riksbanken. Kassamässiga korrigeringar uppstår dels till följd av periodiseringsskillnader, dels till följd av att det förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och vice versa. Utfallet för den kassamässiga korrigeringen är en restpost, men den kan delvis specificeras.

Tabell 2.123 Kassamässig korrigerig

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall-SB 2019
EU-avgiftsbetalningar		-316	2 726	-316
Trafikverkets räntekonto/anslag		815	-2 106	815
Försvarsmaktens räntekonto/anslag		-466	791	-466
Polismyndigheten, räntekonto/anslag		-722	943	-722
Räntor på statsskulden		101	-151	101
Myndigheten för press, radio och tv: Lokalradioavgifter		163	-1 238	163
PTS: Periodisering av avgifter för att använda radiosändare		-2 335	-11	-2 335
Övrigt		370	598	370
Summa	0	-2 389	1 552	-2 389

För 2019 blev utfallet för den kassamässiga korrigeringen -2 389 miljoner kronor. I statens budget beräknades den kassamässiga korrigeringen bli noll.

Europeiska kommissionens konto i Riksgäldskontoret skapar kassamässig korrigerig

Betalningen av Sveriges avgift till EU medför en kassamässig korrigerig eftersom Sverige inte betalar avgiften direkt till EU. Avgiften överförs till ett räntefritt konto i Riksgäldskontoret som disponeras av Europeiska kommissionen. Samtidigt sker redovisning mot anslaget för EU-avgiften. Kommissionen rekviderar sedan via Riksbanken medel från kontot. Eftersom tidpunkten för redovisningen mot anslag och rekvisitionen från EU skiljer sig åt, uppstår kassamässiga korrigeringar vid såväl redovisningen mot anslag som vid rekvisitionen. Anslagsbelastningen och rekvisitionen kan också ske under olika budgetår.

Betalningen av Sveriges avgift till EU medförde 2019 en kassamässig korrigerig på -316 miljoner kronor eftersom kommissionen under året rekviderade ett lägre belopp än de avgifter som redovisades mot anslaget. År 2018 medförde betalningen av EU avgiften en kassamässig korrigerig på 2 726 miljoner kronor.

Skillnader mellan anslagsavräkning och betalningar i räntebärande flöde

Trafikverket och Försvarsmakten disponerar omfattande anslagsmedel i det räntebärande betalningsflödet. Myndigheterna har även en omfattande investeringsverksamhet och annan anskaffning som innebär att betalningarna kortsiktigt kan avvika från redovisningen mot anslag. En sådan avvikelse ger upphov till en kassamässig korrigerig. Den kassamässiga korrigeringen för Trafikverkets räntebärande betalningsflöde uppgick 2019 till 815 miljoner kronor. Det betyder att Trafikverket redovisat ett lägre belopp mot anslag än vad som tillförts i anslagsmedel till myndighetens räntekonto. Den kassamässiga korrigeringen påverkades negativt med 466 miljoner kronor för Försvarsmaktens räntebärande betalningsflöde 2019. Det betyder att Försvarsmakten redovisat ett högre belopp mot anslag än vad som tillförts myndighetens räntekonto i form av anslagsmedel.

Även Polismyndigheten ger upphov till en kassamässig korrigerig. Den kassamässiga korrigeringen för Polismyndighetens räntebärande betalningsflöde blev negativ och uppgick till 722 miljoner kronor 2019. Det betyder att Polismyndigheten har redovisat ett högre belopp mot anslag än vad som tillförts i anslagsmedel till myndighetens räntekonto. Redovisningen mot anslaget för statsskuld räntor är inte helt kassamässig.

En kassamässig korrigerig uppstår dels till följd av att inkomsträntor på studielån periodiseras till det kvartal de avser, dels till följd av att redovisningen baseras på

affärsdag vilket skiljer sig något från likviddag. Den sammanlagda korrigeringen för statskuldsräntorna blev 101 miljoner kronor för 2019.

Lokalradioavgifter och avgifter för att använda radiosändare ger upphov till kassamässig korrigerig. I juli 2018 betalade kommersiella radiobolag 1 306 miljoner kronor i sändningsavgifter för perioden 1 augusti 2018–31 juli 2026. Myndigheten för press, radio och tv har periodiserat dessa på inkomsttitel så att de redovisas den period som lokalradioavgifterna avser. Det innebär att den kassamässiga korrigeringen påverkades negativt med 1 238 miljoner kronor 2018. År 2019 blev den kassamässiga korrigeringsposten för lokalradioavgifterna 163 miljoner kronor.

I januari 2019 betalade telekomföretag 2 525 miljoner kronor för nationella frekvenstillstånd för att använda radiosändare för elektronisk kommunikation i 700 MHz-bandet i Sverige. Tillstånden gäller för perioden 14 december 2018–31 december 2040. Post- och telestyrelsen (PTS) har periodiserat dessa på inkomsttitel så att de redovisas den period som frekvenstillstånden avser. Tillsammans med andra periodiseringar som Post- och telestyrelsen har gjort påverkades den kassamässiga korrigeringen negativt med 2 335 miljoner kronor 2019.

Övriga korrigeringar

Posten Övrigt, som uppgick till 370 miljoner kronor, är en restpost. Den innehåller bl.a. nettoskillnader mellan tidpunkten för redovisning mot anslag i förhållande till tidpunkten för tillförsel av anslagsmedel hos andra myndigheter med räntekonton än Trafikverket, Försvarsmakten och Polismyndigheten. När det gäller icke-räntebärande flöden så uppstår den kassamässiga korrigeringen som skillnaden mellan redovisningen mot anslag eller inkomsttitlar och betalningen.

Jämförelse med föregående år

Den kassamässiga korrigeringen blev negativ med 2 389 miljoner kronor 2019, vilket kan jämföras med den positiva korrigeringsposten om 1 552 miljoner kronor 2018. Det är en minskning med 3 941 miljoner kronor.

2.6.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget består av premiepensionssystemet (premiepensionen) och fördelningssystemet (inkomstpensionen och tilläggs-pensionen). I den allmänna ålderspensionen ingår även garantipensionen för dem som saknar eller har låg inkomstgrundande pension. Utgifterna för garantipension belastar statens budget och redovisas inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.

Premiepensionssystemet ingår inte under utgiftstaket

Premiepensionssystemet är ett helt fonderat pensionssystem. Hela kapitalet i premiepensionssystemet avsätts för specifika individers kommande pensioner. EU:s statistikorgan Eurostat har beslutat att pensionssystem av denna typ inte får räknas till den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna. Det medför att utbetalningarna av premiepension inte ingår i utgifterna under utgiftstaket för staten.

Inkomst- och tilläggs-pension ingår under utgiftstaket, men inte i budgeten

Fördelningssystemet, som omfattar inkomstpensionen och tilläggs-pensionen, är ett autonomt system, vilket innebär att det ligger utanför statens budget. Utgifterna för inkomst- och tilläggs-pensionen omfattas dock av utgiftstaket för staten.

Pensionssystemets skulder och tillgångar balanseras per automatik

För att inkomstpensionssystemet ska vara hållbart krävs att avgifterna som betalas in till systemet tillsammans med tillgångarna i den s.k. buffertfonden långsiktigt kan finansiera pensionsutbetalningarna, så att inga varaktiga underskott uppstår. Balansen mellan tillgångar och skulder i systemet upprätthålls genom en automatisk balanseringsmekanism. Mekanismen aktiveras om tillgångarna i systemet är lägre än skulderna. År 2010 inleddes den första balanseringsperioden, som upphörde 2018.

Uppräkning av pensioner följer inkomstindex när balanseringsmekanismen är inaktiverad

Omräkningen av pensioner följer förändringen av inkomstindex när balanseringsmekanismen är inaktiverad. Inkomstindex ska mäta den genomsnittliga inkomstutvecklingen i Sverige.

När balanseringsmekanismen är aktiverad följer pensionerna förändringen av balansindex i stället för inkomstindex. Under en balanseringsperiod kommer balanseringsmekanismen först att sänka och därefter höja de årliga pensionsomräkningarna. När balansindex når inkomstindex, upphör balanseringen. Det är regeringen som årligen fastställer balans- och inkomstindex enligt de regler som anges i socialförsäkringsbalken. Från och med 2017 tillämpas ett s.k. dämpat balanstal vid beräkningen av balansindex. Det dämpade balanstalet innebär att en tredjedel av ett över- eller underskott påverkar indexeringen. Det har introducerats för att minska balanseringens påverkan på indexomräkningen enskilda år.

Uppräkning av pensioner följer balansindex när balanseringsmekanismen är aktiverad

När balanstalet är över 1 och systemet inte befinner sig i en balanseringsperiod påverkas inte indexeringen av balanstalets storlek. Det är när balanstalet faller under 1 för första gången som en balanseringsperiod inleds. Pensionerna räknas då om med balansindex så länge som balanseringsperioden pågår. Under balanseringsperioden kommer ett balanstal under 1 att bidra till lägre omräkningar medan ett balanstal över 1 bidrar till högre omräkningar än annars.

Balanseringsperioden som inleddes 2010 avslutades 2018

Den balanseringsperiod som inleddes 2010 avslutades 2018. Det innebär att inkomstpensionerna för 2018 förräntas med förändringen av genomsnittsinkomsten i Sverige, som mäts genom inkomstindex.

Den finansiella ställningen i pensionssystemet stärktes under balanseringsperioden genom att pensionerna sänktes vid tre tillfällen till följd av att balanstalet var under 1, samtidigt som inkomstökningarna var låga. Dessutom stärktes den finansiella ställningen bl.a. till följd av hög avkastning på AP-fonderna och ökad sysselsättning.

En balanseringsperiod avslutas när balansindex når samma nivå som inkomstindex. Då är pensionsnivåerna åter på samma nivå som om balanseringen inte hade skett. De underskott som har uppstått har då hanterats genom att pensionerna har indexerats lägre än vad de hade gjort om balanseringen inte hade aktiverats, samtidigt som indexeringen under vissa år har varit högre för att successivt ta sig tillbaka till ursprungsnivån.

Gapet mellan inkomst- och balansindex slöts 2018, och därmed upphörde balanseringsperioden. Det innebär att inkomstpensionerna framöver kommer att indexeras med inkomstindex i stället för balansindex.

Inkomstindex för 2019 beräknades till 175,96. Det innebär en indexökning med 3,1 procent jämfört med 2018 års indextal 170,73. Beräkningen baseras på Konjunkturinstitutets prognos avseende inkomstutvecklingen för åren 2017 och 2018.

Den genomsnittliga inkomstutvecklingen mellan 2017 och 2018 beräknades till 3,1 procent. Därför räknas inkomstindex för 2019 upp med 3,1 procent jämfört med inkomstindex för 2018.

De utgående inkomst- och tilläggspensionerna räknas årligen om med förändringen i inkomstindex eller balansindex efter avdrag för förskottsräntan på 1,6 procent.

Utbetalning av inkomstpension och tilläggspension från AP-fonderna till pensionärerna

Den inkomstgrundade ålderspensionen (inkomstpensionen, tilläggspensionen och premiepensionen) finansieras genom en allmän pensionsavgift, en ålderspensionsavgift som ingår i arbetsgivaravgiften och egenavgiften, och en statlig ålderspensionsavgift. Den allmänna pensionsavgiften förs i sin helhet till AP fonderna. Ålderspensionsavgiften däremot fördelas mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statens budget. Pensionsmyndigheten fördelar de statliga ålderspensionsavgifterna mellan AP-fonderna och premie-pensionssystemet. När inkomstpension och tilläggspension betalas ut till pensionärerna hämtas medlen från AP-fonderna.

Pensionsmyndigheten administrerar hela den allmänna pensionen

Inkomstpensionssystemet består av inkomstpension och tilläggspension och belastar fördelningssystemet (AP-fonderna). En ålderspensionär som är född 1937 eller tidigare får tilläggspension som bl.a. baseras på intjänade pensionspoäng i det tidigare ATP-systemet. En ålderspensionär som är född under åren 1938–1953 får såväl inkomstpension som tilläggspension. De som är födda 1954 och senare får enbart inkomstpension. Vid sidan av AP-fonderna sker en förmögenhetsuppbyggnad också inom premiepensionssystemet. Pensionsmyndigheten ansvarar för hela den allmänna ålderspensionen, vilket innebär att myndigheten även administrerar premiepensionssystemet.

AP-fondernas administration ingår i ålderspensionssystemets utgifter

AP-fondernas administrationskostnader ingår i utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De kan delas upp i tre typer av utgifter: rörelsens kostnader, provisionskostnader och prestationsbaserade avgifter. I rörelsens kostnader för första till fjärde AP-fonderna ingår samtliga förvaltningskostnader, exklusive courtage, arvoden till externa förvaltare och depåbanksarvoden. AP fonderna redovisar provisionskostnader som en avdragspost under rörelsens intäkter. De prestationsbaserade avgifterna reducerar nettoresultatet för den tillgång som förvaltats.

Förvaltararvoden ingår inte i administrationskostnaderna i tabell 2.47. Det beror på att förvaltararvodena blir en del av köpesumman när AP-fonderna köper onoterade aktier och andelar, om det är sannolikt att man kan få tillbaka förvaltningsarvodena före vinstdelning. I övriga fall redovisas förvaltararvoden som provisionskostnader. Sjätte AP-fondens gemensamma kostnader och förvaltningskostnader redovisas under posten rörelsens kostnader.

Pensionsutbetalningarna blev något högre än beräknat

Riksdagen beslutade i enlighet med beräkningen i budgetpropositionen för 2019 att utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget skulle uppgå till 317 572 miljoner kronor.

Tabell 2.124 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Miljoner kronor

	SB 2019	Utfall 2019	Utfall-SB 2019	Utfall-SB procent 2019	Utfall 2018
AP-fonderna, pensionsutgifter	314 534	314 724	190	0,1	304 443
Administrationsutgifter	3 038	2 903	-135	-4,4	2 912
Varav					
<i>Pensionsmyndigheten m.fl. myndigheter</i>		741			865
<i>AP - fonderna, rörelsens kostnader</i>		1 017			956
<i>AP - fonderna, provisionskostnader</i>		739			760
<i>AP - fonderna, prestationsbaserade avgifter</i>		406			331
Summa	317 572	317 628	56	0,0	307 356

Utfallet uppgick till 317 628 miljoner kronor och är därmed 56 miljoner kronor (0,0 procent) högre än beräknat.

Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna uppgick till 314 724 miljoner kronor, vilket är 190 miljoner kronor högre än beräknat. Pensionsutbetalningarna består av inkomstpension med 152 140 miljoner kronor och tilläggspension med 162 584 miljoner kronor. Under 2019 har inga överföringar gjorts från AP-fonderna till EU:s tjänstepensionssystem.

Administrationskostnaderna för inkomstpensionen blev 2 903 miljoner kronor, vilket är 135 miljoner kronor högre än beräknat. Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten fick tillsammans 741 miljoner kronor i ersättning för administration från AP-fonderna (enligt regeringsbeslut om ersättning från Första-Fjärde AP-fonderna och premiepensionssystemet för administration av inkomstgrundad ålderspension 2019 den 20 december 2018 (S2018/02850/SF)).

Pensionerna räknades upp med 1,4 procent

För 2019 har inkomst- och tilläggspensionen räknats upp med 1,4 procent. Jämfört med 2018 blev utfallet för Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten 10 272 miljoner kronor (3,3 procent) högre. Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna ökade med 10 281 miljoner kronor (3,3 procent). Att pensionsutgifterna ökar mer än uppräknningen av pensionerna beror framför allt på att antalet pensionärer med inkomstgrundad ålderspension ökar.

I december 2019 hade 2 208 048 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, vilket är en ökning med 39 585 personer jämfört med december 2018.

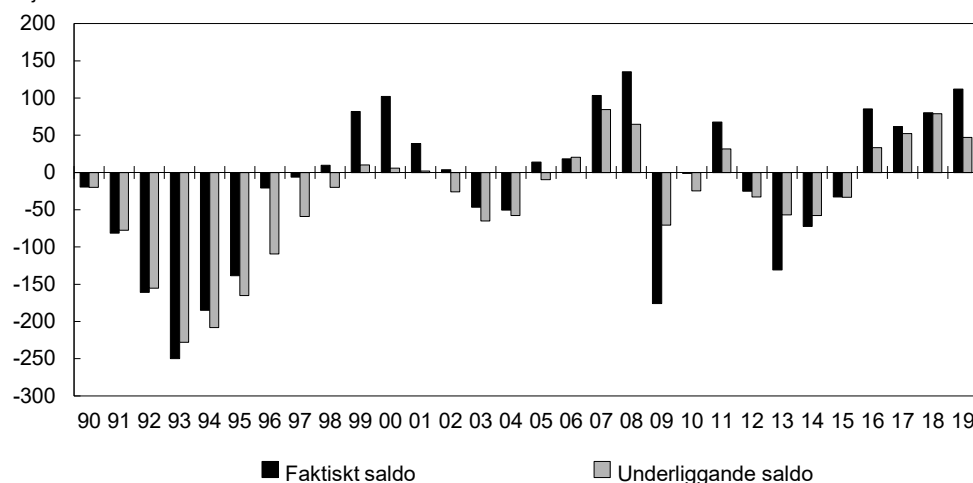
2.7 Underliggande saldo och engångseffekter

Det faktiska utfallet på statens budget påverkas av tillfälliga eller engångsvisa händelser, dvs. transaktioner av extraordinär karaktär, vilka försvårar analysen över tid. Genom att exkludera engångseffekterna får man ett bättre mått på saldots underliggande utveckling. Större poster av engångskaraktär för 2019 och 2018 redovisas i tabell 2.49. De största posterna för 2019 kommenteras.

I diagrammet visas budgetens faktiska saldo och det underliggande saldot för perioden 1990–2019. I början av perioden har även gjorts justering för ändrad redovisningsprincip för budgetsaldot i syfte att öka jämförbarheten mellan åren.

Diagram 2.1 Budgetens faktiska och underliggande saldo, åren 1990–2019

Miljarder kronor

År 2019 uppgick det faktiska överskottet i budgeten till 112 miljarder kronor medan det underliggande överskottet var 47 miljarder kronor. Positiva engångseffekter bidrog alltså till att förbättra saldot kraftigt. Det förklaras nästan i sin helhet av att Riksbanken återbetalade delar av de lån som tagits upp för att förstärka valuta-reserven. År 2018 var nettot av engångseffekterna litet. Det faktiska budgetsaldot var ett överskott på 80 miljarder kronor. Det påverkades av positiva engångseffekter på sammanlagt 1 miljard kronor. Det vanligaste är att engångseffekterna är positiva, men i vissa år dominerar negativa effekter. Åren 1990–2019 var engångseffekterna i genomsnitt 19 miljarder kronor per år.

Tabell 2.125 Budgetens faktiska saldo, engångseffekter m.m. och underliggande saldo 2015–2019

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018	2019
Faktiskt saldo	-32 650	85 301	61 775	80 049	111 946
Engångseffekter m.m.	627	52 166	9 650	1 158	64 987
Underliggande saldo	-33 276	33 134	52 125	78 892	46 960

Engångseffekter 2019

Engångseffekterna 2019 förbättrade saldot med 65 miljarder kronor. Större poster kommenteras i detta avsnitt liksom under respektive inkomst- och utgiftsområde (avsnitt 2.4 och 2.6).

Inkomsttitlar

På budgetens inkomstsida dominerade negativa engångseffekter 2019. De senaste åren har budgetsaldot påverkats kraftigt av stora extra inbetalningar till skattekotot, framför allt från bolag. Det antas bero på en förhållandevis fördelaktig ränta på dessa konton. Åren 2015–2018 bedöms kapitalplaceringar på skattekotot ha stärkt budgetsaldot med sammanlagt 61 miljarder kronor. Till följd av svagt stigande marknadsräntor i slutet av året bedöms kapitalplaceringarna i stället ha minskat med 5 miljarder kronor under 2019.

Under 2019 gjorde Exportkreditnämnden och tre statliga bolag inleverans av överskott och extrautdelningar till staten på totalt 0,4 miljarder kronor. Som extrautdelning räknas sådan utdelning som inte rymms inom föregående års utdelningsbara resultat eller som beror på uppskrivning av tillgångsvärden (samma definition som i nationalräkenskaperna).

Anslag

Sverige medverkar vid inrättandet av Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) med ett kapitaltillskott på ca 0,2 miljarder kronor per år 2016–2020.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksbankens lån i Riksgäldskontoret har varit en stor negativ engångseffekt de senaste åren. Under 2019 uppstod i stället en stor positiv engångseffekt eftersom Riksbanken i början av året beslutade att minska valutareservens storlek. Det innebar att Riksbanken minskade sina lån i Riksgäldskontoret genom att inte refinansiera flera av de lån som förföll 2019. Totalt stärktes budgetsaldot med 67 miljarder kronor till följd av detta.

En annan positiv engångseffekt var att Affärsverket Svenska kraftnät minskade sina investeringslån med 1,3 miljarder kronor.

En del av ålderspensionsavgiften inbetalas månadsvis som premiepensionsavgift till Pensionsmyndighetens konto i Riksgäldskontoret. Inflödet inkluderar regleringar för tidigare år vilka varierar mellan åren. Medlen placeras tillfälligt på kontot eller i obligationer i avvaktan på att pensionsrätten fastställs. Året efter intjänandeåret, i december månad, utbetalas premiepensionsmedel (inkl. avkastning) till pensions-spararnas valda fonder. Inbetalning av premiepensionsavgifter uppgick till 44 miljarder kronor 2019 och utbetalning av premiepensionsmedel till 43 miljarder kronor. Myndighetens övriga tillfälliga förvaltning av premiepensionsmedel medförde en minskad behållning på kontot med 3,2 miljarder kronor.

Det finns också ett konto för Pensionsmyndighetens handel med fondandelar inom premiepensionssystemet. Detta konto medförde en temporär minskning av nettoutlåningen med 1,4 miljarder kronor.

Under posten Övrigt, netto (0,1 miljard kronor) ingår nettoutlåning till övriga myndigheter, bolag och affärsverk.

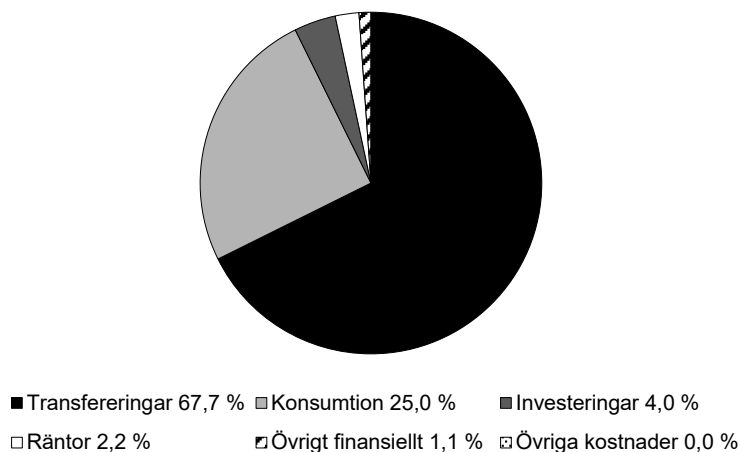
Tabell 2.126 Vissa större engångsposters påverkan på statens budget 2019 och 2018

Miljoner kronor

Poster	2019	2018
Inkomsttitlar	-4 634	9 967
Kapitalplaceringar på skattekonto, bolag		8 000
Kapitalplaceringar och tidigare lagda skatteinbetalningar, hushåll	-5 000	2 000
Ändrad redovisningsperiod energiskatt		-2 000
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, aktieförsäljning		1 683
Exportkreditnämnden, inleverans av överskott	135	64
Vasallen, extrautdelning		125
Svevia, extrautdelning	93	95
Jernhusen, extrautdelning	125	
Svensk Exportkredit, extrautdelning	12	
Anslag	-228	-1 506
Kapitaltillskott till PostNord		-400
Kapitaltillskott AIB, Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar	-228	-206
Assistansersättning, efterskottsinsbetalning från kommuner		-900
Riksgäldskontorets nettoutlåning	69 849	-7 304
Lån till Riksbanken	67 393	-11 088
Lån till affärsverket Svenska kraftnät	1 254	388
Exportkreditnämnden	581	5 269
Kärnavfallsfonden	-935	1
Insättningsgarantifonden	1 928	-72
Premiepensionsavgifter, inbetalning	44 416	42 313
Premiepensionsmedel, utbetalning	-42 986	-41 344
Övrig tillfällig förvaltning av premiepensionsmedel i RGK	-3 248	-787
Pensionsmyndigheten, handel med fondandelar inom PPS	1 352	-1 867
Övrigt, netto	95	-116
Kassamässig korrigerings	0	0
Totalt	64 987	1 158

2.8 Realekonomisk fördelning av anslagen i statens budget

Vid analys av och information om statens budgets storlek och påverkan på samhällsekonomin fördelas utgifterna även på ett annat sätt än efter utgiftsområden och anslag. En sådan fördelning är den realekonomiska fördelningen, som baseras på nationalräkenskapernas definitioner. För att skapa jämförbarhet med andra länder upprättas nationalräkenskaperna enligt internationella principer och riktlinjer, som bl.a. EU har utarbetat. Den realekonomiska fördelningen av utgifterna som redovisas här är transfereringar, konsumtion, investeringar, räntor och finansiella transaktioner.

Diagram 2.2 Utgifterna i statens budget, realekonomiskt fördelade**Tabell 2.127 Realekonomisk fördelning av anslagen i statens budget 2018–2019**

Miljoner kronor

Realekonomisk art	Utfall 2019	Utfall 2018	Förändring 2018–2019	Procentuell förändring 2018–2019
Transfereringar	685 380	681 463	3 916	0,6
<i>varav till</i>				
Hushållssektorn	316 298	312 446	3 852	1,2
Kommunala sektorn	211 204	213 273	-2 069	-1,0
Företagssektorn	51 165	52 773	-1 608	-3,0
Ålderspensionssystemet	21 675	22 557	-882	-3,9
Statliga ideella organisationer	6 080	6 183	-103	-1,7
Internationell verksamhet	78 957	74 232	4 725	6,4
varav till EU-institutioner	37 683	34 960	2 723	7,8
Konsumtionsutgifter	253 508	248 321	5 186	2,1
<i>varav</i>				
Löner inklusive sociala avgifter	148 380	142 561	5 820	4,1
Omkostnader för konsumtion	72 626	72 994	-368	-0,5
Lokaler	20 076	19 269	808	4,2
Sociala naturaförmåner	12 425	13 499	-1 073	-8,0
Investerings- verksamhet	39 913	33 591	6 322	18,8
Räntor	22 720	14 211	8 509	59,9
<i>varav</i>				
Räntor på statsskulden	22 126	13 536	8 590	63,5
Finansiella transaktioner	11 359	10 940	419	3,8
Summa utgiftsområden	1 012 879	988 527	24 352	2,5

Den realekonomiska fördelningen av anslagsutfall baseras på myndigheternas redovisning, men måste på övergripande nivå kompletteras med förenklingar och schabloner. Detta innebär att den realekonomiska fördelningen av ett visst anslag inte är exakt. Den fördelning som redovisas här innehåller därför en viss osäkerhet. Den

realekonomiska fördelningen ger en kompletterande bild av hur anslagen i statens budget använts.

Transfereringar

Transfereringar är inkomstöverföringar, dvs. till stor del utbetalningar av bidrag från staten t.ex. hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation. Som transfereringar räknas t.ex. sjukpenning och barnbidrag men även internationellt bistånd och Sveriges bidrag till EU-budgeten. Syftet med transfereringar är att omfördela inkomster mellan olika grupper i samhället, mellan olika regioner i landet eller till internationell verksamhet.

Transfereringarna utgjorde 67,7 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden 2019.

Höjt barnbidrag och högre utgifter för studiemedel bidrog till att transfereringar till hushåll ökade

Hushållen fick 46,1 procent av de totala transfereringarna. Transfereringarna till hushåll ökade med totalt 3 852 miljoner kronor (1,2 procent) jämfört med 2018.

Transfereringar till hushåll från anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning uppgick till 39 341 miljoner kronor. Det är en minskning med 1 157 miljoner kronor (2,9 procent) jämfört med 2018. Det beror i huvudsak på att färre personer fick aktivitets- eller sjukersättning jämfört med föregående år. För sjukersättningen beror minskningen på att många har lämnat förmånen till följd av att de fyllt 65 år, samtidigt som antalet nybeviljade sjukersättningar har varit lågt. Minskningen av antalet personer med aktivitetsersättning beror bl.a. på att många av de som haft ersättningen har fyllt 30 år och därmed inte längre kan få ersättning.

Transfereringarna till hushåll från anslaget 1:1 *Barnbidrag* inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade med 1 452 miljoner kronor (4,6 procent) jämfört med 2018. Det beror främst på att det allmänna barnbidraget höjdes med 200 kronor till 1 250 kronor per månad och barn fr.o.m. den 1 mars 2018. Dessutom ökade utgifterna till följd av fler barn i åldrarna 0–16 år.

Transfereringar till hushåll från anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn uppgick till 41 200 miljoner kronor. Det är en ökning med 589 miljoner kronor (1,5 procent) från 2018. Det var framför allt utgifterna för föräldrapenning som ökade. Utgifterna blev högre fastän antalet ersättningsdagar med föräldrapenning totalt minskade med ca 870 000 dagar (1,5 procent) jämfört med 2018. Det beror främst på att medelersättningen per dag blev högre.

Transfereringarna till hushåll från anslaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering uppgick till 3 563 miljoner kronor. Det är en minskning med 1 362 miljoner kronor (27,7 procent) från 2018. Orsaken är att antalet nyanlända i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag minskade med 37,8 procent, från i genomsnitt 62 405 deltagare per månad 2018 till i genomsnitt 38 802 deltagare per månad 2019.

Transfereringarna till hushåll från anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ökade med 1 370 miljoner kronor (5,8 procent). Det beror främst på ökade utgifter för bidrag till arbetslöshetsersättning. Under 2019 var arbetslösheten i genomsnitt 6,8 procent för personer i åldern 15–74 år, vilket var en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med

2018. Det genomsnittliga antalet personer som fick arbetslöshetsersättning uppgick för 2019 till 97 143 per månad, vilket var en ökning med 9,3 procent från 2018.

Transfereringarna till hushåll från anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program* och insatser inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskade med 461 miljoner kronor (32,0 procent).

På grund av minskade anslag införde Arbetsförmedlingen hårdare prioriteringar av vilka som kunde få del av arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Arbetsförmedlingens minskade personalresurser under 2019 medförde också lägre besluts- och produktionskapacitet för att erbjuda program och insatser till arbets sökande. Det innebar minskat antal deltagare och minskade utgifter för upphandlade tjänster och utbildningar. Arbetsförmedlingen införde också ett tillfälligt beslutsstopp för anvisningar till extratjänster liksom ett stopp för moderna beredskapsjobb. Det medförde minskade utgifter för de subventionerade anställningar som finansieras från anslaget.

Transfereringar till hushåll från anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv blev 2 063 miljoner kronor vilket är 583 miljoner kronor (39,4 procent) högre än 2018. Det beror på att fler anställda drabbats av konkurser jämfört med föregående år. Antalet anställda drabbade av konkurser uppgick till 22 727 för 2019 vilket var en ökning med 16,8 procent från föregående år.

Transfereringarna till hushåll från anslaget 1:2 *Studiemedel* inom utgiftsområde 15 Studiestöd ökade med 1 470 miljoner kronor (12,8 procent). Det beror i huvudsak på att bidragsbeloppet har höjts och att flera studerar med studiemedel.

Utfallet för anslaget 1:8 *Klimatbonus* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård blev 1 280 miljoner kronor, vilket ökade transfereringarna till hushåll med samma belopp. Anslaget uppfördes på statens budget 2019 och används för bidrag till fysiska och juridiska personer som har förvärvat en klimatbil. Klimatbonusen ingår i bonus-malus-systemet som infördes den 1 juni 2018 och ersatte den tidigare supermiljöbilspremien. Anslaget 1:8 (2018) *Supermiljöbilspremie* upphörde därmed 2019 vilket minskade transfereringarna till hushåll med 322 miljoner kronor.

Transfereringarna till hushåll från anslaget 1:19 *Elfordonspremie* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård minskade med 414 miljoner kronor (100,2 procent). Möjligheten att ansöka om bidrag som finansieras från anslaget upphörde 2018. Det negativa utfallet på 1 miljon kronor beror på återkrav av utbetalade bidrag.

Transfereringarna till hushåll från anslaget 1:7 *Energiteknik* inom utgiftsområde 21 Energi minskade med 649 miljoner kronor (129,9 procent). Det negativa utfallet på 149 miljoner kronor 2019 beror på att regeringen har beslutat om ändring av grunderna för redovisningen mot anslaget. För att redovisningen mot anslag ska kunna göras enligt den nya modellen har Boverket återbetalat beviljade, men inte utbetalda stöd till solceller i december. Återbetalningen avsåg även medel som betalats tidigare år till Boverket men som ännu inte betalats till stödmottagarna. Eftersom återbetalningarna var större än utbetalningarna 2019, blev den totala belastningen på anslaget negativ.

Statsbidrag till museer som är stiftelser, stiftelsen Svenska Filminstitutet samt Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) klassificeras fr.o.m. 2019 som transfereringar till hushåll. Tidigare har motsvarande statsbidrag klassificerats som transfereringar till statliga ideella organisationer. Det medför ökade transfereringar till hushållssektorn samt minskade transfereringar till statliga ideella organisationer. Tabell

2.51 visar hur förändringen påverkat transfereringar till hushåll respektive statliga ideella organisationer.

Tabell 2.128 Omklassificering av transfereringar till hushåll respektive statliga ideella organisationer.

Miljoner kronor

Utgifts- område	Anslag	Anslagsnamn	Ökning av transfereringar till hushållssektorn	Minskning av transfereringar till statliga ideella organisationer	Netto- förändring
17	8:2	Centrala museer: Stiftelser	263	-259	4
17	10:1	Filmstöd	558	-563	-5
24	2:3	Exportfrämjande verksamhet	325	-283	42
Summa			1 146	-1 105	41

Färre inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem bidrog till lägre transfereringar till kommuner

Den kommunala sektorn omfattar kommuner, landsting (fr.o.m. 2020 regioner) och kommunalförbund. Under 2019 fick kommunsektorn 30,8 procent av de totala transfereringarna och var därmed den näst största mottagaren av transfereringar. Transfereringarna till kommunsektorn minskade med 2 069 miljoner kronor (1,0 procent) jämfört med 2018.

Transfereringarna till kommuner från anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* inom utgiftsområde 8 Migration minskade med 5 729 miljoner kronor (63,6 procent). Det beror på att det genomsnittliga antalet inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem minskat med 28,4 procent jämfört med 2018. Det lägre antalet inskrivna medförde bl. a. att placeringskostnader för ensamkommande barn och unga minskade med knappt 1 000 miljoner kronor, ersättningar för skolkostnader med drygt 1 200 miljoner kronor och ersättningar enligt sjukvårdsförordningen med ca 350 miljoner kronor. Kostnaderna för asylsökandes boende minskade med 551 miljoner kronor, vilket främst beror på att antalet personer i anläggningsboende blev 22,8 procent färre jämfört med 2018. Jämförelsen mellan åren påverkas av att Migrationsverket under 2018 betalade ut ersättningar till kommunerna om ca 2 000 miljoner kronor för ensamkommande barn och unga för tidigare år.

Transfereringarna till kommuner och landsting från anslaget 1:5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ökade med 1 361 miljoner kronor (5,0 procent). De ökade kostnaderna för läkemedelsförmånerna avser bl.a. cancerläkemedel, både till följd av nya läkemedel och att befolkningen ökar i åldersgrupper där förekomsten av cancer är relativt hög. Dessutom ökar användandet av blodproppsförebyggande läkemedel.

Transfereringarna till kommuner och landsting från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ökade med 991 miljoner kronor (13,5 procent). Det beror bl.a. på en ny kvalitetshöjande satsning inom hälso- och sjukvården och en ny satsning på specialistsjuksköterskeutbildning.

Utfallet för anslaget 1:11 *Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev 1 610 miljoner kronor vilket ökade transfereringarna till kommuner och landsting med samma belopp. Anslaget uppfördes på statens budget 2019 och användes för en satsning med syfte att korta väntetider inom vården och öka tillgängligheten. Landstingen får del av satsningen om de visar att väntetiderna till specialistvården eller till operation är kortare än föregående år eller om de har en redan hög uppfyllnadsgrad av

vårdgarantin. Landstingen får även del av medlen för att förbättra inrapporteringen av statistik om väntetider.

Transfereringarna till kommuner och landsting från anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskade med 703 miljoner kronor (18,9 procent). Finansiering från kommuner redovisas som inkomster mot anslaget och reducerar utgifterna för transfereringar till kommuner. Den ökade finansieringen från kommunerna år 2019 beror främst på att Försäkringskassan fr.o.m. oktober 2018 begär ersättning från kommunerna för assistansersättningen i efterhand. Tidigare begärdes ersättningen i förskott. Detta medförde en förskjutning av inbetalningar från 2018 till 2019.

Transfereringarna till kommuner och landsting från anslaget 4:5 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskade med 1 839 miljoner kronor (77,1 procent). Det beror främst på en tillfällig satsning på ökad bemanning inom äldreomsorgen som upphörde fr.o.m. 2019.

Transfereringarna till kommuner och landsting från anslaget 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskade med 620 miljoner kronor (47,9 procent). Det beror främst på lägre utgifter för bidrag till avgiftsfria aktiviteter för barn under skollov samt avgiftsfri simskola för barn.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering minskade med 4 311 miljoner kronor (26,7 procent). Det beror på att det genomsnittliga antalet mottagna som kommunerna får ersättning för minskade med 32,1 procent mellan 2018 och 2019. Det genomsnittliga antalet ensamkommande barn och unga minskade med 11,0 procent. Ersättningarna till kommuner för ensamkommande barn och unga minskade med 2 365 miljoner kronor. Dessutom minskade schablonersättningarna för mottagande av nyanlända med 2091 miljoner kronor.

Transfereringarna till kommuner från anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskade med 860 miljoner kronor (24,3 procent). På grund av minskade anslag införde Arbetsförmedlingen hårdare prioriteringar av vilka som kunde få del av arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Omställningen av Arbetsförmedlingens verksamhet medförde minskad kapacitet att erbjuda program och insatser till arbetssökande. Det innebar minskat antal deltagare och minskade utgifter för upphandlade tjänster och utbildningar. Arbetsförmedlingen införde också ett tillfälligt beslutsstopp för anvisningar till extratjänster liksom ett stopp för moderna beredskapsjobb. Det medförde minskade utgifter för de subventionerade anställningar som finansieras från anslaget.

Transfereringarna till kommuner från anslaget 1:15 (2018) *Upprustning av skollokaler och utemiljöer* inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskade med 627 miljoner kronor (100,0 procent). Det beror på att anslaget upphörde 2018.

Transfereringarna till kommuner från anslaget 1:21 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökade med 2 241 miljoner kronor (250,6 procent). Anslaget har använts för utgifter i enlighet med förordningen (2018:49) om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling. Ökningen avser infriande av tidigare ingångna ekonomiska åtaganden om statsbidrag.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:8 *Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande* inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

samt konsumentpolitik minskade med 1 395 miljoner kronor (100,0 procent). Det beror på att riksdagen beslutade att stödet ska avvecklas helt och därför inte anvisade några medel till anslaget 2019.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökade med 10 731 miljoner kronor (10,8 procent). Ökningen beror på att anslaget tillfördes 4 930 miljoner kronor för att kompensera kommuner och landsting för det intäktsbortfall som förslaget om förhöjt grundavdrag för pensionärer medför. Vidare tillfördes 3 500 miljoner kronor i form av ökade resurser till primärkommuner. Anslaget tillfördes även 2 000 miljoner kronor till följd av en stegvis överföring av medel från anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* som aviserades i budgetpropositionen för 2017.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskade med 2 000 miljoner kronor (28,6 procent). Minskningen beror på en stegvis överföring av medel till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* som aviserades i budgetpropositionen för 2017.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:5 *Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskade med 500 miljoner kronor (100,0 procent). Det beror på att riksdagen inte anvisade några medel till anslaget 2019.

Minskade statsbidrag till klimatinvesteringar bidrog till lägre transfereringar till företagssektorn

Företagssektorn fick 7,5 procent av de totala transfereringarna 2019.

Transfereringarna till företagssektorn minskade med 1 608 miljoner kronor (3,0 procent) jämfört med 2018.

Transfereringarna till företagssektorn från anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ökade med 1 195 miljoner kronor (8,9 procent). Det beror delvis på ökade statsbidrag för fler anställningar hos Samhall AB. Dessutom ökade utgifterna för lönebidrag till följd av högre genomsnittlig bidragsnivå och ökade kostnader för handledararvode.

Transfereringarna till företagssektorn från anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård minskade med 1 022 miljoner kronor (68,0 procent). Klimatklivet är ett investeringsstöd till lokala och regionala åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet. Utgifterna för Klimatklivet minskade till följd av riksdagens beslut om att inte ge regeringen bemyndigande att ingå nya ekonomiska åtaganden under 2019. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2019 beslutade riksdagen att ge regeringen bemyndigande att ingå nya åtaganden och 2019 beviljades 185 ansökningar inom Klimatklivet. Det är 1 811 (89,8 procent) färre beviljade ansökningar än 2018.

Transfereringarna till företagssektorn från anslaget 1:7 *Energiteknik* inom utgiftsområde 21 Energi minskade med 648 miljoner kronor (129,4 procent). Det negativa utfallet på 147 miljoner kronor 2019 beror på att regeringen har beslutat om ändring av grunderna för redovisningen mot anslaget. För att redovisningen mot anslag ska kunna göras enligt den nya modellen har Boverket återbetalat beviljade, men inte utbetalda stöd till solceller i december. Återbetalningen avsåg även medel som betalats tidigare år till Boverket men som ännu inte betalats till stödmottagarna. Eftersom återbetalningarna var större än utbetalningarna 2019, blev den totala belastningen på anslaget negativ.

Utbetalningarna till fleråriga projekt inom ramen för EU:s program ökar generellt mot slutet av programperioden eftersom allt fler projekt påbörjas och upparbetar mer kostnader när programperioden fortskrider. Det har bl.a. medfört ökade transfereringar till företagssektorn från anslag inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Transfereringar från anslagen 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ökade med 419 miljoner kronor (11,0 procent) respektive 946 miljoner kronor (46,3 procent).

Statsbidrag till Kungliga Operan AB, Kungliga Dramatiska teatern AB och Almi Företagspartner AB klassificeras fr.o.m. 2019 som transfereringar till statliga ideella organisationer. Tidigare har motsvarande statsbidrag klassificerats som transfereringar till företag. Det medför minskade transfereringar till företag samt ökade transfereringar till statliga ideella organisationer. Tabell 2.52 visar hur förändringen påverkat transfereringar till företag respektive statliga ideella organisationer.

Tabell 2.129 Omklassificering av transfereringar till företagssektorn respektive statliga ideella organisationer.

Miljoner kronor

Utgifts- område	Anslag	Anslagsnamn	Minskning av transfereringar till företags- sektorn	Ökning av transfereringar till statliga ideella organisationer	Netto- förändring
17	2:1	Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	-737	742	5
24	1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	-309	279	-30
Summa			-1 046	1 021	-25

Högre EU-avgift samt bistånd medförde ökade transfereringar till internationell verksamhet.

Av de totala transfereringarna år 2019 gick 11,5 procent till internationell verksamhet. Transfereringarna till internationell verksamhet ökade med 4 725 miljoner kronor (6,4 procent) jämfört med 2018.

Transfereringarna från anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen* inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen ökade med 2 723 miljoner kronor (7,8 procent). Det beror delvis på att återbetalningar från EU till Sverige av tidigare inbetalda avgifter blev knappt 2 200 miljoner kronor lägre jämfört med 2018. Den återstående skillnaden beror främst på att tullavgiften blev högre jämfört med 2018.

Transfereringar till internationell verksamhet från anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan ökade med 463 miljoner kronor (38,3 procent). Det beror främst på att avgifterna till FN:s fredsbevarande operationer blev 396 miljoner kronor högre än 2018.

Jämfört med föregående år ökade transfereringarna till internationell verksamhet från anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd med 1 413 miljoner kronor (4,1 procent). Det är framför allt utbetalningar till multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar, reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet samt bistånd till Afrika som ökat under 2019.

Konsumtion

Statlig konsumtion är förbrukning av resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror, inköp av varor och tjänster, underhåll och reparationer. I begreppet konsumtion ingår även myndigheternas köp av varor och tjänster som produceras utanför staten och som levereras direkt till hushållen

(sociala naturaförmåner). Det gäller t.ex. statens utgifter för köp av arbetsmarknadsutbildning och privat tandläkarvård. Utgifterna för konsumtion uppgick 2019 till 25,0 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden.

De största utgifterna för konsumtion 2019 fanns inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt utgiftsområde 22 Kommunikationer. Dessa fyra utgiftsområden svarade sammanlagt för 64,1 procent av utgifterna för konsumtion 2019.

Av de totala utgifterna för konsumtion utgjorde löner inklusive sociala avgifter 58,5 procent. Med sociala avgifter menas främst arbetsgivaravgifter och premier för avtalsförsäkringar för statsanställda. Löner inklusive sociala avgifter ökade med 5 820 miljoner kronor (4,1 procent) jämfört med 2018. De anslag som hade högst utgifter för löner inklusive sociala avgifter 2019 var anslaget 1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, anslaget 2:1 Försäkringskassan inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt anslaget 1:1 *Skatteverket* inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution. Dessa fyra anslag svarade sammanlagt för 31,6 procent av utgifterna för löner inklusive sociala avgifter 2019.

Löner inklusive sociala avgifter finansierade från anslag 1:19 *Statens servicecenter* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökade med 422 miljoner kronor. Det beror på att Statens servicecenter under 2019 övertog ansvaret för en samlad organisation för att ge statlig lokal service till medborgare och företag i hela landet. Servicekontoren drevs tidigare i samarbete mellan Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten.

För anslaget 1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökade utgifterna för löner inklusive sociala avgifter med 1 687 miljoner kronor (9,7 procent). Det beror både på ett ökat antal årsarbetskrafter och löneökningar vid Polismyndigheten.

Utgifterna för löner inklusive sociala avgifter minskade med 759 miljoner kronor (12,2 procent) för anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Det beror främst på att Arbetsförmedlingen minskade antalet anställda under 2019. Under året var det 1 623 anställda som förhandlades som övertaliga varav 823 personer har slutat under 2019. Utöver det har 1 504 anställda själva valt att avsluta sin anställning. Antalet årsarbetskrafter vid Arbetsförmedlingen uppgick under 2019 till 10 705 vilket var en minskning med 2 021 årsarbetskrafter (15,9 procent) från 2018.

Den näst största posten för konsumtion är omkostnader för konsumtion. Till dessa räknas myndigheternas köp av varor och tjänster. Omkostnaderna för konsumtion minskade med 368 miljoner kronor (0,5 procent) 2019. De största anslagen med omkostnader för konsumtion 2019 är anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer samt anslaget 1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Dessa tre anslag svarade sammanlagt för 48,0 procent av utgifterna gällande omkostnader för konsumtion 2019.

Investeringar

Investeringar är utgifter för att anskaffa infrastruktur, varaktiga materiella tillgångar såsom byggnader och maskiner, immateriella tillgångar som datorprogram, värdeföremål, finansiella tillgångar och lagerinvesteringar som ska användas i produktion.

Av utgifterna inom budgetens utgiftsområden uppgick investeringarna till 4,0 procent. Utgiftsområde 22 Kommunikationer var det utgiftsområde som hade den största andelen av de totala investeringarna inom budgetens utgiftsområden (27 379 miljoner kronor eller 68,6 procent).

Ytterligare ett utgiftsområde med stora investeringar är utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Totalt uppgick investeringar som finansierades genom anslag till 11 364 miljoner kronor för detta utgiftsområde, vilket motsvarar 28,5 procent av de totala investeringarna inom budgetens utgiftsområden.

Utgifterna för investeringsverksamhet uppgick till 39 913 miljoner kronor vilket är en ökning med 6 322 miljoner kronor (18,8 procent) jämfört med 2018. Ökningen avser främst anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Årets anskaffningar bestod bl.a. av JAS 39E, ubåt A26, helikopter, sjöstrids- och fordonssystem.

Statliga investeringar finansieras även med lån i Riksgäldskontoret och med finansiell leasing. Utgifterna för dessa investeringar ingår inte inom utgiftsområdena utan ingår i Riksgäldskontorets nettoutlåning. Myndigheternas amorteringar och räntor på dessa lån redovisas som finansiella transaktioner i tabell 2.50.

Räntor och finansiella transaktioner

I den realekonomiska gruppen räntor ingår räntor på statsskulden och övriga räntor, t.ex. statens utgifter för studiemedelsräntor. Räntorna motsvarade 2,2 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden 2019. Anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* inom utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. är det enskilt största i gruppen räntor. Anslaget stod för 97,4 procent av de totala ränteutgifterna. Ränteutgifterna för anslaget ökade med 8 590 miljoner kronor (63,5 procent) jämfört med 2018.

Ökningen förklaras främst av att Riksgäldskontoret betalade inflationskompensation för realobligationer som köptes tillbaka i bytesauktioner mot andra obligationer. När realobligationer förfaller eller köps tillbaka betalar staten kompensation för den inflation som varit sedan obligationerna gavs ut. Vidare blev valutakursförlusterna högre än föregående år. Valutakursförlusterna beror på att valutalån betalats tillbaka till en svagare kronkurs än när lånen togs upp.

De finansiella transaktionerna uppgick till 1,1 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden. De största anslagen 2019 var anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer, anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* inom utgiftsområde 15 Studiestöd samt anslaget 1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Dessa tre anslag svarade sammanlagt för 35,8 procent av utgifterna för finansiella transaktioner 2019.

2.9 Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.130 Beställningsbemyndiganden 2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Beställnings- bemyndiganden	Utestående åtaganden 2019-12-31
1 Rikets styrelse	239	152
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	130	69
4 Rättsväsendet	210	157
5 Internationell samverkan	196	104
6 Försvar och samhällets krisberedskap	87 450	77 822
7 Internationellt bistånd	103 100	82 063
8 Migration	356	278
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	4 099	2 197
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	1 888	1 888
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	66	51
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	29 026	19 044
15 Studiestöd	4	3
16 Utbildning och universitetsforskning	41 823	39 398
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1 053	749
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	6 093	5 845
19 Regional tillväxt	7 200	6 248
20 Allmän miljö- och naturvård	9 632	6 489
21 Energi	3 933	2 501
22 Kommunikationer	207 523	174 383
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	12 730	9 556
24 Näringsliv	3 218	2 900
Summa utgiftsområden	519 969	431 895
Varav äldre bemyndiganden		439

2.10 Inomstatliga lån

Tabell 2.131 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Utgifts- område	Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2019-12-31
1	Riksdagsförvaltningens investeringar som används i verksamheten	120	77
1	Riksdagsförvaltningens investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar	1 000	614
2	Statens fastighetsverks investeringar i fastigheter	15 200	13 195
2	Fortifikationsverkets investeringar i mark, anläggningar och lokaler	14 500	13 992
2	Statens järnvägars långfristiga lån exkl. finansiell leasing ¹	2 915	326
2	Riksrevisionen – anläggningstillgångar som används i verksamheten	15	7
6	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskapsverksamhet	1 550	1 254
9	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet	100	6
9	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Folkhälsomyndighetens verksamhet	350	52
21	Svenska Kraftnäts lån i och utanför Riksgäldskontoret	6 200	2 481
22	Vissa infrastrukturprojekt	41 300	37 956
22	Sjöfartsverkets lång- och kortfristiga lån i eller utanför Riksgäldskontoret	100	0
22	Trafikverket (tidigare Botniabanan AB) för fortsatt utbyggnad av Botniabanan ²	16 500	12 807
22	Luffartsverkets lån i och utanför Riksgäldskontoret	3 850	0
	Summa	103 700	82 766

¹ Prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FIU2, rskr. 2013/14:135.

² Prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87.

2.11 Övriga krediter

Tabell 2.132 Övriga krediter

Miljoner kronor

Utgifts- område	Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Lån 2019-12-31
2	Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	0
2	Investerarskyddet ²	Obegränsad	0
2	Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ³	Obegränsad	0
2	Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ⁴	Obegränsad	0
2	För Riksgäldskontorets utlåningsverksamhet ⁵	Obegränsad	0
2	Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	250	0
2	Statens tjänstepensionsverk - behov av likviditet i pensionshanteringen	100	30
2	Kammarkollegiets kredit för statliga försäkringssystemet ⁶	100	0
2	Resolutionsreserven kreditram	100 000	0
2	Stabilitetsfonden kreditram	50 000	0
6	Försvarets materielverks behov av rörelsekapital	25 500	8 731
6	Försvarmaktens behov av rörelsekapital avseende materieförsörjning	2 000	0
6	Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000	0
7	Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ⁷	Obegränsad	0
7	Riksgäldens befogenhet att ta upp lån i syfte att fullgöra sådana garantier som riksdagen beslutat om, mm	Obegränsad	0
10	Försäkringskassans behov av likviditet i utbetalning av ersättning för vård i andra länder	170	140
11	Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar	8 000	2 234
15	CSN:s kontokredit i Riksgälden avseende Studielån ⁸	231	230
23	Viltvårdsfondens kredit i Riksgäldskontoret	5	0
	Summa		11 364

¹ Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

² Lagen (1999:158) om investerarskydd.

³ Prop. 2001/02:1 (vol. 1), bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34.

⁴ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1 § budgetlagen (2011:203).

⁵ Budgetlagen (2011:203), förordningen (2011:211) om utlåning och garantier.

⁶ Prop. 1995/96:105, bet. 1995/96:FiU11, rskr. 1995/96:191.

⁷ Prop. 2001/02:1 (vol. 1), bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34.

⁸ Prop. 2019/20:2, bet. 2019/20:FiU11, rskr. 2019/20:60-70. Beloppet avser CSN:s upplåning i Riksgäldskontoret och avviker från beloppet i avsnitt 5.2 som avser CSN:s lånefordran.

3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

I resultaträkningen redovisas de totala konsoliderade intäkterna och kostnaderna för de myndigheter som ingår i årsredovisningen. Konsolideringen innebär att transaktioner mellan myndigheter, t.ex. arbetsgivaravgifter för statligt anställda och bidrag mellan myndigheter elimineras i resultaträkningen och att fordringar och skulder mellan myndigheter elimineras i balansräkningen.

Redovisningsprinciper och förutsättningar för resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys beskrivs närmare i avsnitt 3.4. Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar. Där finns även information om ändrade redovisningsprinciper m.m.

3.1 Resultaträkning

116 miljarder kronor i överskott

Resultaträkningen för 2019 visar ett överskott om 116 miljarder kronor, vilket är ca 9 miljarder kronor högre än 2018 (107 miljarder kronor). Skatteintäkterna ökade med 23 miljarder kronor samtidigt som transfereringskostnaderna ökade med 31 miljarder kronor och kostnaden för statens egen verksamhet ökade med 6 miljarder kronor jämfört med föregående år. Nettoförändringen före resultat från andelar och finansiella poster jämfört med 2018 minskade med ca 12 miljarder kronor. Resultat från andelar i hel- och delägda företag ökade med ca 10 miljarder kronor jämfört med 2018 och nettokostnaden för statskulden minskade med 6 miljarder kronor. Detta, tillsammans med förändringen av övriga poster i resultaträkningen, innebär sammantaget att överskottet i resultaträkningen ökade med ca 9 miljarder kronor.

Tabell 3.1 Resultaträkning

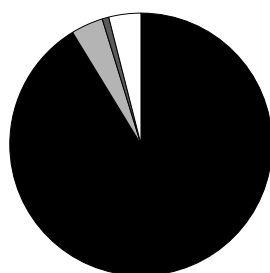
Miljoner kronor

Intäkter	Not	2019	2018
Skatteintäkter	1	1 386 530	1 363 480
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	59 868	57 283
Intäkter av bidrag	3	59 842	58 939
Summa intäkter		1 506 240	1 479 702
Kostnader			
Transfereringar m.m.			
Transfereringar till hushåll	4	-673 842	-657 731
Transfereringar till företag	4	-69 927	-62 059
Transfereringar till kommuner	4	-307 621	-301 274
Transfereringar till utlandet	4	-79 567	-78 470
Avsättning till/upplösning av fonder	5	-13 181	-12 786
Summa transfereringar m.m.		-1 144 138	-1 112 320
Statens egen verksamhet			
Kostnader för personal	6	-139 592	-133 946
Kostnader för lokaler	7	-22 351	-21 847

Intäkter	Not	2019	2018
Vissa garanti- och kreditkostnader	8	-374	-668
Övriga driftkostnader	9	-93 424	-94 007
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-30 321	-29 318
Summa statens egen verksamhet		-286 062	-279 786
Summa kostnader		-1 430 200	-1 392 106
<i>Saldo före resultat från andelar och finansiella poster</i>		<i>76 040</i>	<i>87 597</i>
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	11	42 510	32 967
Finansiella intäkter och kostnader			
Nettokostnad för statsskulden	12	-13 565	-19 860
Övriga finansiella intäkter	13	12 431	10 728
Övriga finansiella kostnader	14	-1 618	-4 325
Summa finansiella poster		-2 752	-13 457
Årets överskott		115 798	107 107

Intäkter

Diagram 3.1 Statens intäkter

- Skatteintäkter 91 %
- Intäkter av avgifter och andra ersättningar 4 %
- Finansiella intäkter 1 %
- Intäkter av bidrag 4 %

Statens skatteintäkter uppgick till 1 387 miljarder kronor vilket motsvarar 91 procent av statens totala intäkter. Skatteintäkterna ökade med 23 miljarder kronor (1,7 procent) jämfört med 2018.

Ökade skatteintäkter till kommunerna

De direkta skatterna på arbete, nettot av inkomstskatter, allmän pensionsavgift och skattereduktioner, minskade med 2 miljarder kronor jämfört med 2018.

Kommunernas skatteintäkter ökade med 16 miljarder kronor medan statens intäkter minskade med 18 miljarder kronor. De indirekta skatterna på arbete ökade med 19 miljarder kronor, vilket är en betydligt lägre ökningstakt jämfört året innan. Den lägre ökningstakten förklaras av att arbetade timmar minskat.

Svag ökning intäkter av skatt på kapital för hushåll

Hushållens kapitalskatter uppgick till 72 miljarder kronor vilket är en svag ökning jämfört med 2018. Både utdelningsinkomsterna och ränteutgifterna ökade medan kapitalvinsterna var oförändrade.

Högre intäkter av skatt på företagsvinster

Skatt på företagsvinster ökade med 12 miljarder kronor eller 9,1 procent jämfört med en ökning om 4,6 procent 2018. Den lägre ökningstakten 2018 förklaras av att den utländskt avräknade skatten var ovanligt stor detta år.

Svag ökning av intäkterna från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 17 miljarder kronor jämfört med 25 miljarder kronor året innan. Det är intäkterna från mervärdesskatt och energiskatt som förklarar den svagare ökningen.

Intäkter av skatt från spelverksamhet ökade

Intäkterna från skatt på spel uppgick till 6 miljarder kronor jämfört med drygt 4 miljarder kronor 2018 vilket innebär en ökning med 2 miljarder kronor.

Avgiften till public service

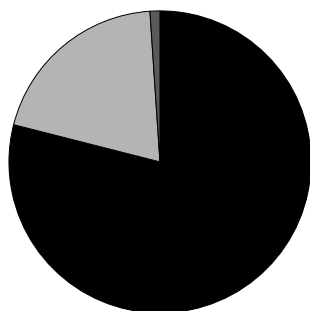
Från och med 2019 finansieras public service med en skatt. Sammantaget uppgår skatteintäkterna till 9 miljarder kronor.

Mindre AP-fondsmedel till staten

Av intäkter av bidrag minskade Allmänna pensionsfondens (AP-fonden) nettobidrag till staten med 1 miljard kronor. Medel för utbetalda pensioner som hämtas från AP-fonderna ökade med 10 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna för att finansiera pensionerna ökade med 11 miljarder kronor vilket förklarar det minskade nettobidraget från AP-fonderna.

Kostnader

Diagram 3.2 Statens kostnader

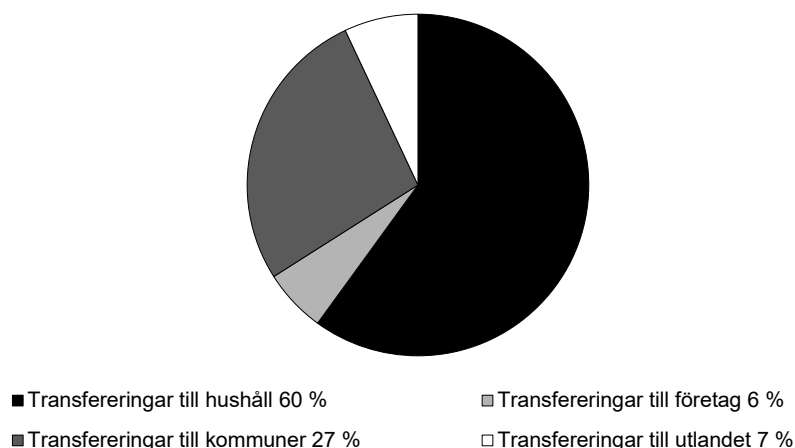

■ Transfereringar 79 % ■ Kostnader för statens egen verksamhet 20 % ■ Finansiella kostnader 1 %

Av statens kostnader utgjorde 79 procent transfereringar där den största delen gick till hushåll. Kostnaderna för statens egen verksamhet utgjorde 20 procent och nettokostnaden för statsskulden och övriga finansiella kostnader 1 procent.

Transfereringar

Diagram 3.3 Transfereringar per sektor

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 31 miljarder kronor mellan 2018 och 2019.

Transfereringar till hushåll

Transfereringarna till hushåll ökade med 16 miljarder kronor under 2019.

De transfereringar som redovisas är utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet var 33 miljarder kronor 2019, vilket var knappt 1 miljard kronor högre än 2018.

Högre pensionskostnader

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 13 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner ökade med 10 miljarder kronor. Premiepensionerna ökade med knappt 2 miljarder kronor och bostadstillägget ökade med 1 miljard kronor.

Något ökade kostnader för sjukpenning

Kostnaden för sjukpenning ökade något 2019. Antalet sjukpenningdagar fortsatte att minska men det motverkades av att medelersättningen steg. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. För december var sjukpenningtalet 9,4 dagar vilket är en minskning med 3,1 procent jämfört med december 2018. Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Utgifter för aktivitets- och sjukersättning minskar

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1 miljard kronor. Antalet personer som fick sjukersättning minskade med ca 15 300 personer och uppgick i december 2019 till strax över 247 000 personer. Under 2019 skedde även en viss ökning av personer som erhöll aktivitetsersättning.

Kostnader för föräldraförsäkringen ökade

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen och kostnaderna för barnbidragen sammantaget med drygt 2 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger.

Utgifter för arbetslöshetsersättningen ökade

Bland de övriga transfereringarna till hushåll ökade kostnaderna för arbetsmarknadsområdet med 1 miljard kronor. Arbetslösheten ökade från i genomsnitt 7,0 procent 2018 till 7,4 procent 2019 enligt Arbetsförmedlingens statistik.

Ökade kostnader för studiebidrag

Kostnaden för studiebidragen ökade med 2 miljarder kronor vilket beror på att studiemedlens bidragsdel och studiebidraget för gymnasiestuderande höjdes fr.o.m. 1 juli 2018.

Minskade utgifter för nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingens ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare och etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare minskade med sammantaget ca 2 miljarder kronor.

Nettoöverföringen till premiepensionssystemet ökade

Nettoöverföring till premiepensionssystemet uppgick till 33 miljarder kronor vilket är knappt 1 miljard mer än 2018.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag ökade med 8 miljarder kronor. Ökningen förklaras framförallt av bidragen till Public servicebolagen.

Klimatinvesteringar minskade

Bidragen till Klimatinvesteringar minskade med 1 miljard kronor.

Transfereringar till kommuner ökade

Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 6 miljarder kronor och därmed har de senaste årens ökning av bidragen till kommuner fortsatt. De allmänna bidragen till kommuner ökade med knappt 16 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som netto redovisas i statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Ökade ersättningar till kommunerna för ingående mervärdesskatt

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med knappt 3 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion.

Stöd till kommuner och landsting (från 2020 regioner) ökade

Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting ökade med 12 miljarder kronor medan stöd med anledning av flyktingsituationen minskade med 2 miljarder kronor.

Utgifter för kommunersättning för flyktingmottagande minskade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration minskade med 7 miljarder kronor. Minskningen förklaras delvis av färre antal asylsökande och av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1 miljard kronor.

Kvalitetshöjande insatser i hälso- och sjukvården

Landstingen fick knappt 2 miljarder kronor från anslaget Bidrag till folkhälsa och sjukvård för kvalitetshöjande insatser inom sjukvården. Från det nya anslaget Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna betalades ca 2 miljarder kronor ut.

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program minskade

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskade med 3 miljarder kronor 2019. Arbetsförmedlingen införde stopp på anvisningar till nya extratjänster och moderna beredskapsjobb fr.o.m. den 1 januari 2019.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick en ökning om 2 miljarder kronor för anslaget Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling. Bidraget ska användas till insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklass och grundskolan. Stödet för Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet och Fler anställda i lågstadiet minskade tillsammans med ca 1 miljard kronor. Även bidraget till utveckling av socialt arbete minskade något.

Transfereringar till utlandet ökade

Transfereringar till utlandet ökade med 1 miljard kronor. Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med ca 2 miljarder kronor. Det är främst utbetalningarna till multilaterala utvecklingsbanker och fonder samt skuldavskrivningar som ökade. För att nå upp till målet om att Sverige ska betala 1 procent av bruttonationalinkomsten i bistånd, höjdes främst anslaget för biståndsverksamhet. Utgifterna för migration som ingår i biståndsramen förväntas minska och det förklarar en utökad ram inom biståndsverksamheten.

Avgiften till EU minskade något. Till skillnad mot redovisningen på statens budget redovisas avgiften i resultaträkningen periodiserad.

Avsättningar till fonder gäller främst Resolutionsreserven och Kärnavfallsfonden

Totalt uppgick avsättningar till fonder till 13 miljarder kronor, vilket är en marginell förändring jämfört med 2018.

Resolutionsreserven tillförs årligen resolutionsavgifter och avkastning på fonderade medel. Avsättningen var 6 miljarder kronor vilket var 3 miljarder kronor lägre än föregående år eftersom avgifterna har sänkts från 0,125 procent till 0,09 procent av avgiftsunderlaget. Avsättningen till Kärnavfallsfonden uppgick till 5 miljarder kronor. Avsättningen ökade på grund av positiva realiserade värdeförändringar på finansiella instrument. Avsättningen till Insättningsgarantifonden beror på det ekonomiska

resultatet i garantiverksamheten. Avsättningarna till fonden uppgick till knappt 3 miljarder kronor.

Kostnader för statens egen verksamhet ökade

Kostnaderna för statens egen verksamhet uppgick till 286 miljarder kronor 2019. Det är en ökning med 6 miljarder kronor jämfört med 2018. Kostnaden beräknas exklusive arbetsgivaravgifter för statsanställda som är en intern statlig kostnad.

Statens lönekostnader ökade med 3,1 procent

Statens personalkostnader ökade totalt med 6 miljarder kronor eller 4,2 procent. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4 miljarder kronor, vilket motsvarar 3,1 procent. Pensionskostnaderna ökade med 2 miljarder kronor motsvarande 10,1 procent. Statens tjänstepensionsverks kostnader för försäkringstekniska avsättningar för tjänstepensioner ökade med drygt 1 miljard kronor i den del som redovisas i resultaträkningen.

Ökade lokalkostnader

Lokalkostnaderna ökade marginellt jämfört med 2018. Försvarmaktens kostnader för lokaler ökade till följd av verksamhetsövergång från Försvarets materielverk. Migrationsverkets lokalkostnader minskade framför allt beroende på ett fortsatt minskat behov av bostadsplatser.

Garanti- och kreditkostnader minskade

Garanti- och kreditkostnader minskade något jämfört med föregående år. Riksgäldskontorets och Exportkreditnämndens kostnader minskade medan Boverkets kostnader ökade något.

Minskade övriga driftkostnader

Övriga driftkostnader minskade marginellt jämfört med föregående år.

Ökat resultat i statliga företag

Resultatandelarna i statliga företag har ökat med 10 miljarder kronor jämfört med 2018 och uppvisar ett totalt resultat på 43 miljarder kronor. Vattenfalls resultat förbättrades med 3 miljarder kronor till en vinst på 13 miljarder kronor. Förbättringen avser främst ett högre resultat från den operativa verksamheten. Resultatet för LKAB förbättrades med 5 miljarder kronor. Förbättringen avser främst högre marknadspriser på järnmalm, en starkare dollarkurs och minskade kostnader för avsättningar till samhällsomvandling. Sveaskog AB redovisade ett minskat resultat med knappt 2 miljarder kronor främst hänförlig till en lägre värdeökning för växande skog. Telia Company AB redovisade en 2 miljarder kronor högre resultatandel jämfört med 2018. Föregående år var negativt påverkat av bl.a. realisationsförluster vid avyttring av verksamheter.

Lägre nettokostnad för statsskulden

Nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) minskade med 6 miljarder kronor under 2019 och uppgick till knappt 14 miljarder kronor. Påverkan från valutakursförändringar har förbättrats med 4 miljarder kronor och räntekostnaderna har minskat med 3 miljarder kronor. Den största kostnadsökningen avser realiserade kursförändringar som försämrats med 1 miljard kronor.

3.2 Balansräkning

I balansräkningen redovisas värdet av statens samtliga tillgångar, kapital och skulder per den 31 december 2019.

Tabell 3.2 Balansräkning

Miljoner kronor

TILLGÅNGAR	Not	2019-12-31	2018-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	15	8 708	8 396
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	16	1 822	1 600
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	17	1	1
Summa immateriella anläggningstillgångar		10 531	9 997
Materiella anläggningstillgångar			
Statliga väganläggningar	18	143 177	140 582
Statliga järnvägsanläggningar	19	169 238	168 357
Byggnader, mark och annan fast egendom	20	45 842	43 786
Förbättringsutgifter på annans fastighet	21	6 405	5 978
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	22	39 053	37 569
Pågående nyanläggningar	23	106 362	90 261
Beredskapstillgångar	24	110 555	101 393
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	25	3 492	5 220
Summa materiella anläggningstillgångar		624 124	593 146
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	26	370 237	348 213
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	59 205	47 235
Långfristiga fordringar	28	9 235	9 103
Summa finansiella anläggningstillgångar		438 677	404 551
Summa anläggningstillgångar		1 073 332	1 007 694
Utlåning	29	407 514	465 801
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	30	2 167	2 070
Pågående arbeten	31	461	279
Fastigheter	32	173	171
Förskott till leverantörer	33	1	14
Summa varulager m.m.		2 802	2 534
Fordringar			
Kundfordringar	34	6 563	5 624
Övriga kortfristiga fordringar	35	134 439	165 575
Summa fordringar		141 002	171 199
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	36	8 540	8 290
Upplupna bidragsintäkter	37	3 996	3 745
Övriga upplupna intäkter	38	275 955	269 603
Summa periodavgränsningsposter		288 491	281 638

TILLGÅNGAR	Not	2019-12-31	2018-12-31
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	39	27 314	46 029
Summa kortfristiga placeringar		27 314	46 029
Kassa och bank	40	6 923	8 899
SUMMA TILLGÅNGAR		1 947 378	1 983 794
KAPITAL OCH SKULDER	Not		
Nettoförmögenhet	41	79 765	-17 686
Fonder	42	205 164	191 983
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	43	308 918	290 065
Avsättningar för garantier	44	10 095	11 137
Avsättningar för avhjälpande av miljöskador	45	1 755	1 156
Övriga avsättningar	46	4 176	3 424
Summa avsättningar		324 944	305 782
Statsskulden			
Lån i svenska kronor		773 035	826 452
Lån i utländsk valuta		280 999	370 582
Summa statsskulden	47	1 054 034	1 197 034
Skulder m.m.			
Långfristiga skulder	48	14 157	12 450
Leverantörsskulder	49	24 098	22 586
Övriga kortfristiga skulder	50	166 585	181 850
Depositioner	51	2 813	2 374
Förskott från uppdragsgivare och kunder	52	165	152
Summa skulder m.m.		207 818	219 412
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	53	25 767	30 819
Oförbrukade bidrag	54	12 189	11 827
Övriga förutbetalda intäkter	55	37 697	44 623
Summa periodavgränsningsposter		75 653	87 269
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 947 378	1 983 794
Garantiförbindelser	56	5 363	4 360
Övriga ansvarsförbindelser	57	56 374–103 258	32 618–72 732

Positiv nettoförmögenhet

Statens nettoförmögenhet är skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde. Statsskulden svarar för den övervägande delen av skulderna och motsvarar i huvudsak statens budgets ackumulerade underskott över åren. Vid utgången av 2019 var nettoförmögenheten 80 miljarder kronor. Det är en ökning med knappt 98 miljarder kronor jämfört med 2018 då nettoförmögenheten var -18 miljarder kronor. Nettoförmögenheten har därmed övergått från att vara negativ till att vara positiv.

Förändringen av nettoförmögenheten förklaras främst av årets överskott i resultaträkningen om 116 miljarder kronor. Förändrad avsättning till tjänstepensioner påverkade nettoförmögenheten med -13 miljarder kronor och förändring av vissa poster som redovisas direkt mot eget kapital hos hel- och delägda företag påverkade

nettoförmögenheten med -6 miljarder kronor. Nettoförmögenheten påverkas även av andra transaktioner som förändrar tillgångars eller skulders värde utan att de redovisas över resultaträkningen.

Nettoförmögenhetens förändring fördelad på balansräkningens olika delar kan beskrivas så här:

	Miljarder kronor
Minskning av tillgångar	-36
Ökning av fonder	-13
Ökning av avsättningar	-19
Minskning av statsskulden	+143
Minskning av övriga skulder	+23
Summa	98

Förändringen av nettoförmögenheten kan även beskrivas på följande sätt:

	Miljarder kronor
Årets överskott enligt resultaträkningen	116
Förändrad avsättning till tjänstepensioner	-13
Värdeförändring av aktier och andelar i hel- och delägda företag	-6
Övrigt	1
Summa	98

En utförligare beskrivning av nettoförmögenhetens förändring lämnas i not 41.

Tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar ökade

Immateriella anläggningstillgångar ökade med knappt 1 miljard kronor och uppgick vid årsskiftet till 11 miljarder kronor.

I posten Balanserade utgifter för utveckling ingår främst egenutvecklade it-system och program. Investeringarna 2019 uppgick till 3 miljarder kronor. De största tillgångarna finns hos Försäkringskassan, Trafikverket, Skatteverket och Polismyndigheten.

Nya vägar och järnvägar

Materiella anläggningstillgångar ökade med 31 miljarder kronor och uppgick till 624 miljarder kronor.

Trafikverket redovisar investeringar i statliga väg- och järnvägsanläggningar. Värdet av nya väganläggningar som blev klara under 2019 var 8 miljarder kronor och värdet av nya järnvägsanläggningar var 6 miljarder kronor.

Stora pågående nyanläggningar

Årets investeringar uppgick till 36 miljarder kronor vilket är en ökning med 4 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgick till 29 miljarder kronor vilket bl.a. avser många stora väg- och järnvägsprojekt. Affärsverket svenska kraftnäts investeringar uppgick till 3 miljarder kronor och även Fortifikationsverket investerade i pågående nyanläggningar om 3 miljarder kronor.

Beredskapstillgångar ökade

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgick till 12 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgick till 7 miljarder kronor under 2019. Årets nyanskaffning har ökat med 5 miljarder kronor under året vilket främst avser utveckling och anskaffning av JAS 39E och anskaffning av ubåt, helikopter, sjöstrids- och fordonssystem. Beredskapslagrets värde ökade med 2 miljarder kronor under året vilket bl.a. beror på inleveranser av ammunition, reservdelsmateriel och livsmedel.

Värdet på Vattenfall, Akademiska hus och LKAB ökade

De finansiella anläggningstillgångarna ökade med 34 miljarder kronor och uppgick vid årets slut till 439 miljarder kronor.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande ökade med 23 miljarder kronor. Vattenfalls andelsvärde ökade med 6 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 13 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på 6 miljarder kronor. Andelsvärdet för Akademiska hus ökade med 4 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 6 miljarder kronor och en minskning genom utdelning av 2 miljarder kronor. LKAB:s andelsvärde ökade med 7 miljarder kronor, vilket främst avser nettot av årets vinst på 10 miljarder kronor och årets utdelning på 3 miljarder kronor. SBAB Bank AB ökade i värde med 2 miljarder kronor, främst som en följd av årets resultat på 2 miljarder kronor minskat med utdelning till staten av 1 miljard kronor samt en direkt ökning av eget kapital med 1 miljard kronor som framför allt avser kassaflödessakringar. Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande minskade med 1 miljard kronor jämfört med 2018.

Andra långfristiga värdepappersinnehav ökade med 12 miljarder kronor. Nya placeringar av Kärnavfallsfonden har gjorts i företagsobligationer, aktier och värdepapper om 15 miljarder kronor medan innehav i bostadsobligationer har sjunkit med 2 miljarder kronor.

Statens utlåning till Riksbanken minskade

Statens utlåningsfordringar minskade totalt med 58 miljarder kronor under 2019.

Riksgäldskontoret redovisar 201 miljarder kronor i utlåningsfordringar, vilket är 49 procent av statens utlåningsfordringar. De består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i amerikanska dollar och euro. Riksbanken har sedan 2009 lånat i Riksgäldskontoret för att förstärka valutareserven. Under 2019 beslutade Riksbanken att minska valutareserven med 8 miljarder amerikanska dollar eftersom beredskapsbehovet i utländsk valuta bedömdes ha minskat. Fordran minskade med 66 miljarder kronor under året vilket huvudsakligen förklaras av denna amortering. CSN:s utlåning till studenter ökade med 7 miljarder kronor och uppgick till 206 miljarder kronor vilket utgör 51 procent av statens utlåningsfordringar.

Affärsdagsredovisning förklarar minskade kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar uppgick till 134 miljarder kronor vilket är en minskning med 31 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det är till övervägande delen en effekt av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning som minskade med 23 miljarder kronor.

Upplupna skatteintäkter minskade

Upplupna skatteintäkter utgör den övervägande delen av posten Övriga upplupna intäkter. Posten består av de skatteintäkter som beräknats för 2019 men som vid årets

slut ännu inte debiterats. En stor del är de skatter som redovisas i januari 2020. Upplupna skatteintäkter minskade med drygt 8 miljarder kronor och uppgick till 253 miljarder kronor vid utgången av 2019. Posten innehåller även beräknat slutregleringsbelopp för skatter till kommuner, landsting (från 2020 regioner) och trossamfund som för 2019 beräknas till knappt 15 miljarder kronor medan det var negativt för 2018 och redovisades bland Övriga förutbetalda intäkter. Därför ökar posten Övriga upplupna intäkter sammanlagt med 6 miljarder kronor.

Värdepapper och andelar minskade

Värdepapper och andelar uppgick till 27 miljarder kronor och minskade därmed med 19 miljarder kronor. Minskningen avser Riksgäldskontorets affärer, s.k. repor, i egna statspapper. Affärerna har ett marknadsvårdande syfte och är också ett sätt att hantera tillfälliga likvida överskott och varierar därför mellan åren.

Kapital och skulder

Fonderna ökade

Fonder ökade med 13 miljarder kronor jämfört med 2018. Resolutionsreserven ökade med 6 miljarder kronor, Kärnavfallsfonden ökade med 5 miljarder kronor och Insättningsgarantifonden med 2 miljarder kronor.

Avsättningarna ökade

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser ökade med 19 miljarder kronor, varav avsättningar för statens tjänstepensioner hos SPV ökade med 18 miljarder kronor. Ökningen är ett netto av bl.a. utbetalda pensioner, nyintjänande och förändrade antaganden.

Statsskulden minskade

Statsskulden minskade med 143 miljarder kronor och uppgick vid 2019 års utgång till 1 054 miljarder kronor. Det är både lån i svenska kronor och utländsk valuta som har minskat. Statens budgetsaldo för 2019 uppvisar ett överskott på 112 miljarder kronor, vilket har medfört ett minskat lånebehov. En stor del av det överskottet beror på att Riksbanken återbetalade delar av de lån som tidigare tagits upp för att förstärka valutareserven.

Affärsdagsredovisning förklarar minskade kortfristiga skulder

Övriga kortfristiga skulder minskade med 15 miljarder kronor jämfört med föregående år. Kontoöverskott på skattekonto minskade med 8 miljarder kronor och effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning minskade med 9 miljarder kronor.

Upplupna kostnader minskade

Upplupna kostnader minskade med 5 miljarder kronor netto. Riksgäldskontoret redovisar en minskning med 3 miljarder kronor jämfört med föregående år, vilket avser räntekostnader för upplåning i svenska kronor. Migrationsverket uppvisar minskade upplupna kostnader med 1 miljard kronor främst avseende ersättning för ensamkommande barn och för placering av barn.

Förutbetalda intäkter minskade

Övriga förutbetalda intäkter minskade med 7 miljarder kronor netto. Minskningen gäller reglering av skatter avseende kommuner och trossamfund som för 2018

redovisades som en skuld men som för 2019 är en fordran som redovisas bland Övriga upplupna intäkter.

3.3 Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar statens betalningar fördelade på avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Finansieringsanalysen visar även förändringen av, och respektive avsnitts påverkan på, statens nettouplåning under redovisningsperioden. Statens nettouplåning definieras som förändringen av statsskulden justerad för orealiserade valutakursförändringar.

Uppgifterna i finansieringsanalysen har hämtats från resultat- och balansräkningarna samt från den information som myndigheterna rapporterat in till statsredovisnings-systemet eller från myndigheternas årsredovisningar med eventuella kompletteringar.

Tabell 3.3 Finansieringsanalys

Miljoner kronor

	Not	2019	2018
Statens verksamhet			
Skatter	58	1 380 290	1 371 548
Avgifter och andra ersättningar	59	74 021	70 557
Intäkter av bidrag		59 842	58 939
<i>Summa justerade intäkter</i>		<i>1 514 153</i>	<i>1 501 043</i>
Transfereringar	60	-1 131 091	-1 100 010
Statens egen verksamhet	61	-248 754	-245 615
<i>Summa justerade kostnader</i>		<i>-1 379 844</i>	<i>-1 345 625</i>
Justeringar till betalningar	62	30 765	10 811
Saldo statens verksamhet		165 073	166 230
Investeringar			
	63		
Finansiella investeringar		-13 425	-6 913
Materiella investeringar		-55 947	-48 039
Immateriella investeringar		-3 340	-3 374
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<i>-72 713</i>	<i>-58 326</i>
Försäljning av anläggningstillgångar		4 453	7 822
Summa investeringsverksamhet		-68 260	-50 504
Utlåning			
	64		
Nyutlåning		-22 834	-31 956
Amorteringar		80 425	13 165
Summa utlåning		57 591	-18 791
Finansiella aktiviteter			
Finansiellt netto för statens upplåning	65	-15 707	-12 947
Övrigt finansiellt netto	66	8 570	8 144
Justeringar till betalningar	67	-4 967	-7 752
Summa finansiella aktiviteter		-12 104	-12 555
Totalt		142 299	84 380
Statens nettouplåning			
Förändring av statsskulden		-143 000	-68 176
Orealiserade valutakursförändringar		701	-16 204
Totalt		-142 299	-84 380

Statens verksamhet gav positivt kassaflöde

Kassaflödet i den del som avser statens verksamhet, dvs. intäkter, transfereringar och statens egen verksamhet, var positivt med 165 miljarder kronor, 1 miljard kronor lägre än föregående år. Kassaflödet från intäkter var däremot 13 miljarder kronor högre, främst för att inbetalningar kopplade till skatter ökade med 9 miljarder kronor. Utbetalningarna ökade med 34 miljarder kronor varav transfereringar ökade med 31 miljarder kronor och statens egen verksamhet 3 miljarder kronor. Förändringarna av fordringar och skulder under posten justeringar till betalningar påverkade kassaflödet positivt med 31 miljarder kronor netto, där effekter av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning på tillgångssidan är den viktigaste förändringen. Föregående år gav justeringar till betalningar en positiv effekt med 11 miljarder kronor.

Högre investeringar och lägre försäljning

Investeringsverksamheten gav ett negativt kassaflöde med 68 miljarder kronor, jämfört med 51 miljarder kronor föregående år. Årets investeringar uppgick till 73 miljarder kronor, en ökning med 14 miljarder kronor jämfört med föregående år. Investeringar i finansiella anläggningstillgångar ökade med 7 miljarder kronor och uppgår till 13 miljarder kronor. Dessa består av Kärnavfallsfondens investeringar i aktier och värdepapper som uppgår till knappt 13 miljarder kronor. Investeringar i materiella anläggningstillgångar har ökat med 8 miljarder kronor och uppgår till 56 miljarder kronor. Positiva kassaflöden från försäljning av främst finansiella anläggningstillgångar uppgick till 4 miljarder kronor, vilket är drygt 3 miljarder kronor lägre än föregående år. Årets försäljning gäller i allt väsentligt Kärnavfallsfonden som avvecklade säkerställda obligationer med ca 3 miljarder kronor, och det reducerar nettokassaflödet från investeringsverksamhet.

Statens nyutlåning minskade och amorteringarna ökade

Statens nyutlåning uppgick till 23 miljarder kronor, varav studielån i form av annuitetslån står för huvuddelen. Nyutlåningen är 9 miljarder kronor lägre än föregående år, vilket framför allt beror på att den refinansiering av statens utlåning till Riksbanken som skedde under 2018 minskade till 2 miljarder kronor under 2019. Amorteringarna har ökat med 67 miljarder kronor jämfört med föregående år, vilket främst avser Riksbankens amortering till Riksgäldskontoret på sitt lån i amerikanska dollar.

Kassaflödet från finansiella aktiviteter försämrades

Nettobetalningar från finansiella aktiviteter gav ett negativt kassaflöde med 12 miljarder kronor, vilket i det närmaste är oförändrat.

Statens nettouplåning minskade

Statens nettouplåning visar förändringen av statens upplåning justerad för orealiserade valutakursförändringar. Statens nettouplåning har minskat med 58 miljarder kronor, vilket innebär att staten har gjort en nettominskning av sina lån. Statsskulden minskade med 143 miljarder kronor, men vid beräkning av nettouplåningen justeras detta för orealiserade valutakursförändringar.

I upplåningsverksamheten påverkades skulden utan att medföra några betalningar. Påverkan var knappt 1 miljard kronor under 2019.

Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget

I nedanstående tabell framgår sambandet mellan resultaträkningen och saldot i statens budget. Tabellen visar de huvuddelar som skiljer resultaträkningen från statens budget, nämligen poster som finns med i resultaträkningen men inte medför betalningar, förändringar av fordringar och skulder samt övriga transaktioner som medfört betalningar. Posterna finns med i finansieringsanalysen, men i en annan struktur. Genom dessa tre delar är det möjligt att gå från resultaträkningens saldo till finansieringsanalysens saldo. Därefter framgår justeringsposter hänförliga till statsskulden som utgör skillnaden mellan finansieringsanalysens saldo och saldot i statens budget.

Tabell 3.4 Samband mellan resultaträkningen och statens budgetsaldo 2019

Miljoner kronor	
Resultaträkningens överskott	115 798
Justeringar för poster som ej medför betalningar	2 535
Justeringar för förändringar av fordringar och skulder	19 556
Övriga transaktioner som påverkar betalningar	4 410
Finansieringsanalysens saldo	142 299
Justeringar hänförliga till statsskulden	-30 353
varav förändring av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar	-20 774
varav förändring av inomstatliga innehav av statspapper, affärsdagsredovisning samt övriga poster	-9 579
Statens budgetsaldo	111 946

Transaktionerna som ingår i resultaträkningen men inte medför betalningar uppgår till knappt 3 miljarder kronor. I detta ingår avskrivningar och nedskrivningar som läggs till med 30 miljarder kronor och avsättningar och fondering 20 miljarder kronor. Resultatandelar i statens hel- och delägda företag som påverkat resultaträkningen positivt utan något kassaflöde avgår med 43 miljarder kronor. Orealiserade valutakursförändringar och marknadsvärdesförändringar på värdepapper om totalt 4 miljarder kronor har förbättrat resultatet utan att påverka betalningar. Reavinster och reaförluster avgår också med knappt 1 miljard kronor.

Nettoförändringen av fordringar och skulder ger en positiv påverkan på kassaflödet med 20 miljarder kronor jämfört med resultaträkningen. Den består av nettoförändringar av fordringar och skulder för skatter om 6 miljard kronor som påverkat kassaflödet negativt. Även nettoförändringar av fordringar och skulder hänförliga till statsskuldsvärdningen på 5 miljarder kronor har påverkat kassaflödet negativt. Övriga förändringar av fordringar och skulder har påverkat kassaflödet positivt med 31 miljarder kronor, vilket främst är kopplat till minskat innehav av värdepapper.

Övriga transaktioner som påverkar betalningar är främst investeringar som netto, med hänsyn till sålda anläggningstillgångar, gav ett utflöde av likvida medel på 68 miljarder kronor. Statens utlåning, netto, påverkade kassaflödet positivt med 58 miljarder kronor medan utdelningar från statliga bolag gav ett inflöde med 15 miljarder kronor. Nettot av övriga transaktioner har påverkat kassaflödet positivt med drygt 4 miljarder kronor.

Justeringar som är hänförliga till statsskulden

Finansieringsanalysens saldo visar sammantaget ett positivt kassaflöde på drygt 142 miljarder kronor, vilket är 30 miljarder kronor högre än saldot i statens budget som var positivt med 112 miljarder kronor. Skillnaden mellan statens nettoupplåning och saldot på statens budget beror på att det finns transaktioner som påverkar

statsskulden men som inte påverkar budgetens saldo. Det finns även transaktioner som påverkar budgetens saldo, men som påverkar statsskulden först i efterföljande perioder, t.ex. förändring av kortfristiga placeringar.

Riksgäldskontoret har minskat sina kortfristiga placeringar med 21 miljarder kronor, vilket har minskat statsskulden utan att påverka statens budgetsaldo. Skillnaden i övrigt beror på effekter av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning, förändringar av myndigheters innehav av statspapper, över- och underkurser på kortfristiga placeringar samt skuldskötselåtgärder, vilket sammantaget uppgick till knappt 10 miljarder kronor. Den enskilt största effekten gav affärsdagsredovisningen som ökade statsskulden vid årets slut med nästan 15 miljarder kronor utan att påverka statens betalningar.

3.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Årsredovisningen för staten upprättas enligt bestämmelserna i 10 kap. budgetlagen (2011:203) och grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar. Dessa upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

3.4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning

Räkenskapsåret är kalenderåret. Kostnader och intäkter redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. när den ekonomiska händelsen inträffar, oavsett när betalning sker.

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen är uppställda enligt reglerna i 10 kap. 9 och 10 §§ budgetlagen och de mer detaljerade reglerna i 13–15 §§ förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten.

Budgetlagen och förordningen om årsredovisning och budgetunderlag reglerar grundläggande redovisningsprinciper. Dessa utgör, tillsammans med den praxis som utvecklats i årsredovisningen för staten och de praktiska ställningstaganden som varit nödvändiga vid upprättandet, de tillämpade redovisningsprinciperna. Denna praxis består av lösningar som anges nedan under rubrikerna Omklassificeringar av poster och Kommentarer till särskilda poster, om lösningarna bedömts vara väsentliga.

När nya företeelser redovisas i årsredovisningen för staten, för vilka inomstatlig reglering eller praxis ännu inte utvecklats, hämtas vägledning från principer som framgår av internationella redovisningsstandarder för offentlig sektor respektive principer som tillämpas i den privata eller kommunala sektorn. Flera företeelser är dock specifika för statlig verksamhet i Sverige eller så saknas vägledning i internationella standarder och ställning måste därför tas i enskilda fall.

Årsredovisningen för staten upprättas med de statliga myndigheternas årsredovisningar som grund och med information som rapporterats särskilt till statsredovisningen. Principerna för att värdera och klassificera intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder utgår därför från bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Undantag kan emellertid finnas om en myndighet har medgett undantag från dessa regler och för sådana fall där särskilda principer tillämpas på den konsoliderade nivån.

Transfereringar

Transfereringar redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. det år som kostnaden hänförs till. I de flesta fall anses kostnaden sammanfalla med utbetalningen. Utgiften periodiseras när den tydligt går att hänföra till ett visst år.

Skatter

Skatteinkomsterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det år intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter för ett kalenderår beslutas först i efterhand, är det slutliga utfallet från beskattningen inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på bedömningar av förväntat beskattningsutfall och förväntade inbetalningar.

Metoden för att beräkna periodiserade skatter bygger på modeller för olika skatteslag och på totalsammanställningar som Finansdepartementet och Ekonomistyrningsverket byggt upp och utvecklat under lång tid. Denna beräkningsmetod ger bättre information om skatterna för året än löpande skatteinbetalningar, eftersom den beaktar den makroekonomiska utvecklingen och förändringar i skattereglerna redan under det aktuella året och inte först när betalning görs.

Skatteverket och andra berörda myndigheter redovisar löpande debiterade och betalda skatter. Skatterna kan delas in i två huvudkategorier. Den första huvudkategorin är skatter som hänförs till rätt månad eller kvartal i nära anslutning till inbetalningen eller deklarationen, vilket gäller för mervärdesskatt, socialavgifter och de flesta punktskatter. Den andra huvudkategorin är skatter som beslutas vid den årliga inkomstbeskattningen och där den löpande inbetalningen endast är preliminär. Det gäller t.ex. hushållens och företagets inkomstskatter samt skattereduktioner.

När uppgifterna för årsredovisningen för staten för ett visst år tas fram, finns ett i det närmaste korrekt slutligt utfall för många av de skatter som redovisas månads- eller kvartalsvis. För framför allt hushållens och företagets inkomstskatter som beslutas årsvis bygger det redovisade utfallet däremot på en bedömning som grundas på kontrolluppgifter, redovisade preliminärskatter, den ekonomiska utvecklingen, utvecklingen på aktie- och fastighetsmarknaden och annan information.

Utifrån informationen prognostiseras de intäkter som slutligt kommer att betalas in för året. Prognosen ligger till grund för att beräkna den redovisade intäkten. Även för övriga skatter tas hänsyn till förväntade tilläggsdebiteringar, omprövningar m.m. som gäller skatter för den aktuella redovisningsperioden.

Resultaträkningens skatteintäkter skiljer sig från de periodiserade skatterna i statens budget för det aktuella året på några punkter. Skillnaden mellan fjolårets beräknade periodiserade skatt och det utfall som nu finns tillgängligt hänförs i resultaträkningen till det senaste året, medan det periodiserade utfallet per år revideras i budgetens utfall. För varje skatteslag redovisas dock den senaste beräkningen i not till resultaträkningen. En annan skillnad är att avgifterna till ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet läggs till, eftersom dessa avgifter ingår i skatterna såsom de avgränsas i resultaträkningen. Kommunala utjämnings- och inkomstutjämningsavgifter tillförs som följd av principen att bruttoredovisa dessa i årsredovisningen för staten. Slutligen avgår de eliminerings- och skatt från myndigheter som görs i resultaträkningen i årsredovisningen för staten. I not 1 Skatteintäkter, redovisas skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget med belopp.

Avgränsningar av redovisningsenheten

Resultat- och balansräkningen samt finansieringsanalysen omfattar statens samtliga intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som påverkar statens nettouplåning. Riksbankens grundfond ses i detta sammanhang som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken samt Första–Fjärde, Sjätte och Sjunde AP-fonden omfattas inte av resultat- och balansräkningen eller finansieringsanalysen. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder eller dess avkastning. Budgetlagens bestämmelser avseende detta har preciserats i förordningen om underlag för årsredovisning för staten. För premiepensionsmedlen gäller det särskilda egendomsskyddet enligt 2kap. 15 § regeringsformen och de är därmed inte statens medel. Att ta in dem i statens balansräkning skulle medföra att redovisningen inte gav en rättvisande bild. Riksbanken anses vara ett eget rättssubjekt med egna tillgångar och skulder och ska därför inte omfattas av statens resultat- och balansräkning. AP-fonderna, utöver den del som tillhör premiepensionssystemet, undantas dels eftersom ålderspensionssystemet bör hanteras på ett enhetligt sätt, dels eftersom de följer ett annat regelverk för redovisningen än övriga myndigheter, vilket skulle göra det alltför omständligt att konsolidera dem.

Konsolidering

Redovisningen är en konsolidering av årsredovisningarna hos myndigheterna under riksdagen och regeringen, med angivna undantag. Det innebär att balans- och resultaträkningarna slås samman efter det att interna mellanhavanden i form av fordringar, skulder, intäkter och kostnader mellan myndigheterna eliminerats.

Finansieringsanalysen upprättas därefter med den konsoliderade resultat- och balansräkningen som underlag.

En förteckning över vilka organisationer som ingår i den konsoliderade resultat- och balansräkningen och finansieringsanalysen finns i bilaga 6 Statliga myndigheter m.m.

Gemensam brytdag

Den 3 januari gäller som gemensam brytdag för myndigheternas räkenskaper. Det är den dag då den löpande bokföringen av händelser som berör räkenskapsperioden avslutas. Den gemensamma brytdagen är i första hand till för att det ska vara möjligt att stämma av mellanhavanden mellan myndigheter, men den påverkar även externa kundfordringar, leverantörsskulder och periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Myndigheterna tillämpar normalt generella värderingsprinciper i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Det finns myndigheter som på grund av verksamhetens särart, genom dispens, särskilt regeringsbeslut eller av annat särskilt skäl avviker från de generella värderingsprinciperna. Sådana avvikelser förekommer dock i liten omfattning och bedöms därför inte ha någon väsentlig påverkan på årsredovisningen för staten.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Detta innebär att de tas upp till anskaffningsvärdet eller till nettoförsäljningsvärdet om detta är lägre än

anskaffningsvärdet. Om en omsättningstillgång inte innehas för att ge ekonomiska fördelar används återanskaffningsvärdet i stället för nettoförsäljningsvärdet.

Anläggningstillgångar och avskrivningstider

Anläggningstillgångar (med undantag för vissa finansiella instrument, se nedan) värderas till sitt anskaffningsvärde, med avdrag för av- och nedskrivningar.

För materiella och immateriella anläggningstillgångar gäller som huvudregel att endast tillgångar med en förväntad ekonomisk livslängd på lägst tre år, tas upp som anläggningstillgångar.

Avskrivningstiderna varierar mellan olika myndigheter eftersom de anpassas till den förväntade nyttjandeperioden för respektive tillgång. Om skillnaden i förbrukning av betydande komponenter hos en anläggningstillgång är väsentlig, delas tillgången upp på dessa och avskrivning görs för varje komponent för sig.

Myndigheterna tillämpar vanligen 3–5 års avskrivningstid. För byggnader och större anläggningar tillämpas längre avskrivningstid eller komponentavskrivning med hänsyn till myndighetens verksamhet. Även för tillgångsslagen väganläggningar, järnvägsanläggningar och beredskapstillgångar, tillämpas längre avskrivningstider eller komponentavskrivning.

För statliga väganläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider från 10 till 95 år. För statliga järnvägsanläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider från 25 till 110 år.

För beredskapstillgångar hos Försvarsmakten, är avskrivningstiden 15 till 25 år för stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar, 10 år för modifiering av materiel samt 3 till 10 år för övriga beredskapsinventarier. För övriga beredskapsvaror beredskapslager som är omkring 26 procent av de redovisade beredskapstillgångarna, sker ingen planerlig avskrivning. Beredskapsvaror omsätts normalt i den löpande verksamheten eller skrivs ned när de inte längre har någon användning i verksamheten.

Utlåning

Lånefordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, vilket är en metod för att fördela ränteintäkter och räntekostnader över den relevanta tidsperioden. Lånefordringar och andra fordringar som har en kredittid överstigande ett år och där staten inte tar ut en ränta som motsvarar statens kostnader, värderas till nuvärdet av framtida betalningar.

Aktier och andelar

Aktier och andelar i hel- och delägda företag värderas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att statens andel av företagens eget kapital tas upp som en tillgång i balansräkningen. Årets andel av företagens resultat redovisas sedan i resultaträkningen. Även affärsverkens hel- och delägda företag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som primärt innehas för att generera avkastning eller värdestegringar värderas till verkligt värde. Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller eget kapitalinstrument hos en annan part. Det verkliga värdet bestäms på grundval av instrumentets marknadsvärde. Finansiella instrument som innehas till förfall eller används för valuta- eller prissäkring värderas dock inte till marknadsvärde.

Finansiella garantier

Finansiella garantiavtal redovisas när garantiåtagandet uppstår, dvs. vid den tidpunkt när ansvaret för garantin har inträtt och de finansiella villkoren kan fastställas. När myndigheterna tar ut garantiavgifter för förväntade förluster redovisas initialt både en tillgång och en avsättning för garantin som uppgår till samma belopp. Avsättningar för garantier delas upp i tre olika kategorier, risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker och oreglerade skador.

Förändring av avsättningar för garantier redovisas som Intäkter av avgifter och andra ersättningar. Kostnader för skadeersättningar redovisar myndigheterna när ett infriande är befarat eller konstaterat. Kostnaderna för skadeersättningar minskas med återvinningarna för att på så sätt visa statens faktiska kostnader för skador som uppkommer i garantiverksamheten.

Omklassificeringar av poster

Vissa typer av transaktioner omklassificeras i årsredovisningen för staten i förhållande till myndigheternas redovisning. Anledningen till omklassificeringen är att transaktionerna ur statens perspektiv har en annan innebörd än för den enskilda myndigheten. De fall som bedömts påverka årsredovisningen för staten i väsentlig mening beskrivs nedan.

Kostnaderna för tjänstepensioner till statligt anställda redovisas i statens resultaträkning bland personalkostnader, medan Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar kostnaderna för tjänstepensionsrörelsen i ett eget avsnitt i resultaträkningen (se vidare nedan under rubriken Statens tjänstepensionsåtagande redovisas på ett enhetligt sätt).

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk läggs samman med militära beredskapstillgångar, till den del det gäller arbeten för Försvarmaktens räkning.

För myndigheter med en uppställningsform för balans- och resultaträkning som avviker från den generellt föreskrivna, hänförs respektive post i resultat- och balansräkningen i årsredovisningen för staten såsom de hade gjort om myndigheten i fråga hade följt de generella uppställningsformerna. Det gäller främst Exportkreditnämnden, affärsverken, SPV och Statens fastighetsverk. Vanligen görs det direkt genom de inrapporteringskoder som används vid rapportering till statsredovisningen.

Ett antal intäktsposter klassificeras om med utgångspunkten att posten Skatteintäkter avgränsas i enlighet med den definition av skatter som gäller i statens budget och i nationalräkenskaperna. Intäkterna redovisas som Skatteintäkter i den konsoliderade resultaträkningen, men i flera fall redovisar berörda myndigheter intäkterna på annat sätt, exempelvis:

- som avgifter eller andra ersättningar (exempelvis vissa socker- och jordbruksavgifter vid Statens jordbruksverk),
- som medel för finansiering av bidrag (exempelvis avgifter för insättningsgarantin vid Riksgäldskontoret),
- som resultatandelar från hel- och delägda företag (Systembolagets inlevererade överskott som Kammarkollegiet redovisar), eller
- enbart i balansräkningen (inleverans av överskott från Svenska Spel AB som Kammarkollegiet redovisar).

Finansiella korrigeringar som rör EU-medel redovisas vanligen som kostnader i myndighetens resultaträkning (främst Statens jordbruksverk), eftersom de redovisas som utgifter på anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen

omklassificeras de finansiella korrigeringsarna i stället till intäktsreduktioner, eftersom de är återbetalningar av eller avdrag på erhållna bidrag från EU.

Ändrade redovisningsprinciper m.m.

Public service-avgift ersätter radio- och tv-avgiften

Den 1 januari 2019 ersattes radio- och tv-avgiften till Radiotjänst i Kiruna AB med en individuell public service-avgift som ska betalas av alla över 18 år som har en beskattningsbar förvärvsinkomst. Public service-avgiften betraktas som en skatt i statens budget fr.o.m. 2019 och därmed även som en skatteintäkt i statens resultaträkning. I likhet med radio- och tv-avgiften fungerar public service-avgiften som ett slutet finansieringssystem. Avgiften tas in av Skatteverket som betalar ut avgiftsmedlen till ett särskilt public service-konto i Riksgäldskontoret. Public service-kontot förvaltas av Kammarkollegiet och används för att tilldela medel till programföretagen genom transfereringar. Storleken på avgiften kommer att justeras beroende på hur mycket medel riksdagen beslutar att programföretagen ska tilldelas. Nettot av redovisade intäkter och kostnader uppgår för 2019 till 730 miljoner kronor och redovisas som ett överskott i statens resultaträkning.

Utveckling av metoden för skattefordringar

Under året har ett fortsatt utvecklingsarbete bedrivits rörande metoden för den beräkning av upplupna skatteintäkter i balansräkningen och anslutande poster som infördes i årsredovisningen för staten 2018. Arbetet har lett fram till att metoden förändrats genom att en värdegräns som Skatteverket gör av utestående fordringar som avser restförda skatter nu påverkar resultaträkningen särskilt. Genom denna förändring har en oförklarad differens som fanns i årsredovisningen för staten föregående år kunnat elimineras. Förändringen leder till att skatteintäkterna och årets överskott för 2018 ökar med 736 miljoner kronor. Jämförelsetalet i resultaträkningen har justerats för detta.

Ändrade redovisningsprinciper hos vissa myndigheter

Utöver ändringar i principerna för årsredovisningen för staten som sådan, förekommer att ändrade principer hos vissa myndigheter påverkar årsredovisningen för staten i mindre omfattning. I de fall en myndighet har ändrat jämförelsetal eller gett motsvarande upplysningar, ändras jämförelsetalen även i årsredovisningen för staten om inte beloppet är oväsentligt. Har myndigheten inte ansett det möjligt att ändra i sin årsredovisning eller lämna kompletterande information har inte heller jämförelsetalen i årsredovisningen för staten ändrats.

Universitets- och högskolerådet har ändrat redovisningsprincip i samband med att myndigheten fått en ny roll i hantering av bidragsfinansierade projekt.

Med anledning av omklassificeringen har jämförelsetalen för posten Oförbrukade bidrag ökat med 312 miljoner kronor och jämförelsetalen för posten Övriga kortfristiga skulder har minskat med motsvarande belopp.

Tillväxtverket har ändrat redovisningsprincip för mellanhavanden med EU och omräknar inbetalda förskott från EU till balansdagens kurs. Jämförelsetalen för posten Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 24 miljoner kronor och jämförelsetalen för posten Övriga förutbetalda intäkter har ökat med samma belopp.

För specifikationer i noter förekommer förändringar mellan delbelopp inom noterna i årsredovisningen för staten. De kan bero på omorganisationer av verksamhet, att ny information tillkommit eller andra korrigeringar.

Andra justeringar av jämförelsetal

Affärsverket svenska kraftnäts skulder för kapacitetsavgifter har förts om från kortfristig till långfristig skuld i enlighet med affärsverkets redovisning i årsredovisningen. Jämförelsetalen för posten Långfristiga skulder har ökat med 9 133 miljoner kronor medan posten Övriga kortfristiga skulder har minskat med samma belopp.

Avsättningar för miljöskador hos Affärsverket svenska kraftnät och Sjöfartsverket har förts om så att de särredovisas på egen post i balansräkningen. Jämförelsetalen för posten Avsättningar för avhjälpan av miljöskador har ökat med 46 miljoner kronor medan posten Övriga avsättningar har minskat med samma belopp.

En felklassificering i årsredovisningen för staten avseende vissa tillgångar hos Affärsverket svenska kraftnät har rättats. Detta påverkar jämförelsetalen för posten Maskiner, inventarier, installationer m.m. som har minskat med 318 miljoner kronor och posten Pågående nyanläggningar har ökat med motsvarande belopp.

Finansiella korrigeringar som rör EU-medel redovisas som finansiella kostnader hos Statens jordbruksverk, eftersom de redovisas som utgifter på anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen omklassificeras de finansiella korrigeringarna i stället till intäktsreduktioner, eftersom de är återbetalningar av eller avdrag på erhållna bidrag från EU. Ett fel i denna omklassificering har lett till att jämförelsetalen justeras. Posten Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 307 miljoner kronor och posten Finansiella kostnader har minskat med motsvarande belopp.

Påverkan på jämförelsetalen för årets överskott 2018 sammanfattas nedan:

	Miljoner kronor
Arets överskott i resultaträkningen i Årsredovisningen för staten 2018	106 395
Ändrad redovisningsmetod för värdereglering av vissa skattefordringar	736
Ändrad redovisningsprincip för förskott från EU	-24
Arets överskott i resultaträkningen enligt jämförelsekolumnen i Årsredovisningen för staten 2019	107 107

Undantag från generella principer

Några myndigheter har väsentliga undantag från generella redovisningsprinciper som beskrivs nedan.

Skatteverket har enligt regeringsbeslut dispens från kravet på att redovisa fordringar och skulder för uppörd som redovisas på annat sätt än via skattekontot. Dispensen utnyttjas för närvarande för ej restförda uppördsfordringar redovisade genom de gamla uppördssystemen.

Statens fastighetsverk förvaltar, utvecklar och tillgängliggör statliga byggnadsminnen, såsom slott, fästningar och andra kulturmiljöer som inte är ekonomiskt bärkraftiga. Myndigheten har för dessa s.k. bidragsfastigheter undantag som innebär att kapitalutgifter för bidragsfastigheterna inte betraktas som en anläggningstillgång.

Undantag från regler på finansieringsområdet förekommer, exempelvis rätten eller formerna för att ta ut avgifter, för att ta emot bidrag och donationer eller för att lånefinansiera tillgångar. Eftersom dessa inte påverkar årsredovisningen för staten annat än indirekt, redovisas de dock inte här.

Vissa verksamheter eller vissa balansposter hos myndigheter med koppling till det försvars- och säkerhetspolitiska området är hemliga, och redovisas därför på ett förenklat sätt i årsredovisningen för staten. Så långt det är möjligt görs dock redovisningen i dessa fall på ett sätt som är jämförbart med redovisningen i övrigt, och

på samma sätt mellan åren, och därför bedöms de inte påverka årsredovisningen för staten i någon väsentlig grad.

Kommentarer till särskilda poster

Nedan kommenteras vissa poster i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna. Det handlar om poster som i de flesta fall är unika för statens verksamhet och där kännedom om metoden för att ta fram uppgifterna kan ge ökad förståelse för postens innebörd. Samtidigt har beskrivningen bedömts vara alltför omfattande för att passa direkt i kommentarer till utfallet.

Statsskulden

Riksgäldskontoret redovisar statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Undantag görs för skulden till premiepensionssystemet och de skulder som kan uppstå i insättningsgarantifonden. De skulderna, liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuldsvärdningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, tas upp under andra poster i balansräkningen. Därutöver görs i årsredovisningen för staten undantag för de skulder som kan uppstå i Kärnavfallsfondens placeringsverksamhet.

Riksgäldskontoret värderar statsskulden till det belopp som kommer att betalas ut på förfalldagen (nominellt slutvärde) och inte till det belopp som erhållits. Dessutom värderas den inklusive derivatinstrument, som skuldbytesavtal och valutaterminer.

I balansräkningen i årsredovisningen för staten redovisas den konsoliderade statsskulden, dvs. efter avdrag för statliga myndigheters innehav av statspapper, till skillnad från Riksgäldskontorets redovisning av den okonsoliderade statsskulden.

Mervärdesskattekomensation till statliga myndigheter nettoredovisas

Statliga myndigheter får komensation för ingående mervärdesskatt i sin verksamhet enligt bestämmelserna i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till komensation för ingående mervärdesskatt. I statens budget och i nationalräkenskaperna bruttoredovisas skatten som en del av statens skatteintäkter.

I den konsoliderade resultaträkningen nettoredovisas emellertid skatteintäkten liksom motsvarande ingående mervärdesskatt.

Utbetalningarna av allmän pension bruttoredovisas

I nationalräkenskaperna redovisas premiepensionssystemet i hushållssektorn, i enlighet med principerna för denna typ av system som EU har fastställt.

Inkomstpensionssystemet (de pensioner som finansieras via AP-fonderna, med undantag för sjätte AP-fonden) redovisas i sociala trygghetsfonder.

I statens budget dras de arbetsgivaravgifter och egenavgifter som förs till premiepensionssystemet av från intäkterna, så att skatterna redovisas exklusive dessa avgifter. De avgiftsintäkter som ska föras till inkomstpensionssystemet redovisas brutto på inkomstitlar och ingår i den offentliga sektorns skatteintäkter, men dras av vid framräkningen av statens skatteintäkter. Bland utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget redovisas utbetalda pensioner exklusive premiepensioner.

I den konsoliderade resultaträkningen redovisas däremot ålderspensionerna, liksom i Pensionsmyndighetens redovisning, i sin helhet, som en del av statens transfereringar (se not 4 Transfereringar). Avgifterna till både inkomstpensionssystemet och premiepensionssystemet redovisas som skatteintäkter (se not 1 Skatteintäkter).

Det har bedömts ha ett värde att ge en bild av de totala pensionsutbetalningarna från staten och motsvarande avgifter på både kostnads- och intäktssidan. I not 1 Skatteintäkter, har sambandet med motsvarande belopp i statens budget tydliggjorts.

Överföringar till och från pensionssystemet

AP-fonderna och premiepensionssystemets medel i övrigt konsolideras inte i årsredovisningen för staten. De överföringar som görs mellan dessa fonder och staten är därför externa transaktioner.

Socialavgifter och allmänna pensionsavgifter som inbetalas till staten redovisas brutto under posten Skatteintäkter i resultaträkningen. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten betalar löpande ut dessa till AP-fonderna och premiepensionssystemet tillsammans med statliga ålderspensionsavgifter från vissa anslag för främst transfereringar. Detta görs enligt särskilda regler för fördelning av de olika avgifterna. Pensionsmyndigheten rekviderar därefter löpande medel för utbetalningar av pension. Pensionsutbetalningarna redovisas i sin helhet som transfereringar i resultaträkningen. I den konsoliderade resultaträkningen för staten elimineras de löpande överföringarna till och från pensionsfonderna. För inkomstpensionssystemet är avgifterna lägre än de utbetalda pensionerna och skillnaden mellan avgifter till AP-fonderna och rekviderade medel från fondsystemet redovisas som en transferering från ålderspensionssystemet AP-fondernas nettobidrag (se not 3 Intäkter av bidrag). För premiepensionssystemet är avgifterna däremot betydligt högre än de utbetalda pensionerna och mellanskillnaden redovisas därför som en transferering till hushåll, eftersom premiepensionssystemet ses som en del av hushållssektorn (se not 4 Transfereringar).

Statens tjänstepensionsåtaganden redovisas på ett enhetligt sätt

Den statliga tjänstepensionsskulden som SPV redovisar tas upp under posten Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. Skulden redovisas exklusive särskild löneskatt som är statens skuld till sig själv.

Redovisningsprincipen för statens tjänstepensionsskuld följer i stora delar den internationella redovisningsstandarden, IPSAS 39 Ersättningar till anställda. Enligt IPSAS 39 ska effekten av försäkringstekniska omvärderingar inte påverka årets resultat, utan redovisas direkt mot nettoförmögenheten i balansräkningen. Detta gäller enbart för myndigheternas egna pensionsåtaganden efter avslutad anställning och därmed omfattas inte delpensionsskulder eftersom de avser ersättningar under pågående anställning.

Den redovisade skulden omfattar hela försäkringsrörelsen, vilket även innefattar anställda vid vissa organisationer som inte är statliga myndigheter eller av andra skäl inte konsolideras i årsredovisningen för staten, bl.a. Chalmers tekniska högskola, Riksbanken och Kungliga Operan. De premier som betalas från statliga myndigheter till SPV elimineras i årsredovisningen för staten, medan de premier som kommer från organisationer utanför den konsoliderade enheten redovisas som bidrag till staten (se not 3 Intäkter av bidrag). Kostnaderna i pensionsrörelsen för anställda i de konsoliderade myndigheterna redovisas som personalkostnader, medan kostnaderna för anställda i andra organisationer redovisas som transfereringar (se not 4 Transfereringar). Fördelningen av kostnader görs kalkylmässigt och grundas på den andel av premieintäkterna som kan hänföras till organisationer inom och utom den

konsoliderade enheten. Fördelningen påverkar inte resultaträkningens saldo, utan endast fördelningen mellan poster.

Grunderna för beräkning av försäkringstekniska avsättningar fastställs av SPV:s styrelse. Försäkringstekniska antaganden ska vara aktsamma och göras på ett sådant sätt att de säkerställer att försäkringsrörelsen ska kunna fullgöra sina åtaganden. Statens tjänstepensionsskuld redovisas i årsredovisningen för staten enligt samma försäkringstekniska grunder som de SPV tillämpar för statens försäkringsrörelse. Riksdagsförvaltningen tillämpar i princip samma försäkrings-tekniska grunder som SPV och redovisningsprincipen enligt IPSAS 39 har införts hos Riksdagsförvaltningen. Affärsverken har inte samma beräkningsgrunder som de SPV tillämpar för statens försäkringsrörelse utan dessa bestäms särskilt av SPV:s styrelse. Affärsverken har heller ännu inte anpassat redovisningen till IPSAS 39 men ESV har rekommenderat affärsverken att fr.o.m. 2020 redovisa försäkringstekniska omvärderingar direkt mot myndighetskapitalet.

Eftersom de beräkningsgrunder som SPV fastställer för affärsverken skiljer sig från beräkningsgrunderna som SPV tillämpar för statens försäkringsrörelse har affärsverkens pensionsskulder i årsredovisningen för staten räknats om enligt SPV:s beräkningsgrunder. Detta medför att den totala pensionsskulden för affärsverken är 308 miljoner kronor lägre i årsredovisningen för staten än i affärsverkens årsredovisningar.

Enligt grunderna som SPV:s styrelse fastställt för försäkringsrörelsen är livförsäkringarnas avsättningar beräknade med följande antaganden:

- Antagande om ränta: Den årliga räntan används för diskontering av framtida, förväntade betalningsflöden. Hänsyn ska tas till Finansinspektionens trygghandgrunder. Per den 31 december 2019 är bruttoräntan -0,70 procent (-0,60 procent).
- Antaganden om driftkostnad: För de flesta åtaganden används ett antagande om driftkostnad på ca 0,10 procent av kapitalet. Därutöver belastas kapitalet med 0,75 procent för att täcka kostnader för framtida utbetalningar. Antagandena är oförändrade jämfört med föregående år.
- Avkastningsskatt: Inget avdrag för avkastningsskatt görs vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna.
- Antagande om livslängd: Olika antaganden om livslängd används för olika generationer och för olika kön. De skilda antagandena om livslängd ska spegla skillnader i förväntad livslängd. En 65-årig man respektive kvinna som är födda på 1950-talet antas leva i ytterligare 22,0 år (21,3 år) respektive 23,7 år (23,4 år).

CSN:s värderingsprinciper för lånefordringar

Centrala studiestödsnämnden (CSN) redovisar utestående lånefordringar med avdrag för förväntade låneförluster. Myndigheten har utvecklat en modell för att beräkna nedskrivningar för förväntade låneförluster och återkrav för sina olika lånetyper. Beräkningen i nuvärde görs med hänsyn till bl.a. skuld, betalning och inkomst för varje låntagare.

Beräkningen av förväntade låneförluster i CSN:s lånefordringar utgår i huvudsak från en individbaserad modell och görs utifrån tre värderingsprinciper:

- Förväntade förluster på grund av att personer missköter sina betalningar.
- Förväntade förluster på grund av de trygghetsregler som finns vid återbetalning.
- Förväntade förluster på grund av framtida dödsfall.

Den första värderingsprincipen utgår från låntagarens dokumenterade bristande betalningsbenägenhet när inga eller få betalningar har gjorts under de senaste åren.

Den andra värderingsprincipen bedömer betalningsförmågan hos de låntagare som har avslutat sina studier och är återbetalningsskyldiga. Principen bygger på en bedömning av låntagarens möjligheter att betala tillbaka lånet utifrån sina ekonomiska förutsättningar och skuldens storlek. Det görs därutöver en generell nedskrivning för förväntade låneförluster under studietiden.

Den tredje värderingsprincipen utgår från sannolikheten att dö vid olika åldrar. Underlaget till beräkningen hämtas utifrån köns- och åldersspecifika risker för dödsfall från Statistiska centralbyrån (SCB) och därefter gör CSN vissa justeringar.

Stabilitetsfonden hos Riksgäldskontoret

Stabilitetsfonden regleras i lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Stabilitetsfondens uppdrag har i och med bildandet av Resolutionsreserven (se nedan) begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd för att motverka en allvarlig störning av det finansiella systemet i Sverige. Fonden uppgick vid utgången av 2019 till 40 miljarder kronor.

Resolutionsreserven hos Riksgäldskontoret

Lagen (2015:1016) om resolution innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för de institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutionsreserven i början av 2016. Den tillfördes 19 miljarder kronor genom en överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. Resolutionsreserven uppgick vid utgången av 2019 till 43 miljarder kronor.

Transfereringar med koppling till skattesystemet

Kommunernas mervärdesskatt nettoredovisas i statens budget. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på särskild inkomsttitel vilket minskar inkomsterna i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen bruttoredovisas dessa medel som lämnade bidrag och skatteintäkter, vilket bedömts ge den mest rättvisande informationen.

Den kommunalekonomiska utjämningen nettoredovisas under anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen i årsredovisningen för staten har det bedömts mest rättvisande att bruttoredovisa den kommunalekonomiska utjämningen som skatteintäkter och transfereringar till kommuner.

Dessa båda skillnader innebär att både skatteintäkter och transfereringar är högre i resultaträkningen än i statens budget (se not 1 Skatteintäkter och not 4 Transfereringar).

Upplupna skatteintäkter

Den del av posten Övriga upplupna intäkter som benämns Upplupna skatteintäkter utgörs av skillnaden mellan statens och ålderspensionssystemets skatteintäkter för främst aktuellt inkomstår och de preliminära skatter som redovisats t.o.m. december månad. Belopp för tidigare och kommande år kan ingå i posten, bl.a. i samband med omprövningar och förskottsdebiteringar.

Posten beräknas genom att de skatter som har debiterats under inkomståret dras från de intäkter för det aktuella inkomståret som räknats fram i modellen för periodisering av skatter. Detta ska i princip överensstämma med summan av föregående års motsvarande upplupna intäkt och det periodiseringsbelopp som framkommer i modellen för periodisering av skatteintäkter.

Staten är ansvarig för all uppbörd, dvs. även uppbörden av skatter som tillhör kommuner och avgifter till trossamfund. Regleringsbelopp som avser kommuner och trossamfund särredovisas för att särskilja dessa från statens fordran på skattskyldiga.

Redovisning av marknadsvärdeförändringar i resultaträkningen

Orealiserade marknadsvärdeförändringar på framför allt långfristiga värdepappersinnehav redovisas i resultaträkningen som finansiella intäkter eller kostnader. I allt väsentligt motsvaras dessa av avsättningar till Kärnavfallsfonden och Insättningsgarantifonden. En stor del av värdepapperen är statsobligationer och andra instrument utgivna av Riksgäldskontoret.

I resultaträkningen för staten elimineras normalt inomstatliga finansiella intäkter och kostnader. I detta fall skulle detta dock leda till att saldot i resultaträkningen påverkades kraftigt mellan åren av att avsättningar till fonder påverkas av intäkter eller kostnader som elimineras. Därför behålls den orealiserade värdeförändringen i resultaträkningen, samtidigt som avsättningen till fonder redovisas med det belopp som respektive myndighet rapporterat, så att saldot i princip inte påverkas.

I balansräkningen elimineras däremot det bokförda värdet av innehavet av statspapper mot Riksgäldskontorets statsskuld. Mellanskillnaden påverkar nettoförmögenheten.

Sveriges innehav av utsläppsminskingsenheter inom ramen för Kyotoprotokollet

Sverige befinner sig för närvarande i den andra åtagandeperioden under Kyotoprotokollet (2013–2020). Avräkning för perioden kommer att ske efter 2020, då de totala utsläppen under perioden ska avräknas mot den tilldelade mängden utsläpp. De totala utsläppen består av utsläppen som årligen hanteras i EU:s utsläppshandelsystem (EU ETS) och under ansvarsfördelningsbeslutet (ESD). Inom ramen för Sveriges program för internationella klimatsatser har Energimyndigheten sedan 2002 haft i uppdrag att för Sveriges räkning stötta klimatprojekt i utvecklingsländer genom de flexibla mekanismerna under Kyotoprotokollet. Genom dessa klimatprojekt har Sverige förvärvat utsläppsminskingsenheter som verifierats, certifierats och utfärdats av FN.

Regeringen begärde i budgetpropositionen för 2020 riksdagens bemyndigande att annullera de utsläppsenheter som har genererats under Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod 2013–2020 och som levererats till Sverige fram t.o.m. 2017 och 2018, vilket motsvarar drygt 6,4 miljoner utsläppsminskingsenheter (prop. 2019/20:1, bet. 2019:20:MJU1, rskr. 2019/20:122).

3.4.2 Redovisningsprinciper för statens budget

Statens budget redovisas enligt de principer som följer av budgetlagen och riksdagens beslut om budgeten.

Enligt budgetlagen omfattar statens budget alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto på inkomstitlar och anslag, med undantag för inkomster som riksdagen har beslutat ska specialdestineras till en viss verksamhet.

Utgifter i statens budget redovisas mot anslag medan inkomsterna redovisas mot inkomstitlar. Utgifter för transfereringar redovisas det år då betalning sker, medan förvaltningsutgifter redovisas det år som kostnaderna hänför sig till. Övriga utgifter redovisas det budgetår som utgifterna hänför sig till. Enligt budgetlagen redovisas inkomster av skatter och avgifter det år intäkterna hänför sig till. Övriga inkomster redovisas det budgetår som inkomsterna hänför sig till.

Universitet och högskolor tillämpar en särskild modell för redovisning mot anslag. Andra avvikelser från generella principer kan förekomma enligt riksdagens beslut. Till skillnad från vad som gäller för resultat- och balansräkningen, där olika redovisningsmetoder och principer för specifika poster förklaras i detta avsnitt, finns för budgetens anslag och inkomstitlar riksdagsbeslut och motiveringar som har redovisats för riksdagen i budgetpropositionen eller andra propositioner.

Utöver anslagen och inkomstitlarna innehåller statens budget en post för Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost. Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av den totala förändringen av Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder respektive andra stater. Den kassamässiga korrigeringsposten på utgiftssidan är nödvändig för att budgetens saldo ska visa statens lånebehov. Ett negativt budgetsaldo ger ett positivt lånebehov, dvs. en ökning av statsskulden, medan ett positivt budgetsaldo ger ett negativt lånebehov, dvs. i de flesta fall en minskning av statsskulden.

3.4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget

Statens budget och resultaträkningen skiljer sig åt såväl i avgränsning och struktur som i redovisningsprinciper. Ett exempel på skillnader i avgränsningen är affärsverken som ingår i resultaträkningen, men som till övervägande del ligger utanför statens budget. Affärsverken och andra verksamheter där avgifter och bidrag får disponeras i verksamheten redovisas i resultaträkningen, medan de endast påverkar budgeten till den del verksamheterna påverkar statens lånebehov.

Redovisningsprinciperna i statens budget är blandade. Statens budget innehåller redovisning av in- och utbetalningar (kassamässigt), för vissa anslag eller inkomstitlar innehåller den kostnader och intäkter och för några innehåller den utgifter och inkomster. Redovisningen i resultaträkningen sker i sin helhet enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. den består av intäkter och kostnader. Saldot i statens budget redovisas dock helt kassamässigt.

I tabellen nedan sammanfattas några av skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget.

Statens budget har en ändamålsstruktur där anslagen är grupperade i utgiftsområden och inkomstitlarna i inkomsttyper. Resultaträkningen är däremot indelad i intäkt- och kostnadsslag. Jämförelser av poster i resultaträkningen och statens budget går därför ofta inte att göra, utan dokumenten kompletterar varandra.

Tabell 3.5 Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget

	Resultaträkningen	Statens budget
Skatt	Intäkt	Intäkt/Betalning
Offentligrättsliga avgifter på inkomstitel	Intäkt	Intäkt
Avgift av tillfällig natur eller mindre omfattning	Intäkt	Kostnadsreduktion på anslag
Övriga avgifter	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Erhållna bidrag som används i verksamheten	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Transfereringar (lämnade bidrag m.m.)	Kostnad	Utbetalning
Avsättningar för framtida förpliktelser	Kostnad	Kostnad/Utgift
Löner, varor och tjänster	Kostnad	Kostnad
Andel av företagsvinst/förlust	Intäkt/kostnad enligt kapitalandelsmetoden	Inkomst vid utdelning
Orealiserad valutavinst/förlust och upplupen ränta	Intäkt/kostnad	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar

Resultaträkningen visar verksamhetens totala intäkter och kostnader under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen, dvs. tillgångar och skulder per den 31 december. För vissa kapitaltransaktioner påverkas endast balansräkningen av händelser i statens budget medan resultaträkningen är oförändrad. Exempel på detta är anslag för investeringar och utlåning, eller inkomstitlar för återbetalning av lån.

En stor principiell skillnad är att i resultaträkningen elimineras alla ekonomiska mellanhavanden mellan myndigheter. I statens budget bruttoredovisas sådana transaktioner i de flesta fall som utgifter på anslag och inkomster på inkomstitel.

En annan stor skillnad är att ålderspensionsavgifterna från andra än statliga myndigheter bruttoredovisas som intäkter i resultaträkningen, samtidigt som de faktiska utbetalningarna av pensioner i ålderspensionssystemet redovisas som kostnader. I statens budget nettoredovisas däremot ålderspensionsavgifterna efter avdrag för utbetalningarna till pensionssystemet, inklusive premiepensionssystemet. Utbetalningarna av pensioner till enskilda framgår inte av statens budget.

3.5 Noter

3.5.1 Noter till resultaträkningen

Not 1 Skatteintäkter

Miljoner kronor

	2019	2018
Direkta skatter på arbete		
Inkomstskatter	799 182	786 385
Skattereduktioner m.m.	-272 421	-253 181
Allmän pensionsavgift	128 333	123 661
Summa Direkta skatter på arbete	655 093	656 864
Indirekta skatter på arbete		
Arbetsgivaravgifter	588 559	566 517
Särskild löneskatt, egenavgifter m.m.	57 667	58 235
Avgifter till premiepensionssystemet	-41 088	-38 775
Summa Indirekta skatter på arbete	605 138	585 977

	2019	2018
Skatt på kapital		
Skatt på kapital, hushåll	71 684	69 345
Skatt på företagsvinster	145 050	132 939
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	32 705	33 207
Övriga skatter på kapital	24 935	25 953
<i>Summa Skatt på kapital</i>	<i>274 374</i>	<i>261 444</i>
Skatt på konsumtion och insatsvaror		
Mervärdesskatt	461 844	446 777
varav kommunmoms	73 550	70 982
Skatt på alkohol och tobak	26 881	27 294
Skatt på energi och miljö	79 750	79 034
Skatt på vägtrafik	20 650	19 835
Skatt på spel	6 489	4 491
Skatt på import	6 864	6 498
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	563	2 042
<i>Summa Skatt på konsumtion och insatsvaror</i>	<i>603 042</i>	<i>585 969</i>
Restförda och övriga skatter		
Restförda skatter m.m.	-4 473	1 982
Intäkter som förs till fonder	11 584	14 701
Avgift till public service	9 051	0
<i>Summa Restförda och övriga skatter</i>	<i>16 161</i>	<i>16 683</i>
<i>Summa Totala skatteintäkter före justering</i>	<i>2 153 808</i>	<i>2 106 938</i>
Justering till belopp enligt ÅRS 2018		4 018
<i>Totala skatteintäkter</i>	<i>2 153 808</i>	<i>2 110 956</i>
Avgår: Kommunala skatter	-760 551	-744 183
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet (inkomstpension)	-266 499	-256 745
Avgår: EU-skatter	-6 864	-6 498
<i>Summa Statens skatteintäkter före justering</i>	<i>1 119 895</i>	<i>1 103 531</i>
Justering till belopp enligt ÅRS 2018		-2 260
Statens skatteintäkter enligt avgränsningen i statens budget	1 119 895	1 101 271
Tillkommer, avgränsningsskillnader m.m.		
Skatter hänförliga till tidigare år		
varav 2018	-1 992	8 502
varav 2017	1 621	-515
Avgifter till ålderspensionssystemet	266 499	256 745
Avgifter till premiepensionssystemet	41 088	38 775
EU-skatter	6 864	6 498
Kommunala utjämningsavgifter LSS	4 506	4 094
Inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsavgift	19 145	18 261
Elimineringar m.m.		
Eliminering av statliga myndigheters avräknade moms	-34 077	-32 585
Eliminering av statens arbetsgivaravgifter	-35 166	-34 330
Eliminering av särskild löneskatt på pensionskostnader	-4 202	-4 056
Eliminering av myndigheters skatter m.m.	-135	-149
Justering för värdering av restförda skatter	2 486	736
<i>Summa Total före justering</i>	<i>1 386 530</i>	<i>1 363 246</i>
Justering till belopp enligt ÅRS 2018		234
Total summa	1 386 530	1 363 480

23 miljarder kronor mer i skatteintäkter

Skatteintäkterna såsom de avgränsas i resultaträkningen ökade med 23 miljarder kronor (1,7 procent) jämfört med 2018. Skatteintäkterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det är intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter för ett kalenderår beslutas först i samband med den årliga inkomsttaxeringen, är det slutliga utfallet för skatteintäkterna inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång.

Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på prognoser. Skillnaden mellan det definitiva utfallet och den prognos som redovisas i årsredovisning för staten kan för enstaka skatter vara stor. Det gäller främst bolagens inkomstskatt och hushållens skatt på kapitalvinster. Avvikelsen för de totala skatterna är däremot liten och uppgår som regel till mellan 0,5 till 1 procent av de slutliga skatteintäkterna.

Den övergripande analysen utgår från de totala skatteintäkterna, som beräknas till 2 154 miljarder kronor för 2019 och som ska jämföras med totalt 2 107 miljarder kronor enligt den nu aktuella bedömningen av skatteintäkter för inkomståret 2018. Det innebär en ökning med 47 miljarder kronor varav kommunernas del är 16 miljarder kronor. Med den nuvarande bedömningen av skatteintäkterna avseende 2019 är ökningen av statens skatter, inklusive avgifter till ålderspensionssystemet, därmed 30 miljarder kronor. Ökningen förklaras framför allt av högre arbetsgivaravgifter, mervärdesskatt och företagets inkomstskatter.

Skattesänkningar minskar intäkterna från de direkta skatterna på arbete

De direkta skatterna på arbete, nettot av inkomstskatter, allmän pensionsavgift och skattereduktioner, minskade med 1,8 miljarder kronor jämfört med 2018.

Kommunernas skatteintäkter ökade med 16 miljarder kronor medan statens intäkter minskade med 18 miljarder kronor. Minskningen av statens intäkter förklaras bl.a. av att riksdagen under hösten 2018 beslutade om att höja jobbskatteavdraget, utöka grundavdraget för pensionärer samt att skiktgränsen för den statliga inkomstskatten skulle höjas. Sammantaget innebär besluten skattesänkningar om knappt 19 miljarder kronor varav 5 miljarder kronor påverkade kommunernas inkomstskatter⁴.

Minskningen förklaras även av regeringens förslag att enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag ges möjlighet att öka avsättningen till periodiseringsfonder avseende beskattningsåret 2019⁵. Den viktigaste skattebasen för inkomstskatten är utbetalda löner som ökade med 3,9 procent jämfört med ca 4,7 procent de tre senaste åren. Den lägre ökningstakten förklaras av att arbetade timmar minskade medan de ökat med över 2 procent de senaste två åren.

De indirekta skatterna på arbete ökade med 19 miljarder kronor, vilket är en betydligt lägre ökningstakt jämfört året innan. Även för dessa intäkter förklaras den lägre ökningstakten av att arbetade timmar minskat.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna. Elimineringen bruttoredo visas i tabellen ovan.

⁴ Sammantaget är effekterna av regeländringarna neutrala för kommunerna eftersom de får kompensation via det generella statsbidraget.

⁵ Lagrådsremiss "Ytterligare åtgärder på skatteområdet med anledning av coronaviruset" (prop. 2019/20:151, bet. 2019/2020:FiU55, rskr.2019/20:204)

Svag ökning av intäkter av hushållens skatt på kapital

Hushållens kapitalskatter uppgick till 72 miljarder kronor vilket är 2 miljarder kronor mer än 2018. Både utdelningsinkomsterna och ränteutgifterna ökade medan kapitalvinsterna var oförändrade.

Intäkter av företagens inkomstskatt ökade med nästan 10 procent

Skatt på företagsvinster ökade med 12 miljarder kronor eller 9,1 procent jämfört med en ökning om 4,6 procent 2018. Den lägre ökningstakten 2018 förklaras av att den utländskt avräknade skatten var ovanligt stor detta år.

Svag ökning av intäkterna från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 17 miljarder kronor jämfört med 25 miljarder kronor året innan. Det är intäkterna från mervärdesskatt och energiskatt som förklarar den svagare ökningen. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 15 miljarder kronor jämfört med 20 miljarder kronor året innan. Den lägre ökningstakten förklaras till största delen av konsumtion och investeringar i kommunsektorn. I beloppet mervärdesskatt, 462 miljarder kronor, ingår återbetald mervärdesskatt till statliga myndigheter med 34 miljarder kronor som har eliminerats. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Intäkter av skatt på alkohol och tobak minskade

Intäkterna av skatt på alkohol och tobak minskade med 0,4 miljarder kronor.

Svag ökning av intäkter från skatt på energi och miljö

Intäkterna av skatt på energi och miljö ökade med 0,7 miljarder kronor, vilket är lägre än normalt. Den låga ökningen mellan åren förklaras av ändrade periodiseringsregler för intäkter från skatt på elektrisk kraft. Ändringen innebar att skatteintäkterna för 2018 baserades på 14 månaders uppörd i stället för tolv månader. Utan denna ändring skulle intäkterna av skatt på energi och miljö 2019 ökat med 3,5 miljarder kronor.

Intäkterna av skatt på vägtrafik ökade

Intäkterna av skatt på vägtrafik ökade med 0,8 miljarder kronor. Ökningen avser fordonsskatten vilket delvis förklaras av det införda bonus-malus-systemet, med en högre fordonsskatt de tre första åren för bilar med CO₂-utsläpp över 95 gram per kilometer. Ändringen innebar att registreringen av nya bilar ökade mycket i slutet av 2018, vilket påverkade fordonsskatten under 2019.

Intäkter av skatt från spelverksamhet ökade

Överskottet från AB Svenska Spel uppgick till 2,7 miljarder kronor vilket var en minskning med 1,8 miljarder kronor. Minskningen förklaras av att den svenska spelmarknaden avreglerades 2019. För de delar som avreglerats betalar skattskyldiga som har en spellicens 18 procent av behållningen. Under 2019 uppgick dessa intäkter till 3,8 miljarder kronor. Sammantaget uppgick intäkterna från skatt på spel till 6,5 miljarder kronor jämfört med 4,5 miljarder kronor 2018.

Avgiften till public service

Från och med 2019 finansieras public service med en skatt. Skatten betalas av skattskyldiga över 18 år som har en beskattningsbar inkomst och som högst uppgår

skatten till 1 347 kronor. Sammantaget uppgår skatteintäkterna till 9,1 miljarder kronor. Eftersom resolutionsavgiften minskar samtidigt som juridiska personer anstånd att betala skatt ökar är de totala intäkterna under gruppen Restförda och övriga skatter i princip oförändrad mellan åren.

Ökade intäkter av kommunal inkomstskatt

Kommunernas del av skatteintäkterna, kommunal inkomstskatt och fastighetsavgift, ökade med 16 miljarder kronor medan ålderspensionssystemets avgifter ökade med 10 miljarder kronor.

Statens arbetsgivaravgifter har eliminerats

Skatteverket sköter uppbörderna av skatter och redovisar den både i statens resultaträkning och i statens budget. Staten betalar ut de skatter och avgifter som tillhör kommunsektorn och ålderspensionssystemet löpande för att sedan slutreglera dem när beskattningen är fastställd. Den redovisning av skatteintäkter som görs i resultaträkningen skiljer sig på några punkter från den som görs på inkomstsidan i statens budget. I budgeten görs omföringar och en finare indelning av vissa poster för att tydligare redovisa fördelningen mellan olika skatteslag etc. Den del av ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet läggs i resultaträkningen till skatteintäkterna, trots att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt 3.4). En annan väsentlig skillnad jämfört med statens budget är att arbetsgivaravgifter som staten betalat till sig själv elimineras i resultaträkningen.

Kommunalekonomisk utjämning och kommunmoms bruttoredovisas

I resultaträkningens skatteintäkter ingår den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredovisas på utgiftssidan i statens budget. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 19 miljarder kronor nettoredovisas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning.

Det innebär att utgifterna för statsbidrag till kommunerna minskats med motsvarande belopp på statens budget. I resultaträkningens skatteintäkter ingår också mervärdes-skatt med 74 miljarder kronor för kommuner och landsting som nettoredovisas på inkomstsidan i statens budget. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både inkomster och transfereringar till kommuner är 93 miljarder kronor högre än i statens budget för 2019.

Tre justeringsbelopp

I kolumnen för jämförelsetalen från 2018 redovisas för varje skatteslag de utfall för 2018 som beräknats under våren 2020 efter det att beskattningen av 2018 års inkomster slutförts. Detta överensstämmer med motsvarande redovisning av utfallet på statens budget. Jämförelsetalen avviker något för varje enskilt skatteslag från de belopp som beräknades när resultaträkningen för 2018 togs fram, eftersom de baseras på senare utfallsinformation. Tre justeringsbelopp har lagts till i ovanstående tabell så att överensstämmelse även uppnås med de periodiserade skatter som redovisades i årsredovisningen för staten 2018.

Skatteintäkterna 2018 blev lägre än beräknat

Skatteintäkterna 2018 blev 4 miljarder kronor lägre jämfört med den beräkning av 2018 års skatt som gjordes våren 2019. Intäkterna av skatt på kapital blev 7,1 miljarder

kronor lägre än beräkningen våren 2019. Det förklaras främst av att skatt på företagsvinster blev 4,7 miljarder kronor lägre. Hushållens skatt på kapital blev 2,6 miljarder kronor lägre till följd av lägre kapitalvinster. Intäkter från skatt på energi blev däremot 2,3 miljarder kronor högre, vilket förklaras av ändrade periodiseringsregler. Kommunernas skatteintäkter blev drygt 2 miljarder kronor lägre och statens skatteintäkter knappt 2 miljarder kronor lägre.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>		
Trafikverket	2 633	2 474
Transportstyrelsen	2 395	2 298
Kronofogdemyndigheten	1 416	1 383
Lantmäteriet	1 027	1 021
Polismyndigheten	851	796
Finansinspektionen	718	707
Centrala studiestödsnämnden	669	657
Läkemedelsverket	662	630
Bolagsverket	511	454
Patent- och registreringsverket	330	315
Migrationsverket	322	273
Elsäkerhetsverket	318	350
Strålsäkerhetsmyndigheten	313	294
Post- och telestyrelsen	275	284
Regeringskansliet	234	204
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	1 784	1 780
Luffartsverket	1 720	1 805
Övriga myndigheter	1 743	1 471
Summa offentligrättslig verksamhet	17 921	17 196
<i>Uppdragsverksamhet</i>		
Trafikverket	4 665	3 915
Statens institutionsstyrelse	1 984	1 934
Exportkreditnämnden (-2005 exkl. BA och SI)	1 442	1 397
Försvarets materielverk	1 085	1 182
Pensionsmyndigheten	802	925
Statens fastighetsverk	784	732
Lunds universitet	584	573
Statens jordbruksverk	534	527
Skatteverket	490	540
Sveriges lantbruksuniversitet	452	430
Kungl. Tekniska högskolan	442	412
Uppsala universitet	429	380
Försvarmakten	399	198
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	11 394	11 007
Luffartsverket	755	966
Sjöfartsverket	304	143

	2019	2018
Övriga myndigheter	5 650	5 128
Summa uppdragsverksamhet	32 195	30 389
<i>Andra ersättningar</i>	2 019	2 018
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	3 559	3 494
Polismyndigheten	826	717
Försvarets materielverk	815	840
Statens skolverk	800	277
Trafikverket	494	488
Statens fastighetsverk	432	27
Centrala studiestödsnämnden	264	240
Karolinska institutet	247	230
Kronofogdemyndigheten	236	161
Transportstyrelsen	189	195
Socialstyrelsen	163	1
Kammarkollegiet	142	1 374
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	479	357
Sjöfartsverket	3	11
Övriga myndigheter	1 103	1 286
Summa andra ersättningar	9 752	9 698
Total summa	59 868	57 283

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 2 585 miljoner kronor eller med 4,5 procent. Intäkter av avgifter i offentligrättslig verksamhet ökade med 725 miljoner kronor och är ca 30 procent av posten. Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet ökade med 1 806 miljoner kronor och utgör drygt hälften av posten. Andra ersättningar ökade med 54 miljoner kronor och utgör ca 16 procent av posten.

Staten tar in avgifter för att tillhandahålla varor och tjänster, och den som betalar avgiften får därmed en motprestation. Avgifterna är antingen offentligrättsliga eller avgifter för uppdragsverksamhet.

Offentligrättsliga avgifter är s.k. tvingande eller betungande avgifter som staten med stöd av författning kan ta ut av enskilda.

Avgifter för uppdragsverksamhet är samtliga avgifter som inte är offentligrättsliga. Det omfattar försäljning av varor och tjänster som är frivilligt efterfrågade.

Hit räknas också de avgifter som myndigheter under vissa förutsättningar får ta ut enligt det generella bemyndigandet i 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

Andra ersättningar ses inte som avgifter eftersom den som betalar ersättningen i princip inte erhåller någon motprestation såsom för en avgift.

Offentligrättsliga avgifter ökade

De största förändringarna av de offentligrättsliga avgifterna rör Trafikverket och Transportstyrelsen.

Trafikverkets avgifter ökade med 159 miljoner kronor. Det beror främst på ökade avgiftsintäkter för banavgifter. Trafikverket tar framför allt ut banavgifter som är

obligatoriska för de aktörer som trafikerar järnvägen och där intäkterna går till drift och underhåll av järnvägen.

Transportstyrelsens avgifter har ökat med 97 miljoner kronor, vilket i huvudsak beror på ökade avgifter såväl som ökad volym inom vägtrafikområdet inklusive trafikregistret. Transportstyrelsen tar ut avgifter inom sjöfarts-, luftfarts-, järnvägs- och vägtrafikområdet för bl.a. tillsyn, tillstånd och registerhållning. Inom luftfartsområdet finns också avgifter för säkerhetskontroll vid svenska flygplatser, flygplatsers utrustningskostnader för kommunikation, navigation och övervakning inom flygtrafikledningstjänst och undervägsverksamheten (flygtrafiktjänst en route).

Övrigt om intäkter av offentligrättsliga avgifter

Totalt redovisar omkring 120 myndigheter offentligrättsliga avgifter, i en mängd olika verksamheter.

Kronofogdemyndighetens avgifter omfattar grundavgifter i allmänna och enskilda mål och avgifter i mål om betalningsföreläggande m.m.

Lantmäteriet redovisar avgifter inom fastighetsbildningsområdet och expeditionsavgifter för inskrivningsverksamheten, t.ex. ansökan om lagfart vid köp av fastighet.

Polismyndigheten tar ut avgifter för framför allt passhantering, nationella ID-kort och tillståndsgivning.

Sjöfartsverkets avgifter omfattar främst farleds- och lotsavgifter.

Luftfartsverket tar framför allt ut s.k. undervägsavgifter som fastställs av Europakommissionen och beräknas på en kombination av antal flygningar, luftfartygets vikt och flugen sträcka.

Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet ökade

Det är framför allt Trafikverket, Affärsverket svenska kraftnät, Försvarsmakten och Sjöfartsverket som visar ökade intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet. Luftfartsverket och Pensionsmyndigheten har däremot lägre intäkter.

Avgifterna i Trafikverkets uppdragsverksamhet ökade med 750 miljoner kronor.

Det beror främst på en ökning av intäkter i investerings- och reinvesteringsprojekt. Trafikverkets uppdragsverksamhet består i övrigt huvudsakligen av försäljning av järnvägsmateriel till de entreprenörer som bygger och underhåller de statliga järnvägarna och el till de olika bolag som bedriver tågtrafik.

Affärsverket svenska kraftnät tar ut avgifter från regionnätsföretag, stora elproducenter och balansansvariga. Avgifterna ökade med 387 miljoner kronor främst till följd av att grundavgiften för förbrukning och produktion avseende de balansansvariga höjdes med drygt 30 procent inför 2019.

Avgiftsintäkterna i Försvarsmaktens uppdragsverksamhet ökade med 201 miljoner kronor. Det avser i huvudsak verkstäderna som överfördes efter verksamhetsövergången från Försvarets materielverk.

Sjöfartsverkets intäkter av uppdragsverksamhet ökade med 161 miljoner kronor.

Det beror bl.a. på ökade intäkter i isbrytningsverksamheten, försäljning av räddningshelikoptrar samt ökade intäkter inom sjö- och flygräddningsverksamheten från både Eurocontrol och Försvarsmakten.

Luftfartsverkets intäkter av uppdragsverksamhet avser i huvudsak konsulttjänster samt ersättning från intressebolaget Nordica Unified Air traffic Control (NUAC HB) för tillhandahållande av personal, kontrollcentraler och teknisk utrustning för NUACs utförande av flygtrafiktjänst i det övre luftrummet (en route) på uppdrag av Luftfartsverket. Luftfartsverkets intäkter av uppdragsverksamhet minskade med 211 miljoner kronor till följd av att Luftfartsverket fr.o.m. 1 september 2019 har återtagit verksamheten och själv utför tjänsten från denna tidpunkt.

Pensionsmyndigheten tar mest ut avgifter från AP-fonderna för administration av inkomstpensionssystemet och administration av premiepensionssystemet. Pensionsmyndighetens intäkter av uppdragsverksamhet minskade med 123 miljoner konor vilket framför allt rör avgiftsintäkter avseende administration av inkomstpensionssystemet.

Övrigt om intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet

Totalt redovisar omkring 172 myndigheter avgifter för uppdragsverksamhet.

Statens institutionsstyrelse tar huvudsakligen ut vårdavgifter för ungdomsvård.

Exportkreditnämndens intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet består av garantiavgifter.

Försvarets materielverks intäkter för uppdragsverksamhet består av fakturering av levererade tjänster och produkter.

Statens fastighetsverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden från hyresgäster. De tar även in intäkter hänförliga till hyresgästanpassningar, som vidarefaktureras hyresgäst.

Lunds universitet, Uppsala universitet och Kungliga Tekniska högskolan tar ut studieavgifter från studieavgiftsskyldiga studenter, vissa s.k. tredjelandsmedborgare. De redovisar även intäkter i sin uppdragsverksamhet i samband med uppdragsutbildning och forskning, tidskrifter och publikationer samt rådgivning och annan liknande service.

Statens jordbruksverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden från hyresgäster, men bedriver även annan uppdragsverksamhet, såsom konsultverksamhet.

Skatteverket tar emot avgifter från AP-fonderna och premiepensionssystemet för arbete med uppbörd av ålderspensionsavgifter m.m.

Intäkter av andra ersättningar ökade något

Statens skolverk, Statens fastighetsverk och Socialstyrelsen visar de största ökningarna av intäkter av andra ersättningar, medan Kammarkollegiet visar en minskning av andra ersättningar.

Statens skolverks andra ersättningar är främst återbetalda statsbidrag. Statens skolverks ökning med 523 miljoner kronor beror på ökade återkrav främst inom bidrag som gäller vuxen yrkesinriktad vuxenutbildning och återkrav för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling.

Statens fastighetsverks andra ersättningar avser framför allt reavinst från försäljning av fastigheter. År 2019 ökade dessa intäkter med 405 miljoner kronor.

Socialstyrelsens andra ersättningar ökade med 162 miljoner kronor och avser återbetalningar av bidrag på avslutade anslag.

Kammarkollegiet redovisar 1 232 miljoner kronor mindre som andra ersättningar än föregående år. Det beror på att Kammarkollegiet hade en engångsintäkt vid försäljning av Apoteksgruppen i Sverige Holding AB under 2018.

Övrigt om intäkter av andra ersättningar

Totalt redovisar omkring 177 myndigheter intäkter av andra ersättningar.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens andra ersättningar är finansieringsavgifter som arbetslöshetskassorna betalar.

Polismyndigheten redovisar i huvudsak böter som andra ersättningar.

Affärsverket svenska kraftnäts andra ersättningar är huvudsakligen ersättning från kapacitetsavgifter.

Not 3 Intäkter av bidrag

Miljoner kronor

	2019	2018
AP-fondsmedel	25 251	26 347
<i>EU-bidrag¹</i>		
<i>EU-bidrag med delat förvaltningsansvar</i>		
<i>Statens jordbruksverk</i>		
Garantifonden för jordbruket, EGFJ	7 161	7 216
Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, EJFLU	2 674	2 143
Havs- och fiskerifonden, EHFF	193	249
Regionala utvecklingsfonden, ERUF ²	12	9
Socialfonden, ESF ³	11	9
Summa Statens jordbruksverk	10 051	9 626
<i>Tillväxtverket</i>		
Regionala utvecklingsfonden, ERUF ²	1 284	1 159
<i>Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige</i>		
Socialfonden, ESF ³	910	1 089
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt, FEAD	11	16
<i>Migrationsverket</i>		
Asyl-, migrations- och integrationsfonden, AMIF	607	598
<i>Polismyndigheten</i>		
Fonden för inre säkerhet, ISF	78	61
Interregionala bidrag (Interreg)	586	526
<i>Andra EU-bidrag</i>		
Bidrag till transeuropeiska nätverk, Trafikverket	114	104
Universitet och högskolor	1 254	1 258
Övriga myndigheter	1 039	1 019
Summa EU-bidrag	15 934	15 456
<i>Övriga bidrag</i>		
Erhållna bidrag vid universitet och högskolor (exklusive bidrag från EU)	9 848	9 287
<i>Försäkringskassan</i>		
Assistansersättning	4 417	3 714
Underhållsstöd	1 114	1 061
Trafikverket (exklusive bidrag från EU)	1 049	965

Statens tjänstepensionsverk	617	568
Erhållna bidrag vid övriga myndigheter (exklusive bidrag från EU)	1 612	1 541
Total summa	59 842	58 939

¹ Intäkter av EU-bidrag från EJFLU och ESF delvis avviker från motsvarande poster i resultaträkningen i tabell 6.2, Räkenskapsmanställning av EU-medel i avsnitt 6. Avvikelser beror på att Not 3 omfattar två programperioder, 2007–2013 och 2014–2020 medan tabell 6.2 omfattar endast programperioden 2014–2020. Transaktioner avseende period 2007–2013 kommenteras under tabell 6.2.

² Medel från ERUF redovisades av Tillväxtverket och Jordbruksverket, totalt för fonden 1 296 miljoner kronor.

³ Medel från ESF redovisades av Svenska ESF-rådet och Jordbruksverket, totalt för fonden 921 miljoner kronor.

Intäkter av bidrag är intäkter som inte är relaterade till utförda prestationer. Bidragsintäkter 2019 har ökat med 0,9 miljarder kronor jämfört med föregående år.

AP-fondsmedel

Posten AP-fondsmedel visar Allmänna pensionsfondens nettobidrag till staten. Beloppet är skillnaden mellan de medel som löpande rekvireras från AP-fonden för utbetalning av ålderspensioner och de ålderspensionsavgifter (socialavgifter från arbetsgivare och egenföretagare), allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som löpande överförs till AP-fonden för förvaltning.

För 2019 uppgick nettobidraget till 25,3 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med 10,3 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna för att finansiera pensionerna ökade med 11,4 miljarder kronor. Det innebär att nettoöverföringen från AP-fonderna minskade med 1,1 miljarder kronor.

Intäkter av EU-bidrag

Intäkter av EU-bidrag visar på återflödet från EU-budgeten som för 2019 ökade med 0,5 miljarder kronor jämfört med föregående år. Framförallt ökade bidrag från jordbruksfonderna med 0,4 miljarder kronor.

Övriga bidrag

En stor andel av övriga bidrag hanteras på universitet och högskolor och används främst för forskning. Dessa bidrag kommer från företag inom och utom Sverige och olika forskningsstiftelser. Bidrag från andra statliga myndigheter, t.ex. forskningsråd, är eliminerade.

Försäkringskassan redovisar intäkter från kommuner för kommunernas andel av kostnaden för statlig assistansersättning samt intäkter för underhållsstöd från bidragsskyldiga. Inbetalningar för assistansersättningar från kommunerna var förskjutna från 2018 till 2019 med anledning av att Försäkringskassan från oktober 2018 begärde ersättning i efterhand. Tidigare begärdes ersättningen i förskott.

Trafikverket tar emot bidrag från bl.a. kommuner för investeringar i infrastruktur.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar premieintäkter m.m. för den statliga tjänstepensionsrörelsen och andra pensionsförmåner för anställda i vissa organisationer, bl. a. statliga bolag, som inte är statliga myndigheter men där SPV ändå hanterar tjänstepensionen.

Not 4 Transfereringar

Miljoner kronor

	2019	2018
Socialförsäkring	557 242	544 477
Allmänna bidrag till kommuner exkl. tillfälligt stöd	202 740	190 146
Arbetsmarknad	57 890	59 235
Överföring till premiepensionssystemet	32 726	32 141
Avgiften till Europeiska gemenskapen	38 972	38 837
Bistånd och andra internationella bidrag	40 097	38 702
Migration och integration	29 448	39 131
Utbildning, studiestöd	42 555	37 134
Hälso- och sjukvårdspolitik, till kommuner	37 201	34 517
Övrigt	92 086	85 215
Summa	1 130 958	1 099 534

Transfereringar**Transfereringar till hushåll inkl. hushållens övriga organisationer**

<i>Socialförsäkring</i>		
<i>Pensioner (Pensionsmyndigheten)</i>		
Ålderspensioner vid sidan av statens budget	314 712	304 446
Premiepensioner	11 715	10 141
Ersättning vid ålderdom (anslagsfinansierade förmåner)	33 922	34 221
<i>Övrig Socialförsäkring (Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten)</i>		
Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	81 369	81 907
varav sjukpenning och rehabilitering m.m.	34 330	33 878
varav aktivitets- och sjukersättning	38 485	39 563
Assistansersättning m.m.	28 725	29 114
Ekonomisk trygghet för familjer och barn (FK, PM)	86 799	84 647
Summa socialförsäkring till hushåll	557 242	544 477
<i>Arbetsmarknad</i>		
Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	24 732	23 420
varav Arbetsförmedlingen	14 173	12 752
varav Försäkringskassan	10 560	10 667
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser, Arbetsförmedlingen	2 649	4 526
Övrig arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	1 781	1 252
Lönegarantiersättning, Kammarkollegiet	2 102	1 526
Summa arbetsmarknad till hushåll	31 265	30 724
<i>Utbildningspolitik</i>		
Studiestöd, Centrala studiestödsnämnden	17 170	15 422
Kostnad resp. återföring av reservation för förluster i utlåningsverksamheten, Centrala studiestödsnämnden	592	-1 227
Bidrag till folkbildningsorganisationer, Kammarkollegiet	4 460	4 358
Summa utbildningspolitik till hushåll	22 222	18 553
<i>Bistånd m.m.,</i>		
Bistånd och andra internationella bidrag (bidrag till organisationer), Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	4 195	4 289
<i>Migration och integration</i>		
Migrationsverket	495	728
Integration, Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare, Arbetsförmedlingen	549	1 341

	2019	2018
Integration, Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare, Försäkringskassan	3 563	4 925
Särskilda insatser inom folkbildningen, Kammarkollegiet	158	186
Summa migration och integration till hushåll	4 765	7 179
Statens tjänstepensionsverk, pensionskostnader ej statligt anställda	1 084	1 108
Nettoöverföring till premiepensionssystemet	32 726	32 141
Övriga transfereringar till hushåll	20 344	19 262
Summa transfereringar till hushåll	673 842	657 731
Transfereringar till företag		
Arbetsmarknad		
Lönebidrag m.m., Arbetsförmedlingen	8 493	8 160
Lönebidrag till Samhall, Kammarkollegiet	6 078	5 225
Köp av arbetsmarknadsutbildning m.m., Arbetsförmedlingen	384	1 587
Anställningsstöd, Skatteverket	8 523	7 190
Summa arbetsmarknad till företag	23 479	22 162
Gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m., Statens jordbruksverk	14 637	13 557
Bidrag till public servicebolagen	8 395	-
Utbildningspolitik, Bidrag till enskilda utbildningssamordnare, Kammarkollegiet	3 159	3 078
Investeringsstöd m.m., Boverket	2 300	2 498
Forskning och utveckling m.m., Verket för innovationssystem	1 914	2 005
Ersättning till reaktorinnehavarna, Kärnavfallsfonden	2 164	2 180
Tillväxtverket	1 850	1 608
Regionala tillväxtåtgärder m.m., länsstyrelserna	213	280
Energiforskning m.m., Statens energimyndighet	933	1 024
Trafikupphandling, Trafikverket	883	881
Miljöpolitik, Naturvårdsverket	1 195	2 166
Kultur, Statens kulturråd	328	326
Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning, Mynd för yrkeshögskolan	1 442	1 255
Presstödsstyrelsen, Myndigheten för press, radio och tv, Presstödsnämnden	639	492
Transportstyrelsen	885	836
Övriga transfereringar till företag	5 512	7 709
Summa transfereringar till företag	69 927	62 059
Transfereringar till kommuner		
Allmänna bidrag till kommuner		
Kommun-och landstingsmöms, Skatteverket	73 550	70 982
Utjämningsbidrag LSS, kommuner, Skatteverket	4 506	4 094
Allmänna bidrag till kommuner, Regeringskansliet		
Kommunalekonomisk utjämning till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	90 725	83 073
Kommunalekonomisk utjämning till landsting exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	33 959	31 997
Allmänna bidrag till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen	202 740	190 146
<i>Allmänna bidrag, stöd för migration och integration:</i>		
Stöd med anledning till flyktingsituationen till kommuner, Skatteverket	4 000	5 600
Stöd med anledning av flyktingsituationen till landsting, Skatteverket	1 000	1 400

	2019	2018
Del av kommunalekonomisk utjämning, stöd med anledning till flyktingsituationen till kommuner, Skatteverket	3 500	2 100
Del av kommunalekonomisk utjämning, stöd med anledning till flyktingsituationen till landsting, Skatteverket	1 500	900
Summa allmänna bidrag till kommuner, stöd för migration och integration:	10 000	10 000
Summa allmänna bidrag till kommuner	212 740	200 146
Migration och integration, Migrationsverket		
Ersättningar och bostadskostnader inkl. periodiseringar, Migrationsverket	2 266	4 468
Kommunersättning vid flyktingmottagande, Migrationsverket	11 508	16 051
Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m.fl., Migrationsverket	195	396
Summa migration och integration vid Migrationsverket till kommuner och landsting	13 969	20 915
Hälso- och sjukvårdspolitik		
Bidrag till läkemedelsförmånerna m.m., Kammarkollegiet	28 428	27 067
Förlossningsvård och kvinnors hälsa, Kammarkollegiet	1 365	1 571
Tandvårdsförmåner m.m., Försäkringskassan	1 858	1 908
Patientmiljarden, Kammarkollegiet	1 000	998
Personalsatsning, Kammarkollegiet	1 978	1 999
Professionsmiljard, Kammarkollegiet	972	974
Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna	1 600	0
Summa Hälso- och sjukvårdspolitik till kommuner	37 201	34 517
Arbetsmarknadspolitik		
Arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	3 147	6 349
varav: Lönebidrag m.m.	2 550	2 306
Summa arbetsmarknadspolitik till kommuner	3 147	6 349
Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning):		
Maxtaxa i barnomsorgen	4 353	4 257
Bidrag till lärarlöner	3 343	3 379
Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 939	2 348
Fler anställda i lågstadiet	1 790	2 089
Statligt stöd till vuxenutbildning och Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	2 205	2 137
Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling, Skolverket	3 136	894
Övrigt, Skolverket	409	398
Summa Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning)	17 174	15 503
Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning, Försäkringskassan	1 713	1 857
Transportpolitik, Trafikverket	2 353	2 569
Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande, Boverket	0	1 395
Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	673	1 286
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, Socialstyrelsen	486	2 318
Bidrag till kultur, Statens kulturråd	1 794	1 893
Övriga transfereringar till kommuner	16 372	12 528
Summa transfereringar till kommuner	307 621	301 274
Transfereringar till utlandet		
BNI-baserad avgift, Kammarkollegiet	29 826	30 171
Mervärdesskattebaserad avgift, Skatteverket	3 181	3 166

	2019	2018
Storbritanniens budgetreduktion, Kammarkollegiet	482	422
Tullavgift, Tullverket	5 483	5 079
Avgiften till Europeiska unionen	38 972	38 837
Bistånd och andra internationella bidrag, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	35 902	34 413
Dagersättning till asylsökande m.m., Migrationsverket	715	1 037
Övriga transfereringar till utlandet	3 978	4 183
Summa transfereringar till utlandet	79 567	78 470
Total summa transfereringar	1 130 958	1 099 534

Transfereringar är medel som staten förmedlar till olika mottagare via myndigheterna. I huvudsak betalas transfereringar från anslag på statens budget. Transfereringar kännetecknas av att staten inte får någon motprestation.

Många transfereringar är dock förknippade med någon form av villkor. Ett exempel är aktivitetsstöd inom arbetsmarknadspolitiken där kravet är att mottagaren deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Noten inleds med en sammanfattande tabell med transfereringar uppdelade i delområden. Därefter specificeras transfereringarna utifrån mottagarkategori, syfte och utbetalande myndighet. Mottagarkategorierna visar de sektorer som fått transfereringen och är hushåll, företag, kommuner och utlandet. Hushåll innefattar enskilda personer, ideella organisationer och föreningar tillhörande hushållssektorn samt premiepensionssystemet.

Till området socialförsäkring räknas transfereringar till hushåll som Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan hanterar. Här ingår ålderspensioner, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning som sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning samt assistansersättning m.fl. stöd till personer med funktionsnedsättning.

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 31 miljarder kronor mellan 2018 och 2019.

Transfereringar till hushåll

Transfereringarna till hushåll ökade med 16 miljarder kronor under 2019.

De transfereringar som redovisas är utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Statlig ålderspensionsavgift ingår i budgetens utgifter för t.ex. sjukpenning och är en betalning från anslag till pensionssystemet för att finansiera pensionsrätterna för bl.a. de personer som får sjukpenning och andra sociala förmåner. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet (14,8 procent 2019) finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet var 33 miljarder kronor 2019, vilket var 0,6 miljarder kronor högre än 2018. Överföringarna till och från AP-fonderna ingår inte i transfereringar till hushåll, utan nettoöverföring som är negativ redovisas som bidrag från AP-fonden (socialförsäkringssektorn), se not 3 Intäkter av bidrag.

Högre pensioner

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 13 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med

10 miljarder kronor. Ålderspensioner ökade eftersom den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer.

I december 2019 fick 2 208 048 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, vilket var 39 585 personer fler än i december 2018.

Premiepensionerna ökade med 1,6 miljarder kronor eller 15,5 procent. Det främsta skälet till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasingen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionssystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension.

Ersättning vid ålderdom, som är anslagsfinansierade pensioner och stöd, minskade totalt med 0,3 miljarder kronor. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,5 miljarder kronor eftersom änkepensionen är under avveckling. Bostadstillägget ökade med 0,9 miljarder kronor.

Något ökad kostnad för sjukpenning

Kostnaden för sjukpenning ökade något 2019. Antalet sjukpenningdagar fortsatte att minska men det motverkades av att medelersättningen steg. Nedgången förklaras av att en allt större andel sjukfall avslutas under det första sjukskrivningsåret och att antalet nya sjukfall börjat minska. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. Mellan 2010 och 2016 ökade talet med 80 procent för att vända nedåt i början på 2017. För december var sjukpenningtalet 9,4 dagar vilket är en minskning med 3,1 procent jämfört med december 2018. Kvinnor har i likhet med tidigare nästan ett dubbelt så högt sjukpenningtal som män, 12,3 dagar jämfört med 6,6 dagar.

Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Utgifter för aktivitets- och sjukersättning minskar

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,1 miljarder kronor (2,7 procent). Sjukersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19–64 år om arbetsförmågan bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Under 2019 minskade antalet personer med sjukersättning med ca 15 300 och uppgick i december 2019 till strax över 247 000. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytillkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer höga krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Från 2014 förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut. Borttagandet av den bortre gränsen i sjukpenningen minskar också inflödet.

Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år som har långvarigt nedsatt arbetsförmåga eller på grund av en funktionsnedsättning behöver längre tid för att avsluta sin skolgång. Ersättningen är alltid tidsbegränsad och kan beviljas för maximalt tre år i taget. Antalet personer som får ersättningen minskar eftersom många av dem har fyllt 30 och inte längre kan ansöka stödet.

Statlig assistansersättning minskade

Kostnaderna för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. Det minskade med 0,4 miljarder kronor (1,3 procent). Schablonbeloppet per timme fortsätter att öka och är 300 kronor 2019 jämfört med 295,40 kronor 2018. Antalet beviljade timmar med assistansersättning har minskat

något trots att antalet timmar per assistansberättigad ökat svagt. Även antalet personer som beviljas ersättning har minskat. I december 2019 hade 14 159 personer assistansersättning vilket är en minskning med 2,4 procent jämfört med 2018.

Kostnader för föräldraförsäkringen ökade

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 0,6 miljarder kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 1,5 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger.

Utgifter för arbetslöshetsersättningen ökade

Bland de övriga transfereringarna till hushåll ökade kostnaderna för arbetsmarknadsområdet med 1,3 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen ökade med 1,4 miljarder kronor och aktivitetsstödet minskade med 0,1 miljarder kronor. Arbetslösheten ökade från 6,3 procent 2018 till 6,8 procent 2019.

Ökade kostnader för studiebidrag

Kostnaden för studiebidragen ökade med 1,9 miljarder kronor vilket i huvudsak beror på att bidragsbeloppet höjts och att flera studerar med studiemedel. Återföring av reserveringar för förluster i utlåningsverksamheten minskade kostnaderna med 0,1 miljarder kronor jämfört med 2018.

Minskade utgifter för nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingens ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare minskade med 0,8 miljarder kronor. Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare minskade med 1,4 miljarder kronor. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande.

33 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet består av de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförs till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (6,5 miljarder kronor), som ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag ökade med 7,9 miljarder kronor. Ökningen förklaras framförallt av bidragen till Public servicebolagen.

Public service-avgift

Den 1 januari 2019 ersattes radio- och tv-avgiften till Radiotjänst i Kiruna AB med en individuell public service-avgift/skatt. Public servicebolagen tillhörighet har ändrats, från att tidigare ha redovisats i näringslivet (privata sektorn) redovisas de nu inom offentlig förvaltning, statlig sektor. Förändringen sker till följd av tydligare EU-regler och för att uppnå jämförbarhet mellan EU:s medlemsländer då alla länder ska redovisa på samma sätt. Avgiften/skatten tas in av Skatteverket som betalar ut medlen till ett särskilt public service-konto i Riksgäldskontoret. Public service-kontot förvaltas av

Kammarkollegiet och används för att tilldela medel till programföretagen genom transfereringar. Bidragen uppgick till drygt 8 miljarder kronor under 2019.

Klimatinvesteringar minskade

Bidragen till Klimatinvesteringar minskade med 1 miljard kronor. Minskningen beror på att utgifterna för Klimatklivet sänktes till följd av riksdagens beslut om att inte ge regeringen bemyndigande att ingå nya ekonomiska åtaganden under 2019.

Transfereringar till kommuner ökade

De senaste årens ökning av bidragen till kommuner har fortsatt. Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 6 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 15,5 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämnningen som nettoredovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Ökad ersättning till kommunerna för ingående mervärdesskatt

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 2,6 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion.

Stöd till kommuner

Den kommunalekonomiska utjämnningen till kommuner och landsting ökade med 12,5 miljarder kronor. Kommuner och landsting fick 5,0 miljarder kronor från anslaget 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen vilket var 2,0 miljarder kronor lägre än 2018.

Utgifter för kommunersättning för flyktingmottagande minskade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration minskade med 6,9 miljarder kronor. Kommunersättningar vid flyktingmottagande minskade med 4,5 miljarder kronor. Ersättningar och bostadskostnader minskade med 2,2 miljarder kronor. Minskningen förklaras delvis av färre antal asylsökande och av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningssystemet och blir i stället placerade i kommuner. Ersättningar till kommuner vid flyktingmottagande minskade med 0,2 miljarder kronor.

Kostnader för läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,4 miljarder kronor.

Kvalitetshöjande insatser i hälso- och sjukvården

Från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* fick landstingen 1,5 miljarder kronor för kvalitetshöjande insatser inom sjukvården. Anslagsposten är ny vilket förklarar ökningen med hela beloppet under 2019. Från det nya anslaget 1:11 *Prestationsbundna insatser* för att korta vårdköerna betalades ut 1,6 miljarder kronor. Bidraget till förlösningssvård och kvinnors hälsa minskade med 0,2 miljarder kronor under året.

Arbetsmarknadspolitiska program

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskade med 3,2 miljarder kronor 2019. Arbetsförmedlingen införde stopp på anvisningar till nya

extratjänster och moderna beredskapsjobb fr.o.m. den 1 januari 2019. Extratjänster är subventionerade anställningar för nyanlända och långtidsarbetslösa. Påbörjade extratjänster avbryts inte och i september hade 3 000 personer en extratjänst främst i kommunerna.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 3,1 miljarder kronor under 2019 från anlaget 1:21 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling*. Det är en ökning med 2,2 miljarder kronor mellan åren. Bidraget ska användas till insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklass och grundskolan. Anslagen Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet och Fler anställda i lågstadiet minskade tillsammans med 0,7 miljarder kronor. Bidraget till utveckling av socialt arbete minskade med 0,6 miljarder kronor.

Mindre stöd för bostadsbyggande

Anslaget 1:8 *Stöd till kommuner* för ökat bostadsbyggande har avvecklats vilket förklarar minskningen jämfört med föregående år med 1,3 miljarder kronor. Bidrag till utveckling av socialt arbete ökade med 0,9 miljarder kronor. Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet minskade med 1,8 miljarder kronor.

Avgiften till Europeiska unionen

Bland transfereringar till utlandet ökade avgiften till EU med 0,1 miljarder kronor netto. Den BNI-baserade avgiften minskade med 0,4 miljarder kronor. Till skillnad mot redovisningen på statens budget redovisas avgiften här periodiserad.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 1,5 miljarder kronor.

Det är framför allt utbetalningarna till multilaterala utvecklingsbanker och fonder samt skuldavskrivningar som ökade under 2019. För att nå upp till målet om att Sverige ska betala 1 procent av bruttonationalinkomsten i bistånd, höjdes främst anslaget för biståndsverksamhet. Utgifterna för migration som ingår i biståndsramen förväntas minska och det förklarar en utökad ram inom biståndsverksamheten.

Migrationsverkets utbetalning av dagersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dagersättning betalas från anslaget Ersättningar och bostadskostnader, anslagsposten Ersättningar till asylsökande. Även ersättningar från anslaget Utresor för avvisade och utvisade redovisas som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar minskade med 0,3 miljarder kronor.

Not 5 Avsättning till/upplösning av fonder

Miljoner kronor

	2019	2018
Resolutionsreserven	5 741	8 911
Kärnavfallsfonden	4 945	2 413
Insättningsgarantifonden	2 510	1 700
Stabilitetsfonden	-109	-209
Övriga fonder	94	-29
Summa	13 181	12 786

Avsättning till fonder i staten avser främst Resolutionsreserven, Insättningsgarantifonden och till en mindre del Stabilitetsfonden, vilka förvaltas av Riksgäldskontoret, samt Kärnavfallsfonden.

Resolutionsreserven bildades 2016 och tillförs nu resolutionsavgifter och avkastning på fonderade medel. Fonden har ökat med 5 741 miljoner kronor, vilket avser resolutionsavgifter med 5 848 miljoner kronor och en negativ avkastning på 107 miljoner kronor som beror på den negativa räntan på räntekonto som i sin tur påverkas av Riksbankens ränta. Avsättningen har minskat med 3 170 miljoner kronor jämfört med föregående år, vilket förklarar intäkternas minskning. Orsaken är väsentligen att avgiften har sänkt från 0,125 procent till 0,09 procent av avgiftsunderlaget.

Avsättningen till Kärnavfallsfonden uppgick till 4 945 miljoner kronor, en ökning med drygt 2 500 miljoner kronor jämfört med 2018. Den beror på positiva orealiserade värdeförändringar på finansiella instrument på nära 1 800 miljoner kronor medan värdeförändringarna var kraftigt negativa under 2018. Avsättningen påverkas i övrigt av avgifter från reaktorinnehavarna och kostnader för ersättning till reaktorinnehavarna. Avgifterna betalas i förhållande till levererad energi och bestäms årligen av regeringen. Dessa var relativt oförändrade och uppgick till 3 591 miljoner kronor. Kostnaderna för ersättningar till reaktorinnehavarna minskade marginellt till 2 164 miljoner kronor. Fonden påverkas även av andra lämnade bidrag samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Det finansiella nettot inklusive nämnda värdeförändringar förbättrades kraftigt till 3 624 miljoner kronor.

Avsättningen till Insättningsgarantifonden beror på det ekonomiska resultatet i garantiverksamheten. Avsättningarna till fonden ökade från 1 700 till 2 510 miljoner kronor främst beroende på att insättningsgarantiavgifterna ökade med nära 500 miljoner kronor till 1 505 miljoner kronor. Det finansiella nettot har förbättrats med 343 miljoner kronor till 1 004 miljoner kronor, vilket till stor del beror på marknadsvärdeförändringar.

Stabilitetsfonden bildades 2008 med 15 000 miljoner kronor från anslag på statens budget. Under 2019 har den minskat med 109 miljoner kronor beroende på den negativa räntan på räntekonto. De tidigare stabilitetsavgifterna har upphört efter bildandet av resolutionsreserven (se not 42).

Övriga fonder i staten är numera förhållandevis små och det gäller därmed även avsättningar till och upplösning av dessa fonder. Mer information om vilka fonder som redovisas av statliga myndigheter finns i not 42.

Not 6 Kostnader för personal

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter</i>		
Polismyndigheten	17 230	15 968
Försvarsmakten	13 314	11 785
Försäkringskassan	6 546	6 239
Trafikverket	6 063	5 510
Arbetsförmedlingen	5 847	6 684
Skatteverket	5 434	5 464
Kriminalvården	5 372	5 300
Lunds universitet	4 668	4 474
Domstolsverket	4 327	4 306

	2019	2018
Uppsala universitet	4 146	3 982
Regeringskansliet	4 144	4 297
Göteborgs universitet	3 599	3 544
Stockholms universitet	3 267	3 143
Karolinska institutet	3 023	3 020
Migrationsverket	2 940	3 278
Kungl. Tekniska högskolan	2 533	2 405
Umeå universitet	2 327	2 257
Linköpings universitet	2 177	2 095
Statens institutionsstyrelse	2 098	2 004
Sveriges lantbruksuniversitet	1 956	1 874
Försvarets materielverk	1 258	2 244
Tullverket	1 215	1 154
Transportstyrelsen	1 165	1 102
Linnéuniversitetet	1 159	1 130
Lantmäteriet	1 157	1 134
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	1 051	1 023
Sjöfartsverket	1 019	963
Svenska kraftnät	369	327
Övriga myndigheter	38 263	36 545
Summa lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter	147 667	143 251
Eliminering av arbetsgivaravgifter	-35 257	-34 330
Summa lönekostnader efter eliminering av arbetsgivaravgifter	112 410	108 921
<i>Pensionskostnader</i>		
Försvarmakten	2 553	2 094
Polismyndigheten	2 403	2 079
Trafikverket	1 010	840
Regeringskansliet	838	739
Domstolsverket	795	705
Lunds universitet	754	680
Försäkringskassan	725	678
Arbetsförmedlingen	701	716
Skatteverket	690	621
Uppsala universitet	638	560
Göteborgs universitet	604	544
Karolinska institutet	491	451
Stockholms universitet	490	427
Kriminalvården	483	492
Kungl. Tekniska högskolan	401	345
Umeå universitet	391	361
Linköpings universitet	386	324
Migrationsverket	349	344
Sveriges lantbruksuniversitet	299	260
Riksdagsförvaltningen	294	360
Åklagarmyndigheten	238	213
Försvarets materielverk	223	299
Statens institutionsstyrelse	201	182

	2019	2018
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	588	571
Sjöfartsverket	217	166
Svenska kraftnät	135	109
Övriga myndigheter	6 272	5 420
<i>Statens tjänstepensioner:</i>		
Utbetalda pensioner	10 814	10 523
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	5 635	4 229
Eliminering av premieintäkt för statliga tjänstepensioner m.m.	-16 711	-14 536
Summa pensionskostnader	22 907	20 796
<i>Övriga personalkostnader</i>		
Regeringskansliet	483	448
Försvarsmakten	430	406
Polismyndigheten	292	246
Trafikverket	238	237
Arbetsförmedlingen	123	178
Försäkringskassan	110	107
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	113	98
Kriminalvården	113	135
Uppsala universitet	103	100
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	55	53
Svenska kraftnät	34	27
Svenska kraftnät	31	31
Övriga myndigheter	2150	2163
Summa övriga personalkostnader	4 275	4 229
Total summa kostnader för personal	139 592	133 946

Statens kostnader för personal ökade med 5,6 miljarder kronor eller 4,2 procent. Löner, inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 3,1 procent medan pensionskostnaderna ökade med 10,1 procent.

Lönerna ökade med 3,1 procent

Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,4 miljarder kronor, vilket motsvarar 3,1 procent. Lagstadgade arbetsgivaravgifter uppgick under 2019 till 31,42 procent av lönesumman, vilket är samma procentsats som för 2018. Myndigheternas inbetalda arbetsgivaravgifter, löneskatter m.m. är statsinterna transaktioner och därmed inga kostnader för staten och har därför eliminerats.

Försvarsmaktens lönekostnader ökade med 13,0 procent vilket beror på en omfattande verksamhetsövergång från Försvarets materielverk (FMV) enligt regeringens beslut. Även Försvarsmaktens tillväxt förklarar löneökningen. Samtidigt minskade FMV:s lönekostnader med 44 procent på grund av verksamhetsövergången.

Lönekostnaderna hos Trafikverket fortsatte att öka även under 2019, med 10,0 procent, vilket förklaras av att myndigheten är inne i en bemanningsmässig tillväxtfas.

Lönekostnaderna hos Polismyndigheten ökade med knappt 8 procent vilken huvudsakligen beror på att polisens löner har höjts med hjälp de av riksdagen extra tillskjutna medlen för detta syfte. De ökade lönekostnaderna beror också på ett ökat antal anställda.

Arbetsförmedlingens lönekostnader minskade med 12,5 procent vilket beror på att myndigheten tvingats säga upp ett stort antal personer på grund av en kraftig minskning av anslagstilldelningen. Detta har resulterat i nedläggning av ett antal kontor.

Migrationsverkets lönekostnader fortsätter att minska, i år med 10,3 procent, vilket beror på minskade budgetmedel med krav på fortsatta nerdragningar av personal.

Pensionskostnaderna ökade med 10,1 procent

Pensionskostnaderna i staten ökade med 2,1 miljarder kronor till totalt 22,9 miljarder kronor. Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar statens tjänstepensionsåtagande. Skulden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som SPV redovisar ökade med 17,9 miljarder kronor jämfört med 2018 då den ökade med 16,5 miljarder kronor.

Av 17,9 miljarder kronor har endast 5,6 miljarder kronor påverkat årets pensionskostnader eftersom staten tillämpar redovisningsprincipen om att förändringar av pensionsskulden som avser försäkringstekniska omvärderingar inte redovisas i resultaträkningen utan i stället direkt mot nettoförmögenheten i balansräkningen. (Se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). En mer detaljerad beskrivning av de faktorer som ingår i förändringen av statens pensionsavsättning finns i not 43.

Riksdagsförvaltningen och de tre affärsverken är de myndigheter som vid sidan av SPV redovisar väsentliga pensionsåtaganden. Av förändringen av Riksdagsförvaltningens och de tre affärsverkens pensionsskulder, sammantaget 972 miljoner kronor, har knappt hälften, 431 miljoner kronor, påverkat årets pensionskostnader. En närmare beskrivning av detta finns i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar och i not 43.

Myndigheternas pensionskostnader består främst av premier för statens avtalsenliga tjänstepensioner, vilket utöver premien till SPV för anställda födda före 1988 även innefattar premier till kompletterande ålderspension (Kåpan) och till valbar premie. Sedan 2016 finns ett nytt pensionsavtal i staten, PA 16, vilket innebär att tjänstepensionerna för anställda födda fr.o.m. 1988 är så gott som helt premiebestämda. Pensionspremiernas storlek för de förmånsbestämda tjänstepensionerna beror på åldersfördelningen och löneläget hos personalen vid respektive myndighet. Under 2019 har dessa pensionspremier, för många myndigheter, höjts relativt kraftigt vilket beror på de låga räntenivåerna. Premier för förmånsbestämda avtalsförsäkringar betalas till och hanteras till största delen av SPV och den delen har därför eliminerats i resultaträkningen. Däremot har särskilda organisationer som inte är myndigheter hand om den kompletterande och individuella ålderspensionen samt de nya premierna enligt PA 16. Myndigheternas premier för dessa elimineras därför inte. Detsamma gäller också för några myndigheter som gör egna pensionsavsättningar. Kostnaderna för dessa ingår i statens pensionskostnader och elimineras inte.

Övriga personalkostnader ökade med 1,1 procent

Övriga personalkostnader består av kostnader för personalutbildning, traktamenten m.m.

Antal årsarbetskrafter

Myndighet	2019	2018
Polismyndigheten	27 688	26 414
Försvarsmakten	21 333	18 822
Försäkringskassan	12 341	12 293

Myndighet	2019	2018
Arbetsförmedlingen	10 705	12 726
Kriminalvården	9 937	9 993
Skatteverket	9 356	9 566
Trafikverket	8 296	7 845
Lunds universitet	7 055	6 770
Uppsala universitet	6 251	6 078
Domstolsverket	6 182	6 293
Göteborgs universitet	5 870	5 825
Migrationsverket	5 096	5 842
Stockholms universitet	4 908	4 814
Karolinska institutet	4 549	4 654
Regeringskansliet	4 446	4 599
Kungl. Tekniska högskolan	3 760	3 628
Statens institutionsstyrelse	3 620	3 568
Umeå universitet	3 529	3 487
Linköpings universitet	3 223	3 156
Sveriges lantbruksuniversitet	3 062	2 980
Kronofogdemyndigheten	2 063	2 005
Lantmäteriet	1 992	2 010
Tullverket	1 895	1 828
Linnéuniversitetet	1 809	1 803
Transportstyrelsen	1 792	1 729
Försvarets materielverk	1 591	3 462
Malmö universitet	1 485	1 406
Statens jordbruksverk	1 461	1 424
Luleå tekniska universitet	1 365	1 341
Örebro universitet	1 313	1 208
Åklagarmyndigheten	1 264	1 238
Pensionsmyndigheten	1 180	1 069
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 107	1 051
Karlstads universitet	1 065	1 032
Specialpedagogiska skolmyndigheten	1 045	917
Statistiska centralbyrån	1 044	1 059
Skogsstyrelsen	781	1 703
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	1 109	1 080
Luffartsverket	992	982
Svenska kraftnät	638	608
Övriga myndigheter	38 987	37 687
Totalt	227 185	225 995

Måttet årsarbetskrafter ska visa de anställdas arbetsvolym under ett räkenskapsår räknat i antalet heltidstjänster. Som anställd räknas inte den som är uppdragstagare (konsult) även om denna arbetar med samma uppgifter som anställda. Anställda i utlandet, vars löner betalas med myndighetens medel, ska ingå när antalet årsarbetskrafter räknas fram. Den arbetstid som räknas in ska vara den tid som myndigheten utbetalt lön eller annan ersättning för i utbyte mot arbete. Omräkning till heltidstjänster innebär att deltidanställd personal ingår i summa antal årsarbetskrafter med den procentandel av en heltidstjänst som deras tjänstgöring utgör. Uppgifterna i

tabellen bygger på myndigheternas rapportering i statens informationssystem Hermes. Under 2019 ökade antalet årsarbetskrafter totalt med 1 190 vilket motsvarar 0,5 procent.

Hos Skogsstyrelsen minskade antal årsarbetskrafter från 1 703 till 781 vilket motsvarar 54,1 procent. Minskningen beror på att Skogsstyrelsens regeringsuppdrag har förändrats och de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har i huvudsak upphört. Därmed har anvisade medel till myndigheten minskat och drygt 1 400 anvisade medarbetare har under året fått lämna myndigheten.

Försvarmakten och Försvarets materielverk har en stor ökning respektive minskning av årsarbetskrafter i år vilket beror på den av regeringen beslutade stora verksamhetsövergången mellan myndigheterna. Årsarbetskräften hos FMV har genom verksamhetsövergången för drygt 1 800 årsarbetare minskat med 54,1 procent.

Migrationsverkets årsarbetskrafter har under 2019 fortsatt att minska med 746 årsarbetskrafter, vilket motsvarar 12,8 procent. Anledningen till minskningen är att verksamheten håller på att anpassas till en lägre nivå på grund av minskade antal asylärenden och ett lägre mottagande.

Not 7 Kostnader för lokaler

Miljoner kronor

	2019	2018
Polismyndigheten	2 548	2 408
Försvarmakten	2 530	2 276
Regeringskansliet	1 632	1 557
Kriminalvården	1 626	1 551
Migrationsverket	1 106	1 531
Lunds universitet	1 083	1 042
Karolinska institutet	970	931
Domstolsverket	967	919
Kungl. Tekniska högskolan	945	881
Uppsala universitet	782	772
Stockholms universitet	753	757
Arbetsförmedlingen	709	674
Försäkringskassan	628	606
Göteborgs universitet	617	607
Linköpings universitet	545	519
Skatteverket	514	519
Umeå universitet	458	435
Fortifikationsverket	433	422
Trafikverket	432	392
Statens institutionsstyrelse	398	361
Sveriges lantbruksuniversitet	396	407
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	57	51
Svenska kraftnät	46	44
Luffartsverket	30	29
Övriga myndigheter	6 941	6 688
Eliminering av inomstatliga lokalkostnader	-4 795	-4 532
Summa	22 351	21 847

Kostnader för lokaler avser myndigheternas kostnader för hyrda lokaler. Redovisningen per myndighet är brutto och inkluderar även hyra till andra statliga myndigheter. Elimineringar av inomstatliga lokalkostnader avser lokalkostnader för de myndigheter som hyr sina lokaler av Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Migrationsverkets hyreskostnader minskade med 425 miljoner kronor eller 27,8 procent. Det beror framför allt på ett minskat behov av bostadsplatser, eftersom genomsnittligt antal inskrivna personer i Migrationsverkets mottagningssystem minskade med 18 000 personer. Dessutom minskade antalet anställda med 950 personer, vilket gör att lokalkostnaderna för administrativa lokaler också blev lägre.

Försvarmaktens kostnader för lokaler ökade med 254 miljoner kronor. Hyrorna ökade till följd av verksamhetsövergång från Försvarets materielverk.

Not 8 Vissa garanti- och kreditkostnader

Miljoner kronor

	2019	2018
Exportkreditnämnden	384	411
Riksgäldskontoret	-36	266
Boverket	26	-9
Summa	374	668
<i>varav utbetalda skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader*</i>		
Exportkreditnämnden	1 861	1 737
Riksgäldskontoret	33	-9
Summa	1 894	1 728
<i>varav återvunna förluster för skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader*</i>		
Exportkreditnämnden	-613	-391
Riksgäldskontoret	-25	-50
Boverket	-4	
Summa	-642	-441
<i>varav förändring av skadeersättningar och regressfordringar¹</i>		
Exportkreditnämnden	-863	-935
Riksgäldskontoret	-44	325
Boverket	29	-9
Summa	-878	-619
<i>varav Riksgäldskontorets nedskrivningar för förväntade låneförluster</i>	-	-
Summa	374	668

¹ Med beaktande av återförsäkringar.

Under posten vissa garanti- och kreditkostnader redovisas kostnader för statlig garanti- och utlåningsverksamhet som inte redovisas bland transfereringar. Bland transfereringar redovisas garanti- och utlåningskostnader där det finns ett väsentligt inslag av subventioner.

I avsnittet för statens verksamhet redovisas garanti- och kreditkostnader i en egen post eftersom de har annan karaktär än övriga driftkostnader och de kraftiga variationerna mellan åren är jämförelsestörande. Kostnaderna delas upp i utbetalade skadeersättningar, återvunna förluster för skadeersättningar som minskar kostnaderna samt värdeförändringar av oreglerade skador (skadeersättningar) och regressfordringar.

Vissa garanti- och kreditkostnader uppgick till 374 miljoner kronor, vilket var en minskning med 294 miljoner kronor jämfört med 2018. Minskningen beror främst på att Riksgäldskontorets kostnader minskade med 302 miljoner kronor jämfört med 2018.

Kostnaderna för Exportkreditnämnden (EKN) uppgick till 384 miljoner kronor, vilket var en minskning med 27 miljoner kronor jämfört med 2018. EKN:s skadeutbetalningar har ökat från 1 737 miljoner kronor 2018 till 1 861 miljoner kronor 2019. De största skadeutbetalningar 2019 avsåg affärer i Spanien, Iran, Chile och Saudiarabien. EKN:s återvunna förluster för skadeersättningar har ökat från 391 miljoner kronor 2018 till 613 miljoner kronor 2019. Av årets återvunna förluster för skadeersättningar svarade Pakistan, Irak och Argentina för huvuddelen. EKN:s värdeförändringar av oreglerade skador och regressfordringar har minskat kostnaderna från 935 miljoner kronor 2018 till 863 miljoner kronor 2019.

Kostnader för Riksgäldskontorets uppgick till -36 miljoner kronor, vilket var en minskning med 302 miljoner kronor jämfört med 2018. Minskningen förklaras främst av värdeförändringar av tillgångar som uppkom i samband med infriande av den statliga garantin för Saab Automobile AB:s lån i Europeiska investeringsbanken. Riksgäldskontorets återvunna förluster för skadeersättningar har minskat från 50 miljoner kronor 2018 till 25 miljoner kronor 2019, vilka båda åren är hänförliga till utdelningar från Orio AB (tidigare Saab Automobile Parts AB). Skadeutbetalningar i garanti-verksamheten uppgick till 33 miljoner kronor 2019. Riksgäldskontoret redovisade inga förändringar av nedskrivningar för förväntade låneförluster 2019 eller 2018.

Kostnaderna för Boverket uppgick till 26 miljoner kronor, vilket var en ökning med 35 miljoner kronor jämfört med 2018. Att kostnaderna ökade 2019 beror främst på värdeförändringar av utestående skadeersättningar och regressfordringar.

Not 9 Övriga driftkostnader

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Övriga driftkostnader - tjänster</i>		
Trafikverket	43 884	39 758
Försvarmakten	15 717	17 106
Försvarets materielverk	5 673	6 286
Polismyndigheten	3 041	2 713
Statens fastighetsverk	2 107	1 966
Karolinska institutet	1 648	1 704
Skatteverket	1 615	1 703
Göteborgs universitet	1 378	1 324
Naturvårdsverket	1 314	1 749
Arbetsförmedlingen	1 288	1 246
Försäkringskassan	1 204	1 220
Lunds universitet	1 190	1 139
Regeringskansliet	1 094	955
Fortifikationsverket	1 047	951
Transportstyrelsen	1 008	933
Uppsala universitet	978	924
Statens skolverk	872	976
Umeå universitet	853	812
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	832	827

	2019	2018
Kriminalvården	779	836
Migrationsverket	676	878
Kronofogdemyndigheten	600	614
Övriga myndigheter	19 025	18 760
Summa tjänster	107 823	105 380
<i>Övriga driftkostnader - varor</i>		
Försvarets materielverk	12 126	12 925
Trafikverket	4 402	4 147
Polismyndigheten	1 613	1 044
Försvarmakten	688	2 930
Fortifikationsverket	591	575
Karolinska institutet	480	455
Kriminalvården	444	449
Lunds universitet	354	351
Uppsala universitet	334	340
Statens fastighetsverk	232	229
Kungl. Tekniska högskolan	224	197
Göteborgs universitet	222	200
Stockholms universitet	192	201
Migrationsverket	189	314
Sveriges lantbruksuniversitet	176	181
Övriga myndigheter	2 806	2 855
Summa varor	25 073	27 393
<i>Affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>		
Svenska kraftnät	9 606	9 773
Sjöfartsverket	1 627	1 474
Luffartsverket	1 019	1 137
Summa affärsverk, övrig drift – varor och tjänster	12 252	12 384
<i>Övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>		
Försvarmakten	3 543	3 071
Trafikverket	821	738
Kriminalvården	370	349
Polismyndigheten	338	304
Riksdagsförvaltningen	265	141
Försvarets materielverk	246	247
Kustbevakningen	233	219
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	230	216
Lunds universitet	160	156
Regeringskansliet	150	160
Stockholms universitet	150	139
Migrationsverket	124	176
Karolinska institutet	122	119
Uppsala universitet	121	146
Arbetsförmedlingen	113	153
Sveriges lantbruksuniversitet	105	102
Kungl. Tekniska högskolan	103	109
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	460	375

	2019	2018
Luffartsverket	90	89
Sjöfartsverket	73	69
Övriga myndigheter	1 890	1 916
Summa övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.	9 707	8 994
<i>Aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi</i>		
Trafikverket	-29 175	-25 674
Myndigheter i försvarssektorn	-12 058	-8 149
Statens fastighetsverk	-1 077	-1 061
Försäkringskassan	-346	-394
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	-802	-694
Luffartsverket	-18	-10
Övriga myndigheter	-1 298	-1 242
Summa aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi	-44 774	-37 224
Eliminering av inomstatliga transaktioner	-16 657	-22 920
Total summa övriga driftkostnader	93 424	94 007

Övriga driftkostnader är myndigheternas köp av tjänster, varor, reparationer och diverse andra driftkostnader. Redovisning görs brutto under varje avsnitt och raden eliminering gäller köp av varor och tjänster mellan myndigheter. Totala övriga driftkostnader minskade med 0,6 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Trafikverket upphandlar entreprenader och konsulter för byggande och underhåll av vägar och järnvägar samt för planering och projektering. Trafikverkets övriga driftkostnader påverkas av de aktiveringar som görs såväl för köp av tjänster som för köp av varor. Aktiveringarna gäller järnvägsanläggningar, produktionsanläggningar samt väganläggningar. Aktivering innebär att kostnader för köp av varor och tjänster förs bort från resultaträkningen och tas upp som investering i balansräkningen. Under året har Trafikverket aktiverat 3,5 miljarder kronor mer än föregående år för utveckling av anläggningstillgångar i egen regi vilket minskade driftkostnaderna. Samtidigt ökade kostnader för varor och tjänster med 4,4 miljarder kronor vilket medförde att de totala driftkostnaderna hos Trafikverket ökade med 0,9 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Försvarsmaktens driftkostnader minskade med 3,6 miljarder kronor. Det beror i huvudsak på lagerförändringar av beredskapsvaror och en ny finansiell styrmodell mellan Försvarsmakten och Försvarets materielverk. Även kostnader för köpta tjänster minskade.

Försvarets materielverks driftkostnader minskade med 1,4 miljarder kronor.

De minskade driftkostnaderna beror huvudsakligen på den nya finansiella styrmodellen och av verksamhetsövergången till Försvarsmakten.

Polismyndighetens driftkostnader ökade med 0,9 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det förklaras bl.a. av att Polismyndigheten tidigare lagt vissa inköp av varor och tjänster som enligt plan skulle ha genomförts under 2020.

Naturvårdsverkets minskade driftkostnader med 0,4 miljarder kronor är främst hänförliga till lägre kostnader för intrångsersättningar. Även köp av tjänster har minskat.

De totala övriga driftkostnaderna för reparationer, diverse m.m. för samtliga myndigheter ökade med 0,7 miljarder kronor.

Under året har myndigheter i försvarssektorn aktiverat 3,9 miljarder kronor mer jämfört med föregående år.

Eliminering av inomstatliga transaktioner har minskat 6,3 miljarder kronor.

Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	11 368	10 909
Försvarsmakten	7 931	7 926
Polismyndigheten	930	818
Fortifikationsverket	918	741
Försäkringskassan	664	675
Statens fastighetsverk	559	472
Lunds universitet	536	505
Kriminalvården	385	379
Karolinska institutet	328	315
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	318	353
Uppsala universitet	298	298
Regeringskansliet	279	241
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	808	937
Sjöfartsverket	189	207
Luffartsverket	175	157
Övriga myndigheter	4 635	4 385
Summa	30 321	29 318

I posten ingår avskrivningar och nedskrivningar på anläggningstillgångar.

Trafikverkets av- och nedskrivningar ökade med 459 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på avskrivningar på väg- och järnvägsanläggningar (se not 18 och 19).

Fortifikationsverkets avskrivningar ökade med 177 miljoner kronor vilket främst beror direktavskrivna byggnader och markanläggningar.

Not 11 Resultat från andelar i hel- och delägda företag

Miljoner kronor

	2019	2018
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande		
Vattenfall AB	13 173	10 157
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	10 173	5 274
Akademiska Hus AB	5 658	5 314
SBAB Bank AB	1 788	1 726
Specialfastigheter Sverige AB	1 717	2 423
Sveaskog Holding AB	1 558	3 168
Jernhusen AB	1 122	545
AB Svensk Exportkredit	1 027	648
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	653	347
SJ AB	619	389
Swedavia AB	583	517
Saminvest AB	566	2
Apoteket AB	332	457
Svevia AB	172	459
Teracom Group AB	85	387
Samhall AB	74	93
Almi Företagspartner AB	70	106
Systembolaget AB	60	-107
Swedfund International AB	41	-65
RISE Research Institutes of Sweden AB	38	2
Statens Bostadsomvandling AB	26	31
AB Svensk Bilprovning	19	13
Svenska Rymdaktiebolaget	10	17
Arlandabanan Infrastructure AB	6	0
Kungliga Operan AB	5	9
AB Göta Kanalbolag	0	0
Svenska spel AB	-	-
Swedesurvey AB	-	-2
Voksenåsen A/S	-2	0
Miljömärkning Sverige AB	-3	-1
Kungliga Dramatiska Teatern AB	-9	-2
Vasallen AB	-12	-17
Metria AB	-19	-17
Infranord AB	-57	82
Lernia AB	-82	-108
Apotek Produktion & Laboratorier AB	-83	-80
Green Cargo AB	-129	-179
PostNord AB	-146	-648
Summa Kammarkollegiet	39 033	30 940
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket - LfV Holding AB	22	40
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	15	13
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	-12	3
Övriga myndigheter	48	59
Summa resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	39 106	31 055

	2019	2018
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande		
Telia Company AB	2 783	1 212
Nordiska Investeringsbanken NIB	602	633
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	13	32
Sweden House	2	1
AB Bostadsgaranti	-1	0
VisitSweden AB	-2	0
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Nord Pool ASA m.fl.	7	34
Summa resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	3 404	1 912
Resultat från andelar i hel- och delägda företag - totalt		
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	39 106	31 055
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	3 404	1 912
Total summa	42 510	32 967

Anm.: Med bestämmande statligt inflytande avses när statens ägarandel överstiger 50 procent.
Med väsentligt statligt inflytande avses när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.

Det resultat som redovisas ovan baseras på det redovisade nettoresultatet hos bolagen enligt årsbokslut för respektive år, utom i några fall då ett tidigare delårsbokslut använts. Resultatandelarna har ökat med 9,5 miljarder kronor jämfört med 2018 och uppvisar ett totalt resultat på 42,5 miljarder kronor.

Vattenfalls resultat förbättrades med 3,0 miljarder kronor till en vinst på 13,2 miljarder kronor. Förbättringen avser främst ett högre resultat från den operativa verksamheten. Detta resultat dämpades till stor del av högre avsättningar för kärnkraften och högre skattekostnader, men stöddes av positiva engångseffekter från försäljningar av verksamhet i Tyskland och produktionsrätter för kärnkraften i Tyskland.

Resultatet för LKAB förbättrades med 4,9 miljarder kronor. Förbättringen avser främst högre marknadspriser på järnmalm, en starkare dollarkurs och minskade kostnader för avsättningar till samhällsomvandling.

Akademiska hus AB visade ett ökat resultat med 0,3 miljarder kronor jämfört med föregående år. Högre positiva värdeförändringar i fastigheter påverkade resultatet positivt medan effekten reducerades av ökade kostnader relaterade till finansiella poster samt av högre skattekostnader.

SBAB Bank AB redovisade ett i stort sett oförändrat resultat, med ett förbättrat räntenetto på 0,1 miljarder kronor och lika stora kostnadsökningar.

Specialfastigheter Sverige AB visade ett minskat resultat med 0,7 miljarder kronor jämfört med föregående år, vilket främst beror på en lägre realiserad värdeförändring på förvaltningsfastigheter.

Sveaskog AB redovisade ett minskat resultat med 1,6 miljarder kronor främst hänförlig till en lägre värdeökning för växande skog.

Resultatandelarna från Systembolaget har reducerats med betald utdelning, som 2019 uppgår till 0,2 miljarder kronor och 2018 till 0,3 miljarder kronor. Utdelningen redovisas i stället som skatteintäkt. Resultatet före denna omföring uppgick till 0,2 miljarder kronor för bägge åren.

Resultatet i Svenska Spel AB uppgick till 2,7 miljarder kronor, vilket är 1,8 miljarder kronor sämre än föregående år. Resultatet behandlas inte som resultat från andelar i årsredovisningen för staten. I stället redovisas utdelade belopp som skatteintäkt.

Telia Company AB redovisade en 1,6 miljarder kronor högre resultatandel jämfört med 2018. Föregående år var negativt påverkat av bl.a. realisationsförluster av avyttrad verksamhet.

Resultatet för Nordiska Investeringsbanken NIB avser perioden 1 september 2018 till 30 september 2019.

Not 12 Nettokostnad för statsskulden

Miljoner kronor

	2019	2018
Finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden		
Ränteintäkter avseende upplåning i svenska kronor	13 515	13 010
Ränteintäkter avseende upplåning i utländsk valuta	1 393	1 497
Summa ränteintäkter	14 908	14 507
Räntekostnader avseende upplåning i svenska kronor	-26 379	-29 745
Räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta	-4 879	-4 806
Summa räntekostnader	-31 258	-34 551
Realiserade valutakursförändringar (netto)	-5 562	-772
Orealiserade valutakursförändringar (netto)	2 142	-6 913
Överkurs vid emission (netto)	10 781	11 282
Intäktsförda, preskriberade obligationer m.m.	0	1
Realiserade kursförändringar (netto)	-4 482	-3 358
Provisioner till banker m.fl.	-94	-56
Nettokostnad för förvaltning av statsskulden	-13 565	-19 860

Riksgäldskontoret redovisar finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden. De innefattar även intäkter och kostnader för skuldskötselåtgärder.

Under 2019 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 13,6 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskade med 6,3 miljarder kronor från föregående år. Påverkan från valutakursförändringar har förbättrats med 4,3 miljarder kronor och räntekostnaderna har minskat med 3,3 miljarder kronor. Den största kostnadsökningen avser realiserade kursförändringar som försämrats med 1,2 miljarder kronor.

Not 13 Övriga finansiella intäkter

Miljoner kronor

	2019	2018
Kärnavfallsfonden	2 102	2 200
Riksbankens inlevererade överskott	3 800	2 300
Skatteverket	1 910	2 274
Exportkreditnämnden	1 113	2 717
Centrala studiestödsnämnden	432	364
Försäkringskassan	131	138
Försvarets materielverk	74	35
Karolinska Institutet	25	31
Kammarkollegiet	33	154
Orealiserade värdeförändringar finansiella instrument		
Kärnavfallsfonden	1 763	-
Riksgäldskontoret	588	208
Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Karolinska institutet m.fl.	167	18

	2019	2018
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	27	49
Sjöfartsverket	15	0
Luffartsverket	13	1
Övriga myndigheter	238	240
Summa	12 431	10 728

Övriga finansiella intäkter ökade med 1 703 miljoner kronor jämfört med 2018 främst på grund av positiv värdeförändring på finansiella instrument.

Kärnavfallsfondens intäkter omfattar främst orealiserade värdeförändringar hänförliga till utländska och svenska aktier samt ränteintäkter för nominella placeringar. Föregående år redovisades negativa värdeförändringar under övriga finansiella kostnader.

Riksbanken levererade in ett överskott på 3,8 miljarder kronor vilket är en ökning med 1,5 miljarder kronor.

Skatteverket redovisar främst räntor i skattekontosystemet.

Exportkreditnämndens (EKN) finansiella intäkter minskade med 1 604 miljoner kronor. Regeringen har beslutat att EKN ska placera medel från garantiverksamheten i räntebärande konton i Riksgäldskontoret, vilket har inneburit att intäkterna är interna i staten och elimineras i årsredovisningen för staten.

Centrala studiestödsnämndens finansiella intäkter består av räntor på studielån och ränteintäkter på återkrav gällande hemutrustningslån m.m. Dessa har ökat med 68 miljoner kronor netto till följd av ett något högre ränteläge.

Not 14 Övriga finansiella kostnader

Miljoner kronor

	2019	2018
Exportkreditnämnden	1 096	2 553
Kärnavfallsfonden	242	1
Trafikverket	38	53
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	27	58
Försäkringskassan	11	19
<i>Orealiserade värdeförändringar finansiella instrument</i>		
Riksgäldskontoret	282	318
Göteborgs universitet, Karolinska institutet m.fl.	4	59
Kärnavfallsfonden	0	1 206
Kammarkollegiet	0	32
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	31	19
Luffartsverket	13	2
Svenska kraftnät	12	46
Övriga myndigheter	92	88
Aktivering av finansiella kostnader	-230	-130
Summa	1 618	4 325

Övriga finansiella kostnader minskade med 2 707 miljoner kronor jämfört med föregående år främst på grund av positiv värdeförändring på finansiella instrument.

Exportkreditnämndens finansiella kostnader avser främst beräknade och realiserade kursförluster för premier och skadefordringar.

Kärnavfallsfonden redovisar 2019 orealiserade värdeökningar på finansiella instrument medan värdeförändringarna var negativa under 2018.

Trafikverkets finansiella kostnader består främst av räntekostnader hänförliga till ansvarsförbindelsen gentemot Svensk-Danska Broförbindelsen AB samt valutakursförluster på fordringar och skulder.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sidas) finansiella kostnader avser främst valutakursförluster som beräknas på Sidas skulder i garantiverksamheten.

Försäkringskassans finansiella kostnader består av valutakursförluster hänförliga till obligationer.

I noten redovisas finansiella kostnader per myndighet brutto. Några myndigheter har aktiverat räntekostnader i samband med anläggningsprojekt, eftersom räntan är en del av de utgifter myndigheten tar upp som tillgång för att bygga anläggningen.

3.6 Noter till balansräkningen

Not 15 Balanserade utgifter för utveckling

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	28 891	26 838
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	612	593
Årets investeringar, egen utveckling	1 978	2 170
Försäljning/utrangering	-823	-696
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	30 658	28 905
Ingående ackumulerade avskrivningar	-20 503	-18 994
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-2 208	-2 186
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	761	671
Utgående ackumulerade avskrivningar	-21 950	-20 509
Summa	8 708	8 396

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet

Miljoner kronor

	2019	2018
Försäkringskassan	1 453	1 450
Trafikverket	1 052	820
Skatteverket	537	511
Polismyndigheten	519	465
Kronofogdemyndigheten	479	438
Arbetsförmedlingen	342	436
Migrationsverket	256	228
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	460	363
Sjöfartsverket	57	58

	2019	2018
Övriga myndigheter	3 553	3 627
Summa	8 708	8 396

I posten Balanserade utgifter för utveckling ingår främst egenutvecklade it-system och program. Totalt ökade tillgångarna för balanserade utgifter för utveckling med 312 miljoner kronor 2019. De största tillgångarna finns hos Försäkringskassan, Trafikverket, Skatteverket och Polismyndigheten.

Försäkringskassan har balanserade utgifter för utveckling av it-system om 1 453 miljoner kronor. Den största delen avser it-stöd för ärendehantering, självbetjäning och automatisering. Försäkringskassan förvaltar it-system för pensionshantering för Pensionsmyndighetens räkning. På uppdrag av Pensionsmyndigheten vidareutvecklar Försäkringskassan dessa system och fakturerar för kostnader för avskrivningar på dessa tillgångar.

Trafikverket och Skatteverket har balanserade utgifter för utveckling av it-system om 1 052 miljoner kronor respektive 537 miljoner kronor.

Av de totala investeringarna under 2019 på 2 590 miljoner kronor står Försäkringskassan för 481 miljoner kronor, Trafikverket för 245 miljoner kronor och Skatteverket för 196 miljoner kronor.

Not 16 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	5 010	4 887
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	707	609
Årets investeringar, egen utveckling	44	2
Försäljning/utrangering	-249	-372
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	5 512	5 126
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 484	-3 493
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-426	-404
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	220	371
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 690	-3 526
Summa	1 822	1 600

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2019	2018
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	355	338
Arbetsförmedlingen	118	105
Polismyndigheten	110	95
Trafikverket	39	1
Skatteverket	36	54
Kriminalvården	34	41
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	488	442
Svenska kraftnät	239	145
Sjöfartsverket	12	15

	2019	2018
Övriga myndigheter	391	364
Summa	1 822	1 600

Under posten Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar redovisas i första hand köpta it-system och program. Posten ökade med 222 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Den största ökningen, 94 miljoner kronor, avser framförallt Affärsverket svenska kraftnäts investering av ett nytt driftplaneringssystem för driften, elmarknadshubb och systemlösningar som behövs i det framtida kraftsystemet. Affärsverket svenska kraftnäts rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar uppgår till 239 miljoner kronor och består främst av markrättigheter i form av servitut och ledningsrätter samt nyttjanderättigheter för optoförbindelser, licenser och balanserade utgifter för dataprogram.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tillgångar på 355 miljoner kronor. Tillgångarna avser främst investeringar i det nationella radiokommunikationssystemet Rakel.

Luftfartsverket har under året gjort investeringar för att stärka kapacitet, kontinuitet och robusthet i driften för kontrollcentralerna respektive tal- och kommunikationssystem. Investeringar har bl.a. gjorts i ett flygtrafikledningssystem.

Not 17 Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2019	2018
Mittuniversitetet	1	1
Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala	-	0
Summa	1	1

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar förekommer i mycket liten utsträckning.

Not 18 Statliga väganläggningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående anskaffningsvärde	241 336	236 916
Årets anskaffning	31	6
Årets färdigställande från pågående investering	8 307	4 414
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	249 674	241 336
Ingående ackumulerade avskrivningar	-100 754	-95 188
Årets avskrivningar	-5 743	-5 566
Utgående ackumulerade avskrivningar	-106 497	-100 754
Summa	143 177	140 582

Trafikverket redovisar investeringar i statliga väganläggningar. Anskaffningskostnad för mark för väganläggningsändamål ingår i redovisat värde för väganläggningar. Komponentavskrivning tillämpas för samtliga väganläggningar och avskrivningstiden är mellan 10 och 95 år.

Värdet av väganläggningar som färdigställdes under 2019 var 8 307 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar).

Bland färdigställda projekt ingår t.ex. Riksväg 26/47 Månseryd-Mullsjö, E18 Norrtälje-Kapellskär och Förbifart Lidköping sträckan Lidköping-Källby.

Not 19 Statliga järnvägsanläggningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående anskaffningsvärde	240 946	233 895
Årets anskaffning	42	-172
Årets färdigställande från pågående investering	6 048	7 229
Försäljning/utrangering	-9	-6
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	247 027	240 946
Ingående avskrivningar	-72 589	-67 523
Årets avskrivningar	-5 200	-5 066
Försäljning/utrangering	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-77 789	-72 589
Summa	169 238	168 357

Trafikverket redovisar investeringar i järnvägsanläggningar. Anskaffningskostnad för mark för järnvägsändamål ingår i redovisat värde. Trafikverket tillämpar differentierade avskrivningstider, mellan 25 och 110 år, på samtliga järnvägsanläggningar.

Värdet av järnvägsanläggningar som färdigställdes under 2019 var 6 048 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar). I objekt som färdigställdes under 2019 ingår bl.a. Hallsberg-Degerön, sträckan Stenkumla-Dunsjö, ytterligare plattformsspår spår 0 i Flemingsberg och kontaktledningsupprustning Hässleholm-Lund.

Not 20 Byggnader, mark och annan fast egendom

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	72 543	67 571
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	1 918	1 308
Årets investeringar, egen utveckling	2	3
Färdigställande av pågående nyanläggningar	2 016	3 782
Försäljning/utrangering	-149	-122
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	76 330	72 543
Ingående ackumulerade avskrivningar	-28 837	-27 446
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-1 798	-1 503
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	67	113
Utgående ackumulerade avskrivningar	-30 568	-28 836
Ingående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Utgående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Summa	45 842	43 786

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor	2019	2018
Statens fastighetsverk	16 783	16 083
Naturvårdsverket	11 945	11 739
Fortifikationsverket	11 709	10 997
Riksdagsförvaltningen	1 180	1 179
Sveriges lantbruksuniversitet	1 053	708
Trafikverket	897	925
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	855	764
Sjöfartsverket	761	817
Luffartsverket	609	528
Övriga myndigheter	50	46
Summa	45 842	43 786

Cirka 15 myndigheter förvaltar byggnader, mark och annan fast egendom för statens räkning.

Statens fastighetsverk förvaltar den del av statens fasta egendom som regeringen bestämmer. Större delen av fastigheterna tillhör det nationella kulturarvet. Exempel på fastigheter är de kungliga slotten, fästningar, nationalteatrarna, museerna, regeringens byggnader, landshövdingarnas residens och ambassadbyggnader i utlandet samt ett antal kungsgårdar och vissa markområden. Naturvårdsverket redovisar främst nationalparker och naturreservat. Många markområden är bokförda till ett värde som är långt under marknadsvärdet.

Fortifikationsverket förvaltar fastigheter avsedda för försvarsändamål samt ett antal byggnader klassade som statliga byggnadsminnen.

Riksdagsförvaltningen förvaltar bl.a. riksdagsbyggnaderna.

Det bokförda värdet för statens byggnader, mark och annan fast egendom är 45 842 miljoner kronor vilket är en ökning med 2 056 miljoner kronor jämfört med 2018.

Det bokförda värdet för Statens fastighetsverks byggnader, mark och annan fast egendom ökade med 700 miljoner kronor under 2019 till 16 783 miljoner kronor.

Det ackumulerade anskaffningsvärdet var 23 651 miljoner kronor. Ökningen av bokfört värde beror främst aktivering av projekt under året samt köpet av fastigheten Lejonet 4 och Tommarp 1:1. Av årets totala av- och nedskrivningar på 1 798 miljoner kronor står Statens fastighetsverk för 548 miljoner kronor.

Fortifikationsverkets bokförda värde ökade med 712 miljoner kronor till 11 709 miljoner kronor. Värdet av nyanskaffningar uppgick 2019 till 1 601 miljoner kronor inklusive direktavskrivna anläggningar. Fortifikationsverkets av- och nedskrivningar för 2019 uppgick till 887 miljoner kronor.

Not 21 Förbättringsutgifter på annans fastighet

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	14 906	13 768
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	1 632	1 489
Årets investeringar, egen utveckling	12	11
Försäljning/utrangering	-698	-402
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	15 852	14 866
Ingående ackumulerade avskrivningar	-8 892	-8 206
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-1 159	-1 033
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	604	351
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 447	-8 888
Summa	6 405	5 978

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2019	2018
Polismyndigheten	933	876
Regeringskansliet	801	701
Domstolsverket	360	299
Försvarmakten	356	352
Kungl. Tekniska högskolan	293	246
Lunds universitet	249	270
Uppsala universitet	244	260
Försvarets materielverk	232	226
Karolinska institutet	218	206
Kriminalvården	199	167
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	1	-
Övriga myndigheter	2 519	2 375
Summa	6 405	5 978

Förbättringsutgifter på annans fastighet avser sådana utgifter som myndigheten har haft för att anpassa hyrda lokaler till den egna verksamheten, exempelvis om- och tillbyggnationer, kabeldragningar för nätverk, larmanordningar samt reparationer och underhåll i fall där utgifterna uppgått till väsentliga belopp. Totalt ökade statens förbättringsutgifter på annans fastighet med 427 miljoner kronor 2019.

Balanspostens ökning har varit störst hos Regeringskansliet som har ökat med 100 miljoner kronor och hos Domstolsverket som har ökat med 61 miljoner kronor. Ökningen hos Regeringskansliet består främst av hyresgästanpassningar av lokalerna i Stockholm. För Domstolsverkets del förklaras ökningen av säkerhetshöjande åtgärder som t.ex. ombyggnation av entréer, säkerhetssalar och häktesrum. Det har även skett ombyggnation av befintliga lokaler. Förbättringsarbeten har gjorts av bl.a. lokalerna i Varbergs tingsrätt, Umeå tingsrätt och Förvaltningsrätten Stockholm.

Not 22 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	100 254	97 592
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	5 286	4 718
Årets investeringar, egen utveckling	8	6
Årets överföringar från Pågående nyanläggningar	2 566	2 348
Försäljning/utrangering	-3 493	-4 389
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	104 621	100 275
Ingående ackumulerade avskrivningar	-62 687	-61 097
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-6 134	-6 013
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	3 253	4 404
Utgående ackumulerade avskrivningar	-65 568	-62 706
Summa	39 053	37 569

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2019	2018
Kustbevakningen	2 106	2 246
Polismyndigheten	1 889	1 538
Försvarmakten	1 766	1 277
Lunds universitet	1 703	1 737
Trafikverket	1 214	1 158
Karolinska institutet	1 117	1 107
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 095	1 165
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	14 983	14 928
Sjöfartsverket	1 289	1 343
Luffartsverket	6	7
Övriga myndigheter	11 885	11 063
Summa	39 053	37 569

Datorer och kringutrustning, möbler, maskiner, installationer, bilar, fartyg, flyg och transportmedel är exempel på tillgångar som myndigheterna redovisar under denna post. Även tillgångar som innehas genom finansiell leasing ingår. Årets totala investeringar uppgår till 5 294 miljoner kronor.

Affärsverket svenska kraftnäts tillgångar består främst av kraftledningar, stationer, byggnader och mark, sjökablar, kontrollanläggningsdelar, optoförbindelser och tele- och informationssystem. Årets investeringar uppgår till 9 miljoner kronor.

Innehavet för Kustbevakningen består bl.a. av övervakningsfartyg, vattenskotrar och flygplan och årets investeringar uppgår till 34 miljoner kronor.

Lunds universitet investeringar uppgår till 290 miljoner kronor.

Polismyndighetens investeringar uppgår till 906 miljoner kronor. Det förklaras främst av inköp av två helikoptrar och en sjöpolisbåt. Även ett stort antal övriga fordon har anskaffats. Under året har även anskaffning skett av ytterligare videokonferensutrustning.

Försvarsmakten investeringar uppgår till 400 miljoner kronor vilket avser bl.a. maskiner och tekniska anläggningar, datorer och kringutrustningar samt standardfordon.

Not 23 Pågående nyanläggningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	90 266	75 975
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	6 642	6 474
Årets investeringar, egen utveckling	28 969	25 762
Årets överföring till färdig tillgång	-19 300	-17 890
Försäljning/utrangering	-9	-3
Årets nedskrivningar	-206	-57
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	106 362	90 261
Summa	106 362	90 261

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	89 037	74 979
Fortifikationsverket	3 071	2 539
Statens fastighetsverk	1 334	955
Domstolsverket	286	322
Riksdagsförvaltningen	261	89
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	8 860	8 015
Sjöfartsverket	1 879	1 162
Luffartsverket	526	331
Övriga myndigheter	1 108	1 869
Summa	106 362	90 261

Av det totala bokförda värdet på 106,4 miljarder kronor för Pågående nyanläggningar, finns 89 miljarder kronor hos Trafikverket, 8,9 miljarder kronor hos Affärsverket svenska kraftnät och 3 miljarder kronor hos Fortifikationsverket.

Årets investeringar uppgår totalt till 35,6 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgår till 28,8 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora väg- och järnvägsprojekt som t.ex. E4 Förbifart Stockholm, Västsvenska väg- och järnvägspaketet, ökad kapacitet järnväg Tomtebodavägen-Kallhäll, nytt dubbelspår Järna-Linköping och projektet ERTMS som avser nytt signalsystem i hela Sverige. Affärsverket svenska kraftnät har 8,9 miljarder kronor som pågående nyanläggningar och årets investeringar på 2,6 miljarder kronor avser främst projekten Stockholms ström, Sydvästlänken och stationsförnyelser i Rätan och Midskog. Fortifikationsverkets pågående nyanläggningar på 3 miljarder kronor avser bl.a. nybyggnation på Tofta på Gotland enligt regeringsbeslut.

Under 2019 har Trafikverket färdigställt projekt på totalt 14,6 miljarder kronor som har överförts till färdig tillgång. Dessa avser bl.a. järnväg Hallsberg-Degerön, ytterligare plattformsspår Flemingsberg, kontaktledningsupprustning Hässleholm-

Lund och vägprojekt såsom E18 Norrtälje-Kapellskär, förbifart Lidköping, riksväg 26/47 Månseryd-Mullsjö samt utbyggnad av automatiska trafiksäkerhetskontroller (ATK).

Not 24 Beredskapstillgångar

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	183 121	176 251
Förändring IB på grund av omklassificering	2 366	82
Årets anskaffning	11 979	7 340
Årets försäljningar/utrangeringar	-	-552
UB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	197 466	183 121
IB Beredskapsvaror i lager	26 229	25 452
Förändring IB på grund av omklassificering	-16	427
Årets anskaffning	1 152	886
Årets övriga förändring	1 007	-536
UB Beredskapsvaror i lager	28 372	26 229
UB Anskaffningsvärde beredskapstillgångar	225 838	209 350
IB Ackumulerade avskrivningar	-107 957	-101 083
Förändring IB på grund av omklassificering	5	-11
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-7 330	-7 384
Årets försäljningar/utrangeringar	-	521
UB Ackumulerade avskrivningar (avser beredskapsinventarier)	-115 282	-107 957
Summa	110 555	101 393

Beredskapstillgångar består av tillgångar både för civil och militär beredskap. Posten omfattar främst Försvarens tillgångar för militär beredskap. Tillgångar för civil beredskap är t.ex. läkemedel, fordon samt medicinsk utrustning.

Försvarens delar in sina beredskapstillgångar i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Statens totala beredskapsinventarier uppgår till 82,2 miljarder kronor och består av t.ex. flygplan, fartyg och stridsvagnar. En invärdering av beredskapsinventarier på 2,4 miljarder kronor är en övergångseffekt utifrån att ny finansiell styrmodell införts under året. Beredskapsvaror som t.ex. ammunition, reserv- och beklädnadsmateriel uppgår till 28,4 miljarder kronor. I posten ingår även tillgångar under uppbyggnad i Försvarets materielverk. Sammanlagt är 110,2 miljarder kronor av det utgående värdet militära beredskapstillgångar inklusive tillgångar under uppbyggnad.

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 11,9 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 7,3 miljarder kronor under 2019. Årets nyanskaffning har ökat med 4,6 miljarder kronor under året och beror främst på utveckling och anskaffning JAS 39E och anskaffning ubåt, helikopter, sjöstrids- och fordonssystem.

Beredskapsvarulagrets värde ökade med 2,1 miljarder kronor under året. Beredskapsvarulagrets ökning beror bl.a. på inleveranser av ammunition, reservdelsmateriel och livsmedel. Ökningen beror även på förändrad prissättning av förnödenheter som är ett resultat av genomfört kvalitetssäkringsarbete.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beredskapstillgångar som till stor del består av varningsmateriel och ledningsplatser. Av det utgående värdet är MSB:s del knappt 0,2 miljarder kronor.

Not 25 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	1 970	1 538
Försvarets materielverk	1 517	3 632
Övriga myndigheter	5	50
Summa	3 492	5 220

Under denna post redovisas förskott som myndigheten lämnat vid anskaffning av materiella anläggningstillgångar.

Posten hos Försvarets materielverk består av förskott till både utländska och svenska leverantörer. Förskotten till svenska leverantörer uppgår till 0,8 miljarder kronor och förändringen avser framförallt avräkning av förskott JAS Gripen och ubåt A26. Förskotten till utländska leverantörer uppgår till 0,7 miljarder kronor och förändringen avser främst förskott för inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA.

Trafikverkets förskott avser byggande av väg- och järnvägsanläggningar. Större förskott hos myndigheten är järnvägsprojekten Varbergstunneln, Getingmidjan i Stockholm, Olskroken, Västlänken och Hamnbanan i Göteborg samt vägprojektet Förbifart Stockholm.

Not 26 Andelar i hel- och delägda företag

Miljoner kronor

	2019	2018
Summa andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	319 930	297 229
Summa andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	49 307	49 984
Riksbankens grundfond	1 000	1 000
Summa	370 237	348 213

Andelar i hel- och delägda företag är uppdelad på de företag där staten har ett bestämmande inflytande (när statens ägarandel överstiger 50 procent) och på väsentligt statligt inflytande (när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent).

Förutom de förändringar vilka specificeras nedan är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande

Miljoner kronor

Miljoner kronor	2019	2018	Statens ägarandel
Vattenfall AB	93 631	88 096	100,0%
Akademiska Hus AB	46 760	42 832	100,0%
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	45 528	38 573	100,0%
Sveaskog Holding AB	23 574	23 110	100,0%
AB Svensk Exportkredit	19 082	18 239	100,0%
SBAB Bank AB	18 081	15 736	100,0%
Specialfastigheter Sverige AB	12 091	10 929	100,0%
Swedavia AB	8 444	8 066	100,0%
Jernhusen AB	8 070	7 648	100,0%
Almi Företagspartner AB	7 440	7 371	100,0%
Swedfund International AB	5 669	5 028	100,0%
Saminvest AB	5 558	4 992	100,0%
SJ AB	5 170	4 740	100,0%
Apoteket AB	4 291	4 453	100,0%
Teracom Group AB	3 571	3 765	100,0%
PostNord AB	2 216	3 120	60,7%
Systembolaget AB	1 583	1 522	100,0%
Svevia AB	1 353	1 508	100,0%
Samhall AB	1 346	1 274	100,0%
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	1 341	996	100,0%
RISE Research Institutes of Sweden AB	971	932	100,0%
Infranord AB	736	839	100,0%
Statens Bostadsomvandling AB	532	507	100,0%
Svenska Rymdaktiebolaget	475	464	100,0%
Green Cargo AB	473	596	100,0%
Vasallen AB	366	409	100,0%
Apotek Produktion & Laboratorier AB	180	113	100,0%
Lernia AB	169	241	100,0%
AB Svensk Bilprovning	108	119	100,0%
Metria AB	87	106	100,0%
AB Göta Kanalbolag	39	39	100,0%
Kungliga Operan AB	39	35	100,0%
Kungliga Dramatiska Teatern AB	22	31	100,0%
Miljömärkning i Sverige AB	17	20	100,0%
Arlandabanan Infrastructure AB	16	10	100,0%
Voksenåsen A/S	3	5	100,0%
Swedesurvey AB	1	1	100,0%
Svenska Spel AB	0	0	100,0%
<i>Affärsverk</i>			
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	247	190	100,0%
Luffartsverket - LfV Holding AB	152	130	100,0%
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	9	21	100,0%
Övriga andelar	489	423	-
Summa	319 930	297 229	

Andelsvärdet ovan är baserat på det justerade egna kapitalet hos företagen enligt bokslut per den 31 december, utom i några fall då senaste delårsbokslutet använts.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande ökade med 22,7 miljarder kronor.

Vattenfalls andelsvärde ökade med 5,5 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 13,2 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på - 5,6 miljarder kronor. Främst består posterna av negativa effekter av kassaflödessäkringar på 1,4 miljarder kronor, positivt netto av omräkningsdifferenser och valutasäkringar på 1,1 miljarder kronor och negativa omvärderingar relaterade till pensionskulden på 4,4 miljarder kronor. Utdelningen till staten uppgick till 2,0 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Akademiska hus ökade med 3,9 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 5,6 miljarder kronor och en minskning genom utdelning av 1,7 miljarder kronor.

LKAB:s andelsvärde ökade med 7,0 miljarder kronor, vilket främst avser nettot av årets vinst på 10,2 miljarder kronor och årets utdelning på 3,2 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Sveaskog AB ökade med 0,5 miljarder kronor. Förändringen förklaras av årets resultat på 1,6 miljarder kronor samt utdelning till staten på 1,1 miljarder kronor.

AB Svensk Exportkredit ökade med 0,8 miljarder kronor, vilket i huvudsak förklaras av årets resultat på 1,0 miljarder kronor och betald utdelning till staten på 0,2 miljarder kronor.

SBAB Bank AB ökade i värde med 2,3 miljarder kronor, främst som en följd av årets resultat på 1,8 miljarder kronor minskat med utdelning till staten av 0,7 miljarder kronor samt en direkt ökning av eget kapital med 1,2 miljarder kronor som framför allt avser kassaflödessäkringar.

Specialfastigheter i Sverige AB redovisade en ökning med 1,2 miljarder kronor, som består av årets resultat på 1,7 miljarder kronor minskat med 0,5 miljarder kronor i betald utdelning

Swedfund International AB ökade med 0,6 miljarder kronor genom ett kapitaltillskott på 0,6 miljarder kronor.

Innehavet i SVEDAB ökade med 0,3 miljarder kronor, vilket främst förklaras av utdelning i form av återgivna betalningsutfästelser med 0,3 miljarder kronor och årets vinst på 0,7 miljarder kronor.

Andelen i PostNord AB minskade med 0,9 miljarder kronor. Detta förklaras främst av andelen av årets förlust, som uppgick till 0,1 miljarder kronor och negativ påverkan med 0,8 miljarder kronor avseende omräknad pensionskulda.

Svenska Spel AB är redovisat till värdet av aktiekapital och reservfond (värdet uppgår till 260 000 kronor som i tabellen avrundats till noll miljoner kronor). Resultatet uppgick till 2,7 miljarder kronor och 4,5 miljarder kronor utdelades till staten. Utdelningen är redovisad som skatteintäkt. Företagets egna kapital uppgick till 2,8 miljarder kronor vid årsskiftet.

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande

Miljoner kronor

	2019	2018	Statens ägarandel
Telia Company AB	35 727	37 127	39,2%
Nordiska Investeringsbanken (NIB)	13 258	12 525	34,6%
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	165	168	50,0%
Sweden House	9	7	36,0%
VisitSweden AB	7	9	50,0%
AB Bostadsgaranti	-	9	50,0%
<i>Affärsverk</i>			
Svenska kraftnät - Nord Pool Spot As m.fl.	141	139	-
Summa	49 307	49 984	

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande minskade med 0,7 miljarder kronor jämfört med 2018. Andelen i Telia Company AB minskade i värde med 1,4 miljarder kronor. Andelen av årets resultat uppgick till 2,8 miljarder kronor och till staten betald utdelning uppgick till 3,8 miljarder kronor. Staten har ökat ägarandelen i samband med företagets återköp av aktier vilket ökade andelsvärdet med 1,0 miljarder kronor. Marknadsvärdet på statens aktier i Telia Company AB uppgick vid årsskiftet till 65 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken ökade med 0,7 miljarder kronor. Periodens resultatandel uppgick till 0,6 miljarder kronor och ändrad valutakurs medförde en ökning av andelsvärdet med 0,2 miljarder kronor. En utdelning till staten på 0,1 miljarder kronor reducerade andelsvärdet. Uppgifterna avser värdet enligt delårsbokslut per den 30 september för 2019 respektive per den 31 augusti för 2018.

AB Bostadsgaranti har likviderats under året.

Not 27 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Kärnavfallsfonden</i>		
Bostadsobligationer	27 805	30 142
Företagsobligationer, aktier, värdepappersfonder	19 529	4 947
<i>Investerings- och utvecklingsbanker,</i>		
<i>Kammarkollegiet och Sida</i>		
Europeiska investeringsbanken EIB	3 856	3 856
Europeiska utvecklingsbanken EBRD	1 040	1 040
Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken, IBRD	846	846
Afrikanska utvecklingsbanken, AfDB	698	696
Asiatiska banken infrastrukturinvest, AIIB*	872	644
Internationella finansbolaget, IFC	181	181
Interamerikanska utvecklingsbanken IDB	147	147
Asiatiska utvecklingsbanken, AsDB	136	136
Interamerikanska investeringsbolaget, IIC	99	83
Multilaterala investeringsgarantiorganet, MIGA	22	22
Europarådets utvecklingsbank CEB	7	7
Summa investerings- och utvecklingsbanker	7 904	7 658
Riksgäldskontoret, obligationer m.m.	1 837	2 499

	2019	2018
<i>Kammarkollegiet, övrigt</i>		
Orio AB (Saab Automobile Parts AB)	430	453
SAS	203	203
Andelar i aktie- och räntekonsortiet m.m.	230	197
Karolinska institutet, aktier, andelar och obligationer	498	504
Övriga myndigheter	769	632
Summa	59 205	47 235

Det största innehavet av långfristiga värdepapper avser Kärnavfallsfondens innehav av bostadsobligationer (säkerställda obligationer). Under året fortsatte Kärnavfallsfonden den övergång till ny placeringsmodell som påbörjades 2018. Under 2019 har finansiella instrument i den s.k. basportföljen sålts för att möjliggöra placeringar i en s.k. långsiktig portfölj bestående av företagsobligationer, aktier och värdepappersfonder. Basportföljen består främst av statsobligationer som elimineras i Årsredovisning för staten samt bostadsobligationer. För 2019 uppgick statsobligationerna som eliminerades till 25 307 miljoner kronor, vilket är en minskning med 6 336 miljoner kronor jämfört med 2018.

Kärnavfallsfondens finansiella instrument värderas till verkligt värde eftersom syftet med innehavet är att ge avkastning och värdeökning. Det utökade placeringsmandatet har sammanfallit med en stark börsutveckling och en därmed hög avkastning i den långsiktiga portföljen. Den orealiserade värdeökningen hänförlig till dessa innehav uppgick till 1 923 miljoner kronor per balansdagen.

Sveriges andelar i internationella investeringsbanker och utvecklingsbanker redovisas av Kammarkollegiet och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), så att den myndighet som gör utbetalningar av kapitaltillskott och eventuella bidrag till respektive bank också tar upp andelsvärdet. Under året har Sida redovisat kapitaltillskott till utvecklingsbanker med 19 miljoner kronor. Kammarkollegiet har redovisat ett kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) om 228 miljoner kronor.

Riksgäldskontorets innehav består till största delen av nollkupongobligationer som övertogs i samband med avvecklingen av affärsverket Statens järnvägar. Syftet med obligationerna är att återbetala resterande lån som ursprungligen avsåg finansiering av anläggningstillgångar uthyrda till SJ AB och Green Cargo AB.

Kammarkollegiet redovisar innehavet i Orio AB och SAS som Andra långfristiga värdepappersinnehav eftersom statens andel i dessa bolag understiger 20 procent. Marknadsvärdet för statens ägarandel i SAS uppgick till 866 miljoner kronor vid utgången av 2019.

Kammarkollegiets övriga värdepapper är främst de andelar i Kammarkollegiets aktiekonsortium och räntekonsortium som innehas av fonder som Kammarkollegiet redovisar.

Not 28 Långfristiga fordringar

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Exportkreditnämnden</i>		
Fordringar efterskottspremier garantiavgifter	4 318	4 265
Skadefordringar	1 859	1 769
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar	507	715
Summa Exportkreditnämnden	6 684	6 749
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	251	242
Riksgäldskontoret	178	144
Trafikverket	125	90
Göteborgs universitet	81	86
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	1 395	1 286
Svenska kraftnät	439	422
Sjöfartsverket	16	14
Övriga myndigheter	67	70
Summa	9 235	9 103

Långfristiga fordringar ökade med 132 miljoner kronor och den största ökningen är hänförlig till Luftfartsverket, 109 miljoner kronor.

Exportkreditnämndens (EKN) fordringar minskade med 65 miljoner kronor, varav EKN:s fordran för återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar minskade med 208 miljoner kronor. Återförsäkringskostnaden har minskat till följd av naturlig omsättning av återförsäkringsportföljen.

4 318 miljoner kronor av EKN:s långfristiga fordringar avser efterskottspremier. Fordringarna för efterskottspremier avser till helt övervägande del JAS Brasilien. Ännu ej fakturerade garantiavgifter uppgår till 307 miljoner kronor. EKN värderar sina skadefordringar till 1 859 miljoner kronor vilket motsvarar EKN:s förväntade återvinningsmöjligheter av fordringarna som nominellt uppgår till 12 710 miljoner kronor. EKN kan minska risker genom att teckna återförsäkringar. Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar uppgår till 507 miljoner kronor och består av fordringar för återförsäkrares andel av ej intjänade garantiavgifter och kvardröjande risker samt återförsäkrares andel av avsättning för skador med avdrag för återförsäkrares andel av skadefordringar.

Sidas fordringar gäller garantiverksamheten och uppgår till 251 miljoner kronor, varav största delen är skadefordringar. I posten ingår även fordringar mot Miga som är en organisation inom Världsbanken, och fordran utifrån fastställda premieplaner i de fall det är tillämpligt för Sidas garantier.

Riksgäldskontorets regressfordringar ökade med 34 miljoner kronor och uppgick till 178 miljoner kronor som en följd av en värdereglering av fordran på Saab Automobil AB i konkurs.

Trafikverkets fordringar har ökat med 35 miljoner kronor till 125 miljoner kronor, vilket beror på att fordran som utgörs av depositionen som Trafikverket har hos Nasdaq som säkerhet för elderivathandel, är högre än föregående år.

Göteborgs universitets fordringar uppgår till 81 miljoner kronor och avser placering av donationsmedel i Akademiska Hus AB.

Luftfartsverkets fordringar, vilka huvudsakligen avser tidigare års och årets återvinningsbara underskott för en route-verksamheten, har ökat med 109 miljoner kronor till 1 395 miljoner kronor främst till följd av riskdelningen mellan LFV och flygbolagen enligt vad som är fastställt i prestationsplanen.

Affärsverket svenska kraftnäts fordringar uppgår till 439 miljoner kronor och består bl.a. av lånefordringar på dotter- och intresseföretag samt depositionen som Affärsverket svenska kraftnät har hos Nasdaq som säkerhet för elterminshandel. Posten inkluderar också långfristiga förutbetalda kostnader som avser lämnade investeringsbidrag.

Sjöfartsverkets fordringar uppgår till 16 miljoner kronor och avser kapitalförsäkringar för pensioner för vissa lotsar.

Not 29 Utlåning

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Centrala studiestödsnämnden</i>		
Annuitetslån (beviljade efter 30 juni 2001), brutto	194 388	182 991
Reserveringar för låneförluster	-11 844	-11 733
Netto, bokfört värde Annuitetslån	182 544	171 258
Studielån (beviljade 1989–30 juni 2001), brutto	34 174	38 582
Reserveringar för låneförluster	-11 669	-12 311
Netto, bokfört värde Studielån	22 505	26 271
Studiemedel (beviljade före 1989), brutto	1 170	1 441
Reserveringar för låneförluster	-598	-691
Netto, bokfört värde Studiemedel	572	750
Hemutrustningslån, brutto	1 309	1 464
Reserveringar för låneförluster	-891	-907
Netto, bokfört värde Hemutrustningslån	418	557
Körkortslån, brutto	76	17
Reserveringar för låneförluster	-15	-3
Netto, bokfört värde Körkortslån	61	14
Övriga lån (Skuldsaneringslån och äldre lån), brutto	297	244
Reserveringar för låneförluster	-277	-227
Netto, bokfört värde, Övriga lån	20	17
Summa Centrala studiestödsnämnden	206 120	198 867
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Riksbanken	192 560	258 511
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	5 051	4 981
A-train AB	865	911
Premiepensionssystemet	2 362	1 958
Kungliga Operan	91	96
Royaltylån till flygindustrin	83	95
Övriga	65	41
Summa Riksgäldskontoret	201 077	266 593
Statens energimyndighet, utlånat belopp	563	597
Reserveringar för låneförluster	-385	-406
Netto, bokfört värde, Statens energimyndighet	178	191

	2019	2018
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	93	110
Övriga myndigheter	45	39
Summa	407 514	465 801

Statens utlåningsfordringar minskade med 58 287 miljoner kronor eller 13 procent.

CSN:s utlåningsfordringar uppgår till 206 120 miljoner kronor efter avdrag för reservering för förväntade förluster, vilket är 7 253 miljoner kronor mer än föregående år. Det är 51 procent av statens utlåningsfordringar och består främst av annuitetslån, som är benämningen på CSN:s lån till studenter sedan 2001.

CSN administrerar ett flertal lånetyper; annuitetslån, studielån, studiemedel, hemustrustningslån, skuldsaneringslån och äldre lån samt körkortslån som infördes under 2018. Hemustrustningslån är lån till utländska medborgare, främst flyktingar, som genom dessa lån ges möjlighet att köpa möbler och köksutrustning. I tabellen fördelas reserveringarna på respektive lånetyp. Ökningen av CSN:s utlåningsfordringar beror i allt väsentligt på att nyutlåningen var större än amorteringarna. Nyutlåningen uppgår till 20 miljarder kronor vilket är en ökning med 1 388 miljoner kronor jämfört med föregående år, som främst beror på att nyutlåningen för lånetypen annuitetslån ökat. Amorteringarna som uppgår till 13 miljarder kronor har ökat med 508 miljoner kronor jämfört med tidigare år. Ökningen beror bl. a. på att antalet återbetalningsskyldiga för lånetypen annuitetslån blivit fler. CSN:s reservering för låneförluster är drygt 500 miljoner kronor lägre än föregående år och uppgår vid utgången av 2019 till drygt 25 miljarder kronor, vilket utgör 12 procent av CSN:s totala utlåning.

Riksgäldskontoret redovisar 201 077 miljoner kronor i utlåningsfordringar, vilket är 65 516 miljoner kronor mindre än föregående år. Det är 49 procent av statens utlåningsfordringar och består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro, som minskade med 65 951 miljoner kronor. Det beror huvudsakligen på en amortering på 8 miljarder dollar, men också på valutakursförändringar vid omsättning av delar av lånet jämfört med den kurs till vilken lånet ursprungligen gavs ut och värderingen av hela det utestående beloppet till balansdagens kurs. Som en del av finansieringen av Öresundsförbindelsen har Riksgäldskontoret även lånat ut medel till det statliga bolaget Svensk-Danska Broförbindelsen AB (Svedab). Det lånet har ökat med 70 miljoner kronor jämfört med föregående år. I Riksgäldskontorets utlåning ingår också utlåning till premiepensionssystemet eftersom pensionssystemets tillgångar och skulder inte konsolideras i årsredovisningen för staten. Ökningen med 404 miljoner kronor jämfört med föregående år rör främst lånet för att tillgodose behovet av likviditet i handel med fondandelar. Riksgäldskontoret redovisar också utlåning till Kungliga Operan för renovering och ombyggnation till ett belopp om 91 miljoner kronor.

Statens energimyndighets utlåningsfordringar avser villkorlån, tillväxtlån och utvecklingskapital/royaltylån till företag inom energiområdet för att främja affärsutveckling och kommersialisering.

Affärsverket svenska kraftnäts utlåningsfordringar avser lån till nätföretag för att underlätta att anläggningar för produktion av förnybar el ansluts till elnätet.

I posten Övriga myndigheter ingår bl.a. Tillväxtverket, Sida och några länsstyrelser.

Not 30 Varulager och förråd

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	1 010	899
Försvarsmakten	511	475
Polismyndigheten	172	149
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	86	58
Försvarets materielverk	72	164
Kriminalvården	51	49
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	67	89
Svenska kraftnät	-	9
Övriga myndigheter	198	178
Summa	2 167	2 070

Varulager och förråd är råmaterial, råvaror, halvfabrikat och färdiga produkter samt förnödenheter som förbruknings- och tillsatsmaterial. Ökningen av varulagervärdet beror främst på att materiallagret för underhåll och reparation av järnvägsanläggningar har ökat.

Trafikverkets post består främst av material för underhåll och reparation av järnvägsanläggningar.

Försvarsmaktens varulager och förråd är till största delen drivmedelslager som används till Försvarsmaktens fordon. Varulagret består även av trycksaker.

Polismyndighetens varulager innehåller huvudsakligen vapen och ammunition samt beklädnad.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps varulager består huvudsakligen av ett internationellt lager (bistånd) och ett lager som är ett stöd till EU:s strategiska lager för civila krishanteringsinsatser (Strategic Warehouse II).

Vaulager och förråd hos Försvarets materielverk består främst av reservdelar till målrobotsystem.

Sjöfartsverkets varulager och förråd innehåller främst drivmedel och reservdelar till räddningshelikoptrar.

Not 31 Pågående arbeten

Miljoner kronor

	2019	2018
Lantmäteriet	238	198
Försvarets materielverk	208	63
Övriga myndigheter	15	18
Summa	461	279

Pågående arbeten hos Lantmäteriet har ökat jämfört tidigare år. Förändringen beror främst på att antalet faktureringsstillfällen har minskat.

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk består av uppdragsbeställningar som ännu inte levererats till kund. Större uppdrag hos myndigheten gäller upparbetade kostnader i exportaffärer samt försäljning av ubåtar till Singapore.

Not 32 Fastigheter

Miljoner kronor

	2019	2018
Länsstyrelsen i Dalarnas län	151	148
Länsstyrelsen i Värmlands län	21	21
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	2
Övriga myndigheter	0	0
Summa	173	171

Länsstyrelsen i Dalarnas län har ett stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden i den s.k. Jordfonden, där byggnadsprojekt pågår eller är planerade. Fastigheterna ska användas för att främja utveckling av företag inom jordbruket, skogsbruket och trädgårdsnäringen samt främja bosättning och sysselsättning i glesbygd.

Även posterna hos de andra länsstyrelserna gäller jordfondsfastigheter.

Not 33 Förskott till leverantörer

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	0	2
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	0	11
Övriga myndigheter	1	1
Summa	1	14

Det är endast några få myndigheter som redovisar förskott till leverantörer. Förskott 2019 avser huvudsakligen Sveriges geologiska undersöknings anskaffning av propelleraxelsystem till Ocean Surveyor med leveranstid på 6–8 månader.

Not 34 Kundfordringar

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	1 787	1 129
Försvarets materielverk	932	1 022
Livsmedelsverket	323	200
Statens institutionsstyrelse	296	290
Karolinska institutet	207	207
Kammarkollegiet	191	21
Exportkreditnämnden	179	204
Transportstyrelsen	161	159
Lantmäteriet	127	145
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	910	632
Sjöfartsverket	187	182
Luffartsverket	63	117
Övriga myndigheter	1 199	1 316
Summa	6 563	5 624

Myndigheternas kundfordringar avser främst försäljning av tjänster. Postens storlek varierar över tid beroende på fordringarnas kortfristiga karaktär.

Jämfört med föregående år har posten ökat med 939 miljoner kronor. Trafikverket står för en ökning på 658 miljoner kronor som avser ett fåtal stora fakturor som gäller infrastrukturprojekt.

Kammarkollegiet har övertagit kundfordringar från Radiotjänst i Kiruna AB, 157 miljoner kronor.

Kundfordringar som redovisas av Livsmedelsverket ökade med 123 miljoner kronor. Det beror på att fakturerade kontrollavgifter har överklagats.

Förändringarna hos övriga myndigheter är av mer begränsad omfattning.

Not 35 Övriga kortfristiga fordringar

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Affärsdagsredovisning	68 231	91 574
OMX-säkerheter	1 433	1 906
CSA-avtal	2 726	1 259
Övrigt	159	136
Summa Riksgäldskontoret	72 549	94 875
Fordringar på skattekonto, inkl. restförda samt värdering (Skatteverket)	39 790	42 718
<i>Reglering av skatter till andra sektorer för äldre år</i>		
Skatt till kommuner och landsting (Skatteverket)	-	5 278
Kommunal fastighetsavgift och avgifter till trossamfund	-	-2 086
Summa reglering till andra sektorer	-	3 192
Statens jordbruksverk	9 140	8 357
Försäkringskassan	3 266	3 207
E-hälsomyndigheten	2 446	2 410
Transportstyrelsen	1 382	1 431
Centrala studiestödsnämnden	1 231	1 225
Kronofogdemyndigheten	1 117	1 132
Post- och telestyrelsen	101	2 551
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	165	36
Luffartsverket	153	325
Svenska kraftnät	60	70
Övriga myndigheter	3 038	4 046
Summa	134 439	165 575

Övriga kortfristiga fordringar uppgick till knappt 134 miljarder kronor vilket var en minskning med 31 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning minskade med 23 miljarder kronor. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen, eftersom avtal om försäljning av värdepapper genererar en fordran som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs.

Skatteverkets fordringar på skattekontot minskade med 2,9 miljarder kronor till 39,8 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Preliminära medel som Skatteverket betalar ut till kommuner och landsting under inkomståret slutavräknas i januari månad andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga kommunalskattemedel mot

de preliminära utbetalningar som Skatteverket har gjort till kommuner och landsting. Posten varierar mellan åren beroende på hur väl förskottsutbetalningarna till kommunerna stämmer med slutliga skatter till kommunsektorn. Slutavräkning av kommunalskatt avseende 2018 resulterade i en skuld på 1 miljard kronor, till skillnad från slutavräkning avseende 2017 då en fordran på 3,2 miljarder kronor redovisades vid årsskiftet 2018.

Post- och telestyrelsens uppbördsfordringar för spektrumauktioner 2018, som uppgick till 2 565 miljoner kronor, reglerades i januari 2019.

Statens jordbruksverk redovisar huvudsakligen fordringar på EU för bidrag myndigheten betalat ut inom jordbruksfonderna. Utbetalningar av jordbruksstöd ökade 2019 jämfört med föregående år, vilket ledde till att fordringarna ökade. Framförallt ökade fordringarna på jordbruksfonden för landsbygdsutveckling med 647 miljoner kronor.

Not 36 Förutbetalda kostnader

Miljoner kronor

	2019	2018
Polismyndigheten	808	717
Försvarets materielverk	599	388
Kriminalvården	463	429
Försäkringskassan	365	300
Trafikverket	321	324
<i>Riksgäldskontoret</i>		
underkurser, upplåning i svenska kronor	103	374
underkurser, upplåning i utländsk valuta	169	253
övrigt	13	17
Summa Riksgäldskontoret	285	644
Lunds universitet	265	253
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	258	271
Domstolsverket	258	250
Migrationsverket	239	271
Karolinska institutet	235	233
Försvarmakten	233	229
Kungl. Tekniska högskolan	226	213
Skatteverket	224	232
Stockholms universitet	218	181
Arbetsförmedlingen	204	219
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	62	42
Svenska kraftnät	54	49
Sjöfartsverket	41	31
Övriga myndigheter	3 182	3 014
Summa	8 540	8 290

En förutbetald kostnad är en utgift som har betalats under året men som avser outnyttjade resurser eller tjänster. Normalt blir det en kostnad kommande år. Syftet med att periodisera förutbetalda kostnader är att resultaträkningen enbart ska visa årets kostnader för förbrukade resurser och utnyttjade tjänster.

Förutbetalda kostnader i övrigt är exempelvis hyror eller licensavgifter för kommande kvartal eller år. Förutbetalda lokalhyror uppgår totalt till 4 240 miljoner kronor, dvs. omkring hälften av det totala beloppet.

Polismyndigheten redovisar förutbetalda kostnader främst för hyror på 565 miljoner kronor men även andra förutbetalda kostnader om 243 miljoner kronor.

Hos Försvarets materielverk har de förutbetalda kostnaderna ökat avseende Ubåt A26.

Posten förutbetalda kostnader vid Kriminalvården utgörs huvudsakligen av förutbetalda lokalhyror. Beloppet har ökat beroende på nya hyresavtal och årlig indexuppräknning.

Försäkringskassans förutbetalda kostnader utgörs till stor del av förutbetalda hyror med 123 miljoner kronor.

I posten förutbetalda kostnader för Trafikverket ingår bl.a. förutbetalda it-kostnader och licenser, förutbetalda hyror och förutbetalda investeringar i järnvägar och vägar.

Hos Riksgäldskontoret uppstår underkurser när myndigheten emitterar obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör underkurs och bokförs som en förutbetald kostnad som periodiseras över lånets löptid. För 2019 är underkurserna lägre än föregående år både för upplåning i svensk och utländsk valuta.

Lunds universitet redovisar bl.a. förutbetalda hyreskostnader på 222 miljoner kronor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisar 179 miljoner kronor i förutbetalda leasingavgifter för Rakelverksamheten samt 52 miljoner kronor i förutbetalda hyror.

Not 37 Upplupna bidragsintäkter

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	568	551
Kungl. Tekniska högskolan	462	515
Karolinska institutet	433	526
Lunds universitet	399	363
Uppsala universitet	316	268
Göteborgs universitet	303	265
Försäkringskassan	280	153
Stockholms universitet	235	226
Linköpings universitet	177	169
Övriga myndigheter	823	709
Summa	3 996	3 745

Upplupna bidragsintäkter är överenskommen ersättning för genomförd verksamhet som ännu inte betalats till myndigheten.

Upplupna bidragsintäkter vid universitet och andra lärosäten gäller främst pågående forskningsprojekt.

Trafikverkets upplupna bidragsintäkter är främst bidrag för investeringar som till största delen medfinansieras av kommuner.

Not 38 Övriga upplupna intäkter

Miljoner kronor

	2019	2018
Upplupna skatteintäkter	252 879	261 107
Upplupna intäkter, regleringar kommuner o trossamfund	14 772	-
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Upplupna ränteintäkter, svenska kronor	1 666	2 329
Upplupna ränteintäkter, utländsk valuta	124	261
Övriga upplupna intäkter	1 354	1 414
Summa Riksgäldskontoret	3 144	4 004
Kärnavfallsfonden	1 015	1 164
Försäkringskassan	510	381
Rådet för europeiska socialfonden i Sverige	493	9
Migrationsverket	465	410
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	299	293
Tillväxtverket	292	1
Trafikverket	237	241
Transportstyrelsen	243	240
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	513	803
Lufffartsverket	224	209
Sjöfartsverket	53	92
Övriga myndigheter	816	649
Summa	275 955	269 603

Den upplupna skatteintäkten specificeras i tabellen nedan och utgörs av skillnaden mellan de totala skatteintäkterna för inkomståret och de debiterade (preliminära) skatterna avseende samma inkomstår som redovisats t.o.m. december månad

Tabell 3.6 Specifikation av upplupna skatteintäkter

Miljoner kronor

Skattskyldig/skatteslag	Upplupen intäkt 2019		Upplupen intäkt som kvarstår efter uppbörden i jan 2020	Upplupen intäkt 2018	Förändring 2019/2018
	Belopp	Andel	Belopp	Belopp	Belopp
Fysiska personers skatter	119 507	47	55 039	132 061	-12 554
Juridiska personer skatter	8 307	3	-9 468	8 410	-103
Arbetsgivaravgifter m.m.	51 907	21	836	50 682	1 225
Mervärdesskatt	74 929	30	41 794	71 594	3 335
Övriga skatter	20 944	8	10 864	17 415	3 529
Förskottsdebiteringar	-13 363	-5	-13 363	-12 883	-480
Elimineringar m.m.	-9 352	-4	-9 352	-6 172	-3 180
Totalt upplupna skatteintäkter	252 879	100	76 350	261 107	-8 228

Den upplupna skatteintäkten vid utgången av 2019 uppgår till knappt 253 miljarder kronor, vilket är en minskning med drygt 8 miljarder kronor jämfört med 2018.

Den enskilt största upplupna intäkten avser fysiska personers skatter. Jämfört med 2018 har den upplupna intäkten för fysiska personer minskat medan de upplupna intäkterna för mervärdesskatt och övriga skatter har ökat.

Större delen av den upplupna intäkten förklaras av att de debiterade (preliminära) skatterna som avräknas endast omfattar elva månader. Efter avräkning av uppbörden i januari, som avser verksamhetsmånad december, minskar den upplupna intäkten avseende 2019 till 80 miljarder kronor. Det är framför allt fysiska personers skatter och mervärdesskatten som förklarar det återstående beloppet. För fysiska personer förklaras det av inkomster som inte preliminärbeskattas, exempelvis vinster vid försäljning av bostäder och värdepapper (kapitalvinster), schablonintäkter för sparande på investeringssparkonto, och fastighetsskatt.

Medan den slutliga skatten för fysiska personer har ökat med 10 miljarder kronor jämfört med 2018, varav 9 miljarder kronor avser public service-avgiften, har den upplupna intäkten minskat med knappt 13 miljarder kronor. Minskningen förklaras till största delen av att preliminärskattkvoten (preliminärskatt dividerat med summan av lön, pension och övriga skattepliktiga transfereringar) har ökat och till en mindre del av att kapitalvinsterna, som inte preliminärbeskattas, har minskat något mellan åren.

Även för mervärdesskatten kvarstår ett relativt stort belopp när uppbörden i januari är beaktad. Det förklaras av att företag med en omsättning upp till 40 miljoner kronor har kvartalsvis i stället för månatlig uppbörd. Skattskyldiga med kvartalsuppbörd redovisar den mervärdesskatt som avser årets sista kvartal i februari månad. Efter den uppbörden har den upplupna intäkten minskat till drygt 20 miljarder kronor.

Det resterande beloppet förklaras av skattskyldiga som redovisar mervärdesskatten en gång per år. Jämfört med förra året har intäkterna från mervärdesskatt ökat med 15 miljarder kronor medan den upplupna intäkten ökat med drygt 3 miljarder kronor.

Juridiska personers upplupna intäkt är i princip oförändrad mellan åren, medan den slutliga skatten har ökat med 13 miljarder kronor. Över tid varierar den upplupna intäkten betydligt mer, för både juridiska och fysiska personer. För juridiska personer beror variationen på att företagens inkomstskatter är volatila och att de löpande debiteringarna baseras på företagens slutliga skatt två år tillbaka i tiden. För fysiska

personers skatter förklarar variationen i den upplupna intäkten främst av variationen i kapitalinkomsterna.

Staten ansvarar även för uppbörden av kommunal inkomstskatt samt avgifter till trossamfund. Då utfallet för dessa skatter och avgifter fastställs vid den årliga inkomstbeskattningsprocessen sker betalningen med förskott och slutregleringar. Vid utgången av året hade staten en fordran på kommuner och regioner på knappt 15 miljarder kronor och en marginell skuld till trossamfunden. Föregående år var motsvarande belopp negativt och redovisades bland Övriga förutbetalda intäkter.

Resterande övriga upplupna intäkter

Riksgäldskontorets upplupna ränteintäkter i svenska kronor och utländsk valuta är ränteintäkter förknippade med statskulden som är intjänade under året men som ännu inte är inbetalda till Riksgäldskontoret. Raden Övriga upplupna intäkter innehåller till största delen upplupna ränteintäkter på utlåning till Riksbanken.

Kärnavfallsfondens upplupna intäkter är i huvudsak upplupna avgifter på 798 miljoner kronor som reaktorinnehavarna betalar i efterskott. Resterande del är upplupna ränteintäkter på placeringar.

Försäkringskassan redovisar upplupna intäkter för vård inom EU på 242 miljoner kronor, vilka har ökat med 86 miljoner kronor. Beloppet varierar mellan åren beroende på när krav på ersättning framställs till respektive berört land. I övrigt består beloppet främst av upplupna ränteintäkter för återkrav på 223 miljoner kronor.

Rådet för europeiska socialfonden i Sverige har upplupna intäkter för EU-medel från Socialfonden med 477 miljoner kronor. Föregående år gjordes rekvisition i december månad och motsvarande belopp togs därför upp som Övrig kortfristig fordran.

Migrationsverket redovisar upplupna intäkter som i allt väsentligt avser EU-medel från asyl-, migrations- och integrationsfonden för vidarebosättning på 459 miljoner kronor.

Upplupna intäkter hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen består av finansieringsavgifter från arbetslöshetskassor.

Affärsverket svenska kraftnät redovisar upplupna intäkter från balans- och systemansvariga på 326 miljoner kronor och upplupna nätintäkter på 185 miljoner kronor.

Not 39 Värdepapper och andelar

Miljoner kronor

	2019	2018
Riksgäldskontoret	23 207	43 981
Försäkringskassan	1 197	1 159
Pensionsmyndigheten	359	365
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	2 534	520
Övriga myndigheter	17	4
Summa	27 314	46 029

Riksgäldskontorets värdepapper och andelar är pågående affärer med återköpsavtal (repor) i egna statspapper och kortfristiga placeringar. Affärerna har marknads-
vårdande syfte och är också ett sätt att hantera tillfälliga likvida överskott och varierar därför mellan åren.

Försäkringskassans värdepapper och andelar är huvudsakligen hypoteksobligationer i de fonder Försäkringskassan redovisar, främst Trafiklivräntefonden.

Pensionsmyndigheten redovisar värdepapper, främst i form av andelar i värdepappersfonder hos Kammarkollegiet, som hör till den frivilliga pensionsförsäkringen.

Luftfartsverket redovisar kortfristiga placeringar i företagscertifikat som värdepapper och andelar.

Not 40 Kassa och bank

Miljoner kronor

	2019	2018
Universitets- och högskolerådet	354	310
Skatteverket	331	343
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	245	124
Regeringskansliet	202	174
Försvarets materielverk	194	55
Lunds universitet	185	71
Länsstyrelsen i Västerbottens län	174	171
Länsstyrelsen i Norrbottens län	144	115
Trafikverket	137	78
Försäkringskassan	132	126
Uppsala universitet	132	160
Karolinska institutet	118	180
Exportkreditnämnden	5	487
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	3 105	5 009
Sjöfartsverket	419	477
Svenska kraftnät	86	39
Övriga myndigheter	960	980
Summa	6 923	8 899

Luftfartsverkets likvida medel består av banktillgodohavanden i transaktionskonton men även olika fastränteplaceringar. Likvida medel har minskat med 1 904 miljoner kronor. En del av minskningen beror på att medel överförts från banktillgodohavanden till kortfristiga placeringar.

Exportkreditnämnden redovisar banktillgodohavanden som är placerade i svenska affärsbanker i utländsk valuta till värdet av 4 miljoner kronor samt banktillgodohavanden i svenska kronor på 1 miljon kronor, totalt 5 miljoner kronor. Likvida medel har minskat med 482 miljoner kronor.

Not 41 Nettoförmögenheten

Miljoner kronor

	2019	2018
Uppskrivningskapital	54	55
Donationskapital	1 200	1 063
Resultatandelar i hel- och delägda företag	247 468	234 566
Balanserad kapitalförändring	-284 755	-360 477
Årets överskott enligt resultaträkningen	115 798	107 107
Summa	79 765	-17 686

Nettoförmögenheten är skillnaden mellan tillgångar och skulder. En positiv nettoförmögenhet innebär att statens tillgångar är större än statens skulder. Förändringen av nettoförmögenheten mellan två år samvarierar i huvudsak med statsskuldens förändring. Nettoförmögenheten påverkas i första hand av resultaträkningens överskott. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av andra transaktioner som förändrar tillgångarnas eller skuldernas värde utan att de redovisas i resultaträkningen. Utgående balansen från 2018 uppgick till -17,7 miljarder kronor. Under 2019 ökade nettoförmögenheten med 97,5 miljarder kronor och uppgick vid årets slut till 79,8 miljarder kronor och har därmed övergått från en negativ till en positiv nettoförmögenhet. Nedan redogörs för förändringar av poster som ingår i nettoförmögenheten. Vissa händelser som i sig inte innebär att nettoförmögenheten påverkas utgör ändå förklaringar till förändringar av ingående delposter.

Ändringar av utgående balansen 2018

För att få jämförbarhet mellan åren ändras i vissa fall den utgående balansen från föregående år. Detta gäller främst vid införande av nya redovisningsprinciper.

Metoden för beräkning av periodiserade skatteintäkter har kompletterats, vilket vid tillämpande på föregående års skatteintäkter har medfört en omföring mellan balanserad kapitalförändring och årets överskott med 0,7 miljarder kronor.

Ändrade redovisningsprinciper för val av valutakurs vid redovisning av förskott från EU har medfört en minskning av föregående års överskott med -24 miljoner kronor.

Uppskrivningskapital

Uppskrivningskapitalet har minskat med 1 miljon kronor under året. Kapitalet minskar med avskrivningsbeloppen på uppvärderade anläggningar samt med omföring till balanserad kapitalförändring vid försäljning av tillgångar.

Donationskapital

Donationskapitalet har ökat med 137 miljoner kronor under året. Ökningen beror till största delen på invärdering av konst av Stockholms universitet samt donationer av konst och likvida medel till Nationalmuseet och Moderna museet.

Resultatandelar i hel- och delägda företag

Kammarkollegiet svarar för merparten av posten. Andelsvärdet är vid årets beräkning till största delen baserat på företagens egna kapital enligt årsbokslut. Ökningen på 12,9 miljarder kronor under året består av föregående års resultatandelar (33,0 miljarder kronor), utdelningar betalda under 2019 (-15,3 miljarder kronor), samt övriga förändringar av eget kapital i företagen (-6,2 miljarder kronor).

Svedab AB har i utdelning gett tillbaka betalningsutfästelser till Trafikverket under 2018 och 2019, vilket ökat resultatandelen med 1,1 miljarder kronor.

Den del av Systembolaget AB:s resultat, motsvarande årets utdelning, och som redovisas som skatteintäkt förs om från balanserad kapitalförändring till resultatandel påföljande år (0,3 miljarder kronor).

Vattenfall AB har redovisat en minskning med 5,6 miljarder kronor av det egna kapitalet vid sidan av resultatet. Förändringen består till största delen av negativa omvärderingar av pensionskulden på 4,4 miljarder kronor.

SBAB har rapporterat 1,2 miljarder kronor i ökning av eget kapital vid sidan av resultatet, vilket främst avser effekter av kassaflödessakringar.

Balanserad kapitalförändring

Den balanserade kapitalförändringen ökade med 75,7 miljarder kronor under året. Den del av föregående års underskott som inte är hänförligt till resultatandelar har ökat kapitalförändringen med 74,1 miljarder kronor.

Utdelningar från hel- och delägda företag enligt föregående stycke har ökat denna delpost med motsvarande belopp d.v.s. 15,3 miljarder kronor.

Den del av förändrad avsättning för pensionskulda som avser försäkringstekniska omvärderingar redovisas direkt mot nettoförmögenheten och medför en minskning med 12,7 miljarder kronor.

Svedab har under 2018 i utdelning återgett betalningsutfästelser till Trafikverket, vilket under 2019 omförts till resultatandelar i hel- och delägda företag (-0,8 miljarder kronor).

Systembolaget AB:s resultat förs till en del som skatteintäkt, vilket påföljande år omförs till resultatandel från kapitalförändring (-0,3 miljarder kronor).

Försvarets materielverk har i samband med införande av ny styrmodell och invärdering av icke färdigställda beredskapsvaror och materiel anskaffade tidigare år redovisat en kapitalökning med 0,7 miljarder kronor.

Skilda principer vid värdering av inomstatliga värdepapper medför en utjämningspost på 0,5 miljarder kronor som redovisas som balanserad kapitalminskning.

Eliminering av inomstatliga ensidiga periodiseringar samt diverse fordringar och skulder medför ett saldo på 0,3 miljarder kronor som ökar nettoförmögenheten.

Nedanstående tabell visar de poster som lett fram till nettoförmögenhetens förändring.

Nettoförmögenhetens förändring

Miljoner kronor

	Uppskrivnings- kapital	Donations- kapital	Resultat- andelar i hel och delägda företag	Balanserad kapital- förändring	Årets över- /underskott	Summa
Utgående balans 2018	55	1 063	234 566	-359 741	106 395	-17 662
Kompletterad metod för beräkning av skatteperiodiseringar				-736	736	0
Ändrad redovisningsprincip för förskott från EU, Tillväxtverket					-24	-24
Ingående balans 2019	55	1 063	234 566	-360 477	107 107	-17 686
Föreg. års kapitalförändring	-1		32 967	74 141	-107 107	0
Utdelning från hel- och delägda företag			-15 293	15 293		0
Förändrad avsättning till tjänstepensioner				-12 658		-12 658
Förändring av eget kapital hos hel- och delägda företag			-6 167			-6 167
Utdelning i form av betalningsutfästelser som har återgetts från Svensk-Danska Broförbindelsen AB, Trafikverket			1 118	-793		325
Omföring av resultatandel från Systembolaget redovisad som skatteintäkt			282	-282		0
Försäljning, likvidering och justering av innehav i hel- och delägda företag			-8	8		0
Kapitalökning i samband med införande av ny styrmodell och invärdering av ej färdigställda beredskapsvaror m.m., Försvarets materielverk				663		663
Utjämningspost vid eliminering av statspapper				-514		-514
Saldo vid eliminering av ensidiga inomstatliga periodavgränsningsposter samt diverse fordringar och skulder				251		251
Saldo inomstatlig betalningsavräkning				-110		-110
Eliminering av inomstatliga balansposter avseende moms				-31		-31
Övriga förändringar		137	3	-246		-106
Årets över-/underskott					115 798	115 798
Summa årets förändring	-1	137	12 902	75 722	8 691	97 451
Utgående balans	54	1 200	247 468	-284 755	115 798	79 765

I tabellen nedan redovisas en beräkning av skillnaderna mellan balansräkningens nettoförmögenhet för 2018 och 2017 jämfört med statens nettoförmögenhet beräknad enligt nationalräkenskapernas (NR) principer. NR:s beräkningar finns ännu inte framställda för 2019 och jämförelsen görs därför mellan 2018 och 2017.

Tabell 3.7 Skillnad mellan nettoförmögenhet enligt årsredovisningen för staten och nationalräkenskaperna

Miljarder kronor

	2018	2017
Statens nettoförmögenhet enligt ÅRS	-18	-114
<i>Avgående poster ur Nettoförmögenheten</i>		
Affärsverkens anläggningstillgångar	-29	-27
Fordringar och skulder endast i den statliga balansräkningen	143	138
Upplupna skatteintäkter och övriga periodiseringar	-75	-65
Värdejusteringar, Centrala studiestödsnämnden	26	25
<i>Tillkommande poster i Statens förmögenhet enligt NR-principer</i>		
Uppvärdering av aktier till marknadsvärde	257	219
Pålägg av moms och indexuppräknning till aktuell prisnivå av anläggningstillgångar/förbrukningsinventarier samt utökad aktivering av forskning och utveckling	1 079	1 011
Omvärdering av statsskuld och övriga finansiella poster till marknadsvärde	-58	-63
Riksbankens egna kapital utöver grundfond	127	115
Löneskatt på kommunsektorns pensionsskuld	88	88
Värdepapper hos Riksbankens jubileumsfond, Allmänna arvsfonden, Östersjöstiftelsen m.fl.	48	45
Övrigt	20	30
Statens förmögenhet enligt NR-principer	1 608	1 402

Skillnaden mellan balansräkningens nettoförmögenhet vid utgången av 2018 på -18 miljarder kronor och den beräkning i anslutning till NR som gjorts i 2020 års ekonomiska vårproposition på 1 608 miljarder kronor innebär att NR-beräkningen visar en positiv nettoförmögenhet som är 1 626 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen.

Skillnaderna beror dels på olika värderingsprinciper, dels på olika avgränsning av staten. Den enskilt största skillnaden beror på att fasta realtillgångar i NR värderas till åter-anskaffningsvärdet, dvs. restvärdet efter avskrivningar räknas upp med prisindex samt med moms medan fasta realtillgångars värdering i balansräkningen utgår från ursprungligt anskaffningsvärde. Dessutom tillgångsförs forskning och utveckling i högre grad i NR. Detta står för 66 procent av skillnaden i förmögenheten. En annan stor del beror på att NR använder marknadsprisvärdering där sådan finns tillgänglig, t.ex. för aktieinnehav och för skulder i form av bl.a. statsobligationer. I fråga om avgränsning ingår Riksbanken som kapitalandel i NR och inte endast med grundfonden. Beräkningen av upplupna skatteintäkter sker med andra metoder i NR, vilket tillsammans med en annan tillämpning vid fastställandet av periodiseringar ger ett lägre värde på tillgången. Dessutom finns andra mindre skillnader. För tillgångar och skulder i övrigt består skillnaden främst av fonder och avsättningar, som endast ingår i balansräkningen. För att balansera den särskilda löneskatt som ingår i kommunernas pensionsskuld tar NR upp en fordran i staten på motsvarande belopp.

Not 42 Fonder

Miljoner kronor

	2019	2018
Kärnavfallsfonden	74 594	69 649
Insättningsgarantifonden (Riksgäldskontoret)	44 290	41 780
Resolutionsreserven (Riksgäldskontoret)	43 498	37 757
Stabilitetsfonden (Riksgäldskontoret)	39 927	40 036
Trafiklivräntefonden (Försäkringskassan)	1 077	1 050
Kammarkollegiet, försäkringsverksamheten m.m.	471	459
Bygdemedel m.m. (länsstyrelser)	416	445
Försäkringskassans övriga fonder	280	276
Batterifonden (Naturvårdsverket)	256	335
Övriga	355	196
Total summa	205 164	191 983

Som fonder i staten redovisas medel som är reserverade för särskilda ändamål, men där det reserverade beloppet inte beror direkt på en fastställd skuld eller en försäkringstekniskt beräknad risk. De viktigaste förändringarna i fondkapitalet beskrivs i not 5 Avsättning till/upplösning av fonder.

Kärnavfallsfonden redovisas av myndigheten Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet. Fonden består av avgifter från kärnkraftsföretagen, baserade på produktionen av elektrisk kraft. Avgifterna ska täcka alla kostnader nu och i framtiden för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat avfall.

Kärnavfallsfonden har fortsatt att öka under 2019 liksom de senaste åren.

Fondmedlen har historiskt varit placerade i statsobligationer och reala placeringar, men sedan många år även i s.k. säkerställda obligationer utgivna av bostadsfinansieringsinstitut, och till en mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Efter utvidgning av placeringsmandatet har sedan 2018 även något som benämns en långsiktig portfölj med företagsobligationer, aktier och andelar i värdepappersfonder börjat byggas upp, vid sidan av den tidigare s.k. basportföljen. Den nya delen av fondens tillgångar har ökat kraftigt under 2019 och fondens reala avkastning har ökat och uppgick till 3,47 procent. Vid utgången av 2018 utgörs ca 37 procent av tillgångarnas bokförda värde av säkerställda obligationer och ca 26 procent av den långsiktiga portföljen.

Riksgäldskontoret förvaltar tre stora fonder inom ramen för krishantering inom det finansiella systemet. Ramverket för krishantering ska säkerställa att den finansiella sektorn står för de direkta kostnaderna för finansiella kriser. Om ett instituts egna resurser inte räcker till finns medel avsatta i förväg som staten kan använda om den finansiella stabiliteten är hotad. Medlen har finansierats genom avgifter och är uppdelade på resolutionsreserven, insättningsgarantifonden och stabilitetsfonden.

Insättningsgarantifonden är i nuläget den största. Den har byggts upp av avgifter från institut som omfattas av garantin. Avgiftens används till att bygga upp en fond för att kunna betala ut ersättning till kunder i kreditinstitut eller värdepappersbolag som går i konkurs. Insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som företag och andra juridiska personer. Insättningsgarantimedlen är placerade i statspapper och till mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Fonden uppgick vid utgången av 2019 till drygt 44 miljarder kronor. Insättningsgarantin totalt uppgår till 1 631 miljarder kronor (se not 56).

Sedan 2016 gäller lagstiftning som innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades 2016 Resolutionsreserven som då tillfördes 19 miljarder kronor genom överföring från Stabilitetsfonden och därefter har tillförts resolutionsavgifter samt avkastning på fondens medel. Resolutionsavgifter ska betalas så länge Resolutionsreservens behållning är lägre än tre procent av de berörda institutens sammanlagda garanterade insättningar. I slutet av 2019 uppgick reserven till 43,5 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 2,7 procent av de garanterade insättningarna.

Stabilitetsfonden inrättades enligt riksdagens beslut i samband med finanskrisen 2008 för att finansiera framtida stödåtgärder. Inledningsvis tillfördes den 15 miljarder kronor genom särskilt anslag på statens budget. Avsikten var tidigare att fonden genom avgifter och avkastning skulle öka upp till motsvarande 2,5 procent av BNP. Stabilitetsavgiften har tagits bort efter införandet av Resolutionsreserven, men fonden finns kvar och kan användas för stödåtgärder i vissa fall.

Försäkringskassan redovisar ett antal fonder som förvaltas av Kammarkollegiet och från vilka bl.a. vissa livräntor enligt äldre bestämmelser betalas ut. Den största är Trafiklivräntefonden och utöver den finns bl.a. Frivilliga yrkesskadefonden och Affärsverksfonden.

Kammarkollegiets fonder avser främst kollegiets försäkringsverksamhet och Kulturfonden för Sverige och Finland, men även Viltvårdsfonden samt Författarfonden.

Länsstyrelserna redovisar s.k. bygdemedel (vattenregleringsmedel) och älgvårdsfonder med den övervägande delen hos länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län.

Batterifonden redovisas av Naturvårdsverket och har byggts upp av miljöavgifter på batterier. Sedan många år gäller numera producentansvar för batterier och fonden tar inte in några avgifter. Återstående medel används till batteriforskning och fonden minskar successivt.

Bland fonder som inte specificeras i tabellen finns främst medel från vattendomar m.m. hos Havs- och vattenmyndigheten och Brottsofferfonden.

Not 43 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Miljoner kronor

	2019	2018
Statens tjänstepensionsverk	294 655	276 793
Riksdagsförvaltningen	4 585	4 346
Försvarmakten	184	173
Regeringskansliet	63	56
Polismyndigheten	47	44
Lunds universitet	33	32
Umeå universitet	28	29
Trafikverket	25	24
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	5 743	5 273
Sjöfartsverket	2 372	2 212
Svenska kraftnät	918	815

	2019	2018
Övriga myndigheter	265	268
Summa	308 918	290 065

Statens pensionsåtagande

SPV ansvarar och gör avsättningar för de förmånsbestämda tjänstepensionerna och de övriga avtalsförsäkringar som myndigheterna har betalat premier för, vilket utgör merparten av statens pensionsåtagande. Undantag från denna ordning är de myndigheter som gör egna avsättningar för pensioner, främst affärsverken och Riksdagsförvaltningen. Skulden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som SPV redovisar ökade med 17,9 miljarder kronor jämfört med 2018 då den ökade med 16,5 miljarder kronor.

Förklaring till förändring av den försäkringstekniska avsättningen i SPV:s tjänstepensionsverksamhet

Miljoner kronor

	2019	2018
Ingående skuld	276 250	259 804
Justering av ingående skuld	37	1 478
Ändrade beräkningsgrunder, bruttoränta	4 331	12 264
Ändrade beräkningsgrunder, övrigt	7 891	0
Nyintjänande	11 640	9 791
Utbetald pension	-10 363	-10 075
Indexering	6 189	4 156
Grundränta, brutto	-2 071	-1 670
Grundränta, frigjorda driftkostnader	-295	-278
Utfall av antaganden om livslängd	59	184
Nya sjukpensioner och tillfälliga sjukpensioner	86	71
Förändrad avsättning för premiefrielse	120	-32
Nya icke aktuella, temporära efterlevandepensioner	135	241
Förändring av antastbar förmån	65	77
Nya temporära efterlevandepensioner	111	97
Utbetalning, frigjorda driftkostnader	-81	-79
Aktualisering	-101	-128
Övrigt	34	349
Summa utgående skuld¹	294 037	276 250

¹ Till detta kommer tjänstegruppliv- och personskadeersättningar med 618 miljoner kronor. (543 miljoner kronor föregående år) vilket förklarar avvikelserna mot beloppet i not 43.

Ändrade beräkningsgrunder visar den skuldeffekt som uppstår när de försäkringstekniska beräkningsgrunderna ändras. Från och med 2018 har redovisningsprincipen anpassats till den internationella redovisningsstandarden IPSAS 39 vilket innebär att resultateffekten av försäkringstekniska omvärderingar redovisas direkt mot nettoförmögenheten och inte i resultaträkningen (se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

De ändrade beräkningsgrunderna i tabellen ovan, 12,2 miljarder kronor, har därför inte påverkat årets pensionskostnader. Effekten av de ändrade beräkningsgrunderna,

12,2 miljarder, beror dels på att räntan i beräkningsgrunderna sänkts till -0,7 procent från -0,6 procent föregående år vilket gav en effekt på 4,3 miljarder kronor. Under 2019 ändrade SPV även antaganden om dödlighet, antaganden om s.k. dolda livräntor och antagande om nyttjandegraden av förmånen icke aktuell temporär efterlevandepension vilket gav en effekt på 7,9 miljarder kronor. Nyintjänande består av den skuldförändring som beror på att de aktiva har tjänat in ytterligare rätt till ålderspension och kompletterande efterlevandepension/familjepension under året. Utbetalad pension motsvarar den skuldminskning som utbetalningarna medfört. Posten är en beräkning utifrån tillgängliga data och det kan finnas avvikelser mellan postens värde och bokförda betalningar exempelvis när retroaktiva utbetalningar gjorts. Indexering avser omräkning med förändringen av prisbasbeloppet som görs av pensioner som betalas ut och av fribrev. Mellan 2018 och 2019 höjdes prisbasbeloppet med 2,20 procent vilket gav en ökning av skulden med 6,2 miljarder kronor. Grundränta visar den uppräknings av skulden som enligt de försäkringstekniska riktlinjerna ska göras med antagen ränta, som under 2019 var -0,7 procent. I Övrigt ingår effekter som uppstår i skulden när förmånsbelopp förändras under utbetalningsperioden t.ex. på grund av samordning. Under 2019 har SPV fortsatt sitt arbete med att pröva rätten till livränta för personer som slutat sin anställning under perioden 1992–2002. Detta har resulterat i att ytterligare livräntor har fastställts för dessa personer och det har ökat skulden med 77 miljoner kronor som ingår i posten Övrigt. Posten Övrigt redovisar nettot av både positiva och negativa förändringar av skulden och uppgår till 34 miljoner kronor.

Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Riksdagsförvaltningen tar upp avsättning för pensioner och inkomstgarantier och omställningsstöd till tidigare och nuvarande ledamöter. Riksdagsförvaltningen tillämpar sedan 2018 i princip samma försäkringstekniska grunder som de SPV tillämpar för försäkringsrörelsen och redovisningsprincipen har anpassats till den internationella redovisningsstandarden IPSAS 39. Det innebär att resultateffekten av försäkringstekniska omvärderingar redovisas direkt mot myndighetskapitalet och inte i resultaträkningen. Av Riksdagsförvaltningens förändring av pensionsskulden, 239 miljoner kronor, avser 155 miljoner kronor försäkringstekniska omvärderingar som enbart redovisats i balansräkningen och 84 miljoner kronor har påverkat årets resultat. Av Riksdagsförvaltningens totala skuld avser 573 miljoner kronor inkomstgarantier och omställningsstöd. Cirka 69 procent av den totala pensionsavsättningen avser avgångna ledamöter, medan återstoden avser aktiva ledamöter.

Pensionsskulden för Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Affärsverket svenska kraftnät har räknats om enligt samma beräkningsgrunder som de SPV använder. Förändringen av affärsverkens skulder avser skillnaden mellan deras skuld i årsredovisningen för staten 2018, beräknad enligt SPV:s beräkningsgrunder, och deras skulder i år beräknade med SPV:s beräkningsgrunder. Av förändringen av affärsverkens pensionsskulder, totalt ca 733 miljoner kronor, avser ca 276 miljoner kronor försäkringstekniska omvärderingar som enbart redovisats i balansräkningen och 457 miljoner kronor har påverkat årets resultat.

Not 44 Avsättningar för garantier

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Avsättningar för garantier</i>		
risker som kan finansieras av garantiavgifter	7 214	7 365
kvardröjande risker	857	968
oreglerade skador	2 024	2 804
Summa	10 095	11 137

Miljoner kronor

	2019	2018
Exportkreditnämnden	8 689	9 788
Riksgäldskontoret	985	1 028
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	291	185
Boverket	130	136
Summa	10 095	11 137

Under posten avsättningar för garantier redovisas reserveringar för förväntade garantiförluster där det finns ett krav att värdera garantier. I not 56 Garanti-förbindelser finns en sammanställning av statens totala garantiåtaganden fördelat på de åtaganden för vilka avsättningar görs och de åtaganden för vilka avsättningar inte görs.

Avsättningar för garantier är uppdelat på risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker som inte kan finansieras från garantiavgifter och skadeersättningar som inte är utbetalade vid bokslut (oreglerade skador).

Avsättningar för garantier uppgick till 10 095 miljoner kronor 2019 jämfört med 11 137 miljoner kronor 2018. Det innebär att avsättningar för garantier minskade med 1 042 miljoner kronor jämfört med 2018. Den främsta orsaken är att oreglerade skador har minskat från 2 804 miljoner kronor 2018 till 2 024 miljoner kronor 2019. Kvardröjande risker minskade med 111 miljoner kronor jämfört med 2018.

Det är Exportkreditnämnden (EKN), Riksgäldskontoret, Sida och Boverket som har ingått finansiella garantiavtal där det finns ett krav att redovisa avsättningar för garantier.

EKN redovisar 86 procent av statens totala avsättningar för garantier. Vid utgången av 2019 hade EKN utestående garantier i 140 länder och avsättningar uppgick till 8 689 miljoner kronor, vilket var en minskning med 1 099 miljoner kronor jämfört med 2018. Av EKN:s avsättningar för garantier 2019 var 6 328 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras av garantiavgifter. Avsättningar i förhållande till det EKN:s totala garantiengagemang uppgick till 4,4 procent 2019 jämfört med drygt 5 procent 2018.

Riksgäldskontorets avsättningar för garantier uppgick till 985 miljoner kronor, vilket var en minskning med 43 miljoner kronor jämfört med 2018. Minskningen förklaras främst av minskade förväntade förluster i garantiåtagandet till Öresundsbrokonsortiet. Av Riksgäldskontorets avsättningar för garantier 2019 var 704 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras med garantiavgifter.

Sidas avsättningar för garantier uppgick till 291 miljoner kronor, vilket var en ökning med 106 miljoner kronor jämfört med 2018. Ökningen kan i huvudsak härledas till att

oreglerade skador ökade med 70 miljoner kronor. Av Sidas avsättningar för garantier 2019 var 83 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras med garantiavgifter.

Boverkets avsättningar för garantier uppgick till 130 miljoner kronor, vilket var en minskning med 6 miljoner kronor jämfört med 2018. Av Boverkets avsättningar för garantier 2019 var 99 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras med garantiavgifter.

Not 45 Avsättningar för avhjälpande av miljöskador

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Trafikverket</i>		
Impregneringsplatser	240	174
Bangårdar och stationsområden	123	121
Brandövningsskum	-	47
Tankställen	2	1
Övrigt	6	10
Miljöansvar för miljögaranti statliga bolag	611	474
Summa Trafikverket	982	828
<i>Försvarsmakten</i>		
Ammunitionsrester	77	-
Deponier och vrak	66	-
Övrigt, avhjälpande verksamhet	39	-
Drivmedel och olja	26	113
Pågående rättsliga tvister miljöärenden	345	73
Summa Försvarsmakten	553	186
<i>Naturvårdsverket</i>		
Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	18	18
Industriedeponier	25	25
Gruva och upplag - silfidmalm, rödfyr	23	23
Flygplats	2	2
Summa Naturvårdsverket	68	68
<i>Affärsverk</i>		
<i>Svenska kraftnät</i>		
Sanering av kreosot- eller saltimpregnerade fundament	130	43
Summa Svenska Kraftnät	130	43
Sjöfartsverket	3	3
Övriga myndigheter	19	29
Summa	1 755	1 156

Avsättningar för avhjälpande av miljöskador avser framtida utgifter för avhjälpande av en föroreningsskada eller en allvarlig miljöskada enligt miljöbalken. Posten består i huvudsak av Trafikverkets och Försvarsmaktens avsättningar.

Not 46 Övriga avsättningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Statens jordbruksverk	713	80
Trafikverket	507	602
Försvarmakten	450	166
Pensionsmyndigheten	364	373
Migrationsverket	265	339
Polismyndigheten	209	252
Arbetsförmedlingen	124	130
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	132	11
Luffartsverket	35	36
Svenska kraftnät	13	15
Övriga myndigheter	1 364	1 420
Summa	4 176	3 424

Övriga avsättningar består bl.a. av omstruktureringskostnader.

En omstrukturering kan avse försäljning, avveckling eller omlokalisering av en verksamhet, förändringar i ledningsstruktur eller genomgripande omorganisation.

Statens jordbruksverks avsättningar består till stor del av avsättningar för EU:s garantifond för jordbruket (EGF) och EU:s landsbygdsfond 2014–2020 (EJFLU).

Trafikverkets avsättningar består främst av skadestånd och regress.

Pensionsmyndigheten har en avsättning för frivillig pensionsförsäkring som är en verksamhet enligt äldre lagstiftning. Nyteckning till försäkringen upphörde i början av 1980-talet och avsättningen minskar successivt, eftersom inga premier inbetalas, med skillnaden mellan kapitalavkastning och pensionsutbetalningar.

Försvarmakten har bl.a. avsättningar för avveckling och återställande av materiel.

Not 47 Statsskulden**Lån i svenska kronor**

Miljoner kronor

	2019	2018
Nominella statsobligationer	569 773	638 323
Real skuld i svenska kronor	192 419	211 762
Statsskuldväxlar	20 000	20 000
Likviditetsförvaltningsinstrument	104 795	94 193
Privatmarknadslån	2 919	4 990
Säkerheter i svenska kronor	3 142	4 380
Valutaderivat	-61 251	-82 139
Summa	831 797	891 509
Eliminering, myndigheters innehav av statspapper	-58 762	-65 057
Summa	773 035	826 452

I Riksgäldskontorets definition av den svenska statsskulden ingår de låneinstrument som Riksgäldskontoret använder i sin finansiering av statens lånebehov

(se Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Lån i svenska kronor redovisas till nominellt slutvärde, dvs. de marknadsvärderas inte med hänsyn till förändringar i marknadsräntorna.

I årsredovisningen för staten används Riksgäldskontorets definition av statsskulden minskad med elimineringar av de statliga myndigheternas innehav av statliga obligationer.

Det är endast ett fåtal myndigheter som har statsobligationer. Kärnavfallsfondens innehav var vid årsskiftet 21,3 miljarder kronor och Riksgäldskontorets innehav för Insättningsgarantifonden var 37,4 miljarder kronor värderade till nominellt värde samt upplupen inflationskompensation.

Lån i utländsk valuta

Miljoner kronor

	2019	2018
Obligationer m.m. i utländsk valuta	211 549	280 156
Valutaderivat	69 172	90 339
Säkerheter i utländsk valuta	278	87
Summa	280 999	370 582

Lån i utländsk valuta upptas i balansräkningen till sitt aktuella värde, dvs. de räknas om till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. De redovisade lånen i utländsk valuta har under året minskat med 89,6 miljarder kronor.

Statsskulden totalt

Miljoner kronor

	2019	2018
Lån i svenska kronor	773 035	826 452
Lån i utländsk valuta	280 999	370 582
Summa	1 054 034	1 197 034

Statsskulden har minskat med 143,0 miljarder kronor totalt jämfört med 2018. Statens budgetsaldo för 2019 blev ett överskott på 111,9 miljarder kronor, vilket har medfört ett minskat lånebehov. En stor del av överskottet består av att Riksbanken har återbetalt delar av de lån som har tagits upp för att förstärka valutareserven. Lån i form av nominella och reala statsobligationer i svenska kronor svarar för den största minskningen med tillsammans 87,9 miljarder kronor. Dessutom har lån i form av obligationer i utländsk valuta minskat med 68,6 miljarder kronor, vilket väsentligen avser den upplåning som gjorts för vidareutlåning till Riksbanken. Den största ökningen gäller likviditetsförvaltningsinstrument i svenska kronor som har ökat med 10,6 miljarder kronor.

Not 48 Långfristiga skulder

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	1 601	1 982
Riksgäldskontoret	1 226	1 046
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	11 113	9 133
Luftfartsverket	215	286
Övriga myndigheter	2	3
Total summa	14 157	12 450

Långfristiga skulder vid sidan av statsskulden förekommer endast hos ett litet antal statliga myndigheter, förutom de lån i Riksgäldskontoret som är interna i staten och därför elimineras i årsredovisningen för staten.

Trafikverket redovisar en betalningsutfästelse till Svensk-Danska Broförbindelsen AB med 1 524 miljoner kronor och därutöver innehållna garantibelopp på 77 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret redovisar skulder knutna till terminskontrakt hos Statens internbank på 937 miljoner kronor. Därutöver redovisar Riksgäldskontoret skulder om 289 miljoner kronor knutna till tillgångar som övertogs från affärsverket Statens järnvägar i samband med att affärsverket upphörde.

Långfristiga skulder hos Affärsverket svenska kraftnät består av skuldförda kapacitetsavgifter och uppgår till 11 113 miljoner kronor. Kapacitetsavgifter uppkommer som en följd av överföringsbegränsningar i stamnätet. Kapacitetsavgifterna använder Affärsverket svenska kraftnät till mothandel eller till att finansiera investeringar som förstärker eller bibehåller överföringskapaciteten i stamnätet.

Luftfartsverkets långfristiga skulder består främst av skulder till Eurocontrol, en europeisk organisation som arbetar med flygtrafikledning och flygsäkerhetsfrågor. Skulden till Eurocontrol uppgår till 176 miljoner kronor.

Not 49 Leverantörsskulder

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	8 008	7 681
Försvarsmakten	3 151	1 585
Försvarets materielverk	2 313	2 838
Polismyndigheten	1 036	599
Kriminalvården	621	339
Fortifikationsverket	532	467
Statens fastighetsverk	351	308
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	341	306
Karolinska institutet	314	499
Försäkringskassan	288	333
Arbetsförmedlingen	242	376
Lunds universitet	238	466
Göteborgs universitet	229	222

	2019	2018
Domstolsverket	214	317
Migrationsverket	191	244
Transportstyrelsen	186	190
Sveriges lantbruksuniversitet	183	214
Stockholms universitet	179	124
Skatteverket	177	239
Uppsala universitet	176	173
Naturvårdsverket	170	139
Regeringskansliet	165	167
Umeå universitet	146	98
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	773	671
Sjöfartsverket	365	156
Luffartsverket	210	167
Övriga myndigheter	3 299	3 668
Summa	24 098	22 586

Leverantörsskulder är skulder som uppkommer vid köp av varor och tjänster. Posten kan variera mycket på grund av skuldernas kortfristiga karaktär.

Not 50 Övriga kortfristiga skulder

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Skatteverket</i>		
Kontoöverskott, skattekonto	78 074	85 757
Övrigt, Skatteverket	651	648
Summa Skatteverket	78 725	86 405
<i>Reglering av skatter till andra sektorer för tidigare år</i>		
Skatt till kommuner och landsting och kommunal fastighetsavgift	340	-
Avgifter till trossamfund	662	-
Summa reglering till andra sektorer	1 002	-
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Affärsdagsredovisning	49 213	58 013
Skuld till premiepensionssystemet	13 674	14 150
EU-avgifter	4 091	3 775
Övrigt, Riksgäldskontoret	241	153
Summa Riksgäldskontoret	67 219	76 091
Pensionsmyndigheten	6 252	6 000
Försäkringskassan	3 352	3 189
E-hälsomyndigheten	2 520	2 485
Trafikverket	912	790
Exportkreditnämnden	887	953
Polismyndigheten	523	436
Statens tjänstepensionsverk	428	421
Lunds universitet	279	181
Kronofogdemyndigheten	272	369
Affärsverk		

	2019	2018
Luffartsverket	441	420
Svenska krafnet	35	46
Sjöfartsverket	30	27
Övriga myndigheter	3 708	4 037
Summa	166 585	181 850

Övriga skulder minskade med 15 miljarder kronor till 167 miljarder kronor.

Minskningen består bl.a. av en förändring av kontoöverskott på skattekonto hos Skatteverket på 7,7 miljarder kronor. En del av Skatteverkets skuld för kontoöverskott på skattekonto utgörs av skattebetalares kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, vilken avräknas först 2020. En annan del är oreglerade skulder avseende överskjutande ingående mervärdesskatt eller andra återbetalningar som inte hunnit göras per balansdagen.

Skulden för slutavräkning av kommunal fastighetsavgift och avgifter till trossamfund avseende 2018 uppgick vid slutet av 2019 till 1,3 miljarder kronor. Skatteverket gör slutavräkning andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga skattemedlen mot de preliminära medel som Skatteverket har betalat ut till sektorerna under inkomståret. Posten varierar mellan åren beroende på hur väl förskottsutbetalningarna stämmer med de slutliga skatterna. Motsvarande reglering av kommunalskatt till kommuner och landsting (regioner fr.o.m. 2020) för tidigare år är en fordran på 0,3 miljarder kronor. Netto att reglera med andra sektorer för tidigare år uppgår därmed till 1,0 miljarder kronor.

Minskningen består även av en minskad effekt av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning på 8,8 miljarder kronor. Vid affärsdagsredovisning uppstår en skuld när ett avtal om köp av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på fordringssidan i samband med försäljning av värdepapper, se not 35 Övriga kortfristiga fordringar.

Riksgäldskontorets skuld till premiepensionssystemet består huvudsakligen av inbetalda ålderspensionsavgifter som övergångsvis har placerats på konto i Riksgäldskontoret för finansiering av framtida pensioner.

Medel för EU-avgiften består av medel som har satts in på EU-kommissionens konto i Riksgäldskontoret, men som ännu inte har rekvirerats av kommissionen och betalats från statens centralkonto i Riksbanken. Beloppet varierar över tid beroende på EU-kommissionens aktuella likviditetsbehov.

Pensionsmyndigheten redovisar en skuld för innehållen skatt på pensionsförmåner.

Skulderna hos Försäkringskassan består av innehållen skatt på sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning m.fl. skattepliktiga socialförsäkringsförmåner.

E-hälsomyndighetens övriga skulder består främst av en skuld till apoteksaktörer avseende den läkemedelsförmån som E-hälsomyndigheten har i uppdrag att förmedla till apoteksaktörer.

Not 51 Depositioner

Miljoner kronor

	2019	2018
Kronofogdemyndigheten	1832	1557
Länsstyrelserna	509	444
Tullverket	379	314
Övriga myndigheter	93	59
Summa	2 813	2 374

Depositioner består bl.a. av indrivna medel hos Kronofogdemyndigheten och av hyror som privatpersoner deponerat hos länsstyrelserna i samband med tvist med fastighetsägare. Av Länsstyrelsernas depositioner finns ungefär 71 procent hos Länsstyrelsen i Stockholms län. Tullverkets depositioner är i huvudsak ställda säkerheter för kreditillstånd för tullärenden och liknande kontanta säkerheter i uppbördsverksamheten.

Not 52 Förskott från uppdragsgivare och kunder

Miljoner kronor

	2019	2018
Sveriges lantbruksuniversitet	30	30
Kemikalieinspektionen	21	22
Patent- och registreringsverket	18	21
Bolagsverket	18	15
Högskolan i Gävle	13	12
Högskolan i Dalarna	12	10
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	50	38
Övriga myndigheter	3	4
Summa	165	152

Uppdragsgivare och kunder lämnar medel till myndigheter i förskott för finansiering av större projekt, t.ex. infrastrukturprojekt eller forsknings- och utvecklingsprojekt. Dessa projekt pågår under en längre tid och arbetet är ännu inte avslutat eller projektet slutavräknat. Myndigheterna redovisar medlen som förskott från uppdragsgivare och kunder. Förskott från kunder kan även avse förskott i samband med pågående försäljning.

Sveriges lantbruksuniversitets förskott består av handpenning från Uppsala kommun vid försäljning av fastighet.

Affärsverkets svenska kraftnäts förskott består av avtal med kunder inom optoverksamheten, dvs. infrastruktur för tele- och datakommunikation. Avtalstiden varierar mellan 15 och 25 år. Affärsverket svenska kraftnät redovisar intäkten i takt med att tjänsten tillhandahålls.

Not 53 Upplupna kostnader

Miljoner kronor

	2019	2018
Riksgäldskontoret	7 976	11 153
Trafikverket	2 577	2 600
Migrationsverket	2 476	3 809
Försvarsmakten	1 513	1 263
Polismyndigheten	1 371	1 070
Försvarets materielverk	1 123	1 321
Försäkringskassan	765	826
Arbetsförmedlingen	487	638
Skatteverket	381	378
Kriminalvården	313	294
Kammarkollegiet	287	426
Göteborgs universitet	266	275
Statens jordbruksverk	258	436
Regeringskansliet	245	251
Lunds universitet	237	253
Transportstyrelsen	167	241
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	932	1 290
Sjöfartsverket	137	135
Luffartsverket	105	107
Övriga myndigheter	4 151	4 053
Summa	25 767	30 819

Upplupna kostnader i staten har till stor del med statsskuldsförvaltningen att göra, men redovisas i övrigt för tjänster som utförts under redovisningsperioden och för varor som levererats men faktureras eller betalas först under nästkommande räkenskapsår. Upplupna kostnader består även av semester- och löneskulder, konsult- och revisionsarvoden m.m. som redovisas av de flesta myndigheter.

Riksgäldskontorets upplupna kostnader är räntekostnader för upplåning i svenska kronor och utländsk valuta samt skuldskötselinstrument som kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Migrationsverkets upplupna kostnader gäller till stor del upplupna kostnader för placering av barn och ensamkommande barn men även för skolkostnader och organiserad verksamhet, sjuk- och hälsovård samt schablonersättningar. Beloppet har minskat främst i fråga om ersättning för ensamkommande barn och för placering av barn, men den delen utgör fortfarande mer än 900 miljoner kronor, medan de övriga nämnda posterna sammanlagt uppgår till drygt 1 000 miljoner kronor. Till detta kommer bl.a. olika ersättningar till invandrades etablering samt myndighetens semesterlöneskuld.

Trafikverkets största delposter under upplupna kostnader gäller markinlösen samt investeringar i väg och järnväg med vardera ca 700 miljoner kronor. Semesterlöneskuld och andra personalrelaterade kostnader utgör nära 600 miljoner kronor.

Affärsverket svenska kraftnäts upplupna kostnader har minskat till 932 miljoner kronor. Det är främst upplupna kostnader för balans- och systemansvariga som har

minskat från 565 till 338 miljoner kronor. Upplupna utgifter för investeringar uppgår till 262 miljoner kronor.

Not 54 Oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2019	2018
Lunds universitet	2 038	1 875
Karolinska institutet	1 942	1 910
Göteborgs universitet	1 443	1 354
Uppsala universitet	829	788
Kungl. Tekniska högskolan	546	475
Sveriges lantbruksuniversitet	454	336
Stockholms universitet	386	362
Universitets- och högskolerådet	364	316
Umeå universitet	328	307
Linköpings universitet	256	242
Södertörns högskola	166	175
Trafikverket	142	221
Kustbevakningen	140	147
Örebro universitet	122	138
Luleå tekniska universitet	115	110
Linnéuniversitetet	114	120
Mälardalens högskola	112	113
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	1 542	1 567
Sjöfartsverket	33	38
Övriga myndigheter	1 117	1 233
Summa	12 189	11 827

Totalt oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Universitet och högskolor</i>	<i>19 191</i>	<i>18 523</i>
Inomstatliga	10 000	9 772
Utomstatliga	9 191	8 751
<i>Länsstyrelser</i>	<i>1 414</i>	<i>1 468</i>
Inomstatliga	1 235	1 245
Utomstatliga	179	223
<i>Övriga</i>	<i>5 744</i>	<i>6 561</i>
Inomstatliga	2 925	3 708
Utomstatliga	2 819	2 853
Totala inomstatliga ¹	14 160	14 725
Totala utomstatliga	12 189	11 827
Summa	26 349	26 552

¹ Därutöver finns ett inomstatligt oförbrukat bidrag hos Kammarkollegiet på 480 miljoner kronor som är hänförligt till public servicebolag.

Oförbrukade inomstatliga bidrag, dvs. bidrag som myndigheter har fått från andra statliga myndigheter, elimineras i årsredovisningen för staten, men redovisas här som tilläggsinformation. Dessa bidrag har i de flesta fall redovisats mot anslag hos den givande myndigheten.

De totala oförbrukade bidragen minskade marginellt med 0,3 miljarder kronor. De utomstatliga oförbrukade bidragen ökade något, medan inomstatliga oförbrukade bidrag har minskat med 0,6 miljarder kronor.

Högskolesektorn står för 68 procent av inomstatliga oförbrukade bidrag, vilket är i stort sett samma andel som föregående år. Det är vanligtvis fråga om forskningsmedel, ofta från Vetenskapsrådet, andra forskningsråd eller myndigheter med uppgift att fördela sådana medel.

Lunds universitet redovisade högst belopp för oförbrukade inomstatliga bidrag vid utgången av 2019. Beloppet uppgick till 2,0 miljarder kronor vilket var 20 procent av de totala inomstatliga oförbrukade bidragen för universitet och högskolor på 10 miljarder kronor. Karolinska institutet redovisar drygt 13 och Uppsala universitet ca 12 procent av detta totala belopp.

Bland övriga myndigheter redovisar Sjöfartsverket 1,4 miljarder kronor, vilket avser oförbrukade bidrag för farledsprojekt som finansieras med bidrag från Trafikverket.

Inomstatliga bidrag hos länsstyrelserna avser vanligen medel från centrala myndigheter som ska förmedlas till olika regionala projekt.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Inomstatliga oförbrukade bidrag uppgick till totalt 14,2 miljarder kronor.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Miljoner kronor

Förväntad förbrukningstakt inomstatliga oförbrukade bidrag	Totalt	Inom 3 månader	Mer än 3 månader till ett år	Mer än 1 år till 3 år	Mer än 3 år
Inomstatliga oförbrukade bidrag (med förbrukningstakt)	11 779	2 867	7 094	1 423	394
varav Universitet och högskolor	9 681	2 429	6 237	895	119
varav Länsstyrelser	1 060	158	451	356	95
varav Övriga	1 038	280	406	172	180
Övriga (utan uppgift om förbrukningstakt)	2 381				
Totala inomstatliga oförbrukade bidrag¹	14 160				

¹ Därutöver finns ett inomstatligt oförbrukat bidrag hos Kammarkollegiet på 480 miljoner kronor som är hänförligt till public servicebolag.

I tabellen ovan visas hur 83 procent av inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk inom angivna tidsintervaller. Redovisade belopp bygger på uppgifter som berörda myndigheter lämnat utifrån gjorda uppskattningar om förväntad förbrukningstakt.

Not 55 Övriga förutbetalda intäkter

Miljoner kronor

	2019	2018
Riksgäldskontoret	31 205	31 801
Reglering av skatter till andra sektorer för aktuellt år	-	4 419
Post- och telestyrelsen	2 446	2 560
Myndigheten för press, radio och TV	1 075	1 238
Statens jordbruksverk	666	653
Kärnavfallsfonden	543	1 086
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	345	375
Karolinska institutet	234	221
Lunds universitet	188	176
Statens fastighetsverk	168	160
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	24	23
Sjöfartsverket	2	8
Luffartsverket	12	10
Övriga myndigheter	789	1 893
Summa	37 697	44 623

Övriga förutbetalda intäkter är till stor del poster som uppkommer i statsskuldsvärdningen och poster som hänger ihop med modellen för periodisering av skatteintäkter. Förutbetalda intäkter i övrigt uppstår på grund av att varor och tjänster faktureras i förskott eller förskottsbetalas innan prestationer har utförts.

Den största posten gäller överkurser som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden är överkurs och bokförs som förutbetalda intäkt som periodiseras över lånets löptid. Den har sjunkit jämfört med föregående år med drygt 2,7 miljarder kronor och uppgår till 30,9 miljarder kronor. Riksgäldskontorets förutbetalda intäkter innehåller även underkurser och förutbetalda avgifter.

Reglering av skatter och avgifter till andra sektorer för aktuellt år avsåg föregående år det belopp som beräknades komma att regleras till kommuner och trossamfund för 2018. För 2019 är det i stället fråga om ett positivt belopp som ska regleras från dessa sektorer till staten. Det redovisas i not 38.

Post- och telestyrelsen har under året genomfört spektrumauktion för tilldelning av radiospektrum i 700 MHz-bandet. Regeringen beslutade 2017 att en stor del av sändningsutrymmet är tillgängligt för andra ändamål än marksänd TV. Förutbetalda auktionsintäkter uppgick vid årsskiftet till drygt 2,4 miljarder kronor.

Myndigheten för press-, radio och TV har fått in avgifter för tillstånd att sända analog kommersiell radio som betalats i förskott för hela tillståndsperioden 2018–2026.

De avgifter som avser kommande år tas upp som förutbetalda intäkter och uppgick vid årsskiftet till knappt 1,1 miljarder kronor.

Statens jordbruksverk redovisar förutbetalda intäkter från EU:s fonder med knappt 0,7 miljarder kronor, i första hand från EU:s landsbygdsfond 2014–2020.

Kärnavfallsfonden hade föregående år en förutbetalda intäkt från en av reaktorinnehavarna för belopp som i vanliga fall betalas efter årsskiftet.

Not 56 Garantiförbindelser

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Trafikverket</i>		
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	3 527	3 149
Arlandabanan Infrastructure AB	1 836	1 211
Summa	5 363	4 360

Trafikverket har för statens räkning förbundit sig att när så behövs lämna villkorat aktieägartillskott till Svensk-Danska Broförbindelsen AB för att bolagets egna kapital vid varje tillfälle ska uppgå till det registrerade aktiekapitalet. Det finns även en kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB som i första hand belastar Riksgäldskontorets garantireserv, men som under vissa förutsättningar kan belasta Trafikverket. Trafikverket redovisar också långfristiga skulder som kopplar till dessa garantiförbindelser på 1,6 miljarder kronor, se även not 48.

Bland garantiförbindelser inom linjen finns inte de garantier med där förlustrisken har värderats och avsättning för förväntade förluster görs. Årets tillkommande avsättningar för garantier uppgick till sammanlagt 10 miljarder kronor varav huvuddelen rör Exportkreditnämndens garantier. Avsättningarna kommenteras i viss mån i not 44, avsättningar för garantier.

Förutom garantiförbindelser görs inte heller avsättningar för insättningsgarantifonden, investerarskyddet eller garantikapital.

I nedanstående tabell redovisas statens totala garantiåtaganden fördelat på de åtaganden för vilka avsättningar görs och de åtaganden för vilka avsättningar inte görs.

Garantier för vilka avsättningar görs

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Grundförsäringar, Riksgäldskontoret	405	405
<i>Exportgarantier m.m.</i>		
Exportgarantier m.m., Exportkreditnämnden	195 862	193 295
U-kreditgarantier, Sida	683	803
Fristående krediter, Sida	4 871	4 395
<i>Kreditgarantier</i>		
Infrastruktur, Riksgäldskontoret	15 716	18 314
Internationella åtaganden, Riksgäldskontoret	2 911	3 355
Internationella åtaganden, Sida	943	1 155
Bostadskrediter, Boverket	3028	3 096
Övrigt, Riksgäldskontoret	7	8
<i>Övriga garantier</i>		
Pensionsgarantier, Riksgäldskontoret	7 674	7 969
Summa	232 100	232 794

Garantier för vilka avsättningar inte görs

Miljoner kronor

	2019	2018
Insättningsgarantin och investerarskyddet	1 631 359	2 280 000
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Garantikapital	148 577	140 822
Garantiförbindelser	5 363	4 360
Summa	1 785 299	2 425 182
Summa garantiåtaganden	2 017 398	2 657 976

Not 57 Övriga ansvarsförbindelser

Miljoner kronor

	2019	2018
Trafikverket	5 800–41 900	5 700–41 800
Justitiekanslern	18 000	-
Riksgäldskontoret	14 185	15 608
Försvarsmakten	2 000–6 000	2 000–6 000
Kammarkollegiet	2 681	5 486
Södertörns högskola	868	895
Statens jordbruksverk	583–2 353	843
Sveriges geologiska undersökning	506	482
Kriminalvården	487	208
Migrationsverket	431	457
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	10 060–15 060	122
Luftfartsverket	51	52
Sjöfartsverket	30–44	30–44
Övriga myndigheter	692	735
Summa	56 374–103 258	32 618–72 732

Den största delen av ansvarsförbindelsen avser kategorin avhjälpande av miljöskador.

Ansvarsförbindelser är förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Som Övriga ansvarsförbindelser redovisas de ansvarsförbindelser som inte är garantiförbindelser.

Trafikverket redovisar flera åtaganden. Ansvarsförbindelserna innefattar ansvar för avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken (1998:808) i vissa fall till följd av den flygplatsverksamhet som Luftfartsverket har bedrivit och den verksamhet som Trafikverket har bedrivit. Trafikverket redovisar även åtaganden för den av staten utställda miljögarantin i avtalet om bolagisering av Statens järnvägar.

Justitiekanslern mottog ett anspråk på ersättning där skadan uppskattades till 1,8 miljarder US-dollar, motsvarande knappt 18 miljarder kronor. Framställningen överlämnades till regeringen som i januari 2020 uppdrog åt Justitiekanslern att företräda eller låta företräda staten med anledning av anspråket.

Riksgäldskontorets ansvarsförbindelser är skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitutioner.

Försvarsmaktens ansvarsförbindelse är en uppskattning av miljöskador som har uppkommit på grund av Försvarsmaktens verksamhet.

Kammarkollegiet redovisar ansvarsförbindelser för statliga utställningsgarantier.

Södertörns högskola redovisar ansvarsförbindelser för hyrda lokaler.

Statens jordbruksverk redovisar eventuella korrigeringar till följd av pågående revisionsärenden, inkomna rekvisitioner av projekt- och företagsstöd samt TA-medel inom olika EU-program samt ett skadeståndsärende.

Sveriges geologiska undersökning ansvarsförbindelser är en bedömning av framtida utgifter för sanering och återställning av objekt som är under pågående åtgärdsutredning.

Kriminalvården redovisar ansvarsförbindelser för hyrda lokaler, t.ex. avflyttningsklausuler och projekteringsgarantier.

Migrationsverkets ansvarsförbindelser är bl.a. skadeståndskrav och pågående rättsprocesser i olika frågor.

Affärsverket svenska kraftnäts ansvarsförbindelser består till största delen av åtagande för avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken (1998:808) till följd av föroreningskada som uppstått i verksamheten.

3.6.1 Noter till finansieringsanalysen

Not 58 Skatter

Miljoner kronor

	2019	2018
Enligt resultaträkningen	1 386 530	1 363 480
<i>Tillkommer/avgår</i>		
Förändring av fordringar och skulder	-6 240	8 066
Summa	1 380 290	1 371 548

Statens betalningar från skatter ökade med nästan 9 miljarder kronor jämfört med föregående år. Skatteintäkterna enligt resultaträkningen ökade med 23 miljarder kronor, se not 1. Vid periodiseringen av skatteintäkterna tas upplupna eller förutbetalda intäkter upp för de skatter som är hänförliga till året, men ännu inte betalats eller omvänt, se not 38. Betalningarna beräknas vara 6 miljarder kronor lägre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen. Beloppet är en nettoeffekt av de förändringar av fordringar och skulder som rör skatter. Bland annat har både upplupna skatteintäkter och Skatteverkets skulder för överskott på skattekontot minskat under året.

Not 59 Avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Enligt resultaträkningen	59 868	57 284
Avsättning för garantier	-262	151
Tillkommer: utdelningar och kapitaljustering	15 079	14 628

Avgår: realisationsvinster	-664	-1 505
Summa	74 021	70 557

Statens betalningar från avgifter och andra ersättningar ökade med drygt 3 miljarder kronor, vilket huvudsakligen beror på högre avgifter och andra ersättningar.

I finansieringsanalysen tillkommer erhållna utdelningar i avsnittet för statens verksamhet eftersom hel- och delägda företag redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden och utdelningarna därmed inte redovisas i resultaträkningen. Statens utdelningar redovisas i allt väsentligt av Kammarkollegiet. Utdelningarna ökade med 0,5 miljarder kronor för 2019 jämfört med 2018. De största ökningarna gäller Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB) och Jernhusen. Högst utdelningar gav Telia Company och LKAB.

Avgifter och andra ersättningar ökade med nästan 2,5 miljarder kronor, främst hänförligt till Trafikverkets ökning av intäkter i investerings- och reinvesteringsprojekt, se not 2. Avgifter och andra ersättningar justeras med delen av förändringen av avsättningar för garantier som redovisas som intäkter, eftersom förändring av avsättningar inte medför något kassaflöde. Från avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen avgår realisationsvinster eftersom dessa inte innebär några betalningar.

Not 60 Transfereringar

Miljoner kronor

	2019	2018
Enligt resultaträkningen	1 144 138	1 112 320
Avgår		
Avsättningar till fonder	-13 181	-12 786
Omvärdering och avskrivning av lån, CSN m.fl.	133	476
Summa	1 131 091	1 100 010

Utbetalningarna av transfereringar ökade med 31 miljarder kronor. Den största ökningen är transfereringar till hushåll, se not 4. Utbetalningarna är lägre än kostnaderna för transfereringar enligt resultaträkningen eftersom avsättningar till fonder och omvärderingar av lån inte medför några betalningar. Avsättning till fonder avser främst Kärnavfallsfonden och Resolutionsreserven.

Not 61 Statens egen verksamhet

Miljoner kronor

	2019	2018
Enligt resultaträkningen	286 062	279 786
Avgår		
Avskrivningar	-30 321	-29 318
Avsättningar	-6 766	-4 584
Värdereglering lån, Riksgäldskontoret	0	0
Nedskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav	-23	-150
Realisationsförluster	-199	-120
Summa	248 754	245 615

Utbetalningarna från statens egen verksamhet ökade med 3 miljarder kronor. Utbetalningarna är lägre än kostnaderna enligt resultaträkningen på grund av att

kostnader för avskrivningar och avsättningar inte medför några betalningar. Kostnaderna för statens verksamhet justeras även för realisationsförluster vid försäljning av egendom som redovisats som kostnad utan att medföra någon betalning.

Not 62 Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Förändring av långfristiga fordringar	-132	-402
Förändring av omsättningstillgångar	37 870	16 376
Förändring av kassa och bank	1 976	642
Förändring av skulder	-8 949	-5 805
Summa	30 765	10 811

Justeringar till betalningar för statens verksamhet förbättrade kassaflödet med sammantaget 31 miljarder kronor, jämfört med 11 miljarder kronor föregående år.

Förändringen av omsättningstillgångarna påverkade kassaflödet positivt med 38 miljarder kronor. Förändringen förklaras främst av effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning på tillgångssidan som minskade med 22 miljarder kronor.

Förändring av skulder påverkade betalningsflödet negativt med 9 miljarder kronor eftersom skulderna minskade. Förändringen förklaras främst av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning på skuldsidan som minskade med 9 miljarder kronor.

Den del av förändring av fordringar och skulder som avser skatter redovisas under not 58, poster och förändring av periodiseringsposter som tillhör statskuldsförvaltningen redovisas under not 67

Not 63 Investeringar

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Finansiella investeringar</i>		
Aktier och andra värdepapper	13 425	6 913
<i>Materiella investeringar</i>		
Beredskapstillgångar	13 131	8 226
Väganläggningar	12 690	12 083
Jämvägsanläggningar	15 806	13 187
Maskiner och inventarier	5 294	4 724
Fastigheter och markanläggningar	1 920	1 311
Övriga investeringar	7 106	8 509
Summa materiella investeringar	55 947	48 039
<i>Immateriella investeringar</i>		
Datasystem, rättigheter m.m.	3 340	3 374
Total summa	72 713	58 326

Investeringar uppgick till 73 miljarder kronor, en ökning med 14 miljarder kronor jämfört med föregående år.

De finansiella investeringarna uppgick till 13 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 7 miljarder kronor. Kärnavfallsfonden har gjort de största investeringarna

med placeringar i aktier och andra värdepapper med över 12 miljarder kronor under året i samband med att man efter nya placeringsregler bygger upp en s.k. långsiktig portfölj vid sidan av den tidigare basportföljen med statspapper och bostadsobligationer.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 56 miljarder kronor vilket är 8 miljarder kronor mer än föregående år.

Investeringar i väganläggningar ökade med knappt 1 miljard kronor och investeringar i järnvägsanläggningar med 3 miljarder kronor, se not 18, 19 och 23.

Investeringar i maskiner och inventarier och i fastigheter och markanläggningar har sammantaget ökat med 1 miljard kronor, se not 22 och 20.

Övriga investeringar minskade med 1 miljard kronor. I övriga investeringar ingår pågående nyanläggningar, förbättringsutgifter på annans fastighet och förändring av förskott för materiella anläggningstillgångar, se not 21, 23 och 25.

Investeringar i immateriella tillgångar som i huvudsak avser it-system uppgick till drygt 3 miljarder kronor, liksom föregående år, se not 15 och 16.

Not 64 Utlåning

Nyutlåning

Miljoner kronor

	2019	2018
Centrala studiestödsnämnden, studielån och hemutrustningslån	20 553	19 150
Riksgäldskontoret	2 258	12 769
Övriga myndigheter	24	37
Summa nyutlåning	22 834	31 956

Amorteringar

Miljoner kronor

	2019	2018
Centrala studiestödsnämnden	12 947	12 435
Riksgäldskontoret	67 451	712
Övriga myndigheter	27	18
Summa amorteringar	80 425	13 165

CSN:s nyutlåning, som till största delen består av studielån i form av annuitetslån, uppgick till 21 miljarder kronor, vilket är drygt 1 miljard kronor mer än föregående år. Amorteringarna till CSN uppgick liksom föregående år till drygt 13 miljarder kronor.

Under 2019 har Riksbanken beslutat att minska valutareserven och i samband med detta amorterat en del av sitt lån i amerikanska dollar. Detta är i allt väsentligt den angivna amorteringen på 67 miljarder kronor hos Riksgäldskontoret. Därutöver har Riksbanken refinansierat en del av sina lån som påverkat nyutlåningen med 2 miljarder kronor 2019. Riksgäldskontorets nyutlåning föregående år var 13 miljarder kronor.

Not 65 Finansiellt netto för statens upplåning

Miljoner kronor

	2019	2018
Ränteintäkter	14 908	14 507
Räntekostnader	-31 258	-34 551
Övriga poster, netto	2 785	184
<i>Tillkommer/Avgår</i>		
Orealiserade valutadifferenser	-2 142	6 913
Summa	-15 707	-12 947

Det finansiella nettot som är hänförligt till statens upplåning gav ett negativt kassaflöde med 16 miljarder kronor, jämfört med ett negativt kassaflöde med 13 miljarder kronor föregående år.

Realiserade valutakursförändringar och realiserade kursändringar påverkade sammanlagt kassaflödet 6 miljarder kronor mer negativt än föregående år. Räntekostnader var 3 miljarder kronor lägre jämfört med föregående år. I övriga poster ingår bl.a. överkurser vid emission, valutakursförändringar och kursförändringar. Finansiellt netto för statens upplåning justeras för orealiserade poster eftersom de inte medför något kassaflöde, se not 12.

Not 66 Övrigt finansiellt netto

Miljoner kronor

	2019	2018
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	12 431	10 728
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-1 617	-4 325
Marknadsvärdessförändringar	-2 232	1 596
Nedskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav	0	0
Reaförlust vid försäljning av aktier m.m.	-11	145
Summa	8 570	8 144

Övrigt finansiellt netto har påverkat kassaflödet positivt med knappt 9 miljarder kronor, vilket är något högre än föregående år. Under Övrigt finansiellt netto redovisas räntor och andra finansiella transaktioner som inte är hänförliga till statskuldsförvaltningen, se not 13 och 14.

Övrigt finansiellt netto justeras för marknadsvärdessförändringar på statens innehav av obligationer m.m. eftersom de inte medför några betalningar. Realisationsvinster vid försäljning av aktier och andra värdepapper ingår i posten försäljning av anläggningstillgångar i finansieringsanalysen och dras därför av från de finansiella intäkterna.

Not 67 Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2019	2018
Förändring av tillgångar hänförliga till statens upplåning	1 304	-791
Förändring av skulder hänförliga till statens upplåning	-6 271	-6 961
Summa	-4 967	-7 752

Upplupna och förutbetalda räntor som är hänförliga till statens upplåning redovisas i balansräkningen under periodavgränsningsposter och påverkar således inte statskulden. Förändringar av tillgångar och skulder som är hänförliga till statens upplåning har försämrat kassaflödet med 5 miljarder kronor, vilket är knappt 3 miljarder kronor mindre än föregående år.

4 Utvecklingen av statsskulden

Statens budget visade ett överskott på 112 miljarder kronor 2019. Det innebär att överskottet ökade med 32 miljarder kronor jämfört med 2018, då budgeten visade ett överskott på 80 miljarder kronor. Statens nettolånebehov är lika med saldot på statens budget fast med omvänt tecken.

Den konsoliderade statsskulden minskade från 1 197 miljarder kronor 2018 till 1 054 miljarder kronor 2019, dvs. med 143 miljarder kronor. Huvudorsaken till att statsskulden minskade var budgetöverskottet.

Det totala upplåningsbehovet, inklusive behovet av att ersätta lån som förfaller, minskade 2019 för fjärde året i rad. Under 2019 var emissionsvolymen i nominella statsobligationer endast 30 miljarder kronor, vilket kan jämföras med en årsvolym på 86 miljarder kronor fyra år tidigare. I statsskuldsväxlar har neddragningarna varit ännu större. I slutet av 2019 var den utestående volymen av statsskuldsväxlar 20 miljarder kronor, vilket kan jämföras med nivån 2015 som var 141 miljarder kronor. Under 2019 sålde Riksgäldskontoret realobligationer för knappt 8 miljarder kronor.

Den statsskuld som redovisas i årsredovisningen för staten är konsoliderad och skiljer sig från den statsskuld som Riksgäldskontoret redovisar, som är okonsoliderad. Skillnaden utgörs av elimineringar av myndigheters innehav av svenska statspapper. Vissa myndigheter som hanterar medel avsatta för ändamål vid sidan av statens budget har rätt att placera på den svenska statspappersmarknaden. Dessa tillgångar räknas bort vid beräkningen av den konsoliderade statsskulden.

Elimineringen av statliga myndigheters innehav av statspapper uppgick till 58,8 miljarder kronor 2019 (se nedanstående tabell). Nästan hela beloppet är Insättningsgarantifondens och Kärnavfallsfondens innehav. Övriga myndigheters innehav var 0,1 miljarder kronor. Pensionsmyndighetens innehav av statspapper för premiepensionssystemet elimineras inte i den konsoliderade statsskulden, eftersom dessa tillgångar inte ingår i den konsoliderade balansräkningen för staten. Sammantaget innebär detta att den okonsoliderade statsskulden som Riksgäldskontoret redovisar är 58,8 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen för staten.

Myndigheters innehav av svenska statspapper har minskat från 65,1 miljarder kronor 2018 till 58,8 miljarder kronor 2019. Minskningen beror främst på att Kärnavfallsfondens innehav av statsobligationer minskade jämfört med 2018.

Tabell 4.1 Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2019

Miljarder kronor

	Insättnings- garantifonden	Kärnavfallsfonden	Övriga myndigheter	Elimineras i årsredovisningen för staten
Nominella statsobligationer	37,4	8,6	0,1	46,1
Reala statsobligationer		12,7		12,7
Totalt	37,4	21,3	0,1	58,8

4.1 Definition av statsskulden

Statsskulden redovisas på bokslutsdagen till nominellt belopp inklusive upplupen inflationskompensation för realobligationer. Att statsskulden redovisas till nominellt

belopp betyder att statsskuldväxlar tas upp till det belopp som Riksgäldskontoret kommer att betala på förfallodagen. Även derivatinstrument inkluderas i statsskulden, t.ex. de skuldbytesavtal (swappar) som Riksgäldskontoret ingår för att påverka sammansättningen och löptiden av statsskulden. Instrumenten i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde den 30 december 2019, årets sista bankdag.

Regeringen har beslutat att Riksgäldskontoret ska redovisa statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Undantag ska göras för skulden till premiepensionssystemet och de skulder i insättningsgarantifonden som kan uppstå. De skulderna liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuldsförvaltningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, ska därmed tas upp under andra poster i balansräkningen.

4.2 Statsskuldens fördelning och löptid

Det lagfästa målet för statsskuldsförvaltningen är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden utan att ta för stora risker. Därutöver ska förvaltningen ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Regeringen lämnar vartannat år en skrivelse till riksdagen som innehåller en utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning. Utvärderingen görs över rullande femårsperioder. En utvärdering för 2014–2017 lämnades i april 2018 (skr. 2017/18:104).

Regeringens styrning av statsskuldsförvaltningen

Det övergripande målet för statsskuldsförvaltningen konkretiseras genom de riktlinjer som regeringen årligen fastställer efter förslag från Riksgäldskontoret. Riktlinjerna styr hur statsskulden ska fördelas mellan de tre skuldslagen nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och valutaskuld. Av riktlinjerna framgår också vilken löptid de olika delarna av skulden ska styras mot. I nedanstående tabeller redovisas dessa riktlinjer för 2019.

Riktlinjerna för statsskuldens löptid anges i termer av duration. De riktvärden som regeringen anger baseras på en avvägning mellan kostnad och risk. Historiskt sett har det över tid varit billigare att låna i instrument med kort löptid än med lång. Kort löptid innebär å andra sidan högre risk eftersom räntekostnaderna varierar mer om räntevillkoren ändras ofta. Den förväntade besparingen av att låna i korta löptider har emellertid minskat de senaste åren. Mot den bakgrunden har durationen i statsskulden successivt förlängts.

I riktlinjerna för 2019 slås löptidsstyrningen av den nominella och den reala skulden i kronor ihop. Som en konsekvens av sammanslagningen ändrades löptiden i skulder i svenska kronor till mellan 4 och 6,5 år. Styrningen av valutaskuldens löptid och styrningen av statsskuldens sammansättning var oförändrad i jämförelse med 2018.

Tabell 4.2 Riktlinjer för sammansättning av statsskulden 2019

Real skuld i kronor	20 procent
Valutaskuld	Minskning med högst 30 miljarder kronor per år

Riksgäldskontoret sköter upplåningen genom att ge ut värdepapper. Huvuddelen är i form av nominella statsobligationer och statsskuldväxlar i kronor. En del av upplåningen täcks genom reala statsobligationer (realobligationer), som ger investerarna ett inflationsskydd. Riksgäldskontoret lånar även på den utländska räntemarknaden genom att ge ut värdepapper i utländsk valuta. Köpare är i första hand inhemska och utländska fonder, försäkringsbolag och finansiella institutioner.

Inom ramen för regeringens riktlinjer fattar Riksgäldskontoret beslut om förvaltning och upplåning. Det gäller t.ex. vilka valutor som ska ingå i valutaskulden och valutornas inbördes fördelning. Riksgäldskontoret har även möjlighet att fatta beslut om ränte- och valutapositioner.

Realskuldens andel av den totala skulden var i genomsnitt 24 procent av den totala skulden. Riktvärdet på 20 procent är långsiktigt. Realskulden är svår att styra eftersom nyupplåningen är liten i förhållande till den utestående skulden. Till skillnad från övriga skuldslag är det inte möjligt att använda derivatinstrument för att påverka andelen real skuld. Realandelen kan därför variera kring riktvärdet utan att Riksgäldskontoret behöver vidta åtgärder.

Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska minska med upp till 30 miljarder per år enligt riktlinjerna. Exponeringen ska beräknas så att förändringar i kronans växelkurs exkluderas. Under 2019 minskade exponeringen med 31 miljarder kronor exklusive växelkursförändringar.

Den genomsnittliga räntan som Riksgäldskontoret lånade till i statsobligationer 2019 var 0,0 procent, vilket var väsentligt lägre än föregående år. Minskningen beror inte enbart på att räntorna sjönk utan även att andelen tioåriga obligationer som emitterades var lägre än 2018. För realobligationer sjönk den genomsnittliga realräntan i auktionerna från - 1,3 procent 2018 till -1,8 procent 2019. Den genomsnittliga räntan på statsskuldväxlarna ökade däremot från -0,8 procent till - 0,5 procent 2019, främst mot bakgrund av att Riksbanken höjde reporäntan.

Tabell 4.3 Riktlinjer för löptid 2019

	Löptid mätt som duration
Skuld i kronor	4–6,5 år
Valutaskuld	0–1 år

Löptiden för skulder i kronor var 5,9 år i genomsnitt för 2019, vilket låg inom ramen för regeringens riktlinjer. Den genomsnittliga löptiden för valutaskulden var 0,15 år under 2019. Eftersom valutaskulden kan styras med hjälp av derivat, varierar löptiden inte nämnvärt över året.

Andelarna nominell skuld, real skuld respektive valutaskuld beräknas baserat på nominella belopp, inklusive upplupen inflationskompensation och till aktuell växelkurs. De procentuella andelarna enligt riktlinjerna som beskrivs ovan överensstämmer inte med andelarna i nedanstående tabell då riktlinjernas andelar beräknas på okonsoliderad skuld inklusive fordringar i vidareutlåning och inklusive förvaltningstillgångar.

Tabell 4.4 Statsskuldens utveckling och sammansättning

Miljarder kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Nominella lån i svenska kronor	771	694	712	629	593
varav nominella lån i svenska kronor, okonsoliderat	809	734	758	680	639

	2015	2016	2017	2018	2019
<i>varav statliga myndigheters innehav</i>	-38	-40	-47	-51	-46
Reala lån i svenska kronor	170	185	184	198	180
<i>varav reala lån i svenska kronor, okonsoliderat</i>	183	200	200	212	192
<i>varav statliga myndigheters innehav</i>	-13	-15	-16	-14	-13
Nominella lån i utländsk valuta	411	413	370	371	281
Summa konsoliderad statsskuld	1 352	1 292	1 265	1 197	1 054

Den konsoliderade statsskulden minskade med 143 miljarder kronor jämfört med föregående år. De nominella lånen i svenska kronor minskade med 36 miljarder kronor till 593 miljarder kronor i slutet av 2019. Den reala länestocken uppgick till 180 miljarder kronor vilket är en minskning med 18 miljarder kronor jämfört med 2018.

Valutaskulden minskade med 90 miljarder kronor under 2019. Valutaskulden består delvis av lån i utländsk valuta. Riksgäldskontoret har tidigare även skapat valutaskuld med hjälp av derivat. Det innebär att Riksgäldskontoret ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta.

Sedan 2009 har Riksgäldskontoret tagit upp lån i utländsk valuta för att finansiera utlåningen till Riksbanken. Under 2019 minskade vidareutlåningen till Riksbanken med 8 miljarder dollar. Det totala utlånade beloppet till Riksbanken minskade med 66 miljarder kronor jämfört med 2018, vilket bidrog till att valutaskulden minskade.

De senaste årens budgetöverskott har gjort att det inte funnits behov av att ge ut obligationer i utländsk valuta. De lån som togs upp i utländsk valuta under 2019 var uteslutande för vidareutlåning till Riksbanken. Riksbanken ersätter Riksgäldskontoret för de räntekostnader och administrativa kostnader som uppstår i samband med vidareutlåningen.

Tabell 4.5 Nominella lån i svenska kronor

Miljarder kronor

	2015	2016	2017	2018	2019
Nominella statsobligationer	565	590	565	587	524
Statsskuldväxlar	141	84	88	20	20
Likviditetsförvaltningsinstrument	56	69	118	94	105
Säkerheter i svenska kronor	11	11	7	4	3
Privatmarknadslån	19	15	11	5	3
Valutaderivat i svenska kronor	-21	-75	-76	-82	-61
Nominella lån i svenska kronor	771	694	712	629	593

Den nominella skulden i svenska kronor var 36 miljarder kronor lägre vid utgången av 2019 jämfört med föregående år. Upplåning i nominella statsobligationer minskade med 63 miljarder kronor under 2019. Den utestående stocken av statsskuldväxlar var 20 miljarder kronor vid utgången av 2019, vilket var oförändrad nivå jämfört med 2018. Upplåning i likviditetsförvaltningsinstrument ökade med 11 miljarder kronor.

I nominella lån i svenska kronor ingår också privatmarknadslån. Privatmarknadslån består dels av premieobligationer, dels av Riksgäldsspar. Under 2019 skedde ingen upplåning på privatmarknaden. Vid årets slut utgjorde den 0,3 procent av den

konsoliderade statsskulden. Riksgäldsspar avvecklades efter ett beslut av Riksgäldskontoret 2013. Riksgäldsspar med fast ränta är stängt för nyteckning.

De sista kontona förfaller i december 2020. I september 2018 meddelade Riksgäldskontoret att man inte heller avser ge ut några nya premieobligationer.

Att låna upp på privatmarknaden i stället för på kapital- och penningmarknaderna ökade kostnaderna för statsskulden under 2019 med 9 miljoner kronor. För femårsperioden 2015–2019 uppgick merkostnaden till totalt 78 miljoner kronor. Det är första gången upplåningen på privatmarknaden inneburit en merkostnad sett över en hel femårsperiod. Utvecklingen beror framförallt på att Riksgäldskontoret har fasta kostnader för systemstöd och tjänster som krävs för att upprätthålla verksamheten till dessa den sista premieobligationen förfaller år 2021.

Positionstagning

Riksgäldskontoret tar positioner för att sänka statens kostnader och risker baserat på bedömningar av den framtida ränte- och växelkursutvecklingen. Positioner tas med hjälp av derivat som gör att skuldens löptid och fördelning mellan valutor justeras. Riksgäldskontoret kan ta valutapositioner och räntepositioner, men räntepositioner får endast tas i utländsk valuta. En vinst i positionerna minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för positionstagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

När Riksgäldskontoret bedömer att ett marknadspris markant avviker från en långsiktigt motiverad nivå, kan myndigheten ta större positioner. Sådana positioner tar Riksgäldskontoret dock sällan. Dessutom bedriver Riksgäldskontoret en löpande positionstagning där det normalt handlar om relativt små positioner. Den löpande positionstagningen har delvis bedrivits av externa förvaltare. I februari 2018 beslutade emellertid Riksgäldskontorets styrelse att avveckla de externa förvaltarna.

För 2019 visade den löpande positionstagningen en vinst på 14 miljoner kronor, vilket kan jämföras med en vinst på 11 miljoner kronor 2018. Under den senaste femårsperioden har den externa förvaltningen resulterat i en förlust på 36 miljoner kronor exklusive förvaltningsavgifter. Under samma period har den interna förvaltningen gett ett underskott på 10 miljoner kronor. Sammantaget visade positionsverksamheten inklusive förvaltningsavgifter ett underskott på 104 miljoner kronor under den senaste femårsperioden.

Under 2019 utökades positionen för en starkare krona från 3,9 miljarder kronor till nästan 6,5 miljarder kronor. Vid utgången av året var det realiserade resultatet 93 miljoner kronor. Det slutliga, realiserade resultatet kan beräknas först när positionen är avslutad.

4.3 Statsskuldens kostnader

Utgifterna på anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* inom utgiftsområde 26 statsskuld räntor m.m., på statens budget uppgick till 22,1 miljarder kronor 2019 (se avsnitt 2.4.26). Jämfört med 2018 ökade ränteutgifterna med 8,5 miljarder kronor. Beloppen i statens budget redovisas enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Den utgiftsmässiga redovisningen är dock bristfällig när det gäller att beskriva statsskuldens kostnader. Exempelvis har valet av upplåningsteknik stor påverkan på anslagsbelastningen ett visst år. En kostnadsförlig redovisning, där samtliga kostnader och intäkter hänförliga till året tas med, ger därför en bättre bild av hur räntekostnaderna utvecklas över tiden.

I resultaträkningen för staten redovisas räntor enligt kostnadsmässiga principer efter eliminering av räntor till eller från statliga myndigheter. I kostnaderna ingår även en omvärdering av skulden i utländsk valuta. I nedanstående tabell visas statsskuldens kostnader, vilket är en sammanfattning och specificering av uppgifterna i resultaträkningen (se not 12 till resultaträkningen).

Tabell 4.6 Statsskuldens kostnader

Miljarder kronor

	2015	2016	2017	2018	2019
Räntekostnader på lån i svenska kronor	28,3	27,7	27,6	29,8	26,5
Räntekostnader på lån i utländsk valuta	2,4	3,0	3,2	4,8	4,9
Realiserade valutakursdifferenser	10,3	-2,5	-1,9	0,8	5,6
Realiserade kursdifferenser	11,4	9,7	9,5	3,4	4,5
Orealiserade valutakursdifferenser	-5,4	9,8	-31,4	11,9	-0,8
Över- /underkurs vid emission m.m.	-9,0	-10,5	-13,2	-11,3	-10,8
Summa kostnader	38,0	37,2	-6,1	39,3	29,8
Ränteintäkter i upplåningsverksamheten	-16,0	-15,7	-14,2	-14,5	-14,9
Nettokostnader efter intäkter, exklusive skuldskötselåtgärder	22,0	21,6	-20,4	24,8	14,9
Orealiserade valutakursdifferenser hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning	-0,6	-0,4	31,1	-5,0	-1,4
Nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder	21,4	21,2	10,8	19,9	13,6

Enligt resultaträkningen för 2019 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser, valutakursförändringar m.m.) till 13,6 miljarder kronor, vilket är en minskning med 6,3 miljarder jämfört med 2018. Den främsta orsaken till att nettokostnaden för statsskulden minskade 2019 var att utfallet på orealiserade valutakursförändringar förbättrades jämfört med 2018.

Realiserade valutakursdifferenser påverkas framför allt av kronans växelkurs mot andra valutor när ett lån förfaller, men också av inbördes förändringar mellan andra valutors växelkurser eftersom Riksgäldskontoret i förvaltningen av valutaskulden använder olika derivatinstrument. Utfallet för de realiserade valutakursdifferenserna blev en valutakursförlust på 5,6 miljarder kronor 2019, vilket är en ökning med 4,8 miljarder kronor jämfört med 2018.

Nettokostnaden för realiserade kursdifferenser var 4,5 miljarder kronor 2019, vilket är en ökning med 1,1 miljarder kronor jämfört med 2018. Kursdifferenser uppstår när Riksgäldskontoret köper tillbaka obligationer och marknadsräntan avviker från kupongräntan.

De orealiserade valutakursdifferenserna 2018 vändes till valutakursvinst 2019. De orealiserade valutakursvinsterna uppgick till 0,8 miljarder kronor 2019. Det innebär en förbättring med 12,7 miljarder kronor mellan åren. De orealiserade valutakursvinsterna hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning uppgick till 1,4 miljarder kronor 2019. De totala orealiserade valutakursvinsterna blev därmed netto 2,1 miljarder kronor.

Över- och underkurser vid emission av statspapper m.m. bidrog till att sänka statsskuldens kostnader med 10,8 miljarder kronor 2019.

Skillnaden 2019 mellan statsskuldens nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder och utfallet på anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* var 8,5 miljarder kronor. Skillnaden förklaras av olika principer för utgiftsmässig redovisning mot anslag och den kostnadsmässiga redovisningen i resultaträkningen. Det är endast realiserade utgifter

som redovisas mot anslaget, medan orealiserade räntor och orealiserade valutakursdifferenser ingår i resultaträkningens nettokostnad. År 2018 var motsvarande skillnad 6,4 miljarder kronor.

5 Redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning

5.1 Statliga garantier

Ett statligt garantiåtagande innebär att staten går i borgen för någon annans betalningsåtagande, vilket leder till en finansiell risk för staten. Generella regler för hanteringen av statliga lån och garantier finns i budgetlagen (2011:203). Förordningen (2011:211) om utlåning och garantier innehåller mer detaljerade bestämmelser om garantigivning och utlåning med kreditrisk.

Regeringen får enligt budgetlagen besluta om utlåning samt ställa ut kreditgarantier och göra andra liknande åtaganden för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen bestämmer. Regelverket föreskriver bland annat att en avgift ska tas ut som motsvarar statens förväntade kostnad för åtagandet, om inte riksdagen beslutar annat. Förväntade kostnader för lån och garantier består av de förväntade förluster och administrativa kostnader som är förknippade med åtagandet. Förväntad förlust är ett statistiskt mått för de kreditförluster som beräknas kunna uppstå på grund av att garantigäldenären eller låntagaren med en viss sannolikhet inte kommer att fullgöra sitt åtagande. Avgifterna placeras på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Garanti- och utlåningsverksamheten förväntas därmed vara självfinansierad på lång sikt. Dessa principer för utlåning och garantigivning kallas för den statliga garanti- och utlåningsmodellen.

Exempel på stora garantiåtaganden som omfattas av garantimodellen är exportkreditgarantier och kreditgarantier för infrastrukturprojekt.

Riksdagen har dock möjlighet att besluta om att undanta specifika garantier från garantimodellen. Det finns därför garantier som regleras i särskilda lagar eller på annan grund har andra villkor än de som stipuleras i budgetlagen. Avgifter för sådana garantier är vanligen angivna direkt i lag och kan fastställas på andra grunder än att de ska täcka de förväntade kostnaderna. Insättningsgarantin och investerarskyddet är exempel på garantier som hanteras i särskild ordning.

En mer utförlig beskrivning över hur garantier och utlåning redovisas finns i avsnitt 3.4.

Garantiportföljens sammansättning

Statens garantiportfölj minskade med ca 641 miljarder kronor under 2019 och uppgick vid årsskiftet till 2 017 miljarder kronor, jämfört med 2 658 miljarder kronor 2018. Näst efter insättningsgarantin (1 631 miljarder kronor per 31 december 2018⁶) utgjordes de största åtagandena av kreditgarantier (224 miljarder kronor) och garantier om tillförsel av kapital (154 miljarder kronor). Pensionsgarantier uppgick till närmare 8 miljarder kronor.

I det ovanstående beloppet för statens garantiportfölj ingår inte investerarskyddet, eftersom åtagandet inte kan beloppsbestämmas.

⁶ Åtagandet avser garanterade insättningar per den 31 december 2018 då rapportering avseende insättningsgarantin sker med ett års eftersläpning.

Utöver redan utfärdade garantier finns det utfästelser om nya garantier på 40 miljarder kronor. De redovisade utfästelserna omfattar endast bundna utfästelser och består i huvudsak av exportkreditgarantier.⁷

I tabell 5.1 visas en sammanställning av de garantier och utfästelser som regeringen och myndigheterna ställt ut. Garantierna motsvarar de garantiförbindelser som redovisas i not 56 till balansräkningen.

Garantierna hanteras av fyra myndigheter: Boverket, Exportkreditnämnden (EKN), Riksgäldskontoret samt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Garantikapital till internationella finansiella institutioner hanteras av Regeringskansliet men redovisas av Riksgäldskontoret. Garantikapitalet till Eurofima samt två kapitaltäckningsgarantier redovisas av Trafikverket.

Tabell 5.1 Statliga garantiåtaganden och utfästelser 2019-12-31

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utfärdade garantier 2019	Utfärdade garantier 2018	Under året utfärdade garantier 2019	Under året utfärdade garantier 2018	Bundna garanti- utfästelser 2019	Bundna garanti- utfästelser 2018
2	Insättningsgarantin¹	1 631 359	2 280 000			
2	Investerarskyddet²					
	Kreditgarantier	224 021	224 420	56 569	58 933	39 831
2	Garantier till banker m.fl.					
24	Exportkreditgarantier ³	195 862	193 295	54 231	56 816	39 468
7	U-kreditgarantier	683	803			
7	Fristående garantier ⁴	5 814	4 395	799	546	363
22	Infrastruktur	15 716	18 314			
18	Bostadskrediter	3 028	3 096	1 539	971	45
2, 7, 16,	Internationella åtaganden	2 911	4 510		600	
6	Övrigt	7	8			
	Garantier om tillförsel av kapital	154 345	145 587	405	405	
22	Kapitaltäckningsgarantier ⁵	5 363	4 360			
24	Grundförförbindelser	405	405	405	405	
2, 7, 22	Garantikapital ⁶	148 577	140 822			
2, 16, 22, 24	Pensionsgarantier⁷	7 674	7 969			
Totalt	2 017 398	2 657 976	56 974	59 338	39 831	32 620

¹ Åtagandet för insättningsgarantin avser garanterade insättningar per den 31 december 2018.

² För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.

³ Beloppen avser såväl exportkreditgarantier som investeringsgarantier.

⁴ I garantiåtagandet för fristående garantier för 2019 ingår åtagandet avseende EIB:s utlåning inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet.

⁵ Det finns två stycken kapitaltäckningsgarantier, gällande Arlandabanan Infrastructure AB och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB, vilka redovisas av Trafikverket.

⁶ Trafikverket redovisar fr.o.m. 2015 garantikapitalet för Eurofima.

⁷ Åtagandet för pensionsgarantier avser den 31 december 2018.

Anm.: Skillnaderna i totalbelopp mellan tabell 5.1 och 5.2 förklaras av att kapitaltäckningsgarantier ingår i tabell 5.1, men inte i tabell 5.2.

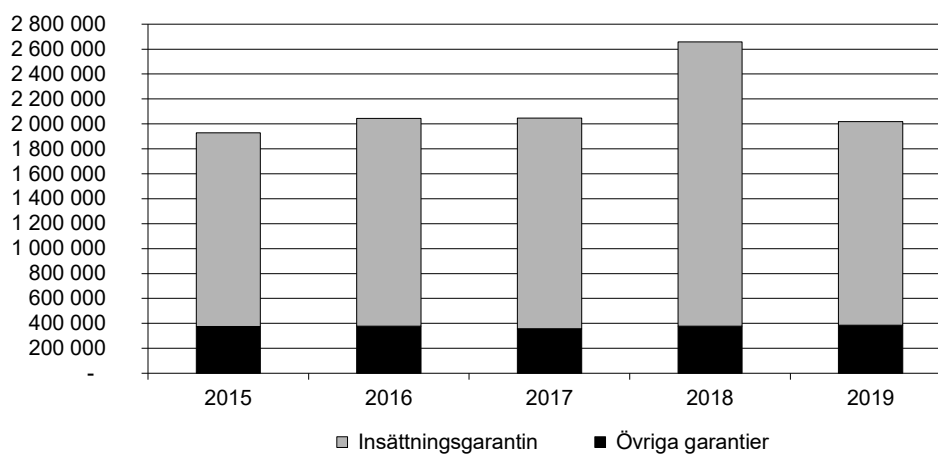
⁷ Bundna utfästelser är utfästelser för vilka reservationslöst avtal anmälts mellan externa parter, men där inget garantiavtal utfärdats mellan regeringen eller myndigheten och garantitagaren.

Statens garantiåtaganden fem år tillbaka visas i diagram 5.1.

Diagram 5.1 Garantiåtaganden 2015–2019

Miljoner kronor

Av riksdagen beslutade garantiramar

I tabell 5.2 finns en sammanställning av beslutade garantiramar respektive utfärdade garantier samt i förekommande fall bundna utfästelser per myndighet.

För Riksgäldskontorets garantigivning finns ramar för enskilda projekt samt ramar till mindre program. Riksgäldskontoret kan också, inom ramen för sitt uppdrag som resolutionsmyndighet, vid behov ställa ut garantier avseende tillgångar och förpliktelser för ett institut i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution. Om en allvarlig störning skulle uppstå i det finansiella systemet kan Riksgäldskontoret i enlighet med lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut motverka en sådan genom att ge stöd i form av garantier.

Därutöver redovisar Riksgäldskontoret Regeringskansliets åtaganden i form av garantikapital gentemot internationella finansiella institutioner.

Riksdagen har beslutat om en ram på 450 miljarder kronor för EKN:s garantigivning i form av exportkreditgarantier. Det finns dessutom en särskild ram på 10 miljarder kronor för EKN:s investeringsgarantier.

Den totala ramen för Sidas garantiåtaganden avseende u-kreditgarantier och fristående garantier uppgick till 14 miljarder kronor för 2019 jämfört med 12 miljarder kronor 2018.

Boverkets ram gällande utställande av kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder uppgick till 8 miljarder kronor 2019.

Tabell 5.2 Garantiramar och utfärdade garantier 2019-12-31

Miljoner kronor

		Beslutade garantiramar 2019	Beslutade garantiramar 2018	Utfärdade garantier 2019	Utfärdade garantier 2018	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser 2019	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser 2018
Riksgäldskontoret							
2	Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	Obegränsad	1 631 359	2 280 000	1 631 359	2 280 000
2	Garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ²	Obegränsad	Obegränsad				
2	Investerarskyddet ³	Obegränsad	Obegränsad				
2	Garantier till kreditinstitut, Stabilitetsfonden ⁴	750 000	750 000				
2	Garantier till företag i resolution, Resolutionsreserven ⁵	200 000	200 000				
22	Kreditgarantier till Öresundsbro Konsortiets upplåning	Obegränsad	Obegränsad	15 716	18 314	15 716	18 314
2	Kreditgaranti, Nordiska investeringsbankens projektinvesteringslån	EUR 622	EUR 622	1 782	2 248	1 782	2 248
7	Kreditgaranti, Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringslån ⁶	EUR 104	EUR 104	30	34	30	34
16	Kreditgaranti, European Spallation Source ERIC (ESS)	600	600	600	600	600	600
2,16, 22, 24	Pensionsgarantier	Obegränsad	Obegränsad	7 674	7 969	7 674	7 969
1	Kreditgarantier, UD-anställda		50		0,2		0,2
6	Kreditgaranti, Stiftelsen Gällöfsta Utbildningscentrum	24	24	7	7	7	7
22	Kreditgaranti, Eurofima	CHF 52	CHF 52	498	473	498	473
24	Grundfundsförbindelse, Svenska Skeppshypotekskassan	350	350	350	350	350	350
24	Grundfundsförbindelse, Fonden för den mindre skeppsfarten	55	55	55	55	55	55
2	Garantikapital, Europeiska investeringsbanken (EIB)	EUR 6 565	EUR 6 565	68 494	67 454	68 494	67 454
2	Garantikapital, Europeiska utvecklingsbanken (EBRD)	EUR 542	EUR 542	5 651	5 565	5 651	5 565
2	Garantikapital, Europarådets utvecklingsbank (CEB)	EUR 124	EUR 124	1 291	1 271	1 291	1 271
2	Garantikapital, Nordiska investeringsbanken (NIB)	EUR 1 978	EUR 1 978	20 639	20 326	20 639	20 326
2	Garantikapital, Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB)	USD 504	USD 504	4 696	4 521	4 696	4 521
7	Garantikapital, Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD)	USD 3 891	USD 2 247	20 937	20 160	20 937	20 160
7	Garantikapital, Multilaterala investeringsorganet (MIGA)	USD 16	USD 16	151	145	151	145
7	Garantikapital, Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB)	UA 1 722	UA 971	16 882	11 889	16 882	11 889
7	Garantikapital, Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB)	SDR 343	SDR 343	4 422	4 281	4 422	4 281
7	Garantikapital, Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB)	USD 538	USD 538	5 016	4 829	5 016	4 829
22	Garantikapital, Eurofima	CHF 42	CHF 42	398	379	398	379

		Beslutade garantiramar 2019	Beslutade garantiramar 2018	Utfärdade garantier 2019	Utfärdade garantier 2018	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser 2019	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser 2018
EKN							
24	Exportkreditgarantier	450 000	450 000	194 529	192 143	232 324	222 501
24	Investeringsgarantier	10 000	10 000	1 333	1 152	3 006	2 563
Sida							
	Totalram	14 000	12 000				
7	därav u-kreditgarantier			683	803	683	803
7	därav fristående garantier			4 871	4 395	5 234	5 201
7	Kreditgarantier, Europeiska investeringsbanken, långgivning inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet	EUR 152	EUR 152	943	1 155	943	1 155
Boverket							
18	Kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder ⁷	8 000	8 000	3 028	3 096	3 028	3 141
Summa				2 012 035	2 653 616	2 051 866	2 686 236

¹ Åtagandet för insättningsgarantin avser garanterade insättningar per den 31 december 2018.

² Garantin innebär endast en möjlighet att skydda dessa filialer och den är en följd av finanskrisen.

³ För investerarskyddet kan storleken på statens åtagande inte anges.

⁴ Riksgäldskontoret får enligt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut ställa ut garantier för kreditinstitut om högst 750 miljarder kronor.

⁵ Riksgäldskontoret får enligt lagen (2015:1016) om resolution ställa ut garantier för finansiering av vissa tillgångar, förpliktelser och lån om högst 200 miljarder kronor.

⁶ I samband med infriandet 2014 respektive 2016 under NIB:s program för miljöinvesteringsslån har Sveriges utestående ram begränsats till 92 miljoner euro.

⁷ Avser såväl garantier för färdigställda fastigheter som för fastigheter under byggtiden.

Anm.: Skillnaderna i totalbelopp mellan tabellerna 5.1 och 5.2 förklaras främst av att kapitaltäckningsgarantier ingår i tabell 5.1 men inte i tabell 5.2.

De olika garantityperna

I följande avsnitt presenteras de olika garantityperna. Som tidigare nämnts hanteras de flesta garantier inom garantimodellen. Flera av de beloppsmässigt största garantierna, exempelvis insättningsgarantin, hanteras dock utanför garantimodellen.

Insättningsgarantin

Syftet med insättningsgarantin är att bidra till stabilitet i det finansiella systemet genom ett starkt konsumentskydd för allmänhetens insättningar. Garantin infördes i Sverige 1996 och baseras på ett EU-direktiv. Motsvarande garanti finns i övriga EU-länder och även i ett flertal länder utanför EU. Garantin träder i kraft när ett institut går i konkurs eller efter ett beslut av Finansinspektionen. Garantin gäller också om staten hanterar ett institut genom resolution.

Den svenska insättningsgarantin ersätter upp till 950 000 kronor per insättare och institut och ersättningen ska göras tillgänglig inom sju arbetsdagar. Ett högre ersättningsbelopp (max 5 miljoner kronor) kan erhållas för insättningar som har gjorts inom 12 månader och som är kopplade till vissa livshändelser, t.ex. försäljning av bostad. Regeringen har också möjlighet att ställa ut garantier för att insättare i ett utländskt instituts filial i Sverige ska få ersättning motsvarande vad som skulle ha betalats ut i institutets hemland. Detta kan bli aktuellt om det finns risk att garantiåtagandet inte kan uppfyllas inom det utländska systemet och att det bedöms medföra störningar i det svenska finansiella systemet.

De garanterade insättningarna uppgick till 1 631 miljarder kronor och avsåg garanterade insättningar per 31 december 2018.⁸ Minskningen jämfört med föregående år förklaras främst av Nordea Banks flytt av huvudkontoret från Sverige till Finland. De institut som omfattas av insättningsgarantin betalar en årlig avgift till staten.

Inga händelser inträffade under 2019 som utlöste insättningsgarantin.

Då garantin regleras i särskild ordning utanför garantimodellen, finns det ingen värdering av statens förväntade kostnad för insättningsgarantin.

Investerarskyddet

Vid köp, försäljning eller deponering av värdepapper via ett värdepappersinstitut är institutet skyldigt att hålla kundens värdepapper skilda från sina egna. I det fall institutet inte kan lämna ut kundens egendom vid en konkurs, t.ex. därför att det efter konkursen inte går att klargöra vad som är kundens respektive institutets tillgångar, har kunden rätt till ersättning. Ett ersättningsfall förutsätter därmed en konkurs i kombination med grovt slarv eller brottslig handling hos institutet. Ersättningsbeloppet täcker förlorade tillgångar upp till ett värde av 250 000 kronor per kund och institut.

För investerarskyddet betalar de institut som omfattas av skyddet en årlig administrativ avgift. Vid ersättningsfall tar staten ut avgifter från de kvarvarande instituten, som täcker de fulla kostnaderna för skadefallet. Det innebär att staten i princip inte bär någon kreditrisk till följd av investerarskyddet.

Inga ersättningsfall inträffade under året.

Kreditgarantier

Den vanligaste formen av enskilda garantiåtaganden är kreditgarantier. Dessa innebär att staten tar på sig hela eller delar av kreditrisken vid bankers upplåning eller för finansiering av exportaffärer, infrastruktur, bostäder m.m., men överläter själva kreditgivningen till andra långgivare.

Exportkreditgarantier

EKN har i uppdrag att främja svensk export genom att erbjuda konkurrenskraftiga exportkreditgarantier och investeringsgarantier. Det har under året varit fortsatt hög efterfrågan på exportkreditgarantier och antalet nya affärer var det högsta någonsin. EKN har kommit att garantera allt fler affärer, men till lägre belopp. Årets garantigivning dominerades av affärer till USA.

EKN utfärdade under året nya utfästelser för 39 miljarder kronor och garantier för 54 miljarder kronor. Utfästelserna ökade med närmare 8 miljarder kronor jämfört med 2018 medan garantigivningen minskade med 3 miljarder kronor.

Engagemangen i form av exportgarantier och tillhörande bundna utfästelser uppgick vid årsskiftet till 232 miljarder kronor fördelade på 140 länder. Motsvarande engagemang för investeringsgarantierna var 3 miljarder kronor. En stor del av EKN:s exponering är koncentrerad till ett fåtal länder, där Brasilien utgör den största koncentrationen till följd av en enskilt stor affär. Av det totala engagemanget hänförs 64 procent till affärer till de fem största länderna.

---

⁸ Åtagandet avser garanterade insättningar per den 31 december 2018 då rapportering avseende insättningsgarantin sker med ett års eftersläpning.

Årets höga efterfrågan på garantier till höginkomstländer inom Organisationen för ekonomiskt samarbete (OECD) förklaras framför allt av affärer inom telekomaffärer och elkraft. Utestående garantier uppgick till närmare 20 miljarder kronor, vilket är en minskning med 9 miljarder kronor jämfört med året innan.

Utbetalningarna för infriade åtaganden uppgick till 1,9 miljarder kronor för 2019, vilket ska jämföras med 1,7 miljarder kronor året innan. Årets utbetalningar berodde bland annat på fortsatta utbetalningar avseende affär i Spanien, Latinamerika samt i Indien.

EKN har under 2019 redovisat 135 miljoner kronor mot inkomstitel vilket avsåg ej förväntansriktiga garantiavgifter.

U-kreditgarantier

En u-kreditgaranti är en exportkredit som staten garanterar och subventionerar genom Sida. Garantierna ställdes, fram t.o.m. den 1 juni 2009, ut till projekt som Sida bedömt kommer att få betydande utvecklingseffekter i berörda länder och som inte kan bära kostnaderna för en normal finansiering på kommersiella villkor.

Sidas totala engagemang av u-kreditgarantier uppgick till knappt 0,7 miljarder kronor vid årsskiftet. Inga nya utfästelser för u-kreditgarantier utfärdas. Sida ska i stället kombinera utvecklingslån med garantier i enlighet med förordningen (2018:2098) om garantier för utvecklings-samarbete.

Fristående garantier

Sida har bemyndigats att besluta om finansiering med utvecklingslån och garantier (lånebistånd). Sida ställer ut fristående garantier för risker i samband med transaktioner på marknaden.

Vid utgången av 2019 uppgick Sidas engagemang för fristående garantier till totalt 6,2 miljarder kronor. Engagemanget bestod av utfärdade garantier om 4,9 miljarder kronor, garantiåtagandet gällande EIB:s utlåning inom ramen för Lomé IV bis och Cotonou-avtalet på 0,9 miljarder kronor samt bundna utfästelser om 0,4 miljarder kronor.

Infrastruktur

Finansieringen av Öresundsbron sker genom att Öresundsbro Konsortiet emitterar obligationer på kreditmarknaden. Svenska staten genom Riksgäldskontoret och danska staten genom Danmarks Nationalbank garanterar solidariskt denna upplåning, som vid årsskiftet uppgick till 15,7 miljarder kronor jämfört med 18,3 miljarder kronor året innan.

De statliga garantierna är sedan 2014 föremål för en granskning av Europeiska kommissionen utifrån EU:s statsstödsregler.

Bostadskreditgarantier

Bostadskreditgarantier beviljas för såväl lån under byggtiden som för lån till färdigställda fastigheter. Garantier lämnas till kreditinstitut som har ramavtal med Boverket.

Den totala garantistocken omfattade ca 142 garantier och uppgick vid årsskiftet till drygt 3 miljarder kronor, vilket är i paritet med föregående år.

Internationella åtaganden

De internationella åtagandena gäller bland annat garantier för utlåning från Nordiska investeringsbanken (NIB) till enskilda projekt i flera länder. Detta görs genom NIB:s

projektinvesteringsslån och miljöinvesteringsslån. Riksgäldskontorets risk i garantiåtagandet för NIB:s projektinvesteringsslån har successivt minskat de senaste åren till följd av att NIB vid ett antal tillfällen avsatt medel i en kreditriskfond, vilken tas i anspråk innan garantin kan återopas.

Riksgäldskontoret ingick i december 2016 ett garantiåtagande om 600 miljoner kronor till förmån för forskningsanläggningen European Spallation Source Eric (ESS) gällande tre olika låneramar, där respektive låneram finansieras av NIB, AB Svensk Exportkredit (SEK) samt Europeiska investeringsbanken (EIB). ESS har under året utnyttjat garantiramen fullt ut.

Övrigt

Staten har tidigare haft garantiprogram för att bland annat främja sysselsättningen inom lantbruk, glesbygd och rennäring samt kreditgarantier för lån till personal inom utrikesförvaltningen. Programmen är stängda för ny garantigivning och har under året fasats ut.

Garantier om tillförsel av kapital

Garantier kan ställas ut där staten åtar sig att under vissa omständigheter tillskjuta kapital till ett företag. En sådan garanti är en relation mellan två parter: företaget och staten som utfärdare av garantin. Garantin skyddar i praktiken tredje part, det vill säga företagets långivare, kunder och andra intressenter.

Kapitaltäckningsgarantier

En kapitaltäckningsgaranti innebär att staten åtar sig att ovillkorligen tillskjuta kapital till ett bolag i ett utsatt läge. Dessa garantier är obegränsade i belopp eftersom det inte går att ange en gräns för hur stort kapitalbehov som kan uppstå i ett bolag. De är oftast även obegränsade i tid. Det gör att dessa garantier är svåra att prissätta på ett tillförlitligt sätt.

Det finns två befintliga kapitaltäckningsgarantier. De har ställts ut till förmån för två statliga bolag inom infrastrukturområdet: Arlandabanan Infrastructure AB och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB (Svedab). Trafikverket redovisar ett värde på kapitaltäckningsgarantierna för 2019 om 1,8 miljarder kronor för Arlandabanan Infrastructure AB och 3,5 miljarder kronor för Svedab.

Grundfundsförbindelser

En grundfundsförbindelse liknar en kapitaltäckningsgaranti, men åtagandet är begränsat i belopp och oftast även i tid. Riksgäldskontoret har sådana åtaganden på tillsammans 405 miljoner kronor till Svenska skeppshypotekskassan och Fonden för den mindre skeppsfarten.

Garantikapital

Sverige har medlemsåtaganden i elva internationella finansiella institutioner.⁹ Medlemsåtagandet består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att svenska staten, precis som de övriga medlemsländerna, förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ett bestämt kapitalbelopp till instituten, utöver det kapital som Sverige direkt betalat in. I det fall en internationell finansiell institution skulle vara i behov av ytterligare kapital är det brukligt att medlemsstaterna utökar andelen inbetalt kapital i stället för att infria garantikapitalet.

⁹ Europeiska investeringsbanken, Nordiska investeringsbanken, Afrikanska utvecklingsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar, Interamerikanska utvecklingsbanken, Europeiska utvecklingsbanken, Europarådets utvecklingsbank, Eurofima samt Världsbanksgruppen (IBRD och MIGA).

Det totala åtagandet för garantikapitalen uppgick till 149 miljarder kronor vid utgången av 2019 jämfört med 141 miljarder kronor året innan.

Riksdagen har beslutat att ingen garantiavgift ska utgå för garantikapitalet, vilket innebär att garantierna är undantagna från garantimodellen.

Pensionsgarantier

I början av 1990-talet ombildades ett antal statliga myndigheter till bolag. Ansvaret för att betala den avtalspension som de anställda arbetat upp övertogs av de nybildade bolagen. Regeringen beslutade att staten genom Riksgäldskontoret skulle garantera dessa pensionsåtaganden och betala om bolagen i framtiden inte skulle ha möjlighet att fullgöra sina åtaganden.

Merparten av pensionsåtagandena är försäkrade hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti (PRI). För dessa åtaganden har Riksgäldskontoret ställt ut en så kallad efterborgen. Det innebär att infrianden sker endast om varken bolaget eller PRI kan betala ut pensionen.

Det största pensionsåtagandet ligger i de bolag som tidigare var en del av Postverket.

Pensionsåtagandena uppgick till 7,7 miljarder kronor och avsåg perioden 31 december 2018. Av dessa var 5,3 miljarder kronor försäkrade hos PRI.

Avsättningar för garantiförluster i statens samlade garantiportfölj

De ansvariga myndigheterna värderar löpande de förväntade förlusterna, som utgör ett mått på den kostnad som följer med kreditrisken i de garantiåtaganden som hanteras enligt garantimodellen. Myndigheterna gör avsättningar för garantiförlusterna på skuldsidan i sina balansräkningar.

Insättningsgarantin och investerarskyddet omfattas inte av bestämmelserna i budgetlagen utan regleras i särskild lagstiftning. Det görs därför varken någon värdering av eller avsättning för garantiförlusten.

I tabell 5.3 redovisas avsättningar för garantiförluster för de garantier som hanteras enligt den statliga garantimodellen. I tabellen framgår också hur avsättningarna står i relation till respektive ansvarig myndighets åtaganden.

Tabell 5.3 Avsättning för garantiförluster 2019-12-31

(Exklusive insättningsgarantin, investeringskyddet och garantikapital m.fl.)

Miljoner kronor

Myndighet	Utfärdade garantier 2019	Utfärdade garantier 2018	Avsättningar för garantiförluster 2019	Avsättningar för garantiförluster 2018	Avsättningar i relation till utfärdade garantier 2019	Avsättningar i relation till utfärdade garantier 2018
Riksgäldskontoret ¹	26 713	30 050	985	1 028	3,70%	3,40%
EKN ²	195 862	193 295	8 689	9 788	4,40%	5,10%
Sida ³	6 497	6 353	291	185	4,50%	2,90%
Boverket	3 028	3 096	130	137	4,30%	4,40%
Summa	232 099	232 794	10 095	11 137	4,30%	4,80%

¹ I Riksgäldskontorets engagemang ingår inte insättningsgarantin, investerarskyddet, garantikapital eller andra åtaganden där avsättningar inte görs för förväntade förluster.

² EKN återförsäkrar en del av sitt engagemang. Genom återförsäkringar har EKN reducerat reservering för förväntade garantiförluster med 552 miljoner kronor från 8 689 miljoner kronor till 8 137 miljoner kronor.

³ I engagemangen för Sida ingår inte utfästelser. Beloppet för utfärdade garantier 2018 har ändrats för att även innefatta kreditgarantin avseende EIB:s utlåning inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet.

De totala avsättningarna för garantiförluster, i den del av statens garantiportfölj som värderas enligt garantimodellen, minskade under 2019 från 11 miljarder kronor till 10 miljarder kronor. EKN:s och Boverkets avsättningar i relation till utfärdade garantier minskade under året medan Riksgäldskontorets och Sidas avsättningar i relation till utfärdade garantier ökade. Avsättningsbehovet påverkas dels av åtagandenas omfattning och sammantagna kreditrisk, dels av ränte- och valutakursförändringar m.m.

Redovisning av åtaganden utanför garantimodellen

De garantiåtaganden som inte har prissatts enligt garantimodellen, och för vilka det inte gjorts några avsättningar för garantiförluster, redovisas även i not 56 Garantiförbindelser.

Om garantierna består i att tillföra kapital till företag eller institutioner och som vid ett infriande innebär att staten redovisar en finansiell tillgång finns inga förpliktelser som påverkar den finansiella redovisningen. Det gäller exempelvis för garantikapital till internationella finansiella institutioner där eventuella infrianden belastar anslag. Några förpliktelser tas inte heller upp för garantier där medel avsätts till en fond, till exempel insättningsgarantin. Myndigheter rapporterar dock alla garantier och utnyttjande av ramar i sina respektive sammanställningar över garantiverksamheten.

De åtaganden som redovisas som garantiförbindelser uppgick per årsskiftet till närmare 5,4 miljarder kronor (se not 56 till balansräkningen). Det avser kapitaltäckningsgarantier till Svensk-Danska Broförbindelsen AB och Arlandabanan Infrastructure AB.

Tillgångar i garantiverksamheten

Garantiverksamheten finansieras i normalfallet av avgifter som betalas av garantitagarna. I vissa fall täcks avgiften dock av anvisade anslag. Avgiften ska motsvara statens förväntade kostnad för åtagandet. Avgifterna placeras på räntebärande konton i Riksgäldskontoret som reserv för framtida infrianden och redovisas som en tillgång i myndigheternas balansräkningar. Staten har även tillgångar i form av regressfordringar från tidigare infriade garantier.

Värdepappersinnehav och långfristiga placeringar

De avgifter som debiteras för insättningsgarantin placeras i statsobligationer som förvaltas av Kammarkollegiet på uppdrag av Riksgäldskontoret. Under 2018 har placeringsinstruktionen förändrats från att Kammarkollegiet placerat inkommande avgifter i statsobligationer som har en löptid på 10 år alternativt i de statsobligationer som har längst löptid till att fonden får placera i samtliga nominella obligationer utgivna av Riksgäldskontoret.

Placeringarna utgör den så kallade insättningsgarantifonden, vilken har ett marknadsvärde inklusive konton, repor och upplupen ränta om 44,3 miljarder kronor vid utgången av året. Det motsvarade 2,7 procent av de garanterade insättningarna per 31 december 2018 om 1 631 miljarder kronor. Sverige uppfyllde därmed minimikravet, om 0,8 procent av garanterade insättningar, på fondens storlek enligt EU-direktivet om insättningsgarantisystemet. För att höja avkastningen på portföljen får Kammarkollegiet sedan 2010 bedriva repoverksamhet med portföljens värdepapper. Det innebär att värdepapper lånas ut och likviden placeras i omvända repor på motsvarande löptid i statsskuldväxlar, statsobligationer och reala statsobligationer.

Konton i Riksgäldskontoret

En stor del av avgifterna i garantiverksamheten redovisas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret. Även återvinningar från tidigare infrianden tillförs kontona. Från de räntebärande kontona i Riksgäldskontoret, till vilka en obegränsad kredit är kopplad, hämtas medel för skadeutbetalningar.

Behållningen på dessa konton konsolideras med statens övriga finanser. Influtna avgifter reducerar statens upplåningsbehov, vilket minskar statsskulden. Ett infriande belastar kontona, men det är enbart en redovisningsmässig hantering. Finansieringen av infrianden sker i praktiken genom statlig upplåning.

Regressfordringar

Förutom värdepappersinnehav och kontobehållningar i Riksgäldskontoret har myndigheterna även tillgångar i form av regressfordringar från tidigare infriade garantier. De uppgick till 15 miljarder kronor vid årsskiftet. Större delen av dessa fordringar får betraktas som osäkra. Efter reservering för denna osäkerhet uppskattades värdet på regressfordringarna till 2,2 miljarder kronor. Större delen av det bedömda värdet gäller exportkreditgarantier.

Tabell 5.4 Tillgångar i garantiverksamheten 2019-12-31

Miljoner kronor

	Värdepappers- innehav och övriga likvida tillgångar 2019	Värdepappers- innehav och övriga likvida tillgångar 2018	Konton hos Riksgäld- skontoret 2019	Konton hos Riksgäld- skontoret 2018	Övriga garanti- tillgångar 2019	Övriga garanti- tillgångar 2018	Regress- fordringar (netto) 2019	Regress- fordringar (netto) 2018	Ännu inte fakturera- de avgifter 2019	Ännu inte fakturera- de avgifter 2018	Totalt 2019	Totalt 2018
Riksgäldskontoret, Insättningsgarantin ¹	41 918	41 298	1 988	83							43 906	41 381
Riksgäldskontoret	430	453	472	532		-33	178	144			1 080	1 096
EKN ^{2,3}	20 775	19 905	6 591	7 266	5	486	1 859	1 769	4 498	4 469	33 728	33 895
Sida	557	701	1 762	1 495	7	25	164	154	51	53	2 540	2 428
Boverket			2 282	2 266			11	14	10	10	2 303	2 290
Summa	63 680	62 357	13 096	11 642	12	478	2 211	2 081	4 559	4 532	83 558	81 090

¹ Avser obligationerna som ingår i fonden till marknadsvärde.² Av utestående värdepappersinnehav är 20 775 miljoner kronor placerade i Riksgälden.³ I de likvida medlen under övriga garantitillgångar kan medel avseende administration ingå gällande 2018.

Jämförelse mellan avsättningar för garantiförluster och tillgångar i garantiverksamheten

För att ta fram ett resultat för garantiverksamheten analyseras förhållandet mellan avsättningar för garantiförluster och de tillgångar som finns i form av både inbetalda och kommande garantiavgifter.

Garantiverksamhetens skuld- och tillgångssida jämförs i tabell 5.5. Jämförelsen görs på myndighetsnivå. Insättningsgarantin, investerarskyddet samt garantikapital till internationella finansiella institutioner ingår inte eftersom garantiförluster för dessa garantier inte har värderats.

Tabell 5.5 Jämförelse mellan avsättningar för garantiförluster och tillgångar i garantiverksamheten 2019-12-31

Exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet och garantikapital m.fl.

	Utfärdade garantier 2019	Utfärdade garantier 2018	Avsättningar för garanti- förluster 2019	Avsättningar för garanti- förluster 2018	Garantitillgångar enligt tabell 5.1 ¹ 2019	Garantitillgångar enligt tabell 5.1 ¹ 2018
Riksgäldskontoret	26 713	30 050	985	1 028	1 080	1 096
EKN ²	195 862	193 295	8 689	9 788	33 728	33 895
Sida ³	6 497	6 353	291	185	2 540	2 428
Boverket	3 028	3 096	130	137	2 303	2 290
Summa	232 099	232 794	10 095	11 137	39 651	39 709

¹ Summan 39 651 miljoner kronor motsvarar de totala tillgångarna i garantiverksamheten enligt tabell 5.4 exklusive insättningsgarantins tillgångar på 43 906 miljoner kronor. Nuvärdet av de framtida avgifterna avser avtalade avgifter och anslag, vilka ännu inte inbetalats. De framtida avgifterna diskonteras med riskfri ränta justerad för kreditrisken i respektive engagemang. De framtida anslagen däremot är enbart diskonterade med riskfri ränta.² EKN återförsäkrar en del av sitt engagemang. Genom återförsäkringar har EKN reducerat reservering för förväntade garantiförluster med 552 miljoner kronor från 8 689 miljoner kronor till 8 137 miljoner kronor.³ I engagemangen för Sida ingår inte utfästelser. Beloppet för utfärdade garantier 2018 har ändrats för att även innefatta kreditgarantin avseende EIB:s utlåning inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet.

Jämförelsen visar att för den del av garantiportföljen, som omfattas av garantimodellen täcks avsättningarna för garantiförluster väl av de avgifter som redan inbetalats (redovisas som garantitillgångar i tabell 5.5). EKN:s garantiverksamhet utgör i dagsläget en väsentlig andel av överskottet.

Under 2019 minskade garantitillgångarna marginellt, vilket även avsättningarna för garantiförluster gjorde. Garantitillgångarna är fortsatt större än avsättningarna.

Flöden i garantiverksamheten och dessas påverkan på statens finanser

Flöden i garantiverksamheten

Garantiverksamheten påverkar i flera fall statens lånebehov och därmed statsskulden. Det kan exempelvis vara betalningar av garantiavgifter, skadeutbetalningar och återvinningar. I tabell 5.6 beskrivs dessa flöden.

Tabell 5.6 Flöden i garantiverksamheten under 2019

Miljoner kronor

Myndighet	Avgifter för garanti- förluster 2019	Avgifter för garanti- förluster 2018	Avgifter övriga 2019	Avgifter övriga 2018	Åter- vinningar 2019	Åter- vinningar 2018	Skade- utbetalning 2019	Skade- utbetalning 2018	Summa 2019	Summa 2018
Riksgäldskontoret, insättningsgarantin			1 505	1 039					1 505	1 039
Riksgäldskontoret, övriga garantier	-48	5			25	51	0	0	-22	56
EKN ¹	1 280	1 148			674	459	-1 861	-1 738	93	-131
Sida	62	39			35	30	-1	-4	95	66
Boverket	19	36			4	2	0	0	23	38
Summa	1 313	1 228	1 505	1 039	737	542	-1 862	-1 741	1 694	1 067

¹ Gällande återvinningar och skadeutbetalningar kan skaderelaterade kostnader ingå.

Anm.: Avgifter för 2018 och 2019 avser fakturerade avgifter.

Avgifter

Under 2019 inkom avgifter för garantiförluster samt övriga avgifter motsvarande 2,8 miljarder kronor, varav huvuddelen var avgifter för insättningsgarantin och exportkreditgarantierna.

Återvinningar

Från tidigare utbetalningar vid infrianden återvanns 0,7 miljarder kronor. Exportkreditgarantierna svarade för större delen av återvinningarna och då framförallt betalningar från Chile, Iran, Pakistan och Irak.

Skadeutbetalningar

Skadeutbetalningarna för infriade garantier var 1,9 miljarder kronor, främst rörande exportkreditgarantier.

Flöden i garantiverksamheten och dessas påverkan på lånebehovet

Posterna avgifter, skadeutbetalningar och återvinningar har i olika grad påverkan på lånebehovet. Flöden i den del av garantiverksamheten som enbart har tillgångar i form av konton i Riksgäldskontoret, eller finansiering genom anslag, påverkar direkt statens lånebehov. Däremot har flöden i den del av garantiverksamheten som har tillgångar i form av utomstatliga placeringar inte någon påverkan på lånebehovet. En analys av flödena pekar på att nettoflödet i garantiverksamheten totalt sett innebar att inbetalningarna till garantiverksamheten översteg utbetalningarna med 1,7 miljarder kronor 2019.

Statliga anslag i garantiverksamheten

I vissa fall kan riksdagen besluta att subventionera hela eller delar av avgiften för en viss garanti. När detta inträffar anvisar riksdagen normalt anslag för att betala avgiften. Det finns även några garantiåtaganden som vid infrianden helt eller delvis belastar anslag. Det gäller åtaganden i form av garantikapital och kapitaltäckningsgarantier.

Under 2019 utbetalades 42 miljoner kronor i statliga subventioner för garantiverksamheten. Sida har värderat risken i svenska statens åtagande avseende EIB:s utlåning inom ramen för Lomé IV bis och Cotonou-avtalet och en inbetalning om 13,5 miljoner kronor gjordes till räntebärande konto i enlighet med regleringsbrev för 2019.

I tabell 5.7 visas vilka anslag som finansierade dessa subventioner samt vilka anslag i övrigt vars ändamål omfattar garantiverksamhet

Tabell 5.7 Anslag vars ändamål omfattade garantiverksamhet 2019

Miljoner kronor

Utgifts- område	Anslag	Myndighet	Garantiåtagande	Utfall 2019	Utfall 2018
7	7 1:1 Bistånds- verksamhet	Sida	Afrika, Strategiskt inriktade bidrag samt reform samarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet.	40,7	20,0
7	7 1:1 Bistånds- verksamhet	Riksgäldskontoret	NIB	0,9	1,5
22	1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	Trafikverket	Arlandabanan Infrastructure AB		
Summa				41,6	21,5

Totalt har 211 miljoner kronor redovisats mot inkomsttitel för garantiverksamheten för 2019 jämfört med 79 miljoner kronor året innan, se tabell 5.8

Tabell 5.8 Redovisning mot inkomsttitel gällande garantiverksamhet 2019

Miljoner kronor

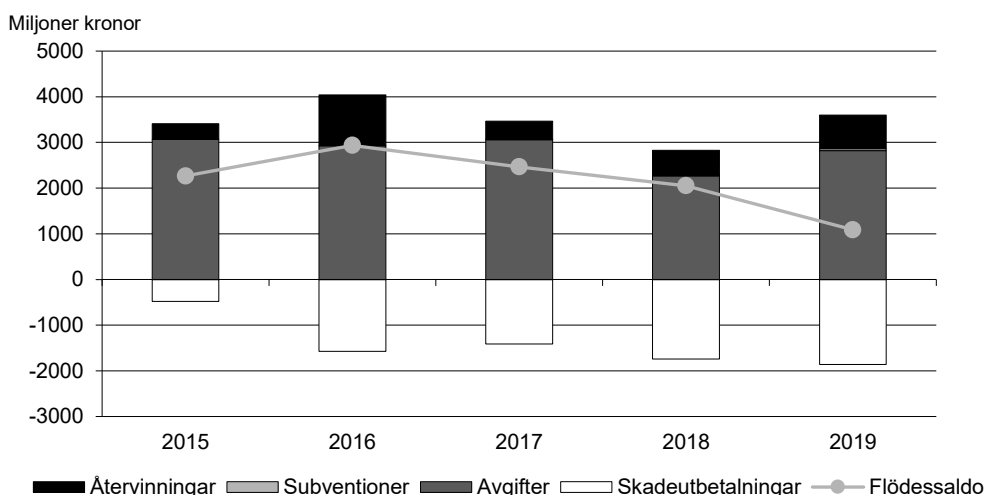
Inkomsttitel	Myndighet	Utfall 2019	Utfall 2018
2124 Inlevererat överskott av garantiverksamhet	Riksgäldskontoret	60,1	2,6
2127 Inlevererat överskott Exportkreditnämnden	EKN	135,0	64,0
2127 Inlevererat överskott Sida	Sida	0,0	0,3
2552 Övriga offentligt rättsliga avgifter	Riksgäldskontoret	16,2	12,3
Summa		211,2	79,2

Tillbakablick på de senaste fem åren

De statliga subventionerna avseende garantiavgifter har de senaste fem åren varierat mellan drygt 6 miljoner kronor och 42 miljoner kronor årligen. De avgifter som garantitagarerna själva betalat har uppgått till mellan 2,3 och 3,1 miljarder kronor per år. Det är främst avgifterna från exportkreditgarantierna som bidragit till variationer över tiden.

Skadeutbetalningarna låg på en nivå runt 0,5 miljarder kronor under 2015 för att under 2016 till 2019 öka betydligt till nivåer kring 1,6 miljarder kronor. Under åren gjordes ett fåtal stora skadeutbetalningar gällande exportkreditgarantier. Återvinningarna har under åren 2015 till 2019 varit stabila med undantag för 2016 då de var avsevärt högre. Det var främst tidigare infriade exportkreditgarantier som återvanns.

Diagram 5.2 Återvinningar, statliga subventioner, avgifter, skadeutbetalningar samt saldoto för betalningsflödet 2015–2019

5.2 Statlig utlåning med kreditrisk

Statliga lån, liksom annat stöd och statliga garantier, ges till verksamheter som staten anser vara angelägna. Riksdagen och regeringen beslutar om all statlig utlåning, antingen genom särskilda beslut för ett enskilt lån eller genom lagar och förordningar om låneprogram, till exempel studielån.

Ett lån med kreditrisk innebär samma kreditrisk för staten som en kreditgaranti. Skillnaden är att finansieringen av lånet sköts av staten och vid garantier av en bank eller annat kreditinstitut. Merparten av statens utlåning finansieras via upplåning genom Riksgäldskontoret.

Sedan 2012 behandlas garantier och lån enligt samma principer, det vill säga en gemensam statlig garanti- och utlåningsmodell. Det innebär att räntan för ett lån ska motsvara statens finansieringskostnad för ett lån med samma löptid, ett räntepåslag som motsvarar förväntad förlust beräknad utifrån samma principer som gäller för statliga garantier samt ett påslag för administrationskostnaderna.

Före 2012 fanns det inte något generellt krav på att en avgift motsvarande statens förväntade kostnad skulle tas ut för lånen eller att en reserv skulle byggas upp för framtida kreditförluster. Hanteringen av studielånen anpassades till utlåningsmodellen från och med 2014.

Utlåningsportföljens sammansättning

Statens utlåning till privatpersoner, företag och projekt, det vill säga lån med kreditrisk, uppgick den 31 december 2019 till 239 miljarder kronor före reservering, vilket är en ökning med 7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Av dessa finansierades 235 miljarder kronor via upplåning i Riksgäldskontoret och resterande 4 miljarder kronor via anslag.

Den dominerande posten var studielånen från Centrala studiestödsnämnden (CSN) på 230 miljarder kronor, vilket motsvarade 96 procent av statens utlåning med kreditrisk. CSN hade också beviljat hemutrustningslån till utländska medborgare bosatta i Sverige, främst flyktingar, på 1,3 miljarder kronor samt körkortslån om 76 miljoner kronor.

Riksgäldskontorets utlåning på 6,2 miljarder kronor går främst till olika infrastrukturprojekt samt flygindustrin. Övriga myndigheter hade en utlåning som tillsammans uppgick till cirka 1 miljard kronor inom bistånd samt till småföretagare, jordbrukare, fiskare med flera. En beskrivning av de större lånen finns i avsnitt 5.2.2.

Enligt grundläggande redovisningsregler ska lånefordringar skrivas ned till det värde som förväntas återbetalas. De myndigheter som har utlåning uppskattade reserveringarna för låneförlust till 26 miljarder kronor eller 11 procent av utlånat belopp. CSN:s studielån stod för 24 miljarder kronor eller 94 procent av reserveringarna.

Tabell 5.9 Statens utlåning med kreditrisk 2019-12-31

Miljoner kronor

Utgifts- område	Myndighet respektive låntagare/ändamål Lånefinansierad	Utlånings- ram 2019	Utlånings- ram 2018	Låne- fordran 2019	Låne- fordran 2018	Reserve- ringar för låne- förluster 2019	Reserve- ringar för låne- förluster 2018	Låne- fordran efter reservering 2019	Låne- fordran efter reservering 2018	Lånelöften 2019	Lånelöften 2018
15	CSN, studielån	230 500	223 000	228 562	221 574	23 513	24 044	205 049	197 530		
22	Riksgäldskontoret, A-Train AB (Arlandabanan)	1 000	1 000	865	911	0	0	865	911		
22	Riksgäldskontoret, Svedab AB ¹	3 361	3 361	5 051	4 981	0	0	5 051	4 981		
24	Riksgäldskontoret, Svensk Exportkredit	125 000	125 000								
24	Riksgäldskontoret, Flygutvecklingsproje- kt	1 110	1 110	83	95	0	0	83	95		
17	Riksgäldskontoret, Nordiska museét	20	20	15	16	0	0	15	16		
17	Riksgäldskontoret, Kungliga Operan	126	126	91	96	0	0	91	96	26	26
17	Riksgäldskontoret, Kungliga Dramatiska teatern	70	70	50	25	0	0	50	25	20	45
	Delsumma			234 717	227 698	23 513	24 044	211 205	203 654	46	71
	<i>Anslagsfinansierad utlåning</i>										
15	CSN, hemutrustningslån			1 309	1 464	891	907	418	557		
15	CSN, studielån			1 175	1 440	602	690	574	750		
15	CSN, körkortslån			76	17	15	3	61	14		
15	CSN, övrigt			292	246	273	229	19	17		
7	Sida, biståndskrediter			2	7	0	1	2	7		
7	Sida, villkorlån			276	276	276	276	0	0		
19	Tillväxtverket, lokaliseringsslån m.m.			116	33	82	9	35	24	20	20
21	Energimyndigheten, villkorlån			563	597	385	406	178	191		
	Länsstyrelserna, lantbrukslån m.m.			17	18	8	9	9	9		
17	Kammarkollegiet, näringslån m.m.			0	0	0	0	0	0		
	Delsumma			3 827	4 098	2 532	2 530	1 295	1 568	20	20

Utgifts- område	Myndighet respektive låntagare/ändamål	Utlånings- ram 2019	Utlånings- ram 2018	Låne- fordran 2019	Låne- fordran 2018	Reserve- ringar för låne- förluster 2019	Reserve- ringar för låne- förluster 2018	Låne- fordran efter reservering 2019	Låne- fordran efter reservering 2018	Lånelöften 2019	Lånelöften 2018
Övrig utlåning											
21	Affärsverket Svenska Kraftnät ²	700	700	93	110	0	0	93	110	414	325
Delsumma				93	110	0	0	93	110	414	325
Summa				238 638	231 906	26 045	26 573	212 593	205 332	481	416

¹ Det utlånade beloppet överstiger utlåningsramen då ramen är 2009 års exklusive kapitaltjänstkostnader och mervärdesskatt.

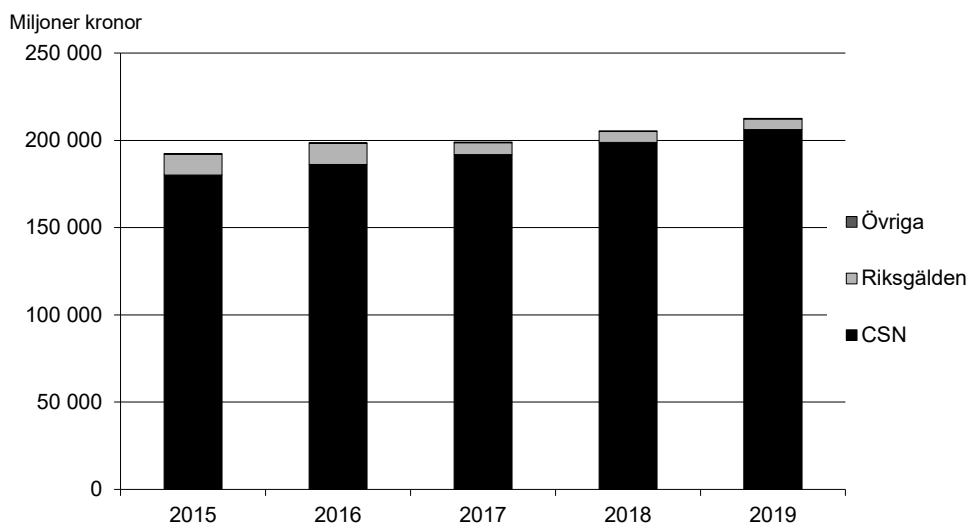
² Utlåningen är inte anslagsfinansierad utan ska ske inom ramen för affärsverkets generella förutsättningar och finansiella befogenheter.

Anm.: I denna tabell redovisas statens utlåning med kreditrisk varför beloppet inte stämmer överens med posten Utlåning i balansräkningen. Skillnaden utgörs av RGK:s utlåning till Riksbanken, vilken uppgick till 192 560 miljoner kronor. Denna utlåning betraktas inte som lån med kreditrisk.

Anm.: Tillväxtverket, Energimyndigheten, Länsstyrelserna och Kammarkollegiet finansierar sin utlåning med anslag varför utlåningsramar saknas.

Utlåning efter reservering för låneförlust har de senaste åren haft en uppåtgående trend och uppgick i slutet av 2019 till 213 miljarder kronor. Den främsta förklaringen till ökningen är CSN:s utlåning i form av studielån.

Diagram 5.3 Statens utlåning med kreditrisk efter reservering för låneförlust 2015–2019

I tabell 5.10 redovisas CSN:s och Riksgäldskontorets utlåning uppdelad per lånekategori.

Tabell 5.10 Statens utlåning med kreditrisk efter lånekategori 2019-12-31

Myndighet respektive lånekategori	Låne- fordran 2019	Låne- fordran 2018	Reserveringar för låneför- luster 2019	Reserveringar för låneför- luster 2018	Lånefordran efter reservering 2019	Lånefordran efter reserve- ring 2018
CSN						
Lånefordringar	196 933	185 966	13 370	13 402	183 564	172 564
Lånefordringar med villkorad återbetalnings- skyldighet	34 481	38 774	11 925	12 471	22 557	26 304
Utvecklingskapital/ Royalty					0	0
Delsumma	231 415	224 740	25 294	25 873	206 120	198 868
Riksgäldskontoret						
Lånefordringar	5 207	5 118	0	0	5 207	5 118

Myndighet respektive lånekategori	Låne- fordran 2019	Låne- fordran 2018	Reserveringar för låneför- luster 2019	Reserveringar för låneför- luster 2018	Lånefordran efter reservering 2019	Lånefordran efter reserve- ring 2018
Utvecklingskapital/ Royalty	948	1 006	0	0	948	1 006
Delsumma	6 155	6 124	0	0	6 155	6 124
Summa	237 570	230 864	25 294	25 873	212 276	204 992

De olika lånen med kreditrisk

Studielån

Studielånen utgör en betydande del av statens lån med kreditrisk. Studielånen regleras i studiestödslagen (1999:1395) och särskilda förordningar. Omkring 1,6 miljoner personer hade vid årsskiftet studieskulder till CSN på tillsammans 230 miljarder kronor. CSN bedömde reserveringarna för låneförluster till 24 miljarder kronor, vilket motsvarade 11 procent av det utlånade beloppet.

CSN administrerar flera olika typer av lån, vilka skiljer sig åt ur finansierings- och redovisningssynpunkt. Lånen kan delas in i två huvudkategorier.

- Lån som beviljats före 1989 och som har finansierats genom anslag på statens budget. Låntagarnas återbetalningar redovisas mot inkomsttitel på statens budget.
- Lån som beviljats från och med 1989 finansieras genom upplåning i Riksgäldskontoret.

CSN:s låntagare betalar en ränta som motsvarar 70 procent av CSN:s upplåningsränta i Riksgäldskontoret. Denna ränta fastställs årligen av regeringen och baseras på den ovägda genomsnittsräntan för emission av statsskuldväxlar och statsobligationer under de tre senaste åren.

När studielån skrivs av på grund av dödsfall, uppnådd åldersgräns eller av andra skäl amorterar CSN av sin skuld till Riksgäldskontoret med motsvarande belopp. Förluster på utlåning före 2014 finansieras med anslag då kostnaden uppkommer, det vill säga när förlusten är konstaterad, medan förluster avseende lån från och med den 1 januari 2014 finansieras från kreditreserven i enlighet med utlåningsmodellen.

Hemutrustningslån

Sedan 1991 beviljar CSN lån till utländska medborgare, främst flyktingar, för inköp av hemutrustning. De utestående lånen var vid årsskiftet 1,3 miljarder kronor varav 0,9 miljarder kronor betraktas som reservering för låneförlust.

Hemutrustningslånen finansierades till och med 2011 genom lån i Riksgäldskontoret, men från och med 2012 finansieras denna utlåning med anslag. Utlåningen belastar anslaget 1:4 *Hemutrustningslån* inom Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Regeringen fastställer vilken ränta som låntagarna ska betala till CSN. Låntagarnas räntebetalningar till CSN redovisas mot inkomsttitel 2394 302 *Övriga ränteinkomster hemutrustningslån*.

Lån till infrastrukturprojekt

För vissa infrastrukturprojekt har regeringen, med stöd av särskilda bemyndiganden från riksdagen, gett Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut lån till statliga eller privata företag. Det gäller byggandet av Arlandabanan och de svenska landanslutningarna till Öresundsbron. Vid årsskiftet var totalt 5,9 miljarder kronor utlånade till dessa projekt.

Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB

Lånet till Svedab, för finansiering av de svenska landanslutningarna till Öresundsbron, uppgick vid årsskiftet till 5,1 miljarder kronor. Återbetalningen av lånet, liksom Öresundsbro Konsortiets egna obligationslån, ska finansieras med intäkter från Öresundsbron. Riksgäldskontoret gör numera inga reserveringar för låneförluster gällande Svedab utan risken i åtagandet redovisas i stället av Trafikverket. Detta beror på att eventuella förluster är säkrade genom en kapitaltäckningsgaranti, som Trafikverket ansvarar för.

A-Train AB

Lånet till A-Train AB, det privata företag som driver Arlandabanan, är ett lån med villkorad återbetalning på 1 miljard kronor. I stället för vanlig återbetalning äger staten rätt till en årlig vinstdelning när de privata ägarna fått en viss, i låneavtalet reglerad, avkastning på sitt insatta kapital. Sedan 2017 betalar A-Train AB årlig royalty för lånet. Betalningen under 2019 uppgick till drygt 45 miljoner kronor och totalt har royalty om närmare 135 miljoner betalats till staten. A-Train AB och Arlandabanan Infrastructure AB, ägare till Arlandabanan, enades under 2019 om en förlängning av koncessionen för Arlandabanan från 2040 till 2050, vilket bland annat medför att A-Train AB kommer att betala utifrån en högre royaltynivå från och med 2040.

Lån till exportfinansiering

Riksdagen har bemyndigat regeringen att bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) en låneram i Riksgäldskontoret för finansiering av långfristiga krediter. Låneramen uppgick till 125 miljarder kronor för 2019 och får endast användas för finansiering av utlåning inom systemet för statsstödda exportkrediter (CIRR-systemet). Låneramen har inte utnyttjats under perioden 2009–2019.

Lån till flygindustrin

Riksgäldskontoret har lämnat royaltylån till Saab AB och GKN Aerospace Sweden AB (tidigare Volvo Aero AB) för delfinansiering av utvecklingskostnaderna för vingbalkar respektive komponenter till flygmotorer. Royaltylånen uppgick i slutet av 2019 till 83 miljoner kronor, jämfört med 95 miljoner kronor ett år tidigare. Minskningen beror på inbetald royalty och subventioner från anslag. Riksgäldskontoret har bedömt att det inte finns något reserveringsbehov i utlåningen.

Övriga lån med kreditrisk

Övrig utlåning med kreditrisk omfattar lån från Sida, Tillväxtverket, Energimyndigheten samt länsstyrelserna. Totalt uppgick dessa lån till cirka 1 miljard kronor, vilket låg på ungefär samma nivå som året innan. Av utlånat belopp 2019 bedömdes 0,8 miljarder kronor som reservering för låneförlust, motsvarande 77 procent av beloppet.

Dessa lån har finansierats via anslag på statens budget. Framtida kreditförluster är därmed redan finansierade. Låntagarnas betalningar av räntor och amorteringar redovisas mot inkomsttitel.

Vid årsskiftet var Energimyndighetens utlåning störst om 0,6 miljarder kronor, för vilka reserveringar gjordes med 0,4 miljarder kronor.

Jämförelse mellan reserveringar för låneförluster och avsatta medel i kreditreserver

För de engagemang som hanteras enligt den svenska utlåningsmodellen ska statens förväntade kostnad uppskattas och avgifter i form av räntepåslag tas ut. Avgifterna samlas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret som reserver.

Studielån som ställts ut efter 2013 hanteras i enlighet med utlåningsmodellen genom att anslagsmedel motsvarande reserveringar för låneförluster förs till en reserv. Totalt 107 miljarder kronor av CSN:s utlåning mellan 2014–2019 innefattas av utlåningsmodellen.

För Riksgäldskontorets utlåning har inga reserveringar gjorts under 2019.

För att ta fram ett resultat för utlåningsverksamheten analyseras förhållandet mellan reserveringar för låneförluster och de medel som avsatts i kreditreserverna, se tabell 5.11. Jämförelsen pekar på att placerade medel i kreditreserverna väl motsvarar uppskattade reserveringar för låneförluster.

Tabell 5.11 Jämförelse mellan reserveringar och tillgångar i utlåningsverksamheten den 31 december 2019

Miljoner kronor

	Reserveringar för låneförluster 2019	Reserveringar för låneförluster 2018	Medel placerade i kreditreserver 2019	Medel placerade i kreditreserver 2018
CSN ¹	4 611	4 111	7 090	5 887
Riksgäldskontoret	0	0	604	603
Summa	4 611	4 111	7 694	6 491

¹ För den utlåning som finansierats med anslagsmedel finns ingen reserv för att finansiera bland annat kreditförluster för dessa lån, se tabell 5.12.

Tabell 5.12 Anslag vars ändamål omfattade utlåningsverksamheten 2019

Miljoner kronor

Utgifts-område	Anslag	Myndighet	Utfall 2019	Utfall 2018
13	1:4 Hemutrustningslån	CSN	75,4	138,8
14	1:13 Lån till körkort	CSN	58,6	17,5
15	1:3 Avsättning för kreditförluster	CSN	1 803,3	1 811,9
15	1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	CSN	167,5	173,4
19	1:1 24:5 Västra Götalands läns landsting	Tillväxtverket	12,3	14,2
19	1:1 24:18 Jämtlands läns landsting	Tillväxtverket	4,8	4,3
19	1:1 24:2 Samverkansorgan i Kalmar län	Tillväxtverket	0,0	0,6
21	1:4 Forskning, utveckling och innovation	Energimyndigheten	1,0	14,6
24	1:5 Näringslivsutveckling	Riksgäldskontoret	4,0	7,8
Summa			2 126,9	2 183,1

Inkomna amorteringar och räntebetalningar redovisas mot inkomsttitel i enlighet med tabell 5.13.

Tabell 5.13 Redovisning mot inkomsttitel gällande utlåningsverksamhet 2019

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Myndighet	Utfall 2019	Utfall 2018
2124 Inlevererat överskott av garantiverksamhet	Riksgäldskontoret	67,6	49,3
2342 Ränteinkomst allmänna studielån	CSN	0,04	0,05
2394 Övriga ränteinkomster hemutrustningslån	CSN	28,4	31,9
2394 Ränteinkomster körkortslån	CSN	0,0	
4139 Återbetalning av lokaliseringlån	Tillväxtverket	0,1	0,2

4312 Återbetalning allmänna studielån	CSN	0,02	0,03
4313 Återbetalning av studielån	CSN	205,4	245,1
4526 Återbetalning av hemutrustningslån	CSN	193,8	186,9
4526 Återbetalning av körkortslån	CSN	0,6	0,03
4526 Amortering biståndskrediter	SIDA	5,0	8,6
4526 Återbetalning övriga lån	Energimyndigheten	18,0	5,5
Summa		518,9	527,5

5.3 Analys av väsentliga risker i statens utlåning och utställda garantier

Utfallen i garanti- och utlåningsverksamheten kan bli både bättre och sämre än det som förväntansmässigt beräknats, även om det samlade utfallet över en mycket lång tidsperiod antas röra sig mot det förväntade. Sämre utfall brukar benämnas oförväntade förluster. Med liten sannolikhet kan utfallet bli mycket sämre än förväntat, vilket innebär stora oförväntade förluster. Därför är det intressant att komplettera redovisningen med en analys av risken för stora oförväntade förluster.

Riksgäldskontoret gör årligen, i samverkan med EKN, CSN, Sida, Boverket och övriga berörda myndigheter, en samlad riskanalys av statens garanti- och utlåningsportfölj (förordning (2007:1447) med instruktion för Riksgäldskontoret). Uppdraget redovisas i en separat rapport. Analysen omfattar dels den så kallade ordinarie portföljen med garantier och lån till företag och privatpersoner, dels insättningsgarantin.

Risken för stora förluster bedöms sammantaget som låg för den ordinarie portföljen och måttlig för insättningsgarantin.

Nedan följer en sammanfattning av analysen i rapporten Statens garantier och utlåning – En riskanalys som lämnades till regeringen den 13 mars 2020 (Fi2020/01079/BATOT).

Den ordinarie portföljen

En central del i riskanalysen är att identifiera riskfaktorer, det vill säga omständigheter som utgör möjliga orsaker till stora förluster i portföljen. Riksgäldskontoret definierar i riskanalysen stora förluster som uppgående till minst cirka 20 miljarder kronor under en tidshorisont på fem år. Med förluster avses infrianden av garantier eller avskrivningar av lån. Det finns i princip två typer av händelser som kan medföra stora förluster; ett mindre antal förluster uppstår för enskilt stora garantier eller lån som står för en betydande andel av portföljen, eller en samling (ett kluster) av förluster uppstår som tillsammans utgör stora belopp. I riskanalysen analyseras fem riskfaktorer som kan ge upphov till dessa två händelser, se tabell 5.14.

Tabell 5.14 Riskbedömningar för garantier och lån till företag, privatpersoner och stater 2019-12-31

Risken bedöms utifrån en fyrgradig skala; låg, måttlig, väsentlig och hög

Risikfaktor	Risk för stora förluster 2019	Risk för stora förluster 2018
Namnkonzentration (enskilt stora åtaganden)	Låg	Låg
Nära förbindelser mellan garantigäldenärer eller låntagare	Låg	Låg
Branschkoncentrationer	Låg	Låg
Geografisk koncentration	Låg	Låg
Risk till följd av förändringar i allmän ekonomisk utveckling	Låg	Låg

Risk till följd av allmän ekonomisk utveckling

Även i en perfekt diversifierad portfölj utan större koncentrationer finns en risk för stora förluster, särskilt vid nedgångar i ekonomisk utveckling, så kallad odiversifierbar risk. Riksgäldskontoret bedömer att risken är låg för att det ska uppstå stora förluster i den ordinarie portföljen enbart på grund av odiversifierbar risk vid en ekonomisk nedgång. Detta beror främst på den låga exponeringen mot engagemang med hög kreditrisk.

Stora förluster skulle även kunna uppstå om en ekonomisk nedgång slår särskilt hårt mot en eller flera av portföljens koncentrationer, samtidigt som den skapar förhöjda förluster i portföljen i övrigt, men Riksgäldskontoret bedömer att risken är låg även för detta.

Namnkonzentrationer

Med namnkonzentration menas låg diversifiering på grund av att en portfölj antingen innehåller ett fåtal engagemang eller att det finns exponeringar mot enskilda garantigäldenärer eller låntagare som är stora i förhållande till portföljens samlade omfattning.

Den ordinarie portföljen innehåller ett antal stora exponeringar, där de femton enskilt största utgör drygt 45 procent av portföljens storlek. Risken bedöms dock som låg för stora förluster med anledning av detta. Det beror på att de största exponeringarna främst utgörs av garantier med minimal till begränsad kreditrisk.

Direkta samvariationer på grund av fallissemangssmitta

Om det föreligger omständigheter där en garantigäldenärs eller låntagares finansiella problem smittar av sig på andra garanti- eller låntagare ökar sannolikheten för kluster av förluster. Sådana direkta samvariationer kan uppstå om det finns affärsmässiga eller juridiska förbindelser mellan garantigäldenärer och låntagare. Typiska exempel är exponeringar mot garanti- eller låntagare inom samma projekt, leverantörskedja eller företagskoncern.

Risken för sådan fallissemangssmitta i den ordinarie portföljen bedöms vara låg. Den ordinarie portföljen innehåller endast ett fåtal engagemang med juridiska kopplingar, gemensamt ägarintresse och koncerntillhörighet.

Branschkoncentrationer

Med branschkoncentration avses låg diversifiering med hänsyn till garantigäldenärernas och låntagarnas branschtillhörighet. Det kan antingen handla om

att portföljen är exponerad mot ett litet antal branscher eller att någon eller några enskilda branscher utgör en betydande andel av portföljen.

Branschkoncentrationer utgör en riskfaktor eftersom negativa chocker i en bransch kan ge upphov till kluster av förluster. Hur stor risken är beror delvis på sannolikheten för en kraftig chock som leder till att många företag inom branschen drabbas samtidigt. Risken påverkas även av garantigäldenärernas och låntagarnas motståndskraft mot en negativ chock. Ju bättre kreditvärdighet företagen har desto starkare motståndskraft.

Avseende garantier och lån till företag finns en god diversifiering gällande motparternas branschtillhörighet. Den mest framträdande branschkoncentrationen är mot teleoperatörer. Risken för stora förluster från koncentrationen bedöms som låg. Branschen är stabil med låg sannolikhet för negativa chocker som kan medföra kluster av förluster. Kreditvärdigheten hos många av garantitagarna är dock relativt svag, under medel för branschen. En bidragande förklaring till detta är att en betydande del av garantigäldenärerna är verksamma i riskfyllda länder. De är dock till stor del etablerade bolag med starka positioner på respektive hemmamarknad, vilket höjer bedömningen av motståndskraften mot negativa chocker.

Till följd av ett par beloppsmässigt betydande garantiutfästelser har portföljens geografiska fördelning skiftat mot mogna marknader med låg landrisk under analys horisonten. Detta har lett till att den genomsnittliga kreditvärdigheten i branschkoncentrationen mot teleoperatörer förbättrats sedan 2018.

Geografiska koncentrationer

Garantigäldenärer och låntagare i samma geografiska område påverkas simultant av förändringar i den gemensamma ekonomiska miljön. Det kan till exempel vara konjunkturutvecklingen eller förändringar i valutor och räntor. På samma sätt som för branschkoncentrationer kan negativa chocker leda till indirekta samvariationer som leder till kluster av förluster.

Den ordinarie portföljen är till 40 procent exponerad mot svenska garantigäldenärer och låntagare, varav 88 procent avser CSN:s studielån. Riksgäldskontoret bedömer att risken är låg för att det ska ske stora avskrivningar av studielån. Avskrivningarna på grund av ålder kan inte överstiga 2,1 miljarder under analysens tidshorisont på grund av hur lånestocken ser ut. Andra betydande orsaker till avskrivningar, som dödsfall och behörighetsgivande studier, bedöms inte påverkas i någon väsentlig omfattning av den ekonomiska utvecklingen i landet. Att dessa skulle uppgå till betydande belopp är också mindre sannolikt.

En allvarlig nedgång i svensk ekonomi skulle kunna öka nedsättningarna av låntagarnas årsbelopp samt försämra deras betalningsförmåga. Detta leder till att inbetalningarna minskar, vilket har en negativ effekt på statens kassaflöde. Riksgäldskontoret bedömer dock att risken är låg för att nedsättningar och betalningsinställelser ökar till i sammanhanget betydande belopp.

Insättningsgarantin

Riksgäldskontoret bedömer liksom föregående år att risken är måttlig för stora förluster på grund av infrianden av insättningsgarantin.

Insättningsgarantins funktionssätt, i termer av vem ersättning betalas ut till, skiljer sig åt beroende på hur ett institut med garanterade insättningar hanteras om det får problem. Det kan ske via ett ordinärt insolvensförfarande i form av konkurs/likvidation eller i särskild ordning i form av resolution.

Om ett institut med garanterade insättningar drabbas av problem som leder till konkurs eller beslut av Finansinspektionen om att garantin ska träda in medför det ett så kallat direkt infriande av insättningsgarantin. Det innebär att ersättning betalas ut till insättarna i institutet, varefter insättningsgarantin tar över insättarnas fordran på institutet i konkursen.

Om ett problemfyllt institut i stället hanteras genom resolution tar staten över kontrollen (men inte ägandet) av institutet för att rekonstruera eller avveckla det under ordnade former. Huvudregeln är att aktieägarna och långivarna får sina fordringar nedskrivna och/eller konverterade till aktiekapital utifrån en på förhand angiven prioritetsordning, så kallad skuldnedskrivning. Garanterade insättningar är dock undantagna från skuldnedskrivning, vilket innebär att de är skyddade fullt ut även om banken är försatt i resolution. Eventuella förluster och återkapitaliseringsbehov som insättarna skulle ha svarat för, om de inte vore undantagna från skuldnedskrivning, ska i stället täckas av insättningsgarantifonden i första hand. Detta sker genom ett tillskott på tillgångssidan av institutets balansräkning. Insättningsgarantifonden bidrar dock inte med mer än 26 miljarder i resolution.

Direkta infrianden

Riksgäldskontoret bedömer att risken är måttlig för att direkta infrianden av insättningsgarantin ska ge upphov till stora förluster. Givet storleken på garanterade insättningar i sådana institut som Riksgäldskontoret bedömt inte ska hanteras genom resolution (icke systemviktiga institut) krävs det att flera institut fallerar för att det ska kunna uppstå stora förluster.

Insättningsgarantins bidrag i resolution

Riksgäldskontoret bedömer att risken för stora förluster med anledning av insättningsgarantins möjliga bidrag i resolution är låg. De institut som bedöms bedriva verksamhet som är kritisk för det finansiella systemet och därmed ska hanteras genom resolution (systemviktiga institut) har en god kreditvärdighet. Om ett ingripande ändå sker krävs mycket betydande förluster i instituten för att insättningsgarantin ska behöva bidra i resolution. Det gäller i synnerhet för de institut som vid ett resolutionsingripande har mer eget kapital och nedskrivningsbara skulder än vad som krävs för att uppfylla de minimikrav som ställs på instituten.

6 Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

I detta avsnitt lämnar regeringen ett intygande avseende EU-medel som hanteras under delad förvaltning mellan Europeiska kommissionen och Sverige. I avsnittet beskrivs även Sveriges avgift till EU och samtliga bidrag från EU inklusive medel som tas emot direkt från kommissionen av svenska myndigheter, dessa delar ingår dock inte i det nationella intygandet.

Det nationella intygandet lämnas även till kommissionen och till Europeiska revisionsrätten. Av den anledningen innehåller avsnittet en redogörelse för den svenska förvaltningsmodellen och en kort beskrivning av de redovisningsprinciper som tillämpas i årsredovisningen för staten.

6.1 Redovisningsskyldighet för EU-medel i den svenska statsförvaltningen

Regeringen är inför riksdagen ansvarig för hur den styr riket. Regeringen är redovisningsskyldig inför riksdagen för statens medel och övriga tillgångar som står till dess disposition. Regeringen lämnar årligen en årsredovisning för staten till riksdagen. Årsredovisningen innehåller bl.a. utfallet på budgetens inkomsttitlar och anslag, konsoliderade resultat- och balansräkningar samt finansieringsanalys avseende samtliga statliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen samt de fonder och andelar i bolag som myndigheterna innehar. Sveriges avgift till EU och återflödet från EU-budgeten redovisas i såväl budgetens inkomsttitlar och anslag som i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna i årsredovisningen för staten.

Regeringen har i hög grad delegerat beslutsfattandet avseende genomförandet av EU-program till förvaltningsmyndigheterna, som är regeringens organ för att genomföra den fastlagda politiken. Riksdagen och regeringen beslutar om inriktningen och förutsättningarna för den statliga verksamheten och vilka verksamhets- och ansvarsområden som tilldelas myndigheterna. Myndigheterna har sedan långtgående befogenheter i sitt dagliga och operativa arbete. Det är dock regeringens uppgift att styra myndigheterna och försäkra sig om att myndigheterna fullgör sitt verksamhetsansvar.

6.1.1 Innehållet i regeringens nationella intygande avseende EU-medel

Regeringens nationella intygande för 2019 avseende EU-medel omfattar EU-medel hänförliga till den fleråriga budgetramen 2014–2020, även kallad programperiod.

Intygandet innehåller en årlig räkenskapsammanställning över medel mottagna från EU:s budget samt en redogörelse för hur dessa medel har fördelats på olika åtgärder. Med EU-medel avses i detta sammanhang de medel som förvaltas inom ramen för delad förvaltning mellan medlemsstaten Sverige och kommissionen. Medlen redovisas på budgetens anslag och inkomsttitlar. Intygandet, som ingår som en del i årsredovisningen för staten, överlämnas till riksdagen, med kopia till kommissionen och revisionsrätten.

I intygandet bedömer regeringen om EU-räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt om det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen. Räkenskaperna som ligger till grund för sammanställningen är upprättade enligt god redovisningssed och har varit föremål för Riksrevisionens granskning. Genom ramverket för intern styrning och kontroll ställer regeringen krav på att ansvariga myndigheter lämnar en försäkran som möjliggör för regeringen att utfärda ett nationellt intygande.

Regeringens bedömning syftar till att öka riksdagens insyn i hur Sverige fullgör sitt förvaltningsansvar och hur tilldelade EU-medel används. Samtidigt ställer intygandet krav på den interna styrningen och kontrollen hos de myndigheter som ansvarar för att förvalta medlen. Regeringens övergripande ambition är att säkerställa ett effektivt förvaltnings- och kontrollsystem kring EU-medlen i syfte att med rimlig säkerhet garantera de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet.

6.1.2 Ramverket för intern styrning och kontroll

En god intern styrning och kontroll ger myndighetens ledning förutsättningar att driva verksamheten på ett effektivt sätt och uppnå önskat resultat. Inom det ekonomiadministrativa området kan brister och ofullständigheter motverkas i redovisningen, ekonomiska rapporter och beslutsunderlag. Med en god intern styrning och kontroll kan både avsiktliga och oavsiktliga fel begränsas och oegentligheter och andra former av bedrägligt beteende undvikas.

Samtliga svenska myndigheter som har ett förvaltande ansvar för EU-medel omfattas av ramverket för intern styrning och kontroll. Ramverket utgörs av flera samverkande förordningar:

- myndighetsförordningen (2007:515),
- internrevisionsförordningen (2006:1228),
- förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll, och
- förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

I myndighetsförordningen fastställs att myndighetens ledning ansvarar för att myndighetens verksamhet ska bedrivas effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. För ett antal myndigheter har regeringen dessutom föreskrivit att de ska inrätta en internrevision och därmed omfattas av internrevisionsförordningen. Genom att inrätta en internrevision på utpekade myndigheter kan regeringen med rimlig säkerhet förvissa sig om att regelverken följs. I internrevisionens uppgifter ingår att granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens process för intern styrning och kontroll.

Myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen omfattas även av förordningen om intern styrning och kontroll samt vissa särskilda bestämmelser i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag innebär bl.a. att myndigheten i sin årsredovisning ska uttala sig om huruvida myndighetens interna styrning och kontroll har varit betryggande.

6.1.3 Omfattningen av regeringens nationella intygande

Genom medlemskapet i EU hanterar svenska myndigheter olika slags medel från och till EU:s budget. De medel som Sverige tar emot i form av återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EU:s jordbruksfonder och EU:s strukturfonder.

Sverige tar även emot stöd till transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram. För den senare bidragskategorin ligger dock ansvaret för att administrera och förvalta medlen på kommissionen och andra institutioner inom EU, inte på medlemsstaten. Dessa medel omfattas därför inte av regeringens intygande.

Endast de medel som Sverige tar emot och förvaltar gemensamt med kommissionen omfattas av regeringens intygande. Ett delat förvaltningsansvar innebär i korthet att kommissionen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av EU:s budget, men att medlemsstaten är ansvarig för att nationellt bygga upp ett förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en god ekonomisk förvaltning av EU:s medel. För programperioden 2014–2020 har regeringen utsett åtta myndigheter att förvalta medlen.¹⁰ De förvaltande myndigheterna bruttoredovisar EU-medel på statens budget. Bruttoredovisning innebär att betalningar från EU redovisas mot inkomsttitel medan myndigheternas bidragsutbetalningar redovisas mot anslag i statens budget.

Program som ingår i territoriellt samarbete, s.k. Interregprogram är undantagna från bruttoredovisning på statens budget. Territoriellt samarbete innebär att programmen genomförs inom flera länder för att utveckla samarbetet över nationsgränserna. Uppgifter från dessa program för perioden 2014–2020 ingår dock i resultat- och balansräkningarna för programperioden, genom att de förvaltande myndigheterna upprättar resultat- och balansräkningar särskilt för dessa medel.

Intygandet för 2019 gäller den svenska förvaltningen av EU-medel från:

- Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutvecklingen (EJFLU)
- Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
- Europeiska socialfonden (ESF)
- Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)
- Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)
- Fonden för inre säkerhet (ISF)
- Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD).

Nedan följer en kort beskrivning av fonderna samt vilka myndigheter som är förvaltningsansvariga under programperioden 2014–2020.

Europeiska garantifonden för jordbruket

Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) finansierar olika direktstöd till jordbrukare och marknadsstöd i syfte att stabilisera jordbruksmarknaden. Finansieringen av dessa åtgärder kommer enbart från EU, dvs. de kompletteras inte av nationell medfinansiering.

Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) är ansvarig myndighet och behörigt utbetalningsställe och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel används på ett korrekt och effektivt sätt. Ekonomistyrningsverket (ESV) är attesterande organ.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) finansierar insatser för att främja miljön och verka för ökad konkurrenskraft och livskvalitet på landsbygden. Åtgärderna finansieras gemensamt av Sverige och EU.

¹⁰ Länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens samt Västerbottens län, Migrationsverket, Polismyndigheten, Statens jordbruksverk, Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet och utbetalande organ för fonden och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel används på ett korrekt och effektivt sätt. ESV är attesterande organ.

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) finansierar åtgärder för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan regioner och invånare. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Fonden finansierar åtta regionala program, ett nationellt program och fem program inom territoriellt samarbete, samt delar av programmet Lokalt ledd utveckling. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för åtta regionala program, ett nationellt program samt förvaltande myndighet för ett program inom territoriellt samarbete (Öresund-Kattegatt-Skagerrak). För de fyra övriga territoriella programmen är Länsstyrelserna i Norrbottens (Nord), Västerbottens (Botnia-Atlantica samt Norra Periferin och Arktis) respektive Jämtlands län (Sverige-Norge) förvaltande myndigheter. Dessa myndigheter är ansvariga för att respektive program genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheterna svarar även för utbetalningar av fondmedel. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för programmet Lokalt ledd utveckling, som finansieras via ERUF och ESF.

ESV är revisionsmyndighet för samtliga program som finansieras genom ERUF och förvaltas i Sverige.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (ESF) finansierar åtgärder som syftar till att främja sysselsättningen och social delaktighet. Åtgärderna i det nationella socialfondsprogrammet och delar av programmet Lokalt ledd utveckling finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är förvaltande myndighet för det nationella socialfondsprogrammet och har därmed ansvar för att programmet genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheten svarar för utbetalningar av fondmedlen. Svenska ESF-rådet är även attesterande myndighet. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via ERUF och ESF är Jordbruksverket förvaltande myndighet.

ESV är revisionsmyndighet för programmen som ESF finansierar.

Europeiska havs- och fiskerifonden

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) finansierar åtgärder som understödjer såväl genomförandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken, som en hållbar utveckling av fiske och vattenbruk, samt närliggande verksamhet. Åtgärder inom programmet finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och underlättar rörlighet inom ramen för den reglerade invandringen. AMIF finansierar projekt inom asyl, integration och laglig migration samt återvändande. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Migrationsverket är ansvarig myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för inre säkerhet

Fonden för inre säkerhet (ISF) finansierar aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet. ISF består av ett gränsinstrument och ett polisinstrument. Gränsinstrumentet finansierar åtgärder inom gränskontroller och viseringar. Polisinstrumentet stödjer polissamarbete, brottsförebyggande arbete, bekämpning av brott och krishantering. Myndigheter och organisationer som är verksamma inom dessa områden kan söka stöd för olika projekt. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Polismyndigheten är ansvarig myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt

Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD) syftar till att minska fattigdom och social utslagning. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Svenska ESF-rådet är förvaltande och attesterande myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

6.2 Redovisning av samtliga EU-medel

I detta avsnitt redogörs för samtliga medel till och från EU-budgeten som redovisades mot inkomstitlar och anslag på statens budget under 2019. Utöver utfallet för 2019 redovisas de fyra närmast föregående årens utfall kassamässigt. Kassamässig redovisning innebär att man redovisar mot anslag och inkomstitlar vid betalningstillfället, oavsett vilken period som betalningen gäller. Redovisningen omfattar samtliga medel oavsett till vilken fond eller vilken flerårig budgetram som medlen är hänförliga till. Detta avsnitt ger därmed en översikt över hur EU-budgeten påverkar statens budget. Därutöver berörs sådana EU-bidrag till statliga myndigheter som inte redovisas mot statens budget, men som redovisas i resultaträkningen i årsredovisningen för staten.

6.2.1 Avgiften till EU

EU:s budget upprättas med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera och det är budgetens utgifter som styr behovet av inkomster. Inkomsterna utgörs huvudsakligen av egna medel i form av avgifter från medlemsstaterna. Egna medel fastställs enligt regelverket i rådets beslut 2014/335/EU, Euratom av den 26 maj 2014 om systemet för Europeiska unionens egna medel. De egna medlen består fr.o.m. 2018 av tre delar.

Den första delen är tullavgiften som består av handelstullar som tas ut enligt den gemensamma tulltaxan vid handel med länder utanför EU. Dessa inkomster tillfaller EU-budgeten. Medlemsstaterna får dock behålla 20 procent av intäkterna för att finansiera administrativa kostnader.

Den andra delen av avgiften är den s.k. mervärdesskattebaserade avgiften som beräknas som en procentuell andel av respektive medlemsstats harmoniserade mervärdesskattebas. Att mervärdesskattebasen är harmoniserad innebär att medlemsstaternas inkomster från mervärdesskatt justeras för att uppnå likabehandling mellan medlemsstaterna.

Den tredje delen av avgiften baseras på bruttonationalinkomsten (BNI). Medlemsstaternas sammanlagda BNI-avgifter är en restpost och storleken fastställs för att säkra att EU-budgetens inkomster och utgifter balanserar. Avgiftens storlek för respektive medlemsstat beräknas som medlemsstatens andel av EU:s BNI, multiplicerad med den del av EU-budgetens utgifter som inte täcks av de övriga egna medlen.

Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken tog man ut en särskild produktionsavgift för socker t.o.m. 2017. Dessa inkomster tillföll EU:s budget med avdrag för finansiering av administrativa kostnader enligt samma procentsats som för tullavgifterna. Den s.k. sockeravgiften är nu borttagen.

Europeiska unionen har medgett särskilda nedsättningar av ett antal medlemsstaters avgifter. Nedsättningarna finansieras av övriga medlemsstater. Nedsättningarna ska kompensera de länder som relativt sett får lite tillbaka från EU-budgetens utgiftssida, jämfört med storleken på deras avgifter. Dessa nedsättningar hanteras retroaktivt från den 1 januari 2014, sedan Europeiska unionens beslut om egna medel trädde i kraft i oktober 2016. Kassamässigt reglerades nedsättningarna i januari 2017.

6.2.2 Redovisning i och vid sidan om statens budget

Betalningar från EU redovisas samlat under inkomsttypen 6000 Bidrag från EU m.m. och specificeras på separata inkomstitlar. EU-avgiften redovisas under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.

Utgifterna inom utgiftsområdet består av Sveriges betalningar till kommissionen för EU-budgeten, som beslutas årligen inom en flerårig budgetram. EU-budgetens utgiftsnivå styr i hög grad utgiftsnivån under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen, eftersom EU-budgetens inkomster och utgifter ska balansera och merparten av inkomsterna utgörs av avgifter från medlemsstaterna. Sveriges avgift kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer, t.ex.:

- faktisk uppbörd av tullar och importavgifter
- revideringar av medlemsstaternas BNI
- revideringar av baser för mervärdesskatt
- utfallet av EU-budgeten för tidigare år
- ändringsbudgetar på unionsnivå.

Lägre avgift till EU än beräknat i budgeten

Sveriges avgift till EU uppgick 2019 till 37 683 miljoner kronor. Avgiften blev därmed 3 231 miljoner kronor (7,9 procent) lägre än vad riksdagen hade anvisat i statens budget. Orsaken till det lägre utfallet beror främst på att EU under 2019 återbetalade ett överskott till Sverige på drygt 1 500 miljoner kronor, vilket minskade årets BNI-avgift, och att EU:s fastställda budget blev lägre än vad som antogs i statens budget. Även tullavgiften blev lägre än beräkningen i statens budget.

Avgiften till EU var dock högre 2019 än 2018

Avgiften till EU ökade med 2 723 miljoner kronor (7,8 procent) 2019, jämfört med 2018. Skillnaden beror delvis på den betalning som EU gjorde till Sverige under 2018 av tidigare inbetalda avgifter om sammanlagt 3 700 miljoner kronor, vilket innebar att utfallet för 2018 blev lägre än förväntat. EU återbetalade även avgifter under 2019, men inte lika mycket (1 500 miljoner kronor). Återbetalningarna har alltså påverkat jämförelsen mellan åren med knappt 2 200 miljoner kronor. Den återstående skillnaden beror främst på att tullavgiften blev högre jämfört med 2018.

Periodiserad EU-avgift i resultaträkningen

Kostnaden för Sveriges avgift till EU 2019 uppgick till 38 972 miljoner kronor (se not 4). Det är 1 289 miljoner kronor högre än det kassamässiga utfallet som uppgick till 37 683 miljoner kronor. Det beror på att den BNI-baserade avgiften har periodiserats.

Återflödet från EU ökade

Betalningarna från EU ökade med 190 miljoner kronor 2019 jämfört med 2018. De medel som Sverige får som återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EGFJ och EJFLU. I tabell 6.1 nedan sammanfattas det kassamässiga flödet mellan EU-budgeten och den svenska statens budget under 2015–2019.

Uppgifterna i tabell 6.1 ger inte en fullständig bild av effekterna på statens budget av EU-medlemskapet. Utöver anslagen som helt eller delvis finansieras av EU-bidrag måste man ta hänsyn till att det förekommer utgifter genom den medfinansiering som staten står för genom anslag på statens budget, t.ex. under utgiftsområdena 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, 19 Regional tillväxt och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Tabell 6.1 Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	Förändring 2019–2018
Tullavgift	4 711	4 609	5 800	5 079	5 483	404
Socketavgifter	24	25	34	-	-	-
Mervärdesskattebaserad avgift	5 019	5 398	-4 650	3 097	3 181	84
BNI-baserad avgift	33 972	19 953	22 365	26 362	28 537	2 175
Storbritannien-avgift	506	365	675	422	482	60
Summa betalningar till EU¹	44 232	30 350	24 224	34 960	37 683	2 723
Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)	6 600	6 480	6 775	6 962	7 435	473
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen (EJFLU)	1 621	2 372	1 004	1 923	2 356	433
Bidrag från EU till fiskerieringen (EHFF)	103	58	15	237	143	-94
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)	509	721	1 213	1 557	792	-765
Bidrag från Europeiska socialfonden (ESF)	524	324	578	1 312	1 123	-189
Bidrag till transeuropeiska nätverk	123	383	215	104	114	10
Övriga bidrag från EU	253	642	675	272	594	322
Summa bidrag m.m.²	9 733	10 980	10 475	12 367	12 557	190
Nettoflöde från statens budget till EU	34 498	19 370	13 749	22 593	25 126	2 533

¹ Redovisat mot anslag 1:1 Avgiften till Europeiska unionen.

² Redovisat mot inkomsttitlar under inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m.

Källa: ESV.

Medfinansieringen är en förutsättning för att Sverige ska kunna tillgodogöra sig medel från de flesta av fonderna i EU-budgeten. EGFJ finansieras emellertid helt genom EU-budgeten, bortsett från valutakursdifferenser och finansiella korrigeringar.

Utgifter hänförliga till Sveriges medlemskap i EU förekommer även under olika myndigheters förvaltningsanslag. Dessa utgifter är svåra att särredovisa, eftersom samarbetet inom EU är integrerat i den nationella verksamheten. Utgifter för europeiskt samarbete förekom dessutom även före Sveriges anslutning 1995.

Anslagen för EU-bidrag på statens budget uppgick 2019 till 13 242 miljoner kronor. Dessa utgifter ska motsvaras av medel från respektive fond inom EU-budgeten. År 2019 uppgick inkomsterna från EU-budgeten till 12 557 miljoner kronor (se tabell 6.1). Utfallet på anslagen är alltså högre än vad som har redovisats som bidrag från EU på inkomstitlar. Det beror på periodiserings- och valutakursdifferenser samt finansiella korrigeringar.

Periodiseringseffekterna uppkommer eftersom kommissionen oftast ersätter utbetalningar av stöd i efterhand. För EGFJ och övriga fonder förskottas dock en viss del av det belopp som varje medlemsland tilldelas för programperioden. Statens budget står dessutom för den valutarisk som uppstår i och med att stöden betalas ut i kronor medan kravet på ersättning från EU-budgeten ställs i euro, enligt gällande regler för valutaomräkning. Kommissionen gör därefter sina utbetalningar i euro.

6.2.3 Redovisning i resultaträkningen

I resultaträkningen för staten (se avsnitt 3) redovisas avgiften till EU under posten Transfereringar till utlandet. Återflödet från EU redovisas under posten Intäkter av bidrag. Dessa intäkter redovisas det år som stödet betalas ut till bidragsmottagarna, vilket motsvarar det år kostnaden uppstår. Det kan därför finnas skillnader mellan resultaträkningen och den kassamässiga redovisningen i statens budget.

Det finns också bidrag från EU-budgeten, exempelvis från ramprogrammen för forskning, som inte redovisas på statens budget, utan endast i resultaträkningen. Under 2019 tog statliga myndigheter, inklusive universitet och högskolor, emot 2 293 miljoner kronor i bidrag från EU-budgeten som enbart har redovisats som intäkter av bidrag i resultaträkningen (se not 3).

6.3 Räkenskapssammanställning av EU-medel

Räkenskapssammanställningen av EU-medel omfattar resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning av utfall på anslag och inkomstitlar. Redovisningen för kalenderåret 2019 omfattar den fleråriga budgetramen 2014–2020. Enstaka transaktioner för programperioden 2007–2013 kommenteras under respektive tabell.

6.3.1 Redovisningsprinciper för räkenskapssammanställningen

Endast EU-medel med delat förvaltningsansvar ingår i räkenskapssammanställningen. Medfinansiering ingår inte.

Sammanställningen bygger på uppgifter från de förvaltande myndigheterna. ESV har stämt av de inlämnade uppgifterna mot dessa myndigheters årsredovisningar. Redovisningsprinciperna för dessa medel är därmed desamma som för årsredovisningen för staten i övrigt när det gäller kostnader, intäkter, fordringar och skulder samt utgifter och inkomster på statens budget. Principerna sammanfattas nedan.

I resultaträkningen redovisas intäkter av EU-medel och kostnader för EU-stöd enligt bokföringsmässiga grunder. Det innebär att intäkter och kostnader redovisas det år de är hänförliga till, oavsett tidpunkten för betalning. Intäkter av uppörd respektive

kostnader för transfereringar uppkommer normalt under samma period som betalningen sker. Men om dessa intäkter eller kostnader är hänförliga till en annan period än betalningen så periodiseras de.

Om en betalning är förväntad men inte mottagen redovisas en fordran eller en periodavgränsningspost på balansräkningens tillgångssida. Om myndigheten har ställt anspråk på betalning från EU redovisas en fordran. Om betalningen är mottagen men gäller en senare period eller om myndigheten bedömer att den kommer att behöva betalas tillbaka, redovisas en skuld eller periodavgränsningspost på balansräkningens skuldsida.

Utgifterna i statens budget som finansieras från EU-budgeten består till största delen av transfereringar. Dessa redovisas mot anslag det år betalningen sker. Undantag gäller för mindre belopp som omfattar förvaltningskostnader, som i stället redovisas mot anslag det år som kostnaderna hänför sig till. Inkomsterna i statens budget består av bidrag från EU. EU-bidragen redovisas mot inkomstitel på statens budget det år betalningen sker.

6.3.2 Resultaträkning

Resultaträkningen visar i sammandrag återflödet från EU-budgeten och hur pengarna har använts.

Tabell 6.2 Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2014–2020¹

Miljoner kronor

	2019	2018
<i>Intäkter av bidrag från EU</i>		
Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) ²	7 161	7 216
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)	2 690	2 153
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)	193	249
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) ³	1 296	1 168
Europeiska socialfonden (ESF)	921	1 085
Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)	607	598
Fonden för inre säkerhet (ISF)	78	61
Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD)	11	16
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak	281	237
Interregionala Norra Periferin och Arktis	90	80
Interregionala Sverige-Norge	79	75
Interregionala Nord	77	78
Interregionala Botnia-Atlantica	59	56
Summa intäkter av bidrag från EU m.m.	13 543	13 072
<i>Verksamhetens kostnader</i>		
Kostnader för personal	-176	-158
Kostnader för lokaler	-9	-10
Övriga driftkostnader	-139	-103
Summa verksamhetens kostnader	-324	-271
<i>Lämnade bidrag</i>		
Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)	-7 531	-7 471
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)	-2 981	-2 030
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)	-186	-251
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)	-1 270	-1 138

Europeiska socialfonden (ESF)	-816	-1 048
Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)	-47	-72
Fonden för inre säkerhet (ISF)	-33	-31
Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD)	-10	-15
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak	-257	-229
Interregionala Norra Periferin och Arktis	-87	-76
Interregionala Sverige-Norge	-74	-69
Interregionala Nord	-72	-72
Interregionala Botnia-Atlantica	-57	-54
Summa lämnade bidrag	-13 419	-12 556
Summa kostnader	-13 743	-12 827
Nettokostnad/intäkt	-200	245

¹ Under 2019 redovisade Jordbruksverket finansiella korrigeringar och återbetalningar för programperioden 2007–2013 för EJFLU om ca 16 mnkr. Motsvarande korrigeringar och återbetalningar 2018 uppgick till 10 mnkr. En annan post för programperioden 2007–2013 redovisades av Svenska ESF-rådet under 2018 och avsåg en inbetalning från ESF om ca 13 mnkr.

² Jämförelsetal för EGFJ har ändrats pga. justering av periodiseringar 2018.

³ Jämförelsetal för ERUF har justerats med 24 mnkr pga. ändrad redovisningsprincip hos Tillväxtverket. Fr.o.m. 2019 omvärderas inbetalda förskott från EU till balansdagens kurs i bokslutet.

Källa: ESV.

Intäkter – återflödet från EU-budgeten ökade

De totala intäkterna från EU ökade med 471 miljoner kronor under 2019. Det beror främst på att intäkterna från EGFJ och EJFLU ökade med 426 miljoner kronor. Även intäkterna från ERUF och Interregprogrammen ökade med 128 miljoner kronor respektive 61 miljoner kronor. Däremot minskade intäkterna från ESF med 164 miljoner kronor.

Kostnader – lämnade bidrag finansierade från EU-budgeten ökade

De totala kostnaderna för lämnade bidrag som har finansierats med EU-medel ökade med 863 miljoner kronor under 2019 jämfört med 2018. Jordbruksverket är den myndighet som betalar ut störst andel av dessa bidrag, och utbetalningarna av bidrag som var finansierade från EGFJ och EJFLU ökade med 947 miljoner kronor under året.

Även Tillväxtverket har redovisat en ökning av lämnade bidrag på 132 miljoner kronor, finansierade från ERUF. Lämnade bidrag till Interregprogrammen ökade med 46 miljoner kronor. Däremot minskade lämnade bidrag från ESF med 232 miljoner kronor, enligt Svenska ESF-rådets redovisning.

6.3.3 Balansräkning

Balansräkningen visar i sammandrag fordringar och skulder avseende medel från EU-budgeten.

Tabell 6.3 Balansräkning för fleråriga budgetramen 2014–2020¹

Miljoner kronor

	2019-12-31	2018-12-31
<i>Tillgångar</i>		
Övriga kortfristiga fordringar	9 406	9 034
Upplupna intäkter	1 003	452
Summa tillgångar	10 409	9 486
<i>Kapital</i>		
<i>Avsättningar</i>	709	67
<i>Skulder</i>		
Upplupna kostnader	145	309
Oförbrukade bidrag	54	17
Förutbetalda intäkter ²	983	1 259
Summa kapital och skulder	10 409	9 486

¹ Under 2019 redovisade Jordbruksverket förutbetalda intäkter för programperioden 2007–2013 från Europeiska havs- och fiskerifonden, 40 miljoner kronor. Förskottet kommer att hanteras i samband med programmets avslut under 2020.

² Jämförelsetal 2018 har justerats med 24 miljoner kronor pga. ändrad redovisningsprincip hos Tillväxtverket. Erhållna förskott från EU omvärderas till balansdagens kurs fr. o.m. 2019.

Källa: ESV.

Tillgångarna består av fordringar på EU

Tillgångarna består huvudsakligen av Jordbruksverkets fordringar på EU för gårdsstöd som betalades ut i slutet av 2019. Upplupna intäkter avser förväntade inbetalningar där anspråk på en inbetalning inte är ställd. Upplupna intäkter 2019 redovisades framförallt av Migrationsverket och Svenska ESF-rådet.

Förutbetalda intäkter minskade

Skulderna består främst av förutbetalda intäkter för programperioden 2014–2020 som Jordbruksverket och Svenska-ESF-rådet har redovisat. De förutbetalda intäkterna har minskat med 276 miljoner kronor under 2019.

Jordbruksverket redovisar avsättningar för utestående revisionsärenden när ärendena inte kan redovisas som en skuld, på grund av osäkerheter kring belopp och utbetalningstidpunkt. Dessa avsättningar ökade med 642 miljoner kronor under 2019, jämfört med föregående år.

6.3.4 Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning

I tabell 6.4 nedan redovisas utfall på anslag och inkomstitlar för EU-medel med delat förvaltningsansvar som bruttoredovisas på statens budget.

Tabell 6.4 Utfall på anslag och inkomsttitlar för fleråriga budgetramen 2014–2020 (exkl. TEN-bidrag)

Tusental kronor

UO	Anslag		Utfall 2019	Utfall 2018	Akkumulerat 2014–2020
4	1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	77 874	60 918	202 768
8	1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	118 875	130 617	458 200
9	4:7	Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt 2014–2020	10 154	15 781	44 338
14	1:6	Europeiska socialfonden för perioden 2014–2020	831 746	1 070 037	3 321 659
19	1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 298 451	1 170 200	4 349 922
23	1:10	Gårdsstöd m.m.	7 361 832	7 392 642	40 240 405
23	1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	167 876	76 914	754 816
23	1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	193 132	257 417	476 779
23	1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 067 970	2 109 468	10 518 835
Summa anslag¹			13 127 910	12 283 994	60 367 722
Inkomsttitlar					
6111		Gårdsstöd	7 176 905	6 613 173	38 965 049
6113		Övriga interventioner	122 035	108 943	721 079
6115		Djurbidrag	-	-	337
6119		Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	135 725	240 074	729 995
6125		Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020 ²	2 359 276	1 932 788	8 883 995
6214		Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	143 480	236 692	452 681
6314		Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	791 712	1 556 620	4 109 684
6414		Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	1 123 347	1 021 012	3 319 429
6911		Övriga bidrag från EU	590 563	285 738	2 216 526
Summa inkomsttitlar			12 443 043	11 995 040	59 398 775
Saldo			684 867	288 954	968 947

¹ Totalt uppgick anslagen för EU-bidrag till 13 242 mnkr under 2019 inklusive 114 mnkr från Transeuropeiska transportnätverken (TEN) som är undantagna från bruttoredovisning på statens budget.

² Under 2019 har 3,6 mnkr återbetalats från inkomsttitel 6124 till Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007-2013.

Källa: ESV.

EU-finansierade bidrag på statens budget ökade

Totalt ökade utgifterna för EU-finansierade bidrag som redovisades mot anslag på statens budget med 844 miljoner kronor under 2019. Dessa utgifter består till största delen av jordbruksstöd, som ökade med 954 miljoner kronor jämfört med 2018.

Bland övriga utgifter redovisade i första hand Tillväxtverket stödet från ERUF, som ökade med 128 miljoner kronor under 2019. Däremot minskade stödet från ESF med 238 miljoner kronor och stödet från AMIF minskade med 12 miljoner kronor.

Inkomsterna på statens budget ökade

Inkomster av EU-medel på statens budget ökade med 448 miljoner kronor jämfört med 2018. Inkomsterna från EGFJ och EJFLU ökade med 806 miljoner kronor och inkomster från AMIF ökade med 266 miljoner kronor.

Inkomster från ERUF minskade dock med 765 miljoner kronor jämfört med 2018.

6.4 Ansvariga myndigheters bedömningar

I detta avsnitt redogörs för de intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen som ledningarna för de myndigheter som har ett förvaltande ansvar för EU-medel lämnade i sina årsredovisningar för 2019. Vidare redogörs för de förvaltningsförklaringar som lämnades till kommissionen i februari 2020 avseende förvaltningen hos myndigheterna under 2019.

I avsnittet återges även resultaten av de iakttagelser som ESV och Riksrevisionen har gjort vid sina granskningar av aktuella program och fonder.

6.4.1 Intygande av räkenskaper och bedömning av intern styrning och kontroll

Nedan följer en sammanställning av förvaltande myndigheters intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen som myndigheternas ledningar har gjort i respektive årsredovisning.

Europeiska garantifonden för jordbruket, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutvecklingen, Europeiska havs- och fiskerifonden samt Lokalt ledd utveckling

I årsredovisningen för 2019 bedömer Jordbruksverkets styrelse att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen under 2019. Bristen gäller myndighetens hantering av stöd från EU-fonderna.

Jordbruksverket har under flera år erhållit kritik från kommissionen avseende myndighetens hantering av EU-medel. Myndigheten har sedan tidigare handlingsplaner för EJFLU och EGFJ där man löpande uppdaterar kommissionen om de åtgärder som vidtas i hanteringen av fonderna. Under 2019 har Jordbruksverket erhållit nya revisionsrapporter som kommer att föranleda finansiella korrigeringar. En brist som kommissionen har identifierat och som myndigheten behöver hantera är att systemet för återkravshantering avseende areal- och djurbaserade jordbrukarstöd inte fungerar.

Ekonomistyrningsverket har i revision av EHFF och programmet för Lokalt ledd utveckling konstaterat att Jordbruksverket i vissa delar tillämpat fel regelverk under programperioden. Jordbruksverket har påbörjat arbetet med att justera bristerna.

Jordbruksverkets internrevision har i en granskning i slutet av 2019 bedömt att myndigheten inte har en ändamålsenlig process för hantering av administrativa kontroller inom EJFLU.

Mot bakgrund av de synpunkter som framkommit i revisioner inom EU-stödshanteringen och de brister myndigheten själv har identifierat gör styrelsen bedömningen att det funnits brister i den interna styrningen och kontrollen avseende EU-stödshanteringen under 2019. I årsredovisningen skriver styrelsen att myndigheten arbetar med att åtgärda de brister som identifierats.

Jordbruksverkets styrelse intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Ansvariga myndighetsledningarna vid Tillväxtverket, Länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens och Västerbottens län intygar att årsredovisningen för 2019 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheterna bedöms vara betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Europeiska socialfonden samt Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt

Generaldirektören för Svenska ESF-rådet bedömer i myndighetens årsredovisning för 2019 att det funnits brister i den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser. Det har förekommit felaktig hantering av förskott och beställningsrutiner i projekttypen upphandlade projekt. Bristen har förekommit från januari t.o.m. oktober 2019 och har reducerats genom att arbetet med åtgärder, för att hindra att liknande felaktigheter sker, påbörjats.

Generaldirektören intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Generaldirektören för Migrationsverket intygar att årsredovisningen för 2019 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vidare bedöms den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten vara betryggande.

Fonden för inre säkerhet

Rikspolischefen bedömer i årsredovisningen för 2019 att den interna styrningen och kontrollen vid Polismyndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Vidare intygar rikspolischefen att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

6.4.2 Årsräkenskaper och förvaltningsförklaringar

Samtliga myndigheter som förvaltar EU-medel inom ramen för delad förvaltning ska årligen förse kommissionen med räkenskaper över de utbetalningar som gjorts under perioden i enlighet med vad som fastställts i de sektorsspecifika reglerna. Räkenskaperna ska åtföljas av en förvaltningsförklaring. I förvaltningsförklaringen ska den som är ansvarig för förvaltningen av EU-medlen bekräfta att:

- uppgifterna är rättvisande, fullständiga och korrekta
- utgifterna har använts för tilltänkta ändamål, såsom dessa definieras i de sektors-specifika reglerna
- de kontrollsystem som har införts ger tillräckliga garantier för de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet.

Förvaltningsförklaringen ska granskas av ett oberoende revisionsorgan, vilket ESV utgör för samtliga fonder som genomförs i Sverige.

Europeiska garantifonden för jordbruket samt Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutvecklingen

Direktören för utbetalningsstället vid Jordbruksverket har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008 där det framgår att räkenskaperna ger en sann, fullständig och korrekt bild av utgifterna och intäkterna under räkenskapsåret. I synnerhet har alla skulder, förskott, säkerheter och lager registrerats i räkenskaperna, och alla inkomster som rör EGFJ och EJFLU har krediterats till rätt fonder. Vidare har ett system införts vid myndigheten som med rimlig säkerhet kan garantera de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet, inbegripet att bidragsansökningarna uppfyller krav för stödberättigande och, när det gäller EJFLU, att förfarandena för tilldelning av stöd förvaltas, kontrolleras och dokumenteras i enlighet med EU:s regler. Av förvaltningsförklaringen framgår att myndighetens återkravshantering och kontrollstatistik har brister.

ESV har granskat årsräkenskaperna för EGFJ och EJFLU under budgetåret 2019 och bedömt de interna kontrollrutiner som använts av det utbetalande organet. ESV har utfört sin revision i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 908/2014. ESV anser att räkenskaperna för EGFJ och EJFLU är rättvisande, fullständiga och korrekta i alla väsentliga avseenden vad gäller de utgifter som belastat fonderna. ESV anser även att de interna kontrollrutiner som använts av det utbetalande organet har fungerat tillfredsställande grundat på granskning av Jordbruksverkets överensstämmelse med ackrediteringskriterierna.

Utän att göra någon reservation avseende årsräkenskaperna påtalar ESV sakförhållanden för båda fonderna. Jordbruksverkets betydande förseningar angående att fatta beslut om återkrav för areal- och djurbaserade jordbrukarstöd innebär en risk för överskattning av saldon vid årets slut. Jordbruksverket har gjort en uppskattning av beloppet och funnit att det inte är av väsentlig omfattning. Direktören för det utbetalande organet har förtydligat detta i förvaltningsförklaringen. ESV bedömer att uppskattningen är rimlig.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Europeiska havs- och fiskerifonden samt programmet för lokalt ledd utveckling

Generaldirektören för Jordbruksverket, som är förvaltande myndighet för havs- och fiskeriprogrammet och för programmet lokalt ledd utveckling med finansiering från ESF och ERUF, har undertecknat förvaltningsförklaringar i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda utgifterna har använts för avsett ändamål och att det förvaltnings- och kontrollsystem som införts ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. Generaldirektören bekräftar att oriktigheter som fastställts i de slutliga revisions- eller kontrollrapporterna för räkenskapsåret och som rapporterats i den årliga sammanfattningen har behandlats på lämpligt sätt i räkenskaperna. De brister i förvaltnings- och kontrollsystemet som

konstaterats i dessa rapporter har i de fall där det var nödvändigt följts upp på lämpligt sätt.

ESV bedömer i enlighet med förordning (EU) nr 480/2014 att fondernas räkenskaper är korrekta och att de utgifter i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts från kommissionen är lagliga och korrekta. Vidare anser ESV att räkenskaperna inte är fullständiga då de inte omfattar alla stödberättigande utgifter som borde ha redovisats till kommissionen. ESV anser att det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar i huvudsak tillfredställande, förutom Jordbruksverkets redovisning av räkenskaperna som inte är ändamålsenlig.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Ställföreträdande generaldirektören för Tillväxtverket har undertecknat förvaltningsförklaringar för tio operativa program, för vilka Tillväxtverket är förvaltande myndighet:

- Nationellt regionalfondsprogram
- Mellersta Norrland
- Norra Mellansverige
- Skåne-Blekinge
- Småland och Öarna
- Stockholm
- Västsverige
- Öresund-Kattegatt-Skagerrak (territoriellt samarbete)
- Östra Mellansverige
- Övre Norrland

Detta görs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013. Genom förklaringarna intygas att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att de förvaltningssystem som införts för de operativa programmen ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

Cheferna för de förvaltande myndigheterna för de interregionala programmen Sverige-Norge, Nord, Botnia-Atlantica och Norra periferin och Arktis har undertecknat förvaltningsförklaringar för respektive program i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013. Genom förklaringarna intygas att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att de förvaltningssystem som införts för de operativa programmen ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

ESV anser i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013 att räkenskaperna ger en rättvisande bild och bedömer att de förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar tillfredställande. Detta gäller såväl regionala strukturfondsprogram som nationellt regionalfondsprogram och de interregionala programmen inom ramen för territoriellt samarbete. ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i respektive förvaltningsförklaring.

Europeiska socialfonden

Tillförordnade generaldirektören för Svenska ESF-rådet har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att det förvaltningssystem som införts för det operativa programmet ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

ESV:s bedömning är att fondens räkenskaper i enlighet med förordning (EU) nr 480/2014 ger en rättvisande bild, att utgifterna i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts från kommissionen är lagliga och korrekta, samt att det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar i huvudsak tillfredställande, utom avseende projekt som blivit upphandlade och tillkommit på initiativ av Svenska ESF-rådet. ESV anser att reservationens inverkan är begränsad eftersom det handlar om förhållandevis begränsade belopp och de oriktiga utgifterna har dragits bort från räkenskaperna.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt

Tillförordnade generaldirektören för Svenska ESF-rådet har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 223/2014 av den 11 mars 2014 om fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att det förvaltningssystem som införts för det operativa programmet ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

ESV:s bedömning är att fondens räkenskaper i enlighet med förordning (EU) nr 532/2014 ger en rättvisande bild, att de utgifter i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts är lagliga och korrekta, och att det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar tillfredställande.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Generaldirektören för Migrationsverket har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med förordning (EU) nr 514/2014 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att unionsutgifterna har använts för avsett ändamål och att det förvaltnings- och kontrollsystem som har införts har fungerat effektivt och har gett nödvändiga garantier för lagligheten och korrektheten i de bakomliggande transaktionerna.

I sitt uttalande om räkenskaperna i enlighet med förordning (EU) nr 514/2014 anser ESV att dessa ger en sann och rättvisande bild och att de utgifter för vilka ersättning ansökts är lagliga och korrekta. Vidare bedömer ESV att de förvaltnings- och kontrollsystem som används fungerar tillfredsställande.

ESV anger i sitt uttalande att förvaltningsförklaringen överensstämmer med ESV:s bedömning av förvaltnings- och kontrollsystemet.

Fonden för inre säkerhet

Ekonomidirektören för Polismyndigheten har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med förordning (EU) nr 514/2014 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att unionsutgifterna har använts för avsett ändamål och att det förvaltnings- och kontrollsystem som har införts har fungerat effektivt och har gett nödvändiga garantier för lagligheten och korrektheten i de bakomliggande transaktionerna.

I sitt uttalande om räkenskaperna i enlighet med förordning (EU) nr 514/2014 anser ESV att dessa ger en sann och rättvisande bild och att de utgifter för vilka ersättning ansökts är lagliga och korrekta. Vidare bedömer ESV att de förvaltnings- och kontrollsystem som används fungerar tillfredsställande.

ESV anger i sitt uttalande att förvaltningsförklaringen överensstämmer med ESV:s bedömning av förvaltnings- och kontrollsystemet.

6.4.3 Uppskattad felnivå i EU-programmen 2016–2019

I tabell 6.5 nedan redovisas ESV:s uppskattade finansiella felnivå för de svenska programmen med delad förvaltning. Felnivån är en beräkning av det belopp som inte borde ha godkänts för utbetalning från EU-budgeten, eftersom pengarna inte har använts i enlighet med EU:s regler. Det är varken ett mått på oegentligheter eller bristande måluppfyllelse. Ett exempel på ett typiskt fel är att den förvaltande myndigheten har betalat ut stöd för verksamheter som inte är stödberättigade. Ett annat vanligt exempel är att stödmottagare har fått ersättning för inköp av tjänster, varor eller investeringar som inte följer reglerna för offentlig upphandling.

I sin roll som nationellt revisionsorgan för EU-medel granskar ESV årligen alla de fonder och program som finansieras via EU-budgeten och förvaltas genom delad förvaltning. ESV:s årliga rapportering omfattar ett uttalande om förvaltningen är tillförlitlig och om de kostnader som ansvariga myndigheterna redovisar till kommissionen är lagliga och korrekta. Väsentlighetsnivån för finansiella fel är fastställd av kommissionen till 2 procent. Enligt ESV:s beräkningar har felnivåerna i Sverige legat under väsentlighetsnivån de senaste åren för huvuddelen av programmen. Årets revisionsresultat visar dock att två av de svenska programmen har en felnivå över 2 procent. Kontrollerna hos de ansvariga myndigheterna har därmed inte fångat upp bristerna på ett effektivt sätt.

Ansvariga myndigheter redovisar sina utgifter gentemot EU under en period på tolv månader. Redovisningsperioden sammanfaller inte med kalenderår och skiljer sig även åt mellan fonderna. Redovisningar för perioderna 2016/2017, 2017/2018 och 2018/2019 avser årliga redovisningar som hör till den fleråriga budgetramen 2014–2020. Felnivåerna avser finansiella fel innan ansvariga myndigheter korrigerat sina räkenskaper med hänsyn till de fel som ESV identifierat i sitt revisionsarbete.

Tabell 6.5 Uppskattad felnivå för de svenska EU-programmen (2016–2019)

Procent

Fond	Program	Redovsnings- period 2018/19	Redovsnings- period 2017/18	Redovsnings- period 2016/17
Europeiska socialfonden (ESF)	Nationellt program	1,89	0,03	0,02
ESF och ERUF	Lokalt ledd utveckling inom ESF och ERUF	0,00	0,17	0,00
Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD)	Nationellt program	3,35	0,00	0,04
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)	Nationella program 1–9	0,07	0,28	0,03
	Botnia Atlantica	0,29	0,05	0,15
	Nord	0,17	0,15	0,09
	Sverige Norge	0,00	0,00	0,10
	Öresund Kattegatt Skagerak	0,20	0,37	0,22
	Norra Periferin	0,02	0,00	0,81
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)	Nationellt program	0,47	0,00	0,00
Asyl- migrations- och integrationsfonden (AMIF)	Nationellt program	0,01	0,06	1,50
Fonden för inre säkerhet (ISF)	Nationellt program	0,09	0,00	0,00
Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)	Garantifonden IAKS ¹	0,10	0,02	0,17
	Garantifonden ej IAKS			1,74
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)	Landsbygdsutvecklingsfonden IAKS	3,44	0,00	0,07
	Landsbygdsutvecklingsfonden ej IAKS	0,06	1,73	1,52

¹ Den uppskattade felnivån avser hela garantifonden för redovisningsperioden 2017/2018 och 2018/2019, eftersom andelen medel inom ej IAKS var av mindre omfattning under dessa perioder.

Källa: ESV.

6.4.4 Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning

Enligt 3 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen bl.a. granska årsredovisningen för de förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen. Granskningen ska göras i enlighet med god revisionssed och syftar till att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskningen sker utifrån risk för väsentliga fel, vilket innebär att Riksrevisionen vid sin granskning fokuserar på de områden där det finns risk för väsentliga fel i myndigheternas årsredovisningar. Varje räkenskapsår avslutas granskningen med en revisionsberättelse, i vilken Riksrevisionen bl.a. uttalar sig om myndigheten i alla väsentliga avseenden har upprättat årsredovisningen enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, sin instruktion, sitt regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut för myndigheten. Uttalandet i revisionsberättelsen avser också om myndigheten ger en rättvisande bild av dess ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning per bokslutsdatum. Riksrevisionen uttalar sig dessutom om det skulle ha framkommit något som tyder på att ledningen i sin bedömning av myndighetens interna styrning och kontroll inte har följt förordningen om intern styrning och kontroll.

Med undantag för Svenska ESF-rådet erhöll ansvariga förvaltande myndigheter av EU-medel en standardutformad revisionsberättelse för 2019. För Svenska ESF-rådet lämnade Riksrevisionen en revisionsberättelse med reservation. Enligt Riksrevisionen har Svenska ESF-rådet överskridit slutåret 2021 avseende beställningsbemyndigandet för Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD) genom att ingå åtaganden för år 2022 om 678 000 kronor. Myndigheten har därmed överskridit sina befogenheter. Regeringen gör dock bedömningen att felet i Svenska ESF-rådets årsredovisning inte är väsentligt i den samlade finansiella redovisningen av EU-medel som regeringen lämnar i årsredovisningen för staten.

För övriga förvaltande myndigheter lämnar Riksrevisionen uttalanden om att respektive årsredovisning ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2019 samt av dess resultat och finansiering för året enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, instruktion, regleringsbrev och övriga beslut för myndigheten.

6.5 Regeringens övergripande bedömning och nationella intygande av EU-medel

Regeringens intygande grundar sig på ansvariga myndigheters intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel, ESV:s revisionsutlåtanden och Riksrevisionens uttalande från granskningen av myndigheternas räkenskaper och deras interna styrning och kontroll.

Samtliga myndigheter som förvaltar EU-medel har rapporterat att de har korrekta räkenskaper. ESV har vid sin granskning av ESF funnit att det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar i huvudsak tillfredställande, utom avseende projekt som blivit upphandlade och tillkommit på initiativ av Svenska ESF-rådet. ESV anser att reservationens inverkan är begränsad eftersom det handlar om förhållandevis begränsade belopp och de oriktiga utgifterna har dragits bort från räkenskaperna. Det fel som föranlett Riksrevisionens reservation avseende Svenska ESF-rådets årsredovisning gäller bemyndiganderamar och har inte påverkat den totala finansiella sammanställningen.

ESV har för programmet lokalt ledd utveckling som finansieras via ERUF och ESF samt för havs- och fiskeriprogrammet konstaterat att Jordbruksverkets förvaltnings- och kontrollsystem inte fungerar ändamålsenligt. Jordbruksverkets betydande förseningar angående att fatta beslut om återkrav för areal- och djurbaserade jordbrukarstöd innebär en risk för överskattning av saldona vid årets slut. Regeringen anser att dessa brister är av allvarlig karaktär och fäster stor vikt vid att bristerna åtgärdas. Jordbruksverket har gjort en uppskattning av beloppet som inte har kunnat återkrävas och funnit att det rör sig om mindre än en procent av totalt utbetalt belopp 2015–2019. Regeringen bedömer att uppskattningen är rimlig och att beloppet som andel av de totala utgifterna inte är så pass stort att det påverkar slutsatsen att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringen bedömer att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen av vissa delar av EU-medelshanteringen under 2019. Orsaken är att myndighetsledningarna vid Jordbruksverket och Svenska ESF-rådet har bedömt (och ESV har bekräftat) att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen avseende myndigheternas EU-medelshantering. Värt att notera är att Jordbruksverket förvaltar omkring 80 procent av Sveriges EU-medel. Regeringen noterar att övriga myndigheter som förvaltar EU-medel har bedömt att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

6.5.1 Regeringens nationella intygande

Regeringen lämnar följande intygande baserat på en samlad bedömning av ovan nämnda dokument.

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaperna, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Brister i intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen. Regeringen bedömer att det funnits brister i den interna styrningen och kontrollen av vissa delar av EU-medelshanteringen under 2019.

Bilaga 1

Specifikation av inkomster i statens budget

Specifikation av inkomster i statens budget för budgetåren 2017–2019 med 2019 års inkomststruktur

Tusentals kronor

Inkomsttitel	Statens budget 2019	Utfall/Prognos 2019	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos 2018	Utfall 2017
1000 Statens skatteinkomster	1 131 722 210	1 109 533 911	-22 188 299	1 119 945 352	1 050 133 904
Skatt på arbete		1 260 231 358	-13 075 717	1 242 840 831	1 194 060 501
1100 Direkta skatter på arbete	666 200 881	655 093 258	-11 107 622	656 864 296	635 336 232
1110 <i>Inkomstskatter</i>	809 619 387	799 181 550	-10 437 837	786 384 696	758 572 777
1111 Statlig inkomstskatt	57 075 368	57 052 971	-22 397	60 381 325	58 494 767
1115 Kommunal inkomstskatt	752 544 019	742 128 578	-10 415 441	726 003 371	700 078 010
1120 <i>Allmän pensionsavgift</i>	128 720 864	128 332 590	-388 274	123 660 646	118 739 886
1121 Allmän pensionsavgift	128 720 864	128 332 590	-388 274	123 660 646	118 739 886
1130 <i>Artistskatt</i>	0	-27	-27	0	0
1131 Artistskatt	0	-27	-27	0	0
1140-1150 <i>Skattereduktioner</i>	-272 139 370	-272 420 854	-281 484	-253 181 046	-241 976 430
1141 Allmän pensionsavgift		-128 303 899		-123 633 000	-118 712 000
1142 Fackföreningsavgift		-667 500		-1 267 115	
1144 Fastighetsavgift		-346 961		-346 961	-259 974
1151 Sjöinkomst		-48 612		-48 612	-52 677
1153 Jobbskatteavdrag		-126 802 132		-113 145 000	-109 088 000
1154 Hus-avdrag		-15 488 617		-14 214 199	-13 834 497
1155 Gåvor till ideell verksamhet		-250 000		0	0
1156 Övriga skattereduktioner		-513 133		-526 159	-29 282
1200 Indirekta skatter på arbete	607 106 194	605 138 100	-1 968 094	585 976 534	558 724 269
1210 <i>Arbetsgivaravgifter</i>	591 177 117	588 558 878	-2 618 239	566 516 614	540 540 139
1211 Sjukförsäkringsavgift		66 015 282		77 890 103	74 389 266
1212 Föräldraförsäkringsavgift		48 326 240		46 554 037	44 447 910
1213 Arbetssskadeavgift		3 717 678		3 584 767	3 421 960
1214 Ålderspensionsavgift		194 371 020		186 679 747	178 188 544
1215 Efterlevandepensionsavgift		11 159 070		12 534 391	11 983 396
1216 Arbetsmarknadsavgift		47 681 596		45 971 611	43 923 924
1217 Allmän löneavgift		215 328 242		191 778 249	183 128 256
1218 Ofördelade avgifter		15 446		160 305	-131 255
1219 Nedsatta avgifter		1 944 305		1 363 403	1 188 138
1240 <i>Egenavgifter</i>	13 125 974	12 296 414	-829 560	11 790 744	11 804 058
1241 Sjukförsäkringsavgift	73 286	388 635	315 349	263 925	273 018
1242 Föräldraförsäkringsavgift	791 143	653 321	-137 822	617 290	624 909
1243 Arbetssskadeavgift	89 877	80 214	-9 663	76 751	58 391
1244 Ålderspensionsavgift, netto	5 071 037	4 750 764	-320 273	4 568 118	4 524 975
1245 Efterlevandepensionsavgift	314 842	240 888	-73 954	268 926	256 188
1246 Arbetsmarknadsavgift	44 955	38 655	-6 300	1 007	1 230
1247 Allmän löneavgift	4 417 527	4 113 820	-303 707	4 051 787	4 085 140
1248 Ofördelade avgifter	0	2 030 118	-293 190	0	0
1249 Nedsatta avgifter	2 323 308	12 296 414	-829 560	1 942 940	1 980 207

		Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall
1260	<i>Avgifter till premiepensionssystemet</i>	-40 859 802	-41 088 016	-228 214	-38 775 437	-36 886 871
1261	Avgifter till premiepensionssystemet	-40 859 802	-41 088 016	-228 214	-38 775 437	-36 886 871
1270	<i>Särskild löneskatt</i>	48 968 855	48 747 406	-221 449	49 185 102	45 977 204
1271	Pensionskostnader, företag		41 712 764		40 159 366	37 230 041
1272	Pensionskostnader, staten		4 225 296		4 089 401	4 022 410
1273	Förvärvsinkomster		1 886 473		3 813 591	3 591 845
1274	Egenföretagare		922 873		1 122 744	1 132 907
1275	Övrigt		0	0	0	0
1280	<i>Nedsättningar</i>	-5 814 273	-3 974 423	1 839 850	-3 306 343	-3 168 344
1282	Arbetsgivaravgifter	-3 490 966	-1 944 305	1 546 660	-1 363 403	-1 188 138
1283	Egenavgifter, generell nedsättning	-2 244 052	-1 958 558	285 495	-1 874 041	-1 911 690
1284	Egenavgifter, regional nedsättning	-79 255	-71 560	7 695	-68 899	-68 517
1290	<i>Tjänstegruppliv</i>	508 323	597 840	89 517	565 854	458 083
1291	Tjänstegruppliv	508 323	597 840	89 517	565 854	458 083
1300	Skatt på kapital	271 510 957	274 373 693	2 862 736	261 444 071	263 135 593
1310	<i>Skatt på kapital, hushåll</i>	68 759 334	71 684 185	2 924 851	69 345 084	80 390 804
1311	Skatt på kapital		90 969 266		87 551 974	97 924 753
1312	Skattereduktion kapital		-19 435 298		-18 351 588	-17 666 752
1313	Expansionsmedelsskatt		150 216		144 699	132 803
1320	<i>Skatt på företagsvinster</i>	143 234 959	145 050 089	1 815 130	132 938 308	127 130 220
1321	Skatt på företagsvinster	143 234 959	145 050 089	1 815 130	132 939 412	127 130 220
1322	Skattereduktioner	0	0	0	0	0
1330	<i>Kupongskatt</i>	8 158 094	7 224 984	-933 110	8 536 986	6 412 926
1331	Kupongskatt	8 158 094	7 224 984	-933 110	8 536 986	6 412 926
1340	<i>Avkastningsskatt</i>	6 396 030	5 433 342	-962 688	5 357 586	4 202 065
1341	Avkastningsskatt hushåll	144 172	184 467	40 295	184 467	168 156
1342	Avkastningsskatt företag	6 179 266	5 140 382	-1 038 884	5 095 621	3 961 317
1343	Avkastningsskatt på individuellt pensionssparande	72 592	108 493	35 901	77 498	72 592
1350	<i>Fastighetskatt</i>	32 112 092	32 704 669	592 577	33 206 729	32 861 438
1351	Fastighetsskatt hushåll	800 852	713 448	-87 404	665 539	638 700
1352	Fastighetsskatt företag	12 408 492	13 214 514	806 022	14 071 237	14 929 269
1353	Kommunal fastighetsavgift hushåll	15 279 696	15 096 382	-183 314	14 726 348	13 714 807
1354	Kommunal fastighetsavgift företag	3 623 052	3 680 325	57 273	3 743 605	3 578 662
1360	<i>Stämpelskatt</i>	12 850 448	12 276 425	-574 023	12 059 378	12 138 141
1361	Stämpelskatt	12 850 448	12 276 425	-574 023	12 059 378	12 138 141
1400	Skatt på konsumtion och insatsvaror	594 776 280	596 177 494	1 401 214	579 471 472	554 454 466
1410	<i>Mervärdesskatt</i>	461 064 533	461 843 596	779 063	446 776 763	427 172 911
1411	Mervärdesskatt	461 064 533	461 843 596	779 063	446 776 763	427 172 911
1420	<i>Skatt på alkohol och tobak</i>	27 090 665	26 881 465	-209 200	27 293 718	26 305 641
1421	Skatt på tobak	12 277 608	11 812 746	-464 862	12 373 751	11 871 517

		Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall
1422	Skatt på etylalkohol	4 290 605	4 532 139	241 535	4 466 087	4 326 706
1423	Skatt på vin	6 083 459	5 995 055	-88 404	5 964 450	5 847 231
1424	Skatt på mellanklassprodukter	138 020	148 148	10 128	146 040	137 713
1425	Skatt på öl	4 256 722	4 313 571	56 848	4 343 667	4 122 224
1426	Privatinförsel av alkohol och tobak	251	269	19	-277	251
1427	Skatt på vissa nikotinhaltiga produkter	44 000	79 537	35 537		
1430	<i>Energiskatt</i>	51 675 422	52 397 759	722 337	52 434 441	46 573 412
1431	Skatt på elektrisk kraft		25 846 164		27 219 543	22 959 044
1432	Energiskatt bensin		11 727 710		11 633 648	11 558 728
1433	Energiskatt oljeprodukter		14 658 249		13 348 405	11 807 671
1434	Energiskatt övrigt		165 637		232 845	247 969
1440	<i>Koldioxidskatt</i>	22 818 691	22 166 583	-652 108	22 983 175	23 530 949
1441	Koldioxidskatt bensin		7 684 734		7 655 522	7 768 605
1442	Koldioxidskatt oljeprodukter		14 247 922		14 904 609	15 381 149
1443	Koldioxidskatt övrigt		233 927		423 044	381 195
1450-1460	<i>Övriga skatter på energi och miljö</i>	3 441 346	5 185 873	1 744 527	3 615 921	4 071 949
1451	Svavelskatt		5 243		13 368	10 819
1452	Skatt på råttalolja		0	0	0	0
1453	Särskild skatt mot försurning		64 949		55 515	51 128
1454	Skatt på bekämpningsmedel		126 165		131 310	121 731
1455	Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer		0		-3 531	2 563 346
1456	Avfallsskatt		252 099		234 274	184 688
1457	Avgifter till Kemikalieinspektionen		47 565		49 400	47 814
1458	Övriga skatter		30 748		25 243	76 459
1459	Intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter		1 405 000		466 000	281 000
1461	Kemikalieskatt		1 468 962		1 376 820	734 962
1462	Flygskatt		1 785 142		1 267 523	
1470	<i>Skatt på vägtrafik</i>	22 093 901	20 650 173	-1 443 728	19 834 641	19 923 878
1471	Fordonsskatt	15 200 669	13 908 653	-1 292 015	13 154 948	13 272 653
1472	Vägavgifter	1 186 009	1 228 552	42 543	1 071 412	1 015 003
1473	Trängselskatt	2 701 000	2 684 114	-16 886	2 722 622	2 742 956
1474	Skatt på trafikförsäkringspremier	3 006 223	2 828 853	-177 370	2 885 660	2 893 267
1480	<i>Övriga skatter</i>	6 591 722	7 052 046	460 324	6 532 812	6 875 725
1481	Systembolaget AB:s överskott	293 664	240 278	-53 386	179 735	282 260
1482	Inlevererat överskott från Svenska Spel AB	4 163 495	2 689 679	-1 473 816	4 478 177	4 691 331
1483	Skatt på spel	1 792 000	3 799 044	2 007 044	12 765	14 279
1484	Lotteriskatt	0	1 971	1 971	1 454 690	1 470 281
1485	Spelavgifter	67 000	70 676	3 676	89 415	31 600

	Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall	
1486	Skatt på annonser och reklam	158 863	151 045	-7 818	145 965	169 703
1488	Lokalradioavgifter	0	0	0	63 999	107 688
1489	Avgifter avseende Myndigheten för radio och tv	8 700	0	-8 700	8 700	8 700
1491	Avgifter för telekommunikation	108 000	99 352	-8 648	99 365	99 882
1492	Försäljningsskatt på motorfordon	0	0		0	0
1500	Skatt på import	7 125 058	6 864 373	-260 685	6 497 848	6 258 982
1510	<i>Skatt på import</i>	7 125 058	6 864 373	-260 685	6 497 848	6 258 982
1511	Tullmedel	7 086 156	6 864 693	-221 463	6 497 852	6 225 133
1512	Sockeravgifter	38 902	-320	-39 222	-3	33 849
1600	Restfödda och övriga skatter	21 505 121	16 161 413	-5 343 708	16 683 417	14 159 938
1610	<i>Restfödda skatter</i>	-5 820 899	-5 008 004	812 895	-4 714 649	-5 820 899
1611	Restfödda skatter, hushåll	-2 009 392	-1 581 528	427 864	-1 966 952	-2 009 392
1612	Restfödda skatter, företag	-3 811 507	-3 426 477	385 031	-2 747 697	-3 811 507
1620	<i>Övriga skatter, hushåll</i>	5 901 575	4 033 918	-1 867 657	5 008 246	7 289 575
1621	Omprövningar aktuellt taxeringsår	-228 925	-966 862	-737 937	-225 179	-966 862
1622	Omprövningar äldre taxeringsår	1 000 000	-231 898	-1 231 898	2 674 292	2 997 503
1623	Anstånd	1 000 000	1 376 894	376 894	-1 125 724	576 595
1624	Övriga skatter	3 806 339	3 490 956	-315 382	3 320 028	4 345 274
1625	Skattetillegg	176 457	166 551	-9 906	166 551	167 243
1626	Förseningsavgifter	147 704	198 277	50 573	198 277	169 823
1630	<i>Övriga skatter, företag</i>	-660 152	-3 498 860	-2 838 708	1 688 496	195 073
1631	Omprövningar aktuellt taxeringsår	-1 731 657	-839 488	892 168	-1 197 657	-909 518
1632	Omprövningar äldre taxeringsår	400 000	-942 234	-1 342 234	329 105	-1 431 503
1633	Anstånd	-1 000 000	-3 002 060	-2 002 060	403 526	-467 949
1634	Övriga skatter	128 820	-15 482	-144 302	592 787	1 084 348
1635	Skattetillegg	1 214 504	880 674	-333 829	1 206 768	1 580 198
1636	Förseningsavgifter	328 181	419 730	91 548	353 966	339 497
1640	<i>Intäkter som förs till fonder</i>	13 002 597	11 583 750	-1 418 846	14 701 324	12 496 190
1641	Insättningsgarantiavgifter	1 895 325	1 505 356	-389 969	1 317 243	1 581 815
1642	Avgifter till Kärnavfallsfonden	4 756 241	3 590 886	-1 165 355	3 685 429	3 797 398
1644	Batteriavgifter	2 773	2 168	-605	1 797	2 762
1645	Kväveoxidavgifter	605 258	637 202	31 944	613 874	602 844
1647	Resolutionsavgifter	5 743 000	5 848 138	105 138	9 082 981	6 511 370
1650	<i>Avgifter till public service</i>	9 082 000	9 050 610	-31 390		
1651	Avgifter till public service	9 082 000	9 050 610	-31 390		
	Totala skatteintäkter	2 168 224 490	2 153 808 332	-14 416 158	2 106 937 639	2 032 069 480
1700	Avgående poster, skatter till EU	-7 125 059	-6 864 373	260 686	-6 497 848	-6 258 982

		Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall
1710	EU-skatter	-7 125 059	-6 864 373	260 685	-6 497 848	-6 258 982
1711	EU-skatter	-7 125 059	-6 864 373	260 685	-6 497 848	-6 258 982
	Offentliga sektorns skatteintäkter	2 161 099 433	2 146 943 959	-14 155 474	2 100 439 790	2 025 810 498
1800	Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 038 636 295	-1 027 049 223	11 587 072	-1 000 927 492	-962 048 603
1810	Skatter till andra sektorer		-1 027 049 223		-1 000 927 492	-962 048 603
1811	Kommunala inkomstskatter		-760 550 584		-744 182 813	-717 016 778
1812	Avgifter till AP-fonder		-266 498 640		-256 744 678	-245 031 825
	Statens skatteintäkter	1 123 406 424	1 119 894 736	-3 511 688	1 099 512 299	1 063 761 896
1900	Periodiseringar	8 365 786	-10 360 825	-18 726 611	20 433 054	-13 627 991
1910	Uppbörförskjutningar	12 100 140	17 733 613	5 633 473	23 049 482	-552 890
1911	Uppbörförskjutningar	12 100 140	17 733 613	5 633 473	23 049 482	-552 890
1920	Betalningsförskjutningar	-4 106 577	-30 264 155	-26 157 577	-586 456	-13 447 325
1921	Kommuner och landsting	4 468 945	-9 671 714	-14 140 659	3 280 431	-6 262 153
1922	Ålderspensionssystemet	251 730	-1 006 832	-1 258 563	1 387 354	961 166
1923	Företag och hushåll	-7 618 277	-18 698 669	-11 080 392	-4 861 991	-8 523 273
1924	Kyrkosamfund	-1 261 095	-914 618	346 477	-409 253	413 799
1925	EU	52 119	27 678	-24 440	17 003	-36 864
1930	Anstånd	372 224	2 169 716	1 797 493	-2 029 973	372 224
1931	Anstånd	372 224	2 169 716	1 797 493	-2 029 973	372 224
2000	Inkomster av statens verksamhet	32 536 178	35 324 848	2 788 670	32 771 427	27 380 316
2100	Rörelseöverskott	2 196 396	4 085 466	1 889 071	3 238 019	3 637 081
2110	Affärsverkens inlevererade överskott	214 500	4 890	-209 610	132 000	375 861
2114	Lufftartsverkets inlevererade överskott	13 500	0	-13 500		16 861
2116	Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	201 000	0	-201 000	132 000	359 000
2118	Sjöfartsverkets inlevererade överskott	0	4 890	4 890		
2120	Övriga myndigheters inlevererade överskott	181 896	280 576	98 680	806 019	761 220
2124	Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	31 896	127 628	95 732	51 831	38 964
2126	Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	0	17 854	17 854	125 011	235 407
2127	Inlevererat överskott från övriga myndigheter	150 000	135 094	-14 906	629 177	486 849
2130	Riksbankens inlevererade överskott	1 800 000	3 800 000	2 000 000	2 300 000	2 500 000
2131	Riksbankens inlevererade överskott	1 800 000	3 800 000	2 000 000	2 300 000	2 500 000

	Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall	
2200	Överskott av statens fastighetsförvaltning	235 000	642 837	407 837	226 516	361 504
2210	Överskott av fastighetsförvaltning	235 000	642 837	407 837	226 516	361 504
2215	Inlevererat överskott av statens fastighetsförvaltning	235 000	642 837	407 837	226 516	361 504
2300	Ränteinkomster	2 592 310	1 979 982	-612 328	2 349 460	2 379 290
2314	Ränteinkomster på lån till fiskerinäringen	13		-13	82	
2316	Ränteinkomster på vattenkraftslån	0				
2320	Räntor på näringslån	128	11	-117	100	25
2322	Räntor på övriga näringslån, Kammarkollegiet	0	0	0	0	6
2323	Räntor på övriga näringslån	0				
2324	Ränteinkomster på lokaliseringsslån	116	11	-105	17	19
2340	Räntor på studielån	38 000	32 798	-5 202	33 163	36 001
2341	Ränteinkomster på statens lån för universitetsstudier och garantilån för studera	0				
2342	Ränteinkomster på allmänna studielån	38 000	32 798	-5 202	33 163	36 001
2343	Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988	0				
2390	Övriga ränteinkomster	2 554 182	1 947 173	-607 008	2 316 197	2 343 264
2391	Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	0	4	4	0	4
2392	Räntor på intressemedel	0				
2394	Övriga ränteinkomster	53 822	36 672	-17 149	42 379	34 046
2397	Räntor på skattekonton m.m., netto	2 500 360	1 910 497	-589 863	2 273 818	2 309 214
2400	Inkomster av statens aktier	15 000 000	15 080 781	80 781	14 627 650	8 557 591
2410	Inkomster av statens aktier	15 000 000	15 080 781	80 781	14 627 650	8 557 591
2411	Inkomster av statens aktier	15 000 000	15 080 781	80 781	14 627 650	8 557 591
2500	Offentligrättsliga avgifter	10 259 392	10 351 686	92 294	9 902 487	10 095 343
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	984 300	1 085 359	101 059	993 271	953 579
2522	Fastställande av åldersgränser för framställning i film	0				327
2525	Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	3 503 400	3 558 934	55 534	3 494 343	3 439 423
2526	Utgjänningsavgift från arbetslöshetskassor	0				
2527	Avgifter för statskontroll av krigsmaterielltillverkning	36 000	33 198	-2 802	32 006	30 961
2528	Avgifter vid bergsstaten	26 000	9 124	-16 876	20 764	20 729

		Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall
2529	Avgifter vid patent- och registreringsväsendet	414 000	440 820	26 820	395 394	388 044
2531	Avgifter för registrering i förenings- m.fl. register	2 469	2 193	-277	2 153	2 052
2532	Avgifter vid kronofogdemyndigheterna	1 467 000	1 425 004	-41 996	1 391 573	1 449 107
2534	Avgifter vid Transportstyrelsen	1 411 000	1 358 286	-52 714	1 189 442	1 506 985
2535	Avgifter för statliga garantier	0				
2537	Miljöskyddsavgift	177 691	216 812	39 121	205 651	191 178
2539	Täktavgift	0				
2541	Avgifter vid Tullverket	0				
2542	Patientavgifter vid tandläkarutbildningen	3 190		-3 190		290
2548	Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	624 000	615 532	-8 468	602 032	542 588
2551	Avgifter från kärnkraftverken	237 000	248 746	11 746	250 024	263 141
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	488 500	468 113	-20 387	440 275	419 922
2553	Registreringsavgift till Fastighetsmäklarinspektionen	23 600	24 230	630	23 940	20 490
2557	Avgifter vid statens internbank i Riksgäldskontoret	1 005	0	-1 005		55
2558	Avgifter för årlig revision	165 456	153 456	-11 999	154 691	152 946
2559	Avgifter för etikprövning av forskning	29 473	25 081	-4 392	28 379	29 314
2561	Efterbevaknings- och tillsynsavgifter	24 309	16 907	-7 402	21 147	16 950
2562	CSN-avgifter	641 000	669 892	28 892	657 403	667 263
2600	Försäljningsinkomster	70 000	72 513	2 513	73 333	93 345
2624	Inkomster av uppörd av felparkeringsavgifter	70 000	72 513	2 513	73 333	93 274
2625	Utförsäljning av beredskapslager	0				71
2627	Offentlig lagring, försäljningsintäkter	0				
2700	Böter m.m.	1 161 999	1 278 132	116 133	1 117 936	1 101 230
2711	Restavgifter och dröjsmålsavgifter	97 000	96 908	-92	93 465	95 128
2712	Bötesmedel	864 000	962 133	98 133	820 248	772 592
2713	Vattenföreningssavgifter m.m.	0	108	108	-438	-96
2714	Sanktionsavgifter m.m.	146 723	145 880	-843	136 448	168 098
2717	Kontrollavgifter vid särskild skattekontroll	54 276	73 104	18 827	68 213	65 509
2800	Övriga inkomster av statens verksamhet	1 021 081	1 833 450	812 370	1 236 026	1 154 932

	Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall	
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	1 021 081	1 833 450	812 370	1 236 026	1 154 932
3000	Inkomster av försäld egendom	5 000 000	37 649	-4 962 351	1 807 715	8 108
3100	Inkomster av försälda byggnader och maskiner	0	4 782	4 782	99 403	5 835
3120	Statliga myndigheters inkomster av försälda byggnader och maskiner	0	4 782	4 782	99 403	5 835
3125	Fortifikationsverkets försäljning av fastigheter	0	4 782	4 782	99 403	5 835
3200	Övriga inkomster av markförsäljning	0				
3211	Övriga inkomster av markförsäljning	0				
3300	Övriga inkomster av försäld egendom	5 000 000	32 867	-4 967 133	1 708 312	2 273
3311	Inkomster av statens gruvegendom	0				
3312	Övriga inkomster av försäld egendom	5 000 000	32 867	-4 967 133	1 708 312	2 273
4000	Återbetalning av lån	716 774	796 547	79 773	738 407	764 359
4100	Återbetalning av näringslån	370	92	-278	405	603
4120	Återbetalning av jordbrukslån	300		-300		
4123	Återbetalning av lån till fiskerinäringen	300		-300		
4130	Återbetalning av övriga näringslån	70	92	22	405	603
4131	Återbetalning av vattenkraftslån	0				
4132	Återbetalning av lån avseende säddfinansiering	0				
4136	Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	70	9	-61	64	52
4137	Återbetalning av övriga näringslån, Statens jordbruksverk	0			185	422
4138	Återbetalning av tidigare infriade statliga garantier	0				
4139	Återbetalning av lokaliseringsslån	0	83	83	156	129
4300	Återbetalning av studielån	468 000	457 436	-10 564	471 799	521 121
4311	Återbetalning av statens lån för universitetsstudier	0				
4312	Återbetalning av allmänna studielån	0	19	19	28	33

	Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall	
4313	Återbetalning av studiemedel	468 000	457 417	-10 583	471 771	521 088
4500	Återbetalning av övriga lån	248 404	339 018	90 614	266 203	242 635
4516	Återbetalning av utgivna startlån och bidrag	0				
4525	Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	71 347	119 514	48 167	63 044	70 961
4526	Återbetalning av övriga lån	177 057	219 504	42 447	203 159	171 675
5000	Kalkylmässiga inkomster	14 194 000	14 214 341	20 341	12 169 377	11 427 397
5100	Avskrivningar och amorteringar	77 000	12 618	-64 382	84 002	96 397
5120	<i>Avskrivningar på fastigheter</i>	77 000	12 618	-64 382	84 002	96 397
5121	Amortering på statskapital	77 000	12 618	-64 382	84 002	96 397
5130	<i>Uppdragsmyndigheters komplementkostnader</i>	0				
5131	Uppdragsmyndigheters m.fl. komplementkostnader	0				
5200	Statliga pensionsavgifter	14 117 000	14 201 722	84 722	12 085 374	11 331 000
5211	Statliga pensionsavgifter	14 117 000	14 201 722	84 722	12 085 374	11 331 000
6000	Bidrag m.m. från EU	12 521 658	12 557 013	35 355	12 366 586	10 475 540
6100	Bidrag från EU:s jordbruksfonder	8 920 158	9 790 354	870 196	8 885 674	7 778 922
6110	<i>Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket</i>	6 742 400	7 434 665	692 265	6 962 190	6 774 968
6111	Gårdsstöd	6 600 000	7 176 905	576 905	6 613 173	6 698 346
6113	Övriga interventioner	138 000	122 035	-15 965	108 943	116 785
6114	Exportbidrag	0				
6115	Djurbidrag	0				
6116	Offentlig lagring	0				
6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	4 400	135 725	131 325	240 074	-40 163
6120	<i>Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen</i>	2 177 758	2 355 688	177 930	1 923 483	1 003 954
6123	Europeiska utvecklings- och garantifonden - garantisektionen 2000 - 2006		-5	-5	-20	-62
6124	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007 - 2013	-4 642	-3 583	1 059	-9 284	
6125	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014 - 2020	2 182 400	2 359 276	176 876	1 932 788	1 004 016
6200	Bidrag från EU till fiskerieringen	251 000	143 480	-107 520	236 692	15 154

	Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall
6212					
6213	0				
6214	251 000	143 480	-107 520	236 692	15 154
6300	1 455 000	791 712	-663 288	1 556 620	1 213 196
6313	0				293 253
6314	1 455 000	791 712	-663 288	1 556 620	919 943
6400	1 538 000	1 123 347	-414 653	1 312 005	578 195
6412					
6413	0			290 993	
6414	1 538 000	1 123 347	-414 653	1 021 012	578 195
6500	95 000	114 220	19 220	103 558	215 223
6511	95 000	114 220	19 220	103 558	215 223
6900	262 500	593 900	331 400	272 038	674 850
6911	262 500	593 900	331 400	272 038	674 850
6912	0				
7000	-112 758 866	-116 919 500	-4 160 633	-107 693 206	-98 795 811
7100	11 142 986	11 342 349	199 363	10 574 903	10 198 013
7110	7 072 940	6 836 695	-236 245	6 480 846	6 295 845
7112	7 034 131	6 838 013	-196 118	6 480 853	6 261 996
7113	38 809	-1 318	-40 127	-8	33 849
7114		0	0	0	0
7120	4 070 046	4 505 654	435 608	4 094 057	3 902 168
7121	4 070 046	4 505 654	435 608	4 094 057	3 902 168
7200	-123 901 852	-128 261 849	-4 359 997	-118 268 108	-108 993 825
7210	-13 002 597	-11 583 750	1 418 846	-14 701 324	-12 496 190

		Statens budget	Utfall/Prognos	Skillnad mot statens budget	Utfall/Prognos	Utfall
7211	Intäkter som förs till fonder	-13 002 597	-11 583 750	1 418 846	-14 701 324	-12 496 190
7220	<i>Kompensation för mervärdesskatt</i>	-101 817 256	-107 627 489	-5 810 234	-103 566 784	-96 497 635
7221	Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-32 597 853	-34 077 160	-1 479 307	-32 584 830	-30 936 475
7222	Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-69 219 403	-73 550 329	-4 330 927	-70 981 954	-65 561 160
7230	<i>Avgifter till public service</i>	-9 082 000	-9 050 610	31 390		
7231	Avgifter till public service	-9 082 000	-9 050 610	31 390		
8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto					
	Summa	1 083 981 953	1 055 544 808	-28 437 145	1 072 105 658	1 001 393 812

Bilaga 2

Specifikation av utgifter i statens budget

Bilaga 2 Specifikation av utgifter i statens budget för budgetåret 2019

Tusentals kronor

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
UO 1 Rikets styrelse	668 390	14 593 645	179 009	-110 454	15 330 589	14 637 751	44 106	-134 903	-692 838	-1 125 371	432 533	692 838
1 Statschefen	0	140 685	4 000		144 685	144 685	4 000		0	0	0	0
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten		140 685	4 000		144 685	144 685	4 000	0	0	0	0	0
2 Riksdagen samt Riksdagens ombudsmän	137 162	1 947 381			2 084 543	2 009 915	62 534	62 534	-74 627	-133 047	58 420	74 627
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	32 055	926 469			958 524	966 492	40 023	40 023	7 968	-19 826	27 794	-7 968
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	29 457	819 396			848 853	821 715	2 319	2 319	-27 138	-51 719	24 581	27 138
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	66 807	100 000			166 807	116 679	16 679	16 679	-50 127	-53 127	3 000	50 127
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	8 843	101 516			110 359	105 029	3 513	3 513	-5 330	-8 375	3 045	5 330
3 Sametinget och samepolitiken	1 542	54 501			56 043	55 608	1 107	1 107	-436	-2 071	1 635	436
3:1 Sametinget	1 542	54 501			56 043	55 608	1 107	1 107	-436	-2 071	1 635	436
4 Regeringskansliet m.m.	356 314	7 806 618	86 909		8 249 841	7 733 325	-73 293	-160 202	-516 516	-755 544	239 028	516 516
4:1 Regeringskansliet m.m.	356 314	7 806 618	86 909		8 249 841	7 733 325	-73 293	-160 202	-516 516	-755 544	239 028	516 516
5 Länsstyrelserna	73 605	3 016 691	11 000	-13 838	3 087 458	3 053 314	36 623	25 623	-34 144	-124 593	90 449	34 144
5:1 Länsstyrelserna m.m.	73 605	3 016 691	11 000	-13 838	3 087 458	3 053 314	36 623	25 623	-34 144	-124 593	90 449	34 144
6 Demokratipolitik och männliga rättigheter	20 490	806 337	47 100	-16 986	856 941	801 375	-4 962	-52 062	-55 566	-78 166	22 600	55 566

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
6:1	Allmänna val och demokrati	19 311	472 640	44 800	-16 067	520 684	461 295	-11 345	-56 145	-59 389	-69 149	9 760	59 389
6:2	Justitiekanslern	1 844	50 027		-357	51 514	52 143	2 116	2 116	629	-871	1 500	-629
6:3	Datainspektionen	2 064	94 377			96 441	100 570	6 193	6 193	4 130	-1 532	5 662	-4 130
6:4	Valmyndigheten	1 161	20 093		-563	20 691	19 829	-264	-264	-862	-1 464	602	862
6:5	Stöd till politiska partier	-3 889	169 200	2 300		167 611	167 537	-1 663	-3 963	-73	-5 149	5 076	73
7	Nationella minoriteter	1 166	132 271		-1 166	132 271	131 686	-585	-585	-585	-585	0	585
7:1	Åtgärder för nationella minoriteter	866	117 771		-866	117 771	117 541	-230	-230	-230	-230	0	230
7:2	Åtgärder för den nationella minoriteten romer	300	14 500		-300	14 500	14 145	-355	-355	-355	-355	0	355
8	Medier	73 800	660 633	30 000	-74 731	689 702	681 236	20 603	-9 397	-8 466	-28 284	19 818	8 466
8:1	Mediestöd	74 731	622 119	30 000	-74 731	652 119	643 779	21 660	-8 340	-8 340	-27 003	18 663	8 340
8:2	Myndigheten för press, radio och tv	-931	38 514			37 583	37 456	-1 058	-1 058	-126	-1 281	1 155	126
9	Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU- arbetet	4 312	28 528		-3 734	29 106	26 608	-1 920	-1 920	-2 498	-3 081	583	2 498
9:1	Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	4 312	28 528		-3 734	29 106	26 608	-1 920	-1 920	-2 498	-3 081	583	2 498
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning		267 891	17 318 966	-27 237	-218 025	17 341 595	16 926 856	-392 110	-364 873	-414 740	-1 236 963	822 223	414 740
1:1	Statskontoret	5 896	97 616		-3 126	100 386	95 807	-1 809	-1 809	-4 579	-7 419	2 840	4 579
1:2	Kammarkollegiet	4 770	72 009	7 500	-2 576	81 703	78 480	6 471	-1 029	-3 223	-5 383	2 160	3 223
1:3	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	4 368	17 550		-4 368	17 550	14 861	-2 689	-2 689	-2 689	-4 444	1 755	2 689

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	1 305	2 443		-1 305	2 443	1 078	-1 365	-1 365	-1 365	-1 376	11	1 365
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	87 658	13 651 000		-87 658	13 651 000	13 371 074	-279 926	-279 926	-279 926	-962 476	682 550	279 926
1:6	Finanspolitiska rådet	171	10 230			10 401	10 007	-223	-223	-394	-700	306	394
1:7	Konjunkturinstitutet	1 669	65 136	-1 053		65 752	63 087	-2 049	-996	-2 665	-4 619	1 954	2 665
1:8	Ekonomistyrningsverket	3 594	166 389		-1 711	168 272	163 825	-2 564	-2 564	-4 448	-12 767	8 319	4 448
1:9	Statistiska centralbyrån	12 790	567 759	-2 000		578 549	567 003	-756	1 244	-11 546	-28 578	17 032	11 546
1:10	Bidragsfastigheter	21 626	269 000		-21 626	269 000	249 825	-19 175	-19 175	-19 175	-27 245	8 070	19 175
1:11	Finansinspektionen	22 332	603 643		-4 308	621 667	611 953	8 310	8 310	-9 714	-39 893	30 179	9 714
1:12	Riksgäldskontoret	60 334	331 027	-6 000	-50 508	334 853	286 401	-44 626	-38 626	-48 452	-58 383	9 931	48 452
1:13	Bokföringsnämnden	-616	10 498			9 882	9 444	-1 054	-1 054	-439	-753	314	439
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	-1 039	203 370	27 816	-19	230 128	230 073	26 703	-1 113	-55	-20 275	20 220	55
1:15	Riksrevisionen	-2 205	332 720			330 515	330 555	-2 165	-2 165	40	-9 941	9 981	-40
1:16	Finansmarknadsforskning	1 180	29 921			31 101	30 659	738	738	-442	-1 339	897	442
1:17	Upphandlingsmyndighete n	207	94 974		-1 741	93 441	94 795	-179	-179	1 355	-4 343	5 698	-1 355
1:18	Myndigheten för digital förvaltning	43 851	231 682	-53 500	-39 079	182 954	160 270	-71 412	-17 912	-22 685	-25 846	3 161	22 685
1:19	Statens servicecenter		561 999		-1	561 998	557 657	-4 342	-4 342	-4 341	-21 186	16 845	4 341
UO 3 Skatt, tull och exekution		138 171	11 522 533	-13 058	-9 969	11 637 678	11 520 270	-2 263	10 795	-117 407	-502 548	385 141	117 407
1:1	Skatteverket	35 503	7 569 094			7 604 597	7 547 318	-21 776	-21 776	-57 279	-284 351	227 072	57 279
1:2	Tullverket	69 969	1 980 086		-9 969	2 040 086	1 992 036	11 950	11 950	-48 050	-107 452	59 402	48 050
1:3	Kronofogdemyndigheten	32 699	1 973 353	-13 058		1 992 994	1 980 916	7 563	20 621	-12 078	-110 745	98 667	12 078
UO 4 Rättsväsendet		383 726	48 383 859	1 218 500	-352 237	49 633 848	49 383 411	999 552	-218 948	-250 437	-1 933 199	1 682 762	250 437
1:1	Polismyndigheten	1 021 498	26 338 720	-232 000	-280 366	26 847 852	26 546 651	207 931	439 931	-301 202	-1 091 331	790 129	301 202

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:2	Säkerhetspolisen	-1 471	1 565 509	12 500		1 576 538	1 554 674	-10 835	-23 335	-21 864	-68 829	46 965	21 864
1:3	Åklagarmyndigheten	25 649	1 610 760			1 636 409	1 602 250	-8 510	-8 510	-34 159	-82 481	48 322	34 159
1:4	Ekobrottsmyndigheten	16 443	685 548	8 000		709 991	691 573	6 025	-1 975	-18 418	-38 984	20 566	18 418
1:5	Sveriges Domstolar	12 972	5 814 514	174 000		6 001 486	5 886 829	72 315	-101 685	-114 657	-294 312	179 655	114 657
1:6	Kriminalvården	-561 968	9 011 540	535 000		8 984 572	9 020 463	8 923	-526 077	35 892	-234 454	270 346	-35 892
1:7	Brottsförebyggande rådet	15 104	149 806		-10 656	154 254	152 541	2 735	2 735	-1 714	-6 208	4 494	1 714
1:8	Rättsmedicinalverket	11 371	429 169		0	440 540	451 215	22 046	22 046	10 675	-2 200	12 875	-10 675
1:9	Gentekniknämnden	684	5 615		-518	5 781	4 755	-860	-860	-1 026	-1 194	168	1 026
1:10	Brottsoffermyndigheten	1 818	47 685	-1 000	-101	48 402	47 680	-5	995	-722	-2 152	1 430	722
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	34 400	121 953		-30 742	125 612	104 562	-17 391	-17 391	-21 050	-24 708	3 658	21 050
1:12	Rättsliga biträden m.m.	-222 962	2 356 357	665 000		2 798 395	3 063 396	707 039	42 039	265 000	-37 135	302 135	-265 000
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	-459	39 987	55 000		94 528	94 372	54 385	-615	-156	-1 355	1 199	156
1:14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	5 857	24 174		-5 857	24 174	13 386	-10 788	-10 788	-10 788	-10 788		10 788
1:15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	216	47 157		-216	47 157	46 622	-535	-535	-535	-535	0	535
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnde n	3 543	18 924	2 000	-2 995	21 472	16 579	-2 345	-4 345	-4 893	-5 460	567	4 893
1:17	Domarnämnden	949	8 441		-705	8 685	7 990	-451	-451	-695	-948	253	695
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	20 083	108 000		-20 083	108 000	77 874	-30 126	-30 126	-30 126	-30 126		30 126
UO 5 Internationell samverkan		147 426	2 362 277	-2 000	-139 711	2 367 992	2 337 272	-25 005	-23 005	-30 720	-94 868	64 148	30 720

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp	
1:1	Avgifter till internationella organisationer	120 420	1 679 554		-120 420	1 679 554	1 670 854	-8 700	-8 700	-8 700	-59 086	50 386	8 700
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	8 469	193 151		-3 947	197 673	191 323	-1 828	-1 828	-6 350	-12 142	5 792	6 350
1:3	Nordiskt samarbete	1 958	15 595	-2 000	-1 958	13 595	12 815	-2 780	-780	-780	-1 187	407	780
1:4	Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	5 323	13 826		-5 323	13 826	9 953	-3 873	-3 873	-3 873	-4 287	414	3 873
1:5	Inspektionen för strategiska produkter	3 383	43 844		-2 080	45 147	40 372	-3 472	-3 472	-4 774	-6 089	1 315	4 774
1:6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	1 441	54 358		-1 737	54 062	51 900	-2 458	-2 458	-2 162	-3 792	1 630	2 162
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)		28 402			28 402	28 402	0	0	0	0		0
1:8	Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)		19 175			19 175	19 175	0	0	0	0		0
1:9	Svenska institutet	2 186	124 682			126 868	125 239	557	557	-1 629	-5 369	3 740	1 629
1:10	Information om Sverige i utlandet	166	15 475		-166	15 475	15 114	-361	-361	-361	-825	464	361
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	4 080	174 215		-4 080	174 215	172 124	-2 091	-2 091	-2 091	-2 091	0	2 091
UO 6 Försvar och samhällets krisberedskap													
	556 588	60 066 704	211 600	-309 491	60 525 401	60 571 696	504 992	293 392	46 295	-2 070 489	2 116 784	-46 295	
1 Försvar	323 077	55 100 939		-138 277	55 285 740	55 409 691	308 752	308 752	123 952	-1 828 891	1 952 843	-123 952	

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	138 658	36 137 845			36 276 503	36 619 305	481 460	481 460	342 801	-741 332	1 084 133	-342 801
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	144 326	1 162 564		-109 911	1 196 979	979 573	-182 991	-182 991	-217 405	-252 281	34 876	217 405
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	-19 929	13 411 311			13 391 382	13 648 621	237 310	237 310	257 239	-445 100	702 339	-257 239
1:4	Forskning och teknikutveckling	7 373	691 905		-7 373	691 905	687 055	-4 850	-4 850	-4 850	-25 607	20 757	4 850
1:5	Statens inspektion för försvarsunderrättelseverk samheten	1 721	10 995		-1 397	11 319	10 146	-849	-849	-1 173	-1 502	329	1 173
1:6	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	-3 433	206 272			202 839	198 467	-7 805	-7 805	-4 372	-10 560	6 188	4 372
1:7	Officersutbildning m.m.	16 075	220 794		-9 526	227 344	223 826	3 032	3 032	-3 518	-10 141	6 623	3 518
1:8	Försvarets radioanstalt	24 666	1 234 025			1 258 691	1 217 069	-16 956	-16 956	-41 622	-78 642	37 020	41 622
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	527	230 638			231 165	227 907	-2 731	-2 731	-3 258	-10 177	6 919	3 258
1:10	Nämnder m.m.	302	6 301		-302	6 301	5 997	-304	-304	-304	-316	12	304
1:11	Försvarets materielverk	11 949	1 778 873		-9 202	1 781 620	1 582 362	-196 511	-196 511	-199 257	-252 622	53 365	199 257
1:12	Försvarsunderrättelsedomstolen	843	9 416		-565	9 693	9 364	-52	-52	-329	-611	282	329
2	Samhällets krisberedskap	228 312	4 509 558	212 500	-169 522	4 780 848	4 705 611	196 053	-16 447	-75 237	-217 552	142 315	75 237
2:1	Kustbevakningen	118 766	1 257 931		-84 484	1 292 214	1 261 437	3 506	3 506	-30 777	-68 514	37 737	30 777
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	0	74 850	55 000		129 850	129 850	55 000	0	0	-2 245	2 245	0
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	-31 990	21 080	170 000		159 090	173 540	152 460	-17 540	14 450	-4 658	19 108	-14 450
2:4	Krisberedskap	158 365	1 355 514	-12 500	-83 325	1 418 053	1 365 975	10 461	22 961	-52 078	-92 742	40 664	52 078

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:5	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal		381 471			381 471	381 471	0	0	0	0		0
2:6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	-19 926	1 372 144			1 352 218	1 349 457	-22 687	-22 687	-2 760	-43 924	41 164	2 760
2:7	Statens haverikommission	3 097	46 568		-1 713	47 953	43 881	-2 687	-2 687	-4 071	-5 468	1 397	4 071
3	Strålsäkerhet	4 203	397 048		-1 693	399 558	397 077	29	29	-2 482	-22 334	19 852	2 482
3:1	Strålsäkerhetsmyndighet en	4 203	397 048		-1 693	399 558	397 077	29	29	-2 482	-22 334	19 852	2 482
4	Elsäkerhet	997	59 159	-900		59 256	59 318	159	1 059	62	-1 712	1 774	-62
4:1	Elsäkerhetsverket	997	59 159	-900		59 256	59 318	159	1 059	62	-1 712	1 774	-62
UO 7 Internationellt bistånd		-47 849	44 945 140	-487 048	-33 182	44 377 061	44 240 275	-704 865	-217 817	-136 786	-1 424 743	1 287 957	136 786
1:1	Biståndsverksamhet	-49 733	43 459 337	-498 843	-32 718	42 878 043	42 750 784	-708 553	-209 710	-127 258	-1 370 642	1 243 384	127 258
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	-3 045	1 276 325	11 795		1 285 075	1 279 273	2 948	-8 847	-5 802	-44 092	38 290	5 802
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	947	16 279		-464	16 762	14 717	-1 562	-1 562	-2 045	-2 533	488	2 045
1:4	Folke Bernadotteakademin	2 571	125 302			127 873	125 298	-4	-4	-2 575	-6 334	3 759	2 575
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	1 133	50 000			51 133	51 814	1 814	1 814	680	-820	1 500	-680
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd	278	17 897			18 175	18 389	492	492	215	-321	536	-215
UO 8 Migration		1 237 422	12 112 430	306 000	-1 059 710	12 596 141	11 847 134	-265 296	-571 296	-749 007	-1 407 725	658 718	749 007

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:1	Migrationsverket	254 228	4 326 896	57 000	-93 800	4 544 324	4 549 767	222 871	165 871	5 443	-254 170	259 613	-5 443
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	683 880	5 567 000		-683 880	5 567 000	5 058 498	-508 502	-508 502	-508 502	-786 852	278 350	508 502
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	-2 116	57 915	60 000	-1 107	114 692	113 901	55 986	-4 014	-791	-791	0	791
1:4	Domstolsprövning i utlänningsmål	32 555	691 291	199 000	-3 712	919 134	948 901	257 610	58 610	29 767	-59 262	89 029	-29 767
1:5	Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	-8 337	337 649			329 312	277 935	-59 714	-59 714	-51 377	-61 506	10 129	51 377
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	172 293	432 027	-10 000	-172 293	422 027	293 701	-138 326	-128 326	-128 326	-149 923	21 597	128 326
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	80 086	349 202		-80 086	349 202	290 556	-58 646	-58 646	-58 646	-58 646	0	58 646
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	24 833	155 450		-24 833	155 450	118 875	-36 575	-36 575	-36 575	-36 575	0	36 575
1:9	Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m fl.	0	195 000		0	195 000	195 000	0	0	0	0		0
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg		1 021 340	81 277 185	268 000	-1 081 143	81 485 382	79 591 950	-1 685 235	-1 953 235	-1 893 432	-4 482 320	2 588 888	1 893 432
1 Hälso- och sjukvårdspolitik		184 819	49 762 587	583 000	-287 674	50 242 732	49 914 034	151 447	-431 553	-328 698	-1 608 236	1 279 538	328 698
1:1	Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	1 223	35 831		-161	36 893	37 543	1 712	1 712	649	-425	1 074	-649
1:2	Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	4 595	83 526		-2 114	86 008	80 862	-2 664	-2 664	-5 146	-7 651	2 505	5 146
1:3	Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	3 817	144 660			148 477	142 470	-2 190	-2 190	-6 007	-10 346	4 339	6 007

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:4	Tandvårdsförmåner	-158 840	6 771 752			6 612 912	6 643 734	-128 018	-128 018	30 821	-307 341	338 162	-30 821
1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	2 098	27 789 000	630 000	-2 098	28 419 000	28 428 151	639 151	9 151	9 151	-824 519	833 670	-9 151
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	198 867	8 949 286		-158 182	8 989 971	8 773 606	-175 680	-175 680	-216 364	-216 364	0	216 364
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden	-27 787	476 068	43 000		491 281	518 367	42 299	-701	27 086	-20 520	47 606	-27 086
1:8	Bidrag till psykiatri	121 431	2 202 993	-90 000	-121 431	2 112 993	2 037 158	-165 835	-75 835	-75 835	-75 835	0	75 835
1:9	Läkemedelsverket	18	136 845			136 863	137 863	1 018	1 018	1 000	-3 105	4 105	-1 000
1:10	E-hälsomyndigheten	8 059	117 584		-3 688	121 956	118 440	856	856	-3 516	-7 943	4 427	3 516
1:11	Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna		1 620 000			1 620 000	1 610 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000		10 000
8:1	Socialstyrelsen	12 399	664 451			676 850	662 986	-1 465	-1 465	-13 864	-33 947	20 083	13 864
8:2	Inspektionen för vård och omsorg	18 938	770 591			789 529	722 854	-47 737	-47 737	-66 675	-90 242	23 567	66 675
2	Folkhälsopolitik	28 654	767 505		-19 477	776 682	768 318	813	813	-8 364	-23 814	15 450	8 364
2:1	Folkhälsomyndigheten	9 177	399 209			408 386	406 422	7 213	7 213	-1 964	-13 548	11 584	1 964
2:2	Insatser för vaccinberedskap	1 480	88 500		-1 480	88 500	87 740	-760	-760	-760	-760		760
2:3	Bidrag till WHO	2 374	38 665		-2 374	38 665	41 391	2 726	2 726	2 726	-1 140	3 866	-2 726
2:4	Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	1 410	75 502		-1 410	75 502	73 877	-1 625	-1 625	-1 625	-1 625		1 625
6:1	Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	14 213	165 629		-14 213	165 629	158 887	-6 742	-6 742	-6 742	-6 742	0	6 742
3	Funktionshinderspolitik	984	248 693			249 677	247 838	-855	-855	-1 839	-3 637	1 798	1 839
3:1	Myndigheten för delaktighet	984	59 951			60 935	60 051	100	100	-884	-2 682	1 798	884

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp	
3:2	Bidrag till funktionshindersorganisat ioner		188 742		188 742	187 786	-956	-956	-956	-956		956	
4	Politik för sociala tjänster	774 968	29 782 867	-315 000	-742 448	29 500 387	27 944 494	-1 838 373	-1 523 373	-1 555 893	-2 828 098	1 272 205	1 555 893
4:1	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	2 098	24 737		-1 368	25 467	24 967	230	230	-500	-1 242	742	500
4:2	Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	44 064	767 514		-44 064	767 514	593 795	-173 719	-173 719	-173 719	-173 719	0	173 719
4:3	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	163 892	263 395		-163 892	263 395	143 203	-120 192	-120 192	-120 192	-133 361	13 169	120 192
4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	384 926	24 836 588	150 000	-384 926	24 986 588	24 174 997	-661 591	-811 591	-811 591	-2 035 920	1 224 329	811 591
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	68 125	1 677 490	-310 000	-68 125	1 367 490	1 069 682	-607 808	-297 808	-297 808	-297 808	0	297 808
4:6	Statens institutionsstyrelse	60 610	1 132 192		-28 820	1 163 982	1 104 590	-27 602	-27 602	-59 391	-93 356	33 965	59 391
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	51 254	1 080 951	-155 000	-51 254	925 951	833 259	-247 692	-92 692	-92 692	-92 692	0	92 692
5	Barnrättspolitik	1 779	48 112		-1 032	48 860	48 092	-20	-20	-768	-1 543	775	768
5:1	Barnombudsmannen	1 541	25 851		-794	26 599	26 087	236	236	-512	-1 287	775	512
5:2	Barnets rättigheter	238	22 261		-238	22 261	22 005	-256	-256	-256	-256	0	256
7	Forskningspolitik	30 136	667 421		-30 512	667 044	669 175	1 754	1 754	2 131	-16 991	19 122	-2 131
7:1	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	-377	35 918			35 541	35 963	45	45	422	-655	1 077	-422
7:2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	30 512	631 503		-30 512	631 503	633 212	1 709	1 709	1 709	-16 336	18 045	-1 709

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktions- nedsättning	3 037 162	97 657 012	131 956	-2 777 236	98 048 894	97 872 053	215 041	83 085	-176 841	-4 306 947	4 130 106	176 841
1 Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	2 673 005	88 948 161	135 000	-2 676 792	89 079 375	88 909 080	-39 081	-174 081	-170 294	-4 039 136	3 868 842	170 294
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	1 265 064	36 946 254		-1 268 618	36 942 701	37 246 309	300 055	300 055	303 609	-1 398 503	1 702 112	-303 609
1:2 Aktivitets- och sjukskrivningar m.m.	1 103 647	43 943 558		-1 103 837	43 943 368	44 108 449	164 891	164 891	165 082	-1 754 045	1 919 127	-165 082
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	41 064	1 391 000		-41 064	1 391 000	1 304 033	-86 967	-86 967	-86 967	-156 517	69 550	86 967
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	8 119	2 773 000		-8 119	2 773 000	2 677 299	-95 701	-95 701	-95 701	-224 151	128 450	95 701
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	-43	36 349			36 306	37 785	1 436	1 436	1 479	-274	1 753	-1 479
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	252 120	2 901 000		-252 120	2 901 000	2 444 930	-456 070	-456 070	-456 070	-456 070		456 070
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	3 034	957 000	135 000	-3 034	1 092 000	1 090 274	133 274	-1 726	-1 726	-49 576	47 850	1 726
2 Myndigheter	364 157	8 708 851	-3 044	-100 445	8 969 519	8 962 973	254 122	257 166	-6 546	-267 810	261 264	6 546
2:1 Försäkringskassan	362 329	8 640 598	-3 044	-100 445	8 899 438	8 896 800	256 202	259 246	-2 638	-261 855	259 217	2 638
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	1 828	68 253			70 081	66 173	-2 080	-2 080	-3 908	-5 955	2 047	3 908
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-313 951	34 881 476	18 966		34 586 491	34 485 780	-395 696	-414 662	-100 711	-1 833 121	1 732 410	100 711
1 Ersättning vid ålderdom	-304 709	34 298 300			33 993 591	33 919 953	-378 347	-378 347	-73 638	-1 788 553	1 714 915	73 638
1:1 Garantipension till älderspension	-144 638	13 225 500			13 080 862	13 174 828	-50 672	-50 672	93 966	-567 309	661 275	-93 966

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	-13 488	10 331 200			10 317 712	10 382 480	51 280	51 280	64 768	-451 792	516 560	-64 768
1:3	Bostadstillägg till pensionärer	-112 239	9 587 500			9 475 261	9 195 555	-391 945	-391 945	-279 705	-759 080	479 375	279 705
1:4	Äldreförsörjningsstöd	-34 344	1 154 100			1 119 756	1 167 089	12 989	12 989	47 333	-10 372	57 705	-47 333
2	Myndigheter	-9 242	583 176	18 966		592 900	565 827	-17 349	-36 315	-27 073	-44 568	17 495	27 073
2:1	Pensionsmyndigheten	-9 242	583 176	18 966		592 900	565 827	-17 349	-36 315	-27 073	-44 568	17 495	27 073
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn		277 458	97 332 203	534 000	-574 958	97 568 703	97 315 353	-16 850	-550 850	-253 351	-4 547 598	4 294 247	253 351
1:1	Barnbidrag	-149 980	32 802 684	534 000	-10 541	33 176 163	33 174 758	372 074	-161 926	-1 405	-1 641 538	1 640 133	1 405
1:2	Föräldraförsäkring	-21 564	44 454 417		-67 660	44 365 193	44 548 038	93 621	93 621	182 845	-1 843 366	2 026 211	-182 845
1:3	Underhållsstöd	268 586	2 765 282		-268 586	2 765 282	2 699 788	-65 494	-65 494	-65 494	-203 758	138 264	65 494
1:4	Adoptionsbidrag	9 028	23 284		-9 028	23 284	14 175	-9 109	-9 109	-9 109	-9 807	698	9 109
1:5	Barnpension och efterlevandestöd	26 649	964 600		-26 649	964 600	997 204	32 604	32 604	32 604	-25 272	57 876	-32 604
1:6	Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	192 493	4 472 178		-192 493	4 472 178	3 971 869	-500 309	-500 309	-500 309	-704 042	203 733	500 309
1:7	Pensionsrätt för barnår		7 303 100			7 303 100	7 303 100	0	0	0	0		0
1:8	Bostadsbidrag	-47 755	4 546 658			4 498 903	4 606 419	59 761	59 761	107 516	-119 816	227 332	-107 516
UO 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering		3 990 193	17 967 483	462 400	-3 990 519	18 429 556	16 942 405	-1 025 078	-1 487 478	-1 487 151	-2 335 942	848 791	1 487 151
1	Nyanlända invandrares etablering	3 949 522	17 198 098	-4 000	-3 949 522	17 194 098	15 749 188	-1 448 910	-1 444 910	-1 444 910	-2 286 875	841 965	1 444 910
1:1	Etableringsåtgärder	552	228 430		-552	228 430	227 627	-803	-803	-803	-803	0	803
1:2	Kommunersättning vid flyktningmottagande	3 630 161	13 096 275		-3 630 161	13 096 275	11 883 540	-1 212 735	-1 212 735	-1 212 735	-1 864 548	651 813	1 212 735

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	254 742	3 707 530	-4 000	-254 742	3 703 530	3 562 587	-144 943	-140 943	-140 943	-326 120	185 177	140 943
1:4	Hemutrustningslån	64 067	165 863		-64 067	165 863	75 434	-90 429	-90 429	-90 429	-95 404	4 975	90 429
2	Diskriminering	1 792	197 903	4 000	-1 105	202 590	198 618	715	-3 285	-3 971	-7 700	3 729	3 971
2:1	Diskrimineringsombudsm annen	986	124 984		-300	125 671	124 543	-441	-441	-1 128	-4 857	3 729	1 128
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	805	72 919	4 000	-805	76 919	74 076	1 157	-2 843	-2 843	-2 843	0	2 843
3	Jämställdhet	26 959	460 287	130 000	-28 543	588 703	554 519	94 232	-35 768	-34 185	-36 617	2 432	34 185
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	22 096	391 039	90 000	-22 096	481 039	453 419	62 380	-27 620	-27 620	-27 620	0	27 620
3:2	Jämställdhetsmyndighete n	4 749	41 085	40 000	-6 333	79 501	73 509	32 424	-7 576	-5 992	-8 424	2 432	5 992
3:3	Bidrag för kvinnors organisering	114	28 163		-114	28 163	27 591	-572	-572	-572	-572		572
4	Segregation	11 920	111 195	332 400	-11 350	444 165	440 079	328 884	-3 516	-4 086	-4 751	665	4 086
4:1	Åtgärder mot segregation	8 519	100 000	321 400	-8 519	421 400	420 431	320 431	-969	-969	-969		969
4:2	Delegationen mot segregation	3 401	11 195	11 000	-2 831	22 765	19 649	8 454	-2 546	-3 116	-3 781	665	3 116
UO 14	Arbetsmarknad och arbetsliv	2 308 445	73 939 772	624 000	-2 724 991	74 147 227	73 408 155	-531 617	-1 155 617	-739 072	-4 948 902	4 209 830	739 072
1	Arbetsmarknad	2 270 481	72 985 978	649 000	-2 702 912	73 202 547	72 519 529	-466 449	-1 115 449	-683 018	-4 869 957	4 186 939	683 018
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	94 336	7 620 871			7 715 207	7 637 026	16 155	16 155	-78 181	-459 224	381 043	78 181

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	-491 308	27 013 828	-26 000	-33 900	26 462 620	27 066 500	52 672	78 672	603 880	-1 484 940	2 088 820	-603 880
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	879 282	10 311 181	335 000	-885 748	10 639 716	9 907 196	-403 985	-738 985	-732 519	-1 261 161	528 642	732 519
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	969 345	19 532 364		-969 345	19 532 364	19 743 280	210 916	210 916	210 916	-455 177	666 093	-210 916
1:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	1 882	121 317			123 199	120 027	-1 290	-1 290	-3 172	-6 811	3 639	3 172
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014- 2020	229 607	1 491 500		-229 607	1 491 500	1 082 272	-409 228	-409 228	-409 228	-483 803	74 575	409 228
1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	1 021	41 444			42 465	41 224	-220	-220	-1 241	-2 484	1 243	1 241
1:8	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringe n	2 002	72 469		0	74 471	72 898	429	429	-1 573	-3 747	2 174	1 573
1:9	Bidrag till administration av grundbeloppet		57 022			57 022	57 022	0	0	0	0		0
1:10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten		8 303			8 303	8 303	0	0	0	0	0	0
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	220 151	1 650 000	260 000	-220 151	1 910 000	2 063 260	413 260	153 260	153 260	-37 740	191 000	-153 260
1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställ ningar	230 170	4 914 213	80 000	-230 170	4 994 213	4 661 895	-252 318	-332 318	-332 318	-582 028	249 710	332 318
1:13	Lån till körkort	133 991	151 466		-133 991	151 466	58 625	-92 841	-92 841	-92 841	-92 841		92 841
2 Arbetsliv		37 965	953 794	-25 000	-22 079	944 680	888 626	-65 168	-40 168	-56 054	-78 945	22 891	56 054
2:1	Arbetsmiljöverket	12 940	767 594		-401	780 133	747 491	-20 103	-20 103	-32 642	-51 678	19 036	32 642

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:2	Arbetsdomstolen	3 961	34 688	-1 500	-2 931	34 218	31 439	-3 249	-1 749	-2 778	-3 818	1 040	2 778
2:3	Internationella arbetsorganisationen (ILO)	2 604	33 722		-2 604	33 722	33 260	-462	-462	-462	-495	33	462
2:4	Medlingsinstitutet	7 796	59 597	-3 500	-6 042	57 850	52 126	-7 471	-3 971	-5 725	-7 512	1 787	5 725
2:5	Arbetslivspolitik	2 963	25 000	-20 000	-2 963	5 000	364	-24 636	-4 636	-4 636	-4 636		4 636
2:6	Myndigheten för arbetsmiljökunskap	7 700	33 193		-7 136	33 757	23 946	-9 247	-9 247	-9 811	-10 806	995	9 811
UO 15 Studiestöd		3 292 315	24 731 156	-21 000	-3 291 131	24 711 340	22 815 194	-1 915 962	-1 894 962	-1 896 146	-2 996 087	1 099 941	1 896 146
1:1	Studiehjälp	40 312	4 267 138		-40 312	4 267 138	4 243 788	-23 350	-23 350	-23 350	-236 706	213 356	23 350
1:2	Studiemedel	2 519 319	16 977 056	-31 200	-2 525 558	16 939 617	15 288 562	-1 688 494	-1 657 294	-1 651 055	-2 363 588	712 533	1 651 055
1:3	Avsättning för kreditförluster	53 598	1 894 352	-2 800	-53 598	1 891 552	1 815 719	-78 633	-75 833	-75 833	-170 550	94 717	75 833
1:4	Statens utgifter för studiemedelsröntor	1 244	152 449	16 000	-3 111	166 582	166 184	13 735	-2 265	-398	-8 020	7 622	398
1:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	9 651	62 150		-9 651	62 150	53 176	-8 974	-8 974	-8 974	-12 080	3 106	8 974
1:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4 633	29 000		-4 633	29 000	25 067	-3 933	-3 933	-3 933	-5 383	1 450	3 933
1:7	Studiestartsstöd	654 268	440 000		-654 268	440 000	325 383	-114 617	-114 617	-114 617	-136 617	22 000	114 617
1:8	Centrala studiestödsnämnden	9 049	894 340	-3 000		900 389	881 979	-12 361	-9 361	-18 409	-63 126	44 717	18 409
1:9	Överklagandenämnden för studiestöd	242	14 671			14 913	15 334	663	663	422	-18	440	-422
UO 16 Utbildning och universitetsforskning		2 372 661	80 846 211	-380 934	-1 996 051	80 841 887	78 526 837	-2 319 374	-1 938 440	-2 315 050	-3 111 318	796 268	2 315 050

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1 Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning	1 673 995	26 522 717	-161 700	-1 652 429	26 382 583	24 698 109	-1 824 608	-1 662 908	-1 684 474	-1 888 778	204 304	1 684 474
1:1 Statens skolverk	27 860	1 153 663	-50 700		1 130 823	1 037 768	-115 895	-65 195	-93 055	-127 664	34 609	93 055
1:2 Statens skolinspektion	5 589	414 028	3 000		422 617	410 486	-3 542	-6 542	-12 131	-24 551	12 420	12 131
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	-17 461	733 350			715 889	721 709	-11 641	-11 641	5 820	-16 180	22 000	-5 820
1:4 Sameskolstyrelsen	1 575	49 569			51 144	51 228	1 659	1 659	84	-2 394	2 478	-84
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	420 999	3 185 311	351 000	-420 999	3 536 311	2 806 375	-378 936	-729 936	-729 936	-729 936	0	729 936
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	57 901	304 820		-57 901	304 820	245 987	-58 833	-58 833	-58 833	-58 833	0	58 833
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	6 007	4 595 000		-6 007	4 595 000	4 583 390	-11 610	-11 610	-11 610	-11 610	0	11 610
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	9 578	188 220		-9 578	188 220	189 451	1 231	1 231	1 231	-3 769	5 000	-1 231
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	38	105 257		-38	105 257	103 131	-2 126	-2 126	-2 126	-2 126	0	2 126
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	114 914	326 526	-20 000	-114 914	306 526	144 783	-181 743	-161 743	-161 743	-161 743	0	161 743
1:11 Bidrag till vissa studier	1 107	17 525		-1 107	17 525	14 441	-3 084	-3 084	-3 084	-3 084	0	3 084
1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan	3 290	116 749			120 039	119 799	3 050	3 050	-240	-3 742	3 502	240
1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning	546 463	2 712 422	-445 000	-546 463	2 267 422	2 205 301	-507 121	-62 121	-62 121	-62 121		62 121
1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	11 916	2 486 208		-11 916	2 486 208	2 437 382	-48 826	-48 826	-48 826	-172 401	123 575	48 826
1:16 Fler anställda i lägstadiet	9 888	1 971 000		-9 888	1 971 000	1 970 490	-510	-510	-510	-510		510

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:17	Skolforskningsinstitutet	1 616	24 008		-904	24 721	23 463	-545	-545	-1 257	-1 977	720	1 257
1:18	Praktiknära skolforskning	2 908	18 543		-2 908	18 543	17 198	-1 345	-1 345	-1 345	-1 345		1 345
1:19	Bidrag till lärarlöner	441 252	4 457 100		-441 252	4 457 100	4 003 539	-453 561	-453 561	-453 561	-453 561		453 561
1:20	Särskilda insatser inom skolområdet		163 418			163 418	162 844	-574	-574	-574	-574		574
1:21	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	28 555	3 500 000		-28 555	3 500 000	3 449 342	-50 658	-50 658	-50 658	-50 658		50 658
2	Universitet och högskolor	639 354	45 908 437	-299 234	-259 999	45 988 559	45 280 706	-627 731	-328 497	-707 852	-846 617	138 765	707 852
2:1	Universitetskanslersämbe- tet	6 113	149 035	5 000	-1 776	158 371	154 124	5 089	89	-4 247	-8 718	4 471	4 247
2:2	Universitets- och högskolerådet	1	198 920	-5 000		193 921	190 784	-8 136	-3 136	-3 137	-10 893	7 756	3 137
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 778 755	11 365		1 790 120	1 790 120	11 365	0	0	0		0
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		2 158 476	23 370		2 181 846	2 181 846	23 370	0	0	0	0	0
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		2 092 904	11 145		2 104 049	2 104 049	11 145	0	0	0		0
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		2 220 820	28 035		2 248 855	2 248 855	28 035	0	0	0		0
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	82 161	2 153 058	3 332		2 238 551	2 151 310	-1 748	-5 080	-87 241	-87 241		87 241
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 578 532	21 391		1 599 923	1 599 923	21 391	0	0	0		0

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	86 253	1 760 939	5 160		1 852 352	1 695 521	-65 418	-70 578	-156 831	-156 831		156 831
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 650 888	17 230		1 668 118	1 668 118	17 230	0	0	0		0
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 414 350	6 269		1 420 619	1 420 619	6 269	0	0	0		0
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 132 502	12 735		1 145 237	1 145 237	12 735	0	0	0		0
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	74 218	1 572 054	8 078		1 654 350	1 505 904	-66 150	-74 228	-148 446	-148 446		148 446
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		897 931	13 616		911 547	911 547	13 616	0	0	0		0
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	34 192	730 290	863		765 345	732 414	2 124	1 261	-32 932	-32 932		32 932
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 579 228	20 950		1 600 178	1 600 178	20 950	0	0	0		0
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	0	1 175 373	7 067		1 182 440	1 182 440	7 067	0	0	0		0
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 565 411	15 173		1 580 584	1 580 584	15 173	0	0	0		0
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		681 997	3 779		685 776	685 776	3 779	0	0	0		0

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		390 159	7 461		397 620	397 620	7 461	0	0	0		0
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		672 504	1 993		674 497	674 497	1 993	0	0	0		0
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		241 163	5 748		246 911	246 911	5 748	0	0	0		0
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	15 342	1 080 446	3 005		1 098 793	1 061 552	-18 894	-21 899	-37 241	-37 241		37 241
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå		339 526	5 004		344 530	344 530	5 004	0	0	0		0
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 753	806 968	2 640		811 361	806 443	-525	-3 165	-4 918	-4 918		4 918
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		268 418	5 005		273 423	273 423	5 005	0	0	0		0
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		560 762	3 027		563 789	563 789	3 027	0	0	0		0
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå		247 142	4 162		251 304	251 304	4 162	0	0	0		0
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		946 947	3 765		950 712	950 712	3 765	0	0	0		0
2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		239 799	4 440		244 239	244 239	4 440	0	0	0		0

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:31	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	991	249 545	2 538		253 074	242 383	-7 162	-9 700	-10 691	-10 691		10 691
2:32	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå		97 732	1 886		99 618	99 618	1 886	0	0	0		0
2:33	Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	36 026	617 330	981		654 337	627 036	9 706	8 725	-27 301	-27 301		27 301
2:34	Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå		115 174	5 508		120 682	120 682	5 508	0	0	0		0
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	587	204 682			205 269	203 240	-1 442	-1 442	-2 029	-2 029		2 029
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		51 040			51 040	51 040	0	0	0	0		0
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		105 247	728		105 975	105 975	728	0	0	0		0
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå		34 840	1 498		36 338	36 338	1 498	0	0	0		0
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 091	507 765	1 518		511 374	501 921	-5 844	-7 362	-9 453	-9 453		9 453
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå		75 418	4 910		80 328	80 328	4 910	0	0	0		0

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		436 471	253		436 724	436 724	253	0	0	0		0
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå		77 958	3 189		81 147	81 147	3 189	0	0	0		0
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		460 311	2 198		462 509	462 509	2 198	0	0	0		0
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå		99 249	3 248		102 497	102 497	3 248	0	0	0		0
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		397 995	2 245		400 240	400 240	2 245	0	0	0		0
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå		69 613	3 471		73 084	73 084	3 471	0	0	0		0
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		402 361	1 661		404 022	404 022	1 661	0	0	0		0
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå		63 851	1 699		65 550	65 550	1 699	0	0	0		0
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	9 693	312 869	906		323 468	321 184	8 315	7 409	-2 284	-2 284		2 284
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå		51 159	1 929		53 088	53 088	1 929	0	0	0		0
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		369 262	2 069		371 331	371 331	2 069	0	0	0		0

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå		63 919	4 626		68 545	68 545	4 626	0	0	0		0
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 921	164 624	506		167 051	167 051	2 427	1 921	0	0		0
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		19 937			19 937	19 937	0	0	0	0		0
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		65 393			65 393	65 393	0	0	0	0		0
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		11 355			11 355	11 355	0	0	0	0		0
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		133 169	506		133 675	133 675	506	0	0	0		0
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		20 036			20 036	20 036	0	0	0	0		0
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		426 124	1 710		427 834	427 834	1 710	0	0	0		0
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå		84 761	2 491		87 252	87 252	2 491	0	0	0		0
2:61	Försvärshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		35 599			35 599	35 599	0	0	0	0		0
2:62	Försvärshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå		21 037			21 037	21 037	0	0	0	0		0

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	67 279	3 394 695	28 813	-54 729	3 436 058	3 366 108	-28 587	-57 400	-69 950	-171 071	101 121	69 950
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	206 005	1 278 309	-623 200	-189 173	671 941	561 262	-717 047	-93 847	-110 678	-136 095	25 417	110 678
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	14 710	439 124	-17 500	-14 314	422 020	421 553	-17 571	-71	-467	-467	0	467
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning		2 619 319	4 571		2 623 890	2 623 890	4 571	0	0	0	0	0
2:67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	18	45 867		-6	45 880	45 874	7	7	-6	-6	0	6
3 Forskning		10 788	8 267 856	80 000	-35 306	8 323 337	8 403 200	135 344	55 344	79 863	-370 752	450 615	-79 863
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	-42 322	6 067 846	-84 000	-1 095	5 940 429	5 985 633	-82 213	1 787	45 204	-255 188	300 392	-45 204
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	27 969	360 061		-27 969	360 061	357 451	-2 610	-2 610	-2 610	-20 613	18 003	2 610
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	927	165 128			166 055	176 785	11 657	11 657	10 729	-829	11 558	-10 729
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	-23 871	962 356	161 000		1 099 485	1 160 889	198 533	37 533	61 404	-35 931	97 335	-61 404
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	549	34 769			35 318	34 799	30	30	-519	-1 562	1 043	519
3:6	Institutet för rymdfysik	-259	56 188			55 929	56 152	-36	-36	223	-1 462	1 685	-223
3:7	Kungl. biblioteket	3 953	374 292			378 245	379 341	5 049	5 049	1 096	-10 132	11 228	-1 096
3:8	Polarforskningssekreterariatet	37 380	48 671			86 051	59 824	11 153	11 153	-26 227	-28 660	2 433	26 227
3:9	Sunet	148	49 183		-148	49 183	49 347	164	164	164	-2 295	2 459	-164
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	2 458	7 448		-2 238	7 668	5 050	-2 398	-2 398	-2 619	-2 842	223	2 619

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
3:11	Etikprövningsmyndighete n		41 919	3 000		44 919	38 959	-2 960	-5 960	-5 960	-7 217	1 257	5 960
3:12	Särskilda utgifter för forskningsändamål	3 857	99 995		-3 857	99 995	98 972	-1 023	-1 023	-1 023	-4 022	2 999	1 023
4	Vissa gemensamma ändamål	4 188	147 201		-3 981	147 408	144 821	-2 380	-2 380	-2 587	-5 171	2 584	2 587
4:1	Internationella program	2 900	81 589		-2 900	81 589	80 245	-1 344	-1 344	-1 344	-1 344	0	1 344
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	759	30 886		-759	30 886	30 766	-120	-120	-120	-1 664	1 544	120
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	207	10 483			10 690	10 465	-18	-18	-225	-539	314	225
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	322	24 243		-322	24 243	23 345	-898	-898	-898	-1 624	726	898
Äldre anslag		44 336	0		-44 336					0	0	0	0
1:15 (2018)	Upprustning av skollokalerna och utemiljöer	40 697			-40 697	0		0	0	0	0		0
3:11 (2018)	Regionala etikprövningsnämnder	3 639			-3 639	0		0	0	0	0		0
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		59 788	15 781 531	71 510	-79 470	15 833 359	15 828 199	46 668	-24 842	-5 160	-245 430	240 270	5 160
1	Kulturområdesövergripande verksamhet	16 464	2 244 621	34 000	-14 979	2 280 106	2 268 265	23 644	-10 356	-11 841	-78 358	66 517	11 841
1:1	Statens kulturråd	3 435	55 822		-1 772	57 486	55 909	87	87	-1 576	-3 250	1 674	1 576
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	4 999	430 684	50 000	-4 999	480 684	479 852	49 168	-832	-832	-13 090	12 258	832
1:3	Skapande skola	3 475	187 065	-10 000	-3 475	177 065	168 128	-18 937	-8 937	-8 937	-14 548	5 611	8 937

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	2 276	45 153	-2 563	44 866	44 998	-155	-155	132	-1 070	1 202	-132
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	2 035	9 852	-2 035	9 852	8 661	-1 191	-1 191	-1 191	-1 486	295	1 191
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	110	1 501 187	-6 000	1 495 162	1 495 618	-5 569	431	456	-44 576	45 032	-456
1:7	Myndigheten för kulturanalys	133	14 858		14 991	15 098	240	240	107	-338	445	-107
2	Teater, dans och musik	-2 052	1 416 046	-2 990	1 410 971	1 410 758	-5 288	-2 298	-213	-10 153	9 940	213
2:1	Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner		1 084 666	-2 990	1 081 676	1 081 676	-2 990	0	0	0	0	0
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	33	213 614	-33	213 614	213 025	-589	-589	-589	-6 997	6 408	589
2:3	Statens musikverk	-2 085	117 766		115 681	116 057	-1 709	-1 709	376	-3 156	3 532	-376
3	Litteraturen, läsandet och språket	12 100	351 515	-5 000	352 007	352 087	572	5 572	79	-5 643	5 722	-79
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	6 487	160 735	-5 000	155 735	155 078	-5 657	-657	-657	-657	0	657
3:2	Myndigheten för tillgängliga medier	3 481	123 182		126 663	129 331	6 149	6 149	2 668	-1 027	3 695	-2 668
3:3	Institutet för språk och folkminnen	2 132	67 598		69 609	67 678	80	80	-1 932	-3 959	2 027	1 932
4	Bildkonst, arkitektur, form och design	6 306	125 908		127 476	126 318	410	410	-1 158	-4 662	3 504	1 158
4:1	Statens konstråd	5 651	31 241		32 163	31 580	339	339	-583	-1 520	937	583
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	569	42 947		43 516	43 145	198	198	-371	-1 659	1 288	371

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
4:3	Nämnden för hemslöjdsfrågor	86	11 651		-9	11 728	11 717	66	66	-11	-88	77	11
4:4	Bidrag till bild- och formområdet		40 069			40 069	39 877	-192	-192	-192	-1 394	1 202	192
5	Kulturskaparnas villkor	11 887	489 228		-7 414	493 701	488 624	-604	-604	-5 077	-19 674	14 597	5 077
5:1	Konstnärsnämnden	645	22 131			22 776	22 116	-15	-15	-660	-1 323	663	660
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	11 242	467 097		-7 414	470 925	466 508	-589	-589	-4 417	-18 351	13 934	4 417
6	Arkiv	-23 585	403 183			379 598	410 353	7 170	7 170	30 755	-340	31 095	-30 755
6:1	Riksarkivet	-23 585	403 183			379 598	410 353	7 170	7 170	30 755	-340	31 095	-30 755
7	Kulturmiljö	147	1 013 343			1 013 490	1 017 099	3 756	3 756	3 608	-12 752	16 360	-3 608
7:1	Riksantikvarieämbetet	2 175	274 801			276 976	280 524	5 723	5 723	3 548	-4 696	8 244	-3 548
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	-2 027	270 542			268 515	268 575	-1 967	-1 967	60	-8 056	8 116	-60
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning		460 000			460 000	460 000	0	0	0	0	0	0
7:4	Bidrag till arbetslivsmuseer		8 000			8 000	8 000	0	0	0	0		0
8	Museer och utställningar	-9 081	1 625 665	99 000	-193	1 715 391	1 728 395	102 730	3 730	13 004	-57 404	70 408	-13 004
8:1	Centrala museer: Myndigheter	-9 452	1 240 793	99 000	-38	1 330 303	1 344 135	103 342	4 342	13 832	-55 183	69 015	-13 832
8:2	Centrala museer: Stiftelser		262 694			262 694	262 694	0	0	0	0	0	0
8:3	Bidrag till vissa museer		75 519			75 519	75 519	0	0	0	0	0	0
8:4	Forum för levande historia	216	46 459			46 675	46 046	-413	-413	-629	-2 022	1 393	629

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
8:5	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	155	200		-155	200		-200	-200	-200	-200	0	200
9	Trossamfund	-13	94 718			94 705	94 349	-369	-369	-355	-3 195	2 840	355
9:1	Myndigheten för stöd till trossamfund	-340	12 799			12 459	12 463	-336	-336	5	-378	383	-5
9:2	Stöd till trossamfund	327	81 919			82 246	81 886	-33	-33	-360	-2 817	2 457	360
10	Film	0	562 144			562 144	562 144			0	0	0	0
10:1	Filmstöd		562 144			562 144	562 144	0	0	0	0	0	0
11	Medier	4 222	81 527	-500	-3 553	81 696	74 027	-7 500	-7 000	-7 669	-9 692	2 023	7 669
11:1	Sändningar av TV Finland		9 721			9 721	9 721	0	0	0	0	0	0
11:2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen		3 842	-500		3 342	3 342	-500	0	0	0	0	0
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	98	483		-98	483	420	-63	-63	-63	-63	0	63
11:4	Statens medieråd	980	22 525		-310	23 194	22 491	-34	-34	-703	-1 378	675	703
11:5	Stöd till taltidningar	3 145	44 956		-3 145	44 956	38 054	-6 902	-6 902	-6 902	-8 250	1 348	6 902
12	Ungdomspolitik	9 036	320 501	-25 000	-9 765	294 772	290 573	-29 928	-4 928	-4 199	-5 460	1 261	4 199
12:1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	-729	42 061			41 332	41 942	-119	-119	611	-650	1 261	-611
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	1 414	243 440		-1 414	243 440	238 753	-4 687	-4 687	-4 687	-4 687	0	4 687

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
12:3	Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	8 350	35 000	-25 000	-8 350	10 000	9 878	-25 122	-122	-122	-122	0	122
13	Politik för det civila samhället	3 855	2 261 018	-20 000	-3 855	2 241 018	2 237 111	-23 907	-3 907	-3 907	-10 194	6 287	3 907
13:1	Stöd till idrotten	590	1 974 311	-20 000	-590	1 954 311	1 954 311	-20 000	0	0	-160	160	0
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	2 407	52 164		-2 407	52 164	49 404	-2 760	-2 760	-2 760	-7 454	4 694	2 760
13:3	Stöd till friluftorganisationer		47 785			47 785	47 785	0	0	0	-1 433	1 433	0
13:4	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	0	15 000		0	15 000	15 000	0	0	0	0		0
13:5	Insatser för den ideella sektorn	857	171 758		-857	171 758	170 612	-1 146	-1 146	-1 146	-1 146	0	1 146
14	Folkbildning	14 227	4 717 852	-8 000	-14 227	4 709 852	4 698 218	-19 634	-11 634	-11 634	-19 123	7 489	11 634
14:1	Bidrag till folkbildningen	252	4 298 183		-252	4 298 183	4 298 183	0	0	0	0	0	0
14:2	Bidrag till tolkutbildning	8 306	59 331		-8 306	59 331	47 203	-12 128	-12 128	-12 128	-13 907	1 779	12 128
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen		170 000	-8 000		162 000	162 000	-8 000	0	0	0	0	0
14:4	Särskilt utbildningsstöd	5 669	190 338		-5 669	190 338	190 832	494	494	494	-5 216	5 710	-494
15	Tillsyn över spelmarknaden	14 206	74 262		-12 037	76 431	69 878	-4 384	-4 384	-6 552	-8 779	2 227	6 552
15:1	Spelinspektionen	14 206	74 262		-12 037	76 431	69 878	-4 384	-4 384	-6 552	-8 779	2 227	6 552
Äldre anslag		2 069	0		-2 069					0	0	0	0
8:4 (2017)	Riksställningar	2 069			-2 069	0		0	0	0	0		0
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik		2 462 240	4 742 123	-754 160	-2 435 172	4 015 031	3 052 270	-1 689 853	-935 693	-962 761	-999 655	36 894	962 761

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet	2 449 825	4 473 357	-750 000	-2 429 353	3 743 829	2 783 268	-1 690 089	-940 089	-960 561	-987 786	27 225	960 561
1:1 Bostadspolitisk utveckling	7 507	20 600		-7 507	20 600	15 197	-5 403	-5 403	-5 403	-5 403		5 403
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	94 500	94 500		-94 500	94 500	3 000	-91 500	-91 500	-91 500	-91 500		91 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	42 210	43 000		-42 210	43 000	1 130	-41 870	-41 870	-41 870	-41 870		41 870
1:4 Boverket	13 040	318 823		-9 386	322 477	311 482	-7 341	-7 341	-10 995	-19 698	8 703	10 995
1:5 Statens geotekniska institut	3 447	47 248		-2 043	48 651	47 641	393	393	-1 010	-2 427	1 417	1 010
1:6 Lantmäteriet	15 415	615 186			630 601	614 615	-571	-571	-15 986	-33 091	17 105	15 986
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	479 641	240 000		-479 641	240 000	54 672	-185 328	-185 328	-185 328	-185 328	0	185 328
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	1 774 498	3 000 000	-750 000	-1 774 498	2 250 000	1 676 603	-1 323 397	-573 397	-573 397	-573 397		573 397
1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	19 566	34 000		-19 566	34 000	32 352	-1 648	-1 648	-1 648	-1 648		1 648
1:11 Innovativt och hållbart byggande	2	60 000		-2	60 000	26 576	-33 424	-33 424	-33 424	-33 424		33 424
2 Konsumentpolitik	12 415	268 766	-4 160	-5 819	271 202	269 002	236	4 396	-2 200	-11 869	9 669	2 200
2:1 Konsumentverket	6 111	167 979	-2 760	-1 378	169 951	167 212	-767	1 993	-2 739	-7 745	5 006	2 739
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	1 119	44 869	3 000		48 988	50 657	5 788	2 788	1 669	-1 611	3 280	-1 669
2:3 Fastighetsmäklarinspekti onen	4 194	25 085		-3 449	25 830	24 842	-243	-243	-987	-1 739	752	987

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
2:4	Åtgärder på konsumentområdet	991	26 459	-3 900	-991	22 559	22 417	-4 042	-142	-142	-773	631	142
2:5	Bidrag till miljömärkning av produkter		4 374	-500		3 874	3 874	-500	0	0	0	0	0
UO 19 Regional tillväxt		395 470	3 496 525	71 000	-160 144	3 802 852	3 316 178	-180 347	-251 347	-486 674	-737 198	250 524	486 674
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	156 153	1 674 637		-159 319	1 671 471	1 578 045	-96 592	-96 592	-93 426	-260 874	167 448	93 426
1:2	Transportbidrag	-11 507	400 864	71 000		460 357	439 682	38 818	-32 182	-20 675	-32 700	12 025	20 675
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	250 825	1 421 024		-825	1 671 024	1 298 451	-122 573	-122 573	-372 573	-443 624	71 051	372 573
UO 20 Allmän miljö- och naturvård		633 591	9 737 248	1 515 750	-638 755	11 247 834	9 446 437	-290 811	-1 806 561	-1 801 397	-1 918 076	116 679	1 801 397
1 Miljöpolitik		612 600	8 596 232	1 615 750	-620 411	10 204 171	8 393 989	-202 243	-1 817 993	-1 810 182	-1 895 631	85 449	1 810 182
1:1	Naturvårdsverket	-1 249	575 452	10 000		584 203	568 656	-6 796	-16 796	-15 547	-32 810	17 263	15 547
1:2	Miljöövervakning m.m.	11 112	360 214	40 000	-11 112	400 214	390 956	30 742	-9 258	-9 258	-17 133	7 875	9 258
1:3	Åtgärder för värdefull natur	64	647 535	212 000	-170	859 429	861 759	214 224	2 224	2 330	-2 670	5 000	-2 330
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	95 677	856 118	35 250	-95 677	891 368	870 985	14 867	-20 383	-20 383	-20 383	0	20 383
1:5	Miljöforskning	3	78 825		-3	78 825	78 818	-7	-7	-7	-7	0	7
1:6	Kemikalieinspektionen	13 655	276 973		-5 413	285 215	278 356	1 383	1 383	-6 859	-15 168	8 309	6 859
1:7	Avgifter till Internationella organisationer	12 680	288 131	9 500	-12 713	297 598	296 384	8 253	-1 247	-1 214	-9 857	8 643	1 214
1:8	Klimatbonus		1 240 000	100 000		1 340 000	1 280 328	40 328	-59 672	-59 672	-59 672		59 672
1:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	6 711	248 115			254 826	254 467	6 352	6 352	-360	-7 803	7 443	360
1:10	Klimatanpassning	81 494	316 750	-71 000	-81 494	245 750	172 886	-143 864	-72 864	-72 864	-81 466	8 602	72 864

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp	
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	29 244	1 149 565	120 000	-29 244	1 269 565	1 150 505	940	-119 060	-119 060	-119 060	0	119 060
1:12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	47 199	335 000	-48 000	-47 199	287 000	190 220	-144 780	-96 780	-96 780	-105 390	8 610	96 780
1:13	Internationellt miljösamarbete	1 668	45 900		-1 668	45 900	45 770	-130	-130	-130	-1 435	1 305	130
1:14	Skydd av värdefull natur	-1 872	678 000	300 000		976 128	976 539	298 539	-1 461	411	-4 589	5 000	-411
1:15	Havs- och vattenmyndigheten	7 580	246 654		-251	253 982	254 183	7 529	7 529	201	-7 198	7 399	-201
1:16	Klimatinvesteringar	106 440	750 000	758 000	-106 440	1 508 000	569 118	-180 882	-938 882	-938 882	-938 882	0	938 882
1:17	Elbusspremie	50 173	80 000		-50 173	80 000	79 336	-664	-664	-664	-664	0	664
1:18	Investeringsstöd för gröna städer	998	33 000		-998	33 000	31 927	-1 073	-1 073	-1 073	-1 073		1 073
1:19	Elfordonspremie	-26 833	40 000			13 167	2 192	-37 808	-37 808	-10 975	-10 975	0	10 975
1:20	Industrilivet	177 857	300 000	200 000	-177 857	500 000	40 604	-259 396	-459 396	-459 396	-459 396	0	459 396
1:21	Teknikneutral laddinfrastruktur		50 000	-50 000		0		-50 000	0	0	0		0
2 Miljöforskning		8 386	1 141 016	-100 000	-5 739	1 043 664	1 052 449	-88 567	11 433	8 785	-22 445	31 230	-8 785
2:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	8 452	96 608		-5 739	99 322	97 132	524	524	-2 189	-5 087	2 898	2 189
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	-66	1 044 408	-100 000		944 342	955 316	-89 092	10 908	10 974	-17 358	28 332	-10 974
Äldre anslag		12 605	0		-12 605					0	0	0	0
1:8 (2018)	Supermiljöbilspremie	12 605			-12 605	0		0	0	0	0		0
UO 21 Energi		228 679	3 149 947	795 000	-220 003	3 953 623	2 214 445	-935 502	-1 730 502	-1 739 177	-1 820 182	81 005	1 739 177

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:1	Statens energimyndighet	5 775	317 573	-5 000		318 348	320 753	3 180	8 180	2 406	-7 121	9 527	-2 406
1:2	Insatser för energieffektivisering	18 081	228 000		-18 081	228 000	212 917	-15 083	-15 083	-15 083	-26 633	11 550	15 083
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	1 568	10 000		-1 568	10 000	7 689	-2 311	-2 311	-2 311	-2 611	300	2 311
1:4	Energiforskning	5 851	1 547 723		-5 851	1 547 723	1 481 560	-66 163	-66 163	-66 163	-108 163	42 000	66 163
1:5	Planeringsstöd för vindkraft	496	15 000		-496	15 000	14 289	-711	-711	-711	-711	0	711
1:6	Energimarknadsinspektio- nen	4 923	123 323		-1 295	126 950	125 852	2 529	2 529	-1 099	-4 798	3 699	1 099
1:7	Energiteknik	110 934	535 000	800 000	-110 934	1 335 000	-297 327	-832 327	-1 632 327	-1 632 327	-1 632 327	0	1 632 327
1:8	Elberedskap	80 143	258 000		-80 143	258 000	234 915	-23 085	-23 085	-23 085	-33 735	10 650	23 085
1:9	Avgifter till internationella organisationer	1 189	25 328		-1 189	25 328	24 823	-505	-505	-505	-1 084	579	505
1:10	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	-280	90 000		-446	89 274	88 974	-1 026	-1 026	-299	-2 999	2 700	299
UO 22 Kommunikationer		4 492 157	58 967 655	224 000	-255 633	63 428 179	58 603 868	-363 787	-587 787	-4 824 311	-7 352 941	2 528 630	4 824 311
1 Transportpolitik		4 440 214	58 525 360	221 000	-205 146	62 981 428	58 197 541	-327 819	-548 819	-4 783 887	-7 301 495	2 517 608	4 783 887
1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	3 261 038	25 577 423	0	-22 910	28 815 550	24 453 997	-1 123 426	-1 123 426	-4 361 554	-5 386 091	1 024 537	4 361 554
1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	-577 726	23 571 698	46 000		23 039 972	23 611 780	40 082	-5 918	571 807	-664 410	1 236 217	-571 807
1:3	Trafikverket	4 489	1 396 577			1 401 066	1 413 462	16 885	16 885	12 396	-29 651	42 047	-12 396
1:4	Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål		188 308			188 308	188 308	0	0	0	0		0
1:5	Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur		62 284			62 284	62 284	0	0	0	0		0

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:6	Ersättning avseende icke statliga flygplatser	88 771	126 313	57 000	-88 771	183 313	148 243	21 930	-35 070	-35 070	-36 355	1 285	35 070
1:7	Trafikavtal	-16 099	960 000	76 000		1 019 901	999 264	39 264	-36 736	-20 637	-88 637	68 000	20 637
1:8	Viss internationell verksamhet	187	28 757		-187	28 757	28 575	-182	-182	-182	-182		182
1:9	Statens väg- och transportforskningsinstitut	383	54 181		-233	54 331	52 856	-1 325	-1 325	-1 475	-3 100	1 625	1 475
1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	475 837	150 000			625 837	114 220	-35 780	-35 780	-511 616	-526 616	15 000	511 616
1:11	Trängselskatt i Stockholm	1 044 878	1 752 609			2 797 487	2 665 711	913 102	913 102	-131 775	-138 845	7 070	131 775
1:12	Transportstyrelsen	36 727	2 188 567		-3 192	2 222 103	2 206 703	18 136	18 136	-15 400	-81 057	65 657	15 400
1:13	Trafikanalys	5 553	68 987		-4 000	70 540	71 372	2 385	2 385	832	-1 117	1 949	-832
1:14	Trängselskatt i Göteborg	30 323	836 656			866 979	616 304	-220 352	-220 352	-250 675	-258 006	7 331	250 675
1:15	Sjöfartsstöd	85 853	1 563 000		-85 853	1 563 000	1 564 463	1 463	1 463	1 463	-45 427	46 890	-1 463
1:16	Internationell tågtrafik			42 000		42 000		0	-42 000	-42 000	-42 000		42 000
2	Politiken för informationssamhället	51 944	442 295	3 000	-50 488	446 751	406 327	-35 968	-38 968	-40 425	-51 447	11 022	40 425
2:1	Post- och telestyrelsen	2 498	50 122	5 000	-1 042	56 578	55 018	4 896	-104	-1 560	-3 063	1 503	1 560
2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	2 702	140 278	-2 000	-2 702	138 278	125 774	-14 504	-12 504	-12 504	-16 712	4 208	12 504
2:3	Grundläggande betaltjänster	14 589	33 037		-14 589	33 037	25 378	-7 659	-7 659	-7 659	-8 590	931	7 659
2:4	Informationsteknik och telekommunikation	7 979	72 844		-7 979	72 844	70 211	-2 633	-2 633	-2 633	-2 633		2 633
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	24 176	146 014		-24 176	146 014	129 946	-16 068	-16 068	-16 068	-20 448	4 380	16 068

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	597 056	20 900 281	1 122 433	-1 278 561	21 341 209	20 783 532	-116 749	-1 239 182	-557 677	-1 841 049	1 283 372	557 677
1:1 Skogsstyrelsen	5 551	450 482		-2 325	453 708	444 188	-6 294	-6 294	-9 520	-23 848	14 328	9 520
1:2 Insatser för skogsbruket	-24 677	282 373	149 500	-331	406 866	346 357	63 984	-85 516	-60 509	-60 509	0	60 509
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	3 081	145 938			149 019	145 017	-921	-921	-4 002	-8 380	4 378	4 002
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet		109 231			109 231	109 231	0	0	0	-3 276	3 276	0
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	-314	9 933			9 619	9 215	-718	-718	-403	-700	297	403
1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	8 977	134 349		-10 947	132 380	112 285	-22 064	-22 064	-20 094	-24 124	4 030	20 094
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	12 722	52 778		-12 722	52 778	41 795	-10 983	-10 983	-10 983	-10 983	0	10 983
1:8 Statens jordbruksverk	10 527	628 080			638 607	628 521	441	441	-10 086	-30 184	20 098	10 086
1:9 Bekämpande av växtskadegörare	-8	5 000			4 992	5 004	4	4	13	-137	150	-13
1:10 Gårdsstöd m.m.	-666 852	7 168 000	850 000	-1 548	7 349 600	7 361 832	193 832	-656 168	12 232	-704 568	716 800	-12 232
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	61 086	154 000	72 000	-61 086	226 000	167 875	13 875	-58 125	-58 125	-73 525	15 400	58 125
1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	2 574	24 250	9 000	-2 574	33 250	30 221	5 971	-3 029	-3 029	-4 691	1 662	3 029
1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	25 783	194 000	5 000	-25 783	199 000	193 132	-868	-5 868	-5 868	-5 868		5 868
1:14 Livsmedelsverket	2 852	255 463			258 315	255 128	-335	-335	-3 187	-10 850	7 663	3 187
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	4 535	163 160		-4 535	163 160	157 634	-5 526	-5 526	-5 526	-5 526	0	5 526

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp	
1:16	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	-4 209	42 913	8 400	47 104	47 614	4 701	-3 699	510	-3 781	4 291	-510	
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	763 963	5 587 227	-229 700	-763 963	5 357 527	4 703 855	-883 372	-653 672	-653 672	-846 173	192 501	653 672
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	348 923	2 657 391	141 000	-349 013	2 798 301	3 067 970	410 579	269 579	269 668	-8 217	277 885	-269 668
1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	3 289	79 830	100 000	-3 289	179 830	179 831	100 001	1	1	-2 393	2 394	-1
1:20	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.		4 116		4 116	4 116	0	0	0	-123	123	0	
1:21	Åtgärder på fjällägenheter		1 529		1 529	1 529	0	0	0	-152	152	0	
1:22	Främjande av rennäringen m.m.	-1 193	113 915		112 722	112 365	-1 550	-1 550	-357	-357	0	357	
1:23	Sveriges lantbruksuniversitet		1 929 745	17 233	1 946 978	1 946 978	17 233	0	0	0	0	0	
1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	32 182	598 164		-32 182	598 164	603 422	5 258	5 258	5 258	-12 686	17 944	-5 258
1:25	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien		1 177		1 177	1 177	0	0	0	0	0	0	
1:26	Nedsättning av slakteriavgifter	8 262	107 237		-8 262	107 237	107 237	0	0	0	0	0	
UO 24 Näringsliv		298 993	7 436 717	-28 900	-285 058	7 421 752	7 303 628	-133 089	-104 189	-118 125	-382 662	264 537	118 125
1 Näringspolitik		273 108	6 765 848	-56 700	-260 639	6 721 618	6 609 696	-156 152	-99 452	-111 921	-334 658	222 737	111 921

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:1	Verket för innovationssystem	2 568	239 552			242 120	247 322	7 770	7 770	5 202	-1 984	7 186	-5 202
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	33 214	3 060 255	-60 000	-33 214	3 000 255	3 007 541	-52 714	7 286	7 286	-80 021	87 307	-7 286
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel		747 421			747 421	747 421	0	0	0	-22 422	22 422	0
1:4	Tillväxtverket	-327	274 635	6 000		280 308	275 770	1 135	-4 865	-4 538	-20 538	16 000	4 538
1:5	Näringslivsutveckling	207 834	909 022	-110 000	-207 834	799 022	700 370	-208 652	-98 652	-98 652	-135 204	36 552	98 652
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	1 092	61 994			63 086	62 237	243	243	-849	-2 708	1 859	849
1:7	Turistfrämjande		114 613	10 000		124 613	124 613	10 000	0	0	-3 438	3 438	0
1:8	Sveriges geologiska undersökning	9 120	241 772		-1 950	248 942	248 311	6 539	6 539	-631	-7 884	7 253	631
1:9	Geovetenskaplig forskning		5 923			5 923	5 923	0	0	0	0	0	0
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	-147	14 000			13 853	11 667	-2 333	-2 333	-2 186	-2 606	420	2 186
1:11	Bolagsverket	7 393	53 285	-1 000	-7 393	52 285	46 125	-7 160	-6 160	-6 160	-8 824	2 664	6 160
1:12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakad emien		8 327			8 327	8 327	0	0	0	0	0	0
1:13	Konkurrensverket	4 272	152 999			157 271	157 266	4 267	4 267	-5	-4 594	4 589	5
1:14	Konkurrensforskning	-59	13 804	-1 000		12 745	12 760	-1 044	-44	15	-399	414	-15
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal		158 210			158 210	158 210	0	0	0	0	0	0
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	8 248	23 200		-8 248	23 200	8 227	-14 973	-14 973	-14 973	-15 609	636	14 973

		Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
1:17	Kapitalinsatser i statliga ägda företag	2 000	61 000	90 000	-2 000	151 000	150 000	89 000	-1 000	-1 000	-1 000		1 000
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	-262	17 780	-1 000		16 518	15 553	-2 227	-1 227	-965	-2 643	1 678	965
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	-24	18 000	6 300		24 276	24 263	6 263	-37	-13	-1 813	1 800	13
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation		269 472	10 000		279 472	279 472	10 000	0	0	-9 284	9 284	0
1:21	Patent- och registreringsverket	-1 813	320 584	-6 000		312 771	318 318	-2 266	3 734	5 547	-13 688	19 235	-5 547
2 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande													
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	1 658	35 771		-907	36 522	31 393	-4 378	-4 378	-5 129	-6 202	1 073	5 129
2:2	Kommerskollegium	715	91 084	-700		91 099	92 242	1 158	1 858	1 143	-1 589	2 732	-1 143
2:3	Exportfrämjande verksamhet	12 801	389 389	44 500	-12 801	433 889	431 964	42 575	-1 925	-1 925	-35 686	33 761	1 925
2:4	Investeringsfrämjande		72 772	14 000		86 772	86 436	13 664	-336	-336	-2 519	2 183	336
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	711	20 517		-711	20 517	20 559	42	42	42	-2 009	2 051	-42
2:6	Bidrag till standardiseringen		31 336			31 336	31 336	0	0	0	0	0	0
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	10 000	30 000	-30 000	-10 000	0		-30 000	0	0	0		0
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner		226	119 992 772	59 220	-226	120 051 992	120 051 758	58 986	-234	-234	-166 788	166 554	234

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÄB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp		
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	0	110 539 384		110 539 384	110 539 384	0	0	0	-33 161	33 161	0		
1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	1	4 446 438	59 220	-1	4 505 658	4 505 654	59 216	-4	-4	-133 397	133 393	4	
1:3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	225	6 950		-225	6 950	6 719	-231	-231	-231	-231	0	231	
1:4	Stöd med anledning av flyktingsituationen		5 000 000			5 000 000	5 000 000	0	0	0	0		0	
UO 26 Statsskuldräntor														
m.m.		57 526	25 155 200			-93 468	25 119 258	22 173 826	-2 981 374	-2 981 374	-2 945 432	-5 460 952	2 515 520	2 945 432
1:1	Räntor på statsskulden	-35 942	25 000 000			24 964 058	22 126 309	-2 873 691	-2 873 691	-2 837 749	-5 337 749	2 500 000	2 837 749	
1:2	Oförutsedda utgifter	3 715	10 000			-3 715	10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-11 000	1 000	10 000	
1:3	Riksgäldskontorets provisionsutgifter	89 753	145 200			-89 753	145 200	47 517	-97 683	-97 683	-97 683	-112 203	14 520	97 683
UO 27 Avgiften till Europeiska unionen														
1:1	Avgiften till Europeiska unionen	4 550 644	40 913 834			-4 551 094	40 913 385	37 682 942	-3 230 892	-3 230 892	-3 230 443	-7 321 825	4 091 382	3 230 443
1:1	Avgiften till Europeiska unionen	4 550 644	40 913 834			-4 551 094	40 913 385	37 682 942	-3 230 892	-3 230 892	-3 230 443	-7 321 825	4 091 382	3 230 443
(A) Summa Utgiftsområden (UO 1-27)														
		33 113 759	1 030 211 885	6 099 007	-28 666 392	1 040 758 259	1 012 879 475	-17 332 410	-23 431 417	-27 878 784	-66 604 898	38 726 114	27 878 784	
(B) Förändring av anslagsbehållningar exkl. UO 26			-11 180 717			-11 180 717	0	11 180 717	11 180 717	11 180 717	11 180 717			
(C) Förändring av anslagsbehållningar UO 26			-108 400			-108 400	0	108 400	108 400	108 400	108 400			
(D) Summa utgifter (A+B+C)		33 113 759	1 018 922 768	6 099 007	-28 666 392	1 029 469 142	1 012 879 475	-6 043 293	-12 142 300	-16 589 667	-55 315 781	38 726 114	27 878 784	
(E) Utgiftsområden exkl. statsskuldräntor m.m. (A+B-UO 26)														
		33 056 233	993 875 968	6 099 007	-28 572 924	1 004 458 284	990 705 649	-3 170 319	-9 269 326	-13 752 635	-49 963 229	36 210 594	24 933 352	

	Ingående ram- överförings- belopp (IB)	Statens budget (SB)	Ändrings- budget (ÅB)	Indragning (ID)	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÅB+I D+MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÅB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags-kredit	Utgående ram- överförings- belopp
(F) Riksgäldskontorets nettoutlåning		3 628 408			3 628 408	-66 892 152	-70 520 560	-70 520 560	-70 520 560	-70 520 560		
(G) Kassamässig korrigerig		0			0	-2 388 847	-2 388 847	-2 388 847	-2 388 847	-2 388 847		
(H) Budgetens utgifter m.m. (D+F+G)	33 113 759	1 022 551 176	6 099 007	-28 666 392	1 033 097 550	943 598 475	-78 952 701	-85 051 708	-89 499 075	-128 225 189	38 726 114	27 878 784
(I) Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten		317 572 000				317 627 724	55 724					
(J) Takbegränsade utgifter (E+I)		1 311 447 968				1 308 333 373	-3 114 595					
(K) Marginal till utgiftstaket		39 552 032				42 666 627	3 114 595					
(L) Utgiftstak (J+K)		1 351 000 000				1 351 000 000	0					

Bilaga 3

Beställningsbemyndiganden

Bilaga 3 Beställningsbemyndiganden 2019

Tusental kronor

Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2019-12-31
1 Rikets styrelse	6:5 Stöd till politiska partier	169 200	126 941
	8:1 Mediestöd	70 000	24 646
Totalt UO 1		239 200	151 587
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1:10 Bidragsfastigheter	100 000	43 610
	1:16 Finansmarknadsforskning	30 000	25 296
Totalt UO 2		130 000	68 906
4 Rättsväsendet	1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	210 000	156 506
Totalt UO 4		210 000	156 506
5 Internationell samverkan	1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	50 000	12 500
	1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	145 500	91 126
Totalt UO 5		195 500	103 626
6 Försvar och samhällets krisberedskap	1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	18 300 000	11 012 442
	1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	67 000 000	64 713 782
	2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	80 000	53 461
	2:4 Krisberedskap	2 000 000	1 957 960
	3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	70 000	83 959
Totalt UO 6		87 450 000	77 821 604
7 Internationellt bistånd	1:1 Bistandsverksamhet	103 100 000	82 063 050
Totalt UO 7		103 100 000	82 063 050
8 Migration	1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	356 400	277 803
Totalt UO 8		356 400	277 803
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	2:2 Insatser för vaccinberedskap	368 000	28 000
	4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	900 000	710 420
	4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	30 850	24 867
	7:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	2 800 000	1 421 445
	1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård (2018)		12 000
Totalt UO 9		4 098 850	2 196 732
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom	1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 888 000	1 888 000
Totalt UO 10		1 888 000	1 888 000

Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2019-12-31
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	38 300	28 000
	3:3 Bidrag för kvinnors organisering	28 163	23 157
Totalt UO 13		66 463	51 157
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	10 000 000	2 511 597
	1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	15 000 000	13 361 916
	1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	3 850 000	3 048 957
	1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9 000	6 530
	1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	33 212	33 212
	1:13 Lån till körkort	114 000	61 470
	2:1 Arbetsmiljöverket	20 000	19 970
Totalt UO 14		29 026 212	19 043 652
15 Studiestöd	1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4 000	3 107
Totalt UO 15		4 000	3 107
16 Utbildning och universitetsforskning	1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 051 068	902 586
	1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	35 000	34 484
	1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.	614 000	613 597
	1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	215 000	4 343
	1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	8 200 000	6 945 262
	1:16 Fler anställda i lågstadiet	985 500	985 500
	1:18 Praktisk skolforskning	36 500	35 291
	1:19 Bidrag till lärarlöner	2 221 000	2 220 970
	1:21 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	3 500 000	3 500 000
	3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	18 850 000	18 174 693
	3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	1 950 000	1 893 036
	3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	4 000 000	3 996 074
	4:1 Internationella program	165 000	90 291
	2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor (2018)		1 420
Totalt UO 16		41 823 068	39 397 547
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	25 000	9 100
	1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 000	9 000
	1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	55 000	0
	2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	167 000	116 076
	3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	40 000	30 591
	4:4 Bidrag till bild- och formområdet	14 000	12 000
	5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	196 000	132 758

Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2019-12-31
	7:2 Bidrag till kulturmiljövård	90 000	70 280
	9:2 Stöd till trossamfund	46 000	7 766
	12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	212 000	212 000
	13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	44 000	41 480
	13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	15 000
	14:2 Bidrag till tolkutbildning	140 000	79 250
	13:5 Insatser för den ideella sektorn (2017)		13 650
Totalt UO 17		1 053 000	748 951
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	43 000	7 620
	1:4 Boverket	30 000	28 000
	1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	6 000 000	5 549 461
	1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	20 000	8 146
	1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus (2018)		207 456
	1:11 Innovativt och hållbart byggande (2018)		44 001
Totalt UO 18		6 093 000	5 844 684
19 Regional tillväxt	1:1 Regionala tillväxtåtgärder	3 450 000	2 879 335
	1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	3 750 000	3 368 452
Totalt UO 19		7 200 000	6 247 787
20 Allmän miljö- och naturvård	1:2 Miljöövervakning m.m.	110 000	88 800
	1:3 Åtgärder för värdefull natur	440 000	265 359
	1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	1 965 000	1 294 660
	1:5 Miljöforskning	102 000	77 297
	1:10 Klimatanpassning	80 000	4 812
	1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	505 000	391 963
	1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	700 000	606 290
	1:13 Internationellt miljösamarbete	8 000	1 850
	1:14 Skydd av värdefull natur	42 000	17 392
	1:16 Klimatinvesteringar	1 600 000	1 593 974
	1:17 Elbusspremie	80 000	58 809
	1:20 Industriklivet	1 800 000	531 185
	2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	2 200 000	1 438 867
	1:18 Investeringsstöd för gröna städer (2018)		117 778
Totalt UO 20		9 632 000	6 489 036
21 Energi	1:2 Insatser för energieffektivisering	208 000	154 429
	1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000	6 434
	1:4 Energiforskning	3 450 000	2 150 452

Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2019-12-31
	1:8 Elberedskap	200 000	137 557
	1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	65 000	40 040
	1:9 Avgifter till internationella organisationer (2018)		12 551
Totalt UO 21		3 933 000	2 501 463
22 Kommunikationer	1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	128 439 700	108 875 761
	1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	29 246 900	24 107 962
	1:7 Trafikavtal	4 971 200	4 685 714
	1:11 Trängselskatt i Stockholm	38 006 000	33 197 756
	1:14 Trängselskatt i Göteborg	6 344 100	3 126 912
	2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	200 000	151 087
	2:3 Grundläggande betaltjänster	45 000	34 702
	2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	270 000	203 140
Totalt UO 22		207 522 900	174 383 034
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	1:2 Insatser för skogsbruket	70 000	41 738
	1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	120 000	72 231
	1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	90 000	57 255
	1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	595 600	212 641
	1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	45 000	21 000
	1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	5 241 000	3 541 687
	1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 868 200	4 670 969
	1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 700 000	908 583
	1:19 Miljöförbättrande åtgärder jordbruk (2018)		30 000
Totalt UO 23		12 729 800	9 556 104
24 Näringsliv	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 500 000	2 404 246
	1:5 Näringslivsutveckling	700 000	481 037
	1:9 Geovetenskaplig forskning	5 000	3 325
	1:14 Konkurrensforskning	13 000	11 743
Totalt UO 24		3 218 000	2 900 351
Totalt alla UO		519 969 393	431 894 687
varav äldre bemyndiganden			438 856

Bilaga 4

Sammanställning av slutbehandlade effektivitetsrapporter

Slutbehandlade granskningsrapporter

Rapport nr	Namn	Beslut
2018:33	Jämställdhetsintegrering av integrationspolitiken – ett outnyttjat verktyg	Skr. 2018/19:97
2018:34	Otillåten spridning av nationella prov – vad gör Skolverket och Skolinspektionen?	Skr. 2018/19:110
2019:1	Klimatklivet – stöd till lokala klimatinvesteringar	Skr. 2018/19:121
2019:2	Vanans makt – regeringens styrning av länsstyrelserna	Skr. 2018/19:117
2019:3	Regionala exportcentrum – en del av Sveriges exportstrategi	Skr. 2018/19:135
2019:4	Att planera för framtiden – statens arbete med scenarier inom miljö-, energi-, transport- och bostadspolitiken	Skr. 2018/19:120
2019:5	Bevara samlingarna – säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning	Skr. 2018/19:129
2019:6	Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor – ett viktigt arbete som kan förbättras	Skr. 2018/19:144
2019:7	Jämställdhet i Almis låneverksamhet – otydlig styrning och återrapportering	Skr. 2018/19:123
2019:8	Köp på saklig grund – myndigheters skydd mot förtroendeskadliga närstående transaktioner	Skr. 2018/19:148
2019:9	Trångboddhet – konsekvenser för hälsa och skolresultat	Skr. 2019/20:4
2019:10	Konsten att styra – regeringens styrning av kulturområdets institutioner	Skr. 2019/20:6
2019:11	Myndighetsgemensamt arbete mot organiserad brottslighet – brister i styrning och uppföljning	Skr. 2019/20:3
2019:12	Tullverkets kontroll – en träffsäker verksamhet?	Skr. 2019/20:35
2019:13	Grundsärskolans kunskapsuppdrag – styrning, stöd och uppföljning	Skr. 2019/20:39
2019:14	Enklare att starta företag – statliga insatser för en digital process	Skr. 2019/20:42
2019:15	Styrningen av rättskedjan	Skr. 2019/20:44
2019:16	Diskrimineringslagens krav på lönekartläggning – ett trubbigt verktyg för att minska löneskillnader mellan könen	Skr. 2019/20:48
2019:17	Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete – förutsättningar för samverkan	Skr. 2019/20:41
2019:18	Arbetsförmedlingens matchningsarbete – svag kunskapsbas och brister i styrningen	Skr. 2019/20:46
2019:19	Jämställd sjukfrånvaro – bedöms män och kvinnor likvärdigt i sjukskrivningsprocessen?	Skr. 2019/20:50
2019:20	Stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande	Skr. 2019/20:40
2019:21	Resurseffektivitet och produktivitet vid Sveriges lärosäten i nordisk jämförelse	Skr. 2019/20:60
2019:22	Mörkertal inom bostadstillägget	Skr. 2019/20:54
2019:23	Ej verkställda beslut – rapporteringsskyldighet och särskild avgift i SoL och LSS	Skr. 2019/20:61
2019:24	Drift och underhåll av statliga vägar – betydligt dyrare än avtalat	Skr. 2019/20:72
2019:25	Stöd till renovering och energieffektivisering – en riktad satsning till vissa bostadsområden	Skr. 2019/20:71
2019:26	Konkurrensverkets tillsyn – förutsättningar för effektivt resursutnyttjande	Skr. 2019/20:76
2019:27	Stöd till start av näringsverksamhet – långsiktiga effekter och Arbetsförmedlingens arbetssätt	Skr. 2019/20:73
2019:28	Föräldrade it-system – hinder för en effektiv digitalisering	Skr. 2019/20:82
2019:29	Det kommunala utjämnningssystemet – behov av mer utjämning och bättre förvaltning	Skr. 2019/20:77
2019:30	Om det värsta skulle hända – statens arbete för att förhindra och hantera kärntekniska olyckor	Skr. 2019/20:93
2019:31	Att tänka efter före – statens planering av höghastighetsjärnväg	Skr. 2019/20:133
2019:32	Konsumentskyddet på det finansiella området – förutsättningar och statlig tillsyn	Skr. 2019/20:128
2019:33	Inspektionen för vård och omsorg – en tillsynsverksamhet med förhinder	Skr. 2019/20:121
2019:34	Nationalräkenskaperna – en stabilare grund för finanspolitiken	Skr. 2019/20:134
2019:35	Valförarandet – valhemlighet, träffsäkerhet och godtagbar tid	Skr. 2019/20:141
2019:36	Svenska skeppshypotekskassan	Skr. 2019/20:108

Bilaga 5

Tabellsamling

Utfallet för statens budget 2015–2019

Miljarder kronor

	2015	2016	2017	2018	2019
Inkomster	859,5	1 002,7	1 001,4	1 072,1	1 055,5
Statens skatteinkomster	893,9	1 044,0	1 050,1	1 119,9	1 109,5
Övriga inkomster	-34,4	-41,3	-48,7	-47,8	-54,0
Utgifter m.m.	892,2	917,4	939,6	992,1	943,6
UO 1–25 och 27	867,4	899,1	930,2	974,9	990,7
Statsskuld räntor m.m. UO 26	21,9	1,7	10,6	13,6	22,2
Riksgäldskontorets nettoutlåning	10,1	14,8	-2,9	2	-66,9
Kassamässig korrigerig	-7,3	1,8	1,8	1,6	-2,4
Budgetsaldo	-32,6	85,3	61,8	80	111,9

Inkomster i statens budget 2015–2019

Miljarder kronor

Inkomstår	2015	2016	2017	2018	2019
Statens skatteintäkter	927,3	1 012,6	1 063,8	1 099,5	1 119,9
Periodiseringar	-33,4	31,4	-13,6	20,4	-10,4
Statens skatteinkomster	893,9	1 044,0	1 050,1	1 119,9	1 109,5
Inkomster av statens verksamhet	39	31,3	27,4	32,8	35,3
Inkomster av försäld egendom	0,1	0,2	0	1,8	0,0
Återbetalning av lån	0,9	0,8	0,8	0,7	0,8
Kalkylmässiga inkomster	9,7	10,8	11,4	12,2	14,2
Bidrag från EU	9,7	11	10,5	12,4	12,6
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-85,8	-95,4	-98,8	-107,7	-116,9
Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	-8,2	0	0	0	0,0
Statens övriga inkomster	-34,4	-41,3	-48,7	-47,8	-54,0
Inkomster i statens budget	859,5	1 002,7	1 001,4	1 072,1	1 055,5

Den offentliga sektorns skatteintäkter 2015–2019

Miljarder kronor

Inkomstår	2015	2016	2017	2018	2019
Skatt på arbete	1 049,8	1 137,1	1 194,1	1 242,8	1 260,2
<i>Direkta skatter</i>	558,3	607,1	635,3	656,9	655,1
Kommunal skatt	635,7	669,6	700,1	726,0	742,1
Statlig skatt	50,8	55,6	58,5	60,4	57,1
Jobbskatteavdrag	104,0	105,1	109,8	-113,1	-126,8
Husavdrag	-23,7	-12,7	-13,8	-14,2	-15,5
Övrigt	-0,6	-0,3	-0,3	-0,8	-1,8
<i>Indirekta skatter</i>	491,5	530,1	558,7	586,0	605,1
Arbetsgivaravgifter	491,6	515,7	540,5	566,5	588,6
Egenavgifter	11,8	11,5	11,8	11,8	12,3
Särskild löneskatt	40,3	43,6	46,0	49,2	48,7
Nedsättningar	-19,1	-5,7	-3,2	-3,3	-4,0
Tjänstegruppiv m.m.	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6
Avgifter till premiepensionssystemet	-33,6	-35,6	-36,9	-38,8	-41,1
Skatt på kapital	245,0	246,0	263,1	261,4	274,4
Skatt på kapital, hushåll	69,1	74,6	80,4	69,3	71,7
Skatt på företagsvinster	119,6	115,2	127,1	132,9	145,1
Avkastningsskatt	8,4	4,6	4,2	5,4	5,4
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	32,4	33,4	32,9	33,2	32,7
Stämpelskatt	10,9	12,3	12,1	12,1	12,3
Kupongskatt m.m.	4,6	5,7	6,4	8,5	7,2
Skatt på konsumtion och insatsvaror	501,6	532,9	554,5	579,4	596,2
Mervärdesskatt	380,3	406,5	427,2	446,8	461,8
Skatt på tobak	11,8	11,9	11,9	12,4	11,9
Skatt på etylalkohol	4,2	4,2	4,3	4,5	4,5
Skatt på vin m.m.	5,5	5,6	5,8	6,0	6,1
Skatt på öl	3,9	4,0	4,1	4,3	4,3
Energiskatt	40,7	44,6	46,6	52,4	52,4
Koldioxidskatt	24,6	24,1	23,5	23,0	22,2
Övriga skatter på energi och miljö	4,8	5,2	4,1	3,6	5,2
Skatt på vägtrafik	18,8	19,7	19,9	19,8	20,7
Övriga skatter	6,8	7,0	6,9	6,5	7,1
Skatt på import	6,3	6,1	6,3	6,5	6,9
Restförda och övriga skatter	6,8	16,4	14,2	16,7	16,2
Restförda skatter	-4,3	-4,7	-5,8	-4,7	-5,0
Övriga skatter	11,1	21,1	20,0	21,4	21,2
Totala skatteintäkter	1 809,4	1 938,5	2 032,1	2 106,9	2 153,9
Avgår EU-skatter	-6,3	-6,1	-6,3	-6,5	-6,9
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 803,1	1 932,4	2 025,8	2 100,4	2 147,0
Avgår kommunala skatter	-651,7	-685,9	-717,0	-744,2	-760,6
Avgår avgifter till ålderspensionssystemet	-224,1	-233,9	-245,0	-256,7	-266,5
Statens skatteintäkter	927,3	1 012,6	1 063,8	1 099,5	1 119,9

Utgifter i statens budget 2015–2019

Anslagen har fördelats till de utgiftsområden de tillhörde i statens budget för 2019. Utfall som justerats för tekniska förändringar är i kursiv stil

Utgiftsområde	Andel i procent av de takbegränsade utgifterna					Miljarder kronor				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
1 Rikets styrelse	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	12,3	12,7	13,3	14,3	14,6
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,3	1,3	1,2	1,2	1,3	14,5	15,1	15,3	16,0	16,9
3 Skatt, tull och exekution	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	10,8	10,8	11,0	11,4	11,5
4 Rättsväsendet	3,6	3,6	3,6	3,6	3,8	40,4	42,3	44,1	45,9	49,4
5 Internationell samverkan	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	1,9	2,1	2,0	1,9	2,3
6 Försvar och samhällets krisberedskap	4,3	4,2	4,1	4,2	4,6	48,3	49,4	50,4	53,5	60,6
7 Internationellt bistånd	2,8	2,7	3,0	3,3	3,4	32,2	32,0	36,7	42,8	44,2
8 Migration	1,6	3,5	3,3	1,5	0,9	18,7	41,3	40,0	19,6	11,8
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	5,7	5,4	5,5	6,1	6,1	65,0	63,4	67,4	78,4	79,6
10 Ek. trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	9,0	8,9	8,3	7,8	7,5	102,6	105,6	101,9	99,7	97,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	3,4	3,0	2,8	2,7	2,6	38,1	35,9	34,7	34,8	34,5
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	7,3	7,3	7,2	7,4	7,4	82,9	86,1	88,7	95,2	97,3
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	1,4	1,6	1,9	1,7	1,3	15,4	19,2	23,9	22,2	16,9
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	5,7	6,1	5,8	5,8	5,6	65,0	72,5	71,6	73,9	73,4
14 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	6,3	6,2	5,8	5,8	5,6	71,9	73,0	71,6	73,9	73,4
15 Studiestöd	1,7	1,6	1,6	1,6	1,7	19,2	19,5	19,7	21,1	22,8
15 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	1,6	1,6	1,5	1,5	1,7	18,4	18,5	18,2	19,6	22,8
16 Utbildning och universitetsforskning	5,5	5,6	5,8	5,9	6,0	62,8	66,0	71,1	76,0	78,5
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	13,4	14,1	14,5	16,0	15,8
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	0,1	0,3	0,3	0,4	0,2	1,1	3,1	3,8	4,6	3,1
19 Regional tillväxt	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	2,2	2,6	2,8	3,6	3,3
20 Allmän miljö- och naturvård	0,5	0,6	0,6	0,8	0,7	5,9	7,3	7,8	10,4	9,4
21 Energi	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	2,3	2,7	3,0	3,5	2,2
22 Kommunikationer	4,2	4,2	4,3	4,4	4,5	47,2	50,0	53,2	56,6	58,6
22 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	4,3	4,2	4,3	4,4	4,5	48,7	50,0	53,2	56,6	58,6
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	13,4	15,9	17,2	19,6	20,8
24 Näringsliv	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	5,5	5,9	6,4	7,5	7,3
25 Allmänna bidrag till kommuner	9,0	7,9	8,6	8,7	9,2	102,0	93,3	105,6	111,4	120,1
25 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	9,5	8,6	9,3	9,0	9,2	107,9	101,4	114,1	115,5	120,1
26 Statsskuldräntor m.m.						21,9	1,7	10,6	13,6	22,2
27 Avgiften till Europeiska unionen	3,9	2,6	2,0	2,7	2,9	44,2	30,3	24,2	35,0	37,7
Summa utgiftsområden						889,3	900,8	940,7	988,5	1012,9
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	23,6	24,1	24,3	24,0	24,3	267,5	285,4	299,1	307,4	317,6

	Andel i procent av de takbegränsade utgifterna					Miljarder kronor				
	2019	2018	2017	2016	2015	2019	2018	2017	2016	2015
Takbegränsade utgifter	100	100	100	100	100	1134,9	1184,5	1229,3	1282,3	1308,3
Budgeteringsmarginal	2,0	2,6	3,6	4,3	3,3	23,1	30,5	44,7	54,7	42,7
Utgiftstak för staten						1158,0	1215,0	1274,0	1337,0	1351,0

¹ De tekniska justeringarna av utgiftstaket för staten redovisas i prop. 2018/19:1 Förslag till statens budget för 2019, finansplan och skattefrågor avsnitt 5.3.

Realekonomisk fördelning av statens budget 2015-2019

Miljoner kronor

Realekonomisk art	2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
Transfereringar	685 380	681 463	647 413	622 906	605 756	3 916	0,6
varav till							
Hushållssektorn	316 298	312 446	303 393	303 305	304 050	3 852	1,2
Kommunala sektorn	211 204	213 273	209 536	183 851	164 760	-2 069	-1,0
Företagssektorn	51 165	52 773	47 135	45 151	34 036	-1 608	-3,0
Ålderspensionssystemet	21 675	22 557	23 602	24 718	22 459	-882	-3,9
Statliga ideella organisationer	6 080	6 183	5 187	4 375	4 583	-103	-1,7
Internationell verksamhet	78 957	74 232	58 560	61 507	75 869	4 725	6,4
varav till EU-institutioner	37 683	34 960	24 224	30 350	44 232	2 723	7,8
Konsumtionsutgifter	253 508	248 321	238 808	233 970	221 450	5 186	2,1
varav							
Löner inklusive sociala avgifter	148 380	142 561	135 387	128 529	122 043	5 820	4,1
Omkostnader för konsumtion	72 626	72 994	69 978	69 657	67 164	-368	-0,5
Lokaler	20 076	19 269	18 083	17 995	17 436	808	4,2
Sociala naturaförmåner	12 425	13 499	15 361	17 789	14 807	-1 073	-8,0
Investeringsverksamhet	39 913	33 591	32 021	30 456	28 766	6 322	18,8
Räntor	22 720	14 211	11 417	2 856	23 294	8 509	59,9
varav							
Räntor på statsskulden	22 126	13 536	10 504	1 668	21 797	8 590	63,5
Finansiella transaktioner	11 359	10 940	11 090	10 651	10 079	419	3,8
Summa utgiftsområden	1 012 879	988 527	940 749	900 839	889 345	24 352	2,5

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning – Transfereringar per utgiftsområde 2015-2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde		2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
1	Rikets styrelse	1 810	1 635	1 411	1 337	1 274	175	10,7
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	13 392	13 093	12 659	12 488	12 145	299	2,3
3	Skatt, tull och exekution	27	51	32	47	55	-24	-46,8
4	Rättsväsendet	329	354	115	182	198	-25	-7,1
5	Internationell samverkan	1 972	1 531	1 638	1 748	1 623	441	28,8
6	Försvar och samhällets krisberedskap	1 575	1 496	1 051	910	967	79	5,3
7	Internationellt bistånd	41 153	39 973	34 149	29 081	29 931	1 179	3
8	Migration	4 329	10 556	28 790	26 398	8 497	-6 227	-59
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	69 714	69 156	58 679	55 035	57 176	558	0,8
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	88 144	90 325	92 480	96 454	93 792	-2 180	-2,4
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33 920	34 232	34 112	35 393	37 581	-312	-0,9
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97 315	95 208	88 660	86 106	82 930	2 107	2,2
13	Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	16 316	21 657	21 516	16 996	13 131	-5 341	-24,7
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	58 611	57 036	56 097	58 231	52 025	1 575	2,8
15	Studiestöd	20 456	18 748	17 175	16 833	16 413	1 709	9,1
16	Utbildning och universitetsforskning	29 842	28 132	25 364	21 619	18 998	1 710	6,1
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 963	13 196	11 910	11 574	11 109	-233	-1,8
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 758	3 389	2 638	2 032	73	-1 631	-48,1
19	Regional tillväxt	3 027	3 044	2 334	2 453	2 075	-17	-0,6
20	Allmän miljö- och naturvård	3 627	4 210	2 476	2 195	1 806	-582	-13,8
21	Energi	766	2 105	1 592	1 512	1 218	-1 339	-63,6
22	Kommunikationer	6 125	6 307	5 752	5 451	3 755	-182	-2,9
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	15 787	14 678	12 932	11 382	9 340	1 109	7,6
24	Näringsliv	4 687	4 972	4 060	3 751	3 377	-285	-5,7
25	Allmänna bidrag till kommuner	120 051	111 408	105 565	93 350	102 037	8 643	7,8
26	Statsskuldräntor m.m.		11		0		-11	-100
27	Avgiften till Europeiska unionen	37 683	34 960	24 224	30 350	44 232	2 723	7,8
Summa utgiftsområden		685 380	681 463	647 413	622 906	605 756	3 916	0,6

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning - Transfereringar till hushåll 2015-2019

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
2		Statliga tjänstepensioner							
	1:5	m.m.	13 369	13 018	12 641	12 473	12 128	352	2,7
7	1:1	Bistandsverksamhet	4 196	4 398	4 106	3 823	3 266	-202	-4,6
9	4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	28 592	29 022	27 930	26 344	29 784	-431	-1,5
10	1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	34 657	34 307	34 258	35 912	33 781	350	1,0
10	1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	39 341	40 499	41 744	43 002	44 436	-1 157	-2,9
11	1:1	Garantipension till ålderspension	13 175	13 142	13 339	14 112	15 761	33	0,2
11	1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	10 382	10 869	11 499	11 920	12 427	-487	-4,5
11	1:3	Bostadstillägg till pensionärer	9 196	9 139	8 265	8 466	8 589	57	0,6
12	1:1	Barnbidrag	33 175	31 722	27 287	26 349	25 764	1 452	4,6
12	1:2	Föräldraförsäkring	41 200	40 610	38 724	37 299	35 699	589	1,5
12	1:3	Underhållsstöd	2 700	2 593	2 520	2 643	2 256	107	4,1
12	1:6	Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	3 633	3 742	3 627	3 473	3 285	-109	-2,9
12	1:8	Bostadsbidrag	4 606	4 574	4 664	4 662	4 940	32	0,7
13	1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	3 563	4 925	5 355	4 226	3 687	-1 362	-27,7
14	1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	25 074	23 704	24 819	26 198	26 945	1 370	5,8
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	980	1 442	748	1 263	1 157	-461	-32,0
14	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	1 803	1 694	1 633	1 713	1 837	109	6,5
14	1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	2 063	1 480	1 296	1 588	1 231	583	39,4
15	1:1	Studiehjälp	4 237	4 030	3 426	3 319	3 321	207	5,1
15	1:2	Studiemedel	12 971	11 501	10 688	10 559	10 748	1 470	12,8
17	8:2	Centrala museer: Stiftelser	263					263	
17	10:1	Filmstöd	561	3	3	3	3	558	16 554,1
17	14:1	Bidrag till folkbildningen	4 298	4 358	3 849	3 810	3 626	-60	-1,4
20	1:8	Klimatbonus	1 280					1 280	
20	1:8 (2018)	Supermiljöbilspremie		322	451	348	347	-322	-100,0
20	1:19	Elfordonspremie	-1	413				-414	-100,2
21	1:7	Energiteknik	-149	500	230	147		-649	-129,9
24	1:5	Näringslivsutveckling	246	466	176	187	130	-220	-47,2
24	2:3	Exportfrämjande verksamhet	347	12	19	14	31	335	2 862,6
		Övriga anslag	20 540	19 962	20 096	19 452	18 872	577	2,9
		Totalt	316 298	312 446	303 393	303 305	304 050	3 852	1,2

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning - Transfereringar till kommuner 2015-2019

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	2019	2018	2017	2016	2015	2018-2019	2018-2019
6	2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	123	237	12	11	5	-114	-48,1
8	1:2	Ersättningar och bostadskostnader	3 277	9 006	26 178	23 635	6 423	-5 729	-63,6
8	1:9	Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m fl.	195	396	389			-201	-50,7
9	1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	28 428	27 067	25 606	22 071	24 469	1 361	5,0
9	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	8 338	7 347	2 717	3 368	1 127	991	13,5
9	1:8	Bidrag till psykiatri	1 839	1 491	1 043	900	753	348	23,3
9	1:11	Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna	1 610					1 610	
9	4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	-4 417	-3 714	-4 620	-4 832	-4 894	-703	18,9
9	4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	546	2 385	1 983	2 022	971	-1 839	-77,1
9	4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	676	1 296	583	550	273	-620	-47,9
10	1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 716	1 866	1 874	2 123	1 870	-150	-8,1
13	1:2	Kommunersättningar vid flyktmottagande	11 817	16 128	15 166	12 013	8 963	-4 311	-26,7
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	2 684	3 544	1 845	949	837	-860	-24,3
14	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	2 550	2 306	2 237	2 277	2 393	244	10,6
14	1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	418	668	841	957		-250	-37,4
16	1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 944	2 356	2 245	1 094	1 802	-413	-17,5
16	1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 205	2 126	1 128	1 087		79	3,7
16	1:15 (2018)	Upprustning av skollokaler och utemiljöer		627	125	52	2	-627	-100,0
16	1:21	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	3 136	894				2 241	250,6
18	1:8	Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande		1 395	1 800	1 849		-1 395	-100,0
19	1:1	Regionala tillväxtåtgärder	382	805	301	328	259	-423	-52,5
25	1:1	Kommunalekonomisk utjämning	110 539	99 808	94 657	89 680	87 723	10 731	10,8
25	1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 506	4 094	3 902	3 664	3 646	412	10,1
25	1:4	Stöd med anledning av flyktingsituationen	5 000	7 000	7 000			-2 000	-28,6
25	1:5	Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet		500				-500	-100,0
25	1:5 (2015)	Tillfälligt stöd till kommuner och landsting					9 800		

UO	Anslag	Anslagsnamn	2019	2018	2017	2016	2015	2018-2019	2018-2019
		Övriga anslag	23 692	23 643	22 524	20 052	18 338	49	0,2
		Totalt	211 204	213 273	209 536	183 851	164 760	-2 069	-1,0

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning - Transfereringar till företag 2015-2019

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
1	8:1	Mediestöd	644	492	541	519	487	151	30,7
4	1:12	Rättsliga biträden m.m.	142	169				-27	-16,1
9	4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	451	361	249	270	259	90	24,8
10	1:7	Ersättning för höga sjuklönekostnader	1 090	954	890	799		136	14,3
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	1 195	1 582	2 075	2 601	3 064	-386	-24,4
14	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	14 551	13 356	12 434	12 282	12 145	1 195	8,9
14	1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	4 207	4 322	5 152	5 395		-115	-2,7
16	1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	1 401	1 255	1 083	1 010	950	147	11,7
16	1:15 (2018)	Upprustning av skollokaler och utemiljöer		110	28	4		-110	-100,0
17	2:1	Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner		737	696	682	673	-737	-100,0
18	1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	23	400	273	96		-377	-94,2
18	1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	1 590	1 376	435			214	15,5
19	1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	517	305	268	459	35	212	69,7
20	1:16	Klimatinvesteringar	482	1 504	566	461	75	-1 022	-68,0
20	1:20	Industrikivet	36	121				-85	-70,0
21	1:7	Energiteknik	-147	501	306	194	90	-648	-129,4
22	1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	387	535	497	508	271	-148	-27,6
22	1:15	Sjöfartsstöd	1 564	1 432	1 482	1 486		132	9,2
23	1:10	Gårdsstöd m.m.	7 361	7 392	7 279	6 448	5 606	-31	-0,4
23	1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	187	251	14	0	45	-64	-25,4
23	1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 228	3 809	3 053	2 630	1 679	419	11,0
23	1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 990	2 044	1 845	1 511	1 362	946	46,3

UO	Anslag	Anslagsnamn	2019	2018	2017	2016	2015	Procentuell	
								Förändring 2018-2019	förändring 2018-2019
23	1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	162	329	55	54	16	-167	-50,9
24	1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 627	1 591	1 629	1 378	1 236	35	2,2
24	1:5	Näringslivsutveckling	255	268	178	215	154	-13	-4,8
24	1:17	Kapitalinsatser i statliga ägda företag	150	400		5		-250	-62,5
24	1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation		309	309	279	269	-309	-100,0
		Övriga anslag	6 070	6 866	5 796	5 865	5 621	-796	-11,6
Totalt			51 165	52 773	47 135	45 151	34 036	-1 608	-3,0

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning - Konsumtion per utgiftsområde 2015-2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde

	Utgiftsområde	2019	2018	2017	2016	2015	Procentuell	
							Förändring 2018-2019	förändring 2018-2019
1	Rikets styrelse	12 442	12 296	11 491	10 966	10 639	145	1,2
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	3 210	2 600	2 356	2 295	2 254	610	23,5
3	Skatt, tull och exekution	10 953	10 872	10 506	10 348	10 247	81	0,7
4	Rättsväsendet	46 800	43 865	42 234	40 294	38 556	2 935	6,7
5	Internationell samverkan	360	357	311	317	305	3	0,9
6	Försvar och samhällets krisberedskap	46 592	44 292	41 027	39 837	37 765	2 299	5,2
7	Internationellt bistånd	3 068	2 757	2 469	2 339	2 273	310	11,3
8	Migration	7 266	8 785	10 943	14 571	10 029	-1 519	-17,3
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	9 790	9 178	8 638	8 238	7 710	612	6,7
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	9 078	8 650	8 634	8 509	8 162	428	4,9
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	528	502	509	506	532	26	5,1
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn							
13	Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	546	415	2 185	1 994	2 033	131	31,5
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	14 461	16 599	15 230	14 054	12 672	-2 138	-12,9
15	Studiestöd	905	892	856	789	740	13	1,5
16	Utbildning och universitetsforskning	46 645	45 967	43 906	42 416	41 358	678	1,5
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	2 744	2 693	2 458	2 384	2 215	51	1,9
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 252	1 187	1 063	989	960	64	5,4
19	Regional tillväxt	204	132	108	134	143	71	53,9
20	Allmän miljö- och naturvård	5 534	5 884	4 828	4 749	3 895	-350	-6
21	Energi	1 404	1 336	1 308	1 143	1 004	67	5

Utgiftsområde		2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
22	Kommunikationer	22 582	21 821	21 286	20 745	21 960	761	3,5
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	4 581	4 789	4 149	4 240	3 926	-208	-4,3
24	Näringsliv	2 564	2 449	2 312	2 112	2 069	115	4,7
25	Allmänna bidrag till kommuner	1	1	1			0	-0,8
26	Statsskuldräntor m.m.							
27	Avgiften till Europeiska unionen							
Summa utgiftsområden		253 508	248 321	238 808	233 970	221 450	5 186	2,1

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning - Lön inkl. sociala avgifter 2015-2019

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
1	4:1	Regeringskansliet m.m.	4 928	4 957	4 819	4 550	4 286	-29	-0,6
1	5:1	Länsstyrelserna m.m.	2 143	2 100	1 924	1 828	1 806	43	2,0
2	1:19	Statens servicecenter	428	6	3	3		422	6 879,2
3	1:1	Skatteverket	5 896	5 997	5 823	5 720	5 699	-101	-1,7
3	1:2	Tullverket	1 370	1 288	1 226	1 227	1 218	82	6,4
3	1:3	Kronofogdemyndigheten	1 149	1 081	1 080	1 083	1 092	68	6,3
4	1:1	Polismyndigheten	19 013	17 326	16 700	15 910	15 283	1 687	9,7
4	1:5	Sveriges Domstolar	4 384	4 270	4 072	3 954	3 834	114	2,7
4	1:6	Kriminalvården	5 810	5 734	5 467	5 209	4 918	76	1,3
6	1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	15 695	13 516	13 168	12 644	12 004	2 178	16,1
6	1:11	Försvarets materielverk	743	46	42	54	36	697	1 517,1
7	1:1	Bistandsverksamhet	1 046	863	789	691	735	183	21,2
8	1:1	Migrationsverket	3 233	3 577	4 074	3 957	3 019	-344	-9,6
9	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	253	131	93	83	36	122	93,5
10	2:1	Försäkringskassan	6 305	6 215	6 154	5 994	5 592	89	1,4
14	1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	5 450	6 208	6 429	6 220	5 661	-759	-12,2
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	1 250	1 625	857	170	250	-375	-23,1
16	3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	3 478	3 378	3 230	3 413	3 127	99	2,9
20	2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och sambandsbyggande: Forskning	547	354	282	272	320	194	54,8
22	1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	2 057	1 811	1 501	1 267	1 173	245	13,5
22	1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	3 440	3 248	2 787	2 607	2 411	192	5,9
22	1:3	Trafikverket	947	947	911	862	844	0	0,0
22	1:12	Transportstyrelsen	1 198	1 141	977	928	868	57	5,0

UO	Anslag	Anslagsnamn	2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
24		Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	615	820	555	594	535	-205	-25,0
	1:2	Övriga anslag	57 003	55 919	52 425	49 289	47 294	1 084	1,9
		Totalt	148 380	142 561	135 387	128 529	122 043	5 820	4,1

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning – Transfereringar per utgiftsområde 2015-2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2019	2018	2017	2016	2015	Förändring 2018-2019	Procentuell förändring 2018-2019
01 Rikets styrelse	1 810	1 635	1 411	1 337	1 274	175	10,7
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	13 392	13 093	12 659	12 488	12 145	299	2,3
03 Skatt, tull och exekution	27	51	32	47	55	-24	-46,8
04 Rättsväsendet	329	354	115	182	198	-25	-7,1
05 Internationell samverkan	1 972	1 531	1 638	1 748	1 623	441	28,8
06 Försvar och samhällets krisberedskap	1 575	1 496	1 051	910	967	79	5,3
07 Internationellt bistånd	41 153	39 973	34 149	29 081	29 931	1 179	3,0
08 Migration	4 329	10 556	28 790	26 398	8 497	-6 227	-59,0
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	69 714	69 156	58 679	55 035	57 176	558	0,8
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	88 144	90 325	92 480	96 454	93 792	-2 180	-2,4
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33 920	34 232	34 112	35 393	37 581	-312	-0,9
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97 315	95 208	88 660	86 106	82 930	2 107	2,2
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	16 316	21 657	21 516	16 996	13 131	-5 341	-24,7
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	58 611	57 036	56 097	58 231	52 025	1 575	2,8
15 Studiestöd	20 456	18 748	17 175	16 833	16 413	1 709	9,1
16 Utbildning och universitetsforskning	29 842	28 132	25 364	21 619	18 998	1 710	6,1
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 963	13 196	11 910	11 574	11 109	-233	-1,8
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 758	3 389	2 638	2 032	73	-1 631	-48,1
19 Regional tillväxt	3 027	3 044	2 334	2 453	2 075	-17	-0,6
20 Allmän miljö- och naturvård	3 627	4 210	2 476	2 195	1 806	-582	-13,8
21 Energi	766	2 105	1 592	1 512	1 218	-1 339	-63,6
22 Kommunikationer	6 125	6 307	5 752	5 451	3 755	-182	-2,9
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	15 787	14 678	12 932	11 382	9 340	1 109	7,6
24 Näringsliv	4 687	4 972	4 060	3 751	3 377	-285	-5,7
25 Allmänna bidrag till kommuner	120 051	111 408	105 565	93 350	102 037	8 643	7,8
26 Statsskuldräntor m.m.		11		0		-11	-100,0
27 Avgiften till Europeiska unionen	37 683	34 960	24 224	30 350	44 232	2 723	7,8
Summa utgiftsområden	685 380	681 463	647 413	622 906	605 756	3 916	0,6

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning - Investeringar per utgiftsområde 2015-2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2019	2018	2017	2016	2015	Procentuell	
						Förändring 2018-2019	förändring 2018-2019
1 Rikets styrelse	-4	27	75	32	30	-31	-113,3
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10	10	6	11	8	1	7,1
3 Skatt, tull och exekution	52	53	48	24	30	-1	-1,8
4 Rättsväsendet	554	278	308	400	266	277	99,6
5 Internationell samverkan	1	1	1	1	2	0	-10,1
6 Försvar och samhällets krisberedskap	11 364	6 604	7 137	7 269	8 285	4 760	72,1
7 Internationellt bistånd	6	5	4	4	1	1	15,7
8 Migration	9	25	41	76	58	-16	-64,0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	22	19	25	12	15	3	15,7
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	15	8	6	8	13	7	83,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	7	3	3	2	3	4	137,5
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn							
13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	1	1	0	0	0	0	34,4
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	5	4	38	45	46	2	42,5
15 Studiestöd	0	0	0	0	1	0	200,7
16 Utbildning och universitetsforskning	204	301	277	282	421	-98	-32,4
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	23	23	20	20	20	0	-0,2
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5	5	5	8	9	-1	-13,2
19 Regional tillväxt	0	0	0	0	1	0	-28,6
20 Allmän miljö- och naturvård	220	290	422	395	177	-70	-24,0
21 Energi	1	7	9	6	4	-7	-88,7
22 Kommunikationer	27 379	25 887	23 569	21 835	19 349	1 491	5,8
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	27	31	20	16	18	-4	-13,8
24 Näringsliv	11	9	7	6	10	3	31,1
25 Allmänna bidrag till kommuner							
26 Statsskuldsräntor m.m.							
27 Avgiften till Europeiska unionen							
Summa utgiftsområden	39 913	33 591	32 021	30 456	28 766	6 322	18,8

Källa: Ekonomistyrningsverket

Realekonomisk fördelning - Räntor och finansiella transaktioner per utgiftsområde 2015-2019

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2019	2018	2017	2016	2015	Procentuell förändring	
						Förändring 2018-2019	förändring 2018-2019
1 Rikets styrelse	390	330	347	337	338	60	18,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	315	290	314	294	80	25	8,7
3 Skatt, tull och exekution	488	470	426	420	422	18	3,9
4 Rättsväsendet	1 701	1 441	1 408	1 413	1 409	260	18,0
5 Internationell samverkan	4	4	3	4	4	0	9,0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	1 041	1 096	1 169	1 350	1 253	-54	-5,0
7 Internationellt bistånd	14	78	85	546	7	-63	-81,6
8 Migration	243	257	260	206	142	-14	-5,5
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	65	65	69	86	78	1	1,0
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	635	698	749	643	636	-63	-9,1
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	31	34	33	27	20	-4	-10,3
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	0	0	0	0	0	0	-48,1
13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	79	144	229	210	198	-65	-45,1
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	331	222	194	201	227	108	48,7
15 Studiestöd	1 454	1 479	1 639	1 864	2 063	-25	-1,7
16 Utbildning och universitetsforskning	1 836	1 601	1 551	1 709	2 024	235	14,7
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	99	97	87	93	92	2	2,5
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	37	34	96	30	29	4	11,2
19 Regional tillväxt	85	400	365	27	24	-314	-78,6
20 Allmän miljö- och naturvård	65	55	54	-41	61	10	19,1
21 Energi	44	55	83	59	65	-11	-19,5
22 Kommunikationer	2 518	2 578	2 616	2 003	2 133	-61	-2,4
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	389	99	124	261	114	290	291,3
24 Näringsliv	41	35	37	22	19	7	18,7
25 Allmänna bidrag till kommuner							
26 Statsskuldräntor m.m.	22 174	13 591	10 569	1 743	21 936	8 582	63,1
27 Avgiften till Europeiska unionen							
Summa utgiftsområden	34 079	25 151	22 507	13 507	33 373	8 928	35,5

Källa: Ekonomistyrningsverket

Antal statligt anställda 2015–2019 (kvinnor respektive män)

Antal ¹	2015	2016	2017	2018	2019
Kvinnor	121 243	124 334	126 940	127 771	128 549
Män	111 088	111 821	114 637	114 308	115 028
Summa	232 331	236 155	241 577	242 079	243 577

¹ Anställda med en omfattning understigande 40 procent av heltid ingår inte. År 2019 utgjorde de knappt 4 900 personer. Betings-, dag- eller tim-anställda m.fl. ingår inte heller. De utgjorde ca 14 400 personer 2019.

Källa: Arbetsgivarverket

Antal statligt anställda 2015–2019 fördelade på åldersgrupper och kön (procentuell andel)

Antal och procentuell fördelning

Ålder och kön	2015	2016	2017	2018	2019
–34	55 505	56 889	58 986	57 929	58 300
Kvinnor	49,5	50,8	50,3	50,8	50,9
Män	50,5	49,2	49,7	49,2	49,1
35–44	62 951	64 038	64 933	64 732	64 470
Kvinnor	55	55,2	55	54,9	54,7
Män	45	44,8	45	45,1	45,3
45–54	59 777	61 511	63 786	65 238	66 131
Kvinnor	52,7	53,1	53,1	53,4	53,6
Män	47,3	46,9	46,9	46,6	46,4
55–	54 098	53 717	53 872	54 180	54 676
Kvinnor	51,1	51,2	51,3	51,5	51,5
Män	48,9	48,8	48,7	48,5	48,5
Summa	232 331	236 155	241 577	242 079	243 577

Källa: Arbetsgivarverket

Antal statligt anställda 2015–2019 fördelade på sektorer och kön (procentuell andel)

Antal och procentuell fördelning

Sektor och kön	2015	2016	2017	2018	2019
Affärsverk ¹	9 453	9 789	10 153	10 979	11 647
Kvinnor	36,4	36,8	37,9	38,8	39,5
Män	63,6	63,2	62,1	61,2	60,5
Universitet ²	59 808	59 684	59 754	60 411	61 535
Kvinnor	53,5	53,6	53,9	54,2	54,4
Män	46,5	46,4	46,1	45,8	45,6
Försvar ³	20 100	19 222	21 272	20 199	22 984
Kvinnor	16,4	16,6	16,4	17,3	18,8
Män	83,6	83,4	83,6	82,7	81,2
Övrig verksamhet ⁴	142 970	147 460	150 398	150 490	147 411
Kvinnor	57,7	58	58,1	58	58,4
Män	42,3	42	41,9	42	41,6
Summa	232 331	236 155	241 577	242 079	243 577

¹ Affärsverk och infrastruktur.

² Universitet och högskolor.

³ Försvarsmakten.

⁴ Omfattar bl.a. Miljö, teknik och jordbruk, men även arbetsliv, omsorg och utbildning samt länsstyrelser, Regeringskansliet och stabsmyndigheter.

Källa: Arbetsgivarverket

Bilaga 6

Statliga myndigheter m.m.

Statliga myndigheter m.m.

I de konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen ingår samtliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen med undantag för Riksbanken och allmänna pensionsfonder samt premiepensionssystemets tillgångar och skulder inklusive avkastningen på dessa medel.

Dessutom ingår Riksbankens grundfond och fonder och andelar som redovisas av myndigheter enligt ovan. Andelar i hel- och delägda företag och fonder tas inte upp separat i denna bilaga. Information om andelarna framgår i not 26 medan de viktigaste fonderna framgår i not 42.

De myndigheter som ingår i årsredovisningen för staten finns med i nedanstående förteckning. Eftersom förteckningen anger de myndigheter som de finansiella dokumenten omfattar, ingår inte nämndmyndigheter och liknande vars ekonomiska utfall redovisas av en annan myndighet.

A

Affärsverket svenska kraftnät
Allmänna reklamationsnämnden
Arbetsdomstolen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverket
Arbetsmiljöverket

B

Barnombudsmannen
Blekinge tekniska högskola
Bokföringsnämnden
Bolagsverket
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten

C

Centrala studiestödsnämnden

D

Datainspektionen
Delegationen mot segregation
Diskrimineringsombudsmannen
Domarnämnden
Domstolsverket

E

E-hälsomyndigheten
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Etikprövningsmyndigheten
Exportkreditnämnden

F

Fastighetsmäklarinspektionen
Finansinspektionen
Finanspolitiska rådet
Folke Bernadotteakademin
Folkhälsomyndigheten
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
Fortifikationsverket
Forum för levande historia
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvarshögskolan
Försvarmakten
Försvarsunderrättelsesdomstolen
Försäkringskassan

G

Gentekniknämnden (Lämnade den statliga redovisningsorganisationen 1 september 2019. Vetenskapsrådet har tagit över myndighetens ekonomiska redovisning.)
Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet

H

Havs- och vattenmyndigheten
Högskolan Dalarna
Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst

I

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Inspektionen för socialförsäkringen
Inspektionen för strategiska produkter
Inspektionen för vård och omsorg
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Institutet för rymdfysik
Institutet för språk och folkminnen

J

Justitiekanslern
Jämställdhetsmyndigheten

K

Kammarkollegiet
Karlstads universitet
Karolinska institutet
Kemikalieinspektionen
Kommerskollegium
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstfack
Konstnärsnämnden
Konsumentverket
Kriminalvården
Kronofogdemyndigheten
Kungl. biblioteket
Kungliga hov- och slottsstaten
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Kungl. Tekniska högskolan
Kustbevakningen
Kärnavfallsfonden

L

Lantmäteriet
Linköpings universitet
Linnéuniversitetet
Livsmedelsverket
Luftfartsverket, affärsverk
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län

M

Malmö högskola
Medlingsinstitutet
Migrationsverket
Mittuniversitetet
Moderna museet
Myndigheten för arbetsmiljökunskap
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för digital förvaltning
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Myndigheten för kulturanalys
Myndigheten för press, radio och tv
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för stöd till trossamfund
Myndigheten för tillgängliga medier
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Myndigheten för yrkeshögskolan
Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum
Naturhistoriska riksmuseet
Naturvårdsverket
Nordiska Afrikainstitutet
Nämnden för oredlighet i forskning (myndigheten startade 1 januari 2020.)

P

Patent- och registreringsverket
Patentombuds nämnden
Pensionsmyndigheten
Polarforskningssekreteriatet
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen

R

Regeringskansliet
Revisorsinspektionen
Riksantikvarieämbetet
Riksarkivet
Riksbankens grundfond
Riksdagens ombudsmän, JO
Riksdagsförvaltningen
Riksgäldskontoret
Riksrevisionen
Rymdstyrelsen
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
Rättsmedicinalverket

S

Sameskolstyrelsen
Sametinget
Sjöfartsverket, affärsverk
Skatteverket
Skogsstyrelsen
Skolforskningsinstitutet
Socialstyrelsen
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Spelinspektionen
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Statens centrum för arkitektur och design
Statens energimyndighet
Statens fastighetsverk
Statens försvarshistoriska museer
Statens geotekniska institut
Statens haverikommission
Statens historiska museer
Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten
Statens institutionsstyrelse
Statens jordbruksverk
Statens konstråd
Statens kulturråd
Statens maritima och transporthistoriska museer
Statens medieråd
Statens museer för världskultur
Statens musikverk
Statens servicecenter
Statens skolinspektion
Statens skolverk
Statens tjänstepensionsverk
Statens veterinärmedicinska anstalt
Statens väg- och transportforskningsinstitut
Statistiska centralbyrån
Statskontoret
Stockholms konstnärliga högskola
Stockholms universitet
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
Svenska institutet
Svenska institutet för europapolitiska studier
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges lantbruksuniversitet
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
Säkerhetspolisen (redovisas i begränsad omfattning)
Södertörns högskola

T

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Tillväxtverket

Totalförsvarets forskningsinstitut

Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Trafikanalys

Trafikverket

Transportstyrelsen

Tullverket

U

Umeå universitet

Universitets- och högskolerådet

Universitetskanslersämbetet

Upphandlingsmyndigheten

Uppsala universitet

V

Verket för innovationssystem

Vetenskapsrådet

Å

Åklagarmyndigheten

Ö

Örebro universitet

Överklagandenämnden för etikprövning

Överklagandenämnden för studiestöd

Bilaga 7

Ordlista

Ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Det är avsikten med innehavet, och inte tillgångens natur, som är avgörande för om tillgången ska klassificeras som anläggningstillgång eller omsättningstillgång. Med stadigvarande bruk eller innehav avses tillgångar som innehas i mer än ett år. Anläggningstillgångar delas upp i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Anskaffningsvärde

Utgiften för en tillgångs köp eller tillverkning. I anskaffningsvärdet ska räknas in samtliga utgifter för att få tillgången på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Anskaffningsvärdemetoden

En metod som används för att redovisa och värdera anläggningstillgångar i balansräkningen. Metoden innebär att en anläggningstillgång initialt tas upp till anskaffningsvärdet. Det bokförda värdet minskar sedan löpande under tillgångens nyttjandeperiod med avskrivningar och nedskrivningar. Se även Kapitalandelsmetoden.

Anslag

Utgiftspost på statens budget som riksdagen fattar beslut om. Riksdagens anslagsbeslut innebär att regeringen bemyndigas att under viss tid och under vissa villkor använda anvisade medel till de av riksdagen angivna ändamålen. Anslaget anvisas av riksdagen till regeringen. Därefter tilldelar regeringen anslagsmedel till myndigheter. Regeringen kan underindela anslagen i anslagsposter och delposter. Samtliga anslag i statens budget är ramanslag. Se vidare Ramanslag.

Anslagsbehållningar

Kvarstående anslagsmedel på ramanslag vid budgetårets slut. Se vidare Ramanslag. Totalt tilldelade medel beräknas som summan av anvisade medel enligt statens budget för ett aktuellt budgetår och kvarstående medel från tidigare år, s.k. ingående anslagsbehållningar. De tilldelade medlen kan förändras under budgetåret, dels genom anvisade eller minskade medel på ändringsbudget, och dels genom indragningar enligt regeringsbeslut. I budgetpropositionen och vårpropositionen görs en prognos över förändringen av anslagsbehållningar för de kommande åren. Detta redovisas under posten Minskning av anslagsbehållningar.

Anslagskredit

Ett tillåtet överskridande på ett ramanslag som förs över till kommande budgetår och som därmed minskar totalt disponibelt belopp. Se vidare Ramanslag.

Anslagssparande

Outnyttjade medel på ramanslag, som inom vissa gränser får överföras till kommande budgetår. Se vidare Ramanslag.

Ansvarsförbindelser

Befintliga förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras, eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Ansvarsförbindelser

benämns i vissa fall eventalförpliktelser, bl.a. i flera internationella redovisningsrekommendationer, men detta har inte alltid exakt samma betydelse. Ansvarsförbindelser redovisas ”inom linjen” i (anslutning till) balansräkningen men de tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman. Garantiåtaganden utgör de största ansvarsförbindelserna i staten.

Avgift

Ersättning som betalas för en motprestation. Om inget annat har beslutats ska avgifter inom staten beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader, såväl direkta som indirekta (full kostnadstäckning).

Avsättning

Post på balansräkningens skuldsida för förpliktelser som är osäkra till belopp och/eller tidpunkt då de ska infrias. Detta till skillnad från poster som redovisas som skulder, som i princip är säkra såväl till belopp som till tidpunkt för infriande.

Balansräkning

Dokument i årsredovisningen som visar den redovisande enhetens ekonomiska ställning på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital. Tillgångs- och skuldsidans summor är lika stora.

Beredskapstillgång

Tillgång som innehåser för civilt eller militärt beredskapsändamål. Tillgångar för civilt beredskapsändamål kan utgöras av t.ex. läkemedel och räddningsutrustning.

Beställningsbemyndigande

Tillstånd som en statlig myndighet behöver för att få ingå ekonomiska åtaganden som kommer att belasta framtida anslag.

Bidrag

Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation. Däremot kan villkor finnas för erhållande av bidraget. I statlig redovisning sammanfaller begreppet vanligen med transferering. Se även Transferering.

Bokföringsmässiga grunder

Princip som innebär att inkomster och utgifter hänförs (periodiseras) till den räkenskapsperiod de hör till och intäcks- respektive kostnadsförs. Avgörande är när en prestation utförs eller när resursförbrukning sker, inte när den faktureras eller regleras likvidmässigt.

Bokfört värde

Det värde som en tillgång eller skuld är upptagen till i balansräkningen. Det kan avvika från marknadsvärdet eller anskaffningsvärdet. Bokfört värde benämns i vissa sammanhang som redovisat värde.

Bruttonationalinkomst (BNI)

Summa av bruttonationalprodukten och faktorinkomster till och från utlandet, t.ex. löner, aktieutdelningar, räntor.

Bruttonationalprodukten (BNP)

Värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år.

Bruttoredovisning

Redovisningsmetod som innebär att inkomster och utgifter, intäkter och kostnader eller tillgångar och skulder redovisas var för sig, dvs. de kvittas inte mot varandra. Motsatsen är nettoredovisning, vilket innebär att endast skillnaden mellan respektive begreppspar redovisas, dvs. de kvittas mot varandra. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto.

Budgeteringsmarginal

Skillnaden mellan statens utgiftstak och de takbegränsade utgifterna i statens budget och ålderspensionssystemet. Se vidare Utgiftstak för staten och Takbegränsade utgifter. Denna marginal utgör en buffert för högre utgifter än beräknat. Under den period som utgiftstaket omfattar kan såväl den samhällsekonomiska utvecklingen som konsekvenserna av redan fattade beslut bli annorlunda än vad som förväntats. Det kan t.ex. bero på högre arbetslöshet, lägre BNP-tillväxt eller högre utgifter till följd av beteendeförändringar.

Budgetunderskott

Ett negativt saldo i statens budget som uppkommer då utgifterna är större än inkomsterna. Ett budgetunderskott är per definition lika med statens lånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Budgetöverskott

Ett positivt saldo i statens budget som uppkommer då inkomsterna är större än utgifterna, vilket innebär att staten kan amortera på statsskulden. Se vidare Statens budgetsaldo.

Derivatinstrument

Ett samlingsnamn för ett flertal olika finansiella instrument som bl.a. används av Riksgäldskontoret för att hantera kurs- och ränterisker avseende statsskulden. Vanliga derivatinstrument är optioner, terminer och skuldbytesavtal (eng. swaps).

Effektivitetsrevision

Riksrevisionens granskning av effektiviteten i den statliga verksamheten. Granskningen ska främja ett effektivt verkställande av politiska beslut och användande av skattemedel.

Eget kapital

Skillnaden mellan det bokförda värdet av tillgångarna och skulderna i en balansräkning, dvs. nettoförmögenheten eller kapitalbehållningen. Det egna kapitalet i ett företag består av det kapital som ägarna satsat med tillägg för vinster och avdrag för förluster som stannat i företaget. I årsredovisningen för staten benämns det egna kapitalet Nettoförmögenhet.

Ekonomisk händelse

Alla förändringar i storleken och sammansättningen av statens/myndigheternas tillgångar, skulder eller kapital. Dessa förändringar beror på statens/myndigheternas ekonomiska relationer med omvärlden, såsom in- och utbetalningar samt uppkomna fordringar och skulder. Ekonomisk händelse kan jämföras med begreppet affärshändelse som används i näringslivet.

Eliminering

Ett moment i upprättandet av en konsoliderad redovisning/koncernredovisning. I årsredovisningen för staten innebär eliminering att fordringar och skulder samt

transaktioner mellan myndigheter (även affärsverk) liksom därmed sammanhängande orealiserade vinster tas bort för att ge en rättvisande bild av statens ekonomiska resultat och ställning.

Finansiell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som utgörs av t.ex. aktier, andra andelar och obligationer där syftet med innehavet är varaktigt. Se även Anläggningstillgång.

Finansiellt sparande

Skillnaden mellan reala inkomster och reala utgifter för respektive sektor i nationalräkenskapssystemet. Den offentliga sektorns finansiella sparande, dvs. sparandet för staten, kommunerna och ålderspensionssystemet, är ett viktigt mått i den ekonomiska politiken. Se vidare Överskottsmål.

Finansieringsanalys

Dokument i årsredovisningen som visar tillförda och använda medel i statens verksamhet. Finansieringsanalysen visar hur statens likvida ställning på total nivå, dvs. statens nettouplåning, har förändrats under året. Förändringen delas in i avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Se vidare Statens nettouplåning.

Fordringar

Post på balansräkningens tillgångssida. Fordringar delas upp på kortfristiga och långfristiga. Kortfristiga fordringar är fordringar som förfaller inom ett år. Långfristiga fordringar utgörs av fordringar som förfaller efter mer än ett år.

Förutbetalad intäkt

Inkomster från varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats till köparen. Beloppet tas upp som skuld i bokslutet för att intäktsredovisas kommande år när prestationen utförs.

Förutbetalad kostnad

Utgifter för varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats från säljaren. Beloppet tas upp som tillgång i bokslutet för att kostnadsredovisas kommande år när prestationen erhålls. Exempel är hyror som ofta betalas kvartalsvis i förväg.

God redovisningssed

Utgångspunkt för bokföring som finns uttryckt i lagar, förordningar, övriga regeringsbeslut samt av ESV utfärdade föreskrifter och allmänna råd och utfyllande tolkningar av dessa bestämmelser.

Immateriell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som saknar fysisk substans. Det är huvudsakligen utgifter för utveckling samt licenser för datorprogram och liknande rättigheter som tas upp (aktiveras) som immateriella anläggningstillgångar i balansräkningen. En av förutsättningarna för att aktivera dessa utgifter är att de beräknas bli av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Se även Anläggningstillgång.

Inbetalning

Ekonomisk händelse då pengar överförs från en ägare till en annan. Den kan avvika från tidpunkten för intäkt eller inkomst.

Indragning

Åtgärd enligt vilken regeringen får besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas. Bestämmelser om detta finns i budgetlagen (2011:203) och anslagsförordningen (2011:223).

Inkomst

En ekonomisk händelse genom vilken ett värde av finansiell natur tillförs myndigheten. Till skillnad från intäkt kan inkomst avse flera redovisningsperioder och behöver inte öka myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens intäkter, inkomster och inbetalningar.

Inkomsttitel

Inkomstpost på statens budget där myndigheten redovisar inkomster (i generell mening, dvs. även intäkter och inbetalningar) som den inte själv får disponera, exempelvis skatter. På inkomsttitel redovisas sådana statsinkomster som inte är specialdestinerade för en viss verksamhet utan kan finansiera vilka utgifter som helst.

Inleverans

Att mot inkomsttitel och/eller till statens centralkonto i Riksbanken redovisa respektive betala medel som inte får behållas av myndigheten. Vanligen avser det inbetalning av skatter, överskott från verksamheten eller offentlighetsrättsliga avgifter.

Interna mellanhavanden

Transaktioner och andra poster (fordringar, skulder etc.) inom exempelvis en koncern. I årsredovisningen för staten är interna mellanhavanden de transaktioner och andra poster mellan de myndigheter som ingår i den beslutade avgränsningen av staten.

Intäkt

Det bruttoinflöde av ekonomiska fördelar eller servicepotential som uppstår i verksamheten under en period och som ökar myndighetens/statens nettoförmögenhet. I relation till begreppet inkomst kan intäkt ses som inkomsten hänförd till den tidsperiod under vilken den har upparbetats eller blivit intjänad, dvs. periodiserad inkomst.

Kapitalandelsmetoden

En av flera metoder för att konsolidera dotter- och intresseföretag. Enligt kapitalandelsmetoden redovisas en investering initialt till sitt anskaffningsvärde. Det bokförda värdet ökas eller minskas därefter med företagets vinster eller förluster, för att avspegla myndighetens andel av företaget. Metoden ska användas för hel- och delägda företag där staten äger minst 20 procent av aktierna eller andelar. Se även Anskaffningsvärdemetoden.

Kassamässig redovisning mot statens budget

Redovisningsprincip som innebär att redovisning mot anslag och inkomsttitlar på statens budget görs vid betalningstillfället.

Kassamässig korrigerig

Skillnaden mellan å ena sidan saldot mellan anslag och inkomstitlar på statens budget och å andra sidan saldot mellan ut- och inbetalningar på statens centralkonto i Riksbanken. När redovisning mot anslag görs kostnadsmissigt eller utgiftsmässigt kan kassamässiga korrigeringar uppkomma mellan månader och år, om tidpunkten för redovisning mot anslag inte sammanfaller med betalningstidpunkten. För anslag kopplade till ett räntekonto, vilket gäller de flesta förvaltningsanslag, påverkas posten i stället av skillnaden mellan redovisning mot anslag och anslagsmedel överförda till räntekontot. En kassamässig korrigerig uppkommer även när tidpunkten för redovisning mot inkomstitel inte sammanfaller med betalningen. Vidare förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och omvänt, som leder till kassamässiga korrigeringsposter. Utfallet av den kassamässiga korrigeringen räknas fram som en restpost, men det går att urskilja och även göra prognoser på vissa delposter.

Konsolidering

Del i upprättande av en koncernredovisning. Konsolidering i staten innebär att myndigheternas resultaträkningar och balansräkningar läggs samman, efter det att de interna mellanhavandena mellan myndigheter eliminerats.

Kostnad

Kostnad är en utgift som redovisas i den period den förbrukas, dvs. en periodiserad utgift.

Löptid

Den period under vilken en skuldförbindelse gäller.

Medgivet överskridande

Rätt att, med vissa begränsningar, överskrida ett anvisat anslag. Se vidare Ramanslag.

Nationalräkenskaperna

Ett internationellt jämförbart system för statistisk redovisning av hela samhällsekonomin som tas fram enligt regler som är gemensamma inom EU. Ekonomin delas upp på olika sektorer såsom staten, kommunerna, hushållen och företagen. Nationalräkenskaperna används bland annat för beräkningar av BNP. Se vidare Bruttonationalprodukten (BNP).

Nettoförmögenhet

Skillnaden mellan statens tillgångar och skulder. Om statens skulder är större än tillgångarna innebär det att nettoförmögenheten är negativ. I näringslivet motsvaras nettoförmögenheten av eget kapital.

Nettokostnad för statsskulden

Kostnad för förvaltning av statsskulden, enligt Riksgäldskontorets definition. I nettokostnad för statsskulden ingår finansiella kostnader och intäkter i Riksgäldskontorets in- och utlåningsverksamhet.

Omsättning

Ett företags totala försäljning under en viss period (exklusive moms). I staten menas vanligen de totala intäkterna från skatter (på myndighetsnivån anslag), försäljning, bidrag och andra intäkter.

Omsättningstillgång

Tillgång i balansräkningen avsedd att omsättas i verksamheten, antingen genom försäljning eller förbrukning. Omsättningstillgångar är oftast avsedda att innehas kortare än tre år.

Option

Ett finansiellt instrument som ger rätten att köpa eller sälja en underliggande tillgång vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Termin.

Periodavgränsningspost

Skuld- eller fordringspost som periodiserar utgifter eller inkomster till kostnader eller intäkter vid avslutningen av en redovisningsperiod. I årsredovisningen för staten består periodavgränsningsposterna av upplupna och förutbetalda kostnader respektive intäkter samt oförbrukade bidrag.

Periodisering

Fördelning av utgifter och inkomster till den period då resursen förbrukats (kostnad) eller då prestationen utförts (intäkt).

Premieobligation

Typ av obligation utgiven av staten (Riksgäldskontoret). Den utgör en kombination av en obligation och en lottsedel där ränta betalas ut i form av vinster.

Ramanslag

Anslagstyp som innebär att kvarvarande medel får överföras till påföljande år som anslagssparande och att anslaget får överskridas genom utnyttjande av anslagskredit. För myndigheterna är storleken på tillåtet anslagssparande och anslagskredit begränsad genom generella regler och särskilda beslut.

Realekonomisk fördelning

Fördelning av utgifter i konsumtion, investering, ränta och transferering. Syftet med den realekonomiska fördelningen är dels att ge underlag för nationalräkenskaperna, dels att bättre kunna analysera statens budget. De statliga inrapporteringskoderna (S-koderna) utgör basen för den realekonomiska fördelningen.

Redovisning mot anslag och inkomstitlar

De utgifter myndigheterna har redovisat mot anslag respektive de inkomster de har redovisat mot inkomstitel. Begreppen utgifter och inkomster har här en generell betydelse. Redovisning mot anslag och inkomstitlar kan avse såväl kostnader/intäkter som utgifter/inkomster och även betalningar. Se Utgift respektive Inkomst.

Resultaträkning

Del av årsredovisning som i sammandrag visar hur kostnader och intäkter fördelar sig på olika poster och ett saldo av dessa. Saldot benämns årets överskott/underskott och är inget mått på effektivitet eller måluppfyllelse.

Revisionsberättelse med standardutformning

Revisionsberättelse med standardutformning lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt gällande regelverk och att årsredovisningen ger en rättvisande bild.

Revisionsberättelse med reservation

Revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), men som inte är av avgörande betydelse för årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse med avvikande mening

Revisionsberättelse med avvikande mening lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), och som har en genomgripande påverkan på årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis och bedömer att möjliga effekter och oupptäckta fel kan vara både väsentliga och genomgripande.

Revisionsberättelse med upplysning

Riksrevisionen lämnar en revisionsberättelse med standardutformning men vill ändå genom upplysningen lyfta fram viktig information som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter (även affärsverk), statliga bolag, vissa fonder och eventuellt andra låntagare, som utgör en post på utgiftssidan i statens budget. Posten ingår tillsammans med posten Kassamässig korrigerings i statens budget för att budgetsaldot ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Se även Kassamässig korrigerings.

Räkenskapsår

Den period som en årsredovisning omfattar vilken normalt utgörs av 12 månader. Statens räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Rättvisande bild

Årsredovisningens delar ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och den ekonomiska ställningen. I normalfallet förutsätts att information som lämnas med tillämpning av god redovisningssed också ger en rättvisande bild.

Rörelseresultat

Resultat i ett företag före finansiella poster, bokslutsdispositioner och skatt.

Skuld

En befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars reglering förväntas leda till ett utflöde av resurser. Skulderna i statens konsoliderade balansräkning visar statens förpliktelser mot andra. Skulder är i princip säkra till sitt belopp och tidpunkten för infriande, till skillnad från poster som redovisas som avsättningar.

Skuldbytesavtal (eng. swaps)

Ett derivatinstrument som används av Riksgäldskontoret för upplåningen i utländsk valuta eller för förvaltning av kronskulden. Swapptransaktionerna innebär att Riksgäldskontoret byter kronor mot utländsk valuta och under swappavtalets löptid erhåller fast ränta i kronor och betalar rörlig ränta i utländsk valuta (kron/valutaswappar). Därutöver kan swappar användas för att byta räntevillkor, t.ex. från fast till rörlig ränta. Se även Derivatinstrument.

Skuldskötselinstrument

Statsskulden mäts inklusive skuldskötselinstrument, dvs. de derivat Riksgäldskontoret använder i statsskuld förvaltningen. Se Derivatinstrument.

Statens budget

En plan för huvuddelen av statens inkomster och utgifter avseende ett budgetår (tidigare benämnd statsbudgeten). Statens budget består av anslag, inkomsttitlar samt Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost, vilket sammantaget ger statens lånebehov. Riksdagen fastställer budgeten och anvisar medel till regeringens förfogande för olika ändamål under anslag. Ofta används statens budget och dess saldo för att beskriva statens verksamhet. Anslagsmedel kan även anvisas och minskas på ändringsbudget under löpande budgetår i samband med den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen.

Statens budgetsaldo

Skillnaden mellan inkomster och utgifter på statens budget, vilket överensstämmer med statens lånebehov (med omvänt tecken). En kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida gör att denna överensstämmelse uppnås. Om saldot är negativt föreligger ett budgetunderskott och därmed ett lånebehov, vilket ökar statsskulden. Ett positivt saldo, vilket är detsamma som ett budgetöverskott, innebär en amortering av statsskulden.

Statens lånebehov

Statens behov av att låna pengar under en viss period. Summan av alla kassaflöden till och från staten kallas nettolånebehov. Nettolånebehovet överensstämmer med statens budgetsaldo (med omvänt tecken). Detta åstadkoms genom att en kassamässig korrigeringspost och Riksgäldskontorets nettoutlåning ingår i statens budget. Staten måste även låna för att betala tillbaka lån som löper ut. Summan av nettolånebehovet och förfallande lån kallas bruttolånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Statens nettoupplåning

Statsskulden (exklusive orealiserade valutakursförändringar) och statens övriga upplåning. Värdeförändringar hänförliga till statsskulden omfattas inte av detta begrepp. Ett negativt saldo innebär att staten har gjort en nettoamortering. Saldoraden i finansieringsanalysen i årsredovisningen för staten visar förändringen av statens nettoupplåning under året. Se även Finansieringsanalys.

Statliga affärsverk

Myndigheter under regeringen med affärsdrivande verksamhet och större ekonomisk rörelsefrihet än vanliga statliga myndigheter. År 2017 fanns tre affärsverk: Luftfartsverket, Sjöfartsverket samt Affärsverket svenska kraftnät.

Statliga kreditgarantier

Ett statligt borgensåtagande som oftast gäller såsom för egen skuld. Med det menas att borgenären (långgivaren) kan kräva att skulden ska betalas av borgensmannen (i detta fall staten) utan att först kräva betalning av gäldenären (låntagaren). En kreditgaranti är kopplad till en viss kredit.

Statsobligation

Ett räntebärande värdepapper som ges ut av Riksgäldskontoret. Räntan på statsobligationer är fast under hela löptiden och betalas ut en gång per år. Det finns nominella och reala statsobligationer. De reala statsobligationerna är skyddade mot inflation. De har en fast real ränta plus en ersättning för den faktiska inflationen under värdepapperets löptid.

Statsredovisningen

Den centrala redovisningen för staten (tidigare benämnd riksredovisningen). Informationen används för att kunna planera, följa upp och styra den statliga verksamheten. Statsredovisningen ligger till grund för årsredovisningen för staten inklusive utfallet på statens budget, men även för statistik om statens finanser och budgetprognoser.

Statsskulden

Summan av samtliga lån som tagits av Riksgäldskontoret för statens räkning. Riksgäldskontoret förvaltar statsskulden. Upplåningen på den svenska marknaden sker främst i form av statsobligationer, statsskuldväxlar och premieobligationer. Den utländska upplåningen sker huvudsakligen via skuldbytesavtal (kron/valutaswappar). Även upplåning via statsskuldväxlar i utländsk valuta (commercial papers) och direkt på utländska kapitalmarknaden förekommer. Statsskulden påverkas förutom av statens budgetsaldo, även av orealiserade valutakursförändringar, tillfälliga placeringar samt direkta nedskrivningar vid inleverans av statsobligationer.

Statsskuld ränta

Räntan på statsskulden. Räntorna på statsskulden redovisas i huvudsak kassamässigt (vid betalning) på statens budget. Förutom den kassamässiga redovisningen mot anslag, redovisas räntekostnader enligt bokföringsmässiga grunder i resultaträkningen i årsredovisningen för staten. Skillnader uppstår mellan dessa redovisningsmetoder beroende på bland annat orealiserade räntor, valuta-förändringar och kursdifferenser. Utgifterna för statsskuld räntorna ingår inte under utgiftstaket.

Statsskuld växel

Räntebärande värdepapper med kort löptid som Riksgäldskontoret ger ut. Statsskuldväxeln har inga räntebetalningar under löptiden. Avkastningen är skillnaden mellan slutbetalning och det pris som statsskuldväxeln har köpts till. Normalt är löptiden tre, sex eller tolv månader.

Takbegränsade utgifter

Summan av alla utgifter inom det fastställda utgiftstaket. De takbegränsade utgifterna omfattar dels utgifterna på statens budget (utgiftsområde 1–27) exklusive statsskuld räntor (utgiftsområde 26), dels utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De takbegränsade utgifterna avser faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att myndigheternas utnyttjande av anslagsbehållningar och anslagskrediter ingår.

Termin

Ett finansiellt instrument som ger skyldighet att köpa och sälja en underliggande vara vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Option.

Tilldelade medel

Summan av ingående anslagsbehållningar, statens budget, ändringsbudget, indragningar och omfördelningar. Se vidare Anslagsbehållningar.

Tillgång

En resurs som en myndighet eller staten har kontroll över till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar eller servicepotential i framtiden.

Tillgängliga medel

Summan av tilldelade medel, anslagskredit och medgivet överskridande. Se vidare Tilldelade medel, Anslagskredit och Medgivet överskridande.

Transferering

Överföring av ekonomiska medel för statens räkning utan krav på motprestation men vanligen enligt vissa villkor. Transfereringar i staten utgörs främst av utbetalningar av bidrag och försäkringsersättningar.

Underliggande saldo

Statens budgetsaldo justerat för tillfälliga och extraordinära händelser. Det finns ingen entydig metod att definiera vilka transaktioner som ska klassificeras som tillfälliga eller extraordinära. Därför är det väsentligt att samtliga sådana poster specificeras i utfallsredovisningen. Exempel på en sådan händelse är en försäljning av statligt aktieinnehav.

Uppbörd

Betalning som statlig myndighet mottar för statens räkning och överför till statens centralkonto utan att disponera. Uppbörd är till allra största delen skatter och ska redovisas mot en inkomsttitel på statens budget. Se även Inkomsttitel.

Upplupen intäkt

Intäkt som avser tjänster som utförts eller varor som levererats under året, men inte fakturerats senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Sådan intäkt tas upp i resultat-räkningen med motposten upplupen intäkt i balansräkningen.

Upplupen kostnad

Kostnad för t.ex. varor och tjänster som mottagits under redovisningsperioden, men där man inte fått fakturan, senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Ett annat exempel är skuld till personalen för inarbetad semester. Sådana kostnader tas upp i resultaträkningen med motposten upplupna kostnader i balansräkningen.

Utbetalning

Ekonomisk händelse som avser själva betalningstransaktionen, dvs. när ersättning utges. Den kan avvika från tidpunkten för kostnad och utgift.

Utdelning

Den del av ett företags vinst som delas ut till ägarna.

Utgift

Ekonomisk händelse genom vilken ett värde av ekonomisk natur lämnar myndigheten, vanligtvis i form av det ekonomiska värdet av de resurser som anskaffas. Utgiften uppstår vid anskaffningstillfället, vilket i normalfallet likställs med den tidpunkt då faktura mottas för en levererad vara eller tjänst. Till skillnad mot kostnad kan en utgift avse flera redovisningsperioder och behöver inte minska myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet har även en generell betydelse och används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens kostnader, utgifter och utbetalningar.

Utgiftsområde

En indelningsgrund för anslagen i statens budget. I budgeten finns 27 utgiftsområden vilka är reglerade i riksdagsordningen. Varje anslag på statens budget ingår i ett utgiftsområde.

Utgiftsramar

Ramar för utgiftsområden på statens budget som beslutas av riksdagen inom den s.k. rambesluts-modellen, vilket är en ”uppifrån- och nedmetod” för budgetering. Den innebär att riksdagen i ett första steg tar ställning till utgiftstaket, därefter utgiftsramar för de 27 utgiftsområdena och slutligen de enskilda anslagen.

Utgiftstak för staten

En högsta nivå för statens utgifter för ett visst år som normalt fastställs tre år i förväg av riksdagen. Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgör budgeteringsmarginal. Utgiftstaket för staten beslutas i nominella termer och tar hänsyn till en viss beräknad prisutveckling under perioden.

Valutareserv

De tillgångar i utländsk valuta som omedelbart kan disponeras för betalningar till utlandet. Sveriges valutareserv förvaltas av Riksbanken.

Valutarisk

Risken för förändringar i växelkursen på den aktuella utländska valutan mot den svenska kronan.

Årets över- eller underskott

Den sista raden i statens resultaträkning, som visar skillnaden mellan redovisade intäkter och kostnader. Motsvarande uppgift finns i balansräkningen i noten till rubriken Nettoförmögenhet.

Årlig revision

Riksrevisionens granskning av årsredovisningar och underliggande redovisning i syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande.

Granskning görs även av om ledningens förvaltning står i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter och särskilda regeringsbeslut. Riksrevisionen lämnar varje år revisionsberättelser avseende myndigheterna till regeringen och revisionsberättelse avseende årsredovisningen för staten till regeringen och riksdagen.

Återanskaffningsvärde

Den utgift som skulle uppstå för en tillgångs förvärv eller tillverkning om anskaffning skulle ske vid räkenskapsårets utgång.

Ändringar i statens budget

Ändring av budgeten som riksdagen beslutar om under pågående budgetår. Riksdagen kan besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag för innevarande år. Detta sker som regel i samband med riksdagens beslut om den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen. Se vidare Statens budget.

Överskottsmål

Budgetpolitiskt mål för den offentliga sektorns finansiella sparande.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Bolund, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Nilsson, Ernkrans, Hallberg, Nordmark

Föredragande: stadsrådet Bolund

Regeringen beslutar skrivelsen 2019/20:101
Årsredovisning för staten 2019